

Dupl. 17. apra 1951.

BLAHOVĚST.

KATOLICKÝ TÝDENÍK

PRO

ČECHY, MORAWANY, SLOWÁKY A SLEZANY.

Bibliotheca
episc. seminarii clerico.
Boh. Budvic.

Wydawatel a redaktor:

Wáclaw Štulc,

duchovní správce u sv. Kateřiny v Praze.

Ročník první.

celý

W PRAZE 1847.

Tiskem knížecí arcibiskupské knihtiskárny v Seminári.

o b s a h.

I. Řeči duchovní.

W každém čísle.

II. Pojednání a rozprawy.

Slavnost Božího těla, od W. K., číslo 1. 2. 3.
Prokop z Důwodowa a Tomáš Wětril č. 8. 12. 18.
Jak se zachowati má hospodář, shledává-li při své čeládce powěru, od Fr. Hawránka, č. 11. 12.
Rozjímání slow Krista Pána: Že ze swěta nejste, proto swět nenáwidí was, od J. W., č. 13. 14. 15.

III. Powidky a příběhy.

Obrazy slechetnosti, č. 4. 6. 9. 10. 16. 17.
Hlas swědomí, od F. Škorpika, č. 5.
Založení špitálu N—ského, od Fr. Škorpika, č. 7.
Služba za službu, č. 11.
Bauřka, od Fr. Lemayera, č. 12. 13.
Pomoc býwá často blízko nauze, od Fr. Slámy, č. 14.
15. 16. 17. 19. 20. 21. 22.
Bůh důwěrnau modlitbu neoslyší, od T. P., č. 24.
Wlast a náboženství, od W. J. K., č. 23.
Wzory křesťanské, od J. W., č. 26.

IV. Básně.

Proslow, od B. Jablonského, č. 1.
Kříž, básně od J. Těšika, c. 4.
Maudrost otcowska, od B. Jablonského, č. 6. 7. 11. 26.
Panna Maria, útočiště naše, od V. Bradáče, č. 17.
Katolik jsem, č. 19.
Zpěw cirkewní o posledním saudu, př. J. Kendik, č. 24.

V. Zlatá zrnka.

Wýroky sw. otcůw, č. 2. 6. 9. 10. 17. 21.

VI. Dějepisné obrazy.

Sw. Cyrill a Method, č. 1—10. a 17—27.
Staw katolické Cirkwe w Němcích, č. 1. 2. 3. 5. 8. 9.
10. 11.
Sw. Otec Pius IX., č. 6. 7.
Obrazy ze žiwota katolické Cirkwe, č. 13—20. a 22—24.
Smrt kněze Fenelona, od W. Wojáčka, č. 25.
Nowý chrám katolický w Lipsku, od F. N., č. 21.
Sw. Otec a Římané, od A. W. Hnojka, č. 26.

Listy z Říma, č. 2. 4. 14. 25.
Kněz Joachim Ventura, č. 27.
Voltair na smrtelném loži č. 27.

VI. Cirkewní zpráwy.

Z Čech, č. 1. 2. 3. 5. 6. 13. 18. 21. 24. Příl. II.
Z Morawy, č. 8. 9. Příl. I. č. 24.
Z Widně, č. 18. Příl. II.
Z Uher, č. 1. 6. 9. 10.
Z Tyrol, č. 4.
Z Rakauské Italie, č. 9.
Z Říma, č. 4. 5. 7. 10. 11. 14. 16. 17. 21. 26. 27.
Z Jenewy, č. 4. 7.
Ze Šwýcar, č. 13.
Z Francouz, č. 2. 7. 11. 12. 15. 19. 20. 33. Příl. I. 25. 26.
Z Belgie, č. 1. 15. Příl. II.
Z Brabantu, č. 22.
Z Angličan, č. 4. 5. 20. 23. 25. 26.
Z Irska, č. 9. 18. 22. 23.
Ze Šwédska, č. 25.
Z Rus, č. 11.
Z Polska, č. 24.
Z Němec, č. 1. 3. 13. 15. 17. 18. 20. 21.
Ze Slezska, č. 12.
Ze Saska, č. 20.
Z Kochinčiny, Příl. I. k č. 24.
Z Egypta, č. 23. 26. 27.
Z Ameriky sewerní, č. 4. 10. 12. 13. 14. Příl. II.
Z tureckých zemí, č. 2. 16. 20.
Z Asie, č. 19.
Z Hnězdna, Příl. I. k č. 24.

VII. Literní zpráwy.

Hlas duchovního pastýře k stádu wěrnému, č. 10.
Weleslawin, od Matěje Sychry, č. 10.
Básně od Fr. Sušila w Brně 1847, č. 15.
Ohlášení nowé redakce »časopisu pro katolické ducho-
wenstwo,« č. 18.
Žiwoty Swatých, od Karlika. (Příl. I. k č. 24.)
Wýbor příkladů, od Macana. (Příl. I. k č. 24.)
Nowá dobrá rada. (Příl. I. k č. 24.)
Kratičké powidky, od Dauchy. (Příl. I. k č. 24.)
Loterie a powěra od Šrůtka. (Příl. I. k č. 24.)
Hnojkůw Katechismus o sw. obřadech Cirkwe katolické.
(Příl. II. k č. 26.)
Cesta k nebi, od Wojt. Ruffera. (Příl. II. k č. 26.)
Náwěsti o předplacení.

BLAHOVĚST

Číslo 1.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzové w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulc,
kněz cirkewni.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. str. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobyčím trhu — w knihkupectví Šul-zowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzové
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Boží Hod Swatodušní.

Obsah: *Proslow. — Řeč na Boží Hod Swatodušní. — Sv. Cyríl a Method. — Slavnost Božího těla. — Stav katolické Cirkwe w Němcích. — Cirkewni zprávy.*

Dne 23. kwětna.

Proslow.

Wšem srdcím wštipena jest snaha,
Dostici nejvyššího blaha,
Jenž na tom swětě může dlit,
Každý chce šťastně, blaze žit.
Než doba prawé blaženosti
Spočiwá w moři budaucnosti,
A mnohý ptá se sebe sám:
Kdy as ta doba přijde k nám?

Až pán nebude jinak chtíti,
A jinak sluha Boha ctíti,
Až slepá zmizí bezwěra;
I krátkozraká powěra;
Až uwěři i srdce chladné,
Že vyšší moc nad námi włádne,
Jenž tresce winu zde i tam: —
Tenkrátě wzejde blaho nám.

Až wznešení, rovněž i sprostí
Konat budau swé powinnosti,
Až nikdo, s práci jenž bude,
Cizí chléb jisti nebude;
Až jednotlivcůw různé síly
K společnému se napnau cíli,
Chtíc wybudowat štěstí chrám:
Tenkrátě wzejde blaho nám.

Až nejen wěcnau slibowati,
Wšak spolu k časné pomáhati
Brat bude bratru blahosti,
A z bídy paut jej wyprostí;

Až nezištná a činná láska
Bude všech srdci pevná páska,
A wýhost dá se lichým hrám:
Tenkrátě wzejde blaho nám.

Až wznešenec i syny chatry
Obejme co swé rodné bratry,
Až pýcha křídla swá sklóní
A w přátelství se promění;
Až bude *w tom* všech tkwiti sláva,
Že jeden ctí druhého práwa,
A Bůh bude co *wšech* Bůh znám:
Tenkrátě wzejde blaho nám.

Až snaha dobrá nikdy zaufat,
Wšak pevně bude w nebe daufat,
Až wíra, láska, naděje
K swé krásy chlumu dospěje;
Když toto sauhwězdi překrásné
Se zastkwi na obloze jasné,
Když bude s námi, w nás Bůh sám: —
Tenkrátě wzejde blaho nám!

A k tomuto swatému cíli
Roznítit srdce, budit síly,
Sít blaho lidské, Boží čest,
Blahowěstowa tauha jest.
By říše prawdy, říše ctnosti,
Králowství prawé blaženosti
Swobodně mohly rozekwést,
Wšim srdcem tauží — **Blahowěst!**

Boleslaw Jablonský.

Řeč na Boží Hod Swatodušní.

Ewangelium sw. Jana XIV. 23—31.

Potěšitedlnější připovědi nemohl Pán Ježíš milým svým učedlníkům nikoli dáti, než gest zřetelné to zaslíbení, kteréž nám o dnešní wznesené a razdostné slavnosti Církve swatá připomíná. »Miluge-li mne kdo, prawj tu Pán, Dtec můg bude geg milowati, i přigdeme k němu, a přibytek u něho učiníme.« — »Utěšitel pak, Duch swatý, kteréhož posle Dtec we gménu mém, tenť wás naučj wšem wěcem, a připomene wám wšecky věci, kteréžkoli budu mluwiti wám.« — »Pokog swůg zůstawugi wám, pokog swůg dává wám.« Kdo umj zdrawě slowa Páně wážiti, patrně widj, co se tu připowjda: aniz bude moci odpjrat, djme-li, že nenj na swětě, že nenj na nebi nic dražšjho, nic wzácněššjho nad tyto tři věci, připowězené učedlníkům Páně. Nebo což může wšse ceněno býti nad lásku Boha Dce, milost Duchu swatého, pokog Krista Ježíše? A člověk, gežto gich dosáhl, gežto gimi wládne, nemusilžj pokládati se za šťastněššjho, než by byl, stana se pánem wšsekerého swěta, i oplýwage wšsi sláwau, mocj, rozkossj wezdegšj? A hle! těmito šťastnými, nad krále a powyššené tohoto swěta blaženěššimi stali se sprostj, prwnj učedlnjci Páně. Milowaný Mistr, Pán a Bůh gegich odebral se sice k Dci do wěčné sláwy; awšak desátého dne po swém slawném odchodu — w ten weliký den, gehož památku slawjme w Církwi dnes, seslal gim od Dce Duchu swatého, Duchu prawdy, Utěšitele, kterýž by s nimi zůstal na welky. Duchem tjmto rozlita gest láska Boží we srdcích gegich; — pokog Kristůw, přewyššugjci wšeliký smysl, počal od té doby wládnauti w nich: nižádné těžkosti a nátišky, protiwenswj a bolešti, muky a žaláre nedowedly umenšiti a pokaliti ho w nich, a srdce gegich odlaučiti od lásky, kteráž gest w Kristu Ježíši! — A kdo umj cenit prawé toto štěstj, — kdo slyšj, co sljbil, kdo widj, co ráčil Pán svým wěrným dáti: gaké musil by to mjeti srdce, kdyby sobě z celé dusse nezadal, státi se, gakó druhdy učedlnjci Kristowi, aučastným drahých pokladů těchto? »Awšak kdo wj, zdali dá co Pán na mogi žádost?« mohl by si pomysliti někdo. »Ne každau žádost wyslýchá Bůh!« — Prawdu máš, B. C., ne každau žádost plnjwá Bůh — ale tuto twogi wyslechne, bude-li sprawedliwá, upřjmná. — Na neomylné prawdě Boží zakládá se trogj slowo — trogj slib ten, kterýž ti tuto hlásám.

1) Milug Krista — a tak dogdeš lásky Dce nebeského;

2) drž se Církwe — a tak dogdeš milosti Duchu swatého;

3) žiw buď Bohu — a tak dogdeš pokoge Kristowa.

Trogj tato prawda gest trognásobným kličem k trognásobným pokladům, sljbeným od Pána w dnešním ewangelium, uděleným od Něho apowstolům a wěrným Geho o slawnosti dnešní w Jerusalemě. — Rozwažme ge sobě a zwjme, že Bůh to gest, genž dj:

1) Milug Krista, a tak dogdeš lásky Dce nebeského. A že tomu tak, že láska ku Kristu Pánu gest kličem k drahému pokladu lásky Dce, kterýž gest w nebesích: o tom ugissuge nás neomylným slowem svým sám wěčný Geho Syn, Ježíš Kristus. Nebo čemuž ginému naswědčugi slowa Geho: Miluge-li kdo mne, Dtec můg bude ho milowati? A slowa ta negsaulž sama sebau dosti swětlá i tak zřegmá, že i djtě wyrozuměti může z nich: láskau ku Kristu že člověk lásky Dce nebeského dogde? — Wšsem tedy zřegným slowem Páně ztwrzena gest prawda, na kteréž zálezi wšsecko štěstj, wšsecka blaženost nasse. A že na ni zálezi, komu to potřebj dokazowat? Bez lásky nassj ku Kristu a bez lásky Dce nebeského k nám zůstane nám i tento krásný, Boží swět záhubnau paussj a máminým bludistēm, webaucjm ku propasti smrti wěčné; bohatswj a statky, moc a sláwa, radosti a rozkosse gehu budau nám hned palčiwým piškem, kterýmž se nám oči budau zasypati, hned ostrým trnjm, kterýmž sobě nohy budeme zdjrat, hned osidly a okowy, w kterýchž posleze uwážnau kroky nasse. Bez lásky ku Kristu, bez lásky Dce nebeského k nám zůstanau nám zawřeny na welky brány rágské, anobrž i nebe zmizelo by gakó stjn před námi, kdybychom bez této lásky směli a chtěli wkročiti w ně. Kde té lásky ku Kristu nenj, tamté mdloba, tam wládne smrt; — na nj zakládá se žiwot a blaženost nasse. Dnat gest tjm berným penjzem, kterýmž sobě ono pole s drahým pokladem, onu welowážnau perlu kaupiti, kterýmž sobě lásku Dce nebeského ziskati můžeme. Na ni zálezi wšsecko — bez nj nečeká nás leč zahynutj strassné; neboť wěčné, newywratitelné gest slowo Boží u sw. Jana: Kdo nemiluge, zůstáwá w smrti. (1. Jan III.) Než zálezi-li tolík, zálezi-li wšsecko nasse štěstj, wšsecka blaženost, celé spasenj nasse na této lásce ku Kristu, slusno gest, aby chom, pokud k tomu gestě čas, otázali se, zdali gi skutečně máme we srdci swém. Awšak po čemž to lze poznati? — Tžž Pán, kterýž powědel nám, čjm sobě lásky u Dce dobyti můžeme, podle milosti swé i to nám oznámil. Miluge-li kdo mne, tak dj u sw. Jana (XIV. 21.) newswětěššimi ústy swými, řeč mau zachowáwati bude, a řeč má, kterauž gste slyšseli, nenj má, ale toho, kterýž mě poslal, Dce. Hle tedy! zde máme swětle wytknutau známku, po kteréž poznati lze, ge-li w nás láska ku Kristu, aneb gestli bez nj — ge-li mrtwé srdce nasse. Řeč Páně tedy zachowáwen, Bratře, Sestro! slowem a wůlj, rozkazem a příkladem Geho se řiď; čiň, co ti welj; co Dn

činjwal, činiti hled: zapři se sám, wezmi kříž swůg, následug Ho; uť se od Něho, gežto gest tichý a pokorný srdcem; od Něho se nauč wytrwawati w pokusjenj, dobrým přemáhati zlé, snášeti křiwdy, odpauššeti protivnjšm, modliti se za škůdce, milowati nepřátely své, a pokud možná, se wšsemi lidmi pokog míti; uť se od Něho na uzdě držeti gazny, krotiti hněw a žádosti své; od Něho nauč se konati skutky lásky: lačnému lámeš chléb, žizniwého napágeg, nahého odjwey; w milosrdenstwj a čistotě, w horliwosti a lásce wykonáwey díla, ku kterým tebe postavil, pj kalich, kterýž tobě dal pjti Bůh; hled, aby obcowánj twoge, gsauč bez pokrystwj, bez úhony, ljwilo se Dtcí neyswětěgššimu; — slowem: přikázanj Kristowa ostřihy, a Pán gednau i na tebe ukáže prstem, i řekne Dtcí swému, řekne před nebem i zemj: Ten toť gest, kterýž mne miluge! A kdož pak do wede wyslowiti ššěstj twé, když se naplnj slowo Páně i při tobě: »A Dtec nebeský bude tě milowati;« když přigde Dtec, přigde i wěčný Geho Syn, a přjbyteř učinj u tebe, abys oplýwal radostj, kteréž by niřdo neodgal tobě. Ahle, k takowému ššěstj — k lásce u Dtece nebeského pomáhá i wede láska ku Kristu! Kdož tedy by nedtěl, kdo wáhati by směl, milowati toho, kterýž prwe milowal nás? — Rež nestačj owšsem na pauhé wůli, na pauhém čtění člowěka: »bjdně« zagistě »gest slepenj nasse.« Nelzeť nám ani: Abba (Dtece) řjci k Bohu, — tjm tedy méně milowati Krista, — leč gediné w Duchu swatém. Odřudž medle wezmeme tohoto Ducha, kde a kterač dogdeme milosti Geho? — Awšsak i na to giž máme odpowěd. Prawdau Božj gest zagistě slowo, kteréž wolá k nám:

2) Drž se Cjrkwe, a tak dogdeš milosti Ducha swatého. Neboť nenj-li Cjrkew ta swatá, nepossčwrněná choť Kristowa, wywolenau nádobau seslaného od Dtece Ducha swatého? Ano Cjrkew gest gj. Dnať má, wedlé slow sw. otce Bernarda, i maudrost i ducha ženicha swého; — kde koli gest ona, kde ge Cjrkew, tam, gať dj sw. mučedlnjř Zreněus; gest i Duch Božj, a kde gest Duch Božj, tamť gest Cjrkew i wšseliká milost. Láska Kristowau zplozená, Duchem swatým pak odchowaná přigala Cjrkew netoliko kljče králowstwj nebeského, nybř i úkol, wěsti k němu a Duchem Božjim ožiwowati wšsecky národy na této zemi. Gj učiněno, při nj vyplněno gest zasľibenj, že Duch swatého, Duch prawdy, Utěšitele dá gj Dtec, aby s nj zůstal na wěky, naučil gi wšsemu, a připomenul gi wšsecky wěci, kteréž koli mluwil a hlásal Kristus. (Jan XIV. 16, 26.) W nj složen gest od apostolů základ wjry a spasenj; w nj swjstj, aniž kdy zhasne, slunce sprawedlnosti, swjce prawdy a žiwota; w nj prýšstj se pramen wody žiwé, z kteréž kdo pjti bude, žizniti nebude na wěky; w nj wzdělaný gsau kaupele, w nichž

člowěk, syn starého Adama, znomu zrozen, dusse nemocná uzdrawěna, dusse raněná zhogena býwá; w nj připrawen ge stůl, wečeře weliká ustrogena gest, a manna, chléb s nebe rozdáwá se wěrcjm za pokrm nesmrtelnosti; gj gediné swěřeno gest přisľuhowanj tagemstwjmi Božjmi, swátostmi; onat za matku žřizena gest nam samým Dtcem nebeským, aby nás učinila Geho dítky. Z tomu-li wšsemu tak, — a kdo zná slowo Božj, kdo nechce zároveň s Farisey neb Saducey Boha swého stjhati, winiti ze lži, o tom pochybawati nesmj, — kterač medle možná člowěku, dogiti milosti Ducha swatého, leč se drží této žiwé nádoby geho — Cjrkwe Božj? Natolest zwadne i uschne, gať mile gi ode kmene odetneš; ryba lekne, gať mile gi z wody wyhostjš; pták se zadechne, gať mile mu powětjř odegmeš; tělo pozbude teploty, wlády, žiwota, w srdci i žilách ustydně krew, gať mile se od dusse oddělj: a tak i praud milosti Ducha swatého přestane wylěwati se w dušš lidškau, gežto se odtrhla od stromu šstjpeného Kristem, od pramenů prawdy wěčné, od těla Kristowa, od žiwé nádoby Ducha Páně, — od Cjrkwe. Pokud tedy smrti a zkázy své ugiti, pokud milostj Ducha Páně naplněn, ožiwěn, poswěcen býti chce člowěk, Cjrkwe držeti se musj. On musj wjru gegj nade wšsečo ceniti, učenj gegjho wěrně ššetřiti, hlasu gegjho ochotně šlyšseti, slowem gegjim swědomitě se řjdit, rozkazj gegj snažně plniti, lásky gegj wděčně si wážiti, pokladů gegjch horliwě dobýwati, swátostmi gegjmi dušš swau žiwiti a šliti, srdcem i úšty, myšlj i žiwotem k nj se znáti, k nj se hlásiti; milowati, co ona miluge, pohrdati, čjm ona pohrdá; s nj a při nj ku Kristu státi, býť proti nim hněwy své soptil swět a chrľilo pekľo; pod koraubwj gegj bogowati, s nj trpěti, s nj se těšiti, dle wjry gegj žiti, s wjrau gegj musj tež čtjt umřjti člowěk, gežto chce dogiti milosti Ducha swatého. Gj se drže, gi mage za matku, budeť mjtí Boha za otce, a tento Dtec, wedlé zasľibenj Syna swého, dá mu Ducha swatého. A ten Duch swatý bude pak dílo své konati mčeně w slabé dušš twé, B. S. Milostj Geho blahé owoce působenj Geho: láska, radost, pokog, trpěliwost, dľauhočekánj, tichost, mjrnost, zdrželiwost, čistota, wzkwete krásně i dozrage w tobě. Milostj téhož Ducha staneš se i ty, gať druďdy apostolowé, prawým učedlnjřem Kristowým, a ukřjžowanw tělo své s hřjchy a žádostmi, žiw budeš duchem Páně. Milostj téhož Ducha stane se, žeť se od tebe a při tobě vyplnj tež i třetj ta prawda, kterač se ti hlásá:

3) Žiw buď Bohu, a tak dogdeš pokoge Kristowa. A tohoto pokoge, kterýž wedlé slow sw. Pawla přewyššuge wšseliký smysl, kdož by sobě nežádal? Wždyť gsau prawdiwá slowa sw. Augustina, ošwědčugjeho, žeť gest nepokogné srdce nasse, pokud neodpočinulo w Bohu swém. Toto

odpočinutj w Bohu, tento pokog, tato blaženost, které swět ani nezná, ani dáti, ani odnjti nemůže, gest cilem tauhy, gest swrchowanau korunau ctnosti dusse lidské. Kdo tohoto pokoge Kristowa dosáhl, ten w trýzněnj a protiwenstwj, w chudobě a potupě, w křivdách a těžkostech, w pracjch a starostech nagde útěch, na paussťjch tohoto žiwota chladu a očeršwenj, u prostřed šelem křežžjzjnjých, w tmawém žaláři, na wlnobitném moři nalezne bezpečnosti. Pracj, nemocj, smrti nigaké se neděšj, anobřj: daufanliwě očekáwá wečer žiwota, swjtánj, gjtro i den wěčnosti — smrt a saud. Pokog tento, genž mu polowičnjm nebem na zemi, bude korunau radostj geho w nebesjch. Awssak, B. M., pokoge tohoto Kristowa dosáhnau toliko ti, kdož cele žiji gsau Bohu. Neboť wěčné, pravé gest slowo Páně, powěděné ústy proroka Isaiáše, řkajcjo: Kenj pokoge bezbožnjm. Bezbožnj zagistě gsau gako moře wraucj, kteréž nemůže se upokogiti (Isai. LVII. 21); anž naopak klamati může nás neomylný slib Páně, wolajcjej nás: Pogďte ke mně wssični, wezměte gho mě na se, a učte se ode mne, i naleznete odpočinutj dussjm swým. (Mat. XI.) A čemuž medle chce Pán, abychom učili se od Něho? Čemuž giněmu, leč abychom se stali následownjky Geho? On sobě za pokrm pokládal plniti wůli Dce swěho a konati djlo, kteréž Mu dal. On pil kalich, proto že Dtec chtěl — žiw byl Dcei, poslussen Mu byl až do smrti, a to smrti křjže. Ano, B. M., to mu se naučme od Krista; činme, co Bůh káže, nesme, co Bůh složj na ramena nasse, a co činjme, co trpjme, pro Boha a z lásky k Němu činme, trpjme, žiji budme gako wěrnj následownjci Kristowi: žiji budme Bohu, a tak nalezname odpočinutj dussjm swým; pokog Kristůw, kterýž zůstawił swým wěrným, blažiti bude dusse nasse.

Z žádáme-li sobě blážjcejho tohoto pokoge, žádáme-li sobě milosti Ducha swatěho, lásky Dce nebeského, gjž tedj wjme, co nám náležj činiti, wjme, kterým kljčem sobě poklady tyto můžeme otewřiti. Awssak což by nám platna byla tato známost, kdybychom slowem poznané prawdy se řjditj, a podaným sobě trognásobnjm kljčem ty tři drahé poklady otewřiti nechťeli? Neylepsšj semeno nic neprospěge, neosege-li gjm hospodár úrodné, zdělané pole swé; neylepsšj lřj zůstane bez účinku, neužjge-li ho nemocnj wedlé rady lékařě swědomitěho; neyspásitelněššj prawda nepřiwede člowěka ku spasenj, neřjdjli podle nj kroky swé, žiwot swůg. Než my, B. S., poznali gsme prawdu: nuže wedlé prawdy té řidme žiwot swůg. Dnes o té slawné době padni každj z nás na kolena swá, učiň to saukromj w tiché domácnosti, učiň to i weřegně we chrámu Božjm, w skraussenosti a pokore swatým slibem upřjmně zawážme se wssični Pánu nebes i země, že Krista mi-

lowati, Cjrkwe Geho se držeti, Gemu, Pánu Bohu swěmu, gediné žiji budeme. Tjm slibem zawážme se dnes, den co den uwoďme sobě na pamět slawný zawazeť tento swatodussnj; wssj šilau dusse swé k tomu hledme, aby skutkowé nassj žijými byli důkazy upřjmné wůle nassj: o to celau snahau pěči mēgme, aby žiwot náš skutečně swědectwj o nás wydáwal, že co wděčnj wyřaupenci Božj opravdu milugeme Krista, že co wěrnj synowé držíme se Cjrkwe, že co prawj, skutečnj následownjci Kristowi, zemřewše swětu, žiji gsme Bohu. O to, B. S., pečugme i usilugme, a gakož druhdy apostolům, dostane se i nám blahoděgné lásky Božj. Duch swatý očistj a obžiwj, oswjtj a poswětj, roznjtj a utwrdj w dobrém myslj a srdce nasse ohněm swé milosti; pokog Kristůw bude wěčným nassjm dědictwj; — slowo Páně naplnj se při nás: Dtec i Syn i Duch swatý přigđau a přjbyť se sobě učiň, a přebýwati budau w nás na wěky wěkůw. Amen.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method,

apostolowé národů slowanských.

U wssěch národů požjwajj ti swatj mužowé, gežto ge byli přewedli k poznánj a přigetj wjry křesťanské, obzwlášťnj wážnosti a weliké poctiwosti. Tak ctěgj hrdinšťj katoljci w Trřku sw. Patrika co swěho přednjho dobrodince. Podobně wážj si katolictj Angličané sw. Augustina, prwnjho biskupa Kanterburšského, kterýž byw na to wyslán od sw. Řehoře, drahé smě wjry křesťanské do srdce anglosaského národu s welikým prospěchem rozšjwal, a bogowný tento národ Kristu ziskal. U Němců, nassich sausedů, slawj se sw. Bonifac, který přišsed z Angličan přes moře, w puřťch kraginách německých u prostřed národu diwokěho, we zmužilé horliwosti wytrwal, až pak obrátjw mnohé kraginy na wjru, řjdiw několikerá biskupstwj, založjw kláštery a opatřjw obrácené kraginy potřebnjm kněžstwem i náležitau zprawau cjrkewnj, smrtj mučedlnickau dosáhl koruny slawné wěčné. Kdo zná, gaka cenu má do sebe křesťanstwj, gakh gest půwod a gakh úkol geho; kdo to wj, gakh zásluhj ono gjž si ziskalo o rozšjřenj prawé oswěty a wydělanosti, ctnosti a blaženosti lidské, gakh blahé proměny způsobilu na zemi při gednotliwých osobách, celých rodinách a obcjh, kterých strastj, pohrom a bēd zbawilo gjž člowěčenstwo a gaka budaucnost připrawuge nassemu pokolenj lidskému gjž zde na zemi: uzná zagistě, žeť gest křesťanstwj gednjm z nepředněššjch darů Božjch, gednjm z nysřwělegšjch důkazů lásky Dce nebeského. Slusně tedj wážj sobě swrchu doctěnj i ginj národowé těch swatých mužů, kteříž ge byli přiwedli k poznánj křesťanské prawdy, přiwětlivosse ge do cjrkwe Božj. A této powinné wážnosti,

této ucty, wděčnosti a lásky nezašlaužil sobě u wšech národů slowanských nikdo w té mje, jako swatj bratři Cyril a Method. Bnliť gsau to mužowé práwě apostolskij, hwězdn obzlasťnj swětlosti a welikosti, gežto z osobliwé milosti Boží nade wšickj hlasatele slowa Páně onoho i potomnjho wěku daleko wynikli. Gegich žiwot, gegich působenj gest wýgewem a úkazem, s gakýmž se gen žjřďka řdn potkáváme. Gegich zasluhy o národ náš gsau tak weliké, že, ač nenj slowanské fraginy, w kteréz by nebyla ctěna památka gegich, předce po tu dobu ani dost poznány, ani wšestranně oceněny negsau. Myslim, že se nemůžeme lépe zawděčiti čtenářům tohoto časopisu nasseho, leč řdnž hned na počátku frátkau sice, ale pokud možná důkladnau zpráwu o žiwotu a působenj welkých těchto dobrodinců nassich položíme.

Sw. apostolowé Slowanskij Cyril a Method narodili gsau se w Soluni (Thesalonice), hlawnjm městě fraginy Macedonské, na počátku IX. wěku, práwě toho času, řdnž národowé slowanskij jako i ginj od seweru a wýchodu na západ a k gihu se tlačíce, mnohé fraginy byli opanowali. Tak se stalo, že wšeckj země Řecké naplněny byly Slowany. W samém hlawnjm městě Caribradě bylo gich takowé množstwí, že i učenj lidé slowanského gazyka k wyswětlenj temných mjest we spisech starodáwních užíwali. Macedonie pak a tudjž i Soluň, buď cele buď napolo, byly slowanské. W dotčeném městě přebýwali gsau, gáž prawneno, rodičowé nassich swatých učitelů. Dtec slaul Leo; gakhby se matka byla gmenowala, udati nelže. Pocházegjce oba z rodu urozeného oplýwali gsau spolu wezdegšjmi statky. Dtec byl gednjm z přednjch důstojnířaw u wogště, požíwage wážnoosti nemalé u samého dwora cjsařského. Dmatce nenj blížšjch a žregmegšjch zpráv, ačkoliw nenkrásněgšjim swědectwjm o wznesené a ctnostné powaze gegj gsau swatj synowé tiťo. Wytečnau zagisté křesťankau musila býti matka takowých swatých synů. Gsauli pak wedle slow písma sw. »dijťy dědictwjm od Boha a mzdau plod žiwota,« mohliť se Leo a choť geho těšiti Božjmu požehnánj; neboť měli 7 synů, z nichž nenmladšj gmenem Konstantin, aš 827 se narodil, a obzlasťnjmi schopnostmi a wlohami od Boha obdařen byl. Snažná péče a láska rodičů o zdarilé zwedenj díteľ, maudré křesťanské wchowánj, nese to nenurěšeněgšj owoce a způsobuge otcí a matce ty nenčistšj radosti. Reginák se wedlo rodičům nassich apostolských bratřj. Nemáme sice zpráv o mladosti staršjho z nich, Methoda Rež o wytečné wzdělanosti a obzlasťnj zbožnosti sauditi lze, dilem z toho, co pozděgi činil, dilem pak ale gž odtud, že opustiť bluk swětšj, do kláštera se odebral, a bñw poswěcen na kněžstwí wytečnými ctnostmi swými žřetel samého cjsaře na se obrátil, tak sice, že geg záhn za biskupa powššji chřeli. Rež po čem dychtili mnozi, toho si ne-

žádal, toho se lekal jako sw. Basilius, Jan Zlatoustj a ginj swatj, též i Method. Nadarmo geg tedn měli ku přigeti hodnosti biskupské. Nepřigam na sebe těžkého tohoto břemene, žůstal wěrný sluha Boží na swé samotě, objrage se modlitbau a rozgjmánjm, wzdělawage ducha swého zpntowánjm božské prawdy, cwiče se u wšeliké ctnosti křesťanské, wyražegje se uměnjm maljřským i ginau prospěšnau pracj, až pak ho powolal Pán k welikému úkolu, k poswátnému djlu apostolskému mezi národy Slowanskými geg ustanowiw.

Nikdo nám za zlé mjeti nebude, znamenage, že gsme tuto, pomínuwšje mlčenjm mladá léta sw. Methoda, hned o dospělém wěku geho něco málo powěděli. Staloť se to proto, abychom, nemagjce obššjněgšjch a zewrubněgšjch podánj o staršjim, gž o mladšjim bratru geho Konstantinowi čili, gáž geg pozděgšjim časem gmenowati nawykli, Cyrilowi poněkud šjžregi mluwiti mohli.

(Pakračowánj budaucně.)

Slawnost Božího těla.

Co swět swětem stogj, nebylo na něm wětšjho přjtele a horliwěgšjho milownjka lidského pokolenj, než byl Kristus Ježíš. Wšecken žiwot Geho byl pauhau láskau, rovněž tak jako gest láska ze srdce neoffemetného hlawnjm přikázanjm zákona Geho. Miluge swé wěrné, milowal ge až do konce, anobřž milowati ge nepřestane na wěky. Obzlasťnjm ale, — a sice gednjm z nenpožehnaněšjch, — důkazem této lásky Geho gest to, že ráčil u wečer před swau smrtj po dokonáných hodech berěnka welikonočnjho ustanowiti nenšwětěgšj swátost oltárnj.

W této swátosti gest zagisté a trwati bude po wěky žiwý důkaz a nepomjgitedlná památka neobmezené lásky Geho k člowěčenstwí; w nj zanechal nebeskau potrawu, chléb práwě andělský pro duššj nassj: w nj podal wětjcm swým obět stálau a Bohu milau, kteraužby uctu swau a dijky Swrchowanému důstogně oswědčowati, smjřenj s Njm docházeti a wyslyšeni proseb i přjmluw swých sobě platně pogišťowati mohli. W nj žůstawil nám Samého sebe, tělo Swé i krew Swau, podlé božstwí i člowěčenstwí Swého. W této nenšwětěgšj swátosti widitelně spláuge slib swůg: »An gá s wámi gsem až do skonánj swěta!« Takowěto znamenité dobrodinj zasluhuge zwlasťnjho uznánj, zasluhuge zwlasťnj památky a slawnosti, gž by negen ustanowenj, alebrž i spásitedlné aučinky i wšecko požehnánj z této Nenšwětěgšj swátosti gdaucj, lidu křesťanskému se připomjnaly. Na zelený čtwrtek koná se sice hned od pradáwných časů památka tohoto milostiwého ustanowenj dotčené swátosti; ale na tento den nelže se radosti a plesu docela oddati, gáť si toho srdce nábožného křesťana slusně žádá; k radosti se tu mjchá žalost,

trpký pelyněš nedá okauffeti lžbezné sladkosti swaté památky této. Bezděky padáť nám na mysl ohavná zrada Židáffowa, spáchaná i provedená téhož večera a té blahoslavené noci, w kteréž milý Pán dotčenau welebnau swátost ustanowiti ráčil. Odtud pak počíná žal a zármutek cirkwe nad ukrutným umučením a krvawau smrti Páně, počínagi přisné a tuhé posty, počíná rozgimánj muky a ukrizowánj, potupné smrti Pána nasseho. Giný den musil se tedy k tomu určití. Cirkew swatá ustanowila k tomu z dobrých příčin ten čtvrtel po slavném swátku neyswětěgšj Trogice, aby byl hodem nebeského Beránka, kterýž snjimage hřichy swěta, obět své lásky w této welebné swátosti Bohu Dci den co den podává.

Snadno poznati lze, že musila tato slavnost sama sebou wyniknauti z učenj samého swaté wjry křesťanské. A wšak teprw poznenáhla naučili gsau se wěřejci potřebu gegi cítiti a znáti. Gakož wúbec Hospodin řidj události w swětě tak, že powoli zlému vznikati a rozmáhati se, ba i po gakaufi dobu wstězně panowati, aby tjm zdárněgi, což gest dobrého vzniknauti mohlo; rovněž dopustil, že w XI. stoletj, a sice ašj okolo roku 1050 gakhši Berengár, arcijahen z města Angers-u we Francauzjch, dhybně a zhaubně učiti počal o neyswětěgšj swátosti. Ač gsau zgerwná i gasná slowa Páně: »Totož gest tělo mé — tatož gest krew má« — dotčený Berengár osmělil se předce prawdiwau přítomnost Krista Pána w neyswětěgšj swátosti oltárnj popjratí. Wýborný papež tehdegšj, Leo IX., zawrhl a odsaudil na sněmu w Římě bludné, šcestné a záhubné učenj toto. Tjm wíce přál půwodci bludů těchto, Berengárowi, král Francauzšj a dwořané geho. Adyž pak, ačkoli bylo zawrženo, učenj geho předce přjznj swětšjch pánů a dwořanů francauzšjch mocněgi se rozšširowalo, a wždy wíce lidj w pravě wjře pomáští hrozilo, patrněgšj owšem stáwala se potřeba, wjru w opravdiwau přítomnost Krista Pána w neyswětěgšj swátosti zachowati, wzbuzowati, ožiwowati a posilowati; wšem to patrněgi wyswjitalo, žeby tu slavným swátkem weřegného wznánj a wřelé úcty neylépe dosjci lzelo. Ole starých památek byl biskup z Lutichu, gménem Robert, prwnj, genž we swém biskupstwj slawný průwod a zvláštnj hod čili swátek ustanowil k účtě a oslawě welebné swátosti. Dalat mu k tomu obzvláštnj pohnutku panna klášternj, gménem Juliana, přeworka w Mont-Cornillon-u, okolo l. P. 1230, kteráž o to prošla, aby gi dowoleno bylo s klášternjmi sestrami slawiti w určité den památku ustanowenj welebné swátosti Žela Páně.

Nábožná panna umřela; zemřel i biskup Robert, slavnost ale gimi zřizena nezahynula s nimi, nýbrž počala se poznenáhla po okolnjch kraginách rozšširowati. Widauce spasitelný prospěch duchownj při wěřejcjch, ugaliť se důstogné věci té papežowé, přede

wšsemi pak ginými Urban IV., kterýž byw prwé w Lutichu kanownjkem, welikau horliwost o čest a sláwu swaté památky této hned z počátku na gewo dáwal. Dosedšsi na stolicí sw. Petra, uložil swat. Tomášsi Aquinskému, aby složil modlitby a písne k službám Božim weřegným i saukromnjm, kterýchž by o té slawnosti k účtě a zwelebenj této swátosti při mši swaté a při hodinách swých knězi užíwati mohli. A tak obohacený gest misál i brewiár gednau z těch neykrásněgšjch, neybohumnysněgšjch a neydůmyslněgšjch pobožnostj. Horliwý o čest Boží Urban wydal též i bullu stranu zawedenj slawnosti této po celé cirkwi. Že wšak záhy zemřel, nestala se slawnost tato hned w celé cirkwi obecna. Zatjm ale ššjřila se w gednotliwých kraginách, až pak na sněmu Biennském l. P. 1311 papež Klijment V. wysoce welebnau slavnost tuto nowau bullau w celé cirkwi ohlásil, a gakhby konati se měla, ustanowil. Konečně neopomenul ani sw. sněm Tridentšj slussné naržizenj o radostném swátku tomto wydati, rozkázaw, aby: »u slavném průwodu Swátost neyswětěgšj po ulicjch a weřegných mjstech se pronášela, aby wšickni wěřejci úctu swrchowanau Pánu swému wzdávali a takto den oslawy krále swého náležitě konali.« —

A králem nassim gestit Kristus Pán, i hodentě wšsemožně oslawy! Každý, kdož hledá a miluge prawdu, každý, kdož gi nassel a následuge w životě, poddaným geho gest! Král náš gest Kristus Pán, který si nás podmanil prawdau a láskau. Gaká to láska Geho k nám! Repowážowal to za snjizenj, rovným býti Dci a připodobniti se nám; celý život swůg obětowal bratřim swým, hledage ztracené duse nasse; pro nasse oblaženj a spasenj odřekl se sláwy, kterauž měl u Dce, i wšeho pohodlj a ššěstj pozemšťého; snášel to, což neytěžšjho gest, anobrž i ukrutnau smrt na dřewě kříže ochotně podstaupil, aby zgednal wykaupenj dussj nassich. Ano, na důkaz swrchowané lásky své, na znamenj, že gest radost geho býti mezi syny lidskými a zůstáwati s námi po wšecky časy až do skonánj swěta, ustanowil tuto neyswětěgšj swátost. Kdož to wšse zdrawě a slussně rozwáži, nemůže leč roznjiti se tjm neyweřegšjim cítem wděčnosti a lásky k tomu, kterýž tak welice milowal nás. Přsa bezděky se nám tu ššjřj radostj, šrdce bige w nás šilněgi, krew se walj prudčegi; mezi zděmi gest nám gakhšj užko: nedá nám to zůstati w zawřeném chrámu — wen pod ššjře nebe nás to žene, wen do nesmjrného chrámu Páně, w němžto hwězdj, měsje, slunce mjsto lamp a swjci hořj! Ale neyswětěgšj swátost, tento pramen nassj radosti i života nesmj zůstati w nitř, bez nj bylo by po nassj swaté weselosti na tento den. Wšsemu swětu bychom to rádi řekli, co gest přjčinau nassj radosti, a protož neseme wen poswátný chléb, w němž neyswětěgšj dobrodinec dlj mezi námi. Wně proto w nassjme z chrámu wen to swaté tělo Geho, žiwau to

schránu živé, věčné lásky Jeho, abychom celému světu oznámili: »Tuto jest Kristus, Pán a Spasitel náš! Hle, tuto jest památka nehynající Jeho lásky, zpečetěna předrahou krví, vycezenou na kříži!« To, anobř mnohem více gestě myslí a cítí tu katolík: nuže pohledme na něj, gať sobě počíná. Z chrámu walí se lid nábožný. V čele nesau dřevu svatého kříže, podobu ukřížovaného! O, kdož by nám mohl lépe cestu ukazowati, nežli ten, genž »gest prawda, život a cesta,« a kterýž, třebaš i cestau kříže, weđe k branám královstwj nebeského. Za křížem kráčí nejprvé mládež: newinnj pacholkové i děvčátka, gežto byl Pán za života swého mezi námi tak welice milowal, a z úst gegich newinných zazníwá čest, chwála a welebenj Jeho. — Po nich berau se mládenci a panny odrostlegšj, nad nimiž bdj obzláště swaté oko Jeho, gelikož gsau zkřwjtagij naděj swaté Cirkwe. — Za mládeží uzišj gednotliwé stáwnj a pořádkj, w něž se wěřj w životě občanském spogili, před každým ale wznášj se praporec naznačený znamením wjry Kristowj na swědectwj, že, ač rozličnj gsau darrowé Boží a stáwné lidstj, nade wšsemi gedn gest Pán, a to Ježíš Kristus — newswětěgšj ten wjtez nade smrtj a peklem.... Z úst pak gegich zazníwaji welebné žalmy a wznesené zpěwnj k oslawě Syna Božího. — Oděn w newpěkněgšj bílé rauchó kněžské kráčí duchownj pod nebesj. Třesau se rukau nese welebnau swátostj, aniž si hrubě trauřá směle oddýchati, u přítomnosti toho, před nímž se dle slow apóstola, ohýbagj a klanj kolena andělských, zemských i podzemských bytostí. Za knězem nesau cjm Tělo Boží walí pak se nábožnj zástupowé lidstwa. — Na cestu, kterauž nesa Pána nebes i země kráčetj má kněz, rozšpaji křwj rozličné něžné ručinky dítě. Ljbezny kauř z kadidla wznášj se gať slauw oblakowj k nebesům před Newswětěgšjim; chrám Boží, stáwnj a ulice, kudy ten slawný průwod se béře, gsau ozdobeny wěnci a kwětinami, chwogemi a ratolestmi. Welebný blahol zwonů mocně zatřásage powětřjm, rád by proniknul až k samým hwězdám, zwěštuge šiřoko daleko, světu i nebi radost a plesy wděčného křesťanstwa, aby nebe a země zároveň a spoletně se těšily, že Ježíš Kristus, pln moci a milosti, w newswětěgšj swátosti, w tagemstwj tomto přepodimném lásky své zůstáwá mezi swými až do skonánj časů!

(Pokračowánj budaucně.)

Staw cirkwe katolické w Němcích.

Žádnému Čechu neslauží to ke cti, anobř mnohemu k nemalé škodě to býwá, jest-li we vlasti swé cizincem, ješto ani rozmanité osudy národu, ku kterémuž náleží, ani slawné skutky předků, jenž vlast žiwoty swými potomkům uchránili, ani

práva a zprawu země, w které mu žiti, ani powahu a jazyk, potreby a tauhy krajanů swých, s nimiž mu jednati jest, náležitě nezná. Pochází-li tato neznámost odtud, poněwadž člověk ten wůbec jen o sebe, nic pak, nebo jen málo co o jiné, nic o zdar a prospěch obecní nedbá: tuť owšem sluší ho litowati, jelikož ho k lidem šlechtným nikterak přičítati nelze. Co tu o vlasti řečeno, platí též i o cirkwi: čím zajisté Čechu vlast, tím, a sice u vyšším ještě smyslu, jest katoliku cirkew — jest mu matkau. Jsauce pak synové této matky, musíme se tedy, ač chceme-li sami se cti obstatí, všelijaké úhoně se uhnutí a ke zdaru též cirkwe platně přispěti, w této cirkwi bedliwě se ohlížeti, jak w ní býwalo, a jak jest. Tau měrau seznámíme se netoliko s dáwnými a nynějšími osudy a potřebami jejími, nýbrž poznáme spolu, což by nám w mnohých případnostech činiti náleželo. Mnohá wěc bude nám na wýstrahu, mnohá podnětem k dobrému skutku, mnohá k srdečnému potěšení a k ušlechtilé radosti. Než nesmí se nikdo domýšleti, že by to wždy snadno bylo, a člověk se tu s samau radosti potkáwal: mnohdy tu i zármutek čeká na něho. Cirkew Boží, rozšířená po všem světě, jest tau welikau obcí, nad kteraužto slunce nikdy nezapadá, we kteréž národové rozličných powah a jazyků pod zprawau jediného Pána sjednotiti se mají. Úkol její týká se všech wěků a pronárodů, hranice její sahaji až do wěčnosti. Takowauto nesmírnau řiši není lehkó přehlédnauti, aniž jest při té weliké rozšířenosti její možná, aby osudové její wždy a všude zároveň potěšitelní byli. Tu nelze jinak, leč že, co na jedné straně slunce swití, na druhé již mraky se sbírají, a na třetí i čtvrté bauře buď wywstáwá, buď i zuří. Prawda, že některého času a na některých místech wice sluněčko nežli mraky widěti býwá: než bez těžkosti a nesnázi nebyla cirkew ještě nikde a nikdy. Bojem ustawičným jest žiwot člověka: bojem jest a musí býti také žiwot cirkwe; svět jest wykázané ji bojiště. A kterýž medle boj může býti bez nesnázi, bez obětí, beže wší ztráty? Blaze jen, když weđe k žádaucimu, konečnému wítězstwj! Že cirkew Kristowa neomylně swítězí, že zármutkové její posléze w radost, které nikdo nebude moci odejmauti od ní — w radost dokonau se obrátí, za to ručí slowo Páně a bezpečné zaslíbení samého Ježíše Krista, anobř i dosawadní osudové její. Buď si tedy, že bychom, obracejice zřetel na události a příhody w životě cirkwe swaté mnohokráte s žalostnými wýjewy a osudy potkáwati se musili: nesmít nás to ani mýliti, aniž pokud sami o wěcech zdrawě sauditi umíme, a wěrnost Kristu zachowáme, na škodu nám to bude, owšem ale k důležitému prospěchu.

Maje takovýto prospěch před očima, nabídl se *Blahověst* náš katolický milým krajanům svým důvěrně a směle za průvodníka na pauti po velikém království Božím na zemi. Že, co na něm bude, nic milého, blahého a utěšeného přátelům svým nezamlčí, k tomu jej zavazuje již i to jméno jeho. By netajil, *kde* a *co* církew bolí, swírá: žádá od něho láska k pravdě, láska k církwi, láska k člověčenstvu; — a bez této lásky kdož by pak jej měl za Blahověsta?

Awšak o tom dosti. Lépe bude, i hned se na tuto paut vydati. Náleželoť by owšem, abychom se nejprvé doma we své vlasti a w té naší mohutné říši rakauské, kteréž drahým klenotem jsau právě ty krásné země koruny České — Čechy, Morawa a Slezsko — trochu porozhlédli. Než k tomu nám zbude i chuti i času, až se ze swých procházek po světě katolickém nawrátíme. Zatím zůstí se nám zrak, a bystré oko lépe uvidí.

S Bohem tedy na cestu! Od východu na západ: z Čech do *Němec*.

(Pokračování budaucně.)

Církewní zpráwy.

Z Čech. Na *Hluboké* slawiti se bude o sw. Janě Nepomuckém, již dávno newidaná slawnost. Jeho Eminenci kardinal *Schwarzenberg*, kníže arcibiskup Solnohradský, bude totiž na panství swého bratra, panujícího knížete Adolfa *Schwarzenberga*, swětiti nový chrám pode jmenem sw. Jana Nepomuckého. Blíží a podrobnější zpráwy o newšední slawnosti té časem swým podáme.

Z Uher. Uherští p. biskupowé přislíbili 1,000 dukátů za odměnu, tomuto kdožby nejlépe dějiny Církwe katolické w Uhřích napsal. Dilo toto má býti w maďarském jazyku, a we dwau letech sepsáno. —

Z Němec. W *Mnichowě* vznikl přede dwěma lety spolek dobročinný ku křesťanskému ujímání se chudých. Jmenujeť se spolek sw. Vincencia de Paul. Hrabě *Max z Arco-Valley* jest mu w čele — údowé den co den se množí, působení jejich se šíří. Dne 2. března měli swé shromáždění, kteréž přítomný w *Mnichowě* biskup Edinburský, p. *Gillis*, nawštíwil. Šlechetný účel takovýchto spolků pohnul šlechetného biskupa, že se jal dojímawau řečí mluwiti k shromážděným křesťanským lidumilům. »Wyť jste,« prawil mimo jiné k nim, »wyť jste poslowé lásky — dilo vaše jest dílo Boží. Bůh lásky má na zemi zůstupce swé, a těmi jsau lidé chudí: milujmež tedy přede vším chudé. Pán sám staw se chudým nejprvé chudé powolal k sobě, aby mu vzdali čest co swému králi, pak teprwé připuštění jsau mocní, aby w prachu klaněli se Mu. Milujmež tedy chudé; a ti, kdož k nim nepatří, włádnau statky swěřenými jim jedině proto, aby byli otcí a opatrovníky chudých. Chudým nepomohau. daně wybirané pro ně násilím — pomoci může jim toliko *láska*, tento křesťanský kámen mudrců, kterýž w zlato proměňuje všechno, čehož se koli dotkne.« — Připomínaje pak dále, w jakém smutném stawu jsau ústawy pro chudé a opatření jejich w Angličanech, prawí takto: »Církew běře se w Angli-

čanech swau vlastní cestau. Půtky a hádky o náboženství přestaly, poněwadž wůbec přesvědčení jsme, že jsau plané a marné. Tím mohutnějším a prospěšnějším prostředkem k přesvědčení o prawdě wíry jest to, pakli se wíra katolická w skutech a žiwotě jewí. Proti tomu nelze tak snadno něco namitati. Prawí-li u př. nepřátelé naši, že Církew katolická o wycwičení a wzdělání, naschwal a ze zlého úmyslu péče nemá, poněwadž by se wzděláním rozum zostríl a pak wywrátil powěry, na něž se ona zakládá — což jim na to říci a což spomohau všecky řeči? Tu jest jediný prostředek, kterýmž řeči a útržky jejich dokonce wywrátiti lze: a ten jest — *skutek*. Zřídte školy, zřídte ústawy katolické, w nichž by se mládež — nedím toliko cwíčila nýbrž wychowáwala — neboť toto a ono jsau od sebe tak daleko jako nebe od země. A takovým způsobem musíme *wšude* a *we všem* proti bludným učením, *skutky* za swědky prawdy na odpor stawěti. Láska a skutky, tyto nejmohutnější, nejwydatnější důwodowé, nechť nás hají, nechť swědectwí wydáwaji o nás!« — Musímeť mnohé krásné místo mlčením pomínauti; jedno však zamlčeti nelze. Horliwý, ctihodný biskup totiž za důwod, kterak se w Angličanech a we Skotsku mysl k Církwi katolické kloní, uwadí to, což sám zkusil. »Roku 1835,« prawí, »konal jsem ještě služby Boží na sýpce; a nyní? — nyní nucena se widím, stawěti veliký, welebny chrám biskupský — stawěti ho před twáří tak mocné druhdy a nyní kleslé církwe skotských odpadlíků ... Co se tkne Angličan, tuto zemi z nebezpečenství, ježto ji hrozí, to jedině wytrhne, pakli se wzájemné poměry mezi pány a sprostými, mezi bohatými a chudými wedle ducha, wedle zásad křesťanských opět obnoví. — Toť úkol náš!« —

— W pruském městě *Cáchách* (Aachen) sjednotilo se minulého roku 6 zámožnějších panen k pěknému skutku. Widouce zkázu tolika opuštěných dětí, ustanowily u sebe, odřici se všech výhod žiwota wezdejšího a jmění swé obětowati k ulehčení lidské bídě. Složiwše statky swé nabyly jistinu 130,000 dolarů. Pomocí králowny pruské powoleno jim zříditi ústaw pro dotčené opuštěné dítky.

Z Belgie. Znamenitý duchowní řečník francauzský, kněz *Lacordair*, kterýžto již na tisíce Francauzů naučil choditi do kostela, poslauchati kázání a přiznáwati se upřímně k wíře a Církwi katolické, kázal minulého měsíce w Lutichu s nesmírným prospěchem. Lid ze všech stawů: chudí, bohatí, mladí, staří walili se do welikého chrámu biskupského, tak že kolik hodin před kázáním nebywalo již nikde prázdného místa. Wše tu oziwlo wýmluwným slowem welikého tohoto muže. Mnohý protivník přestal se posmiwati tupené druhdy wíře, a mnozí wlažní katolíci přišli k sobě. Študenti na tamnějších vysokých školách, roznícení ohniwými řečmi jeho, welebí ho jako proroka, kterýž zřetelně a rázně dokázati umí, kterak wíra křesťanská jest pramíнем prawé oswěty, matkau prawé swobody, základem prawé blaženosti národní. Z Luticha odeběře se nový tento apoštol do *Lowaně*, kdež katolické vysoké školy slynu, a pak na delší čas do hlavního města Bruselu. Rowněž i w Hagu, slawném městě Holandském, těší se na nawstěwu a kázání welikého tohoto muže. Jeť se slušně naditi, že s ním i na této cestě i we městech těchto bude Pán, žehnající práce jeho na zdar katolické Církwe.

BLAHOUŠ

Číslo 2.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzowě w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. str. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectví Schulzowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdowy
Schulzowě
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Hod nejsw. Trojice.

Obsah: Řeč na den nejsw. Trojice. — List z Říma. 1. — Sv. Cyril a Method. — Zlatá zrnka. — Slavnost Božího těla. — Stav katolické Cirkve w Němcích. — Církevní zprávy.

Dne 30. května.

Řeč na den nejsw. Trojice.

Ewangelium sw. Mat. XXVIII. 18—20.

Trojiho způsobu dobrodiní o dnešní wzneseň slawnosti připomíná nám Bůh, i hlásá nám slovo Jeho w připadagickém ewangelium.

»Ty's člověk, dšlo rukau mých!« připomíná každému z nás Bůh Dtec. — »Malíčko menšího angelu,« dš k nám, »učinil jsem tebe, sláwau a ctí jsem tě korunowal. Ode mne máš nesmrtelnau duši, kteráž neukončí běh života svého, nýbrž žiwa bude, i když twé tělo uhnílo a zpráchniwelo w chladném hrobě, kteráž nepomine, i když pomínau nebe a země. Ode mne máš schopné tělo, kteréž raduge se z krásy stvořeného swěta, bere si pokrm ze země, gžto gá požehnal, bere nápož z pramenů, gímž přišťiti se, gá přikázal, nástrojem gest, kterýmž duše koná mistrné i diwů plné práce. Ode mne máš rozum, kterým měřit můžeš cestu slunce, měsíce a hwězd nebeských, skaumati můžeš dno a propast hlubin mořských, zpytowati můžeš tagné, skryté, oku nepřístupné věci, stopowati můžeš kroky maudrosti mé i swátosti a lásky. Ode mne máš srdce, kteréž milowati může, co ti rozum přikazuje, kteréž schopné gest ku ctnosti, schopné gest k radostem, gichž nepocituge zde nikdy zwjře. Ty gš pánem této země, ty's obrazem mým, ty's mým dítkem, kteréž stwořila i zachowává má otcowská péče a láska.«

»Ty gš křestan — tvor mé lásky, dšlo possle z prolité krwe mé!« připomíná každému z nás Syn

Boží. — »Pro tebe jsem s nebe sštaupil na zem, stal se služebníkem, stal se twogjm bratrem. Pro tebe jsem hlásal prawdu, gež jsem měl od swého Dtece, pro tebe jsem prawdu tyto diw a zázraky potworzowal; pro tebe jsem trpěl hlad a žizeň, chudobu a mnohé protivensstwj, pro tebe jsem snášel hořké muky, pro tě boleštnau smrt na dřewě kříže gá podstau-pil. A wůli tobě wstal jsem z mrtvých, wstau-pil na nebesa, sedím na prawici Dtece; k wůli tobě řídím Cír-kew na té zemi, aby se ugjmala tebe i krmila duši twau učením mé wjry, obžiwowala gi bezpečnými důkazy mé milosti, aby se tě ugala gako nemlu-wňákta, ugala se tebe w nebezpečných mladých letech, ugala se tebe w hříchu, ugala se tebe při twé dobré ale slabé wůli, ugala se tebe gako muže, ženy, ugala se tebe, když chceš býti bližním wůdcem ku spasení, ugala se tebe, když máš odegiti z toho swěta, zpo-mjnala na tě, když gš gž zmizel lidem s očj. — Ty's mým wykaupencem, ty's dědicem králowstwj wěčného, kteréžto založit, gežto dobyt swogj smrti byl jsem přišel pro spasení lidských duši.«

»Ty's mým chrámem, dšlo mé milosti!« připomíná každému z nás Bůh Duch swatý. — »Každá myšlénka, genž tě weđe k Bohu, rozmnožuge twogi maudrost, powzbuzuge tebe k ctnosti, pečowati tebe ućj o swau spásu, o duši swých bližních, gest můg dar, gegž posílám tobě s hůry. Každý cit, genž sšastným, blaženým tě činj, když milugeš Boha, milugeš své bratry, každý cit, genž ti nepožog způsobuge, když gš zhřessil, pochwalau odplacuge tebe, když

gšl dobře činil, každý cit, genž se ti ozývá w srdci, řdyž se rozpomínáš, že gšl člověk, že gšl křesťan — gest můg dar; a gá ti dar ten dávám z paubé lásky. Každá žádost, kteráž tě powznáší s této země do výstosti, odkud dusse twá pochází a kam zase gednau odtud přigde, každá žádost, kteráž tě táhne ku srdci blížnjch, abys wyhogil hříchem gim způsobené rány, každá žádost, kterauž gen to žádáš a si přegěš, co Boží maudrosti a swatosti se libj, gest můg dar; a dar ten dávám tobě, abych tě učinil dobrým. Každé dobré předsewzetj, na kterém gšl vůli swogi ustanowil, každý dobrý umysl, od něhož slibem, prosbau neb pohrůžkau se odvrátiti nedáš, každý dobrý aučel, kterýž gšl dosáhl maudrým užjwánjm prostředků ti domolených, prostředků ti poskytnutých, čas, gegž na té zemi trávjš, přjlezitost, kteráž k dobrému se tobě dáwa, osudowé, kterj k twému poúčenj, zmaudřenj a naprawenj tebe potkawagi, schopnost k blaženosti Spasitelem tobě wydobyté, kteréžto w swátostech nabýwáš, aneb w sobě rozmnožugeš — to wšse gest můg dar, gimž tebe poswęcugi, kterýmž přebýwám w twé dussi, abys přebýwati mohl gednau s Bohem.

Tato gsau, B. M., dobrodinj, gegžto dnes nám připomíná troggediný Bůh, gegž gmenugeme s nejvyšší úctau Dtcem, Synem, Duchem swatým, gmenugeme Stworitelem, Spasitelem a Poswětitelem našjm. Dobrodinj ta nám připomíná nebe, země; dobrodinj ta nám připomíná garo, léto, podzimel i zima; dobrodinj ta nám připomíná nasse mladost, starost, den nasseho narozenj a den smrti nassi; dobrodinj ta nám připomíná chrám a domow, wšse, co potkává nás, nasse domáci, nasse bratry, nasse blížnj; dobrodinj ta nám připomíná každé nahlédnutí do nasseho srdce, do zákona Páně a do Sřtkwe Boží.

O, slyšmež, slyšmež, B. M., hlasu toho, kterýž na paměť nám uwodj, na mysl nám stawj dobrodinj Boží. Uznáwey me hlubokost bohatstwj, maudrosti i uměnj Božjho, kteréž beze wšj zásluhy nassi hognost milosti swých na nás gest wylilo. Obdivugme nezpytatelné saudy a newystřizitedlné cesty Páně, kterými nás wede k nassi blaženosti. Braucj díky wzda wey me mu, že z něho, sřrže něho a w něm gsme, co gsme; gsau wšsecky věci, kteréž máme. Wyzná wey me wděčně každý, co gsme přigali od Boha swého, přigali od Dtce, přigali od Syna, přigali od Ducha swatého. Dokažme to skutky swými, že nám wšsemohaucnost nasseho Dtce nebeského nedala nadarmo žiwot, nedala nadarmo nesmrteclnau dussi. Dokažme to skutky swými, že nás láska Syna Božjho nekaučila sobě nadarmo za drahau cenu. Dokažme to skutky swými, že nás milost Ducha swatého neoswęcuge a nesilnj nadarmo swými sedmerými dary we swátostech. Znamenj swatého kříže, gimž swau wjru wyznáváme w Boha troggediného, budiž spolu zna-

menjm wděčnosti nassi, budiž znamenjm celému světu, že gsme powědomi sobě toho, že gsme lidé, křesťané a chrámowé Ducha Páně. Wyznáwey to, matko! řdyž ti kladau narozené nemluwnátko do náruče, a ty prwnjm křížem znamenáš ge na čele, ústech i na srdci. Wyznáwey to, otče! řdyž se znamenjm sw. kříže propaustjš do swěta dospělého syna, propaustjš ze swého domu laučej se s tebau dceru. Wyznáwey to každý, řdož znamenjm kříže nowý den začjnąš a uplynulý zawjráš; wyznáwey to, dokud mluwiti, sebe, gině* žehnati můžeš; a až nebudeš to wjce moci činiti, tuť, pokud gšl to wyznáwal žiwotem swým, wyznagi to za tebe ginj: bratři twogi, wyznagi to křížem, kterýž dělat budau na twém mrtwém těle, dělat budau na twé rakwi, dělat budau na twém hrobě; wyznagi to, že's byl dobrým člověkem, prawým křesťanem a hodným chrámem Ducha Páně; wyznagi to, že gšl žiw byl, že's umřel gako wděčný ctitel Boží a že za to wěčně žiti budeš u Toho, gegž gšl wyznáwal i ústy i skutky na té zemi, — Dtce, Syna i Ducha swatého. Amen.

F. D.

Listy z Říma.

1.

W Římě dne 25. listopadu 18..

Prwní krok, jež učinil jsem z domu, zřídil jsem ku *basilice sw. Petra*.*) S uctiwostí swatau wstoupil jsem do jedné z bran, která wede w největší na swětě stánek Boží. Ticho panowalo wůkol, tu a tam jen ozýwal se slabý šustot kroků a šeptot úst obdiwowatelů cizích, krácejících od pilíře ku pilíři, od kaple ku kapli, od oltáře ku oltáři, od pomníku ku pomníku. Leskot w zlatě wykládaného stropu, pestrost mramoru na slaupech, pilířích, stěnách a podlaze; jasnost swětla 290 okny do swatyně Boží zářícího, množství a rozmanitost předmětů, obkličujících mne zde w jediném okamžení, způsobily, že jsem zaražen stál dlahuho, newěda, w kterau ze třech lodí welebného chrámu se dáti.

Konečně jsem se dal středem k nej památnejšímu místu, tam, kde leží pozůstatky swatých Apoštolů a Patronů Římských. Brzy stál jsem před mřížením, za nimž dwojí schody k podzemnímu chrámu, k hrobu Swatých, dolů wedly; 122

*) Největší domowé Boží jsau:

Sw. Zofie w Carhradě zděli	492	střew.
» Pawla na cestě z Říma do Ostie za branau	572	»
» Petronina w Bologni	595	»
Metropolitánský chrám Páně w Mediolaně	606	»
» » » we Florencii	660	»
Sw. Pawla w Londýně	710	»
Basilika sw. Petra w Římě od dwěri až ku katedře	837	»
Největší šírka její	607	»
Wyška od země ke klenuti stropu	207	»
» » » lucerny w bání	537	»
» » » až na wrch kříže	611,3	»
» » » pozemi chrámu až na konec kříže	625,2	»

lampy hořely podle míře, za ní nade hrobem vznášelo se čtvero 129,3 stř. vysokých sloupů s baldachynem, všecko z bronsu s ozdobami silně zlacenými, a pod baldachynem nalezal se oltář, u něhož jen šw. Otec, a komu dal k tomu powolení, obětuje. Žasl jsem, když na nejsvětějším místě prodlévaje, pozdvihl jsem oči k oné báni, která we výšce 537 stř. nad mau hlawau se pnauc, vybízela mne k obezření směle stawby, wtipem nesmrtelného Michaela-Angela zde ku cti Bóží wywedené; žasl jsem, když patřiti mi bylo na ony welikánské pilíře, jenž co nosičové oblauků nesmírných každý w objemu tolik obnášely, co wnitřek mnohého našeho chrámu; když jsem we vysosti spatřil w mosaiku 4 ewangelisty, jež člověku dole stojícímu zdají se být newelici obrazové, jichž však welikost tak jest znamenitá, že jen péro Lukášowo 9 $\frac{3}{4}$ stř. jest dlouhé. Zde jsem nemohl se zdržet, bych nezwolal w duchu: „Hrozně jest místo toto, zde dům Boží jest a brána nebes!“ (Gen. 28.) a duch můj se kořil Pánu, činicímu wtipem lidským takowéto diwy.

Poznenáhla scházelo se wice lidu, a na blízku w zpovědnících mnohý pautník z daleka přes sto mil sem přišlý hledal pokoje stísněnému srdci swému. Každý wětší europejský národ měl zde swého zpovědníka, jen můj neměl zde přítele, u něhožby w jazyku swém mohl rady hledat pro swau duši! Zabolelo mne to, když jsem obcházeje zpovědnice, na žádné z nich nenalezl nápisu, Čecha k sobě zwaucího; když swědkem jsem byl, jak se zde swůj swému wine, jak se kající němůže odlaučiti od kněze národu swého i po wykonané pobožnosti, jak se důwěrně s ním w howor dáwa o swé vlasti. — Nedlauho však na to došel jsem poněkud náhrady za swau bolest; neb tam, kde se dělí od kaple chrám, na způsob kříže popříč w dwoje rázně, přišel jsem w prawo k oltáři, na němž cti se — *české kniže, sw. Wáclaw*. Hleděl na mne swatý krajan, jakoby se tázal, zdaž poselstwi dobré přináším mu z vlasti, zda jest sworné jeho plémě, zda Čechowé w maudrosti a ctnosti pokročili, zda po krajích českých blaho zkwitá, zda to símě, které on síl u nás, wzrostlo w strom s owocem chutným?.. Milo bylo mi tu dliti u obrazu toho, krásného to mosaiku, zhotoweného dle malby *Carraquelli*-ho, měl jsem před sebou památník, swědčící mi, že jsau byly časy, kde i w Římě české jméno slawně znělo. Že jsem déle než kde jinde potrwal u sw. wéwody české země, netřeba Ti říci, ano nebudeš se diwit, když se wyznám, že co jsem w Římě, přicházím tam každodenně. W cizině nám všecko milé, co nás na vlast upomíná, dwojnásobně milé, jestliže tím upomenuti býwáme, že náš národ není mezi posledními, není mezi zapomenutými.

Přiliš obšírné by bylo, kdybych wyprawowati chtěl Tobě krok za krokem další putowání svoje po chrámu všech chrámů. Kde Michael-Angiolo, Buonaroti a Bernini s Canovau a Thorwaldsonem podali si ruce, by w mrtwý mramor dlátem svojím wdechli život; kde, co štětcem Rafaela, Guida-Renih, Domenichini-ho, Lanfronka, Puissina, Guercini-ho a jiných, krásného jest wytwořeno, w mosaiku znouwuzrozeno se představuje; kde od té doby, co Bramante Lazzari l. P. 1506 základní kámen k basilice položil, až po naše časy všickni skoro znamenití umělcowé jméno swé zwěčniti chtěli; kde se čítá sloupů 748, soch pak 387; kde až do r. 1694 jen na stawby se wedl náklad 46,852,000 skudů *), tam zajisté shledáš, že se sláva Tobě objewená snadněji w knihách foliantowých dá wypsati, nežli dosti malá částka její w listu wyložiti.

Neustále se zde čistí, hladí, leští, každý wydrobený kamínek se wyprawuje, znowa zasazuje, strojové jako wěže welcí pohybuji se zde z místa na místo, aby se z nich práce konala, jakau poswátne zdi požadují. Budování a zdobení není socha chystá, mnohá prostrannost tu, která na pomník jí určený již čeká. Při tom nenajdeš zde oné přeplněnosti, která jinde w chrámech obyčejná, nenajdeš také mimo několika klekátek žádných stolic; za to ale všude směle pokleknauti můžeš na lesklý a čistý mramor. Čistota se pojí tady s krásau. Na oltářích není newkusných mašliček, strakatých papírků, pozlátkowých titěrek, není neslušných obrazů a urážliwých sošek. Není nikde zaprášených pozůstatků swatých, nebo, aby lidu nezewšednily, uzavřeny jsau a ukazují se jen několikráte do roka s powýšeného místa w schránkách křišťalowých k uctění. Ani stolice sw. Petra, jenž co zwlášttní swatost chowá se w chrámě, není patrná oku Twému, ji Ti zakrývá mistrowské dílo Bernini-ho, „kattedra“ z bronsu, w níž ona ze dřewa jest zadělána.

Z toho všeho widíš, že zde we všem jewí se krásochuť a zdravý smysl, že zde krásná umění a uslechtilé plody lidského ducha jsau we službě církwe. A tím si wyswětlíš také, proč tak často a tak rád pospichám w tento stánek Pána zástupů, proč wždy znouwu tauží a dychtí duše má po síních Jeho. Kde swé zbožné city němůže zatajiti jinowěrec, tam nad Bohem žiwým pleše srdce katolika! — Až se splní wraucí Twoje žádost a Bůh Ti odewzdá zpráwu nad Swým stánkem, tenkrát se zpomeň na wzor katolických chrámů — basiliku sw. Petra w Římě; zatím měj se dobře a zpomínej si pilně na mne.

*) něco wice než 2 zl. stř. = scudo.

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method.

apoštolové národu slowanských.

(Pokračování.)

Kterakž byl sw. mládeneček, gegž, ač se téměř po celý život Konstantinem gmenowal, tuto pro uwarowánj wšeho nedorozuměnj, nedlauho před smrti přigatým gmenem, Cyril nazýwati budeme — obzlasťnjmi dary od Boha nadaný, gest gž nahoře praweno. Podobně byl též i prospěch gakowž w uměnj a sšlechtnosti života činil, tak znamenitý, že nelze gináť leč wyznati, kterať geg ruka Páně sama patrně sobě připravowala za wywolenau nádobu ducha swatého. Mladá, útlá dusse geho cele k nebeským žádostem se nesa. Bázeň Boží, příkladem rodičůw do srdce wstjpená, opanowala wšecku mysl, wšecky kroky geho. Záhy, prwé gestě než byl od rodičů odewzdán do škol na učenj, počal taužiti celau dusšj po pravé maudrosti křesťanské. Sedmiletý pacholík, wytworil sobě o nj obraz tak spanilě krásy, že se mu i we snách před očima wznašsel. Tauha po wzdelánj ducha i usšlechtěnj srdce a láska k uměnj tak geg opanowaly, že w krátce obyčejné kratochwile a zábawy mládence ostawil, a gž celým srdcem k učenj se obrátil. Miláčkem a wzorem geho stal se sw. Řehoř Nazianský, přignjm bohoslow, přítel obzlasťnj sw. Basilia a Jana Zlatoustého, wytečný řečník, geden z neypředněgšjch básnjků křesťanských — geden z neyznamenitěgšjch služebnjků Božjch. Kterak si swatý náš mládeneček wzneseného tohoto učitele cirkewního wysoce wážil, gak welice geg milowal a kterať si oblibowal w přečrásnjch spšjch geho, dosti žregmé gest ze swědectwj starobylé legendy slowanské. Tato wyprawuge nám, že sw. Cyril gestě za swého pacholestwj w pokojku na stěně pod křížem napsal tato slowa: »O Řehoři, tělem člověče a dusšj an geli! Ty gš tělem člověk, a zdáš se mi býti anelem. Nebo ústa twoje gako geden ze Serafinůw oslawugi Boha i wyučugje pravé wjře, wškeren swět ošwěcugj. Přigni pak i mne, gežto láskau i wěrau oddán gsem tobě, a buď mi ošwětitelem i učitelem.« — Tak čtil, tak smýšlel swatý mládeneček, — a dle citu a smyslu toho, dle této tauhy byli též i skutkové geho.

Radostj, gakowěz rodičové nade zdarem tohoto wytečného syna swého mjeti musili, nepožjwal otec dlauho. Pravdě zagisté se podobá, že sw. Cyril negja gestě ani čtrnáctiletý, ztrátiw otec, ošřel. Zatjm wšak byla se powěst o neobyčejnjch schopnostech, usšlechtilosti srdce a wytečnosti ducha geho wúbec roznesla, tak že geg poručnjš třšletého cšsare Michaela, za saudruha budaucjmu panownjku řjše řecké wywolil. Tak se dostal ošřelý Cyril do Carhradu ke dworu cšsaršskému. Panowalať pak tehdaž we gměnu Michaela zbožná máti geho Theodora, kteraž o to snažně

ušilowala, aby roztržka mezi wýchodnj a západnj Cirkwj, za příčinau ljtých obrazoborcůw powstala, odstraněna byla, což se gi také sšastně powedlo. Zbožná mysl a křesťanská powaha usšlechtile cšsarowny zapudila ode dwora Carhradského, aspoň na některý čas, panugje tam druhdy welmi zhusta neřešti, a právě tudy stalo se, že i sw. Cyril méně tu pohřessowal blahé domácnosti wytečnjch nebožtjků rodičů swých. Z otemřelat se mu tadny spolu přjlezitost ku wzdelánj ducha, gakowěz by ginde tak snadno byl nenašsel. Ti newytečnejšj učitelové w Carhradě dani gšau za učitele gemu. Horlivá láska k uměnj, obzlasťnj pilnost w učenj a neobyčejné schopnosti přirozené k tomu wedly, že sw. Cyril až ku podiwu we wšech wědách a naukách prospjwal, w krátkém čase dokonala známost řeči a literatury řecké nabył, a počtářstwj, hwězďářstwj, zeměměřictwj, řečníctwj, hudbu i libomudrctwj si náležitě oswočil. Ze při tom owšem na usšlechtěnj srdce nezapomjnal a snažně u wšeliké ctnosti se cwičil, netřeba prawiti. Nebo což medle platno znáti wšecku tagemstwj, ophwati wšelikau učenostj a škwjti se wšjm uměnjm, gestlže člověk w mrzkých neřeštech si libuge? Sprostý, bohobogný chudák máť před Bohem wětšj ceny než umělý, wychytralý lotr; onen boge se Boha, ne tak snadno učinj škodu bližnjmu; tento pak gest tjm nebezpečněgšj a záhubněgšj, čjm gest byštrěgšj a wycwičeněgšj rozum, čjm zpustlegšj a bezbožněgšj gest srdce geho. Gest to owšem smutné, pakli člověk nemá rozumu, nenaučiw se ho náležitě užjwati; a wšak možná směle řeci, že méně zlého nadělá tmawá, neumělá hlawa, než bezbožné srdce chytrákw. Swatý mládenec pécuge o žadaucj wzdelánj rozumu, pécowal spolu, gakož praweno, též i o pravé usšlechtěnj srdce. Bůh žehnal geho úšlj a prospěch nemohl minauti. Neobyčejná učenost, tichá, milostná powaha, i wytečné ctnosti, kterými se škwěl mladý Cyril, k tomu wedly, že důwěra, náklonnost a přjzeň k němu wúbec rostly. Cšsarowicůw poručnjš, dworěnjn Theoktist, swatého mládence obzlasťně sobě zamilowal, chowal geg co syna, nýbrž i obmýšlel, časem swým ku wšelikým hodnostem a důstogenswjgm gemu dopomoci. Aby pak žregmjch důkaz weliké přjzně swé k němu wúbec na gewo dal, čtel mu též i kmotru swogi za manželku dáti. Než srdce Cyrilowo k giným wěcem se nesa. Čistá, pauhá láska k Bohu panowala w něm, sláwa swětšká geg nelákala, rozkošse života geg newábily. Gemuť bylo na samém Bohu a na lásce Geho dosti. Porozuměw, gaka by wšle Theoktistowa byla, slusnjm způsobem gemu w tom odepřel. Maudrý dworěnj odporem tjmto nic se neurazil, nýbrž čtil tjm wjce Bohu oddaného ginocha. Wěda wšak, že nestusšj swětla stawěti pod kbelec, nýbrž na swjcen, aby ge wšičkni lidé domácj widěti mohli, a wida, kterať se Cyril k stawu duchownjmu celau láskau dusse swé

neše, hledel pokorného mládence k tomu pohnauti, aby se dal na kněžství. I ustanovil ho za zpravce knihovny při chrámu sv. Sofie. Byloť pak tehdyž sv. služebníku Páně něco přes 20 let, když geg do starou kněžského přigali, udělil mu nižší posvěcení. Wytečný sluha Boží stana se služebníkem církve, počal též i úřad svůj při knihovně patriarchově zastávati. Awšak nezůstal dlouho w této službě. Mage před očima kněžské povolání, a chtěge pokud možná, co nejlépe k swatému úřadu swému se připraviti, odesel z Carhradu, a ukrýl se w tichém klášteře na břehu mořském. Půl roku pobyl tu na samotě, modlitbau, rozgimáním a wsselikau práci mezi mnichy obyčegnou cwiče a usslechuge dussi swau bohabognau. Mjwal pak život mezi mnichy za oněch časů do sebe ne gedněch půwabů tak sice, že sw. Basilius, Řehoř Naz., Jan Zlatoustý, i jiný wytečný swatý, nemohau geg sobě dost wynachwáliti. A prohlédneme-li sobě zprávy o ssedech, žiwobytí a skutech mnichů nám we spisech dotčených swatých otců podané: nemůžeme leč snášeti se s nimi. Býwalť zagisté takowěto mnišské osady z počátku skutečně krásnými obrazy křesťanských obcí. Wjra a láska se wssemi ctnostmi žiwětalý w nich. Modlitba a práce se spolu střídaly. Prvé než nastal den, scházjwali gsau se nábožnj obywatelé takowé samoty, a dogimawý zpěw gegich rozléhal se po tiché paussti. Wykpnawšse modlitby, a w blaženém rozgimání prawdy Boží za některau chwili setrwawšse, ubjrali pak se každý po své práci do chýžek, w nichž přebýwali, na pole, kteráž byli wzdělalí, do zahrad, kteréž byli sami wssitj pili. Zahalečů nebylo a nsmělo býti mezi nimi. Ruce gegich a práce poskytowaly jim skrowné potřebné wyžjwy. Odřešše se wssed statků a rozkossj wezdegssjch, i cwičice se ustawičně w zapjránj sebe, i mrtwenj žádostj tělesných, owssem gen málo pro sebe potřebowali. Awšak nicméně pracowali rukama swýma, aby sami nikomu negsauce obtjžnj, wedle slow a příkladu sw. Pawla, s ginými w potřebách gegich se sdileti, lačné krmiti, nahé odjwati, a přichozj přigjmati mohli. Zatjm nastal po některé hodině opět čas k modlitbě a nábožným zpěwům. Gako před swjstánjm, tak ožiwla i nynj tichá, samotná pausstj welebnými zpěwy nábožných služebníků Páně. Tak jim uplynul den, a tak plynul den po dni život gegich. Wsse, co gměno má, býwalo společné. Stogjce pod zprawau wrchnjho, gegž nazýwali otcem a který se k nim měl gako k bratrům, žili gsau w ustawičném snažení po křesťanské dokonalosti. Lidě widauce gegich skutky a oběti, obdiwowali hrdinskau tu mysl, gjž dávali na gewo, a ctjti musili tu wjru, která činj člověka schopného takowých činů a obětj. Sw. Athanasius, tento neohrožený zastawatel wjry Kristowj, sám welebj život gegich. »Kláštery,« tať gsau slowa geho, »kláštery gsau prawé chrámy Boží,

naplněné lidmi, gestto w prozpěwování chwal Božjch, čtenj, modlenj, postu a bděnj život svůj tráwj. Gsaut to angelé na zemi, kterjž swazkem podivné lásky spogeni gsauce, méně o swau wyžjwu než o chudě se staragi a pracugi, giné péče nemagjce, leč aby se cwičili w sprawedlnosti a pobožnosti křesťanské.« — Pokud kláštery takowýto ráz na sobě nesly, a pokud w nich takowý duch a život panowal; musiloť zagisté každé sslechtné srdce okráti mezi mnichy. — W takowém klášteře žil sw. Method, do takowého uchýlil se potagj též i mladssj bratr geho Cyril. Než tomuto nebylo dáno, dlouho pobytí w odlehle samotě. Přjznivec geho Theoktist a jiný přátelé u dwora Carhradského wypátrali po půl roce, kde se ukrýwá, a tať musil odebrati se opět do Carhradu.

(Pokračování budaucně.)

Z l a t á z r n k a.

Ti, kdož zle žiji jsau a křesťany se nazýwají: křiwdu čini Kristu.

S. Augustin.

Saudů lidských může ujiti zlosyn: saudu však swědomi swého neujde.

S. Řehoř.

Swrchowanau swobodau před Bohem jest: neslaužití hříchům. Nejwyšší slechtau před Bohem jest: slynauti a skwiti se ctnostmi.

S. Jarolím.

Slawnost Božího těla.

(Pokračování.)

Při pohledu na tuto sláwu, kterauž wděcnj katolci swému Pánu weřegně činj, nemůže zagisté srdce lidské, buď si sebe zatwzelegssj, pokud w něm dautná gestě gistra wjry, bez newýmmlowného pohnutj zůstati. Na důkaz wjzme, gaké swědectwj nám w té věci sami newěrci wydawagi. Francouzský spisowatel, gměnem Diderot, kterýž byl přednjm aposstolem newěry, gakhčž před francouzskau revolucj nebylo pořjdku w oné zemi, pjše sám o sobě takto: »Nezmohlť gsem ani gednau na tu dlouhou řadu kněžj w ctihodném oděwu popatřiti, nemohlť gsem se podjwati na mladé žáky kněžské w bjých komjžch a opázané modrými pásy; — nemohlť gsem pohlédnauti na to množstwj lidstwa wssého druhu, kterjž se ubjrali před knězem a w skraussenosti kráčeli za ním; nemohlť gsem nikdy poslauchati welebný zpěw, gegž započjnal kněz, a w kterémž mu nescjsslné množstwj mužů, žen a dětj nábožnau rozjncenostj gako o jawod sauhlasně odpowjdagjce, pokračowali: abyh se byl spolu nepoddal wsselikému pohnutj u wnitř srdce swého. Srdce mi tu w citech rozplýwalo, — slze bezděky s twář kanuly.« — A toli se děge při suché ratolesti: gakauž medle mocj musj působiti slawný tento průwod a welebná ta pobožnost na srdce, w nichžto žige wjra w Krista a láska k milostiwému Spasiteli swěta?! —

Průwod tento slawný dostaw se z chrámu pod oblohu, běre se k oltářům, a kněz uděluje čas po čase

waljcjm se zástupům pozeňnánj. Gsaut pak čtyry oltáře pod šjrym nebem wystrogenn, k čtyrem uhlům a končinám swěta směruggje. K nim to mjřj wez lebnj průwod, ta dlahá řada knězi i lidu nábožně pjsně prospěwuggjch. Na každém oltáři ulozi se gako na trůnu král náš Ježiš Kristus, ukrytj w neyswětěgšj swátosti; při každém oltáři čjtá se částka ewangelium swatého, při každém konagi a přednášgje se modlitby ku Kristu Pánu, w Swátosti přítomnému prostřednjku nassemu, genž wěčně žiw gest, aby ugjmal se nás u Dce. Cjrkew swatá modlj se tu netoliko za potřeby duchownj, negen o žádaucj obrácej a naprawenj, polepsšenj a spasenj dussj nassich i wšech lidj, alebrž spolu i o potřeby tělesné prosj Pána swého, abyhom před morem, hladem a wálkau i ginými nehodami uchráněni byli, aby domy a přibytkowé, role a luka, štěpnice a sady nasse záhuby a zlázy newzaly. Když se tyto modlitby slawné dokonaly, utichne hlas kněze, utichne wolánj lidu wěřjchjo, až pak kněz připomenuw hlasem powyššenjým »od koho wšeliká pomoc i wše pozeňnánj,« uděluje přewelebnau swátostj tauto zástupům lidu wěřjchjo, w prachu Kristu Pánu nábožně se kořjcmu, slawné pozeňnánj. Snadno může pochopiti každj hlubokj wýznam wšeho toho. Kolik uhlů swěta, tolik gest oltářů: do wšech zagisté končin země rozsšjřila se giž swatá wjra Páně, a pokud do některého frage gestě newnikla, máť se gistotně i tam dostati. S nj pak zároveň kráťj prawé pozeňnánj: kamkoli giž přišla, wšude napravila mrawy, oswjtila mysl, usslechtila srdce těch, kdož gi byli přigali; wšude, kam gen wnikla swatá prawda gegj, powstalo králowstwj Krista Pána, a s njm zároveň prawj přezádaucj pokog, bez kterého nelze aby blaze bylo člověku na zemi. Pokog ten a blaženost tato budau zagisté se zmáhati a růsti na swětě tauž měrau, kterauž se stal Kristus panownjkem we srdcjch lidj ských, a pozeňnánj geho se na wšechy rozlige, kdož k němu se přiznawuggje, wěrně se ho drži. Čjm wjce se rozsšjřj swaté učenj geho, čjm hlauběgi pustj kořenj do srdcj lidj ských, čjm oddaněgi slaužitj budau Gemu národowé: tjm wjce ctnosti a rozsšafnosti, swornosti a spokogenosti, tjm wjce blaha, štěstj, pozeňnánj bude na wšj zemj. A o to prosj Cjrkew Geho ney předněgi u každého oltáře. A wšak negen pozeňnánj a blaho duchownj, alebrž i tělesnj, wšec pozemskj zdar má dle proroctwj starozákonnjch na zemi žádaucjm owocem přjstj Páně býti a působenj Spasitelowým (Zsaiáš 29, 17—22. Zsaiáš 65, 17—25 a g. m.) wzniškauti. Wjť o tom dobře sw. Cjrkew a prawě proto přednášj též Pánu swému pokorné prosby w potřebách swých wezdegšjch. Wždyť gest to tñž Ježiš mezi námi, kterýžto gako za dob oněch předessých w těle lidstěm přebýwage, mezi námi chodil po městech Judských a Galilegských, aby nedužiwčům a nužným pomáhal, hřjssnjškům sewřeného srdce hřjchy od-

paussšěl, dobře čině wšechněm, kdož se k Němu důwěrně blížili a Gog za pomoc žádali! Geho lásky wěčné neubýlo, moc Geho nenj ukrácena; a protož i tuto we swátosti neyswětěgšj nepřestává nynj a nepřestane nikdy pomáhati, žehnati, dobře činiti každému, kdož se důwěrně a štrausseně k Němu blížj. A Něho nenj podnes a nebude na wěky přigimánj osob a ohledů lidských. Před neyswětěgšj twářj Geho přestává wšecťa moc pozemská, před Njm ukrytj w této Swátosti welebné čjtiti musj boháč rovněž gako žebrák, welmož i sluha, král i otrok slabost a nedůstatečnost, bjdu a chatrnost swau; před Njm gedem gako druhj, králowé a knjzata flegagi zároveň se sluzebnjky a poddanými swými, kořjce se nebes králi, aby na Něm wyžádali pomoc a milost i pozeňnánj, wědauce, že bez Něho nikdo ani ostati ani blaženosti a spasenj dogiti nemůže. W prachu se kořj páni pozemšstj Kristu Pánu co králi wšech králů, činj to pod šjrym nebem u přítomnosti lidu sobě poddaného, aby tjm zgewně se před Bohem wyznali, že wšickni lidé gsau před twářj Kristowau sobě rowni! Gaká to wjtězoslawa Krista Pána!

(Dokončenj budaucně.)

Staw cirkwe katolické w Němcích.

(Pokračowáni.)

Chce-li jiti Čech ze swé vlasti — ať to na půlnoc, nebo na západ neboli poledne: na každé straně dostane se do krajín německých; na jihu leži Rakausy, na západu bytuji Baworowé, na půlnoci Sasici. Obráti-li se katolik na půlnoc, musíť se prwé, než překročil české hranice, s katolickým chrámem téměř rozlaučiti: tu již nikde neuwidi křiže, neuslyší, aby ho kdo witał drahým pozdrawenim: „Pochwálen buď Ježiš Kristus.“ Zatauži-li srdce jeho po službách Božích, musí sobě do některého hlawnějšiho města pospsšiti; na wsích, po městěčkách hledal by zajisté nadarmo katolického kněze a chrámu. Jinak jest to owšem w Rakausích na poledni a w Baworích na západě; Rakušané téměř wšickni a Baworů znamenitá wětšina přiznawaji se k Cirkwi katolické. Z toho již widěti, že jest tak řečená německá říše i co do wjry rozdělena, tak sice, že katolici na jihu a na západě, nekatolici čili protestanti na půlnoci přebýwaji. Nebude čtenářům našim nepowědomo, kdy a kým roztržka tato w Cirkwi u národu německého nastala. W 16. stoletj powstali jsau téměř zároveň dwa muži, *Martin Luther* w Sasku a *Jan Kalvin* we Šwejcarič, mimo mnohé jiné horliwě na jisté neporádky dotirajice. Z počátku dotýkal se Luther nehned tak učenj, jako kázně cirkewni, ale netrvalo to dlaho. Horliwost jeho nebyla bez wášně, neznala mezí. Náruživým počínáním swým mnohé osoby, proti nimž wášníwě byl nastupowal, rozjitřiw na sebe, odporem

tímto sobě kladeným sám zase denně více proti nim se rozněcował. Nalezaje na mnohých stranách podpory a přízně u lidu i u knížat, bez ustání dále se paustěl, a kde mu starobylá wíra na odpor stála a po vůli býti nechtěla, měnil a zamítal, co mu nebylo podle mysli a chuti. — Podobně, a misty ještě hůře, počínali sobě, každý dle své míry, též i přátelé jeho w Němcích a we Šwejcářích. Následkem počínání jejich konečný byl ten, že Církew, až po tu dobu w celé západní Ewropě sjednocená, se roztrhla na více dílů a stránek. Nemáme tu k tomu nyní ani času ani místa, abychom tady mluwili o vášnivých hádkách mezi učenými i neučenými, o sporech a půtkách saukromých i veřejných, o tisícerych auzkostech a nátiscích, o baurění a rocení lidu, o krwe proléwání, žalostných wojnách a jiných trapnostech, kteréž následkem proměn těchto u wíře při této tak řečené reformaci Církwe na země německé přišly. Přes 100 let trwaly tyto smutné časy, až konečně rozdwojený národ německý stana se hračkau krále Švédského Adolfa i nástupců jeho a ministrů francauzských, w třicetileté válce poslední takorba síly své stráwil, a sám již hrubě ničehož činiti nemoha, dražému pokoji Westfalskému rád býti musil. Tímto pokojem Westfalským stalo se jakési narownání mezi katolíky a nekatolíky: obojí strana došla podivného smíru. Stawové, knížata a panstwo dosáhli sice swobody u wíře — lid poddaný musil se však *wětším dilem* řídití podle vůle a libosti svého zeměpána, kterýž buď trpěti buď i z země wypověditi mohl wyznawače wíry, ku kteréž sám se nepřiznáwal.

Protestanté opanowali tau měrau takměř načisto celé sewerní Německo: následowníci Lutherowi a Kalwinowi došli stejných práv, katolíků však, kteříž opět w Rakausích a w zemích pod vládu biskupůw katolických stojících výhradních práv nabyli, mezi sebau, třebas by jim sám panowník přízniw býwal, trpěti nikde nechtěli. Wyjimaje tuto swobodu, na které sobě Němci owšem tuze mnoho zakládali, sama národ mnoho nezískal. Žadušní, klášterní a kněžské statky zůstaly buď w rukau knížat aneb dány byly za náhradu Francauzům a Švédům, jenž byli we wojně proti císaři a katolíkům pomáhali německým protestantům. Wláda a zpráva duchowní w krajinách protestantských připadla docela panowníkům světským: každý z nich stal se pánem nad wírau svých poddaných.

Tak věci stály po celé 17. a 18. století, až pak císař Josef II. nekatolíkům w říši své swobodu u wíře propůjčil, a za přičinou welikých proměn wůbec též i w protestantských krajinách katolíkům wíru swobodně wyznáwati powoleno bylo.

Promluwiwše tuto, co nejkratčeji bylo možná, o wzniku a utwření protestantské wíry w Němcích, musíme již poněkud nastíniti staw odtržených od Církwe katolické bratří. Díwáme-li se na ně okem a duchem křesťanským, nemůžet se to bez bolesti státi. Užiliť zajisté následowníci tito Lutherowi a Kalwinowi až příliš mnoho té swobody, kteréž půwodové jejich toliko sobě samým osobiti chtěli. Odtrhše se od Církwe, počaly se owšem sbory protestantské hned na počátku drobiti a všelijak rozpadáwati. Luther sice proti tomu horlil, nechtěje dopauštěti, aby kdo proti němu samému odpor klásti a tudíž učení jeho za bludné míti směl. Horlil však nadarmo. Sekty všelikého druhu powstávaly, zacházely a po čas bytu svého sebe wespolek pronásledowaly, w jediné toliko věci jednomyslné jsauce — w nenávisti proti Církwi katolické. Panowníci protestantští owšem widauce, kam to weđe, hleděli později takové sekty potlačiti (pokoj Westfalský totiž jediné augsburskému a helvetskému wyznání swobodu pojistil); awšak tolik jediné získali, že se pode jménem augsburských a helvetských ewangelikůw duchowní náboženská nemoc ukrýwala. We školách i na kazatelkách panowaly buď suché hádky aneb nezážiwné rozbírání článků wíry: w lidu, w srdci národu a jeho žiwotě ubýwalo tauž měrau teplo zbožnosti a zhasínal oheň křesťanské lásky. Někteří mužové zbožnější mysli widauce, kterak wůkol nich křesťanský duch walem hyne a umírá, jali se ho buď diti, pokausejice se, roznititi srdce k nábožnosti. Než tito lidé zapomínali větším dilem na důležitau jednu prawdu: na prawidlo, w němžto wedlé „*modli se*“ *pracuj!* stojí. Učiwše přátelé své *modlení*, newedli je k blahočinné *práci*: žiwot jejich uplýwal citem, nebohatnul ale činy; srdce wrělo, hlawa, oko bály se swětla; naučiwše se kochati u wíře, neuměli ani podle ní blahočinně žiwu býti, ani hlásati a hájiti ji před protiwníky; ježto den co den proti ní walněji powstávali. Tak se postavil wedlé hrdé, nesnáseliwé, suché a chladné *prawowěrnosti* protestantské ohniwý a nejasný, pomámený a trapliwý *pietismus* čili nábožnůstkářstwi. K těmto dvěma směrům protestantů německých přidružila se brzo též tak řečená *oswicenost* čili *mudráctwi*, kteréžto z Angličan do Francauz a pak i do Němec se dostalo a o wyvrácení wíry křesťanské, w jakékoli twárnosti její, se zasazowaly. W Němcíchalezly mnoho přátel: pruský král Friedrich II. a s ním zároveň nejedni knížata a pánové němečtí, pak celý zástup učenců všeho druhu následowali anglické a francauzské spisowatele, kteříž oswětau se chlubili, wíru w Boha, w nesmrtnost duše, w Krista Ježíše wykořeniti usilující. Duch takowéto oswěty

opanował na mnoze též i kazatele. W chrámech počalo býwati pusto a prázdno: jedni přestali choditi na kázání, poněwadž jim bylo protiwno poslauchati muže, jenž mluví o Kristu, w Něhož jim, jakož wúbec známo, wěřiti již se nechťelo; druzi wyhýbali se kostelům, poněwadž se báli, aby zbytky dáwné wiry učením kazatelovým we srdci jejich docela zahubeny nebyly. Mezi tím, co u weřejném žiwotě všickni, ježto k vzdělaným a oswíceným se přiřítali, rozumem swým zpupně se honosice, wiry w Boha se odřikali, a u všelikau přewrácenost se wydávali: počala se částka opuštěného lidu tím wíce k pietistům winauti. Tak to bylo na počátku tohoto století; tak to bylo, tak to jest w mnohém ohledu po dnešní chvíli.

(Pokračování budaucně.)

Církewní zpráwy.

Z Prahy. Slawnost sw. Jana Nepomuckého přiwábí každého roku do staroslawné Prahy naši, zástupy lidu wěřícího ze všech stran milé naší wlasti. I letos, ačkoli jsau časy dosti smutné, byla předce Praha naše hojně naplněná množstwím nábožného lidu. K nemalé potěše však znamenati bylo, že podlé Čechů též i bratři Morawané k drahému, hrobu našeho swatého patrona walněji, než druhdy putowati počínají. Mimo pautníky, kteříž od českých hranic a z požehnané Hany sem přicháziwají, spatřiti bylo letos krásný zástup zbožných Morawanů z Iwančic. Dostal se nám do rukau pěkná píseň, kterauž se nábožný lid tento k pauti swatojanské wyžíwal. Zde jsau z ní některé zlomky.

Ó pojďte! pojďte jen, ctihodni měšťané!

Uzříte, jak ctějí patrona Pražaně.

Ó pojďte! pojďte jen, jinoši a panny!

A wizte jak těší swatý Jan Pražany.

Ó pojďte! pojďte jen, nábožni rolníci!

Pějí tam odeswad pobožně slawici. —

Dejž nám to, ó Bože, čeho si žádáme,

Slawný ten Karlůw most ať w Praze zlíbáme. a t. d.

Mimo to nelze mlčením pominauti, kterak horliwý a wytečný kněz, T. Procházka, kooperator Iwančický, milé owečky swé co wěrný pastýř na tuto paut' wyprawowal. Mámeť před rukama řeč, kterauž měl k nábožnému lidu, a nemálo jest nám líto, že ji tuto položití nemůžeme. Awšak několik slow z ní předce podati musíme.

„...kráčejte ku Praze, jak jste sobě umínili; a čínte, jak jste sebe w chrámě Páně wyžíwali. Zlíbejte slawný Karlůw most, po němž posledně kráčela noha našeho milého Patrona, když jej pochopowě wedli, aby ho wedlé rozkazu krále Wáclawa s mostu do Wltawy swrhli... Zlíbejte drahý ten Janůw hrob! Drahý jest již pro swau bohatau ozdobu, kamž i někdy Morawané hojných darů poslali, dobrowolně a ochotně. Dražší však jest hrob tento pro ty ostatky, kteréž ukrývá... Zlíbejte tam ten zázračný jazyk, drahý klenot Církwe katolické, na němž ráčil Bůh psáti písmo, jež patero století ještě vymazati nemohlo.“ —

„Ach welké jsau ty věci, kteréž se tam staly w té naší staroslawné Praze. Ó město na poswátne památky přebohaté. Ach i srdce moje prahne tauhaw, hrobky twých Swatých a Swětíc s těmito pautníky nawštíwiti. Wšak powinnosti úřadu mého nedowolují toho. Jděte wy jen sami a učíte to za mne!... Prosim Wás, neste také pozdrawení, políbení a srdce moje tam, kam sw. Ján rád putowáwal. — Chowání vaše budiž jako se sluší na pobožné pautníky. Budte následowníci ctností swatých těch, jichžto obrazy před sebau ponešete. W pobožnosti rownejte se sw. Janu; w maudrosti sw. apoštolu našemu Cyrilu; w wytrwalosti našemu Methodiowi.“ — ... Pautníci Iwančičti přinesli tato slowa do Prahy, a možná o nich bezpečně jistiti, že se zachowaly wedlé hlasu pastýře swého. Přinesliť s sebau nowau korauhew, kterauž jim wys. důst. p. kanownik *Pešina*, u hrobu sw. Jana poswětíl. Řeč dojímawá, kterauž duše nábožné cele pronikl a nadchnul, nezůstanet jistě bez následků. Lzeť se kojití nadějí, že budaucím rokem budeme moci w Praze walně zástupy nábožného lidu Morawského uwítati. Chrám sw. Wita, poswátný to hrob Swatých našich a králů, nabude nowého významu. W něm, před týmž jedním oltářem pozná se bratr Morawa s bratrem Čechem, pocítí se býti synem téhož národu, též Církwe; — dáwné předsudky bohda odpadnau — láska sjednotí swatým swazkem dvě bratrské ratolesti k blaženější budaucnosti.

Z Francauz. W Paříži a we Francauzích wúbec jsau, obzlastě po welikých městech, dobročinné spolky, známé pode jménem: *Spolky swatého Vincencia de Paul*. Údowé těchto společností, wětším dílem mladí lidé ze vzdělanějších stawů, mají tu powinnost, ujímati se chudých, podporowati nuzné penězi i všelikým jiným způsobem; neuměle, obzlastě w náboženstwi wyučowati, nemocné nawštěwowati a těm podobné skutky milosrdenstwi konati. Na důkaz, kterak se od několik let zmohly a rozšířily, i jak požehnaná jest činnost jejich, může již to slaužit, že letošního roku nešťastným, drahotau a hladem hynacím Irčanům 110,000 franků do Dublina poslali. Netřeba nám doložit, z jakého kořene wyrůstá toto blahočinné owoce tak horliwé lásky; — podotknauti však sluší, že jsau zajisté mezi mládenci těmito nejedni, jejichž otcowé druhdy nakažení obecným smýšlením, Bohu a Církwi se byli rauhali. Tak se mění časy! — tak Pán wečný strojí swé prawdě wítězství!

Z Tureckých zemí. Katolíkům w Albanskú, w Bosně a jiných krajinách Tureckých po dlahém utrpení jak se zdá lepší a pokojnější časy nastanau. Sw. Otec Pius IX. pečuje zajisté o všecky, kteréž mu Pán swětíti ráčil. Tauž dobau, kdežto trpícím Irčanům otcowskau lásku swau skutky osvědčil, též i na katolíky w Turcích zřetel swůj obrátil. Použiwi příležitosti podané sobě přišlým do Říma poslem tureckým, usiluje o to, uzavřítí s wládu tureckau slušné smlauwy čili konkordaty. Do Carhradu odebere se co nejdříve papežský posel *Feretti*, býwalý wyslanec dworu Římského w Neapoli a jednati má o to, aby skličěným katolíkům w Syrii (Melchitům) w Albanii, w Bosně ulehčení zjednal a w slušný řád církewní zpráwu jejich uwedl. Mimo to wyprawil swatý Otec jiného ještě posla do Bosně, aby staw tamnějších církwi shledl a tudíž, co třeba i pokud možná, naprawiti hleděl.

BEAUCOURT

Číslo 3.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu w knihkupectwi wdowy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulec,
kněz cirkwni.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectwi Šulzowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle II. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli II. po sw. Duchu. — Sw. Cyril a Method. — Slavnost Božího těla. — Stanv katolické Cirkve w Něm-cích. — Cirkwní zpráwy.

Dne 6. čerwna.

Řeč na neděli II. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Luk. XIV. 16—24.

Byloť to w domě gednoho z bohatšich Fariseů, kdež Pán Ježíš, byw pozván k obědu, přítomným hostům to krásné a významné podobenstwj přednesl, kteréz nám dnes Cirkew swatá předkládá. Že gest krásné, gako každé slovo wysšlé z úst Božích, samo sebau ge zgerwne. Než gaky gest geho význam? A otázce této snadná odpověď. Wečeře ona, o kteréz mluwj Pán, neznamená nic giného, leč králowstwj nebeské a spasenj nasse, a obsahuge ty utěšené prawdy, které Bůh zgerwiti, ty spasitelné rozkazy, kteréz wydati, ty blahočinné milosti, kteréz připrawiti, ty přejádaucj radosti, kterýmiz ža živa i po smrti své wěrné obmysliti ráčil. Dalšího wykladu neni hrubě ani zapotřebj. Aneb kdož to newj, že k této wečeři, ku králowstwj swému, ku spasenj pozwať Pán mnohé, anobř wšecky lidi, i Židy i giné národy? A kdož nechápe, že pozvaným, gežto k wečeři připrawené přigiti se zpauzeli, ti lidé mezi Židy, mezi národy, mezi námi podobni gsau, genž z lásky k swětu a tělu, z náklonnosti k žádostem těla, k statkům, mar-nostem a rozkossim swěta, prawdy Bohem zgerwené přigmauti, rozkazy Bohem wydané plniti, milosti Bohem podávané užiti, spasenj a radosti nebeské doby-wati se zpauzi. A gako toto, gest giž i wšfe druhé patrné. Ejm possetilci, swěta a rozkossj geho milownj, pohrdagi a pohrdli: dostane se lidem ze wšfek starů a národů, kterěz uposlechše pozvánj, přigdau do

domu, wstaupi do Cirkwe Páně, aby wedlé učenj Kristowa wěčné blaženosti dobyli sobě. A to gest wyklad, to význam krásného dnešního podobenstwj. Než prohlédneme-li ge sobě bystřegšim poněkud zrakem: o tu nám do očí padnauti muségi mimo giné obzřáště dvě prawdy, kteréz Kristus Pán na srdce nám kláští ráčj. Musjí nám zagisté srdce proniknauti prawda ta, že gest:

1) Weliká láska Boží k lidem. Welikau zagisté wečeři učinil Pán; newčinil gi pro sebe, nýbrž pro nás djtky své, a učiniw gi, pozwal mnohé, pozwal nás wšecky, aby naplněn byl Geho' dům hodonšj. A kdo to wj, gako my, co znamená wečeře tato: zdaž nemusj z celého srdce wyznáwati a welebiti nestonalau lásku tohoto hostitele nebeského? Bůh zgerwil, swědectwjm neomylným stwrdil Bůh wšfe-lité prawdy nassj swaté wjry: a kdo z nás, wěda, že gest wedlé této wjry Bůh otcem geho, oko wšfe-mohaucj lásky že bdj nad njm; kdo z nás, wěda, že Syn Boží, zničiw smrtj swau starý dluh náš, hotow gest učiniti nás spoludědici své wěčné sláwy; kdo z nás, wěda, že Duch swatý i swětla k poznánj i sily k wykonáwanj každého skutku dobrého i pomoci k dobýwanj wěčné radosti nám podává: kdo z nás ugíšten gsa o těchto a podobných prawdách, nezkusil toho, gakhm blahým citem naplnuge se tudy srdce geho? A Bůh, kteréz nám zgerwil prawdy tyto, zgerwil ge proto, aby každá z nich tjmto blahým citem na-plňowala srdce nasse, aby k blaženosti wedla, aby giž nynj blažila nás: zdali tjm giž nedal důkazu o lásce

swé? Ale nač se tázat, kde odpověď sama i w sluch i w oči bige? Kde každy, kdož náležitě poznal zge-
wenau Bohem prawdu, na swé oči widj, že tudy
Bůh tauží oblažiti srdce nasse? — Awssak taž láska
k nám gewj se i w každém rozkazu nám wydaném
od Boha. Bůh welj: »Synu, dey mi srdce swé;
milug mne nade wšedko!« A zdaž, kdokoliw upo-
sledl tohoto rozkazu, nezkušil toho gako sw. Fran-
tisek sám na sobě, že se newyrowná žádná radost,
slast, rozkoš wezdegšj té newyslowné blaženosti, kteráž
se z pravé lásky k Bohu prýššj? — Bůh welj:
»Synáčkové mogi! milugte se wespolek;
milugte se ne slowem a gazykem, ale skutkem
a prawdau.« (1. Jan III. 18.) Awssak, kdokoliw
podlé tohoto rozkazu neustává dobře činiti bližnjmu
swému, sdjele se s njm w potřebách geho, podává
lačnému pokrmu, žiznivému nápoje, nahému raucha,
potěchy zarmaucenému, spasitelné rady pochybugicjmu,
učj neumělé, k obrácenj žiwota wybízi a weđe blau-
djci swé bratry, odpausšj nepřátelům, dobrým za zlé
odplácj protivnjšům swým: zdaliž nezkušil toho sám
při sobě gako sw. Vincenc, že z této účinné, bohu-
milé lásky k bližnjmu praudj se blaženost, gakowěz
ani trůn a koruna, ani moc, sláva i gakakoliw giná
wěc pozemská dáti nemůže? — Bůh welj: »Oblecte
se gako wynowlenj, swatj milj mogj w upřjme
milosrdenstwj, w dobrotiwost, pokoru, mjr-
nost, trpěliwost.« Než kdež ge člowěk, gežto by,
gsa wedlé tohoto rozkazu milosrdnjm, dobrotiwým,
pokorným, tichým, trpěliwým, sám toho byl při sobě
nezkušil, gak sladký, utěšený žiwot wyniká ze ctnosti
těchto? — Bůh welj: »Střjheň sebe samého
w čistotě.« (1. Tim. V.) Ano, tak welj Bůh: my
pak pogďme a ptejme se těch dussj wěrných, gežto
wedlé dotčeného rozkazu Páně w čistotě a bez úhony
žiwj gsau na tomto swětě. A zdaž toho nenj při nich
widěti, že gsau právě blahoslawenými, mohauce každé
chwilě s gasnjm okem, s utěšenau myslj, s radost-
ným srdcem wzněsti se k Bohu a beze strachu do-
stawiti se před saudnau stolicí Geho, poněwadž gest
král nebeský přjtelem gegich, a lidem čistého srdce
dáno gest zaslíbenj, že Boha widěti budau? — A hle!
co tu o několika rozkazech Božjch praweno, platj
o wšedch, platj o každém z nich. Kdo ge náležitě
poznal a wěrně zachowává, wyzná ochotně, že gest
gho Páně sladké a brjme Geho že gest lehké; wyzná
wděčně a welebiti bude lásku Božj, kterážto cestau přj-
kázanj swých weđe nás k blaženosti. — Awssak gewj-li
se giž odtud patrně, kterač gest weliká láska Božj
k nám: kdož gi pogme a wyslowj, pakli spolu mnoho-
násobné milosti, kterýmž nás obšypá, a blaže-
nost, kteraž pripravil nám w nebesích, na wáhu
položjme. Nás nebylo: milost Geho stwořila, milost
Geho nesmrtnau dussj obdařila, milost Geho nade
wšedch twory pozemské pomýššila nás. — W Adamu

zhřěšili gsme wšickni: milost Geho ustrnula se nad
námi a Syna swého gednorozeného vydala na obět
smjrenj za hřichy nasse. W hřjssich počati gsme byli:
milost Geho k nowému žiwotu zrodila nás. Do
hřichu winau swogi klesagjce, zahnali gsme giž toli-
krátě žadaucj pokog, olaupili se o sláwu synowstwj
Páně: milost Geho ugawššj se nás, budj, weđe,
táhne nás k pokánj, wynmýwá i hogj nasse rány,
wracj nám pokog a naděgi žiwota. Zdědéná a wlastnj
winau rozmnožená mdloba drží se nás: milost Geho
nadává nás i šilau i zbrogi i zbranj do boge proti
bludu a hřichu. Žiwot a smrt potýká se w srdcích
nassich: milost Geho podává nám tělo Kristowo,
abychom žiwj gsauce w Něm, žiwj byli na wěky.
Kam se koli pohnem, milost Geho chodj s námi,
prowázi nás, bdj nad námi. Neufogitelná tauha swjrá
nás: a hle, wšemohaucj ruka Geho wzđelala přj-
bytky mnohé w neskončené řjssj nebeské, a w nich přj-
prawila nám blaženost, gakowěz nemůže pochopiti
smysl lidský. A ten Bůh, kterž tuto blaženost přj-
prawil, prameny milosti swé otewřel, wůli swau
oznámil, prawdy swjci nám rozswjtil a k účasten-
stwj při těchto neocenitelných wědech pozwal, powolal
nás: nedává-liž nám tudy na gewo, že dyce žiwau
mocj, aby nám blaze bylo; a dávage to na gewo,
nedává-liž spolu důkaz weliké lásky swé k nám?
D kdož to powázi, wjce než slepým a hluchým by
musil býti, kdyby mu gasněgi než gest blešk slunce,
pronikawěgi než gest hlas hromu do očí, do sluchu,
do srdce nebila tá prawda, že gest weliká láska Božj
k nám. Awssak prohlédneme-li sobě bystřjým okem
předložené krásné podobenstwj, z něhož k nám utě-
ssená tato prawda mluwj: padneť nám na srdce též
i druhá, a sice žalostná prawda; musšj zagistě
srdce proniknauti nám i prawda ta, že gest:

2) weliká posšetilost, weliký newděk lidj
k Bohu. Nebo nenj-liž to newděkem k Bohu a po-
ššetilostí, pakli od Pána nebes k wečeři slawné po-
wolání gsauce, tak gako pozwanj w dnešnjm podo-
benstwj sobě počjname? Těm se nechtělo giti na hodny
pro ně přjstrogené, poněwadž každému z nich něco
giného wjce na srdci leželo, poněwadž gsau gim byly
milegššj statky a rozkossé swětšlé, než láska a přjzeň
dobrého onoho muže. Awssak pakli podobně i my
wjce ke statkům a rozkossim nestáleho tohoto swěta
srdce přikládáme, a wážíce gich sobě wjce než přjzně
a lásky Božj, než té lásky, na které žiwot a blaže-
nost dusse nassj se zakládá: zdaliž nám wlastnj rozum
nás nemusšj nadati posšetilcu? A kdyby gen aspoň
na tom bylo dosti! Než rozum náš musšj zároveň
z newděku winiti a gakožto newděčně plémě odsauditi
nás. Wždyť gest nám posšetilým newděčnjkem syn,
genžto, aby swětu se ljbiti, žádostem swým howěti
a kochati se mohl w marných rozkossich wezdegššich,
proti rodicům se zpauzi, odchází od nich, opausššj

dům, odříká se dědictví, a co více gest: odříká se starostlivé lásky gegich. — A člověk, nebeského Dce syn, by jim nebyl, pakli rovněž tak láskou svrchovaného Pána nebes a země pohrdá, dědictví nebeského se odříká, proti vůli Boha svého se zpauzi, pravdu Bohem zgewenau potupuge a gi se rauhá?! Churawec gest possetilým newděčnjškem, pakli mau drého lékaře, gežto mu w bolestech úlewý zgednati, i radau i lšy prospěšnými geg opatřiti chce, od lůžka svého odhánj, ruky, kterauž mu lš hogitelný podává a rány wymýwá od sebe zpupně odstřuge, lškem samým a radau spasitelnau hrdě opomjta. A člověk by jim nebyl, possetilým newděčnjškem by nebyl, genž prawdau Bohem zgewenau pohrdá, rad a rozkazů Božjch wšjmati sobě nechce, léku milosti Páně užiti se zdráhá, aniž co dbá o život věčný, ku kterémuž geg pozwala, ku kterémužto mu milostj swau pomoci, cestau přikázanj swých geg přivěsti a swětlem zgewené prawdy poswjititi mu chce. neřko. nalá ta láska Božj? S kdo má trochu rozumu a citu zdravého w hlavě a srdci: nemůže při takovém počínánj gineho nic leč possetilost widěti a taužiti i narškat i na weliký k Bohu newděk. Wždyň gest to každému známo, že gediné prawda, genž ošwęcuge oči, obwěseluge srdce, maudrost udeluge mauličkým a k prawé swobodě duchownj pomáhá člověčenstwu, může býti základem nasseho šstěstj: rovněž gako i to, že bychom se gi nikdy nedopátrali, kdyby nepodala nám gi láska Božj. A kde člověk o tu prawdu nedbá a od věčné lásky gi wziti nechce: tu by nebylo newděku a possetilosti? Každý z nás wj, že gest vůle Božj blahodárným chlebem duffj nassich, a dobře wj, že Bůh z pauhé lásky nám gi oznámil. A kde člověk šllape po tom blahodárném chlebě, a ruky, genž mu ho podává, od sebe strká: ach tu i slepý musí widěti possetilost a newděk. — Milosti Božj tak gest nám třeba, že bychom ani mysliti ani činiti nemohli něco spasitelného, kdyby nám gi byla neudělila láska Dce nebeského: a člověk, genž o ni ani šlyšeti, pro ni kroku učiniti, podané užiti nechce, ten by nebyl newděčným possetilem? Nikoho z nás nenj tagno, že člověku nic nenj platno, kdyby celý swět zškal, duffe pak své šfkodu trpěl, tak žeby zbawena byla blaženosti na wěky: a ten, kdož by nechtěl sobě dobytí této blaženosti, připrawené láskou Boha Dce, zgednané láskou Boha Syna, přirčené láskou Ducha swatého: nebyl by hoden, abychom šijhali geg z possetilosti a wytyškali mu newděk? Ach tomu šaudu neugde nikdo z nás; že gest possetilým newděčnjškem, bude naň žalowati nebe a země, pokud ze wšj šily své o to ušilowati nebude, aby wedlé pozwánj Páně wessel do domu, w němž připrawil Bůh pozwaným wečeři welikau a slawnau, aby, gsa w Cirkwi Božj, držel se prawdy zgewené, řidil se wedlé rozkazu Páně, užjwal milosti gehu, gedl chléb

žiwota s nebe daný a dobywal sobě nebes. A kdo by se neuštrnul nad sebau samým, wěda žeby pro possetilost a newděk swůg zbowil se radosti věčné, uwalil na sebe záhubu a škazu? Je se neuštrnuli nad sebau Fariseové a národ Židowšky, kterýmž Pán pozwánj své neyprwé proroky, Janem Křtitelem, samým Synem swým, a posléze aposštolj Geho připomjnal: ai proto přišli na ně věci zlé, o gakýchž nebylo druhdy šlycháno. Wyslanj od Pána poslowé šwolali zatjm wšeliké národy od východu a západu, aby štolowali s Abrahamem, Izaakem a Jakubem w králowštwj nebeském. Dům Božj naplněn gest hodownjky. Ti, genž byli neyprwé pozwáni, že byli nechťeli přigiti, ach ti zahynuli bjdně: dům gegich žůstawen gest pušty, Šion gegich ošřel, chrám gegich obrácen gest w hromadu rumu a kamenj, plémě gegich gest rozptyleno po wšsedy koncínách swěta, na památce gegich ležj šletba wěků a národů: a duffe gegich propadly Božjmu šaudu. A mezi námi bylo by něhoho, gežto by nechtěl ugiti štrassného tohoto šaudu? S kdo ho chce ugiti — může ugiti bezpečně. Posud gest čas. Po tu dobu obnowuge Pán své pozwánj. Posud wyšla šlužebnjky své na ulice a rynky města, na rozcestj a mezi ploty, aby wybjdli a přinutili každého wegiti. Nikdo nenj wylaučen. Šhudý a nuzný, šlepý, chromý, mrzák, gehož se každý šstjti, má wolný přjšup do domu Páně, naležne mjšto za Geho štolem. Pokud tedy čas, pokud zwe nás Pán, pogđme, pospěšme k Němu. Wy, wečeře hotowa gest: nuž pogđme na hody slawné! Prawdu, kterau nám Pán podává, pozneyme i zamilugme sobě, rozkazů Gehu se držme, milosti Gehu užiti hledme, tělem a křwj Gehu se posilugme, a tak gšauce mezi hodownjky Božjmi, oplýwati budeme blaženostj časnau i wěchnau. Amen.

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method,

apoštolové národů slowanských.

(Pořacowánj.)

Sw. Cyril, přišed ze samoty do hlučného města Carhradu, nechtěl giž nikoli ku předěšlé šlužbě se nawrátiti. Š dán mu giný úrad, we swém způsobu zagistě nad mjru důležjty. Nemoha se giž nikterak uhnauti přigal geg na sebe, a počal weřegně wyučowati filosofii čili libo mudrcw. Ze wšsedy stran hrnuli se domácj i cizj k tomuto mladému a wštečnému učiteli těch wědomostj, na kterýchž sobě lidé obžlášše mnoho zakládaji. Šwědomitost, kterauž wěrný šluha Páně powinnost úradu svého zastáwal, znameníta šchopnost k učitelštwj a mimo to zláštnj milost Božj, udelená horlivému milownjku prawdy, působily na posluhače prawě žáračnau mocj. Slawná powěš šla wůbec o mladém učiteli, učta i wážnost k němu rostly; — u něho ale pokorně neubýwalo,

nýbrž we zbožném srdci zmáhala se napotád wětšší wděčnost k swrchowanému dárci každého daní dobrého, kterýž milostj swau i srze slabého člověka weliké věci činíwá, a který patrně snažné horliwosti geho požeňnawal. Čjm patrněgšší pak bylo toto požeňnání, tjm wíce se množily Cyrilowi práce, tak sice, že nebylo téměř nic důležitého, k čemuž by ho byli nepowoláwali. Nebyloť mu gestě ani 24 let, a již musil k rozkazu cjsařowu wěsti učenau hádku s býwalým patriarchau Carhradským, swrženým pro příslissau a zarputilau nenáwist proti užjwánj obrazů w cirkwi. Aby wšak wůbec každému čtenáři bylo patrné, oč bylo tehdaž sw. Cyrilowi gednati, musíme se tuto něco maličko zmjnit o sporech, půtkách i pronásledowánjch, wypuklých za přjčinau užjwánj a ctěnj obrazůw poswátých. Gak gest z děgůw cirkewnjch wědomo, mýchali gsau se cjsařowé řečtj až přes příliš do zpráwy cirkwe. Někteřj z nich zanedbáwagje wládařské powinnosti své, usilowali o to, aby wjra křesťanská wedlé náhledů a chuti gegich se řídila. Ustawičné hádky, spory nýbrž i kweprolewánj bylo následkem tohoto podiwného počjnanj. A k takowýmto žalostným wýgewům zawdala též i úcta a užjwánj obrazů podnět. Powěrečnost některých lidj z gedné strany a dotčená, gako dedičná wášeň cjsařského dworu z druhé, se tu potkaly. Byloť by owšem wždy dobře býwalo, kdyby se byli předstawenj slusných prostředků proti wšeliké powěře cháпали a gich rozumně a maudře užjwáli. Než ginať dalo se w říšši řecké. Cjsař Leo III. pozdwihl proti wšelikým obrazům ljtaw wognu. Nejprwé wydal přjsný rozkaz, aby obrazy nikde nebyly trpjny. Že se wšak nechťelo ani kněžstwu ani lidu gednati podlé tohoto rozkazu, rozljtil se cjsař, i dal (l. P. 730.) wšsude káceti sochy a ničiti obrazy kterýchkoli swatých a swětíc. Božjch. Ne lépe, nýbrž gestě mnohem hůře počjnal sobě w té věci syn geho Konstantin Kopronym. Tento sehnal proti obrazům sněm powolných sobě biskupů a pronásledowal každého, kdož gsa ctitelem gegich, gemu poddati se nechťel, mučil, tupil, oslepował i k smrti odsuzował. Wšsák čjm ljtegi sobě počjnal, tjm wětšší odpor zmáhal se i w lidu i w kněžstwu proti němu. Wýtečnj a swatj mužowé, mnozi biskupowé w čele magje samého papeže, nýbrž i sněmowé hágili proti cjsaři swobodu wjry a cirkwe, sami wšelikau powěru, mjšty s obrazy činěnou, zawrhugje, a k gakému účelu cirkew obrazy chowá i w kteraké uctiwosti ge mjtí powoluge, žregmě oblassugje. Než wášeň hlasu prawdy neslyšj a zdrawě saudití neumj. Hádky a spory zuřily přes 100 let, až pak za časůw cjsaře Michala III. a matky geho Theodory, ke konci se schylowati počaly. Patriarcha carhradský, gzlíwý nenáwistnjk obrazů, swržen gest, a práwě s tjmto, ginať dosti učeným ale spolu též wysoce wášniwým mužem musil náš sw. Cyril učenau hádku wěsti. Že protivnjka

swého neobrátil, netřeba prawiti. Přjliš hluboko pustila nenáwist a wášeň kořen do srdce geho. Zatjm ale slusně saudití můžeme, že sw. mudrčj hagitel wjry prawé, slawného wjtězstwj dosáhl nad protivnjkem. Ginať zagistě nebyli by geg wýwolili k nowému, podobnému, wysoce důležitému djlu apóstolskému, o kterémž nám tuto již mluwiti náležj.

Komu gsau poněkud powědomý přjběhy swěta, wj dobře, kterak Muhamed mečem i ohněm nowé náboženstwj své rozsšíiti hleděl. Po něm činili to též i nástupcowé geho. Mnohé kráginy w Asii, w Africe nýbrž i w Ewropě dostaly se takto do rukau a pod moc gegich. Když pak moc panownjků muhamedanských čili kalifů, welice se byla zmohla: počalj gsau též i o wědy a uměnj pěti mjtí. Wšeliké spisy z řeckého gazyka překládaly se do arabštiny, a kalifowé negedni hleděli poněkud spřjzniti se s cjsaři řeckými, kterjžto pro mnohé přjčiny gim odporowati nemohauce, mile rádi s nimi w mjru a přátelstwj žiti si přáli. Že tau měrau též i wýměna myšlének nastala mezi Řeky a Saraceny, bylo docela přirozeným následkem, rovněž tak gako to, že nemohlo mezi nimi býti beze sporů a hádek o náboženstwj. Z zachťelo se též i za časůw cjsaře Michala III. učencům saracenským pohádati se s křesťany. Gim zagistě se zdálo, že křesťan wjry své proti útokům a námjtkám gegich brániti nedowede. Slibugje sobě gisté wjtězstwj, wzbjdlj křesťany carhradské k učené hádce o wjru. Gak mile žádost tato se pronesla: nebyli gsau u dwora cjsařského dlawho na rozpacjch, koho by w té věci k Saracenům poslati měli. Na rozkaz cjsařůw odebral se 24tileť Cyril zarowěň se slowútným učencem, Gířjm Askaritem, do země saracenské. Z dostali gsau se poslowé křesťanstj a wýtečnj tito obhágcowé wjry Božj ke dworu Emira (knjzete) Melitinského, kdež se s nimi též i učenj Saracenowé sešli. Nastalo přenj. Namáhánj učenců saracenských bylo w této hádce marné. Swatý Cyril háge prawdu a mage pomoc Božj, wywrátil bludy a porazil námjtky, činěné proti wjte křesťanské. Zabanbiw své protivnjky, wšsel s wjtězstwjm ze zápasu toho. Wšsák práwě tjm powstala wětšjí zášť proti němu. Nepřátelé wjry křesťanské stali se nepřátely wjtězného hagitele gegjho. Nemohauce se ginať pomstiti, pozdali mu gedu, chťegje geg otráwiti. Než Wůh ostrjhá své wěrné a byť i ged piti musili, neusskodyt gim, nýbrž na opak wšsecko napomáhá k dobrému těm, kdož milugj Boha. Sw. Cyril wypil podaného gedu, proto wšak neumřel, nýbrž s radostj, že mu byl Pán pomohl zastati wjru, nawrátil se do Carhradu co wjtěz nad hrdými nepřátely prawdy Božj. Wděčen byl tomu mladý cjsař, obzláště ale nábožná máti geho, cjsařowna Theodora. Kdyby swatý mu-drc a wjtěz byl stál o negakau hodnost a důstognost, zagistě byla by ho neminula. Než, po čem ginj žhusta

šijí se po swatyni, až pak znou pomznesl slavně hlasu svého kněz a počne welebnau písni: *Tě Boha chválime!* oslawowati Hospodina i díky vzdáwati gemu za nesejlná dobrodiní obzlasťte pak za milost, kterauž nám spasení zgednati a ustarwícnau přítomnosti swau pramen wšij síly a radosti otewřiti ráčil. Coťwa že pronesl kněz prwnj slova wznesené oné písne sw. Ambrože: rozléhá se již celý chrám jako gednjm hlasem. Z tisícerych srdcí wznášij se k nebesům díky, chwála i zwelebowání gména Páně. Pozemšťij tworowé Boží a wykaupecij Kristowí prozpěwugi tu jako o záwod s nebesťtany, oslawugice swatost a lásku Hospodinowu. Posléze pogme kněz do rukau neyswětějšij swátost, a obrátiv se k lidu, wázným hlasem wolá k Pánu nebes a země potříkráte: *»Spasena učin lid swúg Hospodine,«* — a přidaw potřetj: *»požehney dědictwí swému«* — udeľuge lidu, na kolenau w prachu rozprostřeném, slavně požehnání. Když pak se gestě některé modlitby wkonaly a Pánu prosby, aby chráně nás od hřichu podle milosrdenstwj swého s námi na wěky býti ráčil, skrausseně přednesly, ukrnye se welebná Swátost, a lid, gakoby se zpěwu ani nabažiti nemohl, prozpěwuge, počne se rozcházeti.

Tak se koná gedna z neywznesenějšijch slawností w cirkwi katolické. Gaký byl gegi počátek, kdy wzala zrůst, gaký gest gegi wýznam, tuto poněkud aspoň nastjnéno gest. Ze wšeho wyswjta, že gest welebná slawnost tato w gístém způsobu neyzřegmějšijm wyznáním wjry katolické, rovněž tak gaký gest sama swátost oltární středom wšeho žiwota i ohništěm lásky pro katoljka. A z toho spolu samo sebau patrnó, cobý katolický křesťan při nj činiti, kterak se zachowati měl.

Melzet nám sice slow o tom šijřiti; něco málo wšak podotknauti za powinnost sobě klademe, srdečně sobě žádagice, aby lastkawj čtenářowé nassij slowa tato k srdci sobě wzali. Zřkagij se zagisté připrawenij a způsobu důstogného na takowauto slawnost. Prwnj wěc, na kterauž w tom ohledu zřetel wzjiti se má, gest to: aby každý z nás obnowil a utwrdil w srdci swém wjru w Krista Spasitele swého, i ugístl se sám w blašočinném přeswědčení, že tžž Jezžš přebýwá tagemným sice a žázačným způsobem, nicméně wšak skutečně w swátosti této mezi námi. Načem se zakládá wjra ta, gest každému známo. Slowo Krista Pána samého, gimžto nás ubezpečiti ráčil: *»Totó gest tělo-mé, totó gest krew má,«* nemůže ani ginak wyloženo býti, leč bychom násilně wýznam geho překrautiti chtěli, nic na to nedbagice, kterak ge apóstolowé a wšicčij wěrnij učeľnjci gegich hned od počátku bráwali. Této wjry gest nám třeba. Bez nj bychom slawnost tuto ani Bohu k libosti ani sobě ku prospěchu nikterak slawiti nemohli. Bez wjry té stáli bychom tu gaký pokrytci, gežto zewnitrními toľko skutky wznáwati chtěgi, čehož nemagi w srdci. Rowněž potřeba gest, abychom k slawnosti té srdce

očisťtění od hřichu přinesli. Neboť gaká by to byla pocta swrchowanému Pánu nassemu, kdybychom se před Njm postawiti chtěli se srdcem, gakowěz nezáwiděti musj swatost Geho? Wždyť gest to wěčné slowo Páně, gežto dj zřetěľně: *»Děi Hospodinowy obráceny gsau na sprawěľiwé, a na bezbožné hněw geho.«* Aniž pak nás to může býti tagno, co powěľel o ľidech přewrácených Bůh skrze proroky řkau: *»Děti bezbožných gsau ohawnostj Hospodinu.«* (Přjstl. XV. 8.) — *»Nenáwidim a zawrhl gsem slawnosti wasse.«* (Amos V.) — *»Ddegmí ode mne hluk písni twých, a zpěwu lautny twé poslauchati nebudu, neboť učiněny gsau mi břemenem slawnosti wasse.«* (Jsa. I. 11.) — Redceme-li tedy, aby se i nás ta slowa týkala: nezbywá nám nic giného, leč uposlechnauti hlasu Páně napomjntagjeho nás: *»Imenjte se a čisti buďte — přestaňte činiti přewráceně, učte se dobře činiti.«* A podle toho hledme již srdce očisťtění připrawiti k slawnému dni Božjho těla. Když pak se to od nás bylo stalo, pak neopomíňme také slawiti den tento gak nám Cirkew swatá radj a welj. Nikdo z nás nechať nescházj při slawném průwodu wěregném. Wždyť má býti slawnost ta zřegným před swětem wyznáním wjry nassij w Krista. Kdož by wáhal, kdož by se styďel wyznati wjru tu před ľidmi: zdalij by se nemusil sluffně obáwati, že i geg zapře Kristus gednau před Dcem nebeským? Slawnost ta gest zgewným důkazem wděčnosti a lásky ku Kristu: kdož by pak nedbal wěregně se prohlásiti, kterak se zawázána cjtj k wděčnosti, milowání a wěregnému oslawowání swého swrchowaného Dobrodince a Přjtele, zdalij by již tjm nedal na gewo, že gsa bez lásky, mrteř gest pro žiwot wěčný, mage se co báti, že geg gaký wlažného Kristus wryhne z prostředka swých wěrných? — Pročž hled každý z nás, pokud se odpráždňiti můžeš, aby při slawném průwodu Božjho těla ani ty sám nescházel ani kdo z djtel twých nebo čeledi twé. Pán náš slawj swé wjtěžstwj nad zástupy nepřátel swých: a ty bys nechtěl dostawiti se pod korauhew Geho? Cirkew slawj swé neyweseľegšij radowaníky — wšecťo, nebesa nad námi, přjroda wúkol nás pomáhá gi zwýšřiti radosti gegi: a ty syn gegi opominul by si, přispěti horľiwostj swau k hodům gegim? — Neobmessřey tedy nikdo z nás dostawiti se mezi nábožné dawny wěřjci, anobřz wybjdni sám i přátelé a známé swé, aby zarowě s tebau hleděli oslawiti welebnau tuto památku. Přičiň se, aby sám i každý giný žiwau, pewnau wjrau w Krista, Spasitele swého — se srdcem odwřáceným od neřestj, se swědomím zbaweným břemene hřichů, s duffj rozjncenau ohněm a poswěcenau duchem lásky k Bohu swému dostawil se mezi wěrné oslawowatele Boží. Nešetřij obětj, gimij by přispěti mohl k ozdobe chrámu a ku zwýšřenij slawnosti té. Waruge se wšij hrđosti a mar-

ného šperkowanj, w čistém rausse dostaw se před Pánem. Mage fráčeti před twáří Spasitele swého a welebíti ho, chraň se roztržitosti a zewlowánj a tym wice i wšsedh zbytečných nenáležitých řeči. Mysl twá, srdce twé budiž u Boha, gestto se we swé swrcho-
wané lásce gewj tobě. Gazny twóg oflawug mře-
lým zpěwem, dusse twá zwelebug srdečnau modlitbau
tagemstwj »krále wšsedh národů, kterážto nám se zplo-
dil, nám se zrodil z panny wadau negaté.« — Seč
pak sám gři, přičiň se o to, aby, gafož, má býti
obzlaště o každý swátek, ničo z ubohých brattj ne-
zůstal bez potěchy a bez radosti, způsobené mu upřj-
mnau bratrškau a učinnau láškau Zwogj. — Gla-
wice pak na takowý způsob slawnost Božjho těla,
zagisté ani sami nezůstaneme bez blahotworných učin-
ků: nýbrž wyznánj wjry nassj, sláwa činěná Spa-
siteli, láska a wděčnost obgewená Gemu pro lásku
Geho stanět se nám pramenem swatých radostí bla-
hého pokoje, žádaucjho blahoslawenstwj.

W. J. K.

Staw církwe katolické w Němcích.

(Pokračowáni.)

Weliká rewoluce francauzská měla i w Něm-
cích swé následky. Wálky a porážky 25leté naučily
mnohé i z vyšších stawů i z lidu patřiti k Bohu,
ačkoliw zároveň i prostopášnost francauzská široko
daleko po německé řiši se rozlezla. Bída nutí člo-
wěka hledati pomocníka a wěřiti w Boha. Patrně
se to ukázalo i w Němcích. Když Napoleon krá-
lowstwí pruské rozkotal, wojsky swými celau řiši
osadil, přátelům swým koruny na hlavy postavil,
pewnau wůli swau býwalé obyčeje a zákony zrušil,
a prwnější pány hluboko byl ponížil: tu se počal
buditi též i w německém národě tajně duch kře-
stanský. — Napoleon přišel o swé wojsko w Rusích:
wšecko shluklo a spojilo se proti němu; proti němu
powstali i Němci. Bitwa u Lipska učinila konec
jeho moci; bitwa u Watterloo uwrhla jej posléze
z trůnu do žaláře na dalekém ostrowě sw. Heleny.

Po takowé všech věcí w Ewropě osudné pro-
měně, počaly se také w německé řiši proměny diti.
Král pruský Fridrich Wilím, ježto byw hluboce
ponižen Napoleonem, nyní opět weliké moci do-
sáhl, usilowal všemožně, aby upautal ducha pod
křídly děda jeho pečliwě odchowaného a udržel,
sjednotil i upewnil klesající a rozpadávající se
církew protestanskau. Obžiwlé tauhy křestanské
w lidu, nadšení wálkami procitlé, dáwné zákony,
přizniwé moci panownikowě a úradnictwo závislé
od wůle jeho připowidaly mu, že, co mu libo, pro-
wede. Král tento byl celau duší protestant. I chtěl
býti otcem znowu zrozené církwe. Z králowského
kabinetu vyšel mimo mnohé jiné rozkaz, kterým
nowá kniha bohuslužebná uwedena býti a rozdwo-

jené stránky protestantské, augsburští a helwetští
ewangelici, w podiwnau jednotu sliti se mely. To
zawdalo příčinu k tuhému boji. Král na swém
stál, misty byly mu po wůli, misty vznikl tuhý
odpor: hrození, nucení a násilí nic neprosnělo.
Následky se s úmysly králowými naprosto nesro-
wnávaly. Ukázalo se tu zajisté patrně, na kolikeré
stránky se církwe protestantské již byly rozpadly.
Nejsilnější, zlaště u vyšších, bohatších třídách lidu
a w stawu úradnickém byla těch, kteří wůbec
o wiru a náboženstwí nic nedbali, *indifferentisty*
slowauce; wedlé nich stáli tak řečení *rationalisté*
(rozumkáři), kteří ničemuž dokonce wěřiti nechtěli,
čehož by se vlastním rozumem dopátrali a domy-
sliti nemohli; vše jiné bylo a jest jim planým
bludem a klamem. Po nich ukázali se učenníci
nowějších mudrců, z kterých nejedni na pohled
ku křestanstwí zření obraceli, jako přátelé a mi-
lowníci jeho se twárice, awšak w prawdě samé
základy a kořeny jeho chytře podrywajice. Filosof
Hegel byl w čele těchto tajných protivníků kře-
stanské wiry. W nižších třídách lidu i mezi ka-
zately, ač tu welmi pořádku, objewila se náklon-
nost k dřewnější prawowěrnosti, držic se onde
Luthera, onde Kalwina. Potupení a potlačení *pie-
tisté* (pobožnůstkáři) pozdwišli hlavy, a w tajných
schůzkách sobě libujice, získali nemálo přiwrženců
a stranníků. Nad těmito stránkami, ku kterým se
wice méně skoro všechen německý národ přidru-
žil, hleděli se udržeti někteří muži, kterým Kristus
a wíra w Něho nebyla owšednělá, a protestantstwí
sobě wážice, wedlé práwa Lutherem a Kalwinem
sobě osobeného nowau protestanskau církew s wí-
rau w Krista utwořiti hleděli, zjewení Božjho se
držeti chtějice. Protiwníci jejich nazwali je *super-
naturalisty*. Nemůžeme tuto šířiti řeči o rozličných
těchto částkách dotčené protestantské církwe, do-
ložiti však musíme, že i tyto částky, každá wedlé
způsobu swého, ještě na mnohé menší se rozchází
a rozpadává, a jedna proti druhé brojí a wálčí.
U prostřed nich žije však a zmáhá se denně,
zlaště mezi učenými, ještě jedna strana, kterau
nejlépe *pohanskau* nazwati náleží. Lidé, kteří se
k ní hlásí, méně wiry mají, než ji druhdy Řeci
a Římané mowali; než ji posud kterýkoliwěk jiný
nekrěstanský národ má. Nenáwist, s kterau za dá-
wných časů pohanští císařowé wiru křestanskau
pronásledowali, nebyla nikdy wětší, než jest jejich.
Zataužiti, zaplakati musí duše citelná, widauci to
na swé oči, kterak člowěk pýchau zaslepený blau-
diti může, a kde se octnauti musí ten, kdož se
Boha odřekne a hlasem jeho wěsti ze nedá! —

Pokud byl král Fridrich Wilím na žiwě, mu-
sily se owšem některé tyto stránky ukrýwati. Po
smrti jeho nebylo však déle možná, držeti je. Patr-

něji než kdy jindy ukázalo se ovoce dozralé na stromě sazeném od Luthera, štěpovaném francauzskau oswětau, opatrovaném mudráckým králem Bedřichem II. Nynější král Bedřich Wilim III. musil tedy, chtěje uhnauti se násilnému propuknutí, poněkud powoliti a swobodu wětši, než býwala za otce zemřelého, wšelikým čtenějším stránkám těmto pustiti, spolu však o nowé zřízení církwi protestantských snažně se starati. Jaký bude konec boje mezi stranami těmto wášniwě wedeného, a co dowéde wláda, jenž pro urownání wěcí církewních w loni sněm do Berlína byla swolala, jak bude wypadati církew protestantská po dost malém čase: to wše jest owšem u Boha. Již nyní ale možná twrditi, že učení Lutherowo a Kalwinowo za swé wzalo, po základních naukách býwalé wíry protestantské že jest weta. Wěřících protestantů jest wěru jenom dost malá hrstka. Budaucnost církwe jejich jest nejistá. Wšickni lidé, kterým se o prawdu a náboženstwi jedná, tauží, přejí sobě, očekáwají změnu, daufají vznik nowé církwe oswobozené od těch paut a wazeb, w kterých wězí protestanti již od wěků. Kdy to bude, nikdo newí: — aby bylo brzo, každý křesťan sobě žádá, každý čeká. Nebo netřeba býti prorokem, a předce lze předzwidati, že nejsau daleko ty časy, kdežto se naplní slowa znamenitého Němce řkaucího: „Taužebně očekáwaná nowá církew obecná nebude prwé, leč až se lidé k té nejstarší opět nawrátí!“ — Bohdejž, aby po 300leté roztržce žádauci jednota opět nastala, a srdce zmítaná wášnemi, zaujata hněwem w jednotě wíry blahé spojila Bohu milá láska! —

Takto nastiněn jest smutný staw církwe protestantské w Němcích. Šetřili jsme při tom wšemožné krátkosti, a powděčeni bychom tomu byli welice, kdyby obrázek tento čtenářům posloužil k slušnému posauzení wěcí, o které se jedná. Byloť by owšem záhodno, jednotlivé částky obrazu tohoto nastiněného zřetelněji wylíčiti a podrobněji rozložiti, než to sobě na budauci časy zůstawiti musíme. Jest wěru čas, abychom již o katolické církwi náležitě promluwili, ačkoliw i tu stručnosti wšemožně šetřiti musíme.

(Pokračování budaucně.)

Církewní zpráwy.

Z Čech. Nejdůstojnější p. biskup litoměřický, Augustin Bartoloměj Hille, jest, jak wůbec známo, wysoce bedliwým a horliwým arcipastýřem stádece od Boha mu swěřeného. Maje se za služebníka Boha lásky, jewit se při každé příležitosti co štědrý dobrodinec a přítel trpícího člowěčenstwa. Tak se projewil w konsist. kurendě d. d. 3. kwětna, kněžstwu swému na srdce klada žádost hodnau powšimnutí. Píseť takto:

„Poněwadž nyní nastáwá doba pautních slawností a visitací, cítím, že mě moc křesťanské lásky ponauká a

swědomí pudí, na mé w Pánu milowané duchowní pastýře wznésti tuto snažnau žádost: aby nynější zlé a těžké časy, w nichž tolik tisíců našich nuzných bratří začasté celé dny o hladu tráwi, neustále na mysl i paměti měli; a tudýž při dotčených a podobných příležitostech pokud možná, té nejwětší skrownosti a jednoduchosti šetřili, spolu pak jiných, leč toliko newyhnutelných hostí nezwalí, a co tau měrau uspoří, skličným bratřím poskytuji, Pánu obětowali. Tak budau tito ubozí nejenom na těle občerstweni, anobř i na duchu potěšeni a posilněni, když na swé oči uwidí a sami zkusi, že kněz, jsa rozdawacem tajemstwi Boha lásky, jsa služebníkem náboženstwi lásky, jest také w skutku wzorem této lásky dle smyslu a ducha *Ježše Krista*, nebeského přítele a pomocníka chudých; když se sami přeswědčí, že kněz to, což by w jeho vlastním hospodářstwi, což by na jeho stole bylo nadbytkem, s radostí dáwá chudým ku wzděláni a na příklad jiným, aby rowněž i oni sami sebe zapírajíce a smyslných lahod nedbajíce, s ochotnou obětíwostí, kde toho zapotřebí, křesťanské milosrdné skutky konali. Tak se objeví před swětem powaha kněžského powolání we swé prawě bohumilé podobě, w podobě *roztomilé lásky*, jejížto dokonalau krásu obdivujeme obzwláště při *sw. Karlu Boromejském*, kterýž sobě pokládal za hřích, swůj stůl, i třebas by byl měl sebe wyšší a wytečnější hosty, příliš skwostně strojiti, dokud chudí jsau, jenžto hynauce nedostatkem práwo maji, hlásiti se o nadbytek náš; a kterýž tedy sebe samého a swé hosti tak skrowně, prostě a střídmě častowal, že byl *boromejský oběd* za jeho času w přislowí. Za ním, moji milí Synowé w Pánu! Jest to nejmenší obět, kterau pro nebe přiněsti můžeme. I důwěřuji se tím pewněji, že tato má žádauci prosba splněna bude, jelikož Mé w Pánu milowané duchowenstwo za příčinau nyní trwající nauze již přemnohé potěšitelné a welmi pohnutliwé důkazy o swé aučinliwé lásce a autrpnosti s bídau chudiny na jewo dalo.“

Z Němec. Biskupstwi *Münsterské* w říši pruské utrpělo dne 29. března nemalau ztrátu. Před nedáwným časem 10. prosince m. r. wywolený a po tu dobu nepotvrzený biskup, wyborný kanowník Jiří Kellermann, stařec 70iletý, odebral se náhlau smrtí na wěčnost. — Nábožný tento kněz zpowídal zpoledne ditky, a ježto w pondělí Welikonoční w biskupském chrámu k stolu Páně jiti měly, nakaupiw pro ně obrázků, ubíral se k domowu. Awšak zastawil se w kostele, aby wedle každodenního zwyku swého w nábožném rozjímání a modlitbě s Bohem se potěšil. Bylať to poslední jeho cesta do chrámu, bylo to poslední rozjímání! — Wykonaw swau pobožnost chtěl domů jiti, než přišed na ohoz hlawního chrámu sklesl. Stařická žena i jiní lidé, kteříž tu na blízku byli, přiskočili na pomoc — mrtwici raněnému. Byl tu hned i lékař. Awšak wytečný služba Páně obdržew toliko poslední pomazání ubíral se k hódince. Náhlá smrt jeho byla tichá, pokojná. I při ní jewil se duch celého žiwota jeho. „*Buď wíle twá!*“ byla poslední slowa, kterým lzelo rozuměti. Žiwot jeho kněžský byl prawě příkladný. Wrauci pobožnost, neunawená pracowitost, tichá horliwost, učinliwá láska jewily se we wšech skutecích. Byl to poslední z těch znamenitých několika mužů, kteří jako Fürstenberg, hrabě Stollberg, Katerkamp, Overberg, Klement August slawných zásluh o wíru, církew a wzdělanost katolického lidu w oněch krajinách sobě dobyli.

BLAHOUĚS

Číslo 4.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu w knihkupectví wdwy Schulzowé w Jesuitské ulici č. 186.

Wydawatel

a
redaktor

Wáclaw Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectví Šulzowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdwy
Schulzowé
w Praze

a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle III. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli III. po sw. Duchu. — Kříž. — Sw. Cyril a Method. — List z Říma. 2. — Obrazy šlechtivosti. — Církevní zprávy.

Dne 13. čerwna.

Řeč na neděli III. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Luk. XV. 1—15.

Na světě nemůže býti wětšjho neštěstí pro člověka než gest — hřích. Neauroda a dražota, hlad a bída, bolesti a nátišky, nemoc, mor, smrt a wšse jiné, nač sobě lidé natičkwají, co nás tlačí a swírá, gest gako nic proti hřichu. Hřích gest otcem wšeliké nassí bjdn, pramenem wšech nassích utrpení a bolesti: on zbačil člověka ráge, odvrácí od něho lásky Boží, vyhání ze srdce geho žadauci pokoj, kalí radosti žiwota, plodí starosti, ninoží bídu, zamyká nebe, otwírá pello, kácí otroky své do propasti, kde plác wěčný, žalost nehynaucí, muky bez konce. A tomu-li tak: nenjť zagisté bjdnjka, nenjť nešťastného, gežto by hoden byl wětšj utrpnosti, potřeboval wětšj, horlí wěšj pomoci než hřšjnjk. Zebrák, gežto od domu k domu o berli bjdně se plazí a své wředowité tělo roztrhaným rauchem zakrývá, chorý chudák, gežto gako Job olaupen o wšse, což měl, opuštěn ode wšech, kterjž ho znali, we chléwě, na hnoji na smrt čeká, může gako Lazar, dokonaw žiwot wezdegšj, směle a přjmo wegiti do nebe: hřšjnjk ale, zůstana hřšjnjkem, newegde tam nikterak a nikdy. Zebráku, churawci i gakémukoli ginému nešťastnjku mohau zhuba pomoci lidé: hřšjnjk raditi, geg napomjnati, prošiti mohau sice bratři geho, lidé — pomoci mu, očistiti, osprawedlniti geg nemůže nikdo, leč — Bůh. A hle, radug se člověče, radug se hřšjnje! Bůh, kterjž gediné pomoci může tobě z hřichů twých, hotow

gest, přege sobě, snaží se býti milostiwým pomocnjkem twým! A tážeš se po rukogemstwj? — Ewangelium, kterěž dnes Cjrkew Páně čjstí welj, nám ge podává. Uneb což giného, leč důkaz utrpnosti, lásky, ochotné snahy pomoci hřšjnjkům, gsau ty skutky a řeči Páně, gež nám tu zaznamenal sw. Lukáš? Pán Jezš gewj se nám co přjtel publikánů a hřšjnjků. On gim dává na gewo tolik přjwětíwé dobroty, on ge wolá, wábí, táhne k sobě, tak že tito nešťastnj, widauce, kterak se gich neštjti, gich si milostiwě wšjmá, ge přjgmá, gj s nimi, na polo ostýchawě, na polo důwěrně bljžj se k němu, aby slyšeli ho. Než co wábí, co táhne žiwau moci nešťastné ty dusse k Pánu? — Odpowjm krátce, odpowjm gednjm slowem: Láska. Láska zagisté gest gako oheň, kterým i kámen se rozpadá i twrdý kow se rozpauštj; onať gest gako pramen, z kteréhož se wyprahlé dussí přjstj občerstwenj; onať gest gako strom, kterjž unaweného pautnjka utěšeným owocem do chladu wábí; onať gest gako magnet, kterjž srdce lidská k sobě táhne a pautá. A kdež gj bylo, mohlo býti, gest wjce, než we srdci Páně?... Pro tuto lásku bljžili se hřšjneci k Pánu, aby slyšeli ho. O blaze gim, blaze každé sebe hřšněšj dussí, kteráž bere utočiště k Pánu swému, ku Kristu — k wěčné lásce Geho! A nohaum uwrhl se mu Petr, wolage pokorně: »Pane, odegdi ode mne; neboť gsem člověk hřšjný;« a Pán milostiwý pogal ho do počtu swých přátel, učinil geg uřednjkem, apostolem, knjžerem we králowstwj swém, hlawau své Cjrkwe. — Nesměle pohljel k Němu mýnjš

Lewi: a hle, Pán opowrženého publikána wyžňwá
 k sobě, činj geg awosstolem. — Z daleka se stromu
 hledá Pána taužebnými zraký Zacheus: a Pán sám
 k němu se hlásj, do domu gehu wchází, a u něho
 se uhostiw, pogissfuge i gemu i domu gehu spasenj. —
 Hanbau sličená žena cizoložnice netraufá sobě ani
 oty pozdwiwnauti: a Pán, wida pokoru, litořt, srau-
 ssenost potřeného řdce gegjho, propaustij gi milostiwě,
 odpaustij gi i hřich i pokutu broznau. — Zawržená,
 potupená Magdalena bljži se k Pánu, padá Mu
 k nohaum, libá ge úřty, máčj slzami, maže mastj
 dráhau, otjrá wlasj swými. Žid giný, Fariseus by gi
 byl odehnal, odstrčil, neli odkopnul: Pán ale těřj se
 tomu, raduge se, že dusse, kteráž byla ztracena, na-
 ležena gest, odpaustij hřissnici, ugjmá se gi co přitel,
 i ukáže se gi prwnj po swém z mrtwých wstánj. —
 Lotr, wise na křjži, hledá u Něho zastánj a smilo-
 wánj: a Pán mu slibuge i otwírá gestě téhož dne
 blahý žiwot u wěčném rági. Každý, kdož k němu
 wzal útočiřtě, kdo řsel za njm, aby řlyřel, uposlechl,
 následowal ho, nalezl ulehčenj, úlewý, útěchy, po-
 koge. — Muže tedý, k Pánu měgme a beřme i my
 útočiřtě, B. M., we řwých bjďách, těžkostech a hřj-
 řřich. Lářka Geho nikdy newypadá, lářky
 Geho nikdy neubyde. U Něho gest pomoc wždy
 hotowa pro každého. On se neřřtjž nikoho; ráme,
 moc, lářka Geho pomoci může každému. K Němu,
 k Pánu swému pogďme gako publikáni a hřissnici se
 srauřsenostj a pokorau, abyňom Ho řlyřeli, s ochot-
 nau myřj, abyňom Ho uposlechlj gako Lewi a Za-
 cheus, s wděčným řrdcem, abyňom Ho milowali gako
 Petr a Magdalena. U byt pak ři byli hřichowé nassi
 gako čerwec, gako řřarlat, lářkau Geho nad řnjh bělegřřj
 budau pak dusse nasse. Uposlechře hlasu, uchopiřsse
 se ruký, přiaučařřniřřsi se lářky Geho, nalezňeme od-
 počinutj a pokoge duřřim řwým. — Muže tedý pogďme
 k Němu i řkusme, gak řladký gest Hospodin, gak
 gest milostiwý a dobrotiwý k těm, kdož řsau potře-
 něho řrdce! Lářka Geho nás wolá; pogďme k Němu,
 abyňom řlyřeli Ho! Lářka Geho tě wolá, B. S. —
 řwetaučj mládenče, řwetaučj djwko, kterjž pro řwěřřké
 rozřosse zapomjnáte na duřři, na wěčnost, na Boha;
 gimž k wůli pláče otec i máti, gežto neřřestj wřřelikař
 urážjte Boha, zarmucugete angela řřážče, pržnjte chrám
 Duchu Páně, tělo řwé, řabigjte duřři — obrať, přibřž
 se k Pánu, B. S., řlyř, uposlechni Ho, an dj k tobě:
 »Mládeněch řádostj warug se, ale následug
 řprawedlnosti, řjřn, lářky a pokoge s těmi,
 řterjž wžňwagi Pána ze řrdce řiřtěho.«
 (2. Tim. XI. 22) Blaze pak bude tobě: Bůh ři
 bude otcem; Řřřřus twým přitelem; milost Geho, po-
 řžehnánj, nebe twým řředictwjm. Lářka Geho wolá tebe
 o tče, matko, řterj buď gen o to pěči máte, aby řynowé
 a dcery wasse peněži a řtatky wládli, řřatem, řřperký
 a wřřelikař ozdobař telesnau nad giné wýňřkali, aby

swēt po nich oči obracel; hude pak sami w rozma-
 řilosti a rozpustilostech žiwota se kochagjce, swými
 řeči a příklady kaukol newěry a bludu traušjete do
 myšli, gedowatau morowinau neřešj wšseliké poru-
 šfugete srdce swých djet: láska Geho nás wolá,
 pogďte k Němu — slyšte, uposledněte Ho, an dj:
 »Wiztež, abyšte nepotupowali gednoho z ma-
 ličkých těchto, ale wychowáwente syny swé
 w kázní a w trestánj Páně, we wšslech wě-
 cech, wydáwagjce sebe samé za příklad do-
 brých skutků, i šhromážďugjce jim i sobě po-
 klady, které ani rez nekazj, ani mol nežere
 ani zloděgi newyřkopáwagj.« (Mat. XVIII. 10.
 Ef. VI. 4.) Blaze pak bude i wám: Korunau a
 sláwau wassj budau djetj, wasse: neboť »rodina
 upřímných požehnána bude.« (Žalm XI. 2.)
 Láska Geho wolá tě chudáku, gežto w nedostatku
 swém neohljžš se mnoho po práci, za to wšsak tjm
 záwistněgšjim okem po statku bratra swého; gežto
 nedbáge mnoho na Boha, reptáš i rauháš se Mu, že
 geš ti vřímem: obrať se, přiblíž se k Pánu, B. M.,
 i slyš, uposledni Ho, an dj k tobě: »Gdi k mra-
 wenci lenochu, a uť se maudrosti,« nebo »pakli
 nebudeš leniti, uteče chudoba daleko od tebe.
 Smilug se nad dussj swau, aby gš se Bohu
 ljbil.« (Přjřl. VI. 6. 11.) Blaze pak bude i tobě.
 Pán, »šilau gsa chudému, šilau gsa nuznému w sau-
 zenj gehu,« (Isai. XXV. 4.), wedlé slibu swého,
 wyswobodj chudého, odpustjť chudému a nu-
 znému, dusse chudých spasený učinj a po-
 čestné bude gmeňo gegich před Njm — Láska
 gehu wolá tě boháči, gežto wplywage statku tohoto
 swěta, mřháš, plýtwáš gim i w rozkossjch celj se
 potápěge, nedbáš na ške, pláč a boleštné, dlahé umj-
 ránj bjdu, hladem, zimau, nemocj zmořeného bra-
 tra swého, aniž mu dopřjwáš drobtů padagjcejš se
 stolu twého: obrať, přiblíž se k Pánu, B. D., slyš,
 uposledni Ho, an dj k tobě: »Ukláden poklad
 swůg wedlé příkázanj Nynwššjho, (Sir.
 XXIX. 14, 15.) zawři almužnu w srdci chu-
 dého, k chudému wztáhni ruky swau, (Sir.
 VII. 36.) i čiň sobě přátele z mamony ne-
 prawosti, aby, kdžž zhynesš, přigaly tebe do
 wěčných stanů. Blaze pak bude tobě. Pán, žeš
 mu pŭgčowal ná lichwu, frmil, napágel, odjwal Geg,
 oděgeť i tebe rauchem swé milosti bude napágeti tebe
 z čisse wěčné radosti, frmiti bude tebe chlebem žiwota,
 i odplatj tobě. Láska Geho wolá nás wšsech, B.
 M., pogdme, přiblížme se k Němu — abychom slyšeli
 a uposledli Ho. Než nastogte! Láska Geho wolá,
 wábj, táhne: awšsak mnohé lidštké srdce twrdšj bywá
 nezli kámen, težšj než železo; ani oheň, ani magnet
 lástj Páně nemáže swjteziti nad njm, roztopiti ge,
 hnauti gim, aby se winulo k Pánu. Mámeť toho
 příklad na Farisejch w dnešnjm sw. Ewangeliu.

Ti přišli sice, avšak nikoli aby slyšeli slovo, uposlechli rozkazu Geho, ale aby stihali a rmautili Geg, reptali proti Němu. A což medle činí Pán, wida, an ti, kteréž wolal k sobě hlasem, táhl k sobě mocí své lásky, k Němu se blížiti a Geg slyšeti nechť? Co činí? — Sw. Ewangelium dnešní dáwa nám w dwogím podobenstwj na tuto gednu otázku odpowěd. Pán činí, co učinil pastýř, gemuž owce zaběhla, co učinila wdowa, kteráž byla groš stratila: on gde a hledá duffi, genž hlasu Geho slyšeti nechce, zabíhá do pauffi, zamotává se do trní mrzkosti tohoto swěta, strogje si sama záhubu a wlastní zkázu. — Pán hledá, hledá pilně, pokudž nenalezne hynauci owceky své, ztraceného pokladu svého. A že tak činí Pán, komu to není známo? Člowěk byl právě owce zahynulau, dusse gehu byla grošsem ztraceným; a kdo z nás newj, co učinil Pán, aby gi nassel, wložil na ramena, a s radostí přinesl nazpět owci, kteráž byla zahynula. Ah! On, přemilý Pán náš, opustil sláwu nebeské říše, trůn Dce svého, nesčíslné zástupy angelů, kteréž se Mu kotí od věčnosti. On opustil těch dewadesáté dewět sprawedliwých, kteréž nepotřebují pokání, a wydal se na pauffi tohoto swěta, hledage ztracenau, hynauci, do své wlastní zkázy ženaucí se owci, duffi lidkau: hledage spasiti člowěka. To činil Pán Jezíš, B. M., pokud byl na tomto swětě; proto se wtělil, zrodil, učil, umřel, aby spasil, což bylo zahynulo. A co činil z paubé lásky k nám, byw mezi námi, o to nepřestal dbáti, když dokonaw dílo spasení nasseho, wstoupil na nebesa, i při gda domu oznámil s radostí wšemu tworstwu angelskému, wšem přátelům swým, že nalezená gest owce, kteráž byla zahynula, že gest wykaupen člowěk, že wytržená gest dusse z moci a poddanosti dábelské. Lásky Geho trwá na věky — On gest tůž, který byl, a čím gest, tím bude bez konce. Už po dnešní den chodí a hledá nás, hledá dusse nasse, abychom uposlechše Ho, usli zkázy a dosli spasaní. Hle tu gest to slovo Geho, kterým nás budí k pokání, kterým wůli Dce nebeského, krásu ctnosti, šerednost hříchu, blaženost nebe, hrůzu muk wěčných staw před oči nám. Tu gest to radost, kterau duffi naši podněcuje k wděčnosti a lásce; tu zármutek, kterýmž nám nestálost wěcí wozdegšich připomíná, tu strast a neskěststí, kterýmž nám okaušeti dáwa trpké owoce neřestí našich; tu hrozné wěčítky hynzaucijho swědomí, kterýmž nám budaucí saud, čerwa neumjragicjho, oheň neuhastitelný na mysl uwádí; nasse osudy i osudy přátel, osudy minulých i přítomných časů, gednotliwých lidí i celých národů, to wše gest znamením Geho přítomnosti, gest důkazem, že hledá podnes spásu duffi našich. D galka by to musila býti slepota, kdybychom Gemu, an nás hledá, nechťeli se dáti nazgiti! — Nuže nemesskemy, pogdme k Němu, pokud

wolá, běžme Mu wstříc, wběhnemež Mu do náručí, pokud nás hledá Geho láska. On může býti bez nás, my bez Něho nebudeme, leč neskěststí. Nenechámež mezi my Geg hledati nás na darmo, hledeyme Ho raději sami upřímným celým srdcem, pokud gest den, pokud Geg naleztí možná. Uposlechše hlasu Geho, wytrhše se z rostí a trní swětských marnosti a žádostí, odumrauce wšemu což zlého gest, dosáhne swrchowaného štěstí. Pán wložíw nás na ramena swá, doneše nás do společnosti svých wěrných. Dusse nasse bude oplýwati radostmi wywolenců Božích, nebesťané budau se radowati nad námi, neboť wěčné gest slovo Páně: Radost bude před angely Božími nad hříšným pokáním činícím. Ano! radost bude gehu podílem, gehu dědictwím na věky. Amen.

K Ř Í Ž.

Nemluwnátku spánek klíží
Zamhauřené očičko,
Modlí se matka blíž
Udělat mu w čeličko:
Kříž!

Slabá ještě jeho síla,
I wodi ho sem a tam,
Matka přede již naučila
Synáčka, by dělal sám:
Kříž!

Nekšťatný, jenž z dopuštění
Těžké břímě musí nést,
Nachází přede potěšení,
Před čím klečí, co to jest?
Kříž!

Jinoch w život wolný wkročí,
W žilách citě bujarost,
Ať i hříšnau rozkoš zočí,
Což mu zachowáwa ctnost?
Kříž!

Se sehnutau šiji k hrobu
Starec již se ubírá,
Dauřá w poslední až dobu,
Co to, oč se podpírá?
Kříž!

Přijaw zbožně Páně tělo
Se swými se lauči kmet,
Což pak dětem wtiskne w čelo,
Co políbí naposled?
Kříž!

Pak s ním mnohý licoměrně
Došed k hrobu, kde má spát,
Wrátí se zpět; kdo však wěrně
Zůstane nad hrobem stát?
Kříž!

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method.

apoštolové národů slowanských.

(Pofračowánj.)

Uwšaf milého a swatého poklidu, kteréhož se gim w oblíbené samotě bratrů dostalo, nebylo gim na dlaugo popřáno. Pán powolal tyto sšlechtné bratry z tiché a poklidné samoty k důležité aposstolské práci. Staloť se totiž, že Rozarowé, polodimowý národ, gežto měl sjeda swá mezi mořem černým a kaspičným, řezčeho cjsaře požádali, aby gim poslal maudré učitele křesťanské. Příčinu k této žádosti národu rozarského zawdali gsau s gedné strany Židé a s druhé Saraceni, ušlugice ge, každy na swau wjru, obrátiti. Uwšaf gest prawdě podobno, že též i křesťanské náboženstwj bylo giž prwé k lidu tomuto průchodu poněkud nalezlo. Byly to ale bezpochyby gen chatrné počátky. Židům a Mahomedanům, gežto gať praweno, swau wjru rozššřiti tu hleděli, owšem nemálo na tom záleželo, aby nemilé gim křesťanstwj w počatém djle nepřekáželo. Z gali se, gať to býwá, haněti a tupiti ge. Než následek nebyl podle chuti a wšle gegich. Rozarům se zachtělo, nabyti gístoty a poznati důkladně i wjru křesťanskau i kterať gi křesťané hágiti uměgi. Z wyslali gsau z prostředku swého posly k cjsaři do Carhradu, žádagjce geg, aby k nim wyprawil umělé a maudré muže, od nichž by náboženstwj křesťanské poznati mohli. K takowé žádosti mile rád powolil cjsař, čili wlastně dwůr geho a patriarcha tehdegšj Method. Gednaloť pak se nynj o to, aby wěc náležitě se zdařila. Uwšaf někdo nezdál se k takowé důležité wyprawě schopněgšjim nade swaté bratry Cyrilla i Methoda. Těmto swatým mužům byla owšem milá samota, posstygjce gim i času i příležitosti k bohulibému rozgjmánj a srdečné modlitbě: než oni wěděli, že gediné láska muže dodati wšelikému skutku, a tudjž i modlitbě prawé ceny před Bohem. Žádost Rozarůw, wyzwánj cjsařowo, rozkaz patriarchůw, byly gim pokynutj a hlasem Božim. Ubezpečeni gsauce, co žádá Bůh, giž se nic nelekali, ani daleké cestj k polodimowému národu, ani nesnadného djla, na ně čekagjceho, ani nátišků a protiwenstwj, bez nichžto někdy hlasatel prawdy nebýwá. Pro Boha a z lásky k bližnjmu bylo gim wšle lehko. S důmėrau w Boha, že práce gegich požehná, odebrali se swatj bratřj radostně z Carhradu, i wsedšse na lodi, přeplawili se přes moře Černé k městu Chersonu, kdežto hned za dawných časů Řekowé se byli usadili a znamenitý obchod wedli. Z křesťanské náboženstwj welmi záhy, a sice hned w prwnjm stoletj po Kristu Pánu se tu počalo ugjmati — ne-li dřjwe — gisté za časů cjsaře Trajana, kterýž byl sw. Klimenta, biskupa římského, sem poslal na wyhnánj. Gakož býwagj

města obchodnj wšec od národů wšelikých wěr a gazyků nawššěwowána: tak byl i Cherson. Řekowé měli w něm sice gakausi přewahu, a wšaf podle nich bydlili gsau tu i w celé okolnj fragině Slowané; a za příčinau obchodu přicházeli sem i Židé i ginj národowé asiatsstj. W tomto znamenitém městě umjnilili sobě swatj bratřj za některý čas pobytí, aby naučiwšse se tu gazyku rozarskému, poslánj swé aposstolské řádně zastati mohli. Mimo to použil sw. mudrc Cyrill příležitosti k tomu, aby se spolu i s židowskau i arabskou řečj i s knihami gegich náležitě seznámil, a pak i s Židy i s Saraceny gednati mohl, a tím snáze, tím špišše srdce gegich k poznánj a zamilowánj prawdy křesťanské natlonil. Uwšaf ani na tom nepřestala horlivá dusse swatého tohoto sluhj Páně. Známost gazyka slowanského otewřela mu srdce Slowanů Korsunských, kterjžto, bywšse giž prwé na wjru obráćeni, s radostj witali kněze, mluwgjceho k nim w přirozeném gazyku o welikých diwecch milosti a lásky Božj. Z nalezl u nich, gať nám podánj wzácné legendy staroslowanské naswědčuge, některé částky swatého ewangelium, přeloženého do drahé řeči slowanské, i zdá se nám býti nemálo prawdě podobno, že láska, kterquž k wjře Kristowé a slowu Božjmu Slowané tito na gewo dávali, srdce swatého muže obzlaššinj náklonnosti k nim naplnila a ku překládánj celého swatého pšma do řeči slowanské prwnjm podnětem gemu byla. Stroge se na aposstolskau cestu, nezapomenul sw. mudrc na mučennického aposstola těchto končin, na sw. Klimenta. Tento swatý papež umřew, gať wššse praweno u wyhnánj, pochowán gest na bljškm ostrůwku w moři. Nad hrobem geho wystawěli gsau křesťané pozděgi chrámek a konáwali služby Božj. Než kdž za časů obecného hýbánj a putowánj národů i w tyto frage bogownj obywatele končin půlnočnjch byli dorazili, přiššlo i město Korsun ku zkáze; lid buď pobit gest, buď se rozutjkal. Té doby zkážen a wywráćen gest i dočtený chrámek; rumem zashypal se hrob sw. Klimenta: a prwé než se město po těch pohromách opět zparamatowalo: roztratili se a wymřeli nemnozi ti pamětnjci býwalých wěc. Swatý Cyrill, přiššed w tyto strany, počal wššemogně pátrati po zbytcjch z býwalých prwnjch časů cirkwe křesťanské w Korsuně. Ze mu na tom welice záleželo, aby hrob, a pokud možná, i ostatky dočteného mučedlnjka Božjho wyppátral, ne třeba prawiti. Gako w giných wěcch, požehnal Pán i této snahy geho. Přiššed na stopu toho, co hledal, pomzbudil swatý mudrc arcibiskupa Chersonského k wywedenj záměru swého. Arcibiskup swolil, a swatý aposstolský mudrc odebral se na onen ostrow. Náššed neyprwé rumy býwalého chrámu, gať se tu s milým bratrem swým hledati hrob swatého mučedlnjka, až pak k weliké radosti nábožného srdce swého i wšech Křesťanů korsunských, netoliko hrob nýbrž

i drahé kosti sw. Klimenta šťastně nalezl. Nález tento byl sw. bratřím nad zlato a všesky klenoty toho světa. S vděčností k Bohu a s náležitou úctou ku statečnému a oslavenému hrdinovi Páně, sebrali gsau sw. bratři posvátné ostatky tyto a dowažice ge co drahý poklad, nosili ge s sebou na všech cestách apoštolských, až pak ge posléze složili w Římě do rukau samého náměstka sw. Petra, papeže Adriana, o čemž na swém místě praweno bude.

(Pokračování budaucně.)

Listy z Říma.

2.

W Římě dne 9. prosince 18..

Mnoho slychal's o žebráctví vlášském, o tom roji otrhaných mužů, žen a dětí, jenž wůz počestného obsypají, jak mile se mu zastawiti bylo na italské půdě, o těch zástupech na polo i z cela nahých lazarů, jenž přístřeší nemajice, powalují se w přístawu krásné Neapole a odtamtud přichozího w řadách prowázejí po ulicích až na místo, žebrem swým mu těžcí jsauce. Dychtiw budeš nyní zwědět, zda tomu tak jest i w Římě. Mohu upokojiti žádost Twau, když powím, co jsem na swé oči shledal.

Na prawém břehu řeky Tibery, nedaleko odtud, kdež lodí, z ciziny po moři přišlé, w přístawu zboží swé skládají, stojí ohromné stawení, známé pode jménem apoštolského špitálu u sw. Michaela (*Ospicio apostolico di S. Michele*). Stawení to podlé řeky 1560 stř. dlouhé, w středu krásným, welkým chrámem ozdobené, osmi dwory na rozličné částky rozdělené, jest jedno z hlavních útočišť pro chudinu Římskau. Učinná láska přijímá zde pod přístřeší 300 starců a stařenek, 270 dívek a 220, časem i 300 pacholíků, z většihó dílu asi 11 let starých. Podlé věku a pohlaví přebývají tito chudí we čtweru oddělení domu. Wěkem sešli nepečují zde, co budou jisti, čím se budou odíwati; o ně postaraly se ústawem tímto lidumilné duše. Autlé dívky wyučují se tady počátkům umění literního, ženským pracím a vedení domácího hospodářství, ano některé i zpěwu, odrůstají w panny, z nichž se každé při prowědání 100 skudů za wěno podává; pacholíci wůbec určeni jsau k řemeslům, a kteří chutí i schopnosti mají, krásným uměním se oddávají. Nescházi zde dobrých mistrů. Dílny jsau zde zaraženy pro tiskaře knih, pro kniháře, pro truhláře i tesaře, pro krejčí a obuwníky, kováře a zámečníky, zwonaře, kotláře, barvíře, tkalce a kameníky. Budaucí umělci wedau se zde do škol, w nichž se jim přednáší měřictví a perspektiva, stawitelství, sochařství a pytwá, w nichž se učí kresliti a w ocel, měď i kámen rýti, též písmeny liti, čalauny ozdobně tkáti; a při všem tom zaměstknání nesmí se zanedbatí hudba.

Když pak takto wycwičení bywše, 20 aneb 22 roků dosáhli, propaustí je ústaw s podporau 30 skudů, by se usadili dle swé wůle a težili mezi lidmi swěřenau jim hřiwnau.

Kdoby s úctau neskláněl se přede jménem *Tomáše Odescalchi*-ho, půwodce tohoto asyly, tohoto útočiště chudých?! Kdoby nežehnal Innocence XII., Klementa XI. a XII., Pia VI. co dokonatele tak krásného pomníku swaté křesťanské lásky?!

Než, bohužel, ti nejkrásnější ústawové nepostačují častokráte k odstranění bídy lidské, pakli se z pramenů mnohých prýští a nesčíslný počet lidstwa w praud swůj strhla. Nikde na světě snad není tolik útočišť pro chudé všeho druhu, pro wdowy, sirotky a opuštěné, vlastní aneb cizí winau kleslé a nešťastné jako w Římě: — wždyť i špitál u sw. Michaela není jediný swého druhu, — a přede nenajdeš tak snadno místa, kde bys obtěžován byl žebráctwím tak welice, jako w tomto hlavním sídle pomoci, podpory, určené pro chudé. *)

Tam na místě swatém, kam jsi wešel, by jsi Bohu slaužil, w okamžení, w němž se duch Twůj koří Bohu přítomnému we swátosti, kde s Nim se obírá Twá mysl a Twé srdce, w této chvíli, kde panuje wůkol mrtvé ticho, ozywá se za Tebau hlas: „*Date qualche cosa!*“ (Dejtež něco!) a rozewřená ruka leží tu před Tebau, bys nechaje tlučení w swá prsa, na ni položil nějaký dárek žebrákowi. Na procházce oblíbené, w nejzdrawější části města, kde nejwětší schůzka lidu, kam utikáš z chladné swětnice, ze stínu, aby's i zimního času radował se z tepla slunečního, kde bawiti chceš oko swé pohledem na ty nakupené domy, báně, wěže sedmera pahorků, podává si Tebe žebrák za žebrákem. Každý Tebe jinak witá, jinak k srdci útrpnému cestu sobě klestí. Wlidně oslowí Tě jeden: „*Buon giorno, Signore!*“ (Dobrý den, Pane!) a swůj klobauk Tobě nastrkuje. „*Cattivi tempi, Signore!*“ (Zlí časové, Pane!) nařiká plačtiwě druhý, a plazi se po kolenau k Tobě. „*Ecco, poverello cieco!*“ (Hle, ubohý slepec!) ozywá se u třetího pacholík, ukazuje Ti na mrzáka a jej za Tebau wleka. „*Buona salute, Signore!*“ (Dobré zdraví, Pane!) přeje čtvrtý Tobě, a tím přáním chce si otewřiti dwěře k prosbě o podporu. „*Buon passeggio, Signore!*“ (Zdráv se procházejte, Pane!) přijímá zas jiný Tebe z rukau předešlého, a za zdwořilost swau žádá o pomůcku. A jak tito, tak Tě celá řada witá, jen že jiným wždy a jiným

*) Nebudeť od místa, připomeneme-li laskavým čtenářům našim, kterak nám Bohem daný sw. otec *Pius IX.* všemožně usiluje, aby i tato neřest — powěstné žebráctví vlášské w Římě přestalo. Wedle rozkazu jeho, wůbec ohlášeného, mají žebráci, ježto by dobrowolně jiti nechtěli, násilnau moei do dobročinných ústawů dáni, každý dle swé schopnosti a důstatečnosti k práci přidržován a k dílu neschopní mrzáci owšem náležitě všim opatření býti. Pozn, red.

heslem. Na rumech staré Romy, w zříceninách, do nichž jsi se utek' z dawu lidstva, zabera se w rozjímání minulosti, kde Ti samota tak milá, vyhledá Tě chudina, a na Colosseum utrhuwši listek, kwítek, wáže je w kytku, aby obětníci ji Tobě, domluvě Twé ušla a pak Tě k dárku naklonila. Na rozhraní starého a nowého města, pode kapítolem, odkud bys rád přehlédnul zašlou sláwu dáwných wěků, není pokojné chwile Ti přáno: s okna wězení nad Tebau spauští se na prowázku dolů swinutka papírowá, na niž napsána jest žádost o almužnu, kterauž wložití máš wězni do pazdru, zároveň Ti poslaného.

Ušetřím citu Twého, mlčením-li pominu wýjewy chudoby a žebroty zdejší. Někteří jsau příliš žalostiwí, jiní příliš hnusní. Úmysl můj byl toliko ukázati Tobě, že co dobročinný Řím nepřemohl ústawy nejkrásnějšími — i my ústawy pro chudé nezmůžeme, nebudem-li buditi mrtwé síly w lidech i w zemi, ladem-li ležeti zůstanou ona pustá místa, na nichž zlaté klasy dozráwati mohau, průmyslem-li a uměním newdechne život w tisícere ruce i hlavy, které čekají na probuzení. Bud' a křis, Předrahý! co w Twé moci, co w Twé síle, aby země naše nepoznala lazaronů, aby dobročinní ústawové naši powždy doplňowati mohli, co bedliwost, přičinliwost, pracowitost, průmyslnost lidu pěči jejích zanechala.

P. F. D.

Obrazy šlechetnosti.*)

I.

Účinná láska k bližnímu.

1.

W milé vlasti nassj, w kauřimském fragi we wsi P.... utržila sobě Anna Š. při garkéši weselce z neopatrnosti ránu na noze. Mělať pětiletou dcerušku. A snad nám nebude za zlé položeno, když řeknem, že by wěru lépe byla učinila, kdyby místo weselky, k níž z pauhé toliko chytivosti byla odesšla, raději k dítěti byla přiblížela: neboť tak posetila předece gestě nebyla, aby i dítě to s sebau byla pogala na místo, kteréž ani tělu ani duši dětské nikdy a w ni-

žádném způsobu k duhu a prospěchu nebyla. Šitím a ginau pracj rukau swých sebe i dítěto wyžiwugje, snad nemohla, snad nedbala, snad i neuměla osfetríti ránu swau. A tato právě na holeni dál a dále počala se gítriti a rozjírati, hůř a hůř se kwasiti, a gať obyčej takowých w těch wěcech neumělých lidí býwá, negsauc ani bedliwě ani zpráwně čisťena, a brzy tím, brzy onjm, gať kdo radil, neporádně a nerozumně léčena, začala ke wšsemu konci i kost nazjirati. Smrad a pudh rozmáhal se z nj welmí: tak že ubohá trpitelka nesměla gíž wjce, mezi lidmi gaťo dřimě přebýwati. Šitilať, že i bez toho mnohým z nich powinna gest, a sama dobře uznávala, takowauto tíži že gim nesmj příkladati. Masteť ze wšsech kautů snáštěně prospjwaly tolik, že rána wždy wjce se horšila a šjřila: až ku konci osoba ubohá, nemožauc sichrawého powětří na podštrěšj wydržeti, u giného sauseda w chliwě mezi dobytčím mjestěko nalezla. Ale i tu sausedowi nehrubě magetnému o dobytčf běželo: pudh z nohy hnigjci byl nesnesitelný, a protož i dobytčf nebezpečný. Doktor R—, rádný lékař, té doby teprwě osobu na léky přigaw, brzo se přeshwědčil, gať to s nj štogj, a prohlásil, že noha musí se odegmanti. Mež na ubohau padala rána za ranau. Hospodář, u něhož w chliwě přebýwala, zpozporowaw, že dobytčf geho si testne, gi wypowěděl. W té hrozně aužkosti neweděla ubohá gíž giné radny, leč duchownjmu w osadě té zpráwu o sobě dáti, a žádost předložiti, aby někteřak do obecné nemocnice Pražské doprawena a tam gj noha odegmuta byla, gežto na wenfu ani prostředků, aniž co giného k tomu patřj, owšsem chudaš nenalezala. Duchownj ugarw se gj i s dítětem, ubytowal matku zatjm do

časem i nad mjrú škwostné owoce ono wydává až posawad, rogněugje prawoměrny, aby nepřikládajce wšseho srdce ku prádu a ke hlyně pozemité, wšse poždowihowá zraků swých, a Panu, genž »prwě milowal nás,« lásku a milowání swé upřímně obetugje, konaly šutky, genž dogimají srdce každého, kdožfosi wšsechen lidšj cit w sobě byl gestě neudusil. Ano i při těch, kdož za přičinau přenesšastných mylného smyslu přewratú od gediné Cirkwe Božj se uchylugi, od nj wšak předece aspoň něco prawého magi a drží — i při těch slowo toto přejíwate, pokud oni ge w prawě geho powage gestě wyznáwaj, působení swého prawě Božského nikoli se neodříká: tak že potom prawoměrnému, při úplném geho zdrogi od prawního mladý sedjicmu, a z něho napágenému diwně gaski okolo srdce býwá, an se nikoli nemůže ubrániti myšlence, gať to as na něj odpowjdanj čeká, nebude-li on po šlechetnosti křesťanské dyštití, poněwadž i ti, gimž ne tolik popráno, w nj na gedné stránce byli mynšli. — A tento pramen gestit, z něhož mj čerpati, a čas po čase předkládati chceme milým čtenářům našim. Máť zagistě cos nad mjrú půwabného do sebe pomyslenj to: »He! tak bratr můg učinil! We štegných se mnau připadnostech tak smýšlel, tak gednal on!« A gaťo bezdeky wywinuge se potom wznesšenně předsewjzetj: »J gá tedy chci gednati podobně!« — Neboť tuto na čisto obgima se wůli člowěfa známá ona a šforo obycěgná wyhýbka: »to je prý gen swatý za podporau zláštnj milosti, že zláštnjho umyslu a garkéši neobycěgné síly, aneb gíž zláštní k tomu předřizenj gsauce, byli gšau s to tolik dowěsti a wyfonati.« Gšau-li ale ti, kdož se na obrazu wyšlawugi, došona, wesměš a na čisto nám rowní: tuť zagistě gedině toliko srdce težce zapuštěl, aneb i oně wyšlé a zholá neúrodné půdě podobně, bude moci bez citu — a bez následowánj pozůstat! — Je wšak nic nám tu o coš zláštnjho, dobře ale a mnoho o duchownj užitek bežj, ani ostatnjch pramenů wšse powkazanjch w čas swůg pomjjetj nechceme a nebudeme.

*) Etihodný pan spisowatel podáwage »Blahowěstem« milým čtenářům našim krásné tyto obrazy křesťanských ctností, přiložil spolu i dopis, z něhož něco tuto položiti za powinnosti sobě klademe. Podotknem, gať bohaté poslady krásných příkladů, powzbuzugjících k následowánj ctností a šlechetnosti, w rjsmech swatých a w žiwotech wěrných služebnjků Božjch máme, dokládá: »Gest ale i giný gestě pramen obrazů takowých a příkladů powzbuzugjících; — a tent gest žiwot a tento náš čas. Nenjt až posawad swaté šjmé slowa Páně nadarmo nám z nebe dáno, aniž se bláša nadarmo po wšem swetě. Až posawad činj a působj wšse, k čemu ge Pán byl dal: až posud býwá naplněno, co čteme u proroka Jsaiaše (55, 10): »Gakoj štiwuge dešt a imj s nebe, a tam se wjce newracj, ale napoguge zemi a zaléwá gi, a činj, aby plodila a dala šjmě rozjwagjicmu a chléb gedaucmu: tak bude slowo mé, kteréž wygde z úst mých. Renawrátj se ke mně prázdne, ale učinj, což gšem fosi chčel, a ššastně se mu powede při tom, k čemuž gšem ge poslal.« Ba krásné, i hogné i welemilé,

gednoho horegššjho počoge, aby aspoň puch ten krutý po celém domě cítiti nebylo, a ginau chudau, awššat citelnau osobu k obsluze ustanowil: — dítko kázaw wyčistiti, uweďl do šškoly. Zatím požádaw lékařre wyšše podotknutého, aby co možná o uzdrawenj ubohé se ugal, po některém čase zas gen štegnau zpráwau odbyt gest, že noha odegmuta býti musí. Z učinil tedy přípravu, aby nešťastná pomocj osadnjšm do Prahy dodána a trpkého dobrodinj takového tam účastna byla učiněna. Na den wšech Swatých, léta P. 1839 odvezena gest.

A co teď s dítětem? O několik týdnů by bylo nikoli nebezelo, a by hoššit byl, ani o déššj čas, gakkoli okolnosti onoho kněze nebyly nikterak vhodné a přjznnivé. Ale děvče? Půl roku při neymenššim muselo se počítati, než máteř se wrátj: a kněz měl w domě hospodynj samogedinau, tedy pracemi od rána do pozdnjho večera zashpanau, a k tomu obššarlau i dřjwěgššimi službami štahanau. Z obrátil se tedy poznomu k milým osadnjšm swým. Ukázaw, že se tu negedná o ten kausěk chleba, kterýž by on sám milerád poskytl, ale že o to běžj, aby dítko pod dohljďkau mateřškau k čistotě, k způsobům a k nábožnosti dle swého způsobu wedeno a přiměřeně zaměštnáwáno bylo: prošil, zdali by se který lastkawj manželé šhodli a dítko na ten čas w opatrowánj chtěli wzjti. A hle! tu zlášštnj počtě osady této budjž progeweno, že ne méně než gedenáctero našlo se takowých, který pro gméno Páně chtěli se tomu podrobiti — a to we fragině mnohem wjce chudé, než mohowité. Megmenugeměi sice osadu tu gménem auplným, gakož by owššem přjsslusselo: ale bude-li se i tam časopis tento čjsti, a stane se zmjnká o dítěti a osobě wyšše prawené: utěššené powědomj lastkawosti tak dokázané obnowj se a zagistě sladkostj naplnj dusse ty wěrné. Ano gedenáctero manželů hlásilo se, že chtěj dítko opušštění pěstowati. Z nich wymwolil duchownj Antonjna a Annu, M—ské manželé. Byliť sice sami chudobnj, tkalcowinau w bawlně se žjwje, a nad to i tři wlastnj djtky magjce, awššak předce i hned po škončených službách Božjch gjž se umluwšše, dítko požádali. Kněz newyďal ge hned, až wěci i okolnosti uwážil. Zatím hlásili se i gjnj. Předce wššak potom prwnjm oněm ge odewzdal: ne proto, že dřjwe se přihlásili, ale že znal způsobu a powahu gegich, a zlášště že děvče autlé od nich bljžko do šškoly mělo, a že čeho by se bylo nedostáwalo, sám též, mage dítě na snadě, dosaditi sobě byl umjnili. S patrnau radostj ubjrali se počtjw tito křestané s uebohým dítětem k domowu. — Než po službách Božjch odpolednjch dostawil se k němu Josef K—, chalupnický wýmjnřkř, genž s nábožnau, pořádku a čistoty milownau manželkau swau Beronikau bezdětnau žjw gsa, bezjch sobě stál, u něhož by wěru děcko nejlépe mohlo obstaráno býti. Dozwěďew se wššak, že dítě gjž odewzdáno, ššoro, gak dalece se mu

dalo, na duchownjho se rozmrzel, že na něj newyzo-
mněl, gako by manželku geho neznal, a že lidem dítě
dal, kterýž, gak prawil, sami mimo dobrau wůli ni-
čeho nemagj. Z neustal, až kněz s njm k M—ššým
manželům gjti se odhodlal. Tam wššak oba s po-
hnutjmi spatřili pěstauku při plné práci. Dítě sedj
we waně, ššátky a co giného mělo, gsau gjž wyprané
a rozwěššené, a ona mu prawě česse hlavičku. Ušly-
ššewšši, proč se přicházj, nemálo se pozarazila. Po
některé chwjlce wššak ošwěďčila žalostjwým hlasem:
»Když šli to gjž gednau umjnili, ginému že by holku
wjce nedala: ale do těch rukau že gi postaupj, wě-
dauc, že u takové pěstauky lépe bude opatřena.«
Starý K— nemálo se zaradowal, a kwapně gi w tom
potwřzuge, wece: »Dobře, sama že o tom nic nepo-
chybugěš. Wššak s bez toho měla také pomysliti na
zadnj kola. Co — kdyby Pán dopustil, a matka
zemřela, gakož snadno může býti — co bys potom byla
počala s dítětem?« — Wššak newyďala Anna M—
dítě hned, leč až zuplna wšše bylo rukau gegj wyči-
šštěno a upraweno. K druhé pěstauce dowedla pak ge
sama a odewzdala gi ge s pohnutjmi ššlechetným ššedcjm
obyčejným. Co dále se dělo, wlastně wjce sem nepatřj.
To toliko bud podotknuto, že brzy děvče způsobu
swými i ušledem progewowalo, gaká to lastkawá ruka
nad njm wládne, a když máteř proti wššemu nadánj
lastkawým přičiněnjm předstawených obecně nemocnice
Pražské se wyhogiwšši, po třech čtwtřjch leta zase
domů se wrátila, dítko se gen s tjjž od swé druhé
matky odlaučilo. — A teď nám dozwoleno budjž, na
něco se otázati těch wzácnych pánu, genž o tupesti
naššeho českého národu a o temnotě, w njž přj lid
tento mermomocj udržowán býwá, ušlawičně hrozně
křjshy wedau, zdaž by též i oni tak upřjmně uměli sobě
počjnati?! Wjztež — možná gim řjci — a chcete-li,
lépe otewřete oči! — tak ošwěceně, tak upřjmně, tak ššle-
chetně ššmewššletti a gednati uěj gen Pán i národ náš
i wššechy wěrné swé; uěj ten Pán, genž sám byl kázal
a zwěšštowati natjďil: »Kdož bykoli gedno z ta-
kowých pacholátek přjgal we gménu mém,
mneť přjgjmá: a kdož bykoli mne přjgal,
ne mne přjgjmá, ale toho, kterýž mne po-
šlal.« (Mat. IX. 36.)

Církewní zpráwy.

Z Říma. Jaké lásky sw. Otec Pius IX. u lidu
požjwá, snadno se domysliti může i z této následujcí
udalosti. W Pise umřel jeden sedlák, kterýž sw. Otce
za dědice ustanowil, odkázaw mu w poslednj wůli celé
swé jmění; ježto asi 30,000 zl. obnášelo. Swatý Otec
přjjal sice odkaz tento, zarowěň wšak bedliwě wyšetřiti
dal, není-li nijádnych přibuzných po zemřelém na žjwě.
Že jich nebylo, kázal třetiau chudému klášteru w té
krajině odewzdati, a druhé 2 třetiny welel nuzným li-
dem w témž místě rozdati.

Z Japowa (Genuy), wlašského pomorského města
přišla žalostná zpráwa, že slawný Daniel O'Connell, tento

pravý otec a osvoboditel Irského národu, dne 15. května život svůj vezdejší dokonal. — Komukoli osudy národů na srdci leží, kdožkoli umí sobě vážiti zásluh o vlast, Církew, prospěch člowěčenstwa, musíť zajisté bolestně zatažiti nad tauto welikau ztrátou. Letos počala síla náhle opauštěti důstojného starce. Bolest nad národem bídau hynaucím a propuklými roztržkami byla bez pochyby původem nemoci, kteréž k vůli z vlasti do Říma se ubíral. O'Connell byl člowěkem, vlastencem, katolíkem, jakových jen pořidku nalezáme. Prwé však, než obraz života jeho čtenářům těchto listů předložíme, budiž dowoleno, uwěsti tu několik slow z řeči, kterauz hrabě *Montalambert*, we jměnu katolíků francouzských, slowúného muže w Paříži dne 28. března pozdrawil. »Slechetný Pane a Příteli,« prawil k němu, »Wy zde widíte muže, ježto se postavili přede všemi za bojowníky pod korauhew, kteraužto jste Wy nejprwé rozwinul, a která Bohdá nikdy wice neklesne. My všickni jsme synové, čili raději učennici Waši, Wy pak jste mistr, wzor, slowútný učitel náš; a proto wzkládáme Wám nyní hold srdečné úcty a lásky jako mužů, který z našich dnů pro důstojnstwí a swobodu lidského pokolení a jmenowitě pro občanské wzdělání národů katolických wice učinil, než kterýkoli jiný. Myť obdiwujeme w Wás muže, který dokonal nejpěknější skutek lidský na zemi, muže, který newycediw ani jediné krupěje lidské krwe, vlasti své národnost a osmi milionům katolíků práwa politická opět dobyl. Myť witáme we Wás osvoboditele Irska.... A však Wy nejste toliko mužem jednoho národu, ale mužem weškerého křesťanstwa. Waše sláwa není toliko irská, nýbrž obecná, katolická. Wsude, kdežkoli se katolíci sbírají k oberenským ctnostem, o to usilujee, dobýti sobě opět slušných práw swých: jest to po Bohu Wašim skutkem. Wsude, kdežkoli se osvoboditi usiluje náboženstwí ode jha, kteréž mu několikrát pokolení mudrákůw a pisákůw ukula: máť za to po Bohu Wám děkowati. Tato myšlénka nechať sílí Wás, nechať Wás omladí we trápení Wašem a potěši w bolestech, jimiž skličeno jest nyní vlastenecké srdce Waše! Přání katolických, prawé swobody milowných Francouzů prowázeti Wás budau na páuti do Říma. W prawdě wznešené bude to okamžení w dějinách našeho wěku, když se Wy s Piem IX. setkáte, a když ten nejwětší, nejslowútnější muž w celém křesťanstwu poklekne před papežem, kterýž nejkrásnější časy Církwe nazpět přiwoławá!« — A však tato přání newyplnila se. Sw. Otec již neobejme wznešeného tohoto syna Církwe: jediné památce jeho může požehnati a otcowskau péčí míti o národ, kterémuž wěnowaw nesmrtelný O'Connell život, stal se osvoboditelem vlasti a otcem swých bratří.

Z Tyrol. Dne 8. dubna vypukl w Kolsaszu w Tyrolsku oheň. Mladá sedlka, ježto před nedávným časem teprwá byla se stala matkau, díwala se owšem s bolestí, kterak plamen dům i wšeco jmění její trawí. Kněz oné osady pospíšil k nešťastným osadníkům, aby jim radau i skutkem kdeby možná bylo, přispěti mohl. Wida ubohau matku, přištaupil k ní, a útrpností hnut jsa, prawil: »Šmutná to noc, a weliká rána!« — »Ach owšem,« odpověděla na to statečná wesničanka, »že jest to žalostné a hrozné, ale předce to lepší než jeden smrtelný hřích!«

Z Angličan. Zrůst katolické Církwe w Oxfordě, sidle starowěké učenosti anglické, jest až ku podiwu

patrný. Letošního roku, počnauce lednem, nawrátilo se mimo mnohé jiné 13 osob z wyšších stawů: učenných, spisowatelů, kněží do lůna sw. naší Církwe. Nowiny řečené *Morning Post*, sečetly kněze, kteříž od 1½ roku na wíru katolickau se dali. Jest jich 70. W Londýně stawí se nowý weliký welebný chrám Páně, ačkoliw teprwé před několika lety chrám biskupský se byl dostawěl. U nowého chrámu zřídí se též i škola pro 800 dítek. Neméně potěšitelné zpráwy stranu Angličan jdau z Říma. Nedáwno bylo 65 Angličanůw u sw. Otce najednau s poklonau. Byliť pak wesměs lidé z wyšších stawů, w nowě do církwe nawracení; býwalých kazatelů bylo 15 mezi nimi.

Z Ameriky sewerní. Jak známo, může w půlnoční Americe každý úplné swobody u wíře užiti. Nejwětší užitek z této swobody má katolická Církew, ježto téměř každým dnem se zmáhá a šíří. Znamenité swědectwí o tomto ustawičném prospěchu, jakož i spolu o prostředcích, kterýchž při tom církew užívá, wydala na slowo wzatá Amerikanka: *Miss Becher*. Tato wytečná paní jest nekatolická. Widauc, jak málo se sawěřci její o wychowání a wzdělání ženského pohlawí starají, umínila sobě, založiti přiměřený ústaw a zříditi školy pro dívky a budauci učitelky. Že však nenalezla podpory, zašel w krátce tento důležitý ústaw. Horliwá paní neupustila však od swého záměru. I wydala se na cesty po sjednocených obcích swé vlasti, a usiluje o to po všech městech, aby paní rozhorlila pro swé záměry. Z řeči jejích můžeme pak dosti dobře poznati, jaký je staw Církwe katolické w Americe. Prawilť zajisté: »Předewším sluší sobě na to naříkati, že protestanti tak málo o wychowání w náboženstwí dbají. Jináče jest to w katolické Církwi. Tato se jinýma očima na tuto důležitau wěc díwá; a prawě to jest swědectwím o weliké maudrosti její. W obci *Kentucky* jsau toliko dwa ústawy wychowatelské, o které však málo kteří protestanté co dbají: wzácnější a přednější dájají děti swé wychowáwati katolíkům. W obci *Indiana* nemají protestanté dokonce žádného ústawu podobného pro wyšší stawy. W hlawním městě posílají rodičowé dcery swé do klášterů, nic nedbajíce na zrazování a napomínání kazatelů swých. Rowněž tak děje se i we všech jiných městech východních obci. A tak řidnau vůči hledě řady protestantů, katolíci však patrně se množí. Ach! kdyby katolická wíra byla toliko saustawau bludů, hájenau a rozšírowanau od neumělých, zlopověstných, rozmařilých swětáků, neměli bychom se, bojujice proti ní, mnoho báti. Tak ale jak to nyní jest, má Církew moc bohatstwí, oswěty, wzdělanosti a učenosti na swé straně; duch pewnoty, půwab poesie a krásolibosti na jedné, a na druhé straně hrůza, jdaucí z neskrocené k pochybnostem a přewratům náklonnosti, proti kteréžto maudrá a rozumná saustawa katolická na odpor stojí, to wše napomáhá jí. Nad to pak welice jí napomáhá nezištná úsilownost tolika nábožných, rowněž pak i ctnostmi wytečných mužů, a žen, ješto s newyrownanau a nedostíženau horliwostí o wychowání pečují. A pročez weliké, nad miru weliké hrozí nám nebezpečenstwí. Můžeme přestati na takémto wyznání horliwé této protestantky. Díky Bohu, že z úst jejích tak chwalitebné swědectwí o činnosti našich bratří a prospěchu naší církwe nabýwáme! — Netřeba rozbíratí zpráwu a zdání její. Rozumný sám se dowtipí.

BLAHOUĚS

Číslo 5.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulec,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. str. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectví Šulzowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauči.

Neděle IV. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli IV. po sv. Duchu. — Sv. Cyríl a Method. — Stav katolické Církve w Němcích. — Hlas svědomí. — Církvní zprávy.

Dne 20. čerwna.

Řeč na neděli IV. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Luk. V. 1—11.

Co svět světem a lidé lidmi, posud zagisté ne-litowal ničdo, že hledal rady w pochybnostech, po-moci w potřebách u Boha, že uposlechl slow a roz-kazů Páně. Důkazů máme na tisíce; geden z nich gest i w tom sw. Ewangelium, kteréz náma dnes Cyr-kef swatá předkládá. Zástupové, wyprawuge tu sw. Lukáš, zástupové walili se na Ježíše, aby slyšeli slowo Boží. Komuž mohla býti milejší tato gegich žádost než Pánu Ježíši? Uzřew tu tedy dvě lodi, a ny stogi u gezera, wstau-pil, aby mohl ode wšech widjn a slyšán býti, na gednu z nich, kteráž byla Simonowa, dal se od země odwéztí malíčko, a sedě z lodičky učil zástupy. Co k nim mluwil, co ge učil, na slowo newjme: owšem ale za gisto twr-diti můžeme, že swatá slowa Geho i tehdaž mocně působila na srdce žádostivých zástupů. Mnohému z nich otowřely se tu zagisté oči, že poznal blud, kterým se posud šálil, pochytil prawdu, které posud u sebe mýsta neprál. Mnohému z nich srdce pronikl hlas Páně, že se probudil z neřestí k sšlechtnému životu. Mnohý bjďak dozvěděl se, kde a kterač by dobyl pokoge, útěchy sšlečenému srdci swému. Mnohý bohabogný poznal, co mu schází, aby se mu mohlo nebe otowřiti: wšlechněm, pokud měli smysl pro Boha, pro prawdu, musilo k hlasu Páně srdce zahoreti taužebností po králowstwj Božim, láskau k Bohu

a ctnosti. A kdež ge kdo mezi námi, genž by oněm zástupům za sšěstj to nepokládal, že mohli Pána sly-šeti, z úst Geho prawdy a útěchy dogiti, hlasem Geho rozjiceni býti sšrausseností nad hříchy, tauhau po ctnostném životě, láskau k Bohu? Kdož gest, genž by sobě podobného sšěstj nežádal? Než gde-li ti, B. S., od srdce tato žádost, wěz, že na nás to záleží, abychom gj též dosáhli. Pán Ježíš nepře-stal aniž přestane býti učitelem každému, kdožkoli chce býti Geho učedlníkem. Kamkoli se obrátíš, wšsude Geg můžeš nagiti: wšsady připomíná, hlasá nám dobrotivý tento Mistr a Pán wěčné prawdy swé, gač ge kázal zástupům z lodičky Simonowy. Wygdi si w šširě pole, mezi sady a kwětnice, háge a luhy, obyli a kwjti: a zdaž ti tu každé kwjtko, každý klas, každý strom nepřipomíná prawdu Boží; zdaž ti tu nenj, gačo by stál před tebau Pán, a z úst Geho zněl k srdci twému známý ten hlas: »Po-wažte kwjti polnjho, kterač roste... že ani Salomaun we wšji sláwě swé nebyl tak odjn, gačo gedno z nich. Poněwadž tedy tráwu polnj... Bůh tak odjwá, čím wjee wás malowěrné.« (Mat. VI. 28.) Wěztež, dau-fyetež w Boha, milugte Ho, gežto má pěti o wás; pučte gačo růže wsazená při potoku tekutém, kwětte gačo kwjtek liliowý (Sir. XXXIX. 18.), wydáwente wůni dobrých skutků, buďte pšse-nici, kteraž by angelowé mogi swězti mohli do sto-doly w králowstwj mém, buďte gačo strom, kterýž nese owoce dobré, buďte gačo ta winná ratolest,

pohodlné odpočívání, kteréhož unavené tělo žádá. Příkazateli, pravý důvěrně k Pánu, přes celau noc pracowawše, nic jsme nepopadli; ale k slowu Twému rozestru sít. A sotwa byl od: powěděl Pánu, již zajižď s saudruhý swými na hlubinu, aby učinil, co mu přikázal Pán. S té blahé wjry, o té ochotné poslušnosti sprostných rybářů! Bohdenž, aby té wjry, té poslušnosti bylo též we srdcích našich! S nasse práce, konané s wjrau w Bohu k slowu a na rozkaz Páně, z lásky k Němu s čilau ochotností nezůstávaly by bez žadaucjho požehnání. Pán, kterýž požehnal Simonowi, požehnáwal by i tobě, B. M., který w potu twáři své chléb swůg gidaš, a snášege břímě dne i horka, kopeš, oráš, ošiwáš tu swau, tam roli bratra swého. Pán požehnal by i tobě otče, matko, gežto w útlá srdce milácků Geho, dráhých dítek swých, semeno prawdy Boží sít, oheň lásky rozněcowati, a w newinnosti, čistotě, silechtnosti života vlasti, Cirkwi, lidstwu, nebi, Bohu ge odchowati máte. — Pán požehnáwal by i tobě, B. M., který gsa učitelem, wůdcem, spráw: cem lidu, máš slowem i příkladem oswěcownati roz: um, silechtniti srdce, od bludů a poměr k bohumilé a blahodárné prawdě, od neprawosti k ctnostem wěsti své bratry, brániti křiwdám a swárům, chrániti newinnost a wywracetí neřesti, slowem: sšítiti králow: stwoj Boží; Pán požehnáwal by nám wšsem — ať již gakhkoli staw, gakhkoli powolání nasse — kdybychom gen s wjrau w Něho, z lásky k Němu, k slowu Geho čile a ochotně konati hleděli práce, ku kterýmž powolal nás. — Onť nám požehná, požehnájm Geho zdať se a užitel mnohý přinese nám, cožkoli podnikati budeme k slowu Geho, z lásky k Němu. Aneb newidjme-li toho důkaz při Simonowi a towar: rýšich, saudruzich Geho? Že k slowu Páně roze: střeli sít, zahrnuli množstwj weliké ryb, že se trhala sít; že přigjti musili z druhé lodi, aby pomohli gim; že gimi naplnili obě lodě, až se téměř potopowaly. — Než negen podobného požehnání dogdeš při své práci, B. M., nhybž tobě dostane se gešťe giné wyššji milosti. Pán, pokud budeš milowati slowo Geho a z lásky k Němu ochotně činiti, co ti rozkáže, powyššj i tebe k dů: stognosti wznesseněgšji nad sláwu králow: skau, učinj tebe, čjm učinil rybáře Gallilegské: uzná tě za učedlnjka swého. A wšak chceš-li uznán býti za učedlnjka Páně, nesmj ani tobě scházeti, což při Simonowi a těch, kterjž byli s ním, známe. Simon Petr užrew zagisté tyto věci, padl k nohám Ježíšowým, řka: Ddegdi ode mne, Páne! neboť gsem člowěk hřjšný. A slowa tato srdečná negsau: liz zgewným znamením weliké pokory, kterauž naplněno bylo srdce Petrowo? S podobnau neljčenau pokorau musj i ty B. M. bljžiti a winauti se k Pánu; nehodnost

swau musj tjm wjce čtiti, a tjm upřjměgi wyznáwati, čjm wěšji milosti propůgčil tobě: máli Pán potě: štiti tebe nebeským slowem swým: Nebož se, ne: boť gsi učedlnj k mŭg. Ano, B. M., gako zá: stupowě onino, i my horlivě k Pánu waliti se mu: sjme, abychom slyšeli slowo Boží; gako Simon a towarjšji gehu musjme i my s čilau ochotností a z lásky k Němu konati práce, kterjž nám uloží, plniti, co nám rozkáže, w pokore winauti se k Němu, hotowi gsauce, Gemu k wůli opustiti wšecko a giti za Njm, hceme-li, aby nás uznal Pán za učedlnjky swé. A to sšěstj, býti učedlnjky Geho, nenj: liz bo: hatau náhradau za wšecky oběti, kterým se podrobiti, za wšecky práce, za wše namáhání, kterjž podniknauti musjme? Pro bjdný trupel, pro hromádku bjhlých a žlutých pljšků mnohý z nás má ruce samé mozoly, čelo samé wrásky, hlavu sšediwau gako snjž a mléko, probděl noce, bezpočtůkráte wydal w šanc žiwobyti swé. Pro důstognost wznesseněgšji nad sláwu králow: skau chtěli bychom wáhati něco podobného podniknauti? S newáheyme, neleňme! Co pro Pána uč: njme, při tom bude Geho požehnáji. Dpušjme-li něco k wůli Němu, u Něho nenj to ztraceno. Zlého nikdy nenj šfoda, dobré pak nagdeme i s úroky. A Němu tedy Bratři, k Němu Sestry! Onť slowa žiwota wěčného má, u Něho gešť požehnáji, a nám ge dá, neomylně uděl nám ge, pakli, stawše se učed: njky Geho, s radostj Geg slyšeti, ochotně slowa Geho plniti a w pokore kráčetí budeme za Njm. Amen.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Prvé wšak, než se swatými bratry z Korsunu ku Rozárům se obrátjme, slusj gešťe gedné věci podo: tknauti, kterjž nám slaužiti může za důkaz, gakh ne: ohroženého ducha, statečné mysli, hrdinské lásky a neo: byčegné, neodolatelné wýmnlownosti sw. Cyril býti musil. Přihodilo se totiž, že právě té doby, když swatj bratři nassj w Korsuně přebýwali, wéwoda ge: den kozarský s wogškem k městu přitřhl, ge obehnal a brannau rukau wybogowati hrozil. Dbywatelé trāsli se hrůzau, widauce, že bogownému tomuto ne: přjeteli nikoli se neubrání, a předwjdagjce welmi do: bře, že gakh mile diwoké toto wogško opanuge mě: sto, po nich bude weta. Pláč a nářek rozléhal se po městě, gežto se wjtěžný nepřitel k útoku chystal. W obecně této strasti stal se swatý náš apoštol pra: wým anjelem strážným ubohých Korsunánů. Raz: plniw a potěšiw srdce gegich neyprvé důwěrau k Bohu, wšsemohaucjmu pomocnjku w každém sauženj, odebral se pak sám k wéwodowi kozarskému do taboru před městem. Důstogná postawa swatého kněze a wraucj

wýmluwnost geho pohnula srdcem bogomného wě-
wodny a tak mocně geg dogala, že netoliko hněw
swąg ukrotil, nýbrž připowěděl, že ani městu ani
komu giněmu neublíží, sám také i na wjru křesťan-
skau se dáti a křest swatý přigmauti přislíbil. S utě-
šeným srdcem a wraucjm důtkčinějm nawrátíl se
sw. posel do města, zvěstuge sličěným obywatelům,
kterak Pán požehnal slowům geho. Celé město na-
bylo docela giné twárnosti: smutek obrátíl se w ra-
dost, místo nářeku počalo se rozléhati důtkčiněj.
Wěwoda kozarský wěren slowu swému, sebral wogfko
i odesel w pokogi. Hle! toť gest owoce křesťanské
neohroženosti a lásky.

Připrawiwšse pak se náležitě k dalšjimu dlu
swému a negedné zásluhy sobě o město Korsun do-
býwšse, ubjrali gsau se horliwý služebnjci Boží cestau
swau dále na wýchod do kragin a šjedl kozarských.
Z na této cestě ukázalo se, kterať Pán swých wěr-
ných ostríhá, křjedly wšsemohaucj lásky swé ge zastí-
rage. W pustých kraginách, kterými se sw. apoštolowé
nassí ubjratí musili, potulowali se diwocej a laupezňj
Uhrowé. Geden zástup laupezného tohoto národu
uhodil též na sw. Cyrila a společňj geho. Užřewšse
cizince, i hned chtěli zabiti ge. Wšsťak swatý náš apoštol
pln živé wjry w Boha, nic se tjm nepoděsil. Wěda,
že gest pod ochranau Boží, a mage čisté swědomj, ne-
bál se ani gich ani smrti. Zichau, gasnau twárj
modlil se k Bohu swému, poraučuge sebe i swé to-
warýšse do milosrdenstwj Páně. A hle, modlitba geho
nebyla nadarmo; žiwá, pewná wjra geho došla
odplaty u Boha. Diwocej Uhrowé užřewšse pokli-
dnau twár welebného sluhj Páně, neyprwé žásli, pak
ge pogala takowá bázeň a úcta, že bezděky na ko-
lena padali před swatým knězem křesťanským. Wěrný
sluha Páně lašťawě promluwil k nim, a tito při-
gawšse milé spasitelná i dogjmawá slowa z úst geho,
propustili geg i wšsedky společňj beze wšj škody
a bez úrazu wšselikého.

Wynwázšse takto patrnuu pomocj Boží z rukau
diwočých Uhrů, dostali gsau se šťastně ku Kozarům.
Tito žádostiwí gsauce učitelů křesťanských, wyslali ně-
které wážněgšj muže naproti nim, činjce jim wšsemo-
žnau poctiwost wedle obyčuge swého. Wšsťak sotwa
že se dostali sw. bratři ke dworu knížecjmu, nastaly
gsau hned spory a učené hádky s Židy i Muhame-
dany před samým knížetem. Při wšsedch těchto sporech
a učených hádkách wynikál sw. Cyril, gežto ge takorčka
sám a sám wedl. Duch swatý řjdl a spravowal ústa
wěrného služebnjka swého. Marný byl odpor, marné
námjtky, činěné gemu proti wjře křesťanské: ani židé
ani Muhamedané nemohli odolati učenosti a dogj-
mawé wýmluwnosti geho, gestto hned pšsem swatých
hned přirozeného rozumu welmi obratně se dowolá-
wal. Důwody, gimíž wjru křesťanskau hágil, slowa,
kterými bludny wšseliké porážel, byly tak gasné a mocné

wšse řeči geho tak milé i dogjmawé, že náčelnjci
lidu kozarského hned prwnjho dne gako gednjm hla-
sem zwolali, řkauce k němu: »Ty gš sem Bohem po-
slán pro spasenj nasse.« Čjm dál tjm wjce libowali
sobě w řeči, až pak posléze hned do 200 lidu po-
křtiti se dalo. Radowal se tomu kağan čili wogwoda
kozarský, genž sám sobě zamilowal wjru křesťanskau, gi
w zemi swé úplný a swobodný průchod propůgčil, a stana
se křestanem, dalšj rozššřowánj židowstwj a muha-
medanstwj na ugmú wjry křesťanské přjssně zahágil,
a tak sobě zamilowal sw. apoštolu, že welmi wřelé
poděkowánj učinil cjsari řeckému, gestto mu byl muže
takowého poslal. Na důkaz wděčnosti swé zawazo-
wal se wogwoda kozarský cjsari k stálemu přátelstwj
a k wšseliké pomoci a službě, gať mile by toho po-
třeba nastála. Z byl by se mocný knjze též i swa-
temu knězi rád odslaužil. Blazibat geg prawda wjry
křesťanské, i ten swatý pokog, kterého swět dáti
nemůže, gehož prwé sám ani netušil, a gegž mu Pán
na křtu udělil. Z čil swatého křtitele swého gako
otce a obzlaštňjho dobrodince swého. Řdnyž pak sw. bra-
tři wšse šťastně wykowawšse, nazpět do wlasti se na-
wrátiti musili: tuť podáwal knjze mnohé wzácné
a drahé dary Cyrilowi. Rež tento sluffně se mu
poděkowaw, nepřigal gich, ale něco giného draž-
šjho sobě wyžádal. Bylitě totíž u Kozarů některj
Řekowé držáni w zagetj. Wěda to Konstantin, prawil
kağanu: »Chceš-li mi gíž něco k libosti učiniti, dey mi
toliko wšsedky zagaté Řeky, co gich zde gest, a toť ge
mně milegšj nade wšsedky dary.« — Z stalo se,
oť žádal. Řekowé na swobodu propustěnj ubjrali
se radostně zároweň se swým oswoboditelem do milé
wlasti swé, a některj kněží, gežto byli s swatými bra-
try ku Kozarům přiššli, zůstali tam, rozšwagjce gíž
na nowé roli semeno wjry Boží.

(Pokračowánj budaucně.)

Staw církwe katolické w Němcích.

(Pokračowání.)

Německá říše děli se dle přirozené powahy
a polohy krajín na dvě weliké časti — půlnocní
a polední. Již nahoře jest řečeno, že na půlnoci
nekatolici, o nichž se posud jednalo, a na pole-
dních stranách katolici sídlá swá maji. Jdeme-li
z Čech na západ, můžeme již mezi katolíky až
právě k Rýnu putowati. Nejprwé přijdeme do
Bawor, pak do Württenberku, Baden, a we wšech
těchto zemích jsau obywatelé z weliké částky ka-
tolici. Dáme-li pak se, přišedše k Rýnu, po bre-
zích řeky této na půlnoc, dostaneme se do po-
rýnských krajín, pod vládu krále pruského při-
slušejcích: i tyto zůstaly a jsau po tu dobu ka-
tolické. Mimo to poznamenati sluší, že i w jiných
menších i wětších zemích německých, jako u př.

w Hanoweránsku, w Sasích, w Hesích hned wice hned méně katolíků se nachází. Sečteme-li je, můžeme bezpečně počet wyznawačů wíry katolické w říši německé asi na 11,000,000 udávat, při čemž owšem katolíků rakauských, k německému spolku patřících, nepočítáme. Osudové jejich a staw Církwe není však we všech krajinách stejný; způsob vlády a powaha panowníků, dáwné poměry a swazky i jiné mnohé okolnosti působí na ně rozmanitě. Pokud wěrný obraz toho všeho nastítni chceme čtenářům swým, potřebí jest, abychom zřetelně a ze jmena powěděli, kde a jak se tu wede našim bratřím.

Nesmíme se sice hluboko paušteti do minulých časůw, jelikož již nahoře položeno, jaké narownání mezi katolíky a nekatolíky pokojem Westfalským učiněno jest bylo. Dosti bude podotknauti, že *Napoleon*, wywrátíw dřewní zpráwu říše, spolu též poměry katolíků podstatně změnil. Rozkotaw zpráchniwělau ústawu staré německé říše, hleděl spojení swé mezi knížaty německými sesiliti a obohátiti cizími statky. Wšeka biskupstwí a bohatá opatstwí pozbyla swých práv a statkůw. Menší pánowé, hrabata a swobodná říšská města potkali jsau se s týmž osudem. Napoleon zničiw z větší částky kláštery, a zbawiw dosawadni pány samostatné moci panownické, oddal statky jejich pod vládu knížat, ježto byli přízně u něho nalezli. Nejwice tím získal wojwoda Badenský a za krále powýšený Würtensberský. Tau měrau dostalo se množství katolíků pod vládu knížat protestantských. Napoleon sice klesl, moc jeho padla, hwězda jeho zhasla: zřízení jeho ale obstálo. Na welikém sjezdu Wídeňském (1815), kdežto jistý řád we všech zemích, obzvláště ale w německých se uwáděl, podržel téměř každý panowník aspoň co byl prwé již we swé moci měl. Co byl druhdy zrušil Napoleon, sněm tento již newzkřísil. Kromě toho dostalo se králi pruskému krásných krajin po Rýnu, kteréž prwé, před revolucí francauzskau, větším dílem duchowním wolencům říšským, Münsterkému, Trevirskému i jiným některým biskupům, prelátům a klášterům náležejíce, od katolíků byly obýwány.

Takowýmto rozmanitými příhodami octli se téměř všickni nerakausští katolíci w Němcích až na Bawory pod žezlem panowníků a zpráwau wlad protestantských. Slibilat se sice oběma stranám, i katolíkům i protestantům celá, auplná swoboda u wíře a náboženstwí: ale uwidíme, mnoho-li se jim této swobody skutečně dostalo. Podíwáme se nejprwé *do Prus*. Krále Fridricha Wiléma II. již známe. Jsa celau duší protestantem, a zamýšleje se státi obnowitelem a wrchním ochráncem protestantské církwe, neopominul panowník tento

ničehož, čímž by k rozmnožení oblíbené swé církwe přispěti mohl. Wedlé wule králowské řídili se owšem úředníci králowští, a to tím spíše, čím wice náhledy jejich o katolické Církwi se snáhami mocnáře samého se srownávaly. Uzawřené se sw. otcem *Piém VII.* konkordáty zawazowaly sice vládu, aby ničehož před se nebrala na ujmu Církwe katolické. Awšak nedálo-li se to na počátku zjewně, boj tajný byl tím škodliwější. Uchopeno se dosti chytře obzvláště *dwau* prostředků, jichž dríwe w Slezsku owšem nikoli bez prospěchu se užilo: *škol a rodin*. W Bonně, we městě druhdy pod vládu arcibiskupa a wolence Kolínského příslušejícím, zřízeny jsau na místě dřewní akademie Kolínské nowé vysoké školy, a sice pro katolíky i nekatolíky. W těch krajích mají však sídla swá větším dílem katolíci: na vysokých školách ale větší péče se wedla o menšinu protestantskau. Wláda totiž wice professorůw učících bohoslowí ustanowila pro tuto stránku než pro katolickau: při jiných naukách nebralo se bez toho na náboženstwí zřetele. Wedlé tohoto prostředku užito i jiného; totiž stawu manželského k rozšiřowání církwe protestantské. Zákonny pruskými jest totiž nařizeny, aby w manželstwích smíšených (we kterých totiž manželé stejné wíry nejsau) děti zplozené u wíře otcowé se wychowávaly. Zákon tento by byl mohl owšem i katolíkům přízniw býti: w okolnostech těchto ale jim nikoli nebyl. Wláda jala se totiž w krajinách porýnských mladé protestanty osazowati na úradech, a tudíž počaly též manželské sňatky smíšené zhusta býti. Wýsledky počínání toho byly zjewné: počet protestantůw se množil dětmi zplozenými w takowýchto manželstwích. Rowněž tak napomáhalo wojsko w krajinách těchto ležící ku ztenčení katolické Církwe. Bulla papeže Pia VIII., kterauž se věci tyto stawiti měly, zůstala bez účinku, až pak smělý a statečný stařec *Klément August* na stolici arcibiskupskau byl dosedl. Horliwý tento muž a sluha Páně postawil se co swědomitý pastýř duší swěřených sobě od Krista, na odpor záhubnému tomuto pro Církew počínání. I jal se nejprwé jednati s wládau o naprawení žalostných těchto věcí. Hlas a žádost jeho nebyly však slyšány. Nemaje w rukau jiné moci — a jiné bez toho nemá w Církwi býti užíváno — leč církewní: zakázal kněžstwí, udělowati požehnání k sňatku manželskému nowomanželům, kteříž, nestejné wíry jsauce, by se prwé nezawázali, že wšeccky dítky u wíře katolické dají wychowati. Tímto krokem nastal boj. Wláda dorážela, aby odwolal arcibiskup nařízení swé. Arcibiskup nedal se ale nikterak přiwěsti k odwolání rozkazu swého. I odwezen a zawřen jest na pewnost Minden. Pamětný den zajeti jeho, den 20. listopadu 1839, jest počátkem nowé

jakési doby pro Církew katolickau w Němcích. Wláda osprawedlnowała sice wšelijak počínání swé, awšak brzo se odkrylo dosawadní jednání její. Papež Řehoř XVI. dozvědew se o tom, co se w Kolíně bylo stalo, pozdwihl hlasu swého a důrazně před světem proti jednání pruské vlády se prohlásil. Po všech krajinách katolických ozwal se tento hlas, a dáwno netušené pohnutí zmocnilo se lidu. Katolíci w Němcích wětším dilem dríma-jící, na mnoze procitli. Nesčíslné množství spisů po obau stranách vydaných nemálo napomáhalo k tomu, že mnozí, ješto byli buď nedbali o Církew, buď hrozícího nebezpečenstwi neznamenalí, k sobě přišli, ku swému statečně se hlásiti, k Církwi wěrně státi a práwa jejího hájiti počali. Mezi tím, co sta-říčků, rekowný arcibiskup oddělen od stáde, od přátel, ode všeho takorčka swěta w zajetí za zdar Církwe Pána denně prosíwal: přidružil se k němu w též říši arcibiskup Poznaňský *Martin Dunin*. Než král nehodlal již cauwati. Arcibiskup Poznaňský háje Církew, pozbyl swobody a odwezen jest na pewnost. Než čím zjewněji se dalo hajitelům Cír-kwe násilí, tím patrněji jewila se na druhé straně z nowa procitlá horliwost k Církwi u lidu i u kněž-stwa. Wšickni biskupowé, wyjimaje toliko Wratislawského, který se w krátce poděkowal z úřadu swého, ohlásili se u vlády, že rovněž tak jako zajatí arcibiskupowé smýšleti a jednati budau. U prostřed těchto nenadálých wyjewů zemřel král Fridrich Wilém, zůstawiw synu swému, králi Fridrichu Wi-lému III. wšeliké tyto zmatky k narownání. Ne-trwalo to dlauho, a věci došly pod zpráwu no-wého paňowníka žadaucího konce. Arcibiskupowé propuštění jsau na swobodu. Kolínský newrátil se sice do Kolína, ale wěc, pro kterauž bojoval a trpěl, swítěžila. Církew dobyla swobody, jakowěž w celé německé říši nikde jinde nyní nemá. Katolické smýšlení, katolický duch a život počal se směle je-witi: ospalí procitli, wědomí a láska k Církwi po-čaly se zmáhati a růsti, wěda i umění nabýwaly barwy katolické, newšimawost a netečnost u wíre pomijela — nowé jaro nastáwalo.

(Pokračování budaucně.)

Hlas swědomi.

Antorfské letopisy wyprawugj podíwný, nemálo zajimawý příběh: Gahší zeman, wegda gednoho času o kázanj do chrámu Páně, zaslechnul několiř slow, která právě gemu welmi whod přišla. Raza-tel totiž prohodil, že někdo není zawázán zpowjdati se z hříchůw, kterjž mu z paměti zmizeli, a na které sobě wíce zpomenauti nemůže. Zato slowa se libila zemanowi zvlášťe proto, že mage na srdci těžk hřích, níkomu na swětě swěřiti se nechtěl. Od té doby,

co byl ono kázanj slyšel, nutil se mermomocj zapu-diti památku na onen hřích ze srdce i z myslí, a tím způsobem ohluffiti spasitelný hlas swědomj swého, kterjž mu, gako druhdy Petrowi zpew kohautj, bez ustatj w ussich zazníwal. Z gal se tatořka brodití u wjru rozkošj tělesných, gakoby stará chyba hroma-dau nowých zakryti se dala. Nic neprospljwal hluf zhyrálych saudruhůw; nade zwuky hudbn, cinkání číssi, zpěwy rozpustilých přátel, radostné pokřikowání hodoznjů, wynikal hlas swědomj. Zeman umjnil si, ugeti mu. Z wydal se na daleké cesty, progjžděl negen daleké nýbrž i zámorské fraginy. Tu mu bylo zasnauti nad diwý hned hrozné hned milostné přj-rodny, onde prohlédal bohate sbjřky obrazůw, soch a kamenůw. Než, ačkoliw zgezdił wssedky krásné fra-giny, progel rozmanitá města a wssude bawiti se hle-děl w pestrém hemžení lidj a národů: hlas geho swědomj neoněměl, ale žůstal tentjž. Kamkoli se obrátil, swědomj krácelo mu po boku. Wida koneč-ně, že, čeho žádal, cestowánjím nedocíli, newrátil se do Antorfu, swého rodného města. Slycháwal druhdy, že wědy tolik zajimawosti do sebe magj, ducha pak, genž k nim celau láskau srdce swého za-hořj, tak mocně pautagj, že na wsse giné zapomjná. Oddal se tedy cele přjssným wědám. Ale wsse na-darmo! Ačkoliw byl nenhorliwěgšjím tatořka poslu-chačem wědeckých přednásenj, a ty newwýtečnēgšj učitele, profesory a doktory okolo sebe mjwal: — předce se mu zdálo, že onen učitel, profesor čili doktor, gegž w srdci nošil, umj newdůtkliwēgi mluwiti a přednáseti. Posléze vznikla opět křesťanská myšlén-ka w srdci zemanowu. Progjžděge se totiž w cizjch zemjch, slyšel, že hřjssnj beze wssj zpowědi, gen-řdj z hříchůw swých upřjmně se kage, odpusttění dosjci může. Z gal se tráwiti celé noci na modlit-bách, poštil se často a dlauho, almužny rozdáwal hogné, tu těsse trpjcej, onde ugjmage se opuštěných. »Wsse dobře, welmi dobře!« připomjnal opět neu-fogitelný saudce; »gedno sluffj konati, druhého ale neopomjgeti!« — Pokog dusse byl zruffen.

Co si měl počiti? gakeho prostředku měl se gestě chopiti? »Wjdnému životu učinjím konec a tak wssého trápenj se zprostjím!« řekl sám k sobě. W krátce ustanowil u sebe, že wyweđe bez odkladu umysl swůg. Wybraw si dvě dobré bambity a sedna na kočár, gel do zámku swého, který bljže města w půwabné fragině nad lesem se wyppjnal; tam chtěl wyplniti své strassné předsewjzetj.

Před kočárem krácel zdlauhawým krokem kmet chatrného wzežření. Zasmussile pohledl na něho náš zeman, právě řdjž nádherný geho pomoz okolo starce gako střela uháněl. Zeman seznał po štatě, že kmet gest duchownj, nabjdnul se mu se swým kočárem. Řeholnjř, gežto s cesty za přjčinau sbjřky, pro nez-mocné konané, právě domů do kláštera nazpět se

ubíral, byl tomuto pozvání nemálo povděčen. Přisedna k zemanovi, okázal se býti velmi homorným. Keč dotýkala se těch nevyrozmanitějších předmětů, až pak došlo konečně na náboženství. Slechetný starček byl tu cele ve svém žvilu. S plamennou nadšeností hlásal krásu a spasitelnou moc wjry a slávu Církve svaté, obracoval pozornost zemanovu hned na tu, hned na onu pravdu, až pak posléze ukázal na maudrost, kteráž se Církvi, zláště ve svátosti pokání, gewj co hluboká znatelně srdce lidského. »Čeho by,« doložil kmet rozčilený swatau horlivostí, »čeho by se chopil ubohý hříšník, kdyby mu Církvi nepodávala tuto svátost?!« Ali! tu zeman náhle, gačoby geg had byl uštíknul, wyskočil, na kněze diwoce se obořil: »Co to mluvíte člowče?« Kmet ulekna se a newěda sobě wysvětliti tak náruživé wybuchnutí, prošil za odpustění, řka: »Neměl jsem nikdy té cti widěti Wás, pane, pročej dotknul-li jsem se ve své homornosti nemilých strun, lidský žwyk tjm winen gest. Račte sám widěti, že člowěk, co rád mjíwá, o tom rád mluwíwá. Kdyby pak gste, Wassnosti, snad radn mé w záležitostech swého swědomj potřebowal, jsem wždy hořow k službám.« — »Gač ale,« namítal zeman, »pakli gá o zpovědi dofonce ani slowa slyšeti nechci?« »Wždy stává gestě giných prostředků,« těšil kněz zausalce. Gačoby záračný balsam na ránu bolawého swědomj nenadále byl ukápl, přisednul zeman blíže k duchovnímu. S mluwili spolu dále. Zeman nabýwage čím dál poráde wětšj důwery, naposledy se přiznal, že každé sebe těžšj pokání milerád podnikne, gen když nebude museti k zpovědi. Mezi tjm octnuli se u wrat zámeckých a zeman přimlawol starečkowi tak dlawho, až kněz přiwolil, že zde s ním přenocuge. Ztráwíwse wečer w zábawném howoru, počínali se ohlížeti po lůžku. Zeman ale před rozchodem wezma starce za ruku nechťel geg nikterak pustiti, lečby mu udal ony »giné prostředky.« Tu se host na okamžení gestě zastawil a radil zemanowi, aby así hodinu na modlitbách ztráwil, dříwe než se položí, důwěru w Boha poznawu w srdci swém wzbudil, a neytagněšj záhyby swého swědomj zpýtwal, nikoli proto, aby pozděgi ze wšeho se zpowídal, nýbrž aby Bohu ukázal, že s welikau sřausseností a lítostí swých hříchůw pamětlíw gest. »Co se tkne ostatních prostředků,« doložil: »o těch se domýte zítra ráno.«

Sotwa že bylo druhého dne slunce okna zámecká swogi zlatau zářj polilo, křepal giž někdo velmi netrpěliwě na dwěře komnaty hostinské. Byl to zeman. »Co gste mi uložil,« bylo prwnj geho slowo, »upřimně jsem wykonal; nynj mluwte, co mám činiti dále?« »Nic giného,« odpowěděl duchownj, »leč že půgдете se mnau na procházku do té wassj zahrady, kteréž jsem se s okna dosti nadíwiti ne-

mohl.« Sotwa že byli w zahradě, progewil řeholník swogi žádost, žeby se rád podíwal na samotárku, genž právě naproti njm stála. Gestau otázal se zemana velmi přiwětíwě: »Gest Wám giž lépe?« »Nikoli!« odpowěděl smutně zeman. »Posud neznamenám úlewy?« — Snad gste wčera při zpýtwání swědomj na ten neb onen z dáwno spáchaných hříchůw nemohl sobě wzpomenauti? Nebylo by diwu, an gste po tak dlawhý čas na wšecčo, co by swědomj Wasse znepokogiti mohlo, zapomenauti se nutíwal. Zdali pak gste sobě i toto připomenul? Neustla-li ta neb ona wěc Wassj pozornosti?« Z gal se kněz probíratí velmi šetrně wšechny křehkosti lidské; počínage od neyemensšjch popocházel pozwolna k neyohawněššjmu a neyšřytěššjmu, bez přestání mage upřené oko své na twár zemanowu. A hle! právě když kněz o gísty osřklíwý hřích zawadil, trhl sebau zeman a twár rukama zakřýwage zwolal: »Právě tato gest ta hrozná, prokletá neřest, z které se mi we zpovědi wyznati nelze!«

Slechetnému kmetu rozgasnila se twár nebeskau zářj. Dti mage plné slz, řekl: »Upokogte se, drabhý Pane, wždyť gste giž u konce swých muk. Nezbýwá nic wíce, leč abyste poklekna, hřích ten a wše, což by koli gestě srdce Wasse tížilo, wyznal, a rozřessenj nebeského Slitowníka přigal, genž nechce smrt hříšníka, nýbrž aby se polepšil a žiw byl.« Tu se wygasnulo w duchu zemanowu a hogné praudy sladkých slzj líhly se mu po twáři. Padna na kolena, gal se s celau sřausseností konati zpověd. Kmet obgímage ho, gačoby ztracenau a opět nalezenau owci na ramena swá zdwihnauti chtěl, prawil: »Pomni, bratře! gačau radost způsobil gš angelům nebeským, o nichž dj Spasitel, že se wíce radugi nad gednjm hříšníkem, nežli nad dewadesáti dewjti sprawedliwými, kteří pokání nepotřebugi!«

Wíce netřeba giž prawiti, leč že byl potomnj žiwot a smrt kagicjho zemana žiwotem a smrti sprawedliwého, kterýž tjm wíce miluge Pána, a pro Pána, gehož newidj, své bratry, kteréž widj, čím wíce mu bylo odpustěno. —

Lidskému srdci přirozeno gest, že, gač mile na ně coš obtížného doléhá, saucitné srdce, gemuž by se sdělilo, snažně hledá a naděgi se kogi, že nagde, ne-li úplné útěchy, aspoň úlewy. Obzláště srdce těžkým hříchem stížené nemůže se dopjdiiti wnitřního pokoge, pokud kličem swaté zpovědi se neodemfne a staw swědomj swého upřimně neodhalj. Gest to tu gač u nemocného, gehožto neduh dříwe wyléčiti nelze, pokud geho žiwot od wšeliké škodliwé neplechy úplně wyčistěn nenj. Za tautěž přičinau se stává, že mnohý zlosyn, negsa s to, aby útokům a neustálým důtkám swědomj swého odolal, sám dobrowolně přichází a práwu se wydává. Namáhay se sebe wíce, ubezpečiti se o odpustění hříchůw giným

způsobem než svátostí pokání, hlas traplivého svědomí tě pronásledovati nepřestane, a žádaného míru tak dlouho pohřešovati budeš, až za příkladem našeho zemana saucitnému knězi Páně bez obalu a upřímně se svěříš, a před Bohem se pokoríš, v pravdě hledati počneš milosrdenství Páně. Bez této pokornosti ostatní skutkové lagicij, ačkoli jsou sami v sobě dobří, nebudou tobě k platnosti před Bohem. Nepravostí jistě nadarmo Písmo svaté: »Kdo se kryje s hříchy svými, nepovede se mu šťastně; ale kdožby je wyznal a opustil, milosrdenství dogde.« (Přisl. 28, 13.)

P. F. Škorpík.

Církevní zprávy.

Z Litoměřic. Wedlé výkazu, od slavné konsistoře na rok 1846 vydaného, napočítalo se v celém biskupství 883,735 katolíků, 11,724 nekatolíků a 10,170 Židů. Od katolické církve neodvrátila se toho roku ani jediná duše: owšem ale 53 přistoupilo k ní.

Z Říma. Dne 15. května byla v Římě veliká slavnost: jmeniny Sw. Otce *Pia IX.* Řeč, kteráž na slovo vzatý kazatel, *Josef Lorini*, radostný tento den oslawil, vydána jest tiskem. Heslo našeho »Blahowěsta,« radostné heslo každého katolíka, jest též heslem wytečného řečníka. Slova: »*Nobe a země pomínau, slowa má ale nepomínau!*« wzaw sobě za základ řeči své, ukazuje hned v úvodu, kterak svět pomíjí a s ním i sláva i velikost jeho. Znamenitá, slavná druhdy města, Tyrus a Sydon, Babylon, Jerusalem, Řím, a nynější zříceniny jejich přiwolaw sobě na svědectví, dokládá: »Svět pomíjí a s ním i sláva a velikost jeho. Jedinká prawda, že rtů Božích plynauci, máť v sobě zárodky věčného trvání, jelikož není nižádné mocnosti lidské, kteráž by dowedla potříti, co z Boha jest. Této věčné prawdy dcera nejušlechtilejší: zjewené náboženství, lesklo se již na wonných úbočích Adamowa ráje; onoť ožiwilo poznawu paprsky své na děsných výšinách Sinaiských, a dosáhlo jasné výsosti své polední na pahorku Watikanském. Jediné Náboženství, prworozená ze všech nauk, připautané k počátku světa swazkem, kterýž nižádní věkowie zrušiti nemohli, uchowáwa w neproměnných prawdách a podiwých dějinách svých onu nepomíjitelnost a ustawičnost, bez kteréž by litá baure zmitala duchem i srdcem člověka. Časem vydali však drží despotowé z kautu některého serailu, kdež se w ničemnosti své kořili chuti a vůli newěstek a kleštěnců, světu wyzwání, a národům zákony otrocké, zákony neřesti a bludů. Náboženství Kristowo bojowalo, a slawilo wítězství. Ještě častěji přiházelo se, že drží myslitelowé, jichžto fantasie rozhárané, nezřídka jméno filosofů w potupu nám uwedly, podiwné náhledy své hnali tak daleko, až popírali, že by rozumné bytosti jiným než zákonům nutnosti podléhaly, a chtějíce udušiti w sobě wnitřní výčitky, že by Boha bylo, zapírajíce otřáslí budowu mravnosti veřejné w základech jejich... Náboženství Kristowo bojowalo proti nim a slawilo wítězství. — Jednau, jak jest w letopisech oboru zemského zaznamenáno, powstal také nowotiwý národ, ježto chtěje takorůka přelíti člověka a wšeliké třídy lidské společnosti učiniti wespolek rovné, z vysoké saudní stolice své

pánowitě welel ctnosti, aby se od té doby nazýwala neprawostí, welel neřesti, by slaula ctností, a Boha i wšecky swaté obyčeje wyhostil ze zákonodárství, aby pak sám byl místo prozřetelnosti na paušti, a mezi hroby. Náboženství Kristowo bojowalo proti němu, a slawilo wítězství... Někdy (jáť nemám to ani za užitečné ani poctiwé, kdybych nesmělau opatrnosti sobě opautal srdce a ústa swá,) někdy též důwtipní, awšak málo oswicení spisowatelé, nakládajíce s námi jako s pauhými toliko rozumy, chtěli zbawiti nás slépeji jedné části našich powinností, a mrštili námi do metafysického moře blaznění, planých náhledů a marných přání, nežústawiwše nám ani jehly magnetowé ani wýhledu ku hwězdám. Náboženství Kristowo bojowalo, a slawilo wítězství...

Nežilž to den w žiwotě člověčenstwa, kterýžto Pia slawným jmenem jako zářící početí Božské moci a milosti jsa znamenáný, nám tři weliké reky, a s nimi zároveň trojnásobní wítězství wiry křesťanské, na pamět uwádí? Nad wýchodem leskl se meč newěřících, na západě pozdwihowal se obr odpadlstwí a reformy. Duch Hospodinůw promluwil k nejwyššímu knězi swému: Hněw můj pomínul: Toběť odewzdávám wýchod i západ — a Pius V. uzřel meč i blud u nohou swých... Země hroznými křečemi rozjitřená se otřásala a děsným tlukotem srdce swého pokácela chrámy a trůny. Duch Hospodinůw promluwil k nejwyššímu knězi swému: »Metla, kteráž jsem šlehal lid swůj, jest zlomena, toběť wracím i swatyni twau i žežlo;« a Pius VII. uzřel Řím i Ewropu u nohou swých...

Nespokojenost rozkýwala, rozwrcela ducha národů, zimničná jakási tauha pomámila smysly, a wrtkawý duch nowotářský hrozil osudu občanských a náboženských společenství. Duch Hospodinůw promluwil k nejwyššímu knězi swému: »Můj den nastal: přítomnost i budaucnost do rukau kladu tobě!« a Pius IX. odpověděw k hlasu Hospodinowu, slowem opauštění a opatrností mudrců naznačil nowau dobu, w kteréž uloženo jest náboženství, aby kwetlo, šířilo se a prospíwalo s mravním znowu zrozením národů a se swobodau občanskau. Tito tři welikáni, tito tři wywolení w radě Hospodinowě, při jejichžto ctihodném jménu dnešního dne Řím i svět plésá, stawí nám před oči lépe než vše jiné, poslední wýznačné doby křesťanstwí, přesvědčujíce nás, že lidská moc bojuje nadarmo proti tomu, co Boha jest.

Tak mluwil wytečný řečník o dotčené slavnosti. Za krátký čas bude se bez pochyby rozléhati poznawu Řím i wšecken svět katolický ohlasem podobným. Dne 16. Čerwna, budet se zajisté slawiti po prwe wyroční památka onoho šťastného dne, kteréhož před rokem wywolen jest náš draký swatý Otec **Pius IX.** za hlavu wěškeré Církwe. Daufámeť, že nebude po všem světě katolickém, že nebude w Čechách, na Morawě a po všech slowanských wlastech, ani jediné osady a dědiny, ani jediné města, kdež by wěrní synowé Církwe neděkowali Bohu, že takowého Otce w taký čas nám dáti ráčil, aby newzýwali skrauseně swrchowanau dobrotu Páně, aby zachowala nám jej na zdar sw. Církwe po mnohé, dlouhé wěky.

Z Angličan. Roku 1844 bylo w Angličanech a we Skotsku 576 kaplí, 26 klášterů, 740 kněží; roku 1847 napočítalo se ale kostelůw a kaplí 622; během tří let přibýlo jich tedy — 46; klášterůw jest nyní w obau zemích 42 — o 16 více než před 3 lety.

BLAHOUĚS

Číslo 6.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzové v Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Štule,
kněz cirkewní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stří. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdowy
Schulzové
w Praze

a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle V. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli V. po sw. Duchu. — Maudrost otcovská. — Sw. Cyril a Method. — Zlatá zrnka. — Sw. Otec Pius IX. — Obrazy šlechtivosti. — Cirkewní zprávy.

Dne 27. čerwna.

Řeč na neděli V. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. V. 20—24.

Kdožby nechtěl, B. M.! wegiti do králowstwí Božjho? Každý blaženým chce býti, každý cestu k zá-dauci blaženosti hledá, ale ne každý tu prawau na-lézá. Mineť se s nj negen poblaudilec, w zgewných hříšných radostí hledagci, mine se s nj také mnohý, který se nám zdá býti křesťanem dobrým. Mnohý modlí se, a daufá, že giž tau pauhau modlitbau se dostane do domu Otce nebeského, w němž gfaui radosti, kterých oko lidské newidělo, ucho neslyšelo, srdce nepocítilo na této zemi. Mnohý postí se, a daufá, že se giž pauhým postem podobným stal newstatněgšimu wítězi nade ďáblem, že swým postem zaslaužil sobě, aby angelé Boží přistoupili a slaužili gemu. Mnohý almužnu dáwá, a daufá, že giž tau pauhau almužnau přikryl wšedky své neprawosti, pokladny zásluh u Boha si dobnl a místo w počtu oněch blahoslawených si zakaupil, ku kterýmž saudec gednau s milostiwými slovy se obrátí, řka: »Pogďtež, wywolenj Otce mého, a wládnete králowstwím, kteréž wám připraweno gest od ustanowení swěta!« Každý z těchto lidí myslí, že gest na newlepšší cestě k nebesům, a předce, nastogte! gať welice se wšickni tito ubozi klamau a myslí! Modlitba, půst, almužna gfaui gen gaťo podporau, o niž se opjratí, gfaui berlau, gižto pautnjš pozemský se má uchopiti, chcesli se do nebe dostatí; cestau ale gest Kristus, cestau gest odřeknutj se wšedch bludů

a wšij slepoty rozumu, gest žiwé poznánj Bohem zgewené prawdy, poznánj newswětěgšij wůle Boží; cestau gest horliwé plněnj zákona Páně, mrawný, dobrý, bohobogný, dokonalý žiwot; cestau gest ctnost a sprawedlnost, gest láska k Bohu, k bližnjmu, anaž wěrně zachowáwá, co gi wjra přikazuje. A wšak člowěku není owšem nic platná i ta newsilněgšij podpora na cestě k nebi, pokud sám rukau a nohau hnauti a cestau, Bohem wykázanau, kráčetí nechce. Fariseowé a zákonnjci, o nichž dnešnji sw. ewangelium gedná, pilně se modlili, postili, almužny dáwali, a předce řekl o nich Boží mistr swým učednjšm: »Nebude-li sprawedlnost wasse hogněgšij a wětšij, než gest Fariseů a zákonnjků, newegdete do králowstwí Božjho.« Neljbila se modlitba Fariseů a zákonnjků Bohu, poněwadž ušij geg ctli, ačkoliw srdce gegich daleko bylo od něho, poněwadž těmi ušij, kterými se k Bohu modlili, zlořečjwali, nadáwali bližnjmu, obelháwali geg, křiwá swědectwí wydáwali proti němu, na cti mu utrhujece, newsprawedliwý saud pronášegjece. Postowé Fariseů a zákonnjků neměli před Bohem nižadné ceny, proto že zkaženj tito lidé, zdržugje se od gjdla a pití, nezachowáli dušij swau prázdnaui od zlych myšlenj, zlych žádostj, zlych úmyslů; postjce se těle m toliko, w srdci swém hněw, nenáwist, záwist, pychu a wšelikau nečistotu přechowáwali, wšem naružiwostem a wášnjm uzdu popaustěgjece. Almuzny Fariseů a zákonnjků nebyly Bohu milau obětj, poněwadž gimi newyhledáwali čest Boží, nýbrž čest swau, newyhledáwali prospěch bližnjho

trpcejho, ale swüg vlastnj, činjce skutky dobré, aby widjni byli od lidj; z máty, kopru a kijnju desátky dávali, při tom ale domy widow zžrali, a což důležitějšjho gest w zákoně, opausstěli. Fariseowé a zákonnjci neznali a nechtěli znáti té prawdy: »Bych gazny lid skýmí mluwil i angelskýmí, lásky pak řdybych neměl, učiněn gsem gako mēd zwučejci a zwon znějcej;« oni neznali aniž chtěli znáti té prawdy: »Řdybych měl wsecku wjru, tak že bych horn přenášel, a lásky při tom neměl, nic negsem;« oni neznali aniž chtěli znáti té prawdy: »Řdybych rozdál na pokrmy chudých wesskeren statek swüg a bych wydal tělo své ku spálenj, tak že bych hořel, lásky pak řdybych neměl, nic mi neprospjwá.« U proto že se nechtěli k takowýmto prawdám hlásiť, nechtěli konati sprawedlnost, gakaž Kristus žádal a ukládal, newessli do králowstwj Božjho, ačkoli pilně se modlili, často se postili, z husta hogné almužny dávali.

My tedy, B. M.! gežto chceme dogiti blaženosti, dobyté a přislíbené nám Kristem Pánem, gináť sobě počjnati musjme, nežli Fariseowé a zákonnjci. — U nás nepostáť, denně odřikáwati: »wěřm w Boha;« my musjme wjru swau w téhož Boha dokázati srdcem, skutky, životem; dokázati důwěrnostj, že wěřme w Geho wssemohaucnost, wděčnostj, že wěřme w Geho lásku, synowskau báznj, že wěřme w Geho wssudypřítomnost, wssewědaucnost, swatost a sprawedlnost; k agienostj musjme dokázati, že wěřme w Geho milosřdnost. Nenj dosti na tom, abychom gměno Božj toliko ústy chwálili a welebili, klenj, zlořečenj, reptánj, rauhánj i giněho gměna Božjho zlehčowanj se warowali: wsecko nasse chowanj rozmnožowati musj čest Božj na tomto swětě, nassi skutkowě musěj tak sporádání býti, aby widauce ge lidé, bratři nassj, welebili Otce nasseho, genž gest w nebesjch, welebili Otce, genž k takowýmto skutkům dal nám přiležitosti i chuti i sily. Měhlili bychom se, domýšleggice se, že to samo wůle Božj, abychom w dny nedělnj a swátečnj toliko od práce si odpčinuli, do chrámu Páně wessli a tam pobožnost swau wykonali; den nedělnj a swátečnj má nám býti dnem duchownjch pracj, dnem milosřdných skutků, dnem newinněho wyraženj, dnem nowěho k pracem posilněnj, dnem nasseho vlastnjho poswěcenj. Bůh od nás nežadá toliko, bychom otce a matku ctili, ge milowali, gim slaužili, gich neopausstěli, gim pomáhali; Bůh žádá též od nás, bychom ctili každěho, kdo gest cti hoden, milowali i swěho nepřjtele, služebni byli k domácjmu i cizinci, pomáhali opusstěným bez ohledu na osobu. U nás sspatně splnil zákon Božj, kdo s dobrým swědomjím toliko může řci: »Nikoho gsem nezabil!« Prawý křesťan čist musj býti od wsselikěho skutku, gimž by byl

na zdrowj ubližowal bližnjmu swému, naň nesmj žalowati před Bohem nižádný pro bolest mu bez přičiny způsobenau, on nesmj býti wrahem dussj, pohoršowanjm, kazenjm a swáđenjm gich zlými řečmi a příklady. Negsme, gacj býti máme, gestli gsme se wstřjžali gen nestydatých, oplzlých a nečistých skutkům, kterj wolagj k nebi o pomstu; nasse počestnost se musj zgewowati u weřegnosti i w skrytosti, před lidmi i před Bohem, w společnosti i w domácnosti, při weselostech i při práci, musj gewiti se w pohledu i ssatu. — My se nesmjme domýšleti, že gsme giž sprawedlni, řdyž gsme čisti od krádeže, podvodu, zadržowanj mzdy a statku, od ssčudnictwj na gměnj a práwu, od lichwy a laupeže: před twářj Božj gest zloděgem, kdo pomlauwá a na cti utrhá bratru swému, kdo sočj a křiwě posuzuge, křiwě swěděj a křiwě žaluge; u nás hřessj, kdo k pomluwám a k zhanobowanj bratra mlčel, dobrěho gměna bližnjho nezastal se, pomluwy své neodwolal. Giný gest zákon Kristůw, giný Fariseu a zákonnjku; giná cesta, kterau tito nessimstjnci ku spálenj přigiti holdali, a giná, kterau my kráčeti máme; giné gsau oběti, které tito přinášeli, a giné, které Bůh od nás žádá; u nás wedlé učenj Páně wsse láskau k Bohu a bližnjmu se začíná i dořonává. Kdo z nás prawj, že miluge Boha a nemiluge bližnjho, ten lhář gest a zákon Kristůw nezachowává. Kdo miluge bližnjho upřjmě, beze lsti a bez pokrystwj, kdo lásku swau oswědčuge skutky, giž tjm dává důkaz, že miluge Boha; on giž tjm lásku k Stworiteli na tworech Geho, lásku k Spasiteli na wykupených dussjch Geho dokázal. Mezi wssemi oběťmi, které řdy přineseny byly na důkaz sworchowaně lásky a úcty k Bohu, nemyššji cenu měla oběť lásky, kterau přinesl za nás, co za své bratry, swému nebeskému Otci Pán náš a Spasitel swěta; mezi wssemi oběťmi, které řdy Bohu sami přiněsti můžeme, nenj a nebude po wěky nižádné tak weliké, gako řdyž se wykupenci Wykupiteli swému podobati budeme w lásce, milowati budeme Boha, milugjce bližnj své a bratry.

Protož oběťgešli dar swüg na oltář, buď to modlitba, buďsi to půst, buď to almužna; buďsi to gakykolim skutek dobrý, a ty se rozpomeneš, že bratr twüg má něco proti tobě; nech tu daru swěho před oltářem, a gdi prwé, smř se s bratrem swým, gdi a prokaz mu lásku: láskau hled si ziskati srdce geho, láskau poswět ruce své, gimž chceš obětowat, a pak přigda oběťug dar swüg Bohu — dokáž, že gš ctitelem Páně, gelikož ctjš a zachowáváš nyswětějšj zákon Geho. Zať gest cesta k nebi, kterau giti máš co křesťan, tať gest cesta, na které ti modlitba, posty, almužna platně pomáhati budau. Nastup tuto cestu, ona nenj bez nesnázi, ale nenj také bez radostj, cjl pak gegj gest nebe, gest blaženost, které hledáš. Tauto cestau dogdeš nebe. Neb

Křistu, Syn Boží řekl: Miluge-li kdo mne, řeč mau zachováwati bude, a Otec můj geg bude milowati, i přigdeme k němu a přijmte u něho učiníme. (Jan XIV. 23.) Amen.

P. F. D—š.

Maudrost otcowská.

Od

Boleslawu Jablonského.

1.

Uč se dříwe matku znáti,
Uč se znát dům otcowský:
Pak se můžeš se cti bráti
We swět pro tě wenkowský.

Newděkem své Wlasti splácím,
Nectu na swau metám zem,
Jsem-li w cizině domácím,
Ale doma — cizincem.

2.

Jak putuje neustále
Slunce, z hor jenž vycházelo!
Ustawičně dál a dále,
By jen všude rozkoš selo.

Na bauřliwé nedbá mraky,
Z nichžto hřmá nebes dělo,
Zahřiwá i skrz oblaky,
Jak by proniknaut je chtělo.

Jeho příchodem w ty háje
Na sta hlasů zazwučelo,
Na tisíce dětek máje
Po luzích se rozeskwělo.

Jeho přísti oblažilo
Lwa i tebe, malá wčelo!
Bez něho, ach, jak by bylo
Na tom swětě neweselo!

Jakau rozkoš cítilo by
Slunce, kdyby srdce mělo,
A ty twory i podoby,
Které wšecky blaží, zřelo!

Nejwyšší, wěř, ze wšech slasti
Můž' jen tomu jasnit čelo,
Kdo můž' říci: *Moji strasti*
Na sta srdci zblaženělo! —

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method.

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračování.)

Wýprawau tauto apoštolůk u Rozárů šťastně dokonau nastala asi l. D. 841 důležitá doba w životě sw. apoštolůk bratřj. Nawrátiwše se do Carhradu,

i od nábožné císarowny Theodory i od patriarchy Methodia s welikau poctiwostí uwjžáni a přigati gsau. Nadarmo wšak podávala se jim odměna za službu, kterau i wlasti své i cirkwi byli prokázali, nakloniwše k wjře křesťanské národ, gešto po tu dobu časté nágezdy a mnohé sšody Řekům činjwal. Sw. Cyril zůstal w Carhradě, žige co kněz při chrámu swatých apoštolůw. Bratr geho Method, genž sobě obzlasť w životě mnišském libowal, odřekl se důstogenstwj biskupského i odebral se opět do kláštera. Gaký život nynj swatj bratřj wedli a čjm se po těchto několik let objrali, každý sám se může domysliti. Cwičice se uštwičně w křesťanských ctnostech, strogili gsau se k nowým pracem, gešto pro ně měl Pán Bůh mezi národy Slowanskými. Sw. Cyril wěnowal, gak se zdá, giž nynj sily své obzlasť Slowanům, gichž weliké množstwj netoliko wůkol Carhradu, nýbrž i w městě samém přebýwalo. Weliký tento národ obrátiti na wjru, stalo se účelem i sláwau života geho. Widěm, kterakť rádných služeb Božjch, maudrých učitelů, nýbrž i knih potřebj, nemá-li wjra, we srdce lidu wšstjpená, w krátce opět wyhynauti a bludny pohanskými pokalena býti, počal z wnuknutj Božjho přemysšleti a o to ušilowati, aby dobrosrdečnj Slowané w přirozeném gazyku swém slyšeli weliké věci o lásce Božj. Seštwiw asi r. 855 podle způsobu řeckých písmen abecedu slowanskau a doplniw osobliwými známkami zwuky některé slowanské, gichž nenj w řeckém gazyku, gal se též w tichosti knihy swatého písma do řeči slowanské překládati. Nelze pochybowati, že mu při této důležité práci též i sw. Method platně pomáhal. Netrwalo to wšak dluho: swatj bratřj nabywše příležitosti, přeswědčili se, w gakau užitečnau a bohumilau práci gsau se byli uwázali. W bogowném národě Bulharském, který podmaniw sobě některé kmeny slowanské, pozděgi sám své národnosti se odřekl a slowanský gazyk přigal, počalo se totíž Slowany, giž prwe z části na wjru obráčenými, poznenáhla rozšširowati křesťanstwj; dluho wšak zdarileho průchodu mji nemohlo. Panownjci Bulharsstj až posud w pohanské slepotě zůstáwagjee, poddané sobě křesťany wšeligať i křwawě utišlowali. Wšak po dosti dluhé noci wzesslo i těmto surowým knjžatům swětlo wjry a prawdy Božj. Wjžzné štěstj we wálkách na západě i na východě ge opaussťelo. Král Bozris, poděssen strastmi na fraginy geho odesšad se walcjmi, sewřen wšelikými nehodami, a obmekčen slowy sestry své, giž prwe na wjru křesťanskau obráčené, počal křesťanům wolněgššjho průchodu přáti. Wšak prwe než král tento wjru byl přigal: působili giž swatj bratřj nassj welmi blahoděgně na Slowany, pod wládau řeckau i bulharskau stogjeymi. Kážjee ewangelium a konagjee služby Božj w přirozeném gazyku Slowanském uhodili gsau na prawau cestu, našli k němu ku srdcjm tohoto welikého národu. Wjra, pohromami wáleť i gi-

nými osudy potlačená, počala na novo utěšně vzkvétati, a pohanští Slované poznávajícе gasně vytečnau krásu gegi, opauštili dobrowolně dávné bludy své. Swatj bratři stogjce w tomto božském djle, dostali se též i do Bulhar ku králi Borisowi, a tu posstětilo se sw. Methodowi pomocj Božji bogowného a diwočého tohoto krále obrátiti ku Kristu. Staloť pak se to dle starobylých podánj následugjcjm způsobem. Při surowé powaze krále Borisa nebylo naděje, že by snadno k poznánj a ku přigetj wjry křesťanské přiveden býti mohl. Wsfečny pokusy, učiněné od sestry a řeckého kněze Kufara nhybrž i od Methoda sameho, byly posud marné. Kristus Pán zapowjda ukrutné kreweprolévánj, učj počoře, tichosti, trpěliwosti a lásce: takowěto učenj nemohlo srdci hrdeho, pánowiteho a bogowného krále ginať leč odporne se zdáti. Sw. Method prohlédl dobře wsfečnu duffi Borisowu, i gal se malowati obraz posledního saudu. Krále počalo zagjmati djlo sw. maljře a dychtiwě očekáwal dokonánj obrazu newjdaného. Duchem Božjim nadšsený Method wylčil na obraze žiwými barwami osud bezbožných i ctnostných, wpodobow přichod welebný Božského saudce s zástupny angelů nebeských, blaženau sláwu spravedliwých do nebe se beraucich, a hrozně muky hříšnýků do pekla odsauzených. Král uzřew posléze nagednau welebný a strassný tento obraz, celý se poděsil. Swatý maljř wylčil pak polekanému a třesaucjmu se panownjku dogjmanými slowy wsfečen wýznam obrazu toho: milost Božji dokonala djlo. Král, chtěge ugiti žalostným mukám saudného dne i strassné wěčnosti, požádal Methoda, aby geg wyučil wjře křesťanské, a poznaw gi, pokřtěn gest l. P. 861. Příkladu králowa následowali negedni z lidu gehu dobrowolně; ti pak, gestto se proto proti králi zbaurili a wogensky we hradu geg oblehli, od něho malým zástupem wěrných poraženi gsau. Wítěžstwjm tjinto swjtzila též i wjra křesťanská w Bulharjch.

Utěšeně zpráwy o těchto wěcech w Bulharjch a radoštně nowiny o prospěchu křesťanstwji mezi Slowany wýchodnjimi wubec, donesly se též i k Slowanům západnjm, gmenowitě do wlastj Morawských ku knjzeti Rastislawu. Byl pak Rastislaw geden z nejznamenitěgšjch panownjků národu nasseho. On milowal lid swůg, hledě wssemožně uhágiti swobodu a samostatnost gehu, o kterauž Slowany sausednj cjsařowě němečtj připrawiti wssemožně usilowali. Gsa hrdinské myslí, potýkaltě se směle s nepřátely w negednom bogi. Spogiw se s Bulhary na wýchodě a s Čechy i Srby na západě, přinutil posléze r. 870 cjsaře Ludwika k wýhodnému pro Slowany pokogi. Wwssak blaho národu nestogj pauhau toliko zbranj, aniž kwete we wlastech, pokud w nich usslechtile mrawy a ctnosti newládnu. Rastislaw byl křesťanem, a poznávage, čjm dál tjm lépe, blahoděgnau powahu křesťanské wjry, přál sobě, aby gi poznal i přigal také národ gehu. Wwssak na omýlu byl by, gestto by se

domýšlel, že by křesťanstwji we wlastech Morawských bylo docela neznámé býwalo. Gsaut o tom hodnowěrně zpráwy, že giž, nejméně o 100 let dřjwe, knězi němečtj wjru Kristowu mezi Slowany rozssjřiti usilowali, chrámy stawjce a swětjce i biskupské stolice zakládajice. Pasowstj biskupowě, szazeny Uroľf a po něm skutečný Reginhar, působili w kraginách nyněgšj Morawy; Solnohradstj pak w dolnj Panonii, w Chorwatech hranice biskupstwji swého rozssjřiti hleděli. Wěhlasný knjze morawský Mognjrdaw se pokřiti, podporowal wssemožně misionáře křesťanské i založil dwoge biskupstwji, Holomaucké a Nitranské, we své wlasti. Podobně počinal sobě též i Pribina, knjze Nitranský, genž zprwu sice zarputilým gsa pohanem, proti záměrům Mognjrowým se stawěl; awssak právě proto zbawen byw panstwji swého od Mognjra, k cjsaři Ludwjkowi se utekl, a tu pokřtěn gest asi l. P. 830. Z odemždal mu cjsař znamenitau částku země w dolnjch končinách wlasti Uherké. Knjze Mognjrdaw se s njm, poddal pod zpráwu gehu opět i knjzetstwji Nitranské. Nynj pak pracowali oba tito panownjci Slowanstj gako o záwod, aby křesťanstwji w lidu gegich se zmáhalo: nezdá se wwssak, že by to s welikým prospěchem bylo se dalo. Knězi němečtj neuměli dobře nakládati se slowanským lidem, poněwadž gazyka gehu náležite neznali, mrawůw a obyčejů méně ssěřili, aniž pak právě proto wjře swaté s dokonalým prospěchem učiti a potřebné důwěry a lásky dobyti sobě owšem nemohli. Wmimo to obával se lid slowanský, aby přigaw náboženstwji křesťanské od knězi němečtjch, zarowen swobody své zbawen a w poplatnost uwezen nebyl, gáž se za těch časů stáwalo. Tak sobě možná wyswětliti, proč křesťanské náboženstwji, gestto zagisté we své opravdowé čistotě a kráse každě zdrawě duffi milé a drahé býti musj, malé prospěchy u Morawanůw, a gestte nepatrněgšj u Čechůw činilo, ačkoli Pasowstj a Solnohradstj biskupowě téměř o záwod kraginy tyto na wjru křesťanskau obrátiti usilowali, podpory knjzat Mognjra a Pribiny při tom užjwajice. Nerád widěl u lidu swého tu nechut, tu wlažnost k blahoděgné wjře Kristowě wytečný Rastislaw. Maudry, o blaženost národu swého nad gine pečliwěgšj panownjk sám gsa křesťanem, dobře znamenal, že gest křesťanstwji bezpečnau cestau k časné i wěčné blaženosti. Wwssak i on milowal spolu swobodu a nepodlehlost, která se strany německé ztenčowána býwala. Tjm wjce potěšili geg zpráwy od wýchodu, zwěstugjce o krásném působenj apostolských bratrů Solunských. Z nemeškál wyprawiti posly své do Carhradu, žádage cjsaře, aby mu poslal maudré učitele wjry křesťanské. S radoštj wjtala i cjsařowna i patriarcha Method toto poselstwji, připowjdagjice sobě netoliko obrácenj konečné národu Morawského, nhybrž i mocného spogence proti nepřátelům. Nebylo potřebj mnoho

a dluho se raditi, kdož by se k této apostolské výpravě nejlépe hodil: nad bratry Solunské, Ezyriila a Methoda, nebylo w řecké říši mýtečnějších a způsobilějších. Oniž žádali slowanskýh gazyk při službách Božích, a nadšeni gsaue duchem swatým, byli gž miláčky národů slowanských. Z wyslal ge tedn dle žádosti Rastislawowy cisar Michal a patriarcha Metod na Moravu k bohumilé a blahoděgné službě apostolské. Sw. bratři, widaue tu opět pokynuti Páně, opustili wlast a wydali gsau se na cestu dalekau k národu, slowa Božjho žádostiwému.

(Pokračowánj budaucně.)

Z l a t á z r n k a.

Kdo jest prawým křesťanem?

Po tom poznají lidé, že jste moji učedníci, budete-li míti lásku jedni k druhým. Jan XIII. 35.

Nikdo se prawě nejmenuje křesťanem, leč ten, kdož se, pokud mu možná, w mravech podobá Kristu.

S. Cyprian.

Kristus Pán jmenuje lid svůj *owečky*, aby křesťan w newinnosti owečkám se rownal; nazývá lid svůj *beránky*, aby wznawač jeho w krotkosti a tichosti prostsordecně jim se podobal.

S. Cyprian.

Křesťanem jest w prawdě ten, kdož každému prokazuje milosrdenství, k pražádné nesprawedlnosti se nekloní, cizí bolest cítí jako swau wlastní.... Křesťanem prawým jest, kdož nehledá cti před lidmi, ale aby oslawen byl před Bohem i angely; kdož we zdejšími věcmi pohrdá, aby dosáhl nebeských; kdo nedopustí, aby před ním utištěn byl chudý; kdo nuzným pomáhá a cizím pláčem sám probuzen býwá k pláči.

S. Augustin.

†

Sw. Otec Pius IX.

W loni dne 1. čerwna u wečer o 5. hodině zazněly wšecky zwony w Římě žalostným hlasem, zwěstující swětu: Řehoř XVI. odebral se na wěčnost! Bylať to i událost i doba osudná. Od několika let propukowaly nepokoje po wšech končinách wlašských, nejwice ale w zemích Římských. Brannau mocí potlačení nespokojenci čekali toliko na přízniwé časy. Na krátce před smrtí sw. otce Řehoře XVI. zdála se jim příhodná doba ku zjewné zpauře. Že však se záhy odkryly záměry jejich, jedni schytáni jsau a dáni do žalárů, jiní rozprchše se, hledali útočiště we Francauzích. Smrt papežowa přišla jim w hod. Naděje prospěchu podněcowala k nowým skutkům: nowé mraky sbíraly se nad Římem, a tudíž nad celau Italií; wúbec panowala bázeň před nowými strašnými bauřemi. Wšečen swět měl upiaté zraky k oněm stranám. Wlaši rozprchlí strojili se we Francauzích, Angličanech, na ostrowě Maltě k wálečné výpravě do

wlasti, a vlády — k potlačení hrozících přewratů obecních. Nejedni pronášeli se weřejně s netajenau radostí, žeť jest po papežství: s Řehořem XVI. že se swali do hrobu stolice Petrowa. Nepřátelé Církwe plésali; z wěrných katolíků owšem nejedni se lekali, všickni ale wolali k Bohu i — daufali. Naděje w Boha neklame nikdy, neklamala ani tehdaž. Prst Hospodinůw pauhým kynutím měni rady národů, znamená dráhy, wykazuje cesty člowěčenstwa — oko Jeho bdi, láska Jeho pěči má o Církew. Pomoc Jeho býwá blízko nauze. Tak bylo také oné doby w Římě. — Dne 14. čerwna wešli shromáždění kardinálowé do konklawe, aby wywolili nowého papeže, dne 16. téhož měsíce po dwaudennim wolení byl již kardinál *Jan Maria Mastai Feretti* hlawau weškeré Církwe; dne 17. udělowal již 254tý papež, *Pius IX.*, s očima zasazenýma jásajícimu lidu poprwé požehnání. Netušeným diwem proměnila se twářnost Říma. Hlučného plésání a radostného prowolávání nebylo konce. Každý den, každý čin nowého papeže k nowému podněcowal jásání. Z Říma rozletěla se radost po Wlaších a po wšech národech katolických: s důwěrau, s uctiwostí, s láskau obracelo se každé srdce k nowému sw. otci, kterýž každým skutkem na jewo dával, že poznal stanovisko wěku a powolání swého, že chce býti nejwvyšším náměstkem Kristowým, náměstkem Jeho lásky, hlawau Jeho Církwe na zemi. Netrwalo to dluho: a hle! i na těch stranách, odkudž nebýwá o papeži, o Římu, o katolictwí jiného leč hanliwého slowa slyšeti, i tam jewiti se počala změna. Pius IX. stal se předmětem pochwal, jméno jeho rukojemstwím slibné budaucnosti. — Zatím uplynul rok. Tu a onde owšem patrno, že leckterému, kdož se byl prwé w tento rozum prohlašowal, nyní zhola milo neni, anobř že sám na sebe, ježto tak byl činil, se mrzí. Tím wice však zmáhá se den po dni u wšech upřímných katolíků, anobř u každého člowěka, jemuž jde lidské blaho k srdci, wážnost, úcta, láska k sw. otci Piowi IX. Mámeť příklady, že protestanti, ježto druhdy o papeži hrubě ani slyšeti nechtěli, nyní již sami na srozuměnou dāwaji, že by jim pod takýmto papežem nikoli se nestýskalo. Není tomu dāwno, že protestantka až k samému papeži na weřejné prostore se dotřela, žádajíc jej, aby netoliko katolíkům, nýbrž i protestantům ráčil býti ochráncem. Před nedlauhým časem jednalo se w sněmowně anglické o to, aby do Říma odprawen byl řádný wyslanec od národu anglického, čehož od časů Jindřicha VIII. nebylo. Ano sám sultán Turecký k papeži důwěrně se zbližil, zlástním poslem dāje mu na jewo swau úctu a připowidaje katolíkům swobodu w náboženstwí. A čím se to stalo, že tak rychle, téměř zázračně srdce

všeho lidu k Piowi se obrátila? Musímeť se přede vším upřímně wyznati, že w tom prst Boží widíme; — awšak spolu tajiti nelze, že wytečné ctnosti sw. otce našeho jsau toho předni příčinau. Narodiw se dne 13. kwětna l. P. 1792, za mládí w nebezpečenstwi života zachován jest. Za let jinášských skličén jsa po několik let žalostnau nemoci; posléze podiwným způsobem uzdrawen jest. Oddaw se i posvěcen byw na kněžstwi, jal se wděčností a láskau k Bohu nadšený slúha Páně celým srdcem konati powinnosti úřadu kněžského. Wyučování neumělých, nawštěwowání chudých a nemocných, péče o wdowy a sirotky, všelici skutkové křesťanské lásky byli úkolem wší snahy jeho. Příkladný tento život, krásná horliwost, ušlechtilá powaha a spolu pewný ráz získaly mládému knězi z rodu hraběcího přízeň u sw. otce Lwa XII., za kteréhož wyprawen jest od swaté stolice kardinál **Muzi** za zlástními příčinami do Chili, krajiny w zámorské Americe. Wytečný kněz Jan Maria hrabě Mastai Feretti jel s tímto poselstwím do Ameriky, a w nesnadných záležitostech nemálo wynikl. Nawrátiw se r. 1825 do Říma, ujal se prwnějších prací swých, jsa prawým otcem a služebníkem chudých, nemocných a widow. Pro tuto snažnau horliwost a lásku k chudému lidu swěřila se mu wrchní zpráva welikého onoho špitálu u sw. Michaela, o kterémž se na st. 29. našeho časopisu mluwilo. Byloť to právě pole pro wěrného služebníka křesťanské lásky. Awšak prozřetelnost Boží jej dále wedla. Leo XII. učinil ho 1827 arcibiskupem we Spoletě, a Řehoř XVI. powýšiw jej 1832 na arcibiskupstwi Imolské, přiwtělil ho 1840 14. prosince do sboru kardinálůw. Jsa kardinálem, nepřestal býti w Imole wěrným arcipastýřem oweček Kristových a upřímným otcem chudých. Dobročinnost, přiwtětiwost, tichost ku každému, wrauci nelíbená zbožnost, láska k wědám, péče o wzděláni, znamenitá wýmluwnost, pewný mužský ráz, mysl i srdce pro vše, což dobrého jest, otewřené a přístupné, chování milé, twárnost libezná, postawa důstojná — to vše získalo mu srdce všeho lidu a učinilo jej miláčkem Imolanů. Láska jejich byla mu štítem, tak že když za časů bauřek propukajících všickni téměř hledali bezpečného útočiště, kardinál **Mastai Feretti** zůstal w Imole, wěrný pastýř zůstal u prostřed oweček swých. Školy, ústawy wychowací, nemocnice a špitály ležely mu obzlástě na srdci. Aby osudu nebohých lidí poněkud nadlehčil, zřídil w Imole sám klášter pro milosrdné sestry. Ze všeho, co činil, patrné jest, že wzor nebeského pastýře našeho, obraz biskupůw slowy slawného mistra sw. Pawla a výroky sw. sněmu Tridentského wyznačený ustawičně před očima miwal. Aby Imolu měl opustiti, nezdá se, že mu kdy na mysl wstaupilo.

Opustiť ji 6 dní před powýšením swým na stolicí sw. Petra, zůstawil po sobě drahau, požehnanau památku. Jsa powýšen k nejwyššímu na swětě důstojenstwi, tím wíce nucena se widěl o to péči míti, aby všem wúbec a každému zlášť byl — otcem. Každý skutek jest owocem této snahy. Znaje žalostné ty neporádky, jakowěž w obecni spráwu Římskau byly se wlaudily, dal Pius IX. ihned za prwních dnů na jawo, že jich trpěti nechce. Wěda, že wždy lépe býwá, pakli se lidé, jak dí sw. otec **Leo weliký**, usnesau o zákon, který wšecky wázati má, sestawil radu, kteráž by o potřebných opravách zpráwy obecne jednala. Zatím co w radě o zlepšení budaucnosti se rokowalo, jal se **Pius** dokazowati skutky, že maudrost a láska wládnau w duši jeho. Nechtě, aby pauze jemu ke cti jaký náklad se činil, hleděl, pokud mohl, stawiti slawnosti strojené ku zwelebení jména jeho; za to však radil, prosil, by se obrátil zřetel na chudé i nuzné a peníze se raději wynaložily na obecne dobré. Dosedna na stolicí papežskau, rozdal nemálo peněz mezi potřebné a spolu přes tisíc panen zachowalých, 53 z Říma a 1000 z celé země, wywdal, daje každé slušné wěno. Menší dluhy, učiněné w zástawárně za posledních 3 měsíců, zaplatiw ze swé pokladnice, pomohl ubohým dlužníkům k zastaweným věcem. Znamenaje, jak welice dluhy obecni byly wzrostly, a kterak tau měrau lid na mizinu a wšecka země ku zkáze přijiti musí, hleděl hned z počátku i we swé domácnosti odstraniti všeliká wydání méně potřebná. „Jak jsem jidáwal, jsa knězem, jidáwal jsem, stana se kardinálem, a takto chci tež i nyní,“ nařídil zpráwci kuchyně. W konirně ubylo koní, počet služebníků a dworěninů se umenšil, wšemožná prostota a skrownost uhostila se na Watikaně. Všickni příbuzní papežowi musili z Říma, aniž se smějí usaditi we městě, aby, jakž se nezřídka stává, škodau obce nebrali oni užitek a prospěch. Wida, jaké jsau potřeby obecne, wydal sw. otec nařízení, aby kláštery a kněžstwo slušnau berni platili. Plukowé Šwýcarští, kteříž s nemalým nákladem w Římě chováni jsau, mají ztenčeni a časem swým docela propuštěni býti. Kdo věci zná, přiswědčí nám zajisté, že tau měrau mnoho ušetřeno, mnoho získáno. Awšak sw. otec wí, že jest wíce třeba, že rolnictwí, průmysl, obchod musí se zwelebiti, aby se lidu a zemi jeho otewřeli pramenowé zámožnosti a důstatku. Duchem a pod ochranau jeho powstala společnost, kladauci sobě za účel, zwelebiti polnost, zakládati luka a sady, starati se o dobrá semena i chování dobrého dobytka. K rozkazu jeho mají powstati školy rolnické a hospodářské. Železné dráhy, tyto widitelné známky netušeného pokroku našich časů, budau w krátce

od moře k moři, od hranic púlnočních k pole-
dním probíhati krajiny Římské, usnadňující obchod,
výměnu myšlének, spojení národů. — Pro zve-
levení zanedbaných lesů a splavnost zanešených
řek zřízen jest obzvláštní sbor. Na horách Apenin-
ských počal w báních čilejší život. Wšecky tyto
a jiné podobné věci milé býti musily každému
příteli pokroku, milovníku národu a Říma. Awšak
mnohem více důvěry, oddanosti, lásky získalo sw.
otci jeho krásné, ušlechtilé, křesťanské počínání.
Sotwa že dosedl na sw. stoliči, vydal zápowěd,
aby již nikdo pro předešlá provinění politická ne-
býl stíhán a žalářován. Toto dobrodiní bylo jen
jako předchůdce větših, slawnějšího. Dne 17. čer-
vence vydána jest amnestie, přirčeno jest odpu-
štění všem téměř winníkům, ježto pro wzbaurní
a podobné záměry byli u wyšetřování aneb seděli
w žalářích. Do šesti tisíc lidí propuštěných na
swobodu nawrátilo se u prostřed obecního jásání
do luha rodin, ježto byly swé otce, syny těžce
oplakávaly. Po 3 dni slawily se w Římě swátky,
jakých swět dáwno newiděl. Plésání lidu a osla-
wování sw. otce nechtělo miti konce. Jedním slo-
wem, kauskem papíru dokázal Pius IX., čehož by
ani wojskem stotisticowým byl nedowedl — wybo-
jował srdce swobodomyslných horlitelů o národní
čest a sláwu wlašského jména, hrdých a pevných
w nejednom ohledu wytečnicků, že se uwrhowali
k nohaum jeho, slze proléwajice jako děti. Maudré
opatření nuzných a mrzáků, stawení zahálky po-
walowačům a tulákům, maudrá kázeň proti zlo-
dějstwu a podobným zločincům, zjednání přístupu
k obecním úřadům také schopným swětského stawu
lidem, oprawa zákonů, zjewný we všem pořádek,
patrná prozřetelnost a síla, obečenské zřízení měst-
ské, osazování úřadů blahomyslnými a sprawedli-
vými milowníky dobré věci (jakož jsau výborný,
ač bohužel churawý kardinal Paskal *Gizzi*, Amat,
Ruskoni, Altieri), přisná sprawedliwost, kterauž
okusil již ne jeden nedbalec a ničemník, zjewná
péče o zdar a blaho každého občana i celých obci
musi kauzelnau moci působiti na lid, a srdce jeho
pautati k srdci sw. otce. A což teprwé ono do-
brodiní, kteréž před nemnohými dny, owšem po
dobrém rozwážení, nešetře překážek a námitek
z rozličných stran činěných, sám o swé ujmě pro-
půjčil milowanému lidu swému! Minime tu nowé,
dle potřeb a žádostí nowého wěku uzpůsobené zří-
zení zemské. — Není bohužel místa, aby chom ší-
řeji promluwili o těchto věcech: než ze všeho
patrnó, že každý skutek wždy jen nowé wydává
swědectwí, že jedná sw. otec w prawdě toliko
wedlé zásad toho sw. zákona, kterýž nazwal swým
jediným prawidlem.

(Dokončení budaucně.)

Obrazy šlechetnosti.

I.

Učinná láska k bližnímu.

2.

We Francauzské zemi w kragině Auvergne (čti
Owerň) wesnice gest nazwaná Brivüde. Tam roz-
nemohl se hospodář gedem právě w neypilněgšij čas
o žnjch welmi těžce. Tři malé dítky byly gsau celá
čeleď geho toho času, kdy rolníku i sedmerych rukau
třeba. Gížť nedoměysšel se gináče, než že musj na
zmar přigjti, co mu byly pole urodily a Bůh nadělil.
Awšak nedopustili útrpnj spoluobčané. Z umluwili
se mezi sebau, a že pro pilnau práci wlastnj nebylo
ginat lze, swátek gedem k tomu odhodlali, aby tomuto
bratru a sausedu swému sliččenému polnj geho po-
žitky sličdili. Z oznámili sšlechetnj aumysl knězi a du-
chownjmu pastýři swému. Tento nemálo se zarado-
waw, udělil mile rád powolenj, aby k takowému
skutku křesťanské lásky dne swátečnjho užili. S ra-
dostnau ochotností pospíšili gsau na pole nemocného
sauseda, malj i welcj tu žali a wázali, snášeli a swá-
želi, tak že za dvě takowé neděle wšse, co stžennj
saused na poli měl, doma w stodole bylo uloženo.
Krásnj to důkaz, kterak sprostnj tito lidé i hlasy
zdravého srdce i slowům Páně porozuměli, an se táže:
»Slusj-li w sobotu dobře činiti, čili zlé?
život zachowati, čili zahubiti.« (Mar. III. 4.)

3.

W gijnjch končinách hornaté země Tirolské blíž
města Roveredo na silnici do Billy leží místo
řečené Sankt Ilario, kdež z většijho dílu chudj ná-
gemnjci přebýwagj. Adnj roku 1836 strašná cho-
lera žůriti začala, sausedé tito umluwili se, že se
chtěgj wšsichni wespolek co bratřj a sestry zachowati,
gak swaté náboženstwj a gjm nařžena láska k bli-
žnjmu táže, a že chtěgj gedem druhému gměnjm i krowj
ku pomoci přispěti. Šlechetnau umluwu tuto wěrně
gsau naplnili. Cholera se sice do každického domu
w Skt. Ilariu wedrala (wygma gedinau rodinu),
49 osob gj se roznemohlo, a mezi těmi 10 nad mjru
nebezpečně. Gediných 7 osob mohlo lékařské pomoci
dosjci, a welmi málo měli po ruce ubozj nágemnjci,
čjm by si pomáhati mohli. Než mužowé i ženy, synowé
i dcery o záwod nemocných hleděti se snažili. Při
takowěmto laskawém a bratrském offsetrowánj strach
brzy wymizel, a důwěra i gakási weselá mysl opaz-
nowala místo, gelikož každý ubezpečen byl, že rukama
i srdcem bratřj a sester těchto swých upřjmně bude osfe-
třován. Takéť skutečně w Skt. Ilariu každický, kdož
se byl roznemohl, wždy po celau noc wíce opatro-
wjku mjiwal, kterjž střjdagjce se wespolek, obsluhowali
nemocného, k utěsse mu přimlawali a geg smrti wy-
rwati usilowali. Tři toliko ze wšslech zemřeli: wšsichni

ostatní nabyli žadajícího zdraví. »Ať! ať dobré a ať utěšené, když přebýwají bratři v ge-
dností« (Žalm 132.) »Ve třech věcech líbí se
duchu mému, kteréžto schváleny jsou před
Bohem i lidmi: swornost bratří, a mílo-
wání bližních, a muž a žena dobře se sná-
šegjící.« (Eflst. 25.) »Po tom všem jsme poznali
lásku Boží, že On život svůj za nás po-
ložil: i my máme za bratří život klášti.«
(Tak dj miláček Páně Jan v listu I. 3, 16.)

Církevní zprávy.

Z Hluboké. K nejznamenitějším obřadům v Církvi
katolické náleží obřad svěcení chrámu. Člověk Tomu,
kteréhož nebesa nemohau obsáhnouti, wystawí stánek,
nemůže leč s hlubokau skrauseností a pokorau wzywati
Hospodina, aby již ve stánku tom, rukau lidskau učině-
ným, ráčil se uhostiti a pramen hojný milostí svých ote-
vřiti lidu swému... Řídká takowáto slavnost konala se
o sw. Janě Nepomuckém, jakž jest již i v těchto listech
oznámeno, na Hluboké. Jest pak tím památnější, jelikož
se tu s dvěma rodnými bratry, s syny slavného knížete
Josefa Schwarzenberga potkati jest, z nichž starší panu-
jící kníže *Adolf* původem, a nejmladší *Friedrich*, arcibiskup
Solnohradský a kardinál Římské Církve, posvě-
titelem jest dotčeného nowého krásného chrámu Páně. —
Z dopisu p. F. Č.—ého o slavnosti tak neobyčejné klademe
tuto následující zprávy.

»Jeho Eminenci p. kardinál, arcibiskup Solnohradský
přijel hned ve středu dne 12. kwětna a slavně uwtán
jest. Jakž obřad Církve swaté žádá, konaly se v sobotu
u večer slavné příprawy církevní k slavnosti na druhý
den. Konečně nastala přezádauci neděle, swátek sw. Jana
Nepomuckého. Sotwa že zaswíl radostný tento den, bylo
již widěti walné zástupy pautníků z blízka i z daleka na
Hlubokau se beraucích. Nebylo ještě 8 hodin, když we-
lebný p. farář Hlubocký, *Josef Fišer*, zdrařlau řeči wy-
kládati se jal význam této slavnosti a powinnosti, ježto
plynau pro všechny, kterýmž se místo malé kaple zá-
mecké takowého krásného chrámu dobrotau knížeci do-
stalo. Prvé než další swaté obřady počaly, rozdány jsou
lidu knížecy, pořádek a písně k této slavnosti obsahu-
jící. Duchowenstwo, četně shromážděné, odebralo se do
zámku, odkudž pak Jeho Eminenci pan kardinál, oděný
w rauch šarlatowé, maje před sebou mládež školní,
pořádky řemeslnické, kněžstwo a wysoce důstojnau ka-
pitulu Budějowickau, w slavném průvodu dolů se ubíral.
Doprowázeli pak jej s obau stran ostrostřelci Třebonští;
za ním kráčel spanilomyslný půwodce tohoto chrámu,
kníže *Adolf Schwarzenberg*. Posléze bralo se úřadnictwo
z Budějowic, z panství knížecích i okolních. Lid shro-
mážděný po celé té cestě ulici tworil. Pohled na wzne-
šenau postavu Jeho Eminenci kardinála, ježto udeľuje
lidu nábožnému pozhnání, wldnost a pokoru mile pro-
nášel, mysl i srdce mocně jimal. Ostrostřelci Třebonští
a granátníci Krumlowské bděli nad pořádkem. Když pak
lidu tlačícimu-se, aby uzřeti mohl kardinála, bránili, wzne-
šený kníže Církve laskawě přimlawal, »aby jen nechali,
žeť jest místa dosti.« Znění zvonů a hřmění děl dopro-
wázely průvod tento branau, z chwoje a mechu uměle
uprawenau a »zaswětiteli chrámu« wěnowanau, se berauci

ké škole, kdež na pěkné síni ostatky sw. Jana skwostně
ukryté se chowaly. Když se tu a pak před chrámem
Páně náležitě modlitby wykonaly, odnesli jsou sw. ostatky
tyto wel. důst. kanowníci Budějowičti do chrámu, a Jeho
Eminenci p. kardinál uložil je we hlavním oltáři. Awšak
před kostelem witala druhá brána, wěnowaná knížecimu
zakladateli, s tímto českým nápisem:

Žijiz dlahu, blaženě náš kníže Pán,
Nakladně jenž tu wystawěl Boží stan;
Přidej také, Bože, k blahu tomu
Blaho celého knížecího domu.

Další dlahé a rozmanité obřady při swěcení chrámu
popisowati tuto pro obmezenost místa nikoli nelze. Než
nicméně mlčením pomínauti se nesmí, že nás, čehož jsme
se owšem po tak dlahých a unawujících obřadech ni-
koli nenadáli, Jeho Eminenci prawě apoštolskau řečí
w německém jazyku překwapiti a oblažiti ráčil. Jednaje
o swatosti místa chrámowého, připomenul dobrodiní od
Církve swaté we stánku Páně nám udělowaná, a na
každý z třech oltářů zdejších přiměřené a významné
přípnuw upomínky, díky wzdal i owswicenému knížeti,
půwodowi tohoto chrámu, i všem jiným, kdož při tomto
swatém díle měli účastenství. Co však nejmočněji každau
duši w hlubinách jejích pohnulo, byloť upamatowání na
slavného otce, knížete Josefa Schwarzenberga, na jeho
lásku a dobrotiwost k lidu, milujícimu jej co otce.
Wzpomínka tato nebyla leč na swém místě. Mělat,
jak sám apoštolským duchem nadšený řečník zřetelně
a upřímně wúbec osvědčil, pohnutkau býti wznešeným
těmto bratrům, aby, jsauce oba z wůle a milosti Boží
w tak vysokých stawech postaweni, propůjčených sobě
od Boha darů ku prospěchu duší svých a swěreného
sobě lidu snažně užíwali a jednau společně odpłaty wěné
dosáhli. — Srdečný hlas a způsob, kterýmž Jeho Eminenci
swaté ty prawdy pronášel, pohnula přítomné k slzám —
k swatým úmyslům a předsewtím. A kdož pak by do-
wedl slušně wypsati účinek řeči té při nábožném lidu
českém, kdyby byl rozuměl jazyku apoštolského řečníka?
Apoštolská slowa bylať by zajisté utkwěla hluboko a na
mnohé wěky we srdcích Českých. Po letech byl by wy-
prawowáwal na Hluboké děd wnukům svým, co byl
p. kardinál, swětě tento chrám Páně, kladl na srdce wěři-
címu lidu! — Po krásném tomto kázání slawila se tichá
mše swaté, při kteréž lid českým jazykem prospěwował.
Po mši swaté zaznělo první *Te deum laudamus* w nowém
stánku Hospodinowě, a Jeho Eminenci p. kardinál udělil
pozhnání. — Byloť již k 3. hodině s poledne, když se
dokonala tato neobyčejná slavnost. Bohdejž, aby chrám
Páně na Hluboké byl studnicí hojných milostí pro všechny
duše, kterýmž jej z lásky k Bohu wzdeľala otcowská péče
milostiwého knížete. Bohdejž, aby nižší i wyšší, pilni
jsauce služeb Božích, neustáwali wážití tady wodu života,
rozněcowati oheň lásky a krmiti duši chlebem nebe-
ským. — Konečně budiz podotknuto, že při slavné ho-
stině krásný obraz našeho kostela a báseň w řeči české
i německé, od p. professora Wáclawa Aloysia Swobody
složená, se rozdávaly.

Z Uher. W Banátě, okolo Temeswaru jest nemálo
katolíků, usazených mezi jinowerci. Awšak posud nebyli
opatření duchowními pastýři. Nynější horliwý biskup
Čanadský, p. *Lonowicz*, zasadil se o to, aby owěcky Páně
nehynuly. I zřídil w 5 letech, započaw r. 1843, 20 no-
vých far a wystawěl 40 kostelů, obrátiw ná to téměř
všecky důchody swé.

BEAUFORT

Číslo 7.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzowé w Jesuitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulc,
kněz cirkewní.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectví Schulcowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle VI. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli VI. po sw. Duchu. — Maudrost otcovská. — Sv. Cyril a Method. — Sv. Otec Pius IX. — Založení spítálu IV...ského. — Cirkewní zpráwy.

Dne 4. čerwence.

Řeč na neděli VI. po sw. Duchu.

Ewangeliium sw. Marka VIII. 1—9.

Nenij tomu dávno, co gsme se potkali s Pánem Jezissem na břehu gezera Genezaretského: dnes ho widjme opět obklopeného zástupy lidstwa na samotné paussti, widjme geg opět »plného milosti a prawdy.« Množstwí horlivých posluchačů nemůže se ani dost nabažiti slowem, pocházegícím z úst Geho: tři dni gsau giž s Njm; zásoby potraviny gim wysšly; pro blahý pokr, kteréž se dostávalo dussim, zapomenuli na potreby tělesné, a zlačněwše »neměli co by gedli?« A wšak blaze člowěku, kdož se Pána wěrně drží, kdož lačnj a žiznj po prawdě, hledage králowstwí Božího a spravedlnosti gehu! Pán, spomocnj a wyswoboditel gehu, nedá mu zahynauti, alebrž nasytj geg dobrými wěcmi. Tak to učinil Pán onoho dne na paussti; tak činj po dnes; tak činiti bude na wěky. Swolaw zagisté gať wyprawuge swatý Marek, učedlnjky swé, řekl gim: Litość mám nad zástupem: nebo ai! giž tři dni trwagj se mnau aniž magj, co by gedli, a rozpustjm-li ge lačné do domů gegich, zhynau na cestě. D gať milá, drahá, utěšená musj nám býti tato swatá slova Páně, gsauce důkazem i útrpnosti a lásky Geho k nám i mocné péče Geho o nás, abychom nezhyngli. »Litość mám nad zástupem,« oswědčuje Pán před učedlnjky swými, a kdož medle z nás, byť sebe wěšši nestěšj swjralo geg, wěda, že Pán má litość nad njm, má útrpnost s njm,

chtěl a směl by sobě zausat? — Daleko budjž to od nás! Bud jž to hlad a nauze, kterau trpj a hyne tělo twé, bud to zármutek a strať, kteráž gať užjrá srdce twého: nezaufey B. S.! — obrať se k Pánu, Dn má litość nad tebau; zamilug jž slova Geho, a od Něho přigde ti pomoc, abys nezhyngl na cestě žiwota. K Pánu obrať se chudáku, w žalostné bjdě a nemoci swé; k Němu se uchyl šrotku a wdowo opusťená; k Němu pospěš sklčený ze wšech stran nezšťastnjku; k Němu beřme útočiště wšickni w zármutcích a strastech, w pochybnostech a negistotách, w pokléscjch a hřjšscjch swých, a — daufeyme! Přissedšse k Němu, obljbiwšse sobě slowo, a zamilowawšse cestu zákona Geho, dogdeme pomoci u Něho, i seznáme, žeť má prawě litość nad námi. Než útrpnost tuto s námi w bjdách našjch nedává na gewo Pán samým toliko slowem, nýbrž i patrným skutkem. Wšak prwe než Dn sám Božkau mocj swau přispěl na pomoc trpjcem a hynaucjm: hleděl, gať do swědčuje sw. ewangelišta, přede wšim k autrpnosti pohnguti swé učedlnjky. Swolaw ge zagisté, oswědčuje netoliko, že má litość nad zástupem, nýbrž předkládá gim smutný a nebezpečný staw zlačného lidu, i hrozjcy žiwotu těchto nebohých nebezpečnstwí. Je to učinil obzlašťte proto, aby tež i w srdcích přátel a učedlnjků swých probudil útrpnost s lačnými zástupy, každému z nás musj býti zgewné. A k čemu chtěl Pán učedlnjky swé pohnguti, k tomu by neměl nás, kteréž ráčil powolati k dědictwí swému? — D nikoli! Z nás D. D. k útrpnosti a účinné lásce,

ě upřimné citedlnosti s bídau lidskau wybízi, nýbrž i zawazuje wšechy milostiwý Pán náš. On i nás swolává ě sobě, abychom naučili se ěi od Něho. On stawj před oči twé, zámožný B. S., hladem a nauzi zmořeného chudáka, abys uštrnul se nad ubohým bratrem swým. On tebe weđe B. S., do bjdne chatrce, do žalostné nemocnice, do trapného žaláře: aby se pohnulo srdce twé útrpností a milosrdenstwím nad nestřastnými bídáky, churawci, wězný. On dopausťti na tebe strasti a zármutky, aby, ěida-ge sám chléb bolesti, pokropený slzami, plynaucjmi z oka twého, a tudýž citedlnějšim se stana bjdny swých bratrů, tjm horliwějši útrpností a láskau stíral slze s očí, útěchau naplňowal srdce gegich. On ti klade na srdce slowa swá. On ti welj, aby, mage před očima příklad Geho, milosrdným byl: a ty bys nechťel ani u taťowého mistra vyučiti se ctnosti, bez kteréž na wěky zůstauu tobě zawřeny brány říše nebeské, aniž budeš moci užiti milosrdenstwí a lásky wěčného Slitowníka? — O B. S., toho rač náš wšechy uchowati milost Páně! A Pánu swému se mēgme, slowem i příkladem Geho podněcugme se ě útrpnosti a lásce, abychom, — gať dj sw. Pawel, radugjce se s radugjci, uměli též plakati s plačjci. Útrpností a účinnau láskau dowedeme pať zagistě, že, ne-li docela, mnohem wjce než s polowice zmizí strastné hejno wšelikých strastj, bēd a neřestj, činjčich tuto krásnu zemi Boží údolím pláce a bēdowánj. Útrpnost a účinná láska wyžene hlad, drahotu i mor z země, bjdnu a nauzi z obci, zármutek a nářeky z přibýtků nassich, nedůwěru pať i zášť a nenáwist ze srdci lidských. Útrpnost a účinná láska spogj rozdmowené děti téhož Dce pewným swazkem wzágemného bratrstwí, nýbrž naklonj též sameho Dce nebeského, aby, kde nestáť lidská síla, wšemowaucej prawici Geho spomoženo bylo trpjcimu člowěčenstwou. Tak to učinil Pán Jezš w předložení sw. ewangelium dnešním: tak to činiti bude na wěky. Roznjtiw zagistě srdce milých učedlníků swých swatým citem útrpnosti, otázal se ěich: kolik chlebů máte? a řdyž mu byli řekli: sedm; kázal zástupu posaditi se na zemi: a wzaw sedm chlebů, djky učiniw, lámal a dával učedlníkům swým, aby předkládali, a rovněž tak učinil i s rybníckami, kteréž tu měli; Pán rozmnožil, — učedníci předkládali, — zástupové gedli a nasyćeni gsau. Wšak Pán útrpným a skutecným pomocníkem býti po dneš nepřestal, nýbrž den co den wšsem na gewo dává, že nenj uťráćena Geho moc, aniž ochladla Geho dobrotiwá láska. Co učinil na pausťti, činj po dneš, činiti bude po wěky. Uneb nemusí-liž každy z nás wyznati prawdu, ztworzenau slowem Božím, že ěest to Pán, kterýž otwírá štědrau ruku swau a nasyćuge wšeliký živočich požehnáním? Mýť to widjme na swé oči, že

Bůh žiwj nás od mladosti, dáváge nám pořm a nápoě w čas přjhodný. Mýť widjme, že, gať sw. Augustin dokládá, tž Pán, kterýž rozmnožil w rukau swých několik chlebů, rozmnožuge podněs zrnka obilnj, rozsetá na polích nassich, tak že wydá: wagi užitky stonásobné. Ano D. D., Pán náš do: brotiwý to ěest, kterýž rozmnožuge obilj na polích a stromowj na zahradách, lauky odjwá trawau i kwjtm, a stromy ošpá owocem, rozmnožuge ryby we wodách, ptactwo w powětří, a wšeliké živočichy na zemi, — wysílá slunce, sesílá děšť, mēnj čas, aby wše růsti a zrátí mohlo ku prospěchu nassemu, abychom měli co ěisti a piti i čim se odjwati. A my widauce to na swé oči, wáhali bychom, wyznáwati, že Pán posud nepřestal rozmnožowati dary swé pro nás, abychom nezahynuli na cestě? O kdo má rozum zdravý, a mjesto citelného srdce w psau nenosj twrdý kámen: o tom ěiž níkteráť pochybowati nesmj. Wšak na omylu byl by ěi B. S., domnjwage se, že Pán požehnáwage práce twé, rozmnožuge obyčj, owoce, stáda twá, činj to pro tebe sameho, — že můžeš na: kládati daným sobě statkem, gať ti libo. Pán Jezš co činił na pausťti, činj podněs. Djky učiniw, lámal a dával učedlníkům swým, — níkoli aby sami toliko gedli, nýbrž — zástupům aby předkládali. Požehnuw tedy úrody na rolich, lučinách, sádech i winohradech, podal tobě požehnanj swé, abys i ty, gať druhdy učedníci, ěsa šfářem a rozdawačem mnohotwárné milosti Geho, předkládal zástupům la: čných bratrů swých, řdil se s potřebnými a tauž mě: rau dělál sobě přátely před Bohem ze swěřeného sobě statku. Toť welj tobě, toť se do tebe naděge Pán: a ty bys nedbal naplniti naděgi a uposlechnauti roz: kazu Páně? Hle popatř ěen na učedlníky w dneš: šním sw. ewangelium. Dniť, gať ěim bylo weleno, kládl před zástupy, co byli obdrželi z rukau mi: stra a Pána swého: a ty mage i chťge býti rovněž tjm, co byly wěrné ty dusse, nechťel bys klásti do rukau bratrů swých trpjcich požehnanj swěřené tobě? O ěestli bys tak gednati směl, wěziž ubohý bratrě, pamatug nestřastná sestřo: že by tebe wšim právem wyhostil Pán z počtu a společenstwí učedlníků swých, djł twág že byl by — se zloděgi a wražedlníky. Pán sám obwinití by tebe musil, žeš newěrným wládařem gehu. Bratrj twogi, kteréž, poněwadž ěi se djwal se stu: deným srdcem na bjdnu gegich, aniž chťel předklá: dati ěim ze swěřených darů Božích, nauzi, bjdau, zinau, hladem zmořeni gsauce, zhynuli na cestě we: zdejšího žiwota, postawj se gednuw proti tobě, obwi: ňugjce tebe, že ěi byl wražedlníkem těla — a wšak mnohdy též i dusse gegich. Saudce musj pať od: sauditi tebe bez milosrdenstwí, poněwadž nemůže zru: šeno býti wěčné slowo Páně, an dj: Saud bez milosrdenstwí stane se nad tjm, kdož neči: nil milosrdenstwí. (Zak. II. 13.) a kdo zachpá-

wá ucho swé ku křiku chudého, i on křičeti bude, a nebude wyslyšan. (Pr. XXI. 13.) A protož pokud gest čas, považme dobře, B. S., považ každý z nás, co činiti náleží. Ku Kristu Pánu pogďme a učme se od Něho, abychom záhy ugiti mohli strasnému saudu onomu bez milosrdenstwj. Nachylme se k útrpnosti s bratry swými we wsselických bj-
dách a strastech gegich; mēgmež citelné srdce a ruku ochotnou k milosrdenstwj; nikdo z nás očí swých neodwracug od chudého, aniž prodlewen s darem w úzkosti postawenému. (Sir. IV. 6.) Budmež milosrdnj gedni k druhým, abychom sami dostli milosrdenstwj. Předkládejme z tohož, což poz-
dal Pán do rukau nassich, lačným, trpějím bratrům swým. Budmež dobrými šasáři a rozdawači mno-
hotvárných darů a milostí Božích. Těžme dobře s hři-
wnami swěřenými nám od Pána, abychom uznáni byli za wěrné služebnjky a učennjky Geho. Na tom ustanow se každý z nás, že chce dle možnosti činiti
dobře wssedněm, zlást ale domácím wjry, aby giž ušlaly bēdowanj a nářeky bratrj nassich, hynaucjch bez swé wlastnj winy. A buď si, že bychom sami často sebe skrownějšj krmj za wděl wjziti, pochautek, šperků a nádhery ba i pohodlj se musili odřici: ne-
dbeymež na to B. M., odřekněmež se toho, a krmjce lačné, odjwagjce nahé, ugmagjce se opusttěných, i sdi-
legjce se upřimně s potřebnými, hledmež dáti swětu důkaz, že Pán neswěřil darů swých nehodným newě-
rjkům, ale že gsme se naučili od Něho útrpnosti a lásce. Mēgmež i my, gakož měl On sám litoš nad námi, litoš nad sebau samými, nad bratry swými: oko Geho bude pak bdjeti nad námi, ruka Geho bude nám požehnáwati, a předrahj poslad lástj Geho dostane se nám za wěčné dědictwj. Amen.

Maudrost otcowská.

Od

Boleslawu Jablonského.

3.

Maudrým buď, když čelem w čelo
S tělem swým chceš zápasit;
Neb ne *otrokem* má tělo,
Nýbrž *sluhau* ducha být.

Ne kdo — chtě, by umrtwělo —
K *zhaubě* těla zápasí,
Ale ten jest rek, kdo tělo
S duchem drží w *sauhlasi*.

4.

Welekrásné umění jest,
W mrtwý kámen ducha wliti,
Aneb kauzlem pestrých barew
Krásnou duši zobraziti.

Welekrásné umění jest,
Stobarewné ducha kwití,
Sličné kwěty fantasie
W rozmanité wěnce switi.

Welekrásné umění jest,
Wtěliti, co srdce cítí,
A nebeské moře zwuků
Jemným deštěm w duši liti.

Welekrásné umění jest,
Swatyně a chrámy zditi,
A tak z prachu rukau tworči
Bohu sídlo utworiti.

Umění však nejkrásnější,
Jež ne každý umí ctiti,
Nejtěžší a nejwzácnější
Umění jest — *maudře žiti!*

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method.

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Důležitá wýprawa sw. bratrj k národům Slo-
wanšým na Morawě stala se l. P. 863. Pro-
šedše kraginy Bulharské, a kážjce wssude wjru Kri-
stowu, dostali se konečně do wlasti Morawské, gestto
téměř na Dunagi u Pesti s řjšj Bulharskau mezo-
wala. Národ slowanšj ge wssude upřimě wjtal,
s obzwláštnj ale wděčností a sláwau přigal ge na
knjžecjm dwore swém Rastislaw. A tu počalo také
překrásné působenj gegich. Žjdiwšse náležitě služby
Božj, začali při nich pěti přirozeným gazykem. Ra-
dost srdečnou rozjiceneho lidu Slowanšého péro
nepopjše. Ze wssch stran walily se zástupowé
k Welehradu — křesťané i pohané chwátali do chrá-
mu, kdež apoštoljšj bratrj mši swatau i giné služby
Božj slawjwali, aby widěli a šlyšeli swaté hla-
satele wjry Kristowj. Dogjmawau wýmluwnosti
wěrných služebnjků Páně zmáhal se každým dnem
počet učednjků a wyznawatů Kristowých. Duch swa-
tj mluwil ústy a Dtec nebeskj požehnáwal slowům
opradowých apoštolů těchto, gežto mimo špasenj
dusj a rozšjřenj králowstwj Páně žádných užtků
a wýhod časných newyhlēdawagjce, z pauhé lástj
a s celým srdcem w swatém úradě swém pracowali.
Když pak bylo na slawném Welehradě wšse w slusnj
řád uwebeno, a nowě wštjpená cirkew Kristowa utě-
šseně giž wzkwjtala: wydali gsau se sw. bratrj odsud
na apoštoljšké cesty po wessere wlasti. Renj nám
šice powědomo, kam se nejprwé obrátili, kde, ga-
dlaugo a s gakým prospěchem swatj mužowé tito
pracowali. A wšak nepochybime od prawdy, djme-
li, že celau řjšj Morawškau prošli, a též i do Čech

se dostali. Říše Moravská rostla tehdaž velmi utěšeně a blížila se k svému nepřekonatelnému květu. A ni patřily již všední krátiny od pomezí země České až hluboko do nynějších Uher, od hor Moravských a Tater až dolu k Dunaji, nhybrž i přes Dunaj k gezeru Blatenskému vztahovaly se hranice slavné a veliké této říše. Čechové na západní straně, Srbové a Chorvaté na půlnoci žili s Moravany v bratrské přízni, strojce se k různému sgednocení proti společnému nepříteli svému, králi německému. Všední tyto země byly otevřeny svatým bratřím — byly požehnánou rolí apoštolského působení gegich. Nejprve pracovali na Moravě. Lid jim otvíral srdce, a oni genu brány k nebi. Zástupy věřících množily se každým dnem. Bylať pak také u Slovanů mnohem příznivější role pro sjmě pravdy Boží, než u kteréhokoliv národu za oněch časů. Náboženství gegich zajiště zachovalo v sobě mnohem více krásných zbytků z původního zgewení Božího, kteréž od Adama ústním podáním s pokolení na pokolení přecházelo. Ačkoliw během věků wšeligaťe záhubné bludy k prvotní pravdě byly se připogily, modlářství se zmohlo a množství bohůw, bohyn, bůžků se wyrogilo: nicméně wšak newyhynula u Slovanů nikdy wjra w gednoho swrchowaneho Boha, genž dobré miluge a zlé nenáwidí i tresce. W životě gegich domácím i veřejném gewily se negedny krásné ctnosti. Ucta k Bohu byla živlem gegich života, panenská cudnost u veliké wážnosti, wěrnost mezi manžely byla u nich obecná, hostinnost k přichozím dědicau gegich ctností. Přirozenau tichau, mjrnau powahau swau více k rolnictwí a řemeslům se nesli, než k bogům a wálkám, ačkoliw bogugce s nepřátely swobodny a národnosti své, hrdinský sobě uměli počínati. — Takový národ ziskati Kristu, bylot owšem dosti snadnau i milau práci, pokud se w nj uwázali mužové nassim swatým apoštolům podobní. Radost a podiwení gjmá člověka widaucího, kterak se na Moravě počet wyznawačů Kristových walem množil. Widauce takové požehnaní Boží sw. bratři, tím wětší horliwosti se oddávali swatému djlu. W úrodných rowinách na Haně, po obogím břehu řeky Moravy, Wáhu, Hronu i Dunaje, w krájinách pod Tatrami i za nimi zvěstowalo se ewangelium a pokog lidem dobré wůle, slawily se služby Boží a rozléhali se poswátní zpěwowé křesťanství w přirozeném gazyfu Slowanském. Zdáť se, že swatí apoštolové nassi též i do Králowa k Polákům byli zassli: s gistotau pak twrditi možná, že w Čechách, neli hlaub, aspoň w nynějším Králowéhradeckém a Chrudimském krági slowo Páně kázali. Že i zde našli půdu dobrau, není potřeby dowoditi. Naswědčují tomu založení dwa chrámowé ke cti sw. Klimenta, gehožto swatě ostatky ctitelové geho, sw. Cyrill a Method s sebau na wšedch

cestách swých nosili, — geden w Litomyšli a druhý w Králowé Hradci. S radostným srdcem a wděchnau myslí djwal se slavný Rastic na zdar práci sw. apoštolských bratřím, a tito, čím byla žen bohatější, tím ochotněji nesli břímě dne i horka, tím horliwěji stáli k bohumilému úkolu svému. A wšak na swětě nekvetau růže bez trní, práce není bez potu, wjra newjtěží bez boge, wěrní Kristowi negsaw bez protiwenství. Z nassim swatým apoštolům nastaly boge a protiwenství z té strany, odkudž by se jim spíše pomoc a podpora byla poskytowati měla. Bylať to sausední biskupowé němečtí w Pasowě a Solnohradě, kteréž widauce, co se děje w krájinách Slowanských, nelibě to nesli. Na dwore tehdegších císařů německých, gakož i w celém národě, panowalo to zdání, že wšední krátiny Slowanské jim právem náležeti magj. Rowněž tak smýšleli též i dotčení biskupové. Widauce, gaky rychlý prospěch činí Cyrill a Method we vlasti, kterau již ku swým biskupstwjím přičítati nawykli, počali gsaw se welice strachowati, že tau měrau moc gegich ztenčena bude. Čtějce tomu předegjti, a zisknau Cyrilem a Methodem zemi we své duchowní wládě buď udržeti, buď pod moc swau přiwésti: zadali těžkau žalobu proti dotčeným swatým do Říma k papeži Mikulášowí, obwínugce ge z kacířství. Bylať pak to doba nemálo příhodná k takowémuto nařknutí. W Konstantinopoli byl téhož téměř času owšem nemálo učení, při tom wšak nesmjrnau ctizádostí welice zaslepený Focius, uchwátiv důstogenství biskupské, miláčkem dworu a patriarchau. Hrdost a pýcha opalowaly velmi srdce geho, tak že se nespjstil ničehož, ani lsti a podvodu, ani násilí a ukrutenství, pokud mu pomáhaly k domnělé sláwě. Prve než na kněžství poswěcen byl, osmělil se zastawati a rozhlasowati bludné důmjny o dussi lidské, hledage tudý slavného gména. Když pak přičiněním nespšlechtného dworenjna Bardasa patriarchau se stal: tuť počal zgewněgi odkrýwati dáwnější zámysly ctizádostiwé dusse své. Hřích negenom wede, nhybrž i nutí a žene k hřichu. Tak bylo i s Fociem. Mjsto co by se byl staral o vznik swatě wjry a swornosti mezi křesťany: počal sám tropiti různice, wede k rozdwogení cirkwe a do bludů duchowní owečky své. Neohrožený a bohabogý stařec Mikoláš byl tehdaž newyšším biskupem Římským. Z postawil se statečně proti hrdému patriarchowi Carhradskému, a na to, že prostopášíný císař Michael III. Fociowi patriarchowi nemálo přál, nic se neohlžzege, hágil přesnost a čistotu wjry proti bludům, a gednotu Cirkwe proti roztržce. Focius důmyslný, obratný a we lsti a aukladch dobře prohnáný, owšem neopominul ničehož, čím by se w důstogenství uchwáceném udržeti, moc papežkau ztenčiti, a sobě wladu nad wšedními cirkwami wyhodnými přiosobiti mohl. Za tau

přičinau swolal cirkwe východnj na sněm do Konstantinopole, winil wýborného papeže Mikuláše z kazcírswj, anobř i z cirkwe wyobcowati geg se osmělil. To wse zběhlo se r. 867.

Tím skoro časem přišly z Němec žaloby proti našim swatým apostolům. Papež, gežto se prwe nemálo těšil z daru wjry křesťanské mezi Slowany, zprávami, stížnostmi a nářky biskupů německých nemálo se ustrassil. Wěda, co se děje w Konstantinopoli, a co činj knězi řečtj w Bulharsku, počal se obáwati, aby snad i Cyrill a Method, genž z Carhradu byli wysšli a w Bulharsku wjru hlásali, s Jociem gsauce w přátelském srozuměnj, místo čisté wjry, gednoty a lásky křesťanské, bludy, roztržky a nenáwist ofsetmetného patriarchy Konstantinopolského do srdce nowě obrácených národů newštj pili. Bedliv gsa powinnosti své, powolal swatý otec Solunské bratry a apostoly nasse do Říma. Hlas papežůw ctili naši swatj, gafo ctěgj wěrnj synowé hlas milého otce. Gsauce sobě dobře powědomi wjry své, nelekali se spravedlivého saudce; owšem pak sami to, co se we vlasti gegich dalo, za złé pokládajce, wydali gsau se na cestu do Říma.

(Pofračowanj budaucné.)

Sw. Otec Pius IX.

(Dokončeni.)

Že takým způsobem, jakým sobě sw. otec počíná, nejwice získá i Cirkew i lidstwo, jest na jewě. Ne jiné budau bohda následky z jiných skutků Pia IX. Maje péči o zlepšení vlády a zákonů zemských, neustává starati se o zlepšení a wzdelání lidu swého. Na krátce po swém dosednutí na stolic papežskou swolal sbor mužů maudrých, učených a oswícených, uložiw mu za powinnost, uraditi se o nápravu škol a dobré zřízení ústawů wychowacích. Školy jsau obzlatním předmětem otcowské jeho péče. Aby roznítil k horliwosti i učitele i ditky, nawštěwuje sám w jednoduchém rauše kněžském bez průvodu, bez komonstwa, rovněž jako špitály a nemocnice mimo wšeliké nadání, také školy, mluwí s ditkami, podpaluje, odměňuje pilnost jejich. Učenosti a wědy prawé se neboje, a dobře wěda, že čím dokonalejší bude wzdelání, tím méně protivníkůw bude mít wira a Cirkew Kristowa: mužůw učených sobě tudyž wáží. — Wědy upřimě chtěje podporowati, pustil hned na počátku panowání swého wětši než býwala, swobodu u pronášení náhledů a zdání. Wýtečným učencům zemí swých powolil bez odkladu jezdit ku sněmům učenců wlašských, a tudyž otewřel i jiným Wlachům Řím a Bolognii na sídla ku sjezdům. Přijímaje na milost některé druhdy zpupné, bohatě však nadané muže, zřetelnými slowy k tomu otcowsky je wybizel, aby

již od té doby krásných nadání a wědomostí swých k dobrému a blahu swé vlasti užíwali. Wěda, že kněžstwu swěřeny jsau klíče králowství nebeského, ono že má býti swětlem swěta a soli ducha lidského, důtkliwě a srdečně k tomu je napominá, aby, následownici jsauce Kristowj, byli příkladem wěřících w řeči, w obcowání, w lásce, wíře, čistotě; k tomu zawazuje, aby wzdelanosti, láskau, swatosti žiwota wynikali. Příklad jeho působiti tu musí ještě wice než ta slowa srdečná. Jeho obecný list pastýřský k celé katolické Cirkwi nosí patrnu toho známku. Ruský posel, hrabě Bludow, ježto maje s papežem jednati stranu sewřené katolické Cirkwe w Polště a w Rusích, zkusil dle nejnowějších zpráv, rovněž tak jako vláda španělská, že se ani Pius IX. přelstiti nedá, aniž dopustí, aby pod pláštěkem práwa, zničena byla w národě polském Cirkew katolická úkazy ruského cára. — Jsa nejvyšší hlawau Cirkwe, nepřestal konati, k čemu nejnižší kněz zawázán jest. Neličená zbožnost, kterauž obět nejswětější slawiwá, jest důkazem, že **Pius IX.**, jsa muž modlitby, těm nejpobožnějším z předchůdců swých se rovná. Wše jiné konání jeho slauží za důwod, že jedním z nejhorliwějších, nejráznějších, nejctnostnějších papežů bude. S radostným nadšením uwítal jej na kazatelně u sw. Ondřeje místo kněze Ventury wšecken Řím. Zpráva o prwním kázání sw. otce Pia IX. rozletěla se jako blesk po wšem swětě: mnohá naděje procitla w srdci, mnohá slza leskla se w oku upřimných katolíků, widaučích; kterak miluje otec jejich slowo Boží. Řeč, kterauž kněžstwo Římské k horliwému hlásání téhož slowa Božího a k horliwosti apoštolské wúbec podpalowal, nalezla w srdci každého wěrného kněze ohlasu. Péče o zwelebení ústawů ku wzdelání kněžstwa slaužících, již w tomto roce na jewo daná, nezůstane bez prospěchu. Čím dokonalejší, wzdelanější, ctnostnější pak bude kněžstwo, čím patrněji bude swět widěti, že hlasatel wíry jest „mužem wíry“, účinným apoštolem a sluhau lásky, podporau wšeho dobrého, prawým milowníkem člowěčenstwa, neohroženým širitelem blaženosti wúkol sebe: potuchnu a pominau zajisté boje proti Cirkwi, a kde jich bude stáwati, bude se bojowati, aby wítězství slawiti mohly blahodárná wira Kristowa i Cirkew. Kdožkoli tedy tak jako Pius IX. wedlé zjewné wúle Kristowy o mrawní a wědecké wzdelání hlawní péči má: může tím ujistěn býti, jeho péči že se urychlí ta doba, kteréž bude Kristus we wšem a wšecko. K muži pak, ježto tak swědomitě prohlédaje k potřebám wěku a lidstwa, blaženější strojí pokolení lidskému budaucnost, kdož by neměl důwěry, necitil wážnost, úctu a lásku? — A k tomu žadaucímu konci wedau netoliko ústawy a zřízení, jakowěž sw. otec wywoláwá, nýbrž i jednotliví

skutkové w obecném všedním životě pomáhají k tomu. Všeho, což jméno má, powšimne sobě jeho zrak, pronikající zde motaninu ničemnosti a úkladůw, tam pramen strasti a bídý lidské. Nikdo, ježto hledá pomoci u něho, neodejde bez potěchy, neodejde, leč by se ujistil, že jest Pius ochotným pomocníkem jeho a laskavým otcem. Osířalé dítko, celé uplakané, wine se k němu na veřejné ulici s důvěrnau otázkau: „Ty-li jsi papež?“ — a papež odpowídá laskawě: „Jáť jsem“ — i wyslyšew jeho nářek, že nemá ani otce ani matky, slibuje mu: „Jáť jsem otcem twým.“ — Sprostý woják, dotřew se k němu, podává mu *špatný* chléb, kterýmž odbýwá se wojsko. Pius IX. ubezpečiw wojáka před pokutau na něho, že žalowal na swé wrchní, čekající, pozwe si náčelníka wojska Římského na snidání, předloží mu tu bídný tento chléb k namáčení, důtkliwým způsobem tímto daje na srozuměnou otcowskau wůli swau — a wojsko jest od té doby dobře opatřeno. W tlačenci tiskne se k sw. otcí sprostá žena. Šwýcar, ježto ji byl nemilosrdně udeřil, musí za to do žaláře. Nemocná žena wolá okny a prosí mimojdauciho papeže, aby zastawiw se, ji udělil požehnání. Pius přistaupiw k oknu a učiniw, oč jej žádala důvěrná ta duše, srdce její naplnil útěchau a rozkoší právě nebeskau. Do Říma přijde sprostý kmet i hlásí se k sw. otcí, jehož prý zachowal při životě, když se, jsa pacholátkem, topil. Sw. otec dá se s ním do řeči, a přesvědčiw se, že jest tomu právě tak, i obdarowaw náležité dobrosrdečnému starce, ku bratřím swým do Sinigaglie milostiwě jej posílá. Na swých častých procházkách po klášterích, nemocnicích, špitálech chodíwá bez komonstwa. Některý důvěry jeho požíwající kněz býwá s ním. „Jsa u prostřed lidu swého, nebojím se nikoho,“ jest jeho heslem. Přístup k němu jest wolný. Wšeliké žádosti přeje sluchu, každé slušné a sprawedliwé hledí wyhowěti. Běda těm, kdož by mezi ním a lidem hráze neb stěny stawěti a zrak jeho bělmem pokryti chtěli. Že jeden z přednějších služebníků jeho spis, obsahující žalobu proti němu samému, odstraniti chtěl, za to musil z Říma. Že ten a onen legat čili wládař w některé krajině nelibost swau s amnestií veřejně na jewo dal, že sprawedlnosti náležitěho průchodu nepřál, musil toho slušně pykati. — Než příliš daleko bychom se pustili, kdybychom všeccky podobné činy sprawedlnosti a lásky, při sw. otcí každým dnem patrnější, zde chtěli uwěsti. Musíme na několika těchto příkladech přestati, ač milo by nám bylo, déle mluwiti, a jak sobě důvěrně myslíme, drahým rodákům a krajanům našim poslouchati. Nebo kdož tomu není rád, widí-li před sebou člověka, jenž prawým jsa obrazem Božské milosti a lásky, stojí na místě, ku kterémuž všechen swět

patří, a každým dnem nowá dobrodini rozsiwá? — Tím bolestnějším nás to dojímá citem, že — což owšem, pokud lidé lidmi, jinak býti nemůže — misty odpor i proti němu se stawí. Mnohý-tě člověk, jemuž vlastní zisk jest modlau; mnohý w jistých náhledech jsa odchowán, w nich jediné zdar dobré věci hledá. Takowýmto nemůže owšem přirozeným během to a ono po libosti býti. S bolestí doslychati se bylo, že tu a onde zaslepenci takowito ku zpauře se měli. Neméně jisto jest, že snářským žádostem jistých lidí ani sw. otec ne wyhowí. Z troji tedy strany stawí se proti záměrům a snahám jeho odpor. Zatím však důvěrně může hleděti katolik ku branám budaucnosti. Protiwníci odporem swým pomáhají sami bezděky prawdě ku wítězství, a w díle rukau swých, jak dí sw. Dawid, zaplete se bezbožník. Bůh, kterýž dal Pia IX. Církwi, oswítiw maudrostí, nadaw darem síly náměstka swého na zemi, dowede prawici swau rozptýliti rady a úklady nepřátel. Tuhé owšem, těžké boje nastaly, těžší ještě nastawaji za těchto časů Církwi. Pius IX. ustanowen jsa za wůdce lidu Páně, zná swůj úkol, zná swé powolání. Bůh sám jest i bude widitelným jeho ochráncem, a Církew bojujic jako bojowala od wěků, slawiti bude poznowu radostné wítězství. — Tot jest neomylná naděje naše, kteráž tím wíce roste, blažic srdce katolika, čím lépe, čím bystřejším okem se na život a počínání tohoto papeže díwá. Hledme jen, seč každý jest, abychom jako wěrní synové k hlasu sw. otce zmužile stáli pod korauhwí nebeského Pána swého, usilujice bojowati boj dobrý, zachowati wiru a k plnému rozkwětu pomoci králowství Páně!

Založení špitálu N...ského.

Wilém, hrabě z B... náležel mezi neyxpředněgšji rozkošnýjky šjdelnjho města. Oblek dostáwal z Paříže, šoně kupowal z Angličan, honjci a stawěci psi dosjžlali se mu ze Škotska, geho myslivci byli Šwegcaré, wjna se mu dowázela ze Španěl a z Francouz, geho obrazárna škwěla se malbami neywytečněgšjch umělcůw italských — šlowem: celý šwět uведен byl nassemu mladému pánu w poplatnost, odwaděge daně geho libůstkám. Mage prawau hognost »podstaty tohoto šwěta«, gsa mimo to duchaplným špolečnjkem, a krásné pleti pro swogi škwělau zewnitřnost wjtazným hostem, gatž by byl mohl zůstati bez četných přátel? Awšak podiwná wěc! Mladý, bohatý, obljžbený hrabě wšřady se nudil, aniž od swého 21. roku škoro nikdy wíce se nepousmál. Přátelé sobě darmo lámali hlavy, aby mu nelibé wřtochy wyhnali z myšli, geho netečnost a zasmušilost nowými zapudili rozkoššemi.

Než hrabě Vilém z B... již ani tomu více nemiloval, veselíké hodování se mu protivilo, ples ho nic newábil, důvěry v ženskau stálost dávno již se byl odřekl, vědy a umění neměly více žádné w nádě pro něho, v přátelstwj newěřil — všeho, i naděje se byl spustil. Aťšak myšlil bych se, kdybych mlčenjm pominul, že předce gedna wášeň někdy zatřásala wyprahlým geho srdcem — hra w karty. U hracjho, kartami a zlatem pokrytého stolku předce poněkud opauštila geg obyčejná zamyslenost a netečnost, zde aspoň cítilwal něco: wše ostatnj nebylo více s to, aby mu něgakau »emocje« něgaké pohnutj při něm způsobilo. Časté střídání se štěstj s neshěstj, prohra a vyhra rozněcowaly aspoň chwilemi geho útrobu. Z pozorugje s potěšenjm geho přátele gednoho wečera, že se jim podařilo poněkud rozplástiti Wilémowu žáduměwost, wymohli na něm spogenými prosbami, že přisljbil uspořádati štwostnau besedu; wymjnil sobě ale, aby žádn geg k tanci nenutil. Obrátiv se k mladému umělci řekl: »Wynaložte wše, seč gest Wáš umělecký wtíp a moge penjze, k okrášlenj této besedy, abychom u besednjšw neu- tržili sobě hanby!« Z newáhal umělec řjdit se dlé pobjdy Wilémowj, a takowau nádhernostj a tak wytrělm wkusem chodby a sály palácu hraběcjo ozdobil, že nebylo pamětnjka w celém městě, genž by gasněgšj záři swětél a spanilegšj skupenj kwětowých wěncůw byl kdy spatřil. Wstupugjcm se zdálo, že gako by kauzelným prutem gsauc dořknuti, z čjré noci nagednau w blesku slunečnjm, a ze zimnjch ledůw u prostřed kwetaucjho, milostnjmi dechy wjtugjeho gara se byli octnuli. Slušno wšak podotknauti, že se onen ples w čas třesuté zimy byl uspořádal. Dšmý den se právě chýlil k wečeru, co wšechnj střechy hluboký pokrýwal snj, a průčelj domůw gako hla- cená wyhljžela. Boháči před frutau zimau w domech pečlivě uzavřených byli uchráněni, w důwěrném kruhu, okolo přjgemně praskagjch kamen sobě howje. Strasti, které zima s sebau přiwádj, swjraly pauze chudinu, ony bjdné ubožáky, které ani dobře přiléhagjch dweřj, ani dwogatých oken, ani paliwa, ani peřin nemjwagj. Ach! gak bolestná gest zima! W počasj garnjm a letnjm, kdy powětřj libě wane, a wše, co dýše a žije, lahodně celuge, gest bjda a nauze s polowici šneřitelněgšj, ale gjzlivý dech času zimnjho, genž kmetům třesenj audůw působj, matky a děti k pláči nutj, newysřlowná gest tržej.

Okolo desáté hodiny wečernj řšřely z oken palácu hraběte Wiléma z B... blesky oslepugjch záře na ulici; zdálo se, gakoby welké, gasné oči do čjré noci wyhlédaly, ku spánku wjčka swá zawřjti nemo- hauce. Na sněhu obrážel se ořwjcený dům a rudá záře třepetala se w geho stjnu gako úřněch na twáři zemřelého. Se sanj a kočárůw, které beze hluku ode wšech stran se sbjhgje, pod krásně klenutým stanem

na dvoře zastawowaly, milostně, kwjtm, perlami a diamanty wyšperkowané dámy sřezaly na měkké a bohaté čalauny. Scházela wšak gestě gedna, a právě gegj nepřjtomnosti sobě wšjmnul hrabě Wilém. Půlnoc se bljžila, když sám wysřel na schody chtěje se dowědjti, zdali gestě nepřicházj? Neboť otec umjragcj byl mu řekl: »Dceru mého spolubogownjka, generala R...ského, rád bych byl swým djetem nazýwal; gestj krásná, bohatá a welikými dary ducha wyniká. Gegj otec a gá gšme wás kolikráte w duchu zasřbowali.« Renj tedy diwu, že by gi Wilém při této slawnosti rád byl widěl. Čekage na prahu zočil ženu, ana kwjlcj djetě w náruči drjce, bázlivě k němu přřstupowala. »Odstraňte tuto žebračku!« pokynul slaužjcm. »Ach! Milostnjw pane!« — »Wždýť gšem dnes ráno poručil rozdati almužnu!« zarazil gi hrabě. — »Ach! mne we- lice w nohy zebe, od rána gšem ničeho neměla w úřtech ani gá, ani moge djetě. Darugte mi pro milosřdensřwj Božj něco, abych sobě dyleba a paliwa kaupiti mohla. Mé ubohé djetě!«

W tu dobu wjžďdel do dwora pomoz dávno očekáwané dámy. Žebračka byla rychle odstraněna. Sotwa ale že byl štwostnj kočár odgel, přřšla zase na schody, djetě gegj wšak nekwljlo více: onoť usřnulo; i žena cítila, že trapiwému hladu na wzdory wjčka gi zapadala. Škrčila se do řauta pod stan: tam aspoň nepadal snj. Geden ze slaužjch, gda do řklepa nal- ležl a wyřnal gi na ulici. Ubohá matka nemohla více dále, údowé gegj byli gjž zimau tuze škrčili. Z položila se u wrat dwornjch; piljř chránil gi aspoň po gedné straně před sněhem, djetě swé přřtřřla k pr- řšm, awšak ono nekwljlo více, byloť uřřdlé, žtw- dlé — mřtwé! Ubohá matka o tom arci newěděla, myřlilať, že řwj zmořené ubožátko. Hlawu o odsadnj řámen mohutnjch wrat magje opřenau, a sněhem gsauc zakřyta usřnula — na wěky. W posřdnjm okamženj zwednau gestě gednau swé zřaky k gasně ořwjceným oknům boháčowým, spatřila nádherně ozdobené dá- my, any se mřhaly w tanečnjm kole. Ach! kdyby gen gedinau z řech na marný odřw wystawených perel gi byly darowaly, byla by mohla důřtatek paliwa pro celau zimu sobě nakaupiti, sebe a djetě swé ořřráti, a snad gestě teplau pokrýwku zgednati; — ale kdož o řj wěďel?

Po gedné hodině wjprowázel Wilém kněžnu, která geg swau přřtomnostj byla počila, ku štwost- němu powozu, a klopyřna byl by řřoro upadl, nohau u wrat o což zawadřw. Z wjwadřl se proto ře sluje- bnjch. Zito hledagje, co by to bylo, naležli pod zářwj zmřželého sněhu — zdřewěnelau žebračku s djetem. Na wzdor hlučné huddě a wesělemu plesu prodrala se do gasně ořwřtlených; kwětowými wěnci ozdobených a přjgemně wyřopených řálůw powěřt o strasřné řmřti ubohé matky. Tu se předce na řždě twáři zarděla gřřtra saucitu a wážnosti při takowé strasřti. Uml-

knul ples, a hosté se rozešli. Wilém zůstal sám. Sšel dolů, aby spatřil nebožku. Právě donášeli ji do síně; ženské služebnictvo marně se namáhalo třením vrátiti v ni teplo života. Zaufalý mušil býti poslední zápas matky té se smrtí; neboť po velikém nářlu teprve podařilo se ženám odegmauti ji dítě od prsou. Přes hodinu stál tu Wilém, oči své ustavičně maje opřené o mrtvolu. Na gednau, jakoby náhlým útokem vzteklosti byl uchvácen, gal se trhati s římskými šatovými květovými věnce a šlapati po nich; načež do své komnaty se zavřel. Nikdo neosmělil se obtěžowati geg návštěwau. Za několik dní, které w hlubokém rozjímání o samotě ztrávil, spastelný w duši geho dozrál úmysl, na němž před obrazem máteře své klesl, celau swogi budaucnost založil.

Wystawilte we swém rodinném městě klášter s welikau nemocnicí, a když byla budowa dokonána a wšim hogně zaopatřena, stal se hrabě Wilém prostým bratrem, služebníkem lásky; a doložime-li, že, když po 15 letech w Pánu zesnul, wšeobecně za swatého byl považowan a nemocní gednjm hlasem nařikali, že horlivějšího a swědomitějšího sluhu miji nebudau, kdož by se tomu divil?

W listině, gižto pro swůg dobroděgný ústaw, za který wlasti geg po dnes blahoslawj, wlastnoručně byl wyhotowil, nachází se i následující článek: »Od slawnosti Wšech Swatých a Swětíc Božích počínajíc až k sw. Marku, budau se topiti ustawičně dvě veliké síně, do nichž chudobným we dne w noci wstaupiti bude wolno. O polednách a o sedmé hodině večerní bude se též rozdělowati poljwka. Milosrdným sestřám odewzdá se péče o matky a děti. Mimo to se mezi chudobné tohoto města každoročně před Narozením Syna Božjho rozdávati budau wolné pokrmy a paliwo.«

P. F. Škopík.

Církewní zpráwy.

Z Říma. Během tohoto roku zemřeli w Římě dva kardinalové. Dne 23. dubna nábožný a neunawený wreční zpráwce kongregace sněmu Tridentského, *Polidori*, slynauci učenosti a wšelikými ctnostmi. Na místo jeho dosazen jest kardinál *Ostini*. — Před nemnohými dny, dne 24. kwětna, odebral se též wytečný kardinál *Micara* na wěčnost. Znamenitý tento muž narodil se dne 25. října 1775 dal se záhy do řádu kapucinského, a w krátce i učenosti swau i přisnau horliwosti kněžskau tak wynikl, že jest wywolen za generala řádu swého, w kteréž důstojnosti až do r. 1827 setrwal. Byw ode Lwa XII. powýšen za kardinala, zůstal *Micara* wěren sobě. Nenáwidě lesk a nádheru swěta i rozmařilost života, přísný sám na sebe, milowal wřelým srdcem zákon Páně, i snažně taužil, aby wzkwetly i Církew i blaho lidstwa. Jsa účinným přítelem lidu, byl w nemalé lásce u Římautů. Při posledním wolení papežském žádal si toho lid zjevným prowoláwáním, aby kardinál *Micara* dosazen byl na stolicí sw. Petra. I padli skutečně některé hlasy na

něho — ačkoliw by churawý tento stareček ono břímě s tíží byl na se přijmauti mohl. Tím horliwějším pomocníkem byl *Micara* sw. otcí, Piowí IX. Dokonaw po dlouhé bolestné nemoci běh života, odkázal jmění swé, jak ho byl i za žiwa užíwal, k dobročinným účelům. Na opatrownu čili školku pro malé dívky, ustanowil 50,000 skudůw... Odtud již widěti, jakého ducha měl horliwý tento milownik zákona Kristowa.

— Wedlé zpráv wydaných od tak řečené *propagandy* w Římě, ústawu pracujícím o rozšiřowání wíry, obnáší počet katolíků na celém swětě asi 160,000,000. W Ewropě patři téměř 130,000,000 duší k naší swaté Církwi. Arcibiskupů jest tu 180, biskupůw počítá se 469. — Po Ewropě přijde, co do lidnatosti katolické, Amerika, w nížto se 27,500,000 duší ku katolické wíře přiznává a pod zprávou 12 arcibiskupů a 67 biskupů stojí. W Asii jest jenom asi 1,500,000, w Africe 800,000, w Oceanii 360,000 wyznawačů naší swaté wíry.

Z Janowa. Wůbec jest powědomo, že slowutný oswoboditel národu irského, *O'Connell*, byl po wšechen život wěrným a statečným katolíkem, který celau duší oddán jsa Církwi, do poslední chvíle bojowal pro dokonalé oswobození její od nátisků anglikanských. Smrt jeho w Janowě byla korunau slawného života jeho. Jak mile zwěděl, že se nemoc nebezpečně zhoršila, dal se ihned zaopatřiti swátostmi, a přijal Pána Boha s takowau wraucností zbožné duše swé, že wšickni přátelé jeho welice byli pohnuti. — Když pak w sobotu před smrtí (dne 14. kwětna) znamenal, že se již blíží k poslední hodině, neustal, pokud stačila tělesná síla, s přátely a kněžimi přítomnými hlasitě se modliti. Posléze ochabl sice hlas — tím více však jewila se wrauci pobožnost zrakem a twáří. Přátelé pro pláč sotwa se modliti mohli litanie za umírající: on však modlil se s nimi jasnau twáří. Přítomnost ducha neopustila jej téměř ani před samau smrtí. Jméno: Ježíš, modlitba sw. Bernarda k panenské rodičce Boží, werše z žalmů a podobná skrausená wzdychání ozýwala se ze rtů jeho. Několik okamžení před smrtí mluwil ještě se swým zpowědníkem. Když pak posléze duše byla smrteelné tělo opustila, zůstal nebeský mír a pokoj na twáří velikého tohoto muže. — Wedlé wyslowného rozkazu nebožtíkowa přišlo srdce jeho, po wšechen život pro wíru a swobodu prawau láskau plápolající, do Říma, mrtwola ale do milowané wlasti — nešťastného, osiřalého Irska.

Z Francauz. We wsi *Goupilleres-Renfegers*, blíže *Rouena* we Francauzích, wyprawuje časopis rouenský *Memorial*, stala se wěc, kteráž leckterému lehkowážnému na wystrahu býti může. Několik řemeslníků zasedlo si w hospodě k stolu. Jeden z nich počal více ze zwyku nežli ze zlé wůle rauhati se Bohu. Hospodský, poctiwý muž, laskawě ho napomenul, a lehkomyšlný rauhač wzal sobě laskawé slowo k srdci. Za to však wytasil se ihned jiný, towaryš tkadlcowský, jmenem *Hurebel*, směle se swau maudrosti. Čhtěje za obzlaštneho ducha jmin býti, jal se tupiti wíru jako nějaké bláznowství, rauhati se Bohu, anobrž i směle twrdil, že Boha není. Čím více mu jini odpírali, tím zpurněji stál na swém. Pokusil se i hospodský laskawým slowem upokojiti ho. Než nešťastník, daje se do smíchu, hrdě se ozwal: »S twým Bohem sobě dnes powečeřim.« Než sotwa byl slowa ta z úst wy-pustil: nešťastník již ležel na zemi jako hromem omráčený. Wše namáhání přítomných, hospodského i hostů, bylo marné. Ubohý rauhač wzal bidně za swé.

BLAHOUĚS

Číslo 8.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wduwy Schulzowé w Jesuitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Štulec,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stf. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectví Schulzowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wduwy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle VII. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli VII. po sw. Duchu. — Sw. Cyríl a Method. — Starw katolické Církwe w Němcích. — Prokop z Důwodowa a Tomáš Wětril. — Církevní zpráwy.

Dne 11. čerwence.

Řeč na neděli VII. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. VII. 15—21.

Žři wěci gsau, na kterýchž musj přede wssjim wjice než na samém žiwotě wezdegssim, záležeti člo: wěku. Gemuť na tom záležeti musj, aby prawdu znal, ctnost milowal, a w milosti Boží stál; neboť bez prawdy, bez ctnosti, bez milosti Boží ani král sebe mocněgssj a bohatssj šťastným a blaženým ni: kterať býti nemůže. Odrhnutí se od prawdy, od: wrátiti se od ctnosti, zbawenu býti milosti Páně, gest wětssim nestěstjím, než kdyby desetkrát po sobě, kru: pobitj na poli zničilo žej, powodeň ztrhala luka, oheň ztráwil stodoly a přjbytky nasse, nemoc nadě: lala mrzáků z nás i bratřj nassich. A hle, aby nás před tjmto swrchowaným nestěstjím ochránil Pán Ježíš, wýbornau, lásky plnau wýstrahu nám dáwa w přečteném sw. ewangelium, když dj: Pilně se warugte falešných proroků, kterjž přichá: zegj k nám w rausse owčjm, wnitř pak gsau wlcj hltawj. Než kdož medle gest tak: wým falešným prorokem, kteréhož se pilně warowati máme? — Snadná:ť odpověď. Proroky wůbec býwali gsau mužowé, kterjž k rozkazu Páně lid učj: wali prawdě, odwraceli od neprawosti, podněcowali k ctnostem, saudy Boží mu zwěstugjce. A hle to mu wssjemu na opak činj prorok falešný. Za: kowý nestěstný twor, kterjž se stal prorokem fale: šným, owsssem sám nic nedbá ani na rozkaz ani na zápowědi Boží, nýbrž směle proti wůli Páně o to

usluge, aby člowěka odwrátil od prawdy, swědl s ce: sty ctnosti a zbawil milosti Otce nebeského. Oni o to usluge, aby lidé opustiwše prawdu Boží, místo nj klam a blud geho sobě obljbili; oni tupj a zleh: čuge ctnost, činj gi hned směšnau, hned trapnau, hned nemožnau; oni omlauwá, schwaluge hřjchj, a zakřjwá propast, muky, trápenj, s hřjchem spogené, potěchu a weselj, radost a rozkoš každému, kdožkoli od té »trapliwé neblahé ctnosti« se odwrátim, počne gednati wedlé radj, slowa, žádosti geho. — Aby pak doffel tjm spisse záměru swěho, nebýwá způsobu, kte: rehož by se nechopil, nebýwá cesty, na kteraž by se newydal; tu wtip a rozum, a domnělá wzdělanost ducha, tam wybraussenost gazjka, úlisná přjwětíwost w gednánj, lákawé přjpowědi a slibowánj — wssedko mu slaužití musj k tomu: on přichá:žj w rausse owčjm, wnitř pak gest wlkem hltawým, aby člowěka učinil — nestěstnjkem. Gať to činil prwnj z nich, pokussitel a swůdce w rági: tak to činj po dnes wssični následownjci geho, falešnj proroci. Bohu newěť! radil tam w rági starý ten had. Bohu newěť ale mně, na zákon Páně nedbey, ale čin, co gá chci, o milost Boží nestůg; i bez nj dobře býti můžeš! Tyto wýroky dábelské gsau po dnes gádrem wsseliké maudrosti proroků falešných, před kterýmiž wýstrahu nám dáwa Pán Ježíš. A kdo z nás by wáhal, užiti wýstrahy, dané sobě od neyplakawěgssjho přjtele swěho? Wždyň každému z nás patrno býti musj, že zkáza, záhuba, swrchované nestěstj ni: kterať nemůže minauti nás, pakli se nebudeme pilně warowati pro:

roků falešných. Wlk, a byt byl přioděn rauchem sebe milostnějšiho beránka, zůstane wlkem krvežizním, aniž uстане dámiti a požirati owce. Falešný prorok, děley se sebe lastawějšim, činy, slowy ano- brž, at tak djm, i dechem a přítomností swau otráwj duši, kteráž se mu otevířela. Geho přijwětíwost a láska gestit gedem, geho swůdná slowa gsau gako sšp a meč, gedem tjmto kalený, kterým raněna i zabita býwá dusse lidská. A nemusilž tu rovněž tak gako Pán Ježíš zdrowý rozum sám raditi nám. Pilně se warugte falešných proroků! Ano, D. D., pilně warowati se gich musíme, nebo prawdivá gsau slowa písem Swatých: Kdo se dotýká smoly, zkalen bude, zmaže se od nj, a kdož by ob- cował s pyšnými, obleče se w pychu (Sirach XIII. 1.), a gáž sw. Pawel dokládá: Málo kwas- su wšsecko těsto poruřuge. (1. Kor. V. 6.) Měg- mež se tedn, B. M., na pozoru, pilně se warugme falešných proroků, aby w nás — we srdce a w dusse nasse newprawili záhubného kwasu bludů a neřestí swých. Pilně warug se, B. M., falešných těch pro- roků, kteří »w rausse owčím,« slibugice ti wyželanost, oswětu a wšseliké wýhodn žiwota, přicházegj k tobě, a pod rozličnými záminkami, hned o tom hned o giném článku wjru krátkozraký rozaumeť swůg sobě brausj: kterým wjra w Krista Ježíše a blahoděgné učenj Geho, wjra w nesmrtnost dusse a žiwot wěčný powěrami páchne, kteří nebe a peklo mezi staré bág- ky kladau, u kterých wjra w Boha, w swatost a spra- wedlnost Geho nemá mjsta: warug se, utjkej gich, neboť přicházegj k tobě gako wlcí hltawj, aby neyprwé nedůwěrau k Bohu a pochybnostmi o prawdě slow Páně naplnili duši twau; — a pak, olaupiwšse tě o poklad wjry Bohem samým tobě dané, učinili tebe otrokem powěr swých a newěry swé. — Pilně warug se gich, aby gsa sweden od nich, nemusil po- zdě sám na sobě zkausseti, že, gáž dj sw. Pawel, bez wjry nelze se Bohu líbiti. — Pilně warug se, B. M., falešných proroků, kteří gako důwěrnj přá- telé twogí, w rausse owčím přicházegj k tobě a roz- kossné, weselé žiwobytj slibugice, pobožnost zpozdi- lostj, služby Boží nerozumem, púst, zapjranj sebe, umrtwowánj žádostj, trápenj a klázau žiwo- ta, pokuřow bláznowstwj nazýwagj; ze stydlivosti a čistoty, střidmosti a tichosti, sprawedlnosti, útrpnosti a horlivé, účinné, obětowné lásky posměch sobě činj, ctnost klázdau za okowy, přikázanj Boží za pauta kladauce: warug se, utjkej gich, neboť byt byli při- sšli w rausse owčím u wnitř gsau wlcí hltawj. Klá- za a záhuba nemůže minauti tebe, pakli gim srdce otewřeš. Z gedowatého kořene zásad a řečj gegich wyroste strom zlý; zlý pak strom gáž dj Pán Ježíš, zlé owoce nese, aniž může owoce do- brého wydáwati, a wšseliký strom, kterýž nenese owoce dobrého, wyřat a na oheň

uwržen bude. W srdci twém zmohau se zlé zá- dosti, mysl a dusse twá naklonj se k neřestem, žiwot twůg pokálj se neprawostmi, a ty sám, učitelům a wůd- cům swým, prorokům falešným stana se podobným, wyřat budeš ze štěpnice a zahrady Páně, wywržen budeš z počtu wywolenných Božich, kwjlití a bēdowati budeš mezi zawrženými od twáři Páně nestiastnjšj. Pilně tedn warug se falešných proroků, aby sám nemusil gednau slaužití za důwod, že bēda swe- denému. Zkusil to Adam w rági. Daw se swěsti slibnými řečmi prwnjho falešného proroka, uwěřiw klamu a učiniw dle slowa geho, musil z ráge; po- kuty Páně a smrt připadly naň. Falešnými pro- roky swedeno gest pokolenj lidské za Noema: a hle! čehož se nenadáli: u wlnách potopy obecné zhynuli gsau lidé hříšnj. Falešnými proroky zmo- hly se neřesti w Sodomě a Gomore: a hle! w mrtwém moři otewřel se širnátý hrob přewrác- ným městům a obywatelům gegich. Falešnými pro- roky, gakowýmiž byli Kore, Dathan, Abiron, swe- deno gest množstw židů Israelského na paussiti: a hle! celý zástup swedených i se swůdci ztráwil plamen a pohltila země. Falešnými proroky swe- denj Israelsstj opaušštili Boha a klanjce se mo- dlám, otročili neprawostem: a hle! w začetj Ašyr- ském a Babylonském zkusili sami, že bēda tomu, kdož wěřj prorokům falešným. Falešným prorokům wě- řili Židé před konečným wywrácenj Jerusalema: a hle! po dnešnj den hlásá to smutný konec a za- lostné rozptylenj národu židowského, rumy swatého města, a zřeceniny slawného chrámu klázi swětu onu wěcnau prawdu, že kdo wěřj falešným prorokům, gest učiněným nestiastnjškem. — Než, neugderli kláze, kdož se drží proroků falešných, bēda: li nesti- astnjku swedenému, gakh to musí teprwé býti osud samého swůdce! Ach, když na to pomysli křestan, strach a hrůza geg obegde. Lépe zagisté bude zloděgi a lotru, zháři a wražednjku, kterýž wjce než má wlasů na hlavě swé lidj olaupil, domu popálil, bratrů zawraždil, než člověku onomu, kterýž nesmr- telnau duši bratra swého neb sestry swé od prawdy k bludu, od ctnosti k neřestem zlomyšlně obrátil, i zbawiw gi milosti Boží, na kořist wydal duchu zlému. Kletba a zlořečenj takowěto nestiastné dusse padne naň, břemenem swým přikwáčj geg, a gako černo, hryzaučj na wěky, bez uštánj bude šžirati srdce geho. Ano, bēda tobě nestiastnj swůdce, proroku falešný! kterýš tu bratra, tam sestru swau, gako had w rági, zbawil milosti Páně. Ach! přigde hodina, že wolati budeš k pahorkům, aby tě ukryly, když powstana, žalowati bude před Hospodinem na tebe bratr twůg, žeš ty, gako had wedraw se mu do srdce, wjru a pobožnost w posměch uwedl gemu, žeš ty geg naučil chrámu Páně se wyhýbat, slowo Boží si osslwiť, prawdě wjry swaté se posmjwat, rodiče

bylo to wšse nadarmo. Gať mile přišli swatj bratři na swé Řimské pauti do wlasti Kočelowých, lid wšsechen hrnul se k nim, přijmage od nich s rado-
stj slowo Boží. Knjze sám ge ochotně uwjtal na swém hradě. Gsa při službách Božich, zpjwaných přirozeným gazykem slowanským, obradowal se wel-
mi, a k swatým mužům láskau zahorew, od nich i w wjře utwrzen, i slowanským písmaům wnučen gest. I byl by se gim Kočel rád něčjm zawděčil. Podáwal zlato, podáwal střjbro, podáwal jiné dary: leč swatj nassj nestogjce o pokladn swětské, nepřigali ničehož, o to gediné žádagjce, aby zagatj cizozemci propuštěni byli na swobodu. Že wšsak pospichali do Řima, nemohli owšsem swatj kazatelé tady za delšj čas pobyti: nicméně wšsak prospěch apoštolské práce gegich byl i patrny i hogný, tak šice, že 50 učennjšků nowé sw. učitele swé odtud prowázelo do Řima.

Awšsak prvé než byli k swatému Dci došli, musili gsau podniknauti s protivnjky swými půtku. Swatj bratři dostali se totiž dosti šťastně do Bez-
nátek: tu wšsak shrnuli se na ně ukrutně osočené biskupowé, knězi a mnissi latinští, zle gim wytyka-
gje kacířstw. I počali na ně obzlasťe pro to do-
rážeti, že gazyka slowanského při službách Božich užíwati začali. Na wšseliké námjtky uměl sw. Cyrill tisse, důstogně, spolu wšsak též i důrazně odpowěditi. Odpůrcowé geho twrdili, že toliko we třech gazycech písma swatá čtēna býti a služby Boží slawiti se magj: w hebrejském totiž, řeckém a latinském. Swatý Cyrill ale welmi dobře wywrátil řeči a důmjkny gegich, a owšsem welmi sluffně na obyčege a wýsadn mnohých cirkwj na wýchodě i na slowa písma swa-
tých se odwoláwage, prawil: »Negde-li děšť od Bo-
ha na wšsecky lidi zárowen? Neswjť-li slunce na wšse národy? Bůh gest wšsechněm lidem milostiwým Dcem. Medyháme-liž wšsicni zárowen gednjm wzduchem? Kterak tedy smjte odpjratí wšsem ostatnjm národům a gazykům, což třem powolugete a paušťjte.« Ne-
slaužilo by nám to fe cti nhyřž k hanbě, kdybychom chtěli, aby mimo dotčené národy, wšsicni ginj byli slepj a hlusj. Aneb domýšlj se snad někdo, žeby Bůh buď nechťel buď nemohl dáti každemu, čehož udelil několikerým? Awšsak Bůh nenj tak malomoc-
ným neb záwistným, gakým by ho takowý člowěk dělati směl. My sami známe mnohé národy, kterým propůgčil Bůh knihy swaté čjsti a sláwu Geho pěti přirozeným gich gazykem. Gsať to u př. Armené, Perssane, Awazgowe, Gwerowé, Gothowé, Arabowé, Ggyptané, Syrowé i ginj mnozi. Proč by se toho nemělo tudjž Slowanům přati. A pokud byste na to dbáti nechťeli, powažte, co prawj knihy swaté. Dawid zagistě wolá: »Zpjwente Hospodinu wšsecka země, pēgte Hospodinu písni nowau.« — Těmi a podobnjmi owšsem pak i ostřegšjmi důwody při-

wedl posléze swatý muž odpornjky k tomu, že uml-
kli, wýmluwné prawdowosti slow geho nemohauce gž odpjratí. Dokázawšse náležitě sprawedliwé smý-
šlenj swé, ubjrali se swatj apoštolé Páně cestau swau dále do Řima. Awšsak w Řimě nastala zatjm změna. Maudrý, horliwý, statečný a we mnohem ohledu wýtečný papež, Mikuláš I. zemřel l. P. 867 dne 13. Listopadu. Za nástupce zvolen gest právě na štědrý den, 24. Prosince, Hadrian II., kte-
rýžto, wzaw sobě příklad ze slawného předchůdce swého, za těžkých časů těch cirkew Boží dobře sprawo-
wati hleděl. Nowý papež, dozvědew se o přichodu těchto wýtečných dwau bratřj, ostatky sw. Klimenta s sebau nesaucjch, welice se zaradowal. A měl k to-
mu arci sluffné příčiny. Swatj mužowé tito apo-
štolštj, gestto w tak krátkém čase takowý walný národ Kristu Pánu byli zjškali, a nynj, kdežto na wýchodě we vlasti gegich zpaura proti swaté stolici Řimské tak zgewně a diwoce byla propukla, slowa papežowa tak ochotně uposlechli, dali zřetelný důwod, že gsau hodni důwěry a lásky papežowj. Aby se wšj poctiwosti a sláwau ge přiwjtal, wysel gim swa-
tý Dtec se slawným průwodem wstře až za město; daw kněžstwa i lidu wšselikého druhu hrnul se w ústře-
ty blaženým těmto mužům, nesaucjm ostatky sw. Kli-
menta, druhého po sw. Petrowi biskupa Řimského. Po celém městě rozléhaly se welebné hlasy zwonů, nábožné zpěwy a radostné písne. Řimané plēsali nad tím wzácným darem, gegž gim Bůh strze wěr-
né služebnjky swé podáwal. Wšsecko se hrnulo do chrámu, kamž se byli prvé sw. bratři s drahocennými ostatky nenprvé obrátili, aby poděkowali Bohu za milostiwau ochranu a šťastné dokonánj pauti swé. Lidské péro nemůže wypsati ty radostné city, kterých miž tito opravdowj apoštolowé Kristowi oplýwali, došsedšse na ta swatá mjsta, kde sw. Petr a Pa-
wel wjru byli hlásali a pro Krista smrt mučednickau podnikli, kdež skoro po tři sta let krew mučednická neustále se proléwala a cirkew Páně slawného wj-
těštwj nad bludy pohanskými konečně dosáhla. Po-
děkowawšse za wšsecky milosti tak štědre propůgčené, Hospodinu, odewzdali gsau sw. bratři wzácné ostat-
ky blahoslaweného mučednjka Božjho, Klimenta, pa-
peži Hadrianowi. Byl pak w Řimě chrám gž dá-
wno před tjm pode gménem sw. Klimenta Bohu posvěcený: a w tomto chrámu Božim uložily se ná-
božnému lidu nad zlato dražšj kosti mučednjka Kri-
stowa. Cyrill a Method uhostili se w kláštere. Papež Hadrian neměškal gednati s nimi stranu za-
lob zadáných proti nim od biskupů baworských. Dů-
ležitosť takowé věci a zákonnj cirkewnj žádaly, aby wšse na sněmu se dalo. I swolan gest sněm; bisku-
powé a knězi shromáždili se okolo papeže; swatj bra-
tři Solunštj dostawili se mile rádi, aby wydali účet z práce i wjry swé. Radowali se wšsicni, usly-

šewffe, kterakž Bůh práce apostolské služebníků svých u Kozarů, Bulharů, řeckých Slovanů i Morawanů požehnal. Stranu wjry nebylo dlaubého mešťánj. Swatj osvědčili nemnohými slovy srdečnými wjru swau, a papež i wšickni shromážděni přesvědčili se, wjra Solunských bratři prosta wšech bludů, mezi Řeky propustugicjch, gest přesná i čistá, gako ryzi zlato. Ne tak snadno bylo před sněmem ospravedlniti domnělé nowoty w obřadech poswátých, a ukázati skutečnou potřebu gegich. Wýmluvný Cyrill wyložil gasně a žřetedlně wšechy důwody, kterěž ge byly pohnuly k tomu. Z okazal neyprwé, gak za wšeffa ta léta hlásání wjry křesťanské mezi Slowany gen malé prospěchy činilo. Prospěch a požehnání, kterým Pán snahu a práce gegich widitelně a zgewně prowázel, swědectwj slowanských knížat o radostném prokřesťování wjry Kristowj, samo slovo Boží i obnůge giných národů při službách Božjch přirozeného gajzka swého užíwagicjch — toto wšfe naswědčowalo swatým bratrům. Důwody tyto gasně přednessené uměl swatý Dtec náležitě uwážiti. Ne tak gako on, smýšleli druzj biskupowé a knězi. Tito zalobami biskupů baworských giž napřed zaugati a pozněkud ustrasseni, lefali se, aby tauto domnělau nowotau w obřadech cirkewních též i žádauci gednota w cirkwi západnj netrpěla ztenčení a ugnu.

(Pokračowání budaucně.)

Staw cirkwe katolické w Němcích.

(Pokračowání.)

Události r. 1839 působily ale netoliko w Pruských zemých, nýbrž i po weškerém Německu. Bawory byly tau zemí, w které lzelo katoliku swobodně mluwiti o záležitostech Cirkwe se týkajících. Nowé toto, r. 1803 powstalé králowstwj zpmatowalo se z horečky té, která w minulém století a na počátku tohoto wěku hlawy a rozumy vyšších i nižších pomámila, naplniwi je nechuti a pohrdáním wjry katolické. I w Baworích totiž sehaly se na Cirkew mnohé těžké strasti. Na sta kostelůw a klášterůw bylo zrušeno, zbořeno, prodáno. Ornáty, kalichy a jiné poswátné věci chrámové prodawaly se weřejně. Seminaria a ústawy ku wzdelání duchowenstwa, i téměř wšeffa moc cirkewní odnímala se biskupům. Mládež na vysokých školách odchowáwaná, rostla bez dokonale známosti wjry, anobrž i k pohrdání a zlehčowání wjry této misty býwala wedena. Počet kněžstwa zlehčeného každým rokem řidnul; — nechuť i nenáwist k Cirkwi se šířila; — náhledy a zásady odporné wěre křesťanské wládly. — Zatím wšak i za těchto trudných časů měl Pán i w zemích Baworských swé wěrné. Mužowé, jako byli Sambuga, Sailer a přátelé jeho, neštítili se žádného

boje pro Krista a Jeho Cirkew. Uslechtilé mrawy, wýtečná wzdelanost, swatý zápal, neunawená, tichá horliwost neohrožených zastawatelů wjry proti útokům domnělé osvěty, nezůstaly bez žádaucích následků. Ze škol nemnohých mužů těchto počalo vycházeti kněžstwo, owšem u malém počtu, awšak nadšené jejich duchem. Winice Boží, wzdeláwaná jejich rukau, zwlažowaná jejich potem, zahřiwaná jejich láskau a požehnaná milostí Páně, počala se znowu zelenati, a u lidu, příklady panstwa a učenných owšem nemálo pomateného, ožiwlá důwěra k slawné wěre otců swých. Když pak po pádu Napoleonowu záležitosti cirkewní rownati se počaly, byl král Baworský, *Josef Maximilian*, ten nejprwnější, který se sw. otcem, *Piém VIII.*, smlawu uzavřel a Cirkwi swobodu propůjčil. Odkazem umírajícího králowského otce swého zawázán, wešel král Ludwik I. we šlépěje otcowské. Neutiskuje w ničem a při náležitých práwech chráně protestanty, usilował král Ludwik dostáti powinnosti, uložené sobě otcem na loži smrtelném r. 1825. Na biskupské stolice dostali jsau se téměř wšude mužowé, wýtečnými ctnostmi, newšední učeností, snašeliwau láskau slynauci a k potřebám wěku i k úkolu powolání swého prohlédající. Školy wyšší, obzláště pak seminaria pro duchowenstwo jsau nowě zřizena a náležitě nadána, honositi se mohau wětším dílem přednějšími učenci, opatřeny jsauce wedlé swých potřeb. Na vysoké školy Mnichowské powolán jest nejeden muž, slowůtný učeností a znamenitý zásluhami o wědy i wíru katolickau. Nowé, krásné, důstojné a welebné chrámy staly se ozdoba Mnichowa, a krásná umění dostawila se opět we službu wjry a Cirkwe. Jednoty a spolky k rozšiřowání knih a wjry katolické se zmohly. Město *Rezno* učiněno jest takoržka hlawním skladem knih katolických wšeho druhu pro země německé, a professorowé na školách Baworských osobí sobě mezi učenými spisowateli w říši čestného místa. Bylot by wěru diwem, kdyby při takowých přízniwých okolnostech žiwot katolický w lidu se nejewil. Neméně wšak podiwné býti by musilo, kdyby wšeffy wýjewy nowého žiwota a probuzujícího se wědomí tohoto wšech lidských wad a záwad naprosto prázdny byly. Na jaře, když taje sníh na horách, a na řekách led paušti, zřídka kdy ujde to bez powodní; woda wystupuje obyčejně ze swých břehů, zaplawí pole i luka nejen dobrou zemí, nýbrž misty též i škodliwým nánosem. Nejinak to w Baworích. Horliwost, jak mile se k ní přidá wášeň, na meze, wyměřené rozumem a láskau, welmi snadno zapomene, a stihajíc blud i šalbu, octne se lehko za tau čarau, přes kterau by člověk nikdy wykročiti neměl. Mimo to jěwí se w Baworích také jakási *jednostrannost*, kteráž by moc a působení milosti

Boží na jistě toliko cesty ráda uvažala, pozapomínajíc, že Bůh z pokladu newyvážitelné maudrosti své na tisíce prostředků, hned starých hned nových, wynéstí může, kterých člověk prvé ani netušil. Duch Boží wane, odkud, kam i jak sám ráci chtíti. Církew swatá, nepoškvrněná nádoba milosti Jeho, bez wrásků a bez stárnutí, jest živým kmenem, ješto z věčného kořene swého nový život běře, a ustawičně nowým listím se šatí, nowým kwětem se krášlí, nowým owocem se osypá. Tato prawda, od každého katolika žiwě citěná, od mnohých wděčně uznána, melať by šetřena býti ode všech. Církew Páně dříve by slawila radostné wítězství nad bludy a protivníky, čelícími proti prawdě a půwodci jejimu, Kristu Ježíši. I w Bawořích by mnohé věci lépe stály, kdyby duch blahoslaweného Sailera, prawého to Eliáše, ješto se nikdy před modlami tohoto wěku nebyl klaněl, wíce byl pronikl, a lidská pýcha méně sobě osobila. Tak ale widíme tam podlé spisů a knih, jimiž se katolici slušně mohau, mají a budau honositi, a které zůstanau i w budaucím wěku krásnými pomníky nowého žiwota, obživlé učenosti, wědy a wzdělanosti katolické, nemalé množství knih, které, nejsau-li Církwi swaté na škodu, k opravdowému užitku a platnému prospěchu jistě nejsau. Hlas wázně mchá se i tu do té horliwosti, kterau jediné proti nepřátelům prawdy a na obhájení Církwe Boží bojowati náleží. Časopisowé, kteří tu krásnau úlohu mají, býti hlásnými, státi na stráží wěku swého, mnohdy porušení jsauce duchem téhož wěku, klewetami, roztrubowanými do všech končin swěta, dobrau powěst swoji i věci swé káli. Pokrok učiněný a wítězství, místy dobyté, podněcuje duše méně střídmé, že příliš záhy wítězství swé rozhlašují, zapomínajíce, že mnohdy ztracena jest bitwa, poněwadž wítězící zástupowé oddawše se po sbírání kořisti, nepřátelskau moc s oči byli pustili. Nerádi wytykáme tyto wady: ale láska k Církwi nemůže bez lásky k prawdě ostate. Kdo u wěcech wezdejších, a byť byly sebe swětější, podlé Boha též i ruku lidskau widí, nemůže se tomu diwiti, pakli se wšude s wadami a nedůstatky potká. Odkrytí a najítí, co wadí, co škodí, jest ziskem tomu, kdo Boha a jeho věci, ne pak sebe hledá. Radost nade zdarem dobré věci může jenom tehdaž býti čista a dokonala, jestli prospěchem, pro nynější dobu dosaženým, budaucímu wěku těžké dluhy, trpké strasti a nowé, zbytečné boje se neukládají. Člowěk rozsiwaje pšenici, nemá do ní sám kaukole přitrušowati: o toť po hříchu dost bedliwě stará se ďábel. Katolik upřímný nesmí státi o tu podiwnau osvětu, kterau by nám a Církwi swaté jisti lidé tak rádi do hrobu poswitili, nesmí státi o pochlebnau, i za darmo tuze drahou u lidí

těch pochwalu. Ne wše zlato, co se třpytí; někdy hana jistých lidí wíce ke cti slauží, nežli chwála jejich. Awšak zle by činil, kdo by řeči a skutky swými nepřátelům Církwe swaté žádauci důwod podával k oblíbenému u nich wyroku: katolik že bez powěr býti nemůže, Církew že ho powěřám těmto učí. A proto, hlavně proto bychom byli rádi, kdyby při tom nowém rozkwětání žiwota katolického w Bawořích leckteré knihy nebyly Božího swěta spatřily, kdyby i některé jiné věci se byly nestaly. Zatím wšak, ač to poněkud radost naši umenšuje, docela nám ji odjímati nesmí. Nebude to trwati dlaho. Katolický duch, sám w sobě náležitě sesiliw, zajisté zbawi a zhostí se wšeho, což mu neswědčí; ze kmene nowým jarem oživlého, nowým listím a kwětem osypaného, opadá časem swým i to zaschlé listí, kteréž se bylo od podzimku přes zimu na něm uchowalo. Pán zatím žehnej počínání prawých synů Církwe, tichých, čistau láskau k Kristu roznicených horlitelů o králowství Páně, jako wšude, tak i w zemích Baworských. Blaze každému z nás, pokud budauci wěk bude moci dáti swědectwí, že dostal úkolu swému, a že přispěl k wítězství věci dobré w nynějším důležitém, a při té weliké rozkwašenosti dušewní owšem nesnadném boji. — Než čas jest, abychom se opět do koleje nawrátili. Mluwice o *wyhodách*, jakých lzelo Církwi w Bawořích za krále Ludwika ku prospěchu wiry swaté užiti, pozapomenuli jsme na nehody, s kterými se i tu potkawatí a zápasiti musí. Tyto wšak jsau téměř po weškeré řiši, anobrž po celé Ewropě obecné. Wplyw minulého wěku a působení nowější, obzlastě w sewerním Německu mezi protestanty vzniklé literatury, kterážto, pokud ji bylo možná, Krista se odřekla, nezůstalo ani w Bawořích bez následků. Wyšší stawowé, úradnictwo wyšší, nižší načichlo wětším dílem hned před francauzskau revoluci náhledy filosofů francauzských: pozdější wálky, s nimi zároveň rozlezající se mravní newázanost a dotčená německá literatura úpewnila u wyšších, a uwědla i do nižších tříd měšťanských smýšlení a mrawy, ješto se s Církwi katolickau nesrownawají. Osobní přízeň, obnowená náchyllost některých osob z wyššího panstwa, katolický směr we školách i w umění, obnowené kláštery, na nowo wzkríšené aneb uweedené do země řeholní a mnišské řády nebyly a nejsau s to, proměnití smýšlení od Církwe odvrácených, nýbrž wzbudily na opak u nejedněch a na mnohých místech tuhý odpor. Awšak i to jináče u lidí býti nemůže. Blud potřebuje přízně lidské, a bez ní by nikdy neostál; při prawdě ale má býti zjewno, že, třebas ji náklonnost lidí mocných časem pomáhala k rychlejšímu wítězství, pomoc tato ani mnoho platna ani newyhnutelně potřebna

není: pravda že nejjistěji sama sebou, Božským duchem vítězí a blud přemáhá. Bud' si tedy, že by mimo všelikou podporu, druhdy od krále činěnou, proti katolické Církvi sebe větší odpor se kladl, a strana se stranou se třela (což zláště za posledních časů počalo): nám to jisto, že posléze, když *strany pominau, pravda ostoji — a ne ten neb onen, ale Církew zvíťazí, k srdci svému mateřskému i své věrné hajitele i své přemožené protivníky přivine.*

(Pokračování budaučně.)

Prokop z Důwodowa a Tomáš Wětril.

1.

Tom. To-li gest pěkné od tebe, že's mně nechal tak dlouho na sebe čekati? Deset hodin již dávno odbilo, kdežto gš mne uvéstí měl k hraběti.

Prok. Byliť bychom geg bez toho doma nezastihli. Oni nás čeká po gidle.

Tom. Ty's tedy byl u něho?

Prok. Nikoli; ale gá s ním mluwil w modlitebnici židowské.

Tom. W židowské modlitebnici?

Prok. Ano, w modlitebnici židowské, při prwnjm kázanj nowého rabjna.

Tom. Což byl hrabě na židowském kázanj?

Prok. Gá se s ním setkal na cestě, a šli gsme tam spolu.

Tom. A gak medle kázal rabjn?

Prok. Krásně rovněž tak gako prawdiwě.

Tom. Minulau neděli byl gš na kázanj i oblíbeného kaplana twého, i pastora ewangelického; oba pak libili se tobě welice: dnes kázal ti rabjn rovněž tak pěkně gako prawdiwě; i sázjm se, že zitra ani pastora ani kaplana nepomineseš.

Prok. Sad se, a nechyb, že wyhrageš.

Tom. To se mi libjš, příteli! Ty negš daleko od mé wjry, že wssecka náboženstw gsau stegně ceny, a že na tom nic nezáleží, ku kterému se hláš člowěk.

Prok. Tyš na omyslu. Gá nebyl nikdy wzda leněgš od této důmjny, než právě nyní.

Tom. Ale kterať to býti může? Wždyť gest kněz učitelem twými rovněž gako pastor a rabjn, a geden libj se ti gako druhý.

Prok. Být pak bylo tomu tak, gak prawjš: nenjt proto náboženstw gednoho náboženstwjm druhého.

Tom. Rozdily gsau owšem, to dobře wjm, ale naposled postać gedno gako druhé. Rozlátko nenj beránkem, než upečené i chutná i syti ten gako ono.

Prok. Nemá každý chuť a žaludek gako ty, rozmiš příteli.

Tom. Než to mi snad předce neupřeš, že stáwá protestantů, Židů i Turků, kterjz gsau tak maudřj

a rozumnj, poctiwj a milostnj, gako ti neylepsšj mezi námi katoljky?

Prok. Byloť by to rovněž tak snadno anebo těžko mně upirati, gako tobě dokázati; než kdybys měl pravdu, co z toho?

Tom. Je Turci a Židé, protestanti a katoljci pti své wjře stegně se magj.

Prok. Prvé musil byš Turky a Židy, protestanty a katoljky nagiti, kterjz by, co do ducha, srdce, žiwota, dokonalj byli geden gako druhý, a pak byš gestě nemohl dokázati, že každý z nich swým náboženstwjm, a sice gjm samým tak dokonalým se stal; neboť přirozená nadání, kteraž s sebou na swět přinášjme, wychowánj, kteréhož se nám dostalo, okolnosti, w kterýchž žigeme, práce, gimjz se obráme, zákony a zřjzenj vlasti, ku které patřjme, slowem: wsse, čehož zakaussjme, užjwáme a trpjme, wssecko přispjwá k tomu, aby byl každý z nás tjm, čjm gest. A nebywagjliž wssecky tyto věci u každého národu, w každé obci, w každé rodině, při každém gednotliwém údu rodiny rozdjlné, hned wíce, hned méně přjzjmíwé? A budiž, že by ti možná bylo i to dokázati, že každý z twých Židů a Turků, katoljku a protestantů, gežto, ge-li ti libo, stegně přj gsau dokonalosti, swým náboženstwjm, a sice gjm samým toliko, tak dokonalým se stal: ani z toho by gestě nesso, že gsau náboženstw gegich stegně dobrá.

Tom. Je gimí ani tehdy negsau?

Prok. Nikoli. Neboť možná, že ten neb onen z twých lidj, u př. katolj, Turk, toliko z částky učenj náboženstw swého poznal a zachowáwati se naučil. Wsšak učenj ta, která mu zůstala neznáma, aneb kterýchž užiti zanedbal, bylať by mu zagisté bud napomáhala anebo překážela w dokonalosti, kdyby ge byl znal a zachowáwal. Z kdež medle stáwá člowěk, Turka nebo Žida, protestanta nebo katoljka, o kterémž by lzelo gistiti, že celé náboženstw, kterěž se mu přičjtá, že wssecka učenj a ustanowenj geho zna a gid náležítě užjwá? Gijž tedy widjš, milý příteli, že wyznawači chatrných, nedůstatečných náboženstw rovněž tak maudřj a dobrj, anobř časem i maudřegšj. a ctnostněgšj býti mohau, než staupecni té nedokonalegšj wjry. Zároweň ale znamenati můžeš, že z samé toliko důšewnj a mrawnj powahy wyznawačůw rozličných náboženstw, buďtež si to gjž gednotliw lidé nebo celj národowé, o ceně náboženstw samých saudití nelže.

Tom. Wsšak podlé čehož medle gest možná saudití o nich? a které pak náboženstw gest lepsšj, které neylepsšj?

Prok. S tauto otázkau bychom gjž nepřišli ku konci — nebo dwanáctá gjž odbila. Než gde-li ti o to skutečně, aby nabył gistoty, snadno se chwjlká k tomu nagde, mluwiti dále o věci této.

Tom. Kdy a kde se sledáme odpoledne, abys mne dowedl k hraběti?

Prof. Líba-li tobě, máš mne tu opět o páté.

Tom. Ty's přišel dobrý; ale gá ti usšetřim zacházku — a sám pro tebe zagdu.

Církevní zprávy.

Z Moravy. Slavnost sv. Aloysia w Iwančicích. We zdejšímu chrámu Páně máme osmero oltářů. Mimo welkého oltáře jest tu oltář bolestné Panny Marie, sw. Josefa, sw. Floriana, sw. Wacława, sw. Jana Nepomuckého, sw. Aloysia, a konečně oltář w Božím hrobě. Že nepowstali ito oltářowé najednau, dá se snadno uhodnauti z rozličné stawby a řezby. Musí tedy míti každý z nich swau zláštní historii; tu však zde bohužel pohřešujeme. Plamenným okem pátrám po každém kamenu, po každé soše, kde jest čeho dočísti a domakati se, z čehož by se dalo na wiru, na lásku, na ducha i na rázný život našich drahých předků saudit, a tím blaze působiti na přítomnost. — Však mezi všemi oltáři zdejšími zdá se mi býti nejpodiwnější oltář sw. Aloysia. Než kterak asi tento sem se dostal? Jesuité w našem chrámě nikdy newládli, a letopisy nic nepraví o původci jeho. — Tím wděčnějším srdcem wzpomínám u oltáře na duši jeho, zlášť od té doby, co se mi dalo na tento oltář upnauti krásnau, srdcejemnau, a jakž se naději, také Bohu milau slavnost školní, které bychom bez tohoto oltáře snad ozeleti musili, rovněž i s požehnáním, jaké z ní pro dítky vyplývá, i s rozkoší, jakau kněz pro swau vlastní duši z tad nabywá. Každoročně snad jednaka slova říkávám dítkám: »Dítka milé! widíte, kterak wás Pán Bůh miluje. Slavnost wášeho patrona padá w letě. Růze kwetau na zahradách a charpa na polích! Protož, chlapci, obstarejte májky, a děvčata, wy zase wěnce z charpy!« A hle, na den sw. Aloysia ráno máte oltář opletený charpau a růžemi w chrámu Páně, a tudíž obraz sw. Aloysia we škole, i na stěnách školních kolem do kola písmenami z charpy panem učitelem napsáno: *Oroduj za nás, swatý Aloysie!* Tu máte widěti, kterak dítky z rána již před časem s radostí do školy pospíchají, oblečeny jsauce w šaty na swátek. Ten obraz okrášlený we škole, ta lampa před ním, dnem i nocí hořící, ona kwitím po stěnách wyložená slowa, pak ta ozdoba na oltáři sw. Patrona w chrámě Božím, před než dítky na mši swatau od swých pánů učitelůw, swátečně oděných, uwedeny býwají, swáteční ornát kněze za ně obětujícího, chlapci s pochodněmi též charpau owěňčenými a t. d., tyto věci všecky spolu skutečně způsobují, že nebývá o tu slavnost widěti na dítkách twáří roztržitých, lhostejných a chladných. Podobá se, že se těmi přípravami k nesmrtnému žiwlu duše mladistwé přikročilo blížeji, a duch milosti Páně mocněji než jindy w ně působí. Duše jejich býwají onoho dne celé takorka Bohu zotwírané. Anobř i sám kněz, k naje newswětější obět, mocněji w duši pohnut býwá, wida se obklopena těmi newinňátky, ježto u oltáře andělského Patrona swého před Bohem klečíce, plným hlasem mešní píseň takto počínají:

K oltáři dnes nejdem samy,

K oběti nám nejdražší,

Welký patron je tu s námi,

Nad nás Bohu wzacnější, a t. d.

Zdaliž nemusí dnes ožiwnauti na rtech jeho každé slowo korunowaného zpěwce w Introitu, a pobožnosti přidati zápalu? Zdaž nemusí zaplěsati srdce jeho, když slyší, ano se při Gloria propěwuje:

Tam nad mětem Dawidovým

Pastuškové poslauchali,

Jak andělé zpěwem nowým

To Jesulátko witali!

My též Bohu sláwu pějme,

W swatých mu dnes budiž čest a t. d.

Aneb když se dítky pozdwiňnau, a stojíce takto ústy zpěwnými wolají:

Která byla ta hwězdička,

Swatým we tmách co swítila a t. d.,

a pak odpowídají:

Bylo-tě to slowo Boží,

Za ně jsau wše wystáli,

Wšecky dary, všechno zboží

I swůj žiwot wydali.

Zdali dnes není knězi, jako by sám na pewněších nowau wiry swé stál! A když po Offertorium a Sanktus zpěw umlkne, a knězi nastane doba připomínání žiwých, tu hojnost wěcí mívám, kterých mi jest na Bohu pro dítky naše žádati. »Bože můj! Kriste můj! o ducha swatého, o ducha prawého katolického prosím pro naše dítky!« W tom wzdychnání u oltáře Páně mnohá duše z malíčkých těchto proletuje ducha mého útroby. Newím, čím to jest, že těch newynwinnějších na slavnost dnešní napřed stawím, jako by mi bylo jimi dnes před Kristem a sw. Patronem se hňositi. Ano jako werejnau zkaušku před zpytatelem srdci i ledwí a před přítelem Božím konám; zkaušku, kterau milerád proto před se brávám, anto duše mnau pochwálená a powýšená, nijak úhony nebéře, jelikož o tom newí; kdežto při werejných zkauškách mnohá duše chwalami newčasnými a nepřiměřenými mnohdykráte i na smrt raněna býwá, ježto ústy ze swatyně sprostnosti na zewnitřek marné ctižádosti a pohrdawé wypínawosti býwá wylauděna. — Po skončené mši swaté jde kněz k welkému oltáři, a tu za ním všechna mládež k požehnání s newswětější swátostí; a pak se dávají libati ostatky sw. Aloysia. Po libání ubírají se dítky po párku sepiatýma rukama do swé školy, přiměřenau píseň zpíwající.

Dítek pořádné se ubírání chrámovým klenutím do školy a k tomu zpěw těchto mladých pautníků až do školní swětnice, wylaudil již mnohau nábožnau slzu z očí přítomných matek, které slavnost tato sama do chrámu přilákala s menšími dítkami, kteréž jestě do školy nedorostly. I pánům učitelům, kteří po celý rok s těmito dušinkami pachtiti a mnoho (opravdu jinak nelze) na sucho odbýwati musejí, dnes mnohá slza oko kalí, však srdce blaží a k pracem trpkým nowé síly dodává. Ano, to swědectwí wydáváme, že nás všecky na ten slawný den duch Páně, duch církevní w chrámě našem swým raským dechem již od roku 1838 ochwiwá. — We škole modlí se pan učitel s dítkami litanii k sw. Aloysiowi, a dítky odpowídají, co na stěnách psáno mají: *Oroduj za nás!* A jaktě to přilhodné a blahodějně, když sám duchowní pastýř několika slowy utwřuje, co na službách Božích duch Páně rozniťil, a dítkám na ten den práce jiné promine a ze školy jich propustí! — Mše swatá se po celý oktaw u oltáře sw. Aloysia slauží, píseň z chrámu do školy zpíwá a litanie před školau modliwá.

BLAHOUČESKÝ

Číslo 9.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Štalc,
kněz cirkewní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauči.

Neděle VIII. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli VIII. po sw. Duchu. — Zlatá zrnka. — Sv. Cyril a Method. — Stav katolické Cirkwe w Němcích. — Obrazy slechetnosti. — Cirkewní zpráwy.

Dne 18. čerwence.

Řeč na neděli VIII. po sw. Duchu.

Ewangeliium sw. Luk. XVI. 1—9. *Vydaj prosid. 2*

Stará gest to giž žaloba, že lidé welmi zhusta zapomínagj na to, na čem nejwíce záleží. Ohlédne-me-li se wůkol sebe, celé zástupy uvidíme, kteří ne-ustále, dnem i nocí o to pečugj, gať by mnoho peněz wyzískali, statků nashromáždili, zásob sobě nadělali a rozkošný život wedli; ale málo gich bývá spatřiti, gimž by to leželo na srdci, aby w pravdě a ctnosti stáli, na dušši prospjwali a života wěčného dosáhli: slowem, péče o tělo a věci pozemské bawj neustále mnohé, na dušši a na wěčnost nesmjrné množstwj zapomíná. Wida to wěrný křesťan, musj zagistě sobě přát, aby dnešní sw. Ewangeliium proniklo srdce lidské, aby swatá slowa ta, kterýmž Mistr nebeský tať swětle a tať důtkliwě nám péči o wěčnost na srdce klade, mocně a spasitelně dotkla se nás.

Opatrně zagistě, opatrně gednal wládať w po-dobenstwj dnešního sw. Ewangeliium. Wida, že ne-bude wíce wládnauti, bedliwě pečowal o budaucj wyžiwu swau, i swolaw dlužný pána swého, odpus-til každému znamenitau část dluhu, hledě tať sobě z mamonny neprawosti nadělati přátel, aby, kdž bude složen z wládařstwj swého, při-gali geg do domů swých. — Proto tať, gať dokládá sw. Ewangeliium, pochwálil ho pán; ne snad proto, že tať podvodným a nesprawedliwým gednáním nadělal sobě přátel: — za to zaslaužil netoliko hany, nýbrž i náležité pokuty a přisného

restu; — nýbrž gedině proto, že tať bedliwě pama-towal na budaucnost. A tať opatrně měl by gednati každý z nás, hledě záhy, pokud trwá čas wezdegšjho života, pamatowati na wěčnost. Neb medle což gsme giného než wládařowé swěřeného statku, a Bůh gest ten bohatý Pán, swrchowaný Pán nebes a země, Pán náš. Wsse, cožkoliw máme, tělo a dušši, wsse, což na těle a na dušši, sily ducha, sily těla, rozum, wůli a swědomj, zdrowé smysly a údj, wsseliké schop-nosti a způsoblosti, wsseliké zbožj a statky, anobř wsse, což gměno má, gest swěřeným nám od Boha wládařstwj. Je wssak nám wzácných darů těchto neswěřil proto, abychom gich dle wůle a žádosti těla užjwali, w marnosti, w nádhere, w rozkošjch a ne-prawostech se kochagje: kdo z nás chtěl a směl by w pochybnost bráti, leť by chtěl Bohu se rauhat? Dobrotiwý Dtec nebeský učinil nás wládaři, swěřil nám wsseliké statky své, abychom gimi wládlj, gich užjwali ke cti a slávě Geho, k zwelebenj a rozšjřenj králowstwj Geho, ku prospěchu bližnjch a ku spasenj dušši swých. A tž nyswětěgšj swrchowaný Pán, prwe než se naděgem, powolá nás k sobě, gaťo pán w před-loženém Ewangeliium, a řekne i nám: »Wydey počet z wládařstwj swého; nebo giž nebudeš móci wládnauti!« S té strasné, důležité, roz-hodné chwile! Před wssewědaucjm zpytatelem ledwj a srdci, před Pánem, kterž seťeně má wssedky kroky nasse, kterémuž i ti neytagněgšj činowé nassj negsau tagemstwj, budem pať museti účty klásti! Wsse, co nám byl swěřil na zemi, požádá od nás — požádá

s úroky; a běda nám, pakli na wahách spravedlnosti Geho shledání budeme lehcí. S kdožkoli chceš ugiti hrozné bjde a strassné záhubě, kteráž pak nemine vládaře špatného a newěrného, vezmi sobě k srdci slova Páně, a hled, pokud gestě žij gsa na světě, vládněš statky, svěřenými tobě od Boha, činiti sobě přátely, kterjž by, když přestane vládařství, tam za hrobem před Bohem pomohli tobě k slitování a milosrdenství.

Alle gacj gsau to přátelé, tážete se, m. B. a S., kterjž by na věčnosti prospěli nám? Tu právě mně napadá, co gistý maudrý muž praví: Tré přátel mjmá, dj on, člověk na světě: penjze a statky, přibuzné a známé a pak — dobré skutky. Když umře, opustí ho penjze a statkové napřed; přibuznj a známj gedwa geg ku hrobu doprowodj, a zanechajce ho sameho, domů se nawrátj; dobřj ale skutkové, ti gedině ho doprowážegj na věčnost, postawj se s njm před saudnau stolicí Páně a orodujj za něho. Ano, dr. B. a S., dobřj skutkové, skutkové dle zákona Božjho, skutkové wjry, lásky a naděje křesťanské, skutkové pravého milosrdenství, magj platnosti před samým Bohem, oniť nám Geg naklonj, anobřj i přjtelem. nassim učinj Geg, že, wida nás bohaté w takové skutky dobré, co wěrné vládaře své přigme nás do stánek swých. Uneb nenjliž to sám Kristus Jezjš, kterjž nám o tom bezpečnau gistotu dává? »J postawj (Syn člověka) owce, t. g. wěrné služebnjš své, zagisté na prawici své, kozly pak čili bezbožné na lewici;« tak dj milý Pán náš, mluwě o poslednjm saudu. (Mat. XXVIII.) »Tedy dj král (Kristus) těm, kterj na prawici gehu budau: Pogďte požehnánj miláckové Otce mého, włádněte králowstvjm, wám připraweným od ustanowenj swěta.« A proč medle gim dává radosti králowstvj nebeského? Zdaž proto, že mnoho peněz a pokladů naschromáždili, walnými statky ophýwali, hognost rozkossj požjwali? Zdaž proto, že se w kment, šarlat i giná dráhá raucha odjwali, stjrbrem, zlatem, drahým kamenjm se okrasslowali, často slawné hody a kwasj strogjwali? O tom nečinj Pán ani zmjnk, Oniť prostě, krátce a žtetelně dokládá: »Nebo lačněl gsem, a dali gste mi gisti; žjznil gsem, a dali gste mi piti; hostem gsem byl, a přigali gste mine; nahý gsem byl, a přiodili gste mne; nemocen gsem byl, a nawstjwili gste mne; w žaláři gsem byl, a přisli gste ke mně. Amen, prawjm wám, pokud gste (to) činili gednomu z bratřj těchto mých neny-menšjch, mně gste činili.« Tak žtetelně mluwj k nám předrahý Pán náš, takowau bezpečnau gistotu dává nám swaté, neomylné slovo Geho! Člověk znage slawná tato slova Páně, i wěda, gať mnoho záleží na věčnosti, musj se domýšleti, že každj

z nás, každj křesťan s neunawenau horlivosťj a gaťo o záwod koná a konati neustane skutky dobré, aby sobě dobyl přátelstwj, lásky a milosti u Boha i dostal se do stánek blažených w králowstvji nebeském. Než nastogte kterať to wypadá w samé pravdě mezi námi!? Nebo ach! — gen se přiznejme — i o nás platj slova Kristowa: »Synové tohoto swěta gsau opatrněgssj nežli synové swětla w pokolenj swém.« Pokud se gedná o věci tohoto swěta, o žiř, statky, čest a sláwu, pohodlj a rozkoř, tu wjme, co a gať činiti, známe i užjwáme prostředky wedaucj k cíli; slowem, bhwáme mnohem opatrněgssj, než když o duchownj věci: nábožnost a spravedlnost žiwota, usslechtilost srdce i mrawů, bohatstvji w ctnostech a skutcích dobrých, spasenj dusse, opatřenj věčnosti činiti gest. Uneb gen přiorownejme gednánj své s gednánjm vládaře w dnešnjm sw. Ewangelium, a zagisté budeme se museti w prsa swoje tlauci. Wládař tento hned záhy znamenal, že mu odňato bude vládařství, a my si tak počjname, gať bychom wěčně na zemi žiti měli. Wládař hleděl sobě zgednati přátel, aby pak z wděčnosti přigali geg do přjbytků swých; a my, stogjce owšem o přjzeň powýšsených na tomto světě málo dbáme na toho swrchowaného Pána, kterj gedině na věčnosti může přigmauti nás do stánek swých; ano Boha, toho se neobáwáme každodenně urážeti. Wládař onen pamatowal záhy na budaucnost swau, pokud měl gestě vládu w rukau; a my, nastogte! s ctnostj a bohabogným žiwotem až na stáři, s pokánjm až na smrtelné lůžko odkládajce, w poslednjm taženj chceme pogednau si blaženau pogistiti věčnost. Kdož tu newidj, že pravé opatrnosti, pravé péče o budaucj wěcnau blaženost dusse své nemáme? Co nám řekne gednau Pán, až se před saudnau stolicí gehu postawjme? W dnešnjm swatém Ewangelium pochwálil Pán ginak nefslechetného vládaře pro wčasnau opatrnost gehu: bude-li pak moci pochwáliti Saudce i nás, gežto w těch neyduležitegssjch věcech tak neopatrně sobě počjname? Ach, kdy pak se staneme maudřj? Či snad, až se přibljji poslednj hodině, a Pán bude k wydánj autů wlati nás? Ach, tehdaž bylo by bez pochyby pozdě; i gest se co obáwati, aby se nám newedlo tak, gaťo onomu mladjku, o kterém se následugjci přjběh wyprawuge. Gistý mladý urozený pán zdědil po otcí swém welké gmění. Starý wěrný služebnjš otcůw stal se služebnjkem gehu. Než se smrti starého pána nastalo w panském domě nové žiwobytj. Plesy a bály střjdaly se s hluchými hody a kwasj. Mladý pán spustiw se Boha, uwrhl se do náručj žlých společnjků, hýřil gaťo o záwod, od gedné rozkossie lital do druhé, aby genom swědomj k slowu přigiti nemohlo. Každým dnem rozměřawal statky, každým dnem nowými nefslechetnostmi kálel urozený rod a počestné gměno otcowské. Starý zbožný sluha,

wida tyto věci, hořce plakal i šel nad přewráceností mladého pána svého. Dodaw sobě srdce, časťeji říkával mu: »Pane, pane! pomněte pak, gak to bude tam na věčnosti!« Ale obdržel odpowěd, gakau i posawade ti dostáwagi, kterj mladým hejskům rozmáhlým do dusse mluwj. Z zastěsklo se mu posléze, pánu swému domlawati. Zatjm wšak učinil Pán Bůh sám wšemu konec. Dēdictwj po otcí se den ode dne tenčilo a gíž bylo na mále, když krutá nemoc porazila mladého pána na smrtelné lůžko. Opustěn od swých domnělých přátel, s kterýmž druhdy hodořawal, měl času dosti k rozważowánj žiwota svého. Gediny starý wěrný sluha dlel dnem i nocí u postele geho. Nemoc se zmáhala: čím dál, patrněji bylo widěti, že smrt se blížj. Tu počne mu aužko býti; studený pot mu wynstáwá na čele, minulý žiwot geho stawj se před oči a wěčnost otwírá se před ním, — hrůza obchází geg a celý udeššený táže se služebnjka svého: Gak pak to así tam bude? — Dáčež tento hluboce si pomzdechna dj: »Gak to s wámi bude na wěčnosti, ach! to gest u Boha; tolik ale wjm, že když gme se gindy na cesty wydawali, welmi pilně gste se chystáwal a dobře započítati hleděl; na tu cestu, která wám nynj nastáwá, na tu gste se z hola nic nepřiprawil.« A chtěl byti in, dr. B. S., aby se tobě podobně musilo říci, když poslední hodinka nastane, když oko twé hasnauti, gazyk dřewěnití a audowé tuhnauti počnau, když Pán, wolage k sobě dusí twau, řekne tobě: »Wyden počet z wládařstwí svého, neb gíž nebudeš moci wládnauti!« Ach toho tebe, toho nás wšechy uchowey Bůh! Wšak můželiž medle Bůh uchowati nás od žalostného osudu tohoto: pakli sami nebudeme chtiti, pěti o to mjtí, abychom opatrně wyhnuli se mu? Bůh, kterjž tebe stwořil bez tebe, dj sw. Augustin, nemůž tě spasiti bez tebe; i ty přičiniti se musíš, abys usšel žalostné zláze wěčné. Nuže tedy B. S. přičíame, zasadmež se o to celau dusí, slowo Páně zapíšme sobě hluboko do srdce, ustwíne na to pamatugme, že welj milý Pán náš: Z gát prawjm wám: Číate sobě přátely z mamony neprawosti, aby když zhynete, přigaly wás do wěčných stanů. Ano pokud nám popřege Pán žiwota, pokud nechá nás wládnauti statkem swým, číame sobě z toho, co nám Pán swěřiti ráčil, přátely — užjwemye maudře statků swěřených sobě, užjwemye gich ale wůle Boží, užjwemye gich ne dle žádosti a chuti těla, ale k zwelebenj králowstwí Páně, k odwrácenj lidské bjdy, k rozšířenj prawé blaženosti, ku prospěchu bratřj i dusí swých. Tak užjwemye darů a statků swěřených nám od Pána: takowým způsobem hledme opatřiti sobě přátel, čili raděgi přjtele na wěčnosti. Zbohatse tau měrau we skutky dobré, budeme pak moci bez bázně očekáwati hodinu, kdej nás powolá Pán, aby:

chom wydali účet z wládařstwí svého. Mnozi bratřj budau žehnati památku naši: nuznj, kterýmž gme pomohli, zarmaucenj, kterěž gme potěšili, blaudcj, kterěž gme na prawau cestu uwedli, postawj se s námi před Bohem, a Bůh sám gak přjtel a otec naklonj se k nám, pochwálj i opatrnost naši a milosti své slowem oblažj nás, řka: Cyhly služebnjče dobrý a wěrný: že gsi nad málem byl wěrný, nad mnohem tebe ustanowjm: wegdiz w radost Pána svého. (Mat. 25, 23.) Amen.

P. I. F.

Zlatá zrnka.

Stupeň ku sláwě je ctnost, ctnost jest matkau sláwy.
S. Ambrož.

Já učinil nebe i zemi (prawí Hospodin): a tauž moci daruji tebe, aby zemi učinil nebem. Já rozswítil na nebi swětla: i ty rozswěť nad ně jasněji; neboť rozswítiti můžeš swětlo prawdy těm, kdož we bludu jsau. Učiniti člověka nemůžeš, ale aby sprawedliwým byl a Bohu milým, k tomu přispěti můžeš.
S. Jan Zlatoustý.

Slabý a malomocný jest nepřitel náš, kterýž nepřemůže nikoho, leč toho, kdo sám chce.

S. Bernard.

Užiwej věci, kteréž Bůh tobě dáti ráčil, k skutkům spásitelným, užjwej jich k dobrému, užjwej k tomu, což Bůh welí, což Pán ukazuje. Chudí nechať zkusi, že's boháčem, potřebni nechtě wědi, že's možným.
S. Cyprian.

Průwodkyně ctnosti a dobroty jest — radost.

S. Basilus.

Krátké a pomíjející jsau radosti rozkoši pozemských, kteréž lidi powolané k blažené wěčnosti od cest žiwota hledí odwrátit.

S. Lew Wel.

Welmi zpozdlému člověku se líbí, kdo sám sobě se líbí.
S. Augustin.

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyril a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Podiwná tato bázeň dotčených biskupů nedala jim ani slowa swatého muže i hned w zdravé uwáženj bráti, a nespěťjce důwodů, byli na tom proti žádosti apóstolů, lidu i knížat Slowanských se prohlástiti. Než wěhlasný sw. otec Hadrian gináče saudil. Gsa wrchnjm pastýřem Cirkwe Boží, snažil se wýtečný tento náměstek Kristůw býti laskawým otcem wšech národů a gazyků. Wida w tom, co se bylo stalo a od sw. bratřj wyřonalo, patrnu ruku Boží, ugal se gich i gegich djla. Wšslowně oswědčiw wůli swau, že gest hotow, potwrditi obřad slowanský, hleděl k tomu též i sněmugiej biskupy nakloniti. Nesslo to snadno: nicméně wšak maudré a wážné slowo swatého otce nalezlo posléze průchod a obřad slowanský náležitě potwřzen gest.

Swatý Otec na tom wšak nikoli nepřestal, co na sněmu pro národy slowanské byl učinil. W Římě i po wšem swětě křesťanském mělo zřegmé býti, že náměstek Kristůw schwaluge počínánj bratřj Solunských a apóstolů slowanských, i zavedený od nich obřad. K tomu konci slawily se po chrámech Římských obzblástinjm způsobem služby Božj. Papež přigaw z rukau swatých bratřj přeložené od nich na slowanský gazyk knihy poswátne, poswětil i položil ge na oltář w chrámě Rodičky Božj přjgijnm »u gesliček.« Rdnž pak se obřad tento dokonat: počaly se služby Božj. Geden z bohabogných bratřj ge konal u přítomnosti sameho papeže i giných biskupů a kněží římských. Učennjci geho, synowé národu slowanského, přísluhowali mu. Zpěw slowanský rozléhal se při neyswětějšj oběti poprwé we swatyni Římské. Po dokonanych službách Božjich nastala giná důležitá slawnost w chrámě sw. Petra. K rozkazu papeže Hadrian swětili biskupowé Formosus a Gauderik přimedené do Říma mládence a muže slowanské za kněze a gáhny. Z při této příležitosti zpjwala se misse swatá gazykem slowanským. Podobným způsobem dalo se i na druhý den w chrámě sw. Petronilly, a třetjho dne w chrámě sw. Ondřege. Konečně slawili swatj bratřj též i nade hrobem sw. Pawla, apóstola, nočnj dobau služby Božj. Na slowo wzatý biskup Římský, Arsenius, a Anastasius, geden z neyučenějšjch kněží w Římě, přísluhowaly jim na důkaz bratrské lásky a usgednocenosti cirkewnj. Těmi a podobnými důkazy dali papež i duchem bohumilé lásky a maudrosti geho wedení biskupowé před wesskerým swětem na gewo, že mimo wsselike křiwé žaloby weliké zásluhj apóstolských bratřj uznáwagi, zavedený gimi slowanský obřad schwalugi a národy slowanské užjwagjci ho, za prawé syny cirkwe sw. katolické přjgimagi. Gakžtě utěšsený ukaz w děginách cirkwe pro Slowana! Wěrlau wděčnostj a uctau k náměstku Kristowu musj se naplniti srdce geho, widaucjho, gakého wěrlého zastánj swatj apóstolé nassj, gazyk náš i národnost nasse u něho sameho našli. S radostj může se katolík djwati na to krásné gednánj maudrého papeže, gežto wěrné služebnjky Božj proti křiwým nářkům a gizliwým žalobám powážliwě i snažně chránil, k obecnému prospěchu swědomitě prohlédal, a wssedko wssedněm býti se snažil, aby wssedky Kristu zjřkal.

Než o národy Slowanské dobyl si papež Hadrian mimo giž wytknuté gesťtē i giné zásluhj, ačkoli i ty z gednoho a téhož pramene pocházely. Nahore giž gest žetelně powědjno, kterať se o to biskupowé baworšstj pokauřeli, aby wssedky slowanské země pod wrchnj zprawau a w duchownjm poslussenstwjgm gegich žůstaly. Z učinili, seč gen byli, aby též i papeže k swému zdánj naklonili. Za tau přjčinnau žádali hroznuu žalobu proti swatým nassim apóstolům hned

u papeže Mikuláše, a zagistē gi obnowili i u Hadriana. Wšak sw. otec méně hledal přjznē lidské než prospěchu a spásy dussj. Uznam za dobré, aby národ slowanský nebyl podroben pod wrchnj zprawu duchownj arcibiskupů a biskupů německých, ale měl wlastnj swé pastýře, ustanowil sám u sebe, žjřditi w říšsi Morawské wlastnj, neodwislé arcibiskupstwj, a podřjđiti mu giná biskupstwj w týchž kraginách. Nežůstalo to při paubém úmyslu, a byloť by to bez pochyby hned při té příležitosti stalo se skutkem, kdyby nepředzjwdané překážky byly nepřinutily, wěc tak důležité odložití na budaucj časj. Sw. otec hodlal totiž učiniti wážného a důmyslného slůhu Páně Methoda metropolitau na Morawě; sw. bratr Cyrill měl býti prwnjm podřjženým biskupem geho. Než cestj lidské negsau cestj Božj. Ginal usaudil a důstogenstwj nad wsseliká pozemská slawnějšj přjprawil i podal mu Pán a Spasitel geho. Mezi tm zagistē, co se w Římě dle žádosti Rastislawowj o žjzenj arcibiskupstwj Morawského gednalo, roznemohl se sw. Cyrill. Mnobé práce, w kterýchž žiw byl od mladosti, wsselike ty cestj, které pro žadaucj rozšjřenj wjry Božj podnikl, obzbláštē ale mnoholeté apóstolské služby geho mezi národy slowanskými stráwily sily geho. Zmožen těžkau nemocj a trapnýmj bolestmi, které ode dne ke dni se rozmáhaly, počal patrně tussiti a předzjwdati brzké swé skončenj. Zdrimnuw gedné noci, užřel w radostném widěnj, kterať mu klyne Pán, aby opustiw zemj, odebral se k Němu. Rabyw tudj o bljké smrti giřtoty, zaradowal se radostj welikau welmi, a dal se do hlasitého zpjwánj, wolage se sw. Dawidem: »Wegdem we dwory Hospodinowj, rozweselil se duch můg, a srdce mé raduge se.« — Z wygawil přjtomnému bratru swému přjčinu srdečné radosti této. Nemage pak nic giného na mysli, leč bljký konec swůg, počal se welmi horliwě strogiti k poslednj hodině. »Od této doby,« prawil, »nebudu giž wjce ani cjsati ani komu ginému na swětě slaužitj, leč samému toliko Bohu swrchowanému.« Wssedku mysl mage pak giž na wěčnost obracenau, sotwa se dočkal rána. Gak mile nastal den, wzal na se, s powolenjm opata dočtēného kláštera, w němž přebýwal, raucho mnišské, i přigaw gměno klášternj Cyrill, od té doby giž gediné k smrti se chýřtal. Trwalo to 50 dnj. Sw. bratr Method a milj učednjci gegich, pokud možná, býwali u něho, i posilowali se sami we wšem dobrém, widauce, gakť blahoslawená smrt sprawedliwého. Wšak ze wssedk wěcj na swětē umjragjcmu poznenáhla služebnjku Páně nic tak na srdci neleželo, gako zdar králowstwj Božjho, prospěch wjry mezi Slowany a prawá blaženost národů těch, které swatý muž prawě gako otec milowal. Znamenage nedlauho před smrtj, že bratr Method po milé samotě opět welmi taužitj počíná, gal se wssemožně domlawati mu, aby počatē u Slowanů práce nezanechá:

wal. »Hle, bratře Methode,« mluvil k němu, »posud byli jsme dva spřežení od Boha zároveň k jednomu dílu, táhnouce brázdou na roli jeho. Já nyní padám na liffě, dokonávaje den života svého. Vím to, že miluješ velmi horu, a taužíš po samotě klášterní. Než prosím tebe, neostavug pro tu milau horu učenj svého na Morawě. Zůstaň u toho dobrého lidu i uče Boží pravdě. Nebo kterať můžeš spíše spasen býti?« — Těmi a podobnými slovy podněcoval sw. náš otec a apóstol milého bratra svého, aby wytrmal w těžkém díle na drahé winici Páně. Péče o spasenj slowanského lidu a zdar wjry křesťanské we vlasti nassj byly odkazem bratrským a krásným důkazem veliké lásky geho k milowanému stádcí oweček Kristových mezi Slowany. Zaplakati musí každé srdce slowanské, čtaucj tato drahá slova, a ctiti, milowati musí tjm wjce toho swatého muže, který až do poslednjho wzdechnutj tau newřelegšj láskou milowal národ náš! Tento národ náš nebyl by ani hoden milosti Boží, kdyby nectil swatého tohoto duchownjho otce svého, a kdyby mu nebylo drahé každé slovo geho. — S můžeme sobě mysliti, kterať napomínal přítomné učenňj slowanské k upřímné mřenosti a gednomyslnosti u wjře, k horlivému ostržhání zákona Božjho, k opravdowému milowání ctnosti a k účinné lásce křesťanské. Awšak sw. Cyrill ne toliko napomínal učenňj swé, nýbrž prosil i Boha o důležité věci tyto pro národ milowaný slowanský. Nebo když se přibližowala hodinka, wyprawuge hodonowěrný starowěký spisowatel života geho, pozdwihl sw. otec náš ruce swé k nebi a wřelě slzy proléwage, modlil se k Bohu takto: »Dobrotiwý Bože můg! kterýž gšj zřídil zástupy angelské a sily netělesné, nebesa rozpial, zemi a wšecky bytnosti přiwedl k životu, kterýžto každého času wyslýcháš modlitbu těch, gešto činj wůli Twau, bogjce se Tebe, ostržhagjce přikázanj twá! wyslyš modlitbu mau, ochraňug wěrné swé stádce, kterémuž gšj mně nehodného slůhu svého dal za pastýře, zbawiž ge od bezbožné a pohanské zlosti, rauhagjce se Tobě, zahlad kacjstwj a přiwed ke zřístu Cirkew Twau, rozmnož gi i shromáždi wšecky w gednomyslnosti, učiň lidi nesworné gednomyslnými u wjře Twé i wěrnými wyznawači Twými. Wdechňi we srdce gegich slowo synowstwj Twého. Nebo Twůgtě ono dar. Náš nehodné wzal gšj ku kázanj ewangelium Krista Twého. Patř milostiwě na dobré skutky, i na ty, kdož činj, co se libj Tobě. Dpatrugž ge silnau prawici Twau, zakřýwen ge krowem křjidla Twého, aby wšickni chwálili a oslawowali gméno Twoge, Otce i Syna i Ducha swatého.« — Takto pomodliw se, poljbil posléze swatým poljbenjím wšecky přítomné učenňj swé a řekl: »Bla hoslawen budiž Bůh, gežto nás newydá za laupez newiditelným nepřátelům nassim, nýbrž potře ge a náš wyswobodj od záhuby gegich.« — A takto mluwě

a modle se, s pewnau důwěrau w milosrdensťwj Boha wšsemohaucjho a s wřelau láskou k Bohu, zesnul sw. Cyrill w Pánu dne 14. února l. P. 869.

(Pokračowánj budaucně.)

Staw cirkwe katolické w Němcích.

(Pokračowání.)

Neklame-li nás naděje, podali jsme w předěslém čísle dosti wěrný obraz stawu Cirkwe katolické w Baworích, w zemi, kdež bez mála 4½ milionu katolíků a 1,700,000 protestantů přebýwá, stejných práv občanských požíwajících. Zákony zemskými přirčeno jest užíwání stejných práv s protestanty též i půl milionu katolíkůw w Badensku a 600,000 we Würtensbersku, tu wedlé 1,000,000, tam wedlé 700,000 nekatolíků žijících. Awšak od mnohých časů jest již widěti, že vláda ne tak wedlé zákona, jako spíše dle swé osobni chuti sobě počíná, a katolické Cirkwi i sama nátisk čini i jej činiti dopauští. Po pádu Napoleonowu a utworení státní jednoty německé, zůstaly, jakž powědino, též arciwěwodowi Badenskému a králi Würtensberskému krajiny od Napoleona jim přirknuté — statky druhdy samostatných hrabat, pánů a měst říšských, i zrušených klášterů, záduší a biskupstwí. I nastalo nyní jednání, kterať by se cirkewní záležitosti w slušný řád uwedly. Dotčení panownici: Badenský a Würtensberský, sjednotili se s Hesským, Nassawským a Oldenburským, i jednali s papežem o konkordat. Bullau papeže Pia VII. (1821) powstala nowá metropole w Němcích. We *Fryburgu* w Badensku zřízeno jest sídlo arcibiskupské, a k němu přiwtělena jsau co k swému středu, biskupstwí Rottenburské pro Würtenberg, Mohučské pro Hessy-Darmstadt, Fuldenské pro Chur-Hessy a Limburské pro Nassawu; wšecky tyto osady biskupské obdržely společně jméno: *cirkewní provincie na hoření Rýnu*. Osud katolíků byl pak we všech těchto krajinách wice méně stejný. Snaha práwa Cirkwe ztenčiti a ji wšemožně obmeziti byla i jest po tu dobu zjewná. Nemůžeme wšak tu o wěcech těchto širiti slow: než položíme tolik, co se nám nad jiné důležitější býti widi.

Papež Lew XII. potwřdil 1827 zwolené biskupy, a zláštní hullau zřídil wše, což k zprávě duchowní a cirkewní, k wzděláni duchowenstwa a wykonawání moci biskupské čeli. Awšak sotwa že se biskupowé w moc a zpráwu duchowní byli uwázali, wydaly jsau r. 1830 vlády společně zřízení obzláštní, wedlé kteréhož Cirkew nesmírně obmezena a wšj swobody zbawena jest. Biskupowé poddáni jsau takorķa pod moc tak řečené *cirkewní rady*, jenž w prawém smyslu nad Cirkwí wládne. Sprawedliwi protestanti sami katolíkům wice přáli,

nežli tato rada, ješto katolickau církevní radau sluje. Awšak není radno, počínání rady této podrobněji rozbíratí, aniž by mnoho prospělo, jednání sněmowní w těchto krajinách, pokud se totiž Cirkwe týká, posuzowati. Jest známo, že lidé, kteří pro sebe a přátelé své o swobodu se domáhají, Cirkwi co možná nejméně jí přejí. Dukazy toho našli bychom na každém takořka sněmu we Württembergu i w Badensku, ano shledali bychom, že, kdyby vláda we všech věcech pánům sněmujícím po vůli byla býwala, méně na práwa Cirkwi pojištěná a na žádosti národu se ohlížejíc, staw Cirkwe w těchto zemích učiněnému otroctwí by se rownal. Hádky o smíšená manželstwi i tu se wedly; nejeden kněz byl za to trestán, že se řídil wedlé rozkazů papežských, nechť požehnání uděliti k sňatku manželskému, jelikož nowomanželé, nejsauce stejné wiry, přislíbiti nechťeli, že dítky zplozené w katolické wíře wychowáwati budou. W této věci obzvláště we Württembergu přísně sobě počínali. Jeden z wýtečnějších professorů na školách Tubinských (*Mack*) ssazen jest z úřadu swého, že vydal spis, o smíšených manželstwach jednající a swobodu Cirkwe obhajující. Jiný právě nejproslawenější spisowatel katolický w Němcích (*Möhler*) vlast a místo slawné, na kterémž byl miláčkem horliwých posluchačů, a nemálo kněží Cirkwi odchował, musil takořka opustiti, chtěje konečně ujiti nátiskům, činěným jemu pro učené, horliwé a statečné hájení své wiry a Cirkwe. Pomineme jiné věci mlčením, a raději tam se obrátíme, kde bychom se o něčem radostnějším zmíniti mohli. Jsaut pak to utěšené úkazy i w kněžstwu i w lidu, že i w těchto krajinách wíra a láska k ní obžíwuje. Bylot zajisté i tady, a sice welmi hojně rozsato semeno z Francauz poslé oswěty — i ujalo se a rostlo bujně. Wýteční mužowé, na které nyní owšem málo kdo zpominá, powstali wšak i tu a hájili swým způsobem swěřený sobě poklad wiry. Působení jejich dilem tiché, dilem přičinau zlástních poměrů a okolností náležitě neoceněné, zůstawilo po sobě blahé stopy. Awšak několik těchto duchowních pastýřů a spisowatelů bylot by věci katolické mnoho a na dlaho nepomohlo, kdyby se byly školami bohoslovními, a sice we Württembergu Tubingskau a od několika let w Badensku Frýburgskau, wědomí a smýšlení katolické u kněžstwa neprobudilo. W Tubinkách působili po mnohá léta obzvláště dwa mužowé, hodni, aby w požehnané paměti zůstali u všech katolíků. Bylit to *Hirscher*, nyní professor a kanowník we Frýburgu, a nebožtik *Möhler*, kterýžto uslechtilý, tichý a blahodárný, horliwý a wěrný kněz účinný život swůj w Mnichowě záhy bohužel, ale slawně dokonál. Z jejich školy vyšli mnozi jiní, kteří

nadšení jsauce láskau k Cirkwi, opatření známosti wěku a důkladným wzděláním, působí nyní blaze jednak na stolicích učitelských, jednak we zprávě duchowní, lepší časy pro Cirkew swatau připravujice. Podobně působí od několika let též i we Frýburgu Badenském wýteční mužowé na zdar Cirkwe.

(Pokračování budaucně.)

Obrazy šlechtynosti.

4.

Wzor faráře a katolické obce.

...Na farnj osadě Dudingenské we Šwý: carjch gsau asi 4000 dussj. Před nedávným časem bylo mezi nimi geště welmi mnoho nuzných, a kostel byl na spadnutí. Na tyto dvě smutné věci nemohl se ctihodný farář djwati bez bolesti, a wšedka péče geho byla k tomu obrácena, aby chudým pomohlo se z nauze, a nový chrám Páně se wystawěl. Wýborný kněz ustanowil začítí od toho, čehož bylo nejwíce třeba. Přičiněním geho w krátce ožiwla láska křesťanská w lidu. Že wšak byl počet nuzných příliš weliký, aneb že se potřebného pořádku při poskytování pomoci nešetřilo, prostředky nestačily. Z shromáždil wýborný farář své osadníky, i takto k nim promluwil: »Gíž widjm, že nám, pokud chceme nauzi z osady nassi zapuditi, nezbywá nic giného, leč abychom nuzné, zláště pak dítky, rozdělili mezi sebe. Dospělj nechat pracuj, malé budeme wychowáwati, a takto naleznau útočiště wšickni. Pak budeme moci pokogněgi a prospěšněgi přispěti potřebám ženských a fmetůw. Co tomu řikáte?« — Poctiwj osadníci newěděli w prwnjm okamženj, co na to řici. Ten to, onen ono namjtal. — »Dložme si to na několik dnj,« dj farář; a takto se rozěšli. — Přijstj neděli wstoupil kněz na kazatelnu, gal se mluwiti k milému lidu swému: »Drazj přátelé, gešt wěru čas, abychom se o nasse chudé náležitě postarali. My bychom sice měli geště dost času k rozmyšlenj, ale ubohým chudákům déle čekati nelze.« — Nebudeme zde uráďeti geho řeč, dosti, powjme-li, že mu šlo každé slowo od srdce a tudž i k srdci. Za text zvolil si slowa: »Měl-li by někdo z wás sedmero dítek, nechť přigme osmé za dítě své, a přigde s ním do přibytku geho Bůh dobrotiwý!«

Co k tomu přidal, newjme, leč to nám známo, že wšickni téměř gednjm hlasem wolati počali: »My se gich ugmeme; wšedky děti wezmeme k sobě.« — Z stalo se tak. Gako by šlo o záwod, počali se dělití o nuzné a opuštěné děti, awšak nikoli podle mjry swého gmění, ale každý podle mjry wnuknutí srdce a milosrdenstwj swého. Ten si wzał gedno, onen dvě, třetj geště wíce, a ti, co gsauce wáha: wěgšj, byli se opozdili, musili odegjti s prázdnem.

Gať tu musilo býti zbožnému knězi okolo srdce, snáze gest se domyslit než wyslowiti. Den, kteréhož Pán tak widitelně slow geho srdcečných požehnal, byl zagisté geděn z neyšťastněššich a neyradosněššich geho žiwota.

Nedlauho po tom krásném dnu přigel do mé obce gaťšši cizozemec. Slawilať pak se tu obzľáštňj slawnost; we školách se rozdávaly odměny, a hostinnj Šwýcaři pozwali přjchozjho k dotčené slawnosti. Cizinec spatřiw ono mladé šhromážďenj, gaťo by rog wčeliček, wesele, čile a dobře oděné, obrátil se k farári i wece k němu: »Což nemáte, welebný otče, na swé osadě žadných nuzných?« A šlechetný pastýř, se šľzau w gasném oku, odpowěděl: »Ne, nemám, djky Bohu! nemáme gich wjce!«

A co se tu štalo, nebylo nikoli následkem prudkěho, pomjgegicjho citu a nadsenj. Křestanská láska wýborných lidj těchto byla štálá a právě katolická; děti magj posawade bezpečně přjštěššj a opatřenj, mnohé z nich byly přigaty za wlastňj, milosrdňj ochrancowé štali se prawými otci gegich.

Alle zdá se, že i farár dobře wěděl, gaťau powinnost byl druhdy na se wzal, šlibuge osadňjkům swým: »Wám wšsem se dobře powede, kterjž dům swůg a srdce swé nuzným djťkám Boha, Dce milosrdenštwj, otewřete.« — Z ukázalo se tu skutečně požehnánj Božj až přjliš patrně; dobré gměňj gest zde takorťka žazračně, což zľáště z následugicjho přjľladu wyswita.

Nuznj měli tedy gž přjštěššj; — byla gen otázka, kdej by Bůh sám měl mjti štánek swůg; neboť starý kostel šwalil se docela, i byloť patrně potřebj, wyštwěti giný. Z udělal se šťrowný plán, a prosba se podala ku wládě o powolenj k štworbě a o přiměrenau podporu. Leť šanton Frýburšľj právě se byl za přjľkadem Francie zbawřil, a wláda nedawno žřjžená neměla myšľi a chuti k takowým wěcem, gaťo gest kostel, šľubňj Božj a těm podobné wěci. Z té tedy přjčinnj musil se gj záměr obywatelů Dudiğenšľch welmi pošsetilým zdáti. Z dalat gim tuto odpowěd: »Štawte, gestli wám ľjbo; my wám brániti nemůžem a nebudem, awšľak pomoci žadné wám nedáme.« Arátľká, ale zgerwná odpowěd tato přjšľla do Dudiğen, a farár přečetl gi osadňjkům. — »My wšľak předce kostel wyštwawjme, nenjľi prawda?« otázal se ľidu šlechetný, milowaný kněz. — »Wšľem!« — »A ničeho mu nebude chyběti?« — »Nic, pranic!« — »A ľdy začneme?« — »Hned zegtra.«

Z začali skutečně. Gedenľadžňj špěchal do šakristie, aby zapsal, mnoho-ľi chce dáti na peněžjch, a u wečer těchž dne obnășľela summa šľibených peněž ašľ 35,000 franků. Genom gediný se tomu protiwil; from něho gessťe několik mešľťáků, kterj měli takě w dotčené obci swé šťatky, odepřeli přjšľpěwů.

»Tjm hůře pro ně!« došľľadali osadňjci.

Farár promluwřil opěť k osadě swé, i otewřela se srdce slowům geho rowněž tak ochotně, gaťo onoho dne, ľdyž poraučel gegich pěti chudinu. Násľedowala tatěž odpowěd, tňž účinek: bohatty dali penjze, ženy swé ozdoby, nuznj obětowali šľlu rukau swých. Z dali se pod zprawau kněze chutě do práce. Gedni přinășľeli dřjwj a řamenj, druzj byli zedňjky, ginj pomáhači. Ženy pracowaly s dwognășľobným namáňánjm na poli, šľjraly a snășľely řamenj, našľadagjce gesamý w poľedne a u wečer na wozy. A niľde nebylo šľysťeti žaloby ani narjťánj na obtjže, kľekoli šľlo o wykonánj dobrowolně na se přigatě powinnosti; ano, při pozďegšľch šľjřľkách, kterěž se ašľ dwa- neb třikráte obnowiti musily, nebylo žadné nelibosti ani odporu. Farár šľhromážďil toľiko swé duchownj owečky, a wštaupiw na řazatelnu, takto mluwřil: »Djťky, nemámeť gž peněz, pošľadnice gest práždna;« a druhého dne byla pošľadnice opěť plna. Awšľak pozďiwu neyhodněššjm zdálo se mi býti, že niľdo ne- wěděl, aniž dbal dowěďeti se, mnoho-ľi byl druhý pošľytnul. Gediný farár žnal tagemštwj řadžého z miľých osadňjků swých.

Práce trwala po tři ľeta, bez ušťánj, bez omrzěnj. Žerwněšľek řostela gest gž úplně dohotowen. Prozatjm užito starých oltářů, an řadžý taužil, aby w nowém řrámu Páně, genž byl gměňjm a šľlem obecnjm, co neyďřjwe se pomodľiti mohl. Čťelřt tēž nowé warhany z Frýburka od slowůtněho warhanáře Moosera sobě žřjďiti, a zagisté by se bylo gegich přánj uskutečnilo, ľdyby umělec tento nebyl se prwé se šwěta odebral.

Kostel gest pěkný, obšľjrný a ozdobný. Šťaltě osadu, 4000 dušľj počťtagicj, téměř 130,000 franků. Řadžý šľ může sám pomysľiti, ždaž w něm Dudiğenčané potěchy a šľewy naleznau, a ždaž gim nemusj modľitba býti neywěťššj radošťj!

S řjžbyň byl mohl býti na prwnj mšľi swaté, řterauž šľaužil welebný pastýř w té nowé swatyni Páně; řjžbyň byl s to, žłatau lampu zawěšiti na gegi řľenbě, a šťěny gegi ozdobiťi wřtworami neywěťečněšľch mistrů w šťarožitné malbě řřestanské, s onau newinnau a swatau wjrau, s gaťauž se štwila: pak byň se pošľádal za šťšťastněho. —

Takowé udáľosti dodáwagj dušľj žiwota i šľly. Čľowěť, genž mi to prošťe a upřjmně wyprawowal, sám tak byl pohnut, že se mu častu šľzy z očí wylily. A byľt předce gž w mužněm wěku, w kterémž se cit žřjďka ľdy w šľžách gerwj. Awšľak muž ten byl řřestanem — a my mluwřili o náboženštwj a ľásce.

Církewní zpráwy.

Z Morawy. Býwalotě za mého dětinstwři w naši obci častých požárů (ohňů). Pláč pohořelých a nářeky jejich na zlomyslnost neb neopatrnost půwodcůw takowého nešťěsti wtiskl se do srdce mého tak, že jsem se,

přicháziwaje potom, co študent na prázdniny domů, nemálo radowáwal nad každým domem, štítem a křidlicowau střechau opatřeným, mysle sobě, že to jest neylepší prostředek proti onomu záhubnému žiwlu. Stana se pak knězem w témž místě, bylo mi powinností swatau, rozjímati, jaké by se daly štíty stawěti proti jizliwému ohni newěry, a jiných šeredných nepravostí. Wěřte mi to, M. B., že se mi zdálo poselstwím s nebe poslým býti, když nás ta radostná zpráva došla, že Antonin Hanikýř zarazil w Praze Ústaw Dědictwí Swatojanského. Počal jsem pozorný činiti naše drahé owečky na nadějně owoce tohoto swatého bratrstwa. Počátek byl, jaký we všelikém podniku spasitelném býwá, nejprw welmi tuhý, však powážte, požehnáním Božím stalo se, že již této doby bezmála každý desátý dům čerweným štítkem Swatojanským opatřen jest; a naše obec počítá něco přes 500 křesťanských domů. — Mezi těmi, co se u nás do Swatojanského Dědictwí dali, jsau z welkého počtu ty, kteréž přilákala kniha Žiwotů Swatých. Já jsem jim před časem o ni powidáwal. Ó kéžby nám ten wěrný slúha Páně, až dokoná to welké dílo Žiwotů Swatých, i žiwot Krista Pána wydati mohl, nač se náš lid dopřává! Postilau bude lidu Blahowěst! — Jsautě pak mezi audy našimi také takowí, co se přidali w nemocích swých, aneb u vysokém stáří, ano jedna ani pismen neznající; a ti jen pro tu příčinu přidali se, aby prý učinili za blaho duše swé, jedině tím se těšice, že oběti tolíka mší swatých se aučastnými stanau za žiwa i po smrti.

Z Uher. O dobročinnosti nejdůstojnějšího pana biskupa Nitranského jduu ustawičné nowé utěšené zpráwy. Drahota, bída a hlad, kteréž swiraji takoička wšecy krajiny w Europě, doléhly také těžkým břemenem swým na zemi uberskau, obzlaště pak na ubohé kraje slowenské. Dotčený neydůstojnější pan biskup konaje swé cesty apoštolské a uděluje wěřicimu lidu swátost swatého bířmowání po krajích těchto, zůstawil po sobě wšude krásné památky blahočinné štědrosti a lásky křesťanské. We dwau okrcích: Horno-Nowoměstském a Čačanském, darowal pro chudé hladem mraucí zástupy: 8000 zl. na str.

Z Rakauské Italie. W mnohých stranách wede se w mnohém ohledu sprawedliwá stížnost i nárek, že se za našeho wěku we swětě welmi mnoho kaukole rozmohlo. Zatím však díky Bohu! ať nic nedíme o tom, co chystá Pán, kterémuž wšeccko, i nepřátelé slaužití musejí, třeba se jen dost málo wúkol sebe ohlédnauti, a nalezneme wýjewy, při kterých okráti musí srdce naše. Jeden z takowých utěšených wýjewů jest následující. We wlašském městě Veroně žiw jest kněz jménem *Nicola Mazza*, hoden krásného jména: slúha wíry a lásky. Šlechetný tento muž, weden citem práwego milosrdenstwí a důmyslem lásky křesťanské, položil základ k podiwnému ústawu, jež s pomocí Boží také sám udržuje. On sbírá a shromažďuje kolem sebe nuzné a chudé dítky obojího pohlawí, wynikající zlaštními schopnostmi ducha, jenžto při nich dle okolností jejich, whodných čili nepřizniwých, jak pro Cirkew tak pro společnost občan-skau mohau býti semenem buď mnohého dobrého, buď zlého. Takowýchto malých opuštěnců, w patrném welikém nebezpečenstwí tonaucích, ujímá se bohomyslný kněz náš *Nicola Mazza*, podáwaje jim k otcowské ochraně a k spasitedlnému wedení swau lidumilownau

ruku. Pokud mu stačí síly, pečuje o jejich dušewní wzdělení; a když dorostau, zůstawuje jim na wůli, aby sobě dle darů a sil od Boha přijatých, jakýkoliw staw k swému budaucímu zaopatření wolily. Tak opatruje, jako upřímný otec, tělesně i duchowně více tří set dítek, nemaje k tomu žádných jiných prostředků, leč pomoci Boží a zbožné dobročinnosti swých krajanů. Začasté potká se s nesnázi, že nemiwá ani halíře na wýžiwu swých malých chowanců. Tehdy co prawý sluha Boží wydá se městem, prose, an zatím jeden z jeho saudruhů w chrámu Páně u sw. Zena se modlí. I přihodilo se nejednau, že mu některý do čista neznámý cizinec, třeba jej byl ani nepožádal, do ruky wtisknul sáček dukátů, čímž mu zase na nějaký čas pomožino z nauze. Wýtečný tento kněz říkává w sprotnosti wíry swé: »Chudé dítky přijímá, jest starost má; však žiwiti je, náleží tobě Pane Bože!« — A táže-li se ho kdo, odkud na strawování tak welikého množství dítek nabere peněz, dáwa za odpověď: »Já беру z pokladnice, kteréž pán ještě nikdy na mizinu nepřišel. Dobrotiwý Pán Bůh má den co den tolik wydaní, a předce ještě neudělal žádných dluhů!« — Až po tu dobu nemá dotčený ústaw kněze *Nicolý Mazzy* žádného ujštěného důchodu, aniž jakéhosi potvrzení od swětských úřadů, (kteríž jej ale ostatně welmi milostiwě a štědře podporuji;) také se nehonosí před swětem nižádným chlubným jménem; — za to ale jest jeho důchodem štědrá ruka Boží, a byt' jméno jeho nestálo nikde w schematismu, — zapsáno jest dojista w knize žiwota.

Z Irska. Nenít zajisté, nedím katolika, ale ani člověka, ježto by se s hlubokau útrpností nediwal nyní na Irsko »ten ostrow Swatých,« a na ten trpící, hladem hynaucí národ, kterýž w dějinách cirkwe katolické skwiti se bude, jako národ reků křesťanských a mučedlníků. Kterak wýborné kněžstwo Irské — nuzné, chudobné, jako snad nikde na swětě, ačkoli bohaté wirau a láskau, — při smutných a těžkých strastech, které ubohau tuto vlast potkávají, příkladně sobě počíná, možná odtud sauditi, co sami líti odporníci wíry a cirkwe naší piší. »Před několika dny, di jeden z nejizliwějších protikatolických časopisů anglických, osvědčil nám jeden z nejwážnějších duchowních protestantských, že nikterak nemůže pochopiti, kterak mohau kněží katoličtí ještě na žiwě býti, při té hrozné bídě, kteráž trpí zároveň se swými owečkami, a při tom neustálém namáhání, kteréž s příkladnau horliwostí na se berau, nawštěwující nemocné, přisluhující jim swátostmi, a zemřelé pochowávající. Musilít bychom býti pobožnůstkáři, ježto srdce žádného nemají, kdy bychom směli newzdáwati zároveň wznešenau tu chwálu, kteráž leží w nemnohých slowech služebníka té wíry, ku které nás náklonnost a přesvědčení naše wíže.... Katoličtí kněží konaji swé powinnosti w této osudné době nejupříkladnějším způsobem s prawau hrdinskau oddaností. Smrt a nauze zuří mezi nimi. Práwě nyní stůně w malém biskupstwí našem, 8 kněží katolických na zlaú zimmici, kteráž byli při horliwém plnění powinnosti swých dostali. Jako lidé, Irčané, křesťané musíme této trpící třídě krajanů našich upřímnau a nelíčenau útrpnost swau na jewo dáti.« — Bohdejž by tak se stalo, a wýbornému národu Irskému po dlawowěkém utrpení, dostalo se posléze slušných práv a sprawedliwého Oswobození od ukrutných nátisků anglikanských!!

BEAUFORT

Číslo 10.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu w knihkupectwi wdo-wy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulec,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectwi Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdo-wy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle IX. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli IX. po sw. Duchu. — Zlatá zrnka. — Sv. Cyrill a Method. — Stav katolické Cirkwe w Němčích. — Obrazy slechetnosti. — Církevní zpráwy. — Nové knihy.

Dne 25. července.

Řeč na neděli IX. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Luk. XIX. 41—47.

Bez bolesti, bez útrpnosti a saucity nemůže se dít na bídu a strašti lidské nijádný člověk, pokud gest hoden tohoto gména. Avšak co svět světem stoji, nesehnalo se gestě nikdy tolik těžké bídny, tolik ohromných strastí na lidi, jako na nešťastný národ židovský při zkáze města Jerusalema. Užlost a hrůza musj obegiti člověka, čtaucího w letopísech o strašném osudu dotčeného národu a města. Když totiž Židé, nemohauce a nechťce děle snášeti ukrutné ná-tisky vládařů římských, byli se wzbaucili, wyslán gest proti nim Bepasian s wybraným wogflem. W krát-kém čase wybogowány asau wšechy twrze a města w Gallileji. Wítězný Říman obrátil se k Jerusa-lému. Lid wšechen napořád před ním utíkal, we swatém městě hledali wšickni bezpečné útočiště. Než nastogte, čeho-ťe tu nassli! Římané přitáhše wítězně k městu, rozložili se kolem něho, a obklíčili ge ná-spem, aby nikdo ani do města něco dodati, ani z města wen nemohl wygiti. A nynj počala zuřiti čím dále tím hroznější bída. Glad a mor každého dne celé zástupy walem porážely; syn otcí, dcera máteři, bratr bratru poslednj sausto pokrmu křowě z rukau wydjrali: ano, na živě pozůstali hynzi na hnátých zemřelých; matka zabila své dítě, aby ge snědla; ničehož neštítal se tu člověk, hladem zmá-mený, aby tím o několik hodin prodlaužil bídny život swůj. Wogsko židovské, nadšfené zausalau wá-

ssnj, samo wybjgelo domy, samo brodilo se w křwi vlastnjch křaganů swých: až pak posléze Říman, wy-bogowaw město, mečem potřel pozůstale, a ohněm i zbranj násilně ztroskotaw i chrám Páně i hrady, paláce, domy Jerusalemské, kamene neostawil na ka-meni. — Ach, utrpenj a strašti tyto nedowede wy-slowiti gazyk lidský: na Židy nešťastné »přišlo sauz-enj weliké, gakehož nebylo od počátku swěta aniž bude.« A Pán Ježíš, gehož neyswětější srdce bylo sama láska, kterak by mohl On dítwati se na hrozný osud vlasti a národu swého — bez bolesti? Před zrakem Jeho stál živý obraz strastnjch wěcí těchto budaucjch. Konec života geho se blížil; Gemu wšak bylo známo, že Židé, obzlášťe pak Jerusa-lémští, omámenj zakořeněnou hrdoostí swau a zasle-pení slibnými klamy wůdcůw a učitelůw swých, za-wrhnuw kamen uhelnj blaženosti swé, a zawrhše i ukřižowawše Geg, uwalj na sebe těžké břímě ne-winné, neyswětější křwe Jeho. Pán Ježíš wěda to, ustanowil wgeti slawně jako prawý král do Jeru-salema, aby tím příležitost dána byla každému, by se wěregně k Němu co Spasiteli swému přihlásil. I posadil se na oslátko, bral se k městu. Zástu-powé gdaucj s ním podstýlagj raucha swá, lámj ra-tolesti, kladau ge na cestě před Njm, a hlučnými hlašy oslawugj Geg co krále požehnaného, beraucího se we gménu Páně. Milostiwý Ježíš přijímá od lidu tuto čest a sláwu, až pak přišsed na horu Oli-wetskau, k městu se přiblížil, že ge w celé kráse a slávě widěti lželo. Než nastogte! Pán, obklíčeny

plésagjejmí dawý lídšwa, oflawowaný od zástupám ućedlnjkú swých: wida město, plakal nad njm. A proč medle pláče Pán nad městem? Ach, Pánu před očima stogj žalostný osud a smutné věci, které, ač skryty gsau před zrakem lidšým, přigiti měly na nešťastný Jerusaleým, na nešťastný národ. Pán widj, což i žřetelně předpowjda ućedlnjkám swým: že přigdau, obkľěj náspem, oblehnau a šsaužj nepřátelé Jerusaleým ze wšech stran; On widj a předpowjda, že rozmečj na zemi i chrám i město i syny a obywately geho, že neostawj kamene na kameni nepřátelé tito; On widj tisícere ty nátisky, newyslowné strasti, bjdý a žalosti, spogené š konečnau zkázau swatého města i národu Židowského: a wida to, pláče nad městem. Š těch drahých, swatých slzi Páně! Ah, každá z nich dražšj gest nad zlato a perle; každá z nich hlásá nám zagisté, žeť má Pán srdce útrpné a citedlné lidšých strastj, lidské bjdý! Hle, Jerusaleým strogj mu smrt potupnau, smrt bolestnau na křížj, a Pán nemá oči, nemá ušši pro sláwu, kterauž mu činj lid, On proléwá slze, On taužj bolestně nad osudem konečným swých wrahů a nepřátel! Kdož tu newidj útrpnost a lásku Páně? A nám, gessito w tolikerych bjdách a těžkostech tráwjme život swág, nebyl by milý a drahý tak zgewný důkaz saucitu a útrpnosti Páně? Wšsemohaucj Pán nebes a země útrpný gest! — nuže odlož smutek a wygasni zrak swág, B. Š., w bjdě swé: odlož hoře swé ubohý churawče, gežto se celé dny a noci na ložj swjgš bolestmi: odlož hoře swé hladem a bjdau zmořený chudaš; odlož hoře swé opuštěný širotku a šljčená wdowo; odlož hoře swé od nepřátel šjhaný, od lidj zľých zlaupený nešťastnjče, anobřj i ty hřjšnjče, ze wšech bjdniškú neynejšťastněšj, wygasni twář swau: Pán života, Štworitel wšech wěcj, pomocnjš a ochránce tworů swých, Štec milosřdenštwj a lášky, má srdce útrpné, má srdce citedlné lidšých strastj a bjdý twé; neboť wida město, ono hnjzdo a onu peleš katanů swých, — wida osud geho — plakal nad njm. Než co spomohly, tážete se, B. M., co spomohly tyto slze a ten pláč Páně nešťastným synům Jerusaleýmšým: mnoho-li gim asi platna byla tato žiwá, šrdečná útrpnost Páně? — Ach nastogte! gim slze, pláč, útrpnost Páně nic nešpomohly: štrastně předpowěděnj hrozně se naplnilo: Jerusaleým ztřostotán, chrám wywrácen, národ židowský po wšech končinách šwěta gest rozpřhlen. Než čjm to, že ani šrdečná tato útrpnost Páně š žádně platnosti, š žádněmu prospěchu nebyla nešťastněmu onomu národu a městu? Přjčina byla teh dáž, kteráž býwá po dneš. Ani slze a pláč, ba ani krew a smrt samého Šrista Pána nemohau pomoci člowěku, gežto nechce šlyšjeti slowa, upošlech nauti hlasu, řjdití se wedle rady Páně. Aneb zdaž by gsau

byly přiššli dnové a osudové zľi na město Jerusaleým a pokolenj židowské, »kdyby« bylo poznalo, které wěci mu š pokogi, š dobrému a prawěmu prospěchu gsau? — Š zagisté nikoli. Pán přiššel, mluwil, hlásal, prošil, napominal, kázal: slowa geho byla slowy života, ućenj geho bezpečnau ochranau proti wšsem štrastem. On pak sám neomylným wůdcem wedaucjm na prawau cestu, kterauž i národ židowský ugiti mohl zkáže swé. Že wššak milowali gsau nešťastnj tito lidé wjce temnosti, než šwětko, wjce swé bludy, než prawdu Božj, wjce zlé náwyšy swé, než wůli, zákony a rozkazy Páně, že, aby gen swé marnosti a pýšse šlaužiti mohli, pošhřšse Pánem, nepoznali času nawšštwjenj swého: proto přiššli gsau na ně dnové zľi, gašowjž nebyli od počátku šwěta aniž budau. A rovněž tak i na nás — a tudjž i na tebe, B. Š., přigdau dnové zľi, pakli nebudeš čhtiti poznati ani času nawšštwjenj swého, ani wěcj, které š pokogi tobě gsau. Nešťěšj a strasti hrozně na tebe přigdau synu a dcero! ani slze, ani krew Páně tebe neochránj před osudem štrastným; pakli otec a matka twá, pakli newiditelný šwědek činů twých před Pánem bude žalowati na tě, žeš byl nezdárným synem, žeš byla newděčnau dcerau. Pán zagisté nawšštwil i tebe, kdžž ti kázal: »Čti otce swého i matku swau.« On sám ukazowal tobě, které wěci tobě š pokogi, š dobrému a prospěchu twěmu gsau, kdžž šlibowal zdárným dětem dlahý život a požehnánj. — Nešťěšj a strasti hrozně na tebe přigdau otče a matko! ani slze, ani krew Páně wás před nimi neochránj, budau-li gednau wasse wlastnj děti, bude-li štrážný gegich angel před Pánem žalowati na wás, že gšte prwnj přjčinau zkazy gegich. Pán zagisté nawšštwil i wás, kdžž wám připominal: Štcowé nepopauzegte š hñěwu synů swých, ale wychowáwěyte ge w kázni a w trestánj Páně. (Šf. VI. 4.) On sám ukazowal wám, »které wěci wám š pokogi gsau,« kdžž dokľadal, že gsau šdětčtwj Šospošdinowo šynowé šdárnj, (Šalm CXXVI.) a že upoššřed přjatel člubiti se bude gimí, (Šir. XXX.) gašowžto šforunau ššedin swých šdřonalý otec a šwědomitá máti. — Nešťěšj a strasti hrozně na tebe přigdau, ginochu a djwko, ani slze, ani krew Páně tebe před nimi neochránj, pakli wlastnj šwědomj wasse, pakli šarmaucený angel wás budau na wás žalowati před Pánem, žeť gšte učinili šrdce swé, chrám Šucha Šwatého, šotrowskau pelešj hřjchůw a nešššj ššeredných. Pán zagisté nawšštwil i wás, kdžž weleš každěmu z wás: Šláděněšj šdřadostj utřken a warug se, ale následug šprawedlnosti, wjry, lášky a špoge š těmi, kterjž wžhwagi Pána z čistého šrdce. (2. Šim. 11. 22.) On sám ukazowal wám, které wěci wám š pokogi gsau, kdžž ošwěčowal: Šlahošlawený

muž, kterýž se bogi Hospodina, (Gal. CXI. 1.) nebo spravedlnost krmíti geg bude chlebem života a rozumu, wodau maudrosti spasitelně napogi geg, powyšši geg u bli nych geh o, rauchem sláwy oděge ho, útěchy a plesánj poklad shromáždí naň, a gme nem wěčným dědičně obdaří ho. (Sir. XV.) Ano neseššej a strasti hrozné přigdau na nás, B. M., ani slze, ani krew Páně před nimi nás neuchránj, pakli život náš bude sám žalowati na nás, že gsme, ačť Pán učil nás, které věci nám k pokogi gsau a k blaženosti wedau nás, ani gich, ani času nawššijwenj swého poznati, a učenj, slowa, rad a rozkazů geh o štetřiti nechtěti. D zaplať, ustrň se sama nad sebau každá dusse citelná: pozney aspoň w tento den swůg, které věci ku pokogi tobě gsau. A útrpnému, láskyplnému Ježíši Kristu celým srdcem přiwň se, aby slze, aby krew, aby smrt lásky Geho pomohly tobě od bjdy a strasti, hrozěj tobě. Hle! Pán w slawném průvodu běře se do Jerusalema: my wšicchni připogme se k zastupům prowážegjcm geg, a s nimi zároveň wyznáwemy, žeť gest Ježíš požehnaným králem nassjm. Wyznáwemy před twáří nebes i země, doswědčugme to skutky i životem, žeť nikomu ginému, leč Kristu Pánu samému a pro Něho swým bratřjm slaužití hceme: a pak nás minau strasti a bjdy ony hrozné. S tjm umyslem swatým a spasitelným wstupme giž w duchu za králem a Pánem swým, gako wěrné komonstwo geh o, do chrámu Jerusalemského; i wizme, co tu činj. Wšed do chrámu, dj sw. Ewangelium, počal wymjzati prodawagjci a kupugjci w něm, řka gim: Psáno gest: že dům můg dům mo: dlitby gest; wy pak gste geg učinili, pelesšj lotrowskau. Hle! ten dobrotiwý Ježíš, ten Pán, který uprostřed sláwy, činěné mu od lidu, pln útrpnosti, gako bratr plakal nad osudem nehodných bratřj swých: tu giž, co spravedliwý saudec a wěčný pán swatyně swé, koná saud i tresce ty, kdož pelesšj lotrowskau učinili poswátný dům geh o. Dzhrozme se, B. M., ať sami nečinjme pelesšj lotrowskau domu Páně. Hle domem Páně gest cirkew Boží na zemi: nuže, ušlugme o to, abychom, co dokonalj měšťané w té blahoslawené obci wywolenných Božjch obcugjce, ani Boha o čest, ani bratřj swé o geh o lásku, ani dusse swé o spasenj neofrádali. Domem Božjim gest ten stánek a chrám, w němž widitelně přebýwá, potěšuge, wyučuge Pán swé wěrné: nuže zasadme se o to celau péčj a ze wšij sily swé, aby tento widitelný dům Boží stal se domem modlitby, domem bohumilých umyslů, spasitelných skutků; přičinme se o to, aby nikdo z nás, gako lotr stížený kletbau hřichu, neprznil poswátného mjsta. — Domem Božjim máť býti i srdce nasše. Nuže! k tomu obraťme i wynaložme wšecčo

ušlij swé, aby w tomto srdci nassem nížádný lotr, zhaubce a wrah dussj nassich, nížádný blud a hřich se nepelesšil, alebrž blahoděgná prawda, šlechetné city, spasitelné umysly, bohumilé ctnosti w něm přebýwaly a wládly. D to se postarejme, D. D.! a pak nás mine těžký saud Páně: pak se nás nebudau týkati strassná slowa Kristowa: »Dům můg dům mo: dlitby gest: wy pak gste geg učinili pelesšj lotrowskau;« anobrž Pán sám, hodny učiniw nás milosrdenstw swého, na každý den bude učiwati a milostj swau bude prowážeti nás, abychom poznawšse den nawššijwenj swého, konali věci, které k pokogi gsau nám. Geh o slze a Geh o krew, Geh o útrpnost a láska očistj nás od wšeliké škwrnj, abychom gsauce milostj Geh o bez posškwrnj, mezi neposškwrněné do domu wěčné sláwy Geh o wegiti mohli. Amen.

Zlatá zrnka.

Poklad newywážitelný jest láska k Bohu; bohat jest, kdo jím wládne: kdožkoli ji nemá, jest chudákem.
S. Basilius.

Tim dokonalejší býwá člověk, čím dokonaleji cítí druhých lidí bolesti.
S. Řehoř W.

Zlé swědomí nemůže dobře daufat.

S. Augustin.

Wědomí hřichu jest matkau bázně.

S. Jan Zlatoustý.

Těžší pokuty není nad trest swědomí. Chceš-li tedy nikdy nebýwati smutným, buď ctnostně žiw.

S. Isidor.

Prawým chrámem Kristowým jest duše wěřičiho.

S. Jarolim.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method.

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Byloť sw. Cyrillowi teprwé 42 let, když geg Pán ze swěta powolal: z pracj a trudů wšelikých k odplatě a radostem nebeským. Duchownj syla geh o byla gestě w plné čerstwosti a w blahocinné dospělosti mužské; wytečná dusse geh o bohatla každým dnem na skutky dobré, i prospjwala w milostj Boží; swatá láska geh o rozněcowala i rozhořowala se ustawičně, a čím dále, tjm čistěššjim plamenem obgjmala zemi a nesla se k nebi. Kdo může pochopiti, nedjm wypsati, co by byl swatý muž tento způsobil na zemi a we wlastech nassich dobrého, když by Pán geg tu byl déle ponechal. Zatjm wšak slussj se kořiti maudrému řizenj prožřetelnosti Boží, a wyznáwati, že, co Bůh činj, ať giž dáwá nebo běře, wšecčo dobře činj. Milostj Boží domedl sw. Cyrill za nedlaný bēh života swého tolik wyborných věcj a zjškal sobě tolikerych zásluh o králowstw Boží, že geg prawě a slussně wywolenu nádobau Duch a swatého nazýwati mů:

žeme. Gíž co mládeneček dokázal to všemí mravů a skutky svými, že duše jeho gediné k nebeským zá-
dostem se nese, srdce čistau láskau k Bohu hoří, za-
libený Páně hledá, po pravé maudrosti tauží, w báni
Boží roste, a u wšeliké ctnosti prospívati usiluje.
Powolán ke dworu císařskému a obdivován ode
wšech, gežto widěli neobyčejný prospěch, gakowž
činil w umění a we wšeliké ctnosti, nic se proto
w myšli své nepysnil, nýbrž Bohu a milosti Jeho
to přičítaje, w pokore tím wíce se utwřowal —
w pravé pobožnosti se cwičil. We welikém městě
a na hluchém dworě u prostřed prostopášnosti a roz-
mařilosti zachowal srdce čisté a duši nepřístupnou
swětšké rozkosti. Příkladowé lidi zých tím wětšji ofšli-
mosti k nepravostem a tím wětšji tauhau po ctno-
stech naplňowali duši jeho. Životy Swatých byly
zrcadlem, we kterém se zhlížel; tiché i hrdinské ctnosti
gegich byly mu podnětem k horlivému následování
Krista Jezisse. Wšeligaké zmatky u wjře panowaly
za jeho času po celé řecké říši. Mocnj a ginák
i učenj lidé rozšiwali welmi snažně různice a bludy
w Cirkwi: sw. Cyrill wšak neuhybuje se ani na
pravo ani na lewo, a nedage se ani wášnemi ani
příklady giných mámiti, čím wíce prospíwal w umě-
njch, tím wíce držel se wjry Kristowj, tím statečněji
hágil, tím horliwěji hlásal a rozširowal gi. Býwalý
přitel jeho w pacholestwj, nešťastný Phocius, počal
se kloniti k bludům a roztruffowati a hágiti ge: náš
sw. Cyrill nedage se oslepiti ani přátelstwjm ani uče-
nosti tohoto ctižádostiwého muže, od bludné stežky
geg odvracel, weřegně geg porážel, hotow gfa, raděgi
nenáwist jeho na se uwaliti, než aby se prawdě
wjry Boží zpronewěřil. Gfa wěrným učedníkem Kri-
stowým, nedbal o rozkosti, nedbal nic o hodnosti
a statky tohoto swěta. Kde se mu gich z uznalosti
za odměnu, téměř násilně, podávalo, pohrdnul gimi;
spolu wšak hleděl trpějm bratrům svým zgednati
pomoc a wyswoboditi ge z trpké bjdy a strašti. Milé
bylo mu žiwobytj na samotě, welikau měl lásku k du-
chowjmu rozgjmánj a ku knihám a wůbec k učeným
pracjm; awšak i to pustil ihned mimo sebe, gak mile
mohl přispěti k rozširowánj poznánj prawdy a krá-
lowstwj Páně, gak mile se mu naštyla příležitost,
duše lidské přiwěsti ku spasenj. Daleké cesty do ne-
známých kragin, tisjceré nesnáže a nebezpečnstwj mezi
národy na polo diwočými, žádné nátišky a těžkosti
neustrassili duši jeho, potud tudy k rozširěnj krá-
lowstwj Božího přispěti lželo. Dwadctileté apoštolské
práce jeho na dworě knížat Saracenských, w Korsuně,
u Kozarů, mezi Slowany řeckými, u Bulharů a posléze
u Slowanů západnjch gsau toho wšeho nelepšším
důkazem. Darů Ducha swatého za oněch časů málo
kdo tak swědomitě užíwal, powolánj své žjodka který
z hlasatelů wjry křesťanské tak dobře, gasně pochopil
a dokonale poznal, gako sw. Cyrill. Bůh byl mu

wšedko, spása duši byla cilem tauhy jeho. W mo-
dlitbě nacházege rozkoš a útěchu, ošwícenj, pošlu
a pomoc hledáwal w nj. Wšak musili bychom dlaugo
a mnoho mluwiti, kdyby se tu měla wznesená cena
ctnosti a obštogň, dokonahý obraz ušlechtilé powahy
jeho gen poněkud wyspati. A nenjli wyspánj ctnosti
jeho snadno: tím těžšji byl by úkol, wypowiediti a ná-
ležitě oceniti wšedky zásluhy, kteréz o Cirkwe swate
zrůst, obzřáště pak o národ náš sobě dobyl. Wšak
upřimný Čech, Morawan, Slowák nebo kterýkoli giný
Slowan toho ani nepotřebuje; každý z nás milerád
a wděčně přiswědčj, žeť nenj na swětě pro Slowany
wětšjho dobrodince nad sw. Cyrilla. Nejwětšji dar
Boží, wjra křesťanská, podán gest nám obzřáště jeho
rukau; bez něho nebylo by bez pochyby slowanského
přjma na swětě, slowanským gazykem nezpjwala by
se při službách Božjch sláva Hospodinowa, newele-
bila by se láska Otce nebeského; nasse národnost byla
by se s giným, a to s žalostněgšjm osudem potkala,
anobřž, s dobrým swědomjm to prawjme, wšeliké
wěci důležitě ginák byly by w Ewropě. — Než negen
my a s námi druzi Slowané uznáwáme a uznáwati
musjme weliké zásluhy swatého tohoto otce nasseho:
uznalit ge ihned za žiwa, mnohem wíce pak po smrti
i papež Řimský i wšedka Cirkew katolická. Sotwa že
se totiž w Řimě o blažené smrti wěrného služebníka
Páně powěst roznesla, gewil se wšude srdečný zá-
rmutek nad welikau tauto ztrátou. Papež Hadrian
sám se staral o to, aby tělo takowého swatého a slá-
wného muže s wšelikau poctiwostí pohřbeno bylo.
Z welel všem Řekům, gežto se toho času w Řimě
zdržowali, rovněž tak gako duchowenstwju Řimskému,
oslawiti pohřeb tento. Kněžstwo i lid šesli se w ne-
sčjlném množstwji. Wšickni knězi držice swjce rozžaté
w rukau, zpjwali pohřebně žalmy. Práwod byl tak
slawný, gako geg sám toliko papež Řimský mjwá.
Když se to wše wykonalo, dán gest nowý důkaz we-
liké úcty, které u biskupů i u lidu w Řimě za tak
kratický čas náš sw. apoštol dosáhl. Sw. Method,
bratr wěrný, žádal papeže, aby tělo bratrowo wzjti
a s njm z Řjma gíž odebrati se směl. Laskawá máti
zawázala totiž drahé syny své, aby z nich ten, který
druhého přečká, tělo mrtwého bratra swého w cizině
nezústawowal, nýbrž do wlasti přinešl a w kláštere
mezi bratry pochowal. Těto žádosti swědomitého bratra
a zřetelně progewené wůli srdečné matky nesměl od-
porowati papež: tím wíce opřeli se proti nj lid a bi-
šupowé Řimšstj. »Schodil mnohé země,« prawili
gsau k papeži, »Bůh sám přiwedl ho sem, zde duši
jeho požádal, zde slusji ležeti gemu, gakožto muži
ctihodnému.« Sw. otec nemohl odolati spogenému
tomuto odporu Řimského kněžstwa. Nemoha učiniti
žadost žadosti Methodowě, prawil: »Gá tedy sám
ho pochowám we swém hrobě, w dýramu sw. apo-
štola Petra.« Wšak swatý bratr Method wida,

an k žádosti geho w Římě giž nřdo nesmolj, wy-
žádal sobě aspoň tolik na papeži, aby tělo milowa-
ného bratra Cyrilla w chrámě sw. Clementa pocho-
váno bylo. W té žádosti stalo se po vůli swatému
bratru. Tělo apoštola našeho wloženo gest do wzácné
rakwe, a u přítomnosti biskupů a kněžj Římských po-
hřbeno gest po pravé straně u oltáře w dotčeném
chrámě. Nade hrobem namalován gest geho obraz,
a Římané počali se modliti u něho dnem i nocj,
chválíce Boha, kterž tak oslawuge muže hledagjci
sláwy Geho. W Římě tedj gsau pochovány kosti
apoštola slowanských národů a půwodce slowanského
přisma. W tom slavném městě, kdežto prwnj námě-
stel Pána Krista došel koruny mučednické: dosáhl
též i náš prwnj apoštol a požehnanj učitel wšry
Božj zaslaužené koruny wěčné sláwy. Denž to Bůh,
aby každj Slowan z gedné a každj katolřk z druhé
štrany k sedci si to náležitě brátj uměl.

(Pokračowánj budaucně.)

Staw církwe katolické w Němcích.

(Pokračowání.)

I ukázalo se právě před rokem, jak i w Ba-
densku láska k wěre a Církwi u lidu se zmohla.
Na sněmu učinil protestantský kazatel *Zittel* ná-
wrh, aby vláda powolená byla tak řečená *ně-
mecko-katolická* církew. Awšak bude záhodno,
abychom prwé, než powíme, s jakým výsledkem
náwrh p. Zittlůw se potkal, laskawým čtenářům
připomenuli, jakým způsobem tato německo-kato-
lická církew počátek swůj wzala. W Trevirech,
sídle biskupském w Pruských krajinách porýn-
ských, naležá se *sukně*, kteráž se počítá za po-
zůstalost po Kristu Pánu, swlečenau z něho při
ukřižowání, o kterauž byli žoldněři metali los,
a kteráž bywši prodaná učenníkům Páně, posléze
do rukau císařowny Heleny a tudy do Trevira
se byla dostala. Biskup Trevirský ohlásil veřejně,
že sukně tato wystawená pautníkům ukazowati se
bude. Následkem tohoto biskupského ohlášení stalo
se weliké pohnutí w lidu po všech krajinách okol-
ních, německých i sausedních; přes million paut-
níků walilo se ze všech stran, z blizka i z daleka
k Treviru, získat sobě odpustků. Není tu k tomu
místa, mluwiti, kterak jedni chválili, jiní haněli
toto počínání, aniž chceme sauditi o událostech,
kterěž, ať pak již člověk, jak mu libo, o nich
saudí, předce, jak wýtečný spisowatel německý
protestant *Menzel* dokládá, „zřetelným byly zna-
mením neumořeně moci a mohutné jednoty w ka-
tolické Církwi.“ Podotkneme toliko, že mezi hanci
powstal proti biskupu *Arnoldi* slezský kněz *Jan*
Ronge. Mladý kněz tento ssazen byw z úřadu
swého, zdržowal se u kazatele protestantského

w Laurahütte w Slezsku. Napsaw nejprwé list
hanliwý proti dotčenému biskupu Trevirskému,
propůjčil slowo a jméno swé newražícím na Cír-
kew protestantům.* Awšak list tento wydaný ti-
skem a rozšířený u welikém počtu zawdal přičinu
k jiným krokům. Ronge uzřew, jaký hluk se s li-
stem jeho dělá, wzdorowal zpupně duchowní swé
wrchnosti, a sám w čelo nespokojeným a w srdci
od Církwe již prwé odvráčeným katolíkům se po-
stawil. Byw pro tu zpauru wyobcowán z Církwe,
počal nyni mnohem směleji dorážeti na Církew,
chtěje mermo moci býti nowým reformátorem je-
jim, a zahrátj sobě trochu na Luthera. Chudás
ale pozapomněl, že mu i k tomu mnoho, že mu
hlawa i srdce i jiné ještě wěci scházejí. I powstal
weliký hluk. Jako druhdy počalo se Církwi kato-
lické umíráčkem zwoniti; Ronge zakládal nowau
německo-katolickau, slibuje w ní swobodu kaž-
dému. Němcům se nebe otwíralo. Swoboda jim
kynula. Ronge stál tu co posel její, a Wratislawa
w Slezsku byla Jerusalemem — wlašni, již dávno
před tím wěre odumřeli katolici byli prwními wy-
znawači nové této církwe. Po celé sewerní části
zemí německých rozešel se hlas a rozléhalo se já-
sání. Ze všech stran witali protestanti žadauciho
oswoboditele nebohých katolíků. Chwála w časop-
isech, hlučné hody, štědré dary dodávaly chuti
nowému apoštolu. Učiniw slušné prowolání ke
wšem katolíkům, aby se bez meškání zhostili paut,
a přidawše se k němu, na místo sw. otce w Římě
jej samého za wůdce sobě zwolili, dal se na cesty
po německé zemi. Wláda pruská mu w tom na
počátku wšecku vůli dávala; protestanti rádi jej
podporowali, nowého pomocníka w něm wítajíce.
Kde se zjewil, slawily se hody, jedlo a pilo se na
jeho sláwu. I powstaly w sewerních stranách mezi
katolíky nejedni obce, k nové církwi této se hlá-
stící. W Berlíně i w Lipsku držán jest církewní
sněm, a jednalo se o nové „*wěřím w Boha*“.
Než ukázalo se patrně, že těžko jednati a smlu-
witi se o „*wěřím w Boha*“ — kde wůbec žádné
prawé wíry a žádného ponětí o ní není. Roztržka
mezi Berlínskými a Lipskými učiteli církwe nové
byla zjewná. Ronge chtěl wšak též i jižní kon-
činy německé oblažiti svojí přítomností, a naplniti
swětlem ducha swého. Než zatím pruská vláda
počala již sama nahlížeti, že neměla počínání leh-
kého reformátora podporowati: nemohloť tedy pa-
nowníkům jižních krajin nawštíwení Rongowo milé
býti. Král Baworský wydal rozkaz, aby Ronge
do zemí jeho nikde ani nohau nesměl páchnauti.

* Sluší podotknauti, že spisowatelem dotčeného hanliwého listu,
w kterémž owšem s welikau drzostí a zpupností, spolu wšak
s nesmírnau powrchností a mělkostí ducha potkatj se jest, není
prý Ronge sám, nýbrž hrabě jakýsi slezský, litý protivník Cír-
kwe a wíry katolické.

W Badensku a Württembergu owšem włada nic podobného proti němu neustanowila. Tu však pomohl sobě národ sám. Lid katolický nedbaje na to, že je příchodu Rongeowu mnohý pán srdečně powděčen, jaksí podiwně p. Ronge misty wital. Úřadowé bojice se nepokojú, musili poraditi nowému apoštolowi, aby si pospíšil, odkud přišel. Přeletěw tyto kraje, dorazil až do Kostnice, maje za to, že tam aspoň bude moci štipiti kořen učení swého. Než ani w Kostnici mu štěstí nepřálo: mládež se mu wysmála, staří se mračili a zatinali pěstě. Ronge zapómenul, že chtěl býti apoštolem, a neporidiw hrubě mnoho, nawrátíl se tedy do swé vlasti. Naděje leckterého pána, kterau sobě o té pauti Rongeowě činil, zmařena jest neohroženau myslí a wěrností k Církwi, objewenau u tohoto poněkud již probuzeného lidu.* Awšak mnohem wíce ukázalo se, kterak se smýšlení katolické u lidu Badenského zmohlo, když p. Zittel náwrhem swým straně těchto nowých katolíků w Badensku úplnau swobodu a všechna práwa dosawádní katolické Církwe přířknauti radil. Sotwa se roznesla zpráwa o tomto náwrhu po krajině, po všech stranách ozwały se hlasy proti němu, ze všech končin přicházely k welkowéwodowi žádosti a prosby národu, aby w té věci sněmujícím pánům nepowolowal. Sprawedliwý kníže šetře hlasu lidu swého, rozpustil sněm. — Že se toto neočekáwané projewení ducha katolického mnohým nelibilo, a že všeliké nářky na zpozdilost, temnotu, zabředlost w powěry walně wedli, leží w samé věci. Awšak neméně radowati se musil každý katolík, wida, že dobrosrdečný lid, kterémuž všemi způsoby od 50 let wíru zlehčiti usilowáno, po tolikerém namáhání předce směle se ozwati a podiwným zástupcům swým do očí říci to umí: „Wíru swau wzíti si nedáme.“ Že mimo zděděného po předešlých pokoleních základu wíry k ožiwlému tomuto směru a smýšlení katolickému w lidu nemálo prospěly vysoké školy Frýburské, na kterých od několika let wýteční mužowé, Busz, Hirscher, Staudenmayer, ať o zemřelém znamenitém profesorowi Hugowi, nejstarší to okrase této university katolické, nic nedíme, s welikým prospěchem působí, lehko každý nahlédne. Widauce to sněmownici, tak řečení liberalní, snažně se již pokaušeli, aby tato universita katolická takorka zrušena byla. Než, díky Bohu! i to se jim posud nepowadlo, a bohda budoucně tím méně se powede. Lid procitl z částky, a čím dál, tím méně bude možná, ztenčowati swatá jeho práwa. Horliwost a láska, kterauž se

* O probuzování lidu katolického k církevním a mravním snahám získal si mladý, bohatě nadaný kněz, Alban Stolz, welikých zásluh. Nebude snadno spisowatele, který by s německým lidem tak trefně německy mluwiti uměl, jako tento znamenitý muž.

k wrchnímu pastýři swému wine, a záměry i podnikání jeho spasitelné podporuje, žiwá wraucnost s kterauž veřejné slawnosti katolické slawí, a jiné úkazy malými jsou známkami, že i w Badenském lidu Církwi lepší časy nastáwají.

(Pokračování budoucně.)

Obrazy šlechtynosti.

I.

Účinná láska k bližnímu.

5.

Sw. Vincenc de Paul, tento znamenitý kněz a newyrownaný takorka sluha křesťanské lásky, tak se prohlásil: »Neylepšij pogistitelná na gměnj twé gest chata chudoby a nauze. Gei to pokladnice na sedm zámků uzavřená, z kterěz se penjz twůg neginať než s aurokystonásobnými wyplácj.« Sw. Vincenc sám milliony uložil si do ni; slusj, aby se každý z nás sebe otázal: mnoholiz as ty? — Nebo odkud Vincenc slowa ta swá wzal, netřeba se ani ptáti, gelikoz na bjlém dni gest: »Na aurok půgčuge Hospodinu, kdož se smilowává nad chudým, a za dobrodinj geho odplatj gemu,« — tak prawj zgewenj Páně giž w starém zákoně (Přjssl. XIX. 17), — a »stokrát wíce wezme, a žiwotem wěčným wládnauti bude,« — dokládá sám Pán (Mat. XIX. 29). Awšak i to slowo geho, kterěz sw. Vincencowi zgewenj Páně do úst wložilo, nezůstává po dneš prázdne. Hle! léta Páně 1838 muž šlechtyn, gahýchz nynj we Francouzjch a zegména we hlawnjm městě Parjži zase nenj pořjdku, umjnil sobě, založitj spolek, kterýmž by mladý lid z nebezpečnstwj swěztáctwa wyrwati, a k lastkawému napomáhánj nuzným nakloniti se dal. Dwanácte mládenců práwům se učjčjch (juristů) byli prwnj, genž ku spolku takowému přjstaupili, a gměno »gednoty sw. Vincence de Paula« přigali. Uložili sobě wespolek, chudých a potřebných rodin wyhledáwati, a gim krmj a oděwem, radau i skutkem přjspjwati. Každý týden scházeli se, a mezi sebau o poljwoť, maso a oděť takowých chudobných rodin rokguce, čeho bylo třeba, wykazowali. — Hospodin také požehnal této na začátku newelké na počet společnosti; neboť každým rokem wzrůstala ona, čjm dále wje a wíce spoluaudů čjtala, a to práwě z kwětu studugjčj mládeže w Parjži, z neyšlechtyněššjch mládců na wyššjch školách taměššjch, zegména posluchačů práw, lékařstwj a g. Záležíť pak spolek tento wěššjm djlem z mladých lidj mezi 16—25 lety; ti gsau geho gádro a kořen. Působenj gegich gest nade wšsedu chwálu utěšené: w lidu, we wogště, w normalnj škole, kdež se cwtičj učitelowé pro wšsedy wyššj školy we Francouzjch, w cha-

trnem přibytí opuštěné rodiny, v dílně řemeslnické, u lůžka nemocných — všude potkati se lze s účinnými syny gednoty této sw. Vincencia. Gedni z nich sbírají almužny: penjze, šaty, všeho druhu potrawu; druzí roznášejí, čehož potřebí nuzným; všickni pečují přede vším o to, aby tělesnými skutky milosrdenství dobywše sobě důvěry, napotom s tím vším prospěchem lidí v mnohém ohledu beze všeho náboženství odrosilé u výře náležitě wycvičiti, a k pořádnému životu křesťanskému přivéstí mohli. Každý měsíce mjawají své schůzky čili obecná shromáždění, kteráž počínají i dokonávají se modlitbou, a při kterýchž údové kladaú účty ze všeliké činnosti své, a rozličné důležité věci beraú w uvažení. Při nich není znamenati nijádné posmaurnosti a zasmušilosti zevnitřní: účinná láska, podniknuté oběti a dobyté prospěchy blažice ge w srdci, i na gasné twáři blahé owoce dobrých skutků progewují. Působení těchto křesťanských mládevců gest až ku podivu patrné. Mnozí magitelé fabrik sami giž ušlechtilé tyto chowance sw. Vincencia žádali, aby we fabrikách gegich dělníky w péči a duchownj osvětlení wzali. Katolesti tohoto slibného kmene netoliko rozšířeny gsau téměř po všech čelnějších městech francauzských, nýbrž wníhly i do sausednjch fragin, ano i do Říma. Ze i w Mnichowě podle wzoru Pařížského podobný spolek zaražen gest, hned w prwnjm čísle »Blahoměsta« prapřeno gest bylo. — Gať rychle brala gednota tato zřít, odtud patrnó, že se giž 1840 gen w Paříži wšše 1200 údů napočítalo; a tolik zagisté bylo gich též mimo Paříž. Chudé nawštěwovati a podporowati, skutky milosrdečné prokazowati, mrawnj cit probuzowati w opuštěném lidu a křísti wjru a život křesťanský, gest účel gednoty této.

Gať wznesený a w prawdě důstojný gest spolek tento, w němž studugcej se sgednocují, aby křesťanskau láskau wespolek se rozněcugce, skutky Pánem našim milým tať přispě požadované wykonávali! S gacjž to z nich dospějí mužowé Církwi i wlasti?! Zomu wšak naproti — co gsau ať spolkové giných, kterjž nic giného nemají na čele, než bály, pitky, henření, propowjdy i gednání, od nábožnosti aš co slunce od země vzdálené, byt i nic při nich horššihó nebylo!? S dobré a welmi dobré bylo by, aby se na to wůbec dobře pamatowalo, co sw. Benno w ústech mjawal: »Gať onen, gemuž se we panj zdá, že gi, nikoli se nenasytj: tať kdož radowaněť toho swěta užjwá. Gsaut rozkoffe geho práwě co pauhy zwuk, aenž umjrá, gať mile byl se naroil.« A zase sw. Bonifác: »Smrt též k morowstwj stogj. Tu totiž, když ze swěta deme. Dáť ona nám w tu poslednj hodinu méno, kterěž celický náš budaucj život ednjm slowem naznačj, a kterěž nám na

wěky zůstane. Razweť tě buď „požehnaným“ aneb „zlořečeným“!« A wěru maudřeji i rázněgi než všech sedm i řeckých mudrců a t. p. radjwal sw. Martin, papež, řka: »Zem gestíť pod tebau; gi tedy poslapáwen, a gi se nikoli neklaň!«

Církevní zpráwy.

Z Říma. Jak se nadíti lzelo, slawil se výroční den dosednutí sw. Otce **Pia IX.** na stolici papežskau jako welký swátek. Všecky sklepy a sklady zůstaly zawřené; domy we všech, i nepatrnějších ulicích byly ozdobené; korauhwe bílé a žluté, místy též i znakem papežským okrášlené wšude powiwalý. Od rána do wečera rozléhaly se radostné hlasy po všem městě. Řím jest, jak powědomo, rozdělen na 14 okrsků: w každém okrsku byltě wyznačen jeden kostel, we kterémž slawné služby Boží za zdar a dlauhé panování sw. Otce se konaly. Ze všech kostelů těchto brali pak se zástupowé, každý se swau korauhwi a hudebníky na náměstí *Foro Romano*, a odtud na hrad čili na kapitol. Lid, měšťané, šlechta, kněžstwo, professorowé, učitelowé, žáci, z blizka i z daleka sem přišli občané — wše jásalo tu w bratrské swornosti jako o záwod. Na některých korauhwich skwěla se welkými písmeny wyznačená dobrodiní od swatého Otce Pia IX. národu prokázaná. Radostný zpěw ke cti sw. Otce ozwal se před palácem jeho z tisícerych úst a srdcí. Když pak sw. Otec, ačkoli onoho dne churawěl, wystaupil na pawlač a národu, rozprostřenému na kolenu, udělil požehnání apoštolské, opět s pohnutým srdcem se byl odebral do pokojů swých, zahřmelo radostné: *Evviva! (Sláva mu!)* od všeho lidu, a zwuk nástrojů hudebních je prowázel. Odpoledne konala se opět slawnost w chrámu Páně *S. Maria degli Angeli*, při kteréž i řeč měl jeden z přátel. Na wečer bylo opět celé město oswiceno. Římané w zástupech procházeli se po ulicích, nikde nebylo wídeň policejních služebníků, a nikde nebylo znamenati té nejmenší neslušnosti, ani jakého sebe nepatrnějšího nepořádku. Tak cti, tak umějí Římané oslawowati miláčka swého **Pia IX.**

— Každý takorčka čin sw. Otce wzbuzuje nowau důwěru a lásku k němu w srdsích všeho lidu. W sobotu před Božím hodem Swatodušním udělowal sw. otec Pius IX. w chrámě Lateránském sw. křest 4 Israhelitům. Krátká jadrná dojímawá řeč, kterauž měl při té příležitosti, weliké pohnutí způsobilu mezi obywatelstwem židowským w Římě, tak sice že se žadaucích následků nadíti jest. — Po Swátcích swatodušních wyjel pak sw. Otec do *Subiaco*, kdež jsau dwa znamenité kláštery benediktinské; w jednom z nich žiw byl sám sw. Benedikt, w druhém sestra jeho sw. Scholastika. Důchody klášterů těchto starožitných a památných jsau newšední, a kardinal některý býwá wrchním w jistém způsobu ochráncem jejich. Po smrti kardinala Polidori-ho, kterýž se byl toho roku na wěčnost odebral, ustanowil sw. Otec, sám přijaw na se wrchní dozorstwí w *Subiaco*, přjímj wšecky ku prospěchu obecnému odewzdati. Dotčená wyjížďka swatodušní měla spolu i ten účel, shlédnauti i zřiditi wše, čehož třeba. — Důležitější však, obzlaště pro církev jest pewný, wůbec projewený úmysl sw. Otce, že od něho nikdo k důležitému důstojenstwu kardinalskému powýšen nebude, leč by wynikal učností a mrawní wýtečností žiwota, jakož

i zásluhami o církev. Tau měrau přestanau leckteré úřady w Rímě býti stupněmi k nejvyšší u sw. Stolicie důstojnosti a wrchní správa w církwi nedostane se tak snadno do nepowolaných rukau. Budiz pak také každodenní modlitbau naší, aby sám Pán wěrného náměstka swého na zemi šťastně wěsti, siliti a mnoho let zachowati ráčil, wěrným církwe synům k radosti, blaudicím k obrácení, Církwi samé k prawému prospěchu.

— Učený a slowútný Dr. Newmann, bývalý professor na vysokých školách Oxfordských w Angličanech, zároveň s přítelem swým na slovo wzatým Dr. Puseyem weliké způsobil pohnutí w církwi anglikanské, a příkladnau horliwosti a učenošti swau stawěl most, po kterémž se již celí zástupové do lůna swaté Církwe Páně obecné nawrátili a ustawičně nawracují. I Dr. Newmann stal se katolikiem. Odebrav pak se z wlasti do Říma prodléwal za delší čas w swětowládném tom městě, u hrobů sw. apoštolů připravuje se k apoštolskému auřadu we swé wlasti. Konečně byw na slawnost Nejsvětější Trojice posvěcen na kněžství, slawil na Boží Tělo swé kněžské prwotiny. Po některém čase nawrátí se apoštolský kněz tento s několika přátely swými do wlasti, hotow jsa wěnowati žiwot swůj k rozšiřowání wiry katolické w Angličanech.

Z Uher. W mnohém ohledu znamenitý biskup Záhřebský, *Jiří Haultik*, tupený a pronásledowaný welice od přepjaté maďarské strány w Uhřích, neustává w horliwém a příkladném počínání swém apoštolském. Není tu místa, abychom wylíčili mnohé zásluhy, kteréž sobě již dobyl o biskupství swé. Založil zajisté krásnau nemocnici w Záhřebě, odewzdaw ji milosrdným sestrám; otewřel k weřejnému užíwání četnau knihownu swau; založil seminarium čili ústaw pro wzdělaní učitelstwa, a jiné mnohé dobré věci již šťastně k místu přiwedl. Posledním časem oznámen znouwu jeden krásný skutek uslechtilého tohoto muže. Maje bliže Temesvaru některé statky, uložil jistinu 10,000 zl. w. č. k tomu cíli a konci, aby z úroků 375 zl. chudým dítkám školním a druhá polowice mládencům a pannám (od 14 do 20 let), ježto uslechtilými mrawy w poddaných jemu wesnicích nad jiné wynikli, wedlé uznání duchowních pastýřů a místních předstawených odměny se dávaly.

Z Ameriky sewerní. Kterak se Církev katolická w sewerní Americe zmáhá a rozšiřuje, Blahowěst již připomenul. Tuto podává nový důkaz. Roku 1837 bylo tam 13 biskupství, 12 biskupů, 373 kněží a 300 kostelů; r. 1847 ale jest již 26 biskupství, 24 biskupů, 834 kněží a 812 chrámů.

Ze starowěkosti. Nejhlučnější, nejčetnější a církwi spolu nejwětším nebezpečenstwím hrozící kacířstwo bylo Arianství. Zdědilot jméno swé od newěrného kněze Aria, jenž upíral, že Syn Boží jedné a stejné podstaty s Otcem. Počalo se učení toto rauhawé l. P. 319, a tak rychle se rozmáhalo, že roku 360 kromě swětských wládařů, wšickni takměř biskupové — wyjímaje skrownický počet wěrných — po wši Ewropě, Asii a Africe k němu se přiznali. W tom čase — jak dí sw. Jarolím — weškeren křesťanský swět, otwíraje oči swých, nemálo se diwil, wida, že se stal arianským.

A nyní — kde jsau Ariani? Zmizeli; církev pak zůstala církwi. »Nebe a země pomínau; slowa Páně, jichž uschowává církev, nepomínau.« Jaká z toho wyplywá útěcha a bezpečnost pro katolika i w nynějších dobách!

Nowé knihy.

Hlas duchowního pastýře k stádu wěrnému o prospěchu z čtení dobrých, nábožných knih wůbec, a o přistaupení k ústawu Dědictwí Swatojanského zvlášť. Od Josefa Kamenského, kněze církewního. W Praze 1847. Cena 16 kr. str.

Z nápisu knihy té jest zjewno, o čem vlastně a hlavně jedná. Čtení dobrých knih wede ku wzdělaní, wyhání z rodin a obcí mnohé neřesti, oswěcuje rozum, šlechtí srdce lidu. — Okolo těchto a podobných myšlének wšecko se tu točí. A však spolu i jiné wysoce důležité prawdy připomíná, mnohého předsudku i mnohé wady našeho wěku se dotýká horliwý pan spisowatel. Způsob, kterým to čini, prozrazuje owšem newšedního w jednání s lidem našim mistra, wěrného sluhu Páně a prawého milowníka wlasti a církwe. Reč jest ryzá, čistá čeština. Daufameť, že knížka tato, kdekoliw se lidu našemu w Čechách a na Morawě do rukau dostane, zajisté k žádaucímu rozmnožení dědictwí Swatojanského nemálo přispěje a mnohé pohne, čehož sobě owšem welice přáteli musíme. —

Z připojených o stawu Dědictwí Swatojanského zpráv widěti jest, že zrostl počet údů na 1238 a jmění na 17,000 zl. w stříbre se zmohlo. I ještě nyní spoluaudové přibýwají, aby aučastni byli výhod, kteréž slíbeny jsau těm, jenž do počátku měsíce října spoluauďy se stanau. Bůh žehnej — ať jen dále se množí prospěch i blahé působení jeho.

Stejnau měrau pozoray činíme čtenáře swé na nowé číslo, kteréž přes 15 archůw silné již již se dotiskuje, a nákladem Dědictwí Swatojanského wyjde pode jménem:

Welestawín.

Jak daleko tuto knihu z rukopisu známe, poučuje čtenáře w těch nejrozmanitějších a nejzábawnějších rozmluwách o wšech případnostech obecného žiwota. Na prwní pohled by se ale zdálo, že poučuje pauze o wěcech tohoto swěta, a že se tedy buď welmi málo, anebo docela nic netýká swatého náboženstwí; však čteme-li který článek čili rozmluwu od počátku až do konce: s potěšením shledáwáme, že se swatým náboženstwím w tom neyužším spojení jest. Upř. jest tam také jeden článek o wozatajstwi (o formanění), a tu se jasně wykládá, že chytá-li se náš wesnický lid téhož způsobu žiwnoti, že netoliko swé polní hospodářství pronebáwá, anobřž žeť spolu jest w tom nejwětším nebezpečenstwí, aby přiwyl žiwotu rozmařilemu, kterýž býwá přičinaw přemnohých hříchůw, a mimo to žeť býwá welice poukašín k pronebáwání služeb Božích, k nečistotě, k smilstwu a k cizoložstwu. Kdož tento článek čisti bude, a prwé na železné dráhy žehral, že jimi hospody a wozatajowé zahynau, ten si bude zajisté přát, aby se železné dráhy hodně rychle rozmnožily, tak aby k zamezení duchowní zkázy wozatajstwi skoro docela pomínulo. Spisowatel této knihy znal welmi dobře powahu každého člowěka, a to jest dobré paměti nebožtik Sychra.

BLAHOUŠ

Číslo 11.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihupectví wdowy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Štulc,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stří. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobýčím trhu — w knihupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle X. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli X. po sw. Duchu. — Maudrost otcovská. — Služba za službu. — Stav katolické Cirkve w Němcích. — Jak se zachowati má hospodář při powěření čeledi. — Církevní zprávy.

Dne 1. srpna.

Řeč na neděli X. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Luk. XVIII. 9—14.

Šerednost nepravosti zgewuge se nám tenkrát neywjce, když gi widjme blízko ctnosti. — Dwa lidé wessli w Jerusalemě do chrámu Páně, aby tam wykonali pobožnost swau. Geden z nich byl fariseus, pokrýtec, genž při wssj bezbožnosti přewráceného srdce swého sám za dokonalého se pokládal, a takowým též od lidí chtěl gmn býti. Druhý byl publikán, ubohý to člověk, který gsa celním wyběrcím, od židů giž pro pauhý staw swůg byl nenáviděn a za hříšnjka pokládán, byť wedl život sebe pořádnější a třebaš by na něm nebylo nižádné winy. Oba, fariseus i publikán, w chrámu stogj, oba se modlj, oba s Bohem rozmlauwagi. »Děfugi ti, Bože, že negsem gako ginj lidé, dráci, nesprawedliwj, cizoložnjci, gako i tento publikán. Postjm se dwakrát do téhodnu, desátky dāwám ze wssch wěcj, kterýmž wladnu.« Tak znj podiwná modlitba farisea, dau-fagiejho we swau dokonalost, wychlaubagiejho se před Bohem, a hrdě pohlgjegiejho na publikána. — »Bože, buď milostiw mně hříššnemu!« gest modlitba publikána w pokoře zdaleka stogiejho, oči k zemi klo-pjiejho a w łagiej prsa swa skrausseně se bigiejho.

Tu tedy, B. M., dwogj máte před očima obraz. Z táži se wás, rcetež mi, co tu čtj srdce wasse při obrazu tomto nebeského maljře, co čtj w tomto okamženj, w němž swědkem bylo dwogj modlitby této, w němž se mu zgewila nadutost přewráceného

farisea wedlé skraussenosti zawrženého publikána? Ne-musj-łiz, srownāwagje chowanj gednoho s počjnānjm druhého, naplněno býti ofskliwostj nad pokrytstwjm studu prázdnyh? Zdaž netrne, slyšjic na místě poswāt-ném rauhawau modlitbu hrdého přetwārence prāwě té chwjle, kdej łagiej milost od Boha si wyprossuge? Zdaž, widauc hlubokau ůctu, s gakowauž publikán k Bohu swrchowanému se přibljil, neděšj se hrozně té smēlosti, s gakau wyčjtā pokrýtec zasluby swé, sobě čest a chwālu wzdāwā, dēkowānjm swým Boha škoro k djkām zawazuge? Zdaž se wām tu šferednost nepravosti negewj mnohem wjce, poněwadž wedlé nj spatrugete usslechtilau krásu prāwě ctnosti? Tak gest tomu, B. M.! srdce nasse nemāže se těnto citām ubrániti w okamženj, w němž nepravost a ctnost zāroweň před oči se mu stawj. Patrněšj nám wždy býwā stjn, když gme naň ze swētla pohlgdli, černā šškwrna gest zgewněšj, když nalēzā se wedlé raucha šškwaucjho se čistau bělostj, lčidlo se wyzra-zuge snadněgi, když twāř, gežto gim krásy dodati sobě hodlá, srownāwāme s twāřj, z njž nám zdra-wā, přiroženā čerwenost kyne; stjn, šškwrna a lčidlo nepravosti neyłepe se widj, když na ni padā z bljzka nebeská zāře ctnosti. Čjm wjce se honošj nepravost před twāřj ctnosti, tjm patrněgi sama w podežřenj se uwādj, hanj sama sebe, a ctnost swůg sprawedliwý ortel nad nj hlāsā, třebaš by ůst swých ani neote-wřela. Prāwě proto, že u přítomnosti přjkladného publikána wolal fariseus: »Děfugi ti, Bože, že negsem gako ginj lidé, dráci, nesprawedliwj, cizoložnjci, gako

i tento publikán, w podežrenj přišel u nás, u kaž-
 děho, že gest w skutku dráčem, nespravedlivým, že
 ge horšši, nežli cizoložnici a publikáni. Právě proto
 že haněl toho, který skutkem dokázal, že není hany,
 anobřz cti a chvály hoden, způsobil, že w našich
 očích geho modlitba, geho posty a desátky wsselikau
 cenu ztratily. Právě proto, že se pomýššoval u přj-
 tomnosti poníženého, poznali gsme rozdíl obau, po-
 znali gsme sřkaredost dusse, kteráž si na swatau hrála.
 Menj ginák, než gať gsme řekl: ossliwost neprawosti
 zgewuge se nám neyzřegmęgi bljzko ctnosti. — Chceš
 poznat sřerednost nez nabožstw? Wegdi w chrám
 Páně, do něhož neznaboh z pauhé zwędawosti byl
 wstoupil, a popatř naň, an stoji u prostřed sřdečných
 a wraucjch ctitelů Božjch. Chceš poznat sřerednost
 mrzké nemrawnosti? Wegdiž do domu, w němž
 u smilné Putifarky slauží čistý Josef, a popatř, gať
 gest chowánj obau. Chceš poznat sřerednost nesworn-
 nosti? Wegdi do obce, wegdi na osadu, kde se neswor-
 ný dům, kde se nesworná obec u prostřed sworných nachá-
 zj. Chceš poznat sřerednost nesprawedlnosti? Wegdi
 před saud, před nimž nespravedlivý swau węc hági
 proti sprawedlivým žalobám a swędomitým swędkům.
 Chceš poznat sřerednost nenáwisti? Wędi sobě pod
 řjž a slyš, gať swatá ukřizovaná láska nebeského
 Slitownjka za mučitele a katany swę se modlj. Chceš
 poznat sřerednost ukrutnosti? Wiž gať ukrutnj se
 usmjwá při bolestech bližnjch právě té chwile, w njž
 autrpný bolesti tyto ufogiti se snaži. Chceš poznat
 sřerednost nepřátelstw? Podjwen se, gať proti-
 wnjš odsřkuge podanau mu ku smjrenj ruku, wiž,
 kterať smjřliwému pomštau vyhrožuge. Chceš poznat
 sřerednost utrhačstw? Wegdi w lidské shromáždě-
 nj a poslauchen, gať se tam gedni cti a dobré po-
 wěsti bližnjho beze wšj utrpnosti křiwě třkagi, a druzi
 newinného se ugjmagi a geg hági. Chceš poznat
 sřerednost záwisti? Ůdi a powjden ossřestj bližnjch
 a popatř pak na dvě twáře, na twář zaslepeného
 bratra, kterýž se rmautj, a na twář bratra, kterýž
 se raduge z toho, co se stalo. Chceš poznat sřere-
 dnost zahálky? Magmi dělňjky dwa, z nichž gedem
 ljný a druhý bedlivý gest we swę práci, a djwen se
 na ně z daleka, negsa pozorován od nich. Chceš
 poznat sřerednost sřrblictw? Podjwen se na la-
 komce, který slůžebnjku swému na mzdě utrhuje,
 a pohlédni na čeledjna geho, který ze swę sřkowné
 mzdy almužnu uděluje. Chceš poznat sřerednost zhý-
 řilosti? Podjwen se na spileho muže, sedjciho
 w nočnj době při karbanu a plném děbanu, an to
 známo tobě, že žena geho zdárná mjšto odpočinku
 při kahanu hladovým swým dětem chleba wydobyti
 hledj. Chceš poznat sřerednost lži? Slyš gať osse-
 metný lhář, nemoha odolati moci prawdomluwných,
 sám proti sobě mluj, sám w osidla swá se zaplétá.
 Chceš poznat sřerednost pochlebenstw? Popatř

na lichometnjka, gať se plazi, hotow gsa takřka prad
 z nohau nehodným lidem, anto upřjmný bližnj směl
 přicházi k njm, aby co na sřdci má, gim powědě
 a z hřjchůw ge trestal. — Minoho gest prostředk
 ku poznánj sřerednosti našich hřjchů: gest gim rozpo-
 menutj na urážku, která se gimí Bohu, newswětěa
 šsimu Pánu, činj; gest gim uwáženi, gať newděčn
 k němu, tomu dobrodinci newwššsimu, wsselikým
 hřjchem se gewj; gest gim představenj žalostných ná-
 sledků gegich, které přicházejgi sřrže ně na nás a na
 bližnj nasse; wsse to nám důrazně a mocně připo-
 mjna sřerednost neprawosti. Wssak mocněgi utkwě-
 by w našj mysli nám prawda, že gest hřjch wyso-
 ce sřeredným, řdybnychom ku prostředkům těmto té
 představili sobě hřjch, gewjci se bljzko, anobřz gať
 před twářj samau pravé ctnosti. Gestlize totiž, ga-
 gedem sw. Dtec w prawdě twrdj, řdybnychom byl
 s to, hřjch w pravé geho bytnosti a podstatě widěti
 nad geho hrůzau duffi bychom pustiti musili. Zagisť
 nemíneme se s prawdau, twrdjmeš, že pohljegice na
 hřjch wedlé ctnosti, newhlaubęgi pronřknem k oně hrů-
 zyné podstatě geho; že tudž spasitelnau hrůzau s
 nám otřese dusse nasse, aby žurodněla pro králowstw
 Božj, a probudila se, powstala k sledchetnému žiwotu
 w němž leži smě, znř a žřst spásy gegi.

Častęgi tedy, častęgi, B. M.! řdykoli se nám
 k tomu přjlezitost nashytne, pohlédněme na neprawost
 gať se twářj, gewj wedlé ctnosti, gať ovoce přináš
 žh strom hřjchu, stogiej wedlé dobrého stromu. Po-
 rowněme ge pospolu, řdž se ukazugi nám w žiwot-
 lidském, řdž nás takřka vyhzejgi, abychom si gid
 powššimli. Ůko nasse býwá bystřegšj, řdž na gin
 pohljži, než řdž we wlastnj sřdce hledj; na giných
 newymlawáme wždy tak snadno, co chybného, ne-
 sledchetného na nich znamenáme, co na nich černého
 pozorugem, negmenugeme gen slabosti a křehkosti lid-
 skau, my to bez rozpaků prawým gménem, nepra-
 wostj, nazýváme. Z giných sauditů o sobě nám býwá
 snadněgi, z giných lehčegi naučenj sobě bęrem, a zna-
 menagje, že, gať si ge z giných bęrem, ginj brát
 si ge budau na nás, oprawdowęgi mysljwáme na
 swę polepšeni, mysljwáme na to, čeho zapotřebj, aby
 na nás neměl bližnj smutný důkaz a žalostnj přjklad
 sřerednosti té neb oně neprawosti. Pročęž uchopm
 se prostředku, wedaucjho nás k tomuto spasitelnému
 poznánj, uchopme se ho, abychom gim přiweden
 byli k tomu, by, gať dnešnj publikán nám za přjklad
 sřraussenosti a krásného chowánj slauží, i my slaužil
 swým bližnjm, aby widauce při nás krásu ctnosti
 zamilowali gi sobě, a sami žarowen welebili Dte-
 nasseho, kterýž gest w nebesjch. Amen.

Maudrost otcowská.

Od

Bolesława Jablonského.

5.

Krásná jako rajska růže,
Jenžto pěstci vůni dýše,
Jestí *wděčnost*, ono bůže
Sletěvši k nám s nebes výše.

Lze ti konat ctnost tu zlatou —
Srdečně se nad tím raduj;
Od jiných však daň tu swatau
Nikdy, Synu, nepožaduj.

Uděliš-li dobrodiní,
Wpiš to w listy kwětinowé;
Tobě-li kdo dobře čini —
Wryj to w desky mramorowé!

6.

S jednau věci na tom světě
Nikdy, Synu, newáhej;
Jedné ale wykonání,
Pokud možno, odkládej.

První sluje pomoc w nauzi
S rozumem uwážené,
Druhá pak jest předsewzeti
W ohni vášně tworené.

S pomocí kdo dlaho wáhal,
Často již se opozdil;
A kdo w prudké vášni jednal,
Skoro vždy se překwapil.

Služba za službu.

Znameníťegšsijho ranléka we francouzské zemi za poslednjch časů nebylo nad p. Dupuytren-a w Paříži. Muž tento odbýwal i ty nepobitžněgšj operace s podiwňau gakausi lehkostí a gistotau, obezřetnost geho a powážliwost při wywolenj náležitých pomůcek a prostředkůw učinily ho nepostizěným mistrem. Gaťo lékař obdiwowán byl a wysoce wážen ode wšech, ale gaťo člověk neuměl sobě ziskati lásky ani u nemocných, ani u těch, s nimiž mu gednati bylo. Byl totiž muž studené hrdé powahy, žádného si newššimal, ku každému mýwal se gakti z wysoka, a gať se zdálo, autrpnost a saucitu neznal. We swém powolánj byl wšak neunawený a neustalý, po celý den bez oddechu se lopotil, w létě w zimě wstáwal w 5 hodin, o sedmé chodjwal do velké nemocnice le Dieu, a tu pozdržew se až do 11té, nawššetwowal pak swěrené péči swé choré po domjch. Nawracjwage se pozdě odpoledne domů, býwal obklopen očekáwagjcmi rady a pomoci geho. Odbýwaltě sice

tyto ubohé welmi spěšně a časem i zhurta, nicméně wšak s nimi pro množstwj den co den až do noci býwal zaměstnán.

Gednoho dne hodlal p. Dupuytren, mnohými pracemi celý umdlený, z wečera něco malíčko sobě odpočinauti, když se mezi dveřmi přibytku geho gessťe opoždená náwšštewa ukázala. Bylť to stařeček postawy malé, gehož stárj wšak těžce bylo posauditi, poněwadž čerwené, plné líce, kteréž, gať se zdálo, hollenj břitwy nepotřebowáwaly, dodáwaly mu gakeři mladistwé podobny, z nž poznati lzelo, že zlášťi za mladšjch let podobal se těm plným milostným andělům, gakež na obrazjch wlastjch umělců widěti býwá. Obličej geho poset byl wráškami gen poněkud wyznačenými, ústa malá, noš orličj, ruce a nohy, přiměřené malému tělu, činily ho dosti způsobilým. Modré oči, twárnost přjgenná, i celé počjnanj geho progewowalo slusňnau osřichawost, newššednj dobrotu srdce, a spanilau mysl. Pohled na něho musil mile zagmauti každého, a pokogná přjwětíwost geho pautala k němu srdce náklonnosti a láskau. Podlé raucha geho a podlé šširoké plesse na hlavě poznati w něm bylo — kněze.

Pan Dupuytren upřel na wstupugjeho osřie a spolu newrle swůg zamračený zrak a hrubě se ho tázal, s gakaž žádostj gessťe tať pozdě přicházi.

»Předewššim, Pane, dowolte, bych se posadil, neboť mým starým nohaum gest po té cestě gíž třeba odpočinutj. Dwě léta asi tomu, co se mi na krku udělala podebranina. Máš lékař — gsem farářem blíž města Nemours — těšil mne z počátku, že neduh můg nenj nebezpečný, horššilo se to wšak den po dni se mnau, až konečně po pěti měsjeć bolawé mjesto se mi otewřelo. Gať musil do postele, a aťkoliw gsem w nj po něgaky čas wytrwal, předce úlewy žádné gsem nepocitil, poněwadž mi mezi tjm časťegi wstáwati býwalo pro duchownj kněžské powinnosti we čtyrech wesnjcjch, zpráwě mé pastýřské odewzdaných, čjm owšsem neduh můg se pokážde horššil.«

»Ukažte ránu,« wšočil mu pan Dupuytren netrpěliwě do řeči.

Farář neprodleně uposlechl, mluwě takto dále: »Dšadnjci mogi, předobří to lidé, nabjdnuli se mi sice pro usřetřenj mé každau neděli segiti se w gednom kostele ke mšši swaté; nebožátka celý týden pracugj w potu twáře, a gen neděle gim zbýwá k odpočinutj tělesnému; nemohl gsem tedy a nechťel gsem přjpusťit, aby mně obětowali wšedco pohodlj; a mimo to, gať wám Pane powědomo, kněz negen mšši swatau čjsti, on i kázati, křestanská cwičenj držeti a mládež u swaté wjře horliwě wyučowati musj. Máš pan biskup mi arcib k náležitému zastánj auřadu mého přjstjbil dáti pomocnjka; ale tu se sbehlj mogi milj farnjci, snažně mne prosjce, bych k wám do Paříže

na poradu doffel; gá gim dosti dlaho odporowal, konečně wšak musil gsem předce powoliti srdečným prosbám swých dráhých oweček, wydal gsem se na cestu, šťastně gsem gi wykonat a šťastně se dostal k wám; zde mág křk, pane doktore,« domluwil stařeček, odkrýwage bolawau gizmu.

P. Dupuytren ohledáwal a štaumal dlaho, a neduh šhledal tak znamenitý, že se diwil w duchu, gať nemocnému gessťe na nobau státi možno; roztahowal frage rány, omakáwal celé gegi okolí, tlačil, mačkal, diw mu farář pod rukama neomdlel. Tento ale nebědowal, netrěšl se, wšse snášel trpělivě, až bylo dokončeno to bolestné wysšetřowánj. Tu doktor pogeďnau puště hlavu, kterauž byl pořád do hůry držel, upřeně na kněze pohlédl a zhurta k němu prawił: »Pane, wám nenj pomoci, wy musjite umřít.«

Pokogně sáhl welebnýček po swém odloženém obwazku, otáčel si ho mleký okolo křku, nic na to nedbage, že pan Dupuytren uřtawičně na něj hledj. A když byl hotow se swau pracj, wyťáhna pětifrank w papjře zaobalený z kapsy a klada ho na stůl, mluwil usmjawě a s dogjmawau přjwětjwostí slowa tato: »Pane, boháče před sebau nemáte, ale člowěka, který gakožto kněz to, co má, děliti musj se swými chudými osadnjky; odpusťtež tedj, že se mi za poradu welikému a slowutnému lékařu Dupuytren-owi lépe odměnitj nelze. Nelitugi toho, že gsem wás wyhledal, powěděł gste mi bez obalu, co mne očekáwá, ačkoliw gste mi to trochu šetrněgi powědjti mohl; počítám giž 65 let, žiwota wšak si předce gessťe wážim; nepoděšil gste mne ale swým wyřknutjím, že musjim umřítj, na to gsem giž ode dáwna připrawen; měgte se dobře, gá se wracjím na swau faru, abyh se tam mezi swými chystal k smrti.«

Z dopowěďew, bral se giž ze dweřj; p. Dupuytren ale zarazil a zamyslił se. Twardé a leďowé srdce geho obměkčeno a rozhráto gest slowy upřjmyými wesnického faráře, gegž zachowati při žiwotě nezdálo se mu z počátku tak přjliš důležitě. Že w těle toho starce, ačkoliw churawém, duch přebýwá silau a odhodlanostj ducha geho přewyššugicj, upřjti si nemohl; že w knězi nassel mistrá swého, bylo mu zgewno. Z pospsjšil kwapně za njm až ku schodům, po nichž stařeček, zadržel se drže, pozorně dolů kráčel. »Welebný pane!« wolal lékař, »prossim gessťe na slowjčko.« — Schotně obrátil se kněz, a opět nahoru se namáhal; když pak byl nesnadně wylezl, tágal se lékař, nechťeli by se podrobiti operacj, ta toliko že ho snad gessťe z nebezpečnstwj smrti wytrhnauti máže.

»Ach ty milý Bože!« odpowěděł farář, klobauk a hůl radostně odkládage, »wždyň gsem práwě proto do Paříže přišsel, pjchente, řezente, operugte si, gať gen čcete!«

»Alle nestogjm wám za to, že prostředek ten dosti pomůže,« hrozil Dupuytren, »a pomůže-li, na wšseden způsob dolěčowánj bude dlahé a bolestné.«

»Uť si ge, to mne neodstrassj, pane doktore; gá wydržim wšsede, wšsede wydržim, i to neybolestněgšj, co se mnau konati za dobré uznáte; snad to předce tolik spomůže, že se nawrátjím alespoň po někud uzdrawen ku swým milým osadnjkům, kterj z toho mjtí budau radost newyslowitelnau.«

»Tak tedj se bez meššánj odeberte do úřtawu pro nemocné le Dieu, a sice do pokoge sw. Anežky, tam od milosrdných sester starostliwě osšetřen budete; dnes a zegtra dobře sobě odpočjnte, a po zegtrj wykonáme operacj.«

»Při tom žůstane, pane doktore, Bůh wám to zaplať!« děkowal wesele welebný kmet.

Dupuytren napsal spěšně několik slow na listěček, s njmž nemocný spokogeně kráčel do nemocnice, kdez geg milosrdné sestry lastawě přigawšse, wšsemožně pohodli mu připrawily.

Třetjho dne, sotwa že se bylo posluhačstwo wyhlášeného profesora Dupuytren-a, ať z 5—600 audů záležegicj, shromáždilo, bral se tento w tomto welikém průwodu k posteli taužebně čekagicjho kněze, a operace se bez odkladu začala. Trwala 25 minut a mnoho křwe ubrala nemocnému, kterj nestýřkage sobě, ano ani nepohna sebau, s nepřemožitelnau štalostí ty neykrutěgšj bolesti přetrpěl, a teprw tu něco málo zbledl, když doktor prohlásil, že gest operace dokonána, a okolostogicj, po wšseden ten čas dšlem pro pozornost, dšlem pro strach tak řřkage ani dšchatj nesměgicj, ted wolně pomýdechli sobě. Dupuytren sám obwázal nemocnému ránu, mluwě mezi tjm přjwětjwě: »Myslim, že se nám to dobře podařilo; gať pak, žkusil gste welké bolesti, welebný pane?«

»Žnu ano,« odwece tento slabým hlasem; »pž ulehčil gsem si wšak, hledě s ginými wěcmi na myšli se objrati, nynj ale gest mi giž mnohem lépe.«

Dupuytren pozorowal ho gessťe po nęakau chwjli, až když stařeček lehce podřjmnul, postel opoznau bělaunkau zastřel, ubjrage se dále se žáky swými.

Od toho dne Dupuytren každé ráno, gať mile do pokoge sw. Anežky wštaupil, hned pospsjchal okolo wšsedh nemocných k zamilowanému knězi swému, ačkoliw ginať dle zwyku a obyčęe swého wždy w pořádku od postele ku posteli se bráwal; a když tento tak dalece pozdrawil se, že lože opusťiti a pozmalu po pokogi přecházeti mohl, Dupuytren sám opatrně ho prowáďel, drže a podpjrage ho, i snaže se, swág rychlý krok srownati s krokem laudawým šeslábého starce. Komu powaha lékařowa známa byla, zagistě nemálo diwiti se musil, aniž mohl sobě wyswětliti dobrotu a trpěliwost, pozornost a starostliwost geho, kterauž konečně ctihodný pašýř wyléčen, rozlaučiw se pohnutliwě s lékařem a se sestrami, spě-

chal ku svému drahému oveskám, plésagcjm, že gest gim zachován pastýř dobrý.

Po několik měsícůh gednau z rána (bylo to 6. května), když byl Dupuytren gať obyčejně do nemocnice wessel, přicházel mu wstříc náš starších farář, čekagcej naň w pokoji sw. Anežky. Byl oblečen i tentokráte w gednoduché, černé rauchó, poprásšené wssak dalekau cestau; w ruce nesl koš wrbowý. Doktor uwjtaw ho co nesyřdečnēgi, hned se tážal, neměla-li operace zlé následky, a proč do Paříže opět přichází?

»Pane,« odpowěděl důwěrně staraušsek, »právě dneš tomu rok, co gste mne operowal; že se wám, dšty Bohu! possťěstilo, wjte; že nic zlého nenásledowalo, z mého zdrowého pohledu sauditi můžete. Z nemohl gsem tedy opominauti, dneš nawssťiwiti wás a wděčnost swau wám wygwěwiti nepatrným dárkem.« Při těch slowech rozwazuje kossík, prosil Dupuytren-a: »Přigměte wenskowský tento dárek, nepohrdněte tjmto chudým znamením mé uznalosti.«

Dupuytren hluboce pohnut, stíšl faráři ruku a zwal ho k stolu, tento ale uctiwě děkowal, wzmławuag se, že čas mu drahý, poněwadž nerád by na dlawho wzďálen zůstal od své osady.

Gessťě po dwě léta dne 6. května přišel farář poťazďe s nēgafým dárkem do Paříže, a poťazďe od Dupuytren-a s radostným pohnutím přigat gest.

Zatjm wssak počal pan Dupuytren sám podléhati nemoci, která napotom uřončila účinný žiwot geho, nedagjc se zaplassiti wssemožnýmmi pokusy lékařského uměnj. Ani cesta do Blach, z kteréž se poněkud očerstwen do Paříže nawrátil, neměla žadaucjho aučinku. Brzy zhoršil se opět geho staw, a nemocný nebezpečenstw, w němž wězel, sám dobře poznawage, stáwal se tjm měťj a citliwěgšj, čjm bljže přicházela osudná doba smrti. Gednoho wečera přemýsslege na loži swém o minulém žiwobytj, seznał, že mu i dussj mnohý neduh tjjž. W řdci procitla žiwau mocj žádost, aby, až tělo dořoná, alespoň dusse uzdrawena byla i žiwa mohla býti wěčně. Zawolaw si čłowěka za syna přigatěho, do péra mu powjďal psanj toto:

»Welebnému Pánu R. R., faráři osady R. R. bljž Nemours.

Welebný Pane!

Lékař potřebuge nynj pomoci Wassy, a prosj, abyšte ho nawssťiwil, ale rychle, sice byšte mohl přigiti pozďe.« —

Farář neprodlěwal, přišed; zawřel se s Dupuytren-em do pokoge, a když wysšel po dlawhé chwjli, měl usłzené oči, a hluboké pohnutj čjsti bylo w obličej geho. Druhého dne (8. února 1834) Dupuytren gessťě arcibiskupa Pařížského k sobě požádal, a ten samý den skonau w Pánu.

Ačkoliw na den pohřbu geho hned z rána nebe pokrnto bylo černými mraťy, ačkoliw po celý ten den

pršelo a sněžilo, předce se na náměstj Sct. Germain: skēm a na nádwořj domu, w němž zemřel slawný Dupuytren, shromáždil tať četný průwod, že ho kostel sw. Eustachia pogmauti nemohl. Když bylo wykropeno tělo, nesli wděčnj žáci až na hřbitow rařew mštra swého, za njj křácel w pláči ctihodný farář ze wsi.

k. W. H.

Staw cirkwe katolické w Němcích.

(Dokončeni.)

Prošedše čelnějši krajiny katolické w Němcích, a majice se dáti od jihu a západu na sewer, budeme moci jž poněkud ukrátiti další swé putowání. Že staw katoliků w zemích těchto půlnočních walně přízniwý není, snadno se každý domysliti může. Wlady jsau wesměs protestantské, a katoliků jest tu menšina. Čehož medle lze se naditi, když jinde, kdež předce katolici wětšinau jsau, práw jejich nehrubě se šetří? Jistě zásady staly se takorķa obecné; panowníci protestantští, nawykli, býti nejwyššími správci duchowních záležitosti swých, zřidka kdy mławaji chuti, jinak sobě počínati při katolicích; nad to pak wedlé náhledů při jistých lidech welmi oblíbených osobí sobě wšewládny stát wšelikého práwa i nad Cirkwi katolickau, kteráž owšem w některých wěcech swobody swé nikterak pustiti mu nesmí. Odtud jde z částky patrná nechut k Cirkwi, ačkoliw i jiné přičiny některé udati by lzelo. Díwajice se na panowníky, nesmíme zároveň lid w půlnočních krajinách těchto s oči pustiti. Národ zajisté nezřidka stanowi způsob, který wláda na jewo pronáši. Že wšak obywatelé sewerních končin německých sami přízniwě ku katolikům se mlti nemohau, leží w nejedněch poměrech jejich. Naplněni od mladosti předsudky proti Cirkwi a wěre naši, boji a lekaji se katolika, jakož nepřitele wšeho swětla, milowníka wšeliké powěry, plného nenáwisti k nim. Zášť jakási býwá pak takorķa dědičná. Lidé, kteříž horlí o úplnau swobodu Židů, kteříž přejí pohanům a neznabohům, a hotowi jsau, třebas i Turkům we městech swých wystawěti mešity: nehrubě rádi to widí, usadí-li se wedlé nich prawý katolik, usilují-li tisícowě o to, aby měli swůj chrám, swoji školu. — Z těch nemnohých wěcí, kteréž jsme tuto napowěděli, možná posauditi, že není snadné žiwobyti rozptýleným osadám katolickým po sewerních končinách země německé. Abychom šireji o tom mławili, nezdá se býti ani potřebno ani užitečno: leč podotknauti sluší, kterak na nás samých to záleží, aby předsudkowé tito proti nám poznenáhla zmizeli; a oni bohďa zmizí, budeme-li jen wěrně o to usilowati, aby oddělení od nás bratři, widauce při nás krásné

owoce swaté wiry naši, snadněji poznali, že Církew naše jest opatrovníci Božské prawdy, matkau prawého swěta, učitelkyni neošemetné, dělné, bohumilé lásky.

Předeslawše některé tyto úvahy obecné, již k podrobnostem se obrátiti musíme. Jak se wede katolikům w říši pruské, z toho, co w čísle 5. praweno, snadno poznati jest. Zákony zajisté a duch úředníků jsau tytýž na západě, co na východě: leč že w západních krajinách katolíci u velké většině žiji, kdežto u prostřed říše, w biskupstwi Padebornském, a na východě w Slezsku, w biskupstwi Chelmském a Ermelandském, walně protestanty promicháni jsau. O vzdělání kněžstwa menší péče se tu wede, než w krajinách porýnských; w Slezsku pak, téměř celých 100 let pod wplywem vlády pruské zůstawajícím, protestantstwi nemálo se zmohlo, a wlažnost mezi katolíky walně se rozšířila. Awšak i tu lepší časy nastawají. Wytečný biskup Wratislawský, Melichar Dippenbrock, poznal úlohu swau a wěrně hledi stádce Kristowa. Rozkolnictwí, způsobené od Církwe Janem Rongem, zawdalo příležitost, že wlažni katolíci swlékli se sebe jméno, kteréhož dáwno již nezasluhowali, a zároveň pak dodalo podnětu, že mnozi jiní procitli: horliwější tím wěrněji k Církwi se přiwinuli, a kněžstwo tím swědomitěji k powinnostem swým zřetele obrátilo i ruky přičinilo. Mužowé, jako jest professor *Ritter* a kazatel *Foerster*, oba údowé důstojné kapitoly Wratislawské, zůstawi po sobě blahodějné a poželnané památky. Role pro činnost apoštolskau není zajisté w biskupstwi Wratislawském po tu chvíli malé; 1,300,000 duší přiznává se k wíře katolické. W druhých třech biskupstwach, Padebornském, Chelmském a Ermelandském, jest katoliků něco přes 1,000,000. Pohlédneme-li však, co vláda pro tak znamenitý počet poddaného lidu činila, s bolesti seznáme, že mu byla posud macechau. W Berlíně u př. jest 25,000 katoliků (mezi nimi 5000 wojská), pro něž chrám Páně u sw. Hedwiky nikoli nestačí, rovněž jako pět kněží spráwu duchowní při tak welikém počtu rozptýlených wěřících postihnauti nemohau. Wojáci katolíci byli posud bez kněží. Awšak i tyto věci bohda w krátce napraweny býti mají: w Berlíně zajisté budau brzo dwa prostranné katolické chrámy, a u wojště mají též kněží wojenští zřízení býti. Bůh sám račiž jen žehnati rozsiwačům slowa swého w tomto rozptýlení!

Neméně poželnaní, pomoci a posily od Boha sluší přátii katolikům w králowstwi *Hanoweranském*. W tomto králowstwi žije mezi 1,700,000 lidu 270,000 katoliků. Wedlé smlauw, po sjezdu wideňském učiněných, měly se pro tyto duše dvě biskupstwi náležitě obnowiti, Hildesheimské

a Osnabrucké; po tu dobu však toliko Hildesheimské slušně zřízeno jest, w Osnabruku jest posud místo biskupa toliko generalní wikař. Pro vzdělání kněžstwa zřídilo se sice semenišťe w Hildesheimu; založeno jest několik fundací pro žakowstwo kněžské: nicméně však mnoho, welmi mnoho jest si přátii, pokud má potřebám katolické Církwe wyhoweno býti. Za nynější vlády ale nelze mnoho daufati; mocnár zajisté, welikým jsa přízníwcem anglikanské církwe, již proto srdce k Církwi katolické miti nemůže. — Jestit pak mimo to wůbec známo, že při pewné wůli tohoto panowníka osobní přizeň, zásady a náhledy základem a pramenem jsau zákonů a rozkazů jeho: na smlauwy, záwazky a dáwná zřízení že se mnoho newáže. A co jest Církwi katolické w Hanoweransku na ujmu a ztenčení: není a nemůže w *Sasku*, kdež jest králowská rodina katolickau, k walnému prospěchu jí býti. W Sasku zajisté jest sídlo literatury německé proti katolické; Lipsko je hojným pramenem, z něhož se hany a útržky všeliké proti Církwi naši w knížkách a knižěčkách se wali. Když powstal Ronge, witali jej obzlaště w Sasích jako nowého Messiáše, a w Lipsku, jakž řečeno, slawil se první sněm vznikající sekty této. Zatím však, ač tomu teprwé několik roků, věci tyto již pomínuly; pomohauce Církwi k tomu, že ze stádce upřímných oweček Páně wlažni a wíře zpronevěřili sami se wymisili. Wěrní katolíci, jichž se w králowstwi saském a w Lužici (kdež slowanští Srbowé posud se zachowali) asi 50,000 nachází, tím upřímněji k wíře a žiwotu katolickému se mají. Wytečný a nad chwału naši wznešenější wikař, sw. stolice apoštolské děkan Budišinský a biskup Korizský, předústojný p. Josef Ditrich, slowutný krajan náš, jest wěhlasným strážcem a wůdcem, wěrným pastýřem a otcem těchto wěrných oweček Páně. Budaucnost Církwe katolické w Sasích nikoli není strašná, anobř prawdě se podobá, že po nemnohých letech i tam počet katoliků množiti se bude. Jsauť k tomu zajisté dobré naděje. — Mělit bychom konečně i do menších státůw swobodných měst německých se podíwati: než z toho, co již praweno, každý snadno se domyslí, jaký jest tam asi osud jeho bratrů. Místo všech dalších řeči budiž tu jediné položeno, že Hamburk nikoli k tomu powoliti nechtěl a skutečně nepowolil, aby w něm wikař apoštolský pro města swobodná a sewerní krajiny německé, kdež je 10,000 katoliků rozptýleno, sídlo swé měl.

A tak podali jsme malý sice, awšak jak se nadějeme, dosti úplný a wěrný obraz stawu, w jakowémž se Církew katolická w Němcích nachází. Že není beze stínu, že jej mraky tu i onde kali, jest zjewno. Čím bystřejším však zrakem na vše

wúkol sebe hledíme, a staw duchowního žiwota w národě německém wážíme, tím wětši nabýwáme jistoty, žeť wíře katolické připadne budaucnost. Možná, žeť se leckomus přepíatau zdáti bude tato naděje, toto žiwé přesvědčení naše; awšak slowa naše jsau výsledkem konečným z toho, co se před očima našima děje. Myť widěli a widíme, že protestanté den po dni wíce se drobí, a učení jejich ustawičně se rozpadáwa: kdežto wědomí katolické, důwěra k Církwi, láska k wíře katolické téměř wšude wíce méně se budi a jewí. Na půdě protestantské wylíhly se náhledy, při kterých člověk nikoli křesťanem nazýwati se nemůže, ale učiněným jest pohanem. W Církwi katolické žije a roste blahodějná wíra w Krista, i prýští se pramen nowého žiwota, wěčné milosti Boží; w ní a s ní jest patrně ten Pán, kterémuž dána wšeliká moc na nebi i na zemi, a který byw powýšen na kříži, k sobě přitáhne wšecko. K Církwi katolické přiwtěli se nejprwé ti z odlaučených bratří, kterým zůstal i jest Kristus základem spasení — a pak bohda nastane práce i žen na poli nowowěkého pohanstwa! — Bez bojů duchowních owšem není a nebude; na nás ale bude dilem záležeti, zdaž brzo či později nakloní se wítězstwi ku korauhwím w Církwi naší. Budmež wěrnými syny této swé matky, znejme a hajme její poklady, kráčeje we swětlo wíry její, neukrývejme swaté učení její před wědau: nemá se zajisté ani rozumu ani prawé wědy co báti. Žiwot náš budiž důkazem té prawdy, že, kde panuje wíra katolická, tam jest i swětlo prawé, tam kwetau ctnosti, tam kwete blaženost: a brzká, blizká budaucnost bude již náležeti Církwi.

Jak se zachowati má hospodář,

shledáwa-li při swé čeledi jakau powěru.

Druhdy panowalo mezi lidem i w našij milé vlasti mnoho powěr, a z částky gich panuge dost gestě až po dnešnij den. Žeť wšecky tyto powěry gsau buď gestě pozůstatkem býwalého pohanstwa, anebo že s gakausi změna z býwalých pohanských obyčejůw powstaly, nepotřebuge obšjrného důkazu. Neboť kdož genom powrchně pohanské náwnky býwalých národůw seznal, na prwnj pohled uwidj welikau podobnost mezi takowými powěrami a tehdešijm pohanským zwšobem. An ale wšeliká powěra gest buď pozůstatkem anebo následkem býwalého pohanstwa, shledáwáme mnoho takowých pobořkůw netoliko mezi našijm národem, nébrž i w giných zemích a wlastech, kdež ginda panowala modloslužba. Žeť ale wšeliká powěra zhanobuge netoliko lidský rozum, anobrž že gest každému křesťanu prawým hřichem:

tafé leží na wrchu. Zhanobuge lidský rozum: poněwadž se tím wydáwa pauhý blud za žiwau prawdu; křesťanskému člověku gest ale prawým hřichem: poněwadž se přigjmánjm powěr odwrací od Boha, a w lehkost uwádj zgewenj geho swaté.

Nenj aumysl náš, wykládati zde powahu a vlastnost gednotliwých powěr: neboť škoda by zagisté bylo času, kdyby ho někdo tím mařiti chtěl: nébrž obmezugeme se w přjtomném článku gediné na to, abychom po krátkém wyswětlenj, co skutečnau powěrau gest, poukázali, gaké opatrnosti šteriti má každj hospodář, shledáwa-li při swé čeledi jakau powěru.

Powěra gest domněnka, že některé přirozené anebo také poswátne věci ginau anebo wětšji magi do sebe moc, nežli kterauž Bůh sám do nich wložil, anebo gim propůčil. Ku př. kdyby se někdo domnjwal, že wšelikého neshťstj a wšeliké tělesné pohromy ugde, když při sobě nosj čtyřlístj getel: ten by zagisté přirozené této věci připisowal ginau a wětšji moc, nežli kterauž do nj Stwořitel sám wložil. Getel gest dobrá pjce pro dobytěk, ať gest oštatně troglístj, giného pak není nic. Že by w něm ale giná a snad i ochranná moc proti neshťstjm a pohromám ležela, toho ani swým rozumem nenaahljžime, a Bůh nám o tom také ničeho nezgewil. Anebo kdyby se někdo domnjwal, že pauhým rozswjcenjm hromnice w čas baurky ochráněn bude před hromobitjm, anebo w poslednjm taženj že blahoslaweně skoná: ten by zaš této poswátne věci wětšji moc připisowal, nežli gj Bůh na prosbu swaté Církwe udělugе. Rozswjcená hromnice není giného nic, nežli pauhé upamatowánj na Spasitele našeho Krista Ježíše, o kterémž prawil wnuknutjm Ducha swatého nábožný Simeon w den očistowánj Panny Marie, žeť gest swětlo k zgewenj národům. Rozswěcugeme-li tedy hromnici w čas nebezpečné baurky, činjme to proto genom, abychom se žiwěgi na Spasitele swého rozpomenuli, a w geho neshťončených zásluhách prosili nebeského Dce, aby od přjbytkůw a nábytkůw našich zhaubný bleš milostiwě odwrátiti ráčil, pokud to slauží k našemu duchownjmu prospěchu. A rozswěcugeme-li při smrti prawowěrného křesťana hromnici, činjme to proto genom, že ten člověk we swětle wjry Kristowy byl žiw, a že we swětle wjry Kristowy umjrá, té gsa naděge, že uwidj wěčné Boží swětlo, dokazowal-li wjry swé bohabogným a swatým na swětě obcowánjm. Děge-li se obyčej tento z wyloženeho aumyslu: chwalitebnj gest, a mnoho napomáhá k důwěre we swatau Boží prozřetelnost, umjragicjmu ale uwádj na pamět, že prawowěrného křesťana uwádj smrt k wěčnému žiwotu. Kdyby ale někdo pauhému rozswjcenj hromnice wětšji moc připisowal, než horliwé modlitbě, než zásluhám Ježíše Krista a swátostem od něho ustanoweným: ten by zagisté i nerozumně i nekřesťansky gednal.

An ale wjme, co gest powěra, a we dwau přj-
hladech gšme nahlědli, gaka se w nj gemj possetitlost:
přistupme nynj k tomu, gake opatrnosti štetřiti má
hospodář, šhledawá-li, že i geho čeled se drží něga-
kých powěr.

(Dokončenj budaucně.)

Církewní zpráwy.

Z Říma. W chrámě Rodičky Boží Marie Panny
na pahorku Esquilinském w Římě jest zřízeno útočiště
pro chudé dítky, kteréž se k prwnímu přijímání
nejswětější swátosti oltární připravují. Swatý Otec,
který, jak známo, welice pečuje o prawé vzdělání lidu
swého, a sám školy nawštěwuje, nawštíwil též mimo
nadání dotčenau školu, a posadiw se tu na místo, kdež
učitel sedává, jal se slowy srdečnými mluwiti k dítkám
o štěstí, kteréhož w krátce dojdau. »Pamatujte,« prawil
k nim mimo jiné, »pamatujte na ten překrásný den
žiwota swého, kdežto wás ruka Boží oswobodí z otro-
ctwí a podá wám pokrm, jenž není nakyslým chle-
bem tohoto swěta. — A za kohož se zítřa pomodlite
k Pánu Bohu?« otázal se sw. otec dítek. — »Za wás,
sw. otče!« wolaly wšecky jedním hlasem. — »Ano, dítky!
modlete se za mne, aby Bůh, kterýž mne wywolil za
náměstka swého na zemi, oswěcował a silil mne silau
wšemohaucího ramene swého, a učinil mne důstojným
nástrojem sláwy swé; modlete se však spolu také za
rodiče swé, za Církew, její služebníky, obzlaště pak za
ty, kteréž w dalekých krajinách newěřícím a diwokým
národům kází swaté ewangelium; modlete se za obra-
cení zatwřelých hříšníků, kteří w temnostech a stínu
smrti bidně žijí. Hle, kteraktě sladký staw milosti
a ctnosti, w kterémž se nyní nacházíte. Přičiňte se, ať
w něm zůstanete, abyste blahého pokoje na zemi do-
sáhli a posléze tam, kdež není žádné bolesti, se do-
staly, totiž do ráje.« — Tak a podobně mluwil sw. otec
k chudým, blaženým těmto dítkám. Nowý důkaz, kte-
rak hledí býti we všem následowníkem nebeského Pána
a mistra, božského přítele malíčkůch.

— Před několika lety zřídili Angličané we spolku
s Prusy biskupství protestantské w Jerusalemě, chtějice
tau měrau blíž hrobu Páně šířiti wíru swau, Angličané
při takových wěcech nešetřice ani nákladu ani peněz,
nadali bohatě toto nowé biskupství. Zatím však pro-
testantství w zemi swaté nikoli ujímati se nechce: pro-
testantů jest tam skoro tolik, co jich bylo z Angličan
a Němec přišlo. — Nynější swatý otec uznal za dobré,
aby též katolický biskup w Jerusalemě sídlo swé měl
i ustanowil k tomu jednoho z wytečných kněží Řím-
ských, kterýž se také do země swaté odebrati chystá.
Po tu dobu býwal guardian řádu sw. Františka, kte-
rýžto řád jest strážcem Božího hrobu, spolu náměst-
kem spoštolským.

— Bohatý a blahomyslný pan *Bedřich Fagnani*
w Římě ustanowil w poslední wůli swé znamenité
odměny, dilem dožiwotní platy, dilem počty spi-
sowatelům, kteréž při wydaných wůbec otázkách wě-
deckých, nad jiné wytečnější práce podají. Jaký jest
směr a duch při tomto krásném ustanowení, již z toho
zřejmo, že první úlohau od w Pánu zesnulého wyře-
nau jest spis, kterýž by wěre katolické nad jiné byl pro-
spěšnější. Způsob a obsah tohoto spisu spisowateli na

wůli zůstawen jest. Odměnou bude roční plat 120
římských skudů, pokud bude žiw spisowatel. — Zá-
roweň přislíbená jest počta 300 skudů za knihu, w kte-
réž by se jasné dokázalo, že jest křesťanské nábožen-
ství jediným pramenem prawé vzdělanosti, jediným
základem prawé blaženosti i jednotlivých lidí i všech
národůw, a jediným prostředkem k spojení blaha obec-
ného s blahem jednotlivcůw. Spisowatel zůstane po-
každé majetníkem učeného díla swého, k tomu jediné
jsa zawázán, aby kniha jeho wůbec na swětlo wydána byla.

Z Paříže. We Francauzích, we Wlaších, anobř
i w některých čtenějších městech německých konáwa
se na jare po celý měsíc Kwěten obzlaštní dojímawá
pobožnost ke cti blahoslawené Panny Marie, při kteréž
netoliko ctnosti nejswětější Panny k následowání, nýbrž
i jiné důležité prawdy ku vzdělání wěřícím se před-
kládají; utěšené písně se propěwují, a pěkné modlitby
konají. Zpěwem a požehnáním končíwa se krásná tato
pobožnost. Chrám, obzlaště pak oltář, na němž jest
obraz blahoslawené Rodičky Boží, býwají wšemožně
okrášleny. Jasná záře swicí hořících na oltáři při sau-
mraku wečerním owšem nemáo mysl dojímá. — Le-
tošního roku dodala každodenní pobožnosti této má-
jowé w Paříži nemalého půwabů ta okolnost, že více
horliwých missionářůw francauzských z rozlehlých a vzdá-
lených končin swěta prawě té doby w Paříži se bylo
sešlo, z nichžto nejeden přispěl ku vzdělání Pařížanů.
Nejwice však působil na lid missionář, kterýž w chrámu
Páně u sw. Vincencia kázal. Když byl totiž muž tento
apoštolský wstoupil na kazatelnu, wšecken lid užasl.
Na twáři i w celé postavě jeho byly patrné známky
muk, jež pro Krista a wíru swatau, kteraž zwěstował
diwochům, od zaslepeného lidu tohoto byl utrpěl. Tělo
jeho bylo wychudlé, twář bledá i celá zedraná. Že mu
na skřepci krk nemáo byli přetočili, klesala mu hlawa
poněkud w tyl. Na prstech neměl žádných nehtů:
diwochowé mu je nasilně ztrhali, že chtěl zrušiti modly
jejich. Muž, kterýž tolik pro wíru byl wytrpěl, sna-
dněji sám nalezně wíry u posluchačůw, a slowem swým
tím mohutněji působiti musí na srdce jejich. — Apo-
štolský missionář tento získal i w Paříži mnohé Kristu.
Byw pozván k obědu ke dworu kráľowskému, a maje
sobě wyprositi od krále nějakau náhradu za přestálé
muky a bolesti, důwěrně osvědčil před kráľem: »Nej-
vyšší milost, kteréž mi uděliti lze, jest ta, aby se mi
dowolilo, co nejdřív k milým diwochům se nawrátiti.«
— O takowémto muži nelze již pochybowati, že zná,
co jest křesťanská horliwost a láska.

Z Rus. Jest wůbec známo, jaký nátisk již od
dawných časůw Církwi katolické w Rusích se děje.
Po tu dobu však nepoštětilo se wladě, katolíky latin-
ského obrádu oderwati od jednoty Církwe swaté, ano-
brž naopak widěti jest, že tím wřelejším srdcem Po-
láci k wěre swé se mají, čím wětši nebezpečenství jí
hrozí. Počet katolíkůw obnáši w kráľowství polském
asi 3,700,000 duší: w jiných krajinách říše ruské jest
jich bez mála 3,000,000. W jakém stawu jsau tito
naši trpící bratři, časem swým šířeji wyložiti hodláme:
zatím prosme Pána, aby jim ráčil sám na pomoc při-
spěti mocnau prawicí swau; pozdwiuhjme důwěrně ru-
kau swých k wysostem, odkudž přichází pomoc; wo-
lejně k Hospodinu, kterýž nikdy nedřímá aniž spí,
wěrně ostříhaje Israele.

BLAHOUŠ

Číslo 12.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzowé w Jezuitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. st. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šulcowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hůzla
w Holomauci.

Neděle XI. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XI. po sv. Duchu. — Prokop z Důvodova a Tomáš Wětril. — Obrazy ze života Církve katol. — Jak se zachovati má hospodář při pověrečnosti čeledi. — Baurka. — Církevní zprávy.

Dne 8. srpna.

Řeč na neděli XI. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mar. VII. 31—37.

Weliké ge to neshťestj, hluchým býti; neshlyšseti lybježné ty zwuky, genž se rozléhaji kol kolem w přirodě Boží, neshlyšseti to milé wolání, kteréž vychází z úst drahých přátel, neshlyšseti slova maudrosti, rady, wystrahy, napomenutí, útěchy a prosby swých bližních. Weliké ge to neshťestj, němým býti, nebýti w stavu, hlasným gazykem powědit, co na myslí, co na srdci leží, co těšší a bolí, čeho si dusse žádá, čeho se hrozí, co obmyšlí a čemu wyhnauti se snaží; nebýti s to, powěditi, co se wůkol nj událo aneb děje, nebýti s to, hlásati Boží slávu, zvěstowati giným Boží pravdu, přispěti k oblažení bližních slowem opravdové lásky. Resmjme se tedy diwit, widauce dnes, an k útrpnému Slitowníku nebeskému nad wšši bjdaui lidškau, ku Kristu Jezšši, přiwádí lid hluchého a němého s wraucj prosbau, aby wložil naň ruku, aby dotkna se ho, sňal s něho trapný, žalostný neduh tento. Resmjme se diwiti, slyšjice, an lid tento, ktana se swědkem zázraku, kterým Kristus Pán odevšel usši a rozwázal gazyk hluchoněmého, nedbá na příkaz wšemohaučjho diwotwůrce, welicjho: »Nikomu o tom neprawte!« an, čím wjce mu příkaz owal, tím wjce oblassuge: Dobře wššechy věci učinil; i hluchým rozkázal slyšseti, i němým mluwiti. Že gest welikým neshťestjím hluchota i němota, wloš přičinau i důwěrné prosby i wděčných djků lidu, nimíž gsme se dnes potkali při moři Galilejském.

S cožby dobře bylo, Neymilegšši! kdybychom i my z lidu tohoto si wzali příklad, a se wšši silau se wynasnažili, přiwáděti ku Kristu Pánu bližnj swé a bratry, kterjž na horšši nemoc stáň, než byl tělesný neduh hluchoněmého! Horšši nemoc? tážeš se, rozmilý bratře. Ano, mnohem horšši, odpowjdam, neb nemoc ta ge hluchota a němota dusse. Pochybugeš-li o tom, a nenahljžš-li ani, gať mi možná dusši gmenowati hluchau, němau, slyš mne, co řeknu k upokogenj twému a osprawedlněnj swému.

Dusse nasse tenkrát gest hluchá, když neshlyšši hlasu Božjho, kterjž se ozývá gj w srdci, chwalořečnickem gest ctnostj, přjšným karatelem wššech pokléšků nashich. Dusse nasse hluchá gest, když nedbá gjž o hlas Páně, kterjž k nj w slowu Božjim mluwí, powinnosti ukládá, odpлатu připowjda, tresty wyhrožuge, smrt, wěčnost a saud připomjná. Dusse lidšká hluchá gest i tenkrát, když sobě newššjma hlasu Páně, kterjž připomjnage lásku a sprawedlnost Boží, na ni wolá w šťestj i w neshťestj, w radostech i trjžjch, w každé přjhodě, we wššem, co nás potkává na tomto swětě. Dusse lidšká hluchá gest i tenkrát, když nechce rozuměti hlasu Páně, který nebem i zemj oznamuge nám neywyššj maudrost Boží, šťze niž gest wššečo, cožkoli gest, učiněno bylo, šťze niž wše se zprawuge, řjdi a zachowává. Dusse nasse hluchá gest, když nechce slyšseti hlasu, rozumu a wjry, hlasu ani žkussených, maudrých a lastawých bratrů, ani swaté matky Církwe Boží; když nechce slyšseti slusšných prosb dobrodinců, dobré rady přátel, spra-

wedliwého rozkazu představených, spasitelného poká-
ránj bohabogných.

A kdy něm au nazýváme dussi nassi? Něma
gest dusse nasse, když mlčjme, kdežto mluwiti Bůh
nám přikazuje; mlčjme, když mluwiti máme pro spa-
senj své, pro spasenj bližnjch. Dusse nasse nemá gest,
když widj nepravosti lidské, a k nim nectně mlčj;
widj křiwdy, a proti nim se neozývá; widj giné,
an ku zkáze a záhubě pospichaji, a přede nenapo-
mene gich, nehledj ge zdržeti a obrátiti; widj pohor-
ssenj, a gako by neměla řeči; slyšj rauhánj, lže, po-
mluwj, na cti utrhanj, křiwé žaloby a nářky a křiwá
swědectwj, a wsse snássi, při wssem mlčj, gako by
měla swázany gazyk. Dusse nasse stane na němotu,
když, ačť přigimá ustawičně milosti od Boha, a přede
messká wzdawatí Gemu dŕky; widj mocné skutky
Páně, a nicméně zapomjná hlásati čest a chwálu
Geho. Němáť gest dusse nasse, když může často ge-
dínym slowem napraviti chyby lidské, a nicméně
wáhá toto slowo pronésti; může potěšiti hlasem
lásky, a nemá ani wůle ani chuti k tomu.

To gest tedy, B. M., hluchota, to němota dusse
nassi, to gsau ti neduhové, o kterýchž gsem prawil,
že gsau horšj nad hluchotu a němotu těla. A kdož
mi nepřiswědčj, že gsem prawdu mluwil?

Podjwemy se gen na ty ubohé lidi, gestto gsau
hlussi neb němj na dussi.

Hlussi nesyšj hlasu Božího, hlasu Cirkwe, hlasu
lidj, nesyšj hlasu swědomj swého a rozličných osudů
lidských, nesyšj hlasu nebe a země. Co ge tedy pro-
budj ze hřisné dřjmoty aneb dokonce ze hřisného
spánku? co ge uzdrawj w nemoci nesyšjné dusse
gegich? co ge zdržj stogjci nad záhubnou propastj,
aby se neskáceli do nj? Wsse od sebe odstrěili, wsjm
pohrdli, co by ge bylo spasiti mohlo, odkud se gim
tedy má dostati spásy? Dni neposlauchali, dokawade
se mluwilo k nim; konečně přigde čas, že by chtěli
snad poslauchati, ale naposled nebude nikoho, kdož
by k nim promluwil gen gediné slowo ku potěšenj
gegich. Hřázy plnau řečj budau pak museti mluwit
k sobě posleže sami, sami sobě budau museti následky
swé hluchoty připomjnat, sami sobě ortel wěčné smrti
hlásat. O ubohé hluché dusse!

Alle ani němých dussi osud nenj lepšj. Dny
mlčely, když mohly a měly mluwit; konečně by mlu-
wily snad rády, ale bude giž pozdě. Nesstěstj, gež
odwratiti mohly od sebe a od giných pauhým slowem,
giž přisslo a giž se wje nedá odwratiti ani křikem.
Co se dalo wystawěti, porjdiťi několiká slowy, nedá
se wje wyprostiti, wygednati, wymoci ani sebe hlasi-
těgšjm wolánjm k nebesům. Gindy mohl giš blau-
djcimu toliko poručiti, a on byl by činil, co a gak
se mu řeklo, nynj sám ho giž musjš poslauchati bez
odmluwj; co mu weljš, z toho úsměšy si tropj.
Gindy mohlš nedospělce zaraziti pauhým otwřenjm

úst swých, a tyš mlčel; nynj mluw, a tobě uzawři
teď ústa wyprostlá bez kázně mládež. Gindy mohlš
zameziti škodu od statku bližnjho swého, kdybys
byl toliko ozwal, než tyš mlčel; brzy mluwiti budeš
chtjti, ale bude to nadarmo, ty neodwratjš zkázu ani
od swého statku. Gindy zameziti gsme mohli srdna-
tým pokřiknutjm nesyšjetnému zločinci záhubné spády;
a my mlčeli; nynj na nás pokřikowati budau zločin-
cowé, osměljme se ozwat. Ach, strassnj-tě to neduh
němota dusse, on nás přiwede, pokud w něm wě-
zjme a wězeti zůstanem, na smutné konce, před nimi
bychom se nynj giž trásti měli.

O Ty, Pane wěčný! gežto giš otwřel usši hlu-
chých, rozwázalš gazyk němých, dotkni se nás a wy-
řkni mocné: „Effeta!“ (otwři se) k nassi dussi. Otwř
nám smysly, rozum, abychom poslauchali, čeho gest
nám zapotřebj slyšet, mluwili, což náležj mluwit.
Uč nás poslauchati, gakož giš sám poslussen byl Dc
swého nebeského; uč nás mluwiti, gak sám giš mlu-
wjal ku cti Božj, k blahu člowěčenstwa. Dey, bychom
ten čas, gegž mairjwáme začastě mluwenjm zbytečných
a zlych řečj, wynaložili raděgi k poslauchánj hlasu
Páně, ozhwagjeho se nám w srdci, we Twém swatém
slowu, w Božjm nawstjwenj, we wssem, co nás
obkličuge na zemi této. Dey, bychom ten čas, gegž
mairjwáme poslauchánjm zlych rozprávek, wynaložili
k maudrému rozmlawánj, mluwjwagje o tom, co se
Tobě libj, o tom, čeho zapotřebj gest, aby w nás
ctnost růsti a blaženost zmáhati se mohla; mluwjwa-
gje o tom, co slaužj k nassemu společnému poučenj,
posilněnj, naprawenj, wzdělánj a potěšenj. Měg útrp-
nost se slabými, kterj hluboce gsau klesli; učin dim
a zážrak s těmi, kterj w hluchotě a němotě své tak
snadno by mohli umřiti smrti neynesstěstněgšj, smrti
wěchnau. A ten diw Twůg, ten zážrak milosti Tve
budau wyprawowati wssecka pokolenj lidská, ohlasso-
wati budau swětu naprawenj mnohých, a diwjce se
neskonale lásce a moci Twé, wyznawat budau hla-
sem wděčným, srdečným: Dobře wssecky věci učinil,
i hluchým na dussi rozkázal slyšeti, i němým na dussi
rozkázal mluwiti. Amen.

k. Fr. D—š.

Prokop z Důwodowa a Tomáš Wětril.

2.

Prok. Odkud tak rychle, milý přjtelj? co se
ti stalo? Na toběť widěti samé štěstj!

Tom. Což nemám od wěregšska naděge, že mi
dá dobrý hrabě úrad? A kdeže gsem byl? W kostele
na kázanj twého zamilowaného kaplana. Tyš bez
pochyby nemohl přigiti. Gá tě hledal nadarmo.

Prok. J. gá ho slyšel. A gak se ti libil?

Tom. Lépe, než bych se byl nadál; awšak
mnohem wjce by se mi byl zaljbil, kdyby tjm byl
začal, čjm skončil.

Prok. Gak to myslíš?

Tom. On skončil, gak ti wědomo, slowy, ne-
wjim gíz, kterého aposstola: Bůh neni přigjmač
osob: ale w každém národu, kdož se Ho
bogi, a činj sprawedlnost, přigemný gest
Gemu. (Skut. ap. X. 34, 35.)

Prok. A proč medle by byl měl těm slowy
sw. Petra začiti?

Tom. Petr-li to řekl? A, to mne těšj. On
smýšlel zrowna tak gako gá, i byl toho mjněn, že
Bůh nečinj žádného rozdjlu, gakeho gest kdo nábo-
ženstw. »W každém národu, kdož se Ho bogi a činj
sprawedlnost, přigemný gest Gemu.«

Prok. Awssak thž sw. Petr učil také, že gest
náboženstw Ježíše Krista to nedokonalegšj, že gest
gediné, kteréž wede ku spasenj, k blahoslawenstw.
Řekl zagisté: »Nenjt w žádném giném spa-
senj. Neboť neni giného gměna pod nebem,
daného lidem, skrze které bychom měli spa-
seni býti, leč: Ježíš Kristus.« (Skut. ap.
IV. 12.)

Tom. To-li powěděl Petr? Pak si zgewně
odpjral.

Prok. Rifoli.

Tom. Gestiže každh člověk, buď kdo buď, genž
se Boha bogi a dobře činj, přigemný gest Bohu:
tuť pak nelže mjtí za prawdu, že gediné skrze Ježíše
Krista, založeným totíž od Něho náboženstwjm, ku
spasenj přigjtí a blahoslaweni býti můžeme; a pakli
gest to prawdau, kterať lze twrditi, že každh, kdož
se Boha bogi a dobře činj, přigemný gest Bohu?

Prok. Skoro aš tak, gako lze s bezpečnau
gistotau říci o tobě, pokud gš se za ta léta, co gme
se newiděli, nezginačil: Ze wšech kwětin chowá To-
máš Wětril za okny samé toliko hyacinty, a rowněž
jako by to neméně prawdau bylo, kdyby se o tobě
řeklo: Wšech kwětin, genž libeznau wůni wydá-
wagi, má Tomáš Wětril w libosti.

Tom. Gá se nezginačil; awssak musl bych wěru
lháti, kdybych směl říci, že chápu, kam vlastně mjtíš.

Prok. Co mjnjm, snadno wyswětlim. Regsaut
wšickni lidé, kdož se Boha bogi a dobře činj, stegně
přigemnj Bohu, a co gim Bůh wedlé dobroljbeznosti
swé ku spáse a blahoslawenstw chystá i dáwá, ne-
býwá tudž při wšech stegně, nůbrž gakož gest zalj-
benj Geho buď wětšj neb menšj, dostaneť se tomu
wětšj, onomu menšj mjra blaženosti. »W domě
Dtee mého gsau přjbytkowé mnozi,« wece Pán Je-
žíš, a zagisté nebude w každém přjbytku tomto bla-
ženost též welikosti a též zcela powahy.

Tom. Budiz tomu; než newidjm, nač se ti
to hodj.

Prok. Kdožkoli po známosti a wůli Páně, po-
kud mu gj dosjci lze, snažně taužj, a wedlé nabytě
známosti této Boha se bogi a dobře činj, nemůž se

neljbiti Bohu, anobřž gest mu přigemný; a Bůh geg
netresce, ale odměnuje. Awssak má-li kdo známost
dokonalegšj o Bohu a o tom, což dobrého a pra-
wého, a gest-li podlé dokonalegšj a úplněgšj zná-
mosti této žiw: takowý činj zagisté wjce dobrého
a činj to lepe; on se tudž Bohu wjce ljbj, a obdrži
wětšj a lepšj odměny. Pán Ježíš wyučil nás ney-
dokonalegi Boha a wůli Geho znáti, a spolu ukázal
nám neylepe, což prawého a dobrého gest. Kdožkoli
tedy učenj toto náležitě pochopil a žiw gest podlé
něho, gest zagisté Bohu naneywenš přigemný, pokud
gjm člověk na zemi býti může, a obdrži odpłat
takowau a tak hognau, že ona gediné spásau a bla-
hoslawenstwjm slauti může. A tak sobě w dotčených
dwau wypowědjch sw. Petra owšem nic na odpor
nenj; obě gsau pauhá, učiněná prawda.

Tom. Byl-liž by pak Bůh, gednage takto, spra-
wedliwý? Kdo známost, kteréž mu dogjtí lzelo, snažně
sobě žiskal, a wedlé známosti této žiw gest, ten a ta-
kowý činj předce wšedco, seč gest; aniz pak to gehu
winau, geli poznánj gehu neprawé neboli nedůsta-
tečné; rowněž gako druhému za zásluhu kladeno býti
nemůže, pakli, nassed přjležitosti, dokonalegšjho a lep-
šjho poznánj dosjci, přjležitosti této tudž gako onen
snažně užjtí hledj, lepšjch náhledů skutečně dogde
a podlé nich žiw gest. Tento zagisté nečinj wjce
než onen, nečinj wjce, leč toliko seč gest; i táži
se té: Kterakým to prawem lze mu wětšjho zaljbenj
u Boha, wětšj odpłaty, wyššjho blahoslawenstwjm
přisuzowati?

Prok. Ty mi wssak připustjš, že každh z nás
toliko takowými odměněn býti může radostmi, kterých
užjtí schopen gest. Dey člověku, gežto se w čtenj
nezná, sebe lepšj knihy: oť že nebude moci w nich
naleztí té rozkoffe, kteréž mohau poskynauti?

Tom. Owšem. Než gen dál!

Prok. Mimo to nebudeš moci popjrati, že
neylepšj náboženstwjm neyprospěšněgi působiti může
w člověku.

Tom. Tohoť arcj popjrati nelže; neboť zagisté
byl by člověk, genž w gistých okolnostech, nedokona-
lým weden náboženstwjm, wzácně dosáhl dokonalošti,
i co do ducha i co do srdce dokonalegšjím se stal,
kdyby w týchž okolnostech lepšjmi náhledy nábožen-
stwjm byl weden býwal. Giný opět, gemužto w ne-
přjznivých poměrech i srdce i hlawa se přewrátily,
byl by zagisté mnohem hlaub klesl, kdyby geg bylo
nedrželo wyborné gehu náboženstwjm. Nade to také
dobře nahlžjm, že wětšj dokonalošť k požíwánj wětšj
blaženosti člověka schopného činj; awssak že by prawě
náboženstwjm Kristowu gediné opravdowě oblažiti mo-
hlo, o tom nebudu mjtí prwe gistoty, leč mne pře-
swědčjš, že gest mezi wšemi tjm neylepšjím nábožen-
stwjm. A kterať by o tom přeswědčenj lzelo nabyti,
posud gš mi dlužen odpowěd.

Prof. To sobě sám přičísti musíš, milý příteli! Proč jsi chtěl konec kázání, když jsi dnes byl slyšel, učiniti počátkem?! Než měj strpení. Co se vleče, neuteče — a zítra bude opět den.

Obrazy ze života Církve katolické.

Příchodem, životem a smrtí Ježíše Krista započala nová doba v dějinách člověčenstva. Založení Církve, vstípené Synem Božím, posvěcené Jeho krví, obdarované milostmi Ducha svatého, stalo se základem nového takorba světa, počátkem království Božího na zemi, a dovršením starověké historie. Během čtyř tisíců let strojila zajisté prozřetelnost věčné Lásky konečný vznik této Církve tak sice, že pokud bedlivým okem poněkud hlouběji do dějin lidského pokolení nahlédneme, nelze jinak leč zvolati s důmyslnými zpytately osudů lidských: „Vše je tu pro Krista, Kristus pro člověka, člověk pro Boha!“ — Avšak důležitá pravda tato mnohem zřetelněji se jeví v dějinách dewatenácti věků uplynulých od narození a smrti Kristovy. Na všem takorba, co se od té doby stalo, jest widěti jako pečeť, rukau Boží vytisknutau, a osvědčující hned zřejmē hned tajemně: „Jsemť tu pro Krista: ku prospěchu Jeho věci, ku prospěchu Jeho Církve. Milo a v mnohém ohledu welice užitečno bylo by, co zde napowěděno, šířeji prowěsti a již při čtenějšich, již při nepatrnějšich dějích a příhodách swětle ukázati. Než zůstawujice práci tuto sobě za úkol na budauci časy, do samé historie této Boží láskau wstípené, a na Boží prawdě založené Církve čtenáře našeho Blahowěsta uwěsti hodláme. Zdát se nám to i newyhnutedlnau potřebau, i wděchnau, milau práci býti. Bez přehledu jakéhosi ne tak snadno bylo by mluwiti a jednati o podrobnějšich výjewezech ze života této swaté naší matky Církve, jak sobě Blahowěst za powinnost uložil. Slawná i walná řada mužůw i žen, útlych panen i ctihodných starců, wznešenau maudrosti wytečnými ctnostmi života, a neobyčejnau rekownosti ducha wynikajících, a s jakýmiž se nikde, leč v dějinách církewních w té míře a dokonalosti potkáváme, bezděky srdce i mysl naši wábí, jímá a blaží nebeskými city. Nad to pak laskawý čtenář, pokud ne-li docela, alespoň z částky úmysl nám se podaří, dokonale sezná, že, což se koli spasitelného w Církwi dalo, jest owocem Boží lásky w ní přebýwající a o ni pečující, jest utěšeným článkem krásného celku, jest žádaucím důkazem, že Kristus Pán wěrně plní přípowěd swau pronešenau, an wece: „Jáť s wámi jsem po wšecky dny až do skonání swěta.“ — Aby však kratičký nástin běhů, dějů, života Církve swaté snáze přehlédnauti lzelo:

rádno bude, jej do několika obrazů rozložiti. *Kolik* jich býti má, dosawadni děje a osudowé církewní sami wykazují a stanowí. Neboť rozwážime-li sobě náležitě život naší Církwe této dewatenáctiwěkē, awšak nikdy nestárnauci, wěčně mladé swaté matky: shledáme, že teprwé *tři* owšem welké *doby* přežila, a jak se nám aspoň zdá, na práhu a při počátku nowé *čtvrté* stojí.

W první době widěti jest Církew, ana w rozlehlých krajinách říše Římské Božský úkol swůj koná hlavně mezi tak řečenými starými národy, w Ewropě, Asii, Africe králowství Páně zakládá, símě wěčné prawdy roznáší a rozsiwá. Doba tato sáhá od počátku nowého wěku křesťanského až po sedmé století: w kterémž na západě putowání národů poněkud ustálo, na východě pak Muhamed powstal.

Druhá doba objímá w sobě tak řečený *střední wěk*, to weliké pásmo let, kdežto w Ewropě we vlastech opanovaných od národů sewerních, nový řád se utwořil, a člověčenstwo poznou sesílené se zmohlo. Církew jeví se tu wšude co matka a učitelkyně národů těchto, ze stawu surowosti swé wětšim dílem se probírajících. Doba tato dosahuje až do 15. wěku, kdežto wytečným a šťastným plawcem Kolumbem nový swět se odkryl, a w Němcích *Luther* se swau tak řečenau reformaci se objewil.

Třetí doba, od 16. století až do našich časůw dobíhající, wyznačená jest *bojem*, w kterém Církew i sama sebe i božské poklady swé proti útokům odtržených od ní dětí a z lůna reformace pošlých směrů hájiti musila; wyznačená jest *snahau* Církwe usilující we vlastním lůně křísiti a k rozkwětu blahoplnnému přiwáděti život dle zásad neporušené wiry Páně, a králowství Boží šířiti po wšech končinách tohoto swěta.

Tot jsau tři rámce ke třem obrazům, kteréž Blahowěst milým čtenářům swým předložiti a odkryti hodlá.

(Pokračowání budaucně.)

Jak se zachowati má hospodář, shledáwá-li při swé čeledi jakau powěru.

(Dofončení.)

Prohlédny k tomu newprwé křesťanský hospodář, zdali geho čeleď — buďte si to služebníci anebo vlastní dítky — zdali gakhým powěřecným obyčejům skutečně za wjru dává, čili nic. Neboť by genom tenkrát upadala geho čeleď w powěru, kdyby skutečně w něm hledala wětšší moci, než ta wěc do sebe má. Nedáwá-li ale kdo takowým obyčejům za wjru: daz lež gest zagisté wšší powěry. Shledal-li napotom hospodář, že geho čeleď takowým wěcem žádné wjry

nedává: mēg opēt na to žřetel, gaſſy ten obyčeg w sobě sám geſt, nečeljli totiz přjmo proti křeſtianſké wjře anebo proti křeſtianſké láſce, čili geſt toliſo wěcjhoteſtnau. Čeljli přjmo proti křeſtianſké wjře, gaſſo u př. wzywánj ſwateho Křiſtofa k hledánj ſkrytých pokladů; anebo proti křeſtianſké láſce, gaſſo u př. čtenj Ewangelium ſwateho Jana k wypátránj zloděge: z takowých obyčegů kárey hoſpodář přjſně ſwau čelěd, a nechtěg podobného nic při nj trpěti; za gezdno, že s tjm, což ſwateho geſt, žádně hračky ne-gſau, a že člowěk, byt takě podobným báchorám ne-wěřil, pauhým wykonáwánjm takowých obyčegů wjce méně Bohu ſe rauhá, a geho ſwate zlehčuje; anebo že třeba newinného bližnjho tjm w zlé uwodj podežřenj. Nečeljli ale takowý obyčeg ani proti ſwate wjře, ani proti upřjmně láſce k bližnjmu: pro-hlěden opēt hoſpodář, nenjli takě těleſnému zdrawj nebezpečný. Kdyby ſi tjm kdo na ſwém zdrawj ubližiti mohl, gaſſo u př. umywánjm celého těla w řece na welký páteř před ſlunce wýchodem, zwláſt když připadagj welikonočnj ſwátky welmi brzo, a když geſtě dodrůže mraziwá powětrnoſt: ani takowého náwyku nechtěg hoſpodář trpěti, a ſice s tjm doloženjm, že ſwě čelědi toliſk rozumu přjſuzuge, že by to nečinila z toho umyſlu, aby ſnad na ten rok ochráněna byla před těleſným neduhem; aby ale pozwážila, gaſſ nebezpečné to těleſnému zdrawj, kdyby ſe rozpařený člowěk přjliſ a náhle ſchladil, a napotom ani času ani přjležitosti neměl, náležiti ſe opēt zahřiti; ano že takowěto náhle ſchlazenj mnohemu člowěku způſobiti může náhlau ſmrt. Náſledowně tedy žeť ani s tjm nenj žádná hračka, čjmž by těleſný žiwot anebo zdrawj aſpoň w nebezpečenſtwj ubjhalo. Poſléze pať geſtliže takowý obyčeg ſebau sám na urážku nenj ani Bohu ani lidem, a nepřidáváli ſe mu, mimo pauhé wyraženj, docela žádná wjra, gaſſo u př. lepenj ſwjčiček na ořechowě ſſo-čápkj a rozſwěcowánj gich na wodě o ſtřednj den, anebo ſlěwánj olowa o zgewenj Páně: nepowážug ſe ani za žádnau powěru, nhyž za pauhý žert anebo za pauhé národnj obweſelenj. Nenj to powěrau, poněwadž w tom žádný nic nehledá, což w tom nenj; mimo to ſlauti to může pauhým žertem anebo národnjm obweſelenjm, poněwadž ſe tjm ani Bůh ne-hněwá, aniž komu z toho gaſſa ſſoda pocházi. Kdyby tedy hoſpodář takowěto bezelſtně wyraženj hřjſſnau powěrau nazýwal, a přjſně ge zapowjdati čtěl, nezpůſobil by tjm netoliſo nic dobrého, anobrž by tjm ſrdce čelědi od ſebe odwrátil, gaſſo by gj ani žádného wyraženj nepřál. Poněwadž ſe ale i při tomto oſtatně newinném wyraženj předce mluwj tak gaſſo při ně-gaké powěre, prožřetelně učinj hoſpodář, když bud ſám celé takowě wěci dá docela giný wýznam, anebo když někoho důwtipněgſſjho z čelědi wyzwe, aby celau tu hru něgať gináť překřtil, tak ſice, aby na gedné

ſtraně ta zábawa byla zagjmawěgſſj, a na druhé ſtraně aby na nj nelpělo ani pauhé gměno powěry, u př. aby ſe onjm lepenjm ſwjčiček na ořechowě ſſo-čápkj předſtawowala wálečná mocnoſt na moři, anebo takě aby ſe tjm wyobrazowalo blauzenj lidſkého rozumu, dokud ho Pán Zejž ſwětlem prawdy ſwě neſwjtil. Slěwánjm olowa o zgewenj Páně mohla by ſe naznačiti tauha, něco přěného způſobiti, což by napotom důſtogným bylo darem noworozenému Spasiteli. Až, i ſwata katoličká Cjrkew proměnila mnohau pohankau powěru, kteráž ſe obecnému lidu welmi libila, w ſluſſný křeſtianſký obyčeg. Z počátku měſice února běhawal pohanký lid okolo moře a gezer s hořejcími pochodněmi, uwáděge ſobě na paměť, že modla Cereſ hledala ſwě ztraceně dcery Proſerpiny, a prowádel při této wýročnj památce mnohé nezbednoſti. Když ale widěla ſwata Cjrkew, žeť křeſtianſký lid tomuto pohankému obyčegi nechce dáti wýhoſt, uſtanowila, aby na den očjſtrowánj Panny Marie koňano bylo proceſſj s rozžatými ſwj-cemi, a dala tomu náſledugjci wýznam: 1) že tjm ſwého Spasitele, genž geſt ſwětlo ſwěta, ſwětlo k zgewenj národům, s nábožným Simeonem obnáſſime; a 2) že tjm dáváme na gewo, že chodjme we ſwětlo prawě wjry, a že tjm dáváme na rozum, že ſe chceme přičiniti, abyhom ſwětlem dobrého přjkladu giné lidi předcházeli. — Když učinila ſwata Cjrkew takowau změnu, ochotně ſe odřekl wěřej lid pohanké powěry a přidržel ſe ſluſſného, křeſtianſkého obyčege. Kdyby rodiče a hoſpodářowě důmyſlně náſledowali tento přjklad ſwate Cjrkwe, nehyňulo by negenom domácj newinně wyraženj, anobrž ſtalo by ſe někdy mnohem půwabněgſſj, a zmizel by žarowěň wſſechen ſtjn a gměno powěry.

Shledáváli ale hoſpodář, že někdo z geho čelědi ſtutečně wěřj podobným powěrám, weliké opatrnoſti užíwen, aby ho ſnad naprawiti čtěge, tjm wjce nepohorſſil. Powěrečnoſt geſt wůbec náſledkem ſlabého rozumu a chybného wychowánj. Poſkládáli ale ſlabého rozumu člowěk powěry za wjru, niſdý nebud wjſmán. Poſměch geſt přede wſſjm důkaz neláſky, a neláſka geſt ſama ſebau hřjchem. Mimo to poſměch geſtě žádného o prawdě nepřeſwědčil a niſdá takě nepřeſwědčj. Byli ale kdy kdo z powěry ſwě wjſmán, budto ztratil důwěru k ſwým poſměwacům a powážowal gich za newěrce anebo aſpoň za kačjře; gednalo-li ſe mu ale o přjzeň těch poſměwacůw a o geho časný proſpěch, upadl ſám w geſtě wětſſj neſtěſtj, odřekl ſe totiz negenom powěry, anobrž i základnjch článků ſwate wjry, a tak ſe ſtal napoſledy bud kačjřem anebo docela newěrce. A protož by ſe poſměchem takowému člowěku na wſſechen způſob welmi zle poſlaužilo. Bdi tedy hoſpodář, aby takowýto ſlabého rozumu, politowánj hodný čelědjn za přjčinau ſwě powěry od niſoho poſměchu

netrpěl; gedney tak opatrně, jako onen hospodář ve swatém Ewangelium, kterýž, když se mu nabízel služebnjci geho, řkauce: »Chceš-li, půjdeme a vytrháme kaukol?« gim odpowěděl: »Ne; abyste snad trhájece kaukol, newykořenili spolu s ním i pšeniце.« (Mat. XIII. 28, 29.) Promluw ale hospodář s takowým čeledjnem w saukromj, ugiť ho neyprwé o swé vlastnj prawowěrnosti, napotom ho potwrd w tom, což prawého a od Boha nám zgeweno gest, dokládaje, že bez wjry nemožno gest ljbíti se Bohu (Žid. XI. 6) a že nemožno gest dogjti spasenj (Mar. XVI. 16), a když widj, že si přjwětjwosti a láskau zjiskal geho důwěru, naposlednj učiť rozdjil mezi wjrau a powěrau, a řekni: Čehož ani swým rozumem za prawé neuznáwáme, čehož nám ani Bůh nezgewil, a čehož nám ani Duchem swatým oswjcená a wedená katolická Cjrkew k wěrenj předstawuge: to gest omyl, to gest blud, to gest powěra. Když ale wssecko takto wyloženo gest, tu ho napomeň upřjmně a s láskau, aby se wjry držel, powěr se ale odřekl.

Nedostáwáli se ale hospodáři samému tolika uměnj, aby důkladně poučil téhož powěrau pogateho čeledjna, požádej k tomu buď sauseda wycwícenějsjho anebo duchownjho pastýře.

Shledáwáli posléze hospodář, že ta powěra se týká pauze domácího pořádku, a že ten čeledjn tak slabého rozumu a tak mdlé wůle gest, že kdyby mu někdo powěru geho wymrátil, nepořádného člověka z něj udělal, lépe gest, tak dlouho nechati ho při geho powěře, dokud gíným způsobem pořádku a čistotě nenawykne. U př. panuge mjestem powěra, že kdyby zůstalo nádobj přes noc neumyté, nečistý duch nedá lidem w tom domě pokogně spáti. Když se mnohemu čeledjnu takowá powěra nagednau odňala, stal by se nepořádným. Lépe tedy gest, když z bázně nečistého ducha pořádek tak dlouho zachowáwá, dokud delším náwykem se očiť nepřeswědčí, že tento pořádek sebau sám potřebnj a tělesnému zdrawj prospěšnj gest.

k. F. H.

Bauřka.

Obraz ze žiwota.

1.

Černohláwkwic seděli po snjdanj gessťe u stolu. Bylať tu celá rodina pohromadě; pan Jan Wlastimil Černohláwke, panj Lidmila, sľechetná geho choť, a gediná gegich dceruška, panna Eliška. Zagjmarý to wýgew a utěšený obraz rodinného tichého, blabého žiwota. Kdyžbych byl maljřem, bez mešťánj sáhl bych po štětcí a chopil se barewničky, abych krásnj tento předmět zobrazil na plátně; že wšak gim nikoli ne-gsem, užigi práwa propůgčeného spisowateli, a powjm, co gsem widěl, co gsem sľyšel, nepozorowán od nikoho w tomto milém kruhu ušľechtilé domácnosti.

Wšak prwé sľusjno, poněkud bljžej seznámiti se s osobami zanjmagjcmi pozornost naši.

Pan Jan Wlastimil Černohláwke, ředitel úradnj i hospodářský nehrubě welikého, wšak welmi wynosného panstwj w Čechách, gest dle zewněgšj postawy swé muž různé podstaty a pěkného wěku. Twár geho posud sice kwetaucj není bez wrásků, wrch hlawn gest gjž holý, lšý a šľedinami kolem do kola olemowaný; z očí ale gisťj se mu posawade oheň sľly a maudré dobroty. Co se tkne wnřťnj powahy, gest pan Černohláwke prawý Staročech, muž rozšľasný a upřjmný, w němž každá žjľka poctiwá, wěrný sluha swého pána, laškawý otec poddaných, statečný hagitel sprawedlnosti, oprawdomý milownjľ vlasti a národu, řetí a národnosti české, nade wssecko ale Boha milugjľ křesťan. Je nábožnost geho gest ne-ľčená, bez přetwářky a pokřyťstwj, a láska geho k Bohu čistá, gewj se při něm slowy i skutky; že gest upřjmným katoljkem, poznati může každý, kdož se w pokogi geho porozhlédne. Na stěnách wjřj zde wedle Spasitele pnjcjho na kříži a tam podle Rodičky Geho krásnj obrazowé swatých dědicůw a wlastencůw nassich. Tu gest widěti wážné a důstogné postawy sw. bratřj Cyrilla a Methoděge, apostolů nassich. Sw. wogwoda náš Wácław gewj se tu w mužné milostnosti swé. Sw. Wogtěch žehná se Zele né hory české vlasti. Sw. Prokop, obľľčený zástupj zbožného lidu českého, káže slowo Boží u Sázwj. Sw. Lidmila ugjmá se šľotkú, a sw. Jan Nepomucký poděľuge nuzné lidi šľědrau almužnau. Tito swatj gšau panu Černohláwkwowi chlaubau a zľášťnj okrasau české země; wjřj zagisť, že kam sláwa gměna českého, nabytá rekownými šľutky, učenosti a maudrostj nassich předků nikdy nepronikla, hlásá oltář ozdobený obrazem nassich milých patronů, připomjná socha neohroženého reka mlčelivosti na některém mostě slowitnost nasseho národu, a lid wěřej welebj zemi, kteráž wydala tak wýtečné syny na ozdobu sw. Cjrkwe a k rozmnoženj zástupů nebeských. Než málem bych byl pozapomenul, že gsem sľibil, tebe, milý čtenáři, seznámiti s rodinau pana Černohláwky. Geho gjž známe. A panj Lidmila? — Gšľ-li tak šľastnj, že máš laškawau a pečľiwau máteř, kteráž w srdci swém chowá křesťanské ctnosti, aneb měľli gšľ takowau, pomni na ni — a máš žiwý obraz panj Lidmilý. Panna Eliška konečně gest osmnáctiletá dšwka — a sice takowá, gakau magj býti wssecky panný, a gakých wjce we spisech a w powěstjch, než w šľutečnosti a žiwotě nalezáme.

Než gest wěru čas, posľechnauti, abychom nezmešťkali rozprawku, gegjžto předmět nemálo důľejitý musj býti. Naswědčugeť tomu wážná, až i poněkud přjřná twár pana Wlastimila, starostľiwý pohled panj Lidmilý a uzarděľ ľice, šľlopené oči panný Elišky.

»Gen toho bych se gestě rád dočkal,« wece pan Černohlávek, zrak mage na dceru upřený, »abych tebe, milá Bětussi, widěl náležitě zaopatřenau a kráscegi dráhau života po boku muže, gemužto bych pěci o klenot swúg nendražši směle swěřiti mohl. Pak bych radostně zwolal k Dci nebeskému: Nynj propaustjš služebníka swého w pokogi! — a pokogně sklonil bych hlavu k poslednjmu spánku. Giž gsem myslil, že bude vyplněna tauha má, a žádost moge stane se skutkem; než nastogte, to wsse má zmařeno býti! Wždyť pak gest pan doktor Bohuslaw muž, gakeho si gen člowěk přáti může. Na sljéné mužné twáři gewj se zároveň i sja dusse i útlost citu; mrawy gehu gsau bez possiwry, život bez úhony; s ublazeností a přjwětivosti zemněgši spoguge ráznau powahu mysle a wůle; co dobrého a chwalitebného tento wěk náš do sebe má, zná i oswogil sobě sšlechtný tento muž, a co gest nade wšecku změnu časů a módny, w tom právě vyniká; slowem, gá neznám lepšjšho muže — a ten se uchází o ruku twau. Mnět se zdálo, že se tudjž i tobě sšlechtné i dobré powahy gehu ljbj, že's mu nakloněna. Proč se tedy zdráháš, proč pohrdáš upřjmným úmyslem sšlechtného muže a tudjž i štěstjím budaucjho života swého?»

Panna Glisska gestě wjce se zarděla a — mlčela.

»Mluw pak, milé dítě!« gala se gj přimlawati laškawá máti; »wždyť wjš, že tě k ničemu nenužime. Genom se upřjmně wyzney, proč gš tak hrozně na rozpaci; udey rozumnuu přjčinu pečlívým o budaucj štěstj twé, giž sestárlym rodičům swým; mluw, abychom se mohli aspoň upokogiti, že to z pauhé swéhlawosti nečinjš!«

»On — on —« zagjřkala se dcera, nemohauc mluwiti dále.

»Muže, mēg pak předce důwěrnost k nám!« do-
dával gj chuti pan Blastimil, přjwětivě se na ni usmjwage.

»Ano, nebog se, mé milé dítě!« dohládala, wlasj gj laškawě uhlazugje, panj Lidmila.

»On se bogj bauřky!« zasseptala posléze nesměle dcera na toto doléhánj dráhých rodičů swých.

Gako by hrom byl skutečně do nich uderil, tak ge oba slowa tato omráčila. Přissed k sobě, newědel giž pan Blastimil, má-li se zlobiti neboli smáti; hned se sškaredil na milostnau dceru, hned zase mu úsměch na rtech pohráwal. Awšak opatrná panj Lidmila bogje se, aby hněw otcůw newypuřil, lomje rukama, ugala rychle slowo. »Nesšastné dítě!« prawila k dceři, »co to mluwjš, co's to řekla — gak to mysljš? Žert-li to čili prawda?»

»Ano, pauhá, čistá prawda,« wece giž odhodlaně panna Glisska, pozdwiřse směle krásné, newinné oči swé k nebi. »On se bogj bauřky, a to se mne detřlo welmi nemile. Dnehdn, řdnjž se byla ztrhla ona weliká bauře, byl pan Bohuslaw právě u nás,

a tu gsem si ho powšsimla. Diw že se netrářl gak ošyka; oni uzamykal úzkostliwě, sotwa že se byl hrom z hluboka ozwal, a bleř na nebi ukázal, i dwěře i okna, postavil se do prostřed pokoge, wlasj se wáčihledě gežily, a twář patrně zbledla. Gá pak, gak sami wjte, neznám takorřka krásněgšjšho a welebněgšjšho diwadla, než gest bauřka. Tuť widjm, gak gste mi, drahý otče, sám řikáwal, welebnost a moc wědného Boha. Každá rána hromowá zdá se mi býti Božim hlasem, wolagjcjm: Gá gsem Hospodin, a mimo mne, nade mne nenj žádného pána. Každý bleř gest mi škwělým poslem ohlasygjcjm sláwu řisse nebeské. Nikde w přjrodě nectjm s wřelegšjš pokorau Boha, nikdy nepoznáwám gasněgi Geho moc, než řdnjž bauře slawně přes hory a doly táhne. Wšecká moc a sja reků a panownjků tohoto swěta gewj se mi tu malichernau hračkau proti této zbrani wšemohaucjho krále nebes i země. Gediná rána — a po tisícjch ge weta. Ach, tuť se mi šřjř po každě řdce, a dusse má wolá u wytrženj: Hle, kterakťe mocný Bůh mág, Dtec mág, w něhož gá skládám naděgi swau. Řdyž On s námi, řdož proti nám! — Tak smyššjm, a protož nemile musjm to něsti, widauc muže, ginať dokonalého, an se bogj bauřky. — Takowá bogácnost,« twřdila roznjcená panna w nadšsenj swém dále, »může pocházeti gediné buď ze slabosti, aneb gest pramenem gegjm zlé swědomj. A řjmž může člowěk slabého ducha, člowěk zlého swědomj člowěku býti? Wyt sama, laškawá máti, řikáwáte, že nechcete swěřiti osud celého života dcery swé ani slabému bážliwci, ani zlym swědomjm ztrápenému hřššjnjků. Z úřt wassich to mám, že má býti muž pewným slaupem, o kterjž by se směle opjřati mohla slabšjš choť gehu, že má býti štjtem, ochranau a šilnau podporau mdlegšjš společnice swé, aby neklesla při těžkých změnách a strassných bauřjch života. A kterak bych se toho mohla nadjti při člowěku, genž se bogj bauřky?! — We wšeckch přjpadnostech života gednoho gest potřeby, aby se totjž člowěk nepohnutě přidržel wjry a zachowal důwěru w Boha. Nechcť saudit; ale mnoho-li můž býti náboženřského citu w řdci, genž se bogj bauřky, genž zapomjná, že gest wšemohaucj Bůh dobrotiwým otcem djtek swých na zemi? Wjm šice, že opowázliwým rauhačem, neznabohem může býti, řdož se bauřky nebogj — awšak gá se nemohu zbawiti nemilých myššléně; odpuřte, drazi rodičowé, odpuřte, gá nemohu ginať gednat.«

W nadpřjrozené gakěř žáři zaskwěla se tu twář djwčina, řdnjž tato slowa byla proneřla a sepiaté ruce k otcí a matce pozdwiřla. Rodičowé se zamlčeli. Konečně zawřtel pan Blastimil hlavau a wážným hlasem promluwil k dceři: »Máš, dítě, poneřud prawdu — awšak warug se, dey si pozor, ať se nepřenáhljš. Špatnosti nezbýwá nikdy. Rassi mladj páni býwagi šice, gak ge řdo mjtí chce, a mēnj barwu

podle okolností. Než mně se zdá, že má sšlechtnost i náboženský cit a smysl našeho doctora giný kořen a základ, aniž gest pauhým přetvářením. Dávám ti tedy lhátu na několik neděl. Rozvaž si to dobře a upřimně s Bohem se porad, prvé než se na gísto wygádříš. Gá zatím počkám s rozhodným slowem.»

S powstali, a každý se odebral po swém powolání. Pan Blařtimil odebral se do kanceláře, panj Lidmila zasedla k stółku a dala se do řiti, panna Elisska odesšla do kuchyně.

(Dokoncej budaucně.)

Církevní zpráwy.

Ze Slezska. We Wratislawi posvětil nynější nejduštojnější p. biskup *Melichar Diepenbrock*, 60letého starce, p. *Josefa Bergmanna*, na kněžství. Wážný starce tento byl královským dworním raddau a pro newšední zásluhy swé poctěn řádem červeného orla. Wytaupiw minulého roku ze služby státní a připrawiw se k stawu, po kterémž taužil od mladosti, nyní již, jako služebník Církwe, Pánu celým srdcem slaužiti hodlá.

Z Francauz. *Chateaubriand*, jeden z nejslawnějších spisowatelů a básníků francauzských, muž wýtečný rodem i osudy, dary ducha i skutky žiwota swého, wydal w listu, psaném jednomu z přednějších básníků francauzských, sám o sobě a smýšlení swém následující swědectwí. »Kdy bych mohl poznowu žiwot swůj začítí, nepsal bych bez pochyby ani slowíčka (?) a rád bych umřel jako neznámý; křesťansky ale smýšlel bych po wšecken žiwot swůj, jakož jsem byl posud křesťanem, anobřž byl bych jím wíce, než jsem býwal. Sečtemež a uvažme wšecko; nezbyde nám w tomto žiwotě nic, leč to jedinké, *náboženství*; onoť poskytuje swětu pořádek i swobodu, a po tomto wezdejším žiwotě žiwot lepší. Jáť jsem owšem uprostřed těžkostí žiwobyti swého prožil časy nejistoty a nechuti k žiwotu; ale ubíraje se k cíli, kdež se již brzy octnu, zname-nám, že kroky mé se utužily a síly mé zrostly, já pak získal we wíře, ačkoli duchu mému z wřelosti a zápalu mládeneckého nic neubylo; já sobě zůstal weždy wěren. — Co se tkne zpráwy obecné, wěřil jsem po wšecken čas žiwota swého na swobodu; já ji žádal skrz krále, poněwadž se mi zdálo, že swoboda, vycházejíc z rukau mocnářůw, méně děsítá a mnohem uspořádnější bude... Žiwot má jediné tehdaž jakési důstojné ceny, pakli se w něm sjednocená síla a poctiwost jewí. Toť jest mé nynější stanovisko. Já se strojím k smrti, jako swobodný občan, jako wěrný králůw a jako křesťan z přesvědčení. Budaucnost swěta má základ swůj w křesťanstwí. Po stu létech nebo po dwau stoletích zrodí se staré rozpadawající se společenství, zrodí se poznowu křesťanstwím.« — Tak smýšlí, tak píše 77letý starce, nade hrobem, tak se osvědčuje muž, který switěziw sám nad pochybnostmi u wíře, jest již po 50 let wěrným, wýmlawným a statečným obhájcem wíry této we Francauzích. Několik slow takowého muže wíce wáží, než mnohá welká kniha. Z wýtečných spisůw jeho přeložil nám slawný náš český starosta p. J. Jungmann *Atalu* do milé naší řeči mateřské, a p. děkan Příbramský, p. Prokop Ondrák, wydá bohda w krátkém čase překlad welkého díla jeho: *Mučenníci*.

Z Angličan. Missionářské jednoty čili spolky k rozšiřowání wíry křesťanské nalezají se též i mezi protestanty. Hlawním sídlem jejich jsau Angličany; wydávání a rozdávání biblí a náboženských knížek a traktátů, wětším dílem nejpřednějším účelem. Roční důchody jsau nesmírné: obnášelyť zajisté roku 1846 téměř $4\frac{1}{2}$ *millionů zlatých na stříbre*. Při takowých peněžitych prostředcích snadno by se bylo domýšleti, že působení jejich musí býti ohromné. Awšak w prawdě samé jest posud nepatrné. W ročních zprávách, wydawanych od dotčených jednot, ne tak ke skutečným výsledkům se ukazují, leč toliko počet wydanych a rozdanych biblí a traktátů se připomíná, a naděje budaucích prospěchů se wzbuzuje. Tak čteme we zprávě, od anglikánské jednoty missionářské minulého roku wydané, následující w mnohém ohledu nemálo zajímavé věci: „Náboženské saustawy w Indii a Číně pozbywají den co den wíce wážnosti a moci své při lidech. Mnohé pagody (chrámowé) leží w zříceninách, a kněží sami wyznawají, že náboženství jejich nesmírně hyne, aniž bude moci ještě sto let ostatí.“ — Owšem, dokládá se w dotčené zprávě, „jewí též Církev katolická obnowenau činnost w rozhlašowání wíry, a wládne k tomuto účelu nesmírnými penězi. Missionárowé katoličtí se jen hemží w krajínách wýchodních, na sta jest jich w Číně, jini rozšiřují se w Indii, Kochinčině, w Africe a Americe, i jest k wíře nepodobné, jak weliký odpor missionářům protestantským kladau.“ — Této zprávě maudrý a powážliwý čtenář porozumí bez wýkladu. Jest w ní mnoho prawda, až na to, že Církev naše nesmírnými penězi k dotčeným účelům wládne. Důchody její zajisté neobnášejí leč sotwa polowici, čím sbory a spolky anglikánské wládnu; a předce zas to prawda pauhá, že missionáři naši protestantským netoliko weliký odpor kladati, nýbrž nad ně *mnohem wíce* působí. Nebudeť zajisté těžko uhodnauti prawau příčinu, a udati, na které straně wíce horliwosti a lásky.

Z Ameriky. Horliwý kněz Osnabrucký *B. Hengehold* odebral se za missionáře do sewerní Ameriky. Přeplawiw se šťastně přes moře do nowého swěta, dostal se do města *Cincinnati*. W listu psaném z tohoto města o swé plawbě, podotýká též, jakého namáhání jej stálo, prvé než se mu poštětilo pohnauti plawce, aby nepočestné písně nezpiwali. Radil pak, aby mládež we školách netoliko nábožným, nýbrž také jiným písním s libeznými nápěwy se učila. Mladí lidé zpíwawají, zajisté písně nemrawné ne tak ze zlé wůle jako spíše k wůli krásným nápěwům, a že dobrých neznají. Pokud se o rozšiření ušlechtilých takowýchto písní péče nepowede, nadarmo bude se proti zlým horliti; jen dobrými uduší se zlé. Bohdejž, aby prawdiwá slowa tato wšude průchodu nalezla. Máme sice sami nejedno místo, nejednu školu, kdež se zpěwu náležitě hledí: jest si wšak přáti, aby se to wůbec dálo. *Dobré písně s pěknými nápěwy jsau prawý poklad a zpěw jest při wychowáwání weliké platnosti a ceny*. Sluší sobě žadati, aby wýtečná w mnohem ohledu škola Winařská (3 hodiny od Prahy nedaleko Brandýsa) slaužila, i co do zpěwu wšem školám, nižším i wyšším we vlastech našich za wzor. Tu se střídají překrásné písně nábožné s vlasteneckými, a jak blaze působí zpěw na útlaui mysl dítek jest tu zjewné a patrné. Brzo by zotawil se hynaucí duch mrawní w mládeži naší, kdyby každá škola podobala se Winařské.

BLAHOUČESN

Číslo 13.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzové v Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulec,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. st. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdowy
Schulzové
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XII. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XII. po sw. Duchu. — Rozjímání slov Krista Pána. — Obrazy ze života Církve katolické. — Baurka. — Církevní zprávy.

Dne 15. srpna.

Řeč na neděli XII. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Luk. X. 23—37.

Dražších pokladů, wětšijho štěstí, wzneseněgšijch darů a wzácněgšijho dobrodiní nemohlo se dostati lid-skému pokolení, nad příchod, život, učenj a smrt Jezise Krista, Pána a Boha nasseho. Příchodem geho oživila země, životem geho wzesslo swětlo prawdy, učením geho odkryly se bludy i šalba, skutky geho ukázala se moc a dobrotiwost Boží, smrti geho potřeno gest peklo, obnowena gest země, otevřeno gest nebe, do-byta i pogišťena gest nám milost a láska Dce nebes-ského, bez kteréž by nám byla země žalářem a nebe pozbylo by swé wnady, radosti, blaženosti a sláwy. Nenjt tedy diwu, že Adam, Noe i Abraham; Moga-žjš i Dawid, wšickni arcioctowé a proroci, že Židé i ginj lidé, kterýmž předpowěděl a sľibil Dtec nebeský Mesšiasse, taužebně očekawali příchod a dokonánj díla geho! A hle konečně gest naplněna tato swatá tauha národůw: Syn Boží se wtělil; »sľowo tělem učiněno gest, i přebýwalo mezi námi, a lidé widěli sláwu Geho, sláwu gako gednorozeného od Dce, plného milosti prawdy!« Z kďož by tu lidi, kterýmž dáno widěti a sľysseti gednorozeného Syna Božího, za štastné a blažené nepokládal? Činjt to každj, kďož wj co gest Bůh, a umj ceniti lásku Geho; činjt to w předloženém dnešnjho dne Ewangelium Pán Jezjš sám. Nebo nedj-liž tu zřegmē: Blahosla-wené oči, kteréž widj, co wy widjte. Nebo prawjm wám, že mnozj proroci i králowé

chtěli widěti, co wy widjte, a newiděli; a sľysseti, co sľysjite, a nesľysšeli. — Než nastogte! gaká tē to přewrácenost a possētilost lidská! Lide, kterým bylo dáno, čehož sobě mnozj z celé dusse byli nadarmo žádalj, nehrubě toho si wážj, odwracugj oči swé od Pána wšj milosti a lásky, ucpáwagj sobě usšj před hlasem wěčné prawdy, zatwřugj srdce swé před tjm, kterýž přissel, aby zhogil gegich rány, přissel, aby hledal a spasil, což bylo zahynulo; přissel, aby ge očistil a učinil wzácné Bohu. Z kďož wida, an lidé, bratřj geho, swé wlastnj štěstj zasslapá-wagj nectně do bláta, nezataužil by sprawedliwě nad přewrácenostj a possētilostj pokolenj nasseho?! Wossak pohřjchu! w lidech zaforeněna gest gestě hrozněgšj zľáza. Šaukol záhuby, natrausseny dā-blem do srdce nassich, urosil sřeredně; ged hřjchů člowěka tak ománil, že pohrd lāstkau Krista Jezisse, swým štěstjm, swau spāsau, k Pánu se bljžiti směl, aby geg oflamal, aby geg pokaussel!! A mysljte snad, B. M., kďož by pak se něčeho takowého opowážil? Ach nenjt lidj takowých na mále: gednjm z nich byl onen w zákonech učenj, o kterémž prawj w dnešnjm ewangelium sw. Lukáš, že usľysšew, kterak blahosľawj Pán Jezjš lidi, mohaucj widěti a sľysseti geg, wstál, a pokaussēge Pána, tázal se ho: M istře, co činē, žiwot wěčný obdržjm? Hle gak důležitau a práwě swatau překládá osřemetnj zákonnjľ otázku, kterak se dělā horliwým o poznánj prawdy a žiwot wěčný nectnj pokrytec tento!? Negdeť mu ale o prawdu, netážet se, aby odpowědj Kristowau dossel poznánj:

giný gest úmysl a účel geho, On se táže Pána Ježíše, aby, gaž dj sw. Lukáš, pokušsel ho. Než gedínkě slowo z úst Kristowych zmařilo záměry geho. Gedínká otázka přinutila offemetného zákonníka, že musil sám wyznati prawdu, kteráž gest základem spasenij, bez kteréž nelze žiwota wěčného dogiti, které nestetřil, proti které gednal. W zákoně co gest psáno, kterať čteš, táže se Pán Ježíš: a zákonník musj se wyznati, že čte w zákoně rozkaz: »Milowati budeš Pána Boha swého z celého srdce swého, a z celé duše swé, a ze wšij sily swé, i ze wšij mysli swé: a bližnjho swého gačo sebe sameho;« — musj wyznati, že wj, co činiti náležj, aby obdržel žiwot wěčný. Práwě odpowěděl zákonník, a blaze bylo by mu býwalo, kdyby byl činil, co tuto sám wedlé slowa Božjho za konečnou powinnošť swau prohlásil. To číň, dokládá zagistě Pán Ježíš, milug Boha celau láskau srdce swého, duše, sily i mysli swé, milug bližnjho gačo sebe sameho, a žiw budeš. Hle tedy, D. D., gen gednoho gest nám potřebj k dosazenj žiwota wěčného: lásky k Bohu, k sobě, k bližnjmu: troggediná tato láska gest klíčem k branám nebeským, a bezpečným rukogemstwjm blaženosti wěčné. Bez nj wše giné nic nám neprospěje, bez nj negsme nic: s nj gsme, w nj máme, šrže nj dosáhne wšeccho: lásku k Bohu, k sobě, k bližnjmu mēgme, a žiwot wěčný bude nassjim dědictwjm. Neslibuget nám to člowěk, ale sám Pán — Bůh — Soudce náš. Než co to widjm? Mýt to wjme, čj hlas, čj příkaz, čj to slib a připowěd: wjme rovněž, gač wěděl onen zákonník, že láska gediná, nám pomoci může k žiwotu wěčnému; bez nj žet se stanem zawrženými syny zatracenij: a předce, nastogte! mnoho-liž medle gest gj w sedcích, mnoho-li w žiwotě nasssem? Ach my wjme, žet nám třeba lásky k Bohu wjc, než bylinám wláhy a tepla, rybě wodny, ptáku křidel, žiwotichům wzduchu a powětřj: a kdež tedy gsau důkazj, že milugeme Otce nebeského? »Bohu má náležeti celé srdce nasse,« a ano býwá hnjzdem žádostj, žpržnugicj člowěka: žádost oči, žádost těla, přýcha žiwota pelessj se a wládne w něm. Bohu má býti zaswěcená wšeccha duše nasse: a ona býwá pro bjdný žiř a mrzkau chwálu, k wůli mamoně a sšeredné rozkossj za otrokynj prodaná od nás tělu — swětu — dáblu. Bohu slaužiti, Bohu wěnowati, wedlé wůle a rozkazů, k rozmnoženj králowstwj Geho wynaložiti máme wšecch sily swé, i dušewnj i tělesné: a hle nastogte! zapomjnagice na Boha, spustiwwse se ho, mrháme swěřenými sobě hřjwnami, sily nasse slaužiwagj marnostem, nádheře, anobř i mrzkostem tohoto swěta. Mysl nasse má se ohjirati s Bohem: slowo Geho má býti gegj rozkossj, z zákona Geho má wybjrati a poskytowati nám rady spasitelné: a my pro samé pečowanj o zbožj, statky a wýhody pozemské, anobř pro horšj gestě wěci

nedopřegeme mysli své hrubě ani okamženj, aby se k Bohu obrátiti a powzněsti mohla. To-li gsau důkazj lásky nassj k Bohu? Ž zastyďmež, uštráme se, B. M., sami nad sebau, a učme se milowati Toho, kterýž prwé milowal nás, a za lásku nassj dá nám žiwot wěčný! Ž nás tŕkagj se zagistě slowa Páně, an wece k zákonnjku: Práwě gsí odpowěděl; to číň, a žiw budeš. Než chraňme, warugme se, ač nenásledugeme příkladu nestřastného onoho zaslepence. Mjsto co by byl šel do sebe, uznal nedůstatky i přewracenost dosawadnj duše swé, bil se w prsa swá i hledal milosrdenstwj u Boha: čtěl se zaslepenec gestě sám osprawedlnowati před Ježíšem, táže se ho: A kdo gest můj bližnj? A hle, tauto otázkau přispěl k tomu, že nám dal Pán Ježíš gedno z nejkrásněgšjch podobenstwj, ukázaw žřetelně, kterať a při kom lásku swau k bližnjmu plniti máme. Nebo ugaw se slow zákonnjkowych, wyprawuge přjbeh, w kterémž hřjch a ctnost, ukrutnost a necitelnost, útrpnost a láska k bližnjmu gačo w zrcadle negakém žiwě a krásně se obrážegj. »Člowěk geden,« wece Mistr nebeský, »bral se pustinau z Jerusaléma do Jericha. Na cestě této přepadli geg lotři, a oblaupiwšse i zraniwšse ho, odeslli, od polu žiwého nechawšse. Aněž bera se tauž cestau, užřel ubohého: než ač ho widěl w hrozném nestřetj a patrném nebezpečenstwj žiwota, pomínul. Přissel po některé době i gáhen, a užřew nestřastného w ránách, boleštech, takorřka w zápasu smrtelném, i tento pomínul. Posléze přissel tauž cestau Samaritán, a užřew polomrtwého, nestřastného oblaupence, milosrdenstwjm hnut gest, i škutkem gewj hned útrpnost a lásku. Přistaupě k němu, a žkřjřiw geg ze mdlob smrtelných, nestřetj času ni práce. Nazlív olege a wjna, uwázal rány geho, a mložiw pak ho na howado své, sám při něm powolně kráčege, wedl ho do hospody, a měl péči o něj. A když odstraněno gest nebezpečenstwj, tu Samaritán druhého dne, mage dále giti, wyňaw dwa penje, dáwá ge hospodáři, a odewzdaw mu pod ochranu nestřastného, wece: Měj o něj péči; a cožkoli nad to wynaložjš, gá, když se wrátjm, zaplatjm tobě.« — Gač utěšene, krásně gest to gednánj! Láska k bližnjmu gewj se tu w celém, gasném swětle, tať že i zákonník židowský nenáwiděnému Samaritánu přjznati musj, že gednal, gačo člowěk k člowěku, bližnj k bližnjmu mji se má; wyznati musj, že Samaritán neznámému, raněnému oblaupenci, a tento zase Samaritánu, slowem že člowěk člowěku gest bližnjm. Ž kŕž bychom tudjž i my uznali welikau a swatau tuto prawdu, kŕž by se nám ozwala w hlubinách srdce, wládla w nás, řjdila kroky žiwota nasseho slowa ta, kterýž miž od sebe propaustj zákonnjka Pán Ježíš, an dj: Gdi, i ty číň též! Neptey se mnoho, kdo twým bližnjm, gačo se neptal Samaritán; každý, kdožkoli potřebuge a může užiti pomoci twé, každý, buď on

kdo buď, gemuž přispěti můžeš, gest gjm: učin pro něho, co činil Samaritán pro upadlého mezi lotry; přistup k němu sám, nečekaje mnoho, až tě wolati bude; milosrdenstwjm hnut gsa, ugmí se ho, hled činiti wšedko, čímž byš geg wytrhl z bjdny a nebezpečnstwój geho; wgmng rány olegem a wjnem opatrnosti a prawdy křesťanské; owaž ge w duchu pokorn, tichosti, trpělivosti a lásky; pomoz ubohému bratru a bližnjmu swému, aby doffel, čehož mu potřebj; měg o něho péči, ať wýwázne ze strašti swé; aťde nestáť sja twoge, přičiň se, aby ginj w opatrowánj a pod ochranu swau přigali ho — to číň, a pak dogdeš gako ctihodný, opravdowý Samaritán pochwalj a odměny u mně w nebesjch! — S bohdenž by nám pronikla slowa tato wnitřnosti srdec nassich, a příklad Samaritánůw stal se nám podnětem k opravdowému milowánj bližnjch a bratřj swých! Tisjcowé tisjců z učedlnjků a wyznawačů Páně před námi, stawosse se prawými Samaritány, dofsli gjž sláwny nebeské, a požehnanau zůstawosse po sobě památku na zemi, stali se chlaubau, okrasau a wzácnými fletoty swaté Cjrkwe. Příkladové těchto tisjců oslawených u Boha předkůw nassich, příklad nasseho sw. Wácslawa a Lidmily, Wogtěcha, Prokopa, Jana, příklad sw. Janůw, Frantiskůw, Karlůw, Vincenciůw, Alžbět, Kateřin měl by při nás zůstati bez podnětu k následowánj? Ach, owšem že zůstawagj při tisjch; tisjcowé gich sobě newssjmagj, rowněž tak gako slowa samého Syna Božjho, napomjnjagjeho každého z nás bez rozdjlu: Gdi, i ty učin též; tisjcowé hůř nakládagj s bratry swými, než onino lotři, gelikož třebaš ne o stat, zbožj, zdrowj, ale o čest, dobré gměno, prawdu a ctnost okrádagj, a slowy i příklady swými do bludů a nečestj, hřjchů a bjdny zawáděgje bližnjho, smrti wěčné za kořist wydáwagj dussj geho; tisjcowé hůř se magj k bratrům swým, než onen kněz a gáhen, gelikož sami o sebe toliko, aby stůl měli pokrytý lahůdkami, požjwali pohodlj, užili rozkoše, pečugje, nemagj ani smyslu, ani chuti, ani času, wzpomenauti sobě na swé bjdné, mezi lotry upadlé bratry, a gim pomáhati ze zkázy duchownj, ze zkázy tělesné: a my bychom snad chtěli rozmnožití nešťastné zástupy tyto? Či by se nám skutečně chtělo, aby nás postavil gednau saudece náš neyswětěgšj tam, kdež budau lotři, kde bude onen kněz, onen gáhen dnešnjho ewangelium státi? A kam ginam by nás odsauditi mohl neyswětěgšj onen saudece, u něhož nenj přigjmanj osob, kdybychom nemagje lásky ani k Bohu, ani k bližnjmu, knězi, ráhnu, lotrům, nikoliw ale Samaritánu podobni byli? — S račjž nás ochrániti před takowýmto koncem, z nebezpečnstwój takowého, ze zkázy, zahynutj wytrhni nás podlé swé lásky, náš nebesčj Samaritáne! Milosrdenstwjm hnut, zassel gš k nám, aby se ugal dussj nassich raněných, na polo usmrcených zlobau

ukrutnau starého lotra pekelného. Dokoney djlo swé! Wymeg i obwaž rány nasse, láskau swau nás obžjw, rozněť gi w srdecjch nassich, nauč nás milowati Boha, sebe, bližnjho podlé slowa i rozkazu Twého, nauč nás činiti, co weđe k žiwotu, abychom, gsaue učedlnjky a následownjky Twé lásky, dostali se k těm blahoslaweným, kterjž Tebe widj twářj w twář sedjeho na prawici Otce wšemohaucjho od wěků po wšedny wěky wěkůw. Amen.

Rozjímání slow Krista Pána:

„Že ze swěta nejste, proto nenáwidí wás swět.“

(Jan XI. 19.)

Kristus a swět — Kristowi následownjci a synové swěta — tak na čisto proti sobě stojj, že na wěky spogiti se a sgednotiti nemohau.

Swět we smyslu pjsm Božjch ta gest lidj částka, nad kterýchž myslj i řečj, gednánjm žádost očí, žádost těla a pencha žiwota panstwój prawodj. Takowýmto owšem wyra swaté nassj Cjrkwe, gakož gi křesťanstwój přjsně, neustupně, neuprofitelně požaduge, prawá gest sůl w očjch. Gelikož pak každý swědomitý a horliwý křesťan gen této wjry se držj, dle nj se řjdi a raděgi i žiwot dá, než by gi sobě wyrwati dal; gelikož swědomitý kněz katolický wjru tuto hlásati a neustupně, neuprofitelně, a ni na lewo ni na prawo nehledě, právě to, co swětu se přjčj, žádati musj: ay! což dá se giného očekawati, než že i ten i onen od swěta nenáwiděn bude! — Swětáky pak tyto na dvě strany whodně lze rozestawiti. Gedni zagistě, co prawj »pokřtěnj pohané«, wšeho křesťanstwój dokona se spustili, a právě gako ondy pohané gdau si cestau, kteráž se gim právě zljbj. Z hlaubi srdec i myslj swé oni wšse, co katoljč wěřj, co zná, co cjtj, po čem taužj, wywrhli, aneb, gak bychom gináče řjci mohli, oni wesskerý katolický ráz sobě utratili: srdec i mysllemi gegich samo wládne coš křesťanstwój docela odporugjeho. A proto také s úsiljm, slowy i skutky proti wšemu brogj a bogugj, cokoli křesťanským se nazýwá, a od bog tento gegich nezřjodka i slawným slowem, wswětau a pokrokem gakýmsi nazýwati nic se neostýchagj. Potom owšem katolická Cjrkew a každý swědomitý syn gegj takowýmto zdá se býti auhlawnjm gegich nepřjtelem, proti němuž, kde a gak gen se dá, i slowem i spisem i skutkem brogiti každý z nich se snažj. Gimi i Žid i Žurek i pohan i odpadlec čjm smělegšj, tjm milegšj bratrem býwá: gen katoljka upřjmného nemohau oni trpěti, a gen potud na powrch ku katoljčům se hlásj, pokud časnj z toho prospěch čigj. Wšak o takowýchto skoro marně gest mluwiti. Wěda pak swětu wůbec, a fraginám těm zlástj, kdyby dopustil Pán nebes i země, aby strana těchto a takowých měla kdy a kdekoli přewahu wzjiti. Tuť bychom zagistě měli i my i oni sami pauhau a hotowau

blaženost!! — gakož nám toho wěrné obrázky dali časowé dáwnj i nedáwnj. — Raděgi tedy o strance druhé swětáčků těch, kterjž owšem swědomitého každého křesťana a na neywenš pak kněze, gak wšse praweno, wždy gen nenáwidj i nenáwiděti budau. A této strance onino patřj, kterjž sice rádi gaksj k wjře katolické se hlásj ústy a na powrch, awšsak wšsj slau swau swětu slaužj, a nic mensšjho nežádaj, než aby předce gen za katoljky byli považowáni, awšsak aby sobě dowoliti i pustiti směli, co a gak právě gim po chuti gest, a tak aby při wšsj swé katolické wjře, mjšto Pána Boha břichu swému mohli slaužiti dle wlastnj dobroljbezne wůle geho, a tudjž aby, nebyli tak přjsně wázáni wšsemu wěřiti, co k wjře patřj, ale gen tolik aš, co gim se uznati zljbj.

Takowjto pak ke wšsemu gestě i gmnem »oswjcených katoljfků« honositi se chtěgjci swětáčkowé že wůbec wšsecky ty, kdož ze swěta negsau a s nimi stegně nesmenšj, zle nenáwidj: kdo w stawu gest upjratj? Čili to coš giněho než nenáwist a wztek gest, co lidem toho druhu hany a útržky, potupu a nadáwky netoliko proti knězi, nýbrž proti každému wěrnému katoljku na gaznj klade, že při tom člowěku srdce citelného, byt se ho to nic netřkalo, až aužko býti musj? Nenj to wšsak, čjmž Cirkew Páně a sluhowé gegj za wděk bráti musj, zhola nic nowého a nic tak hrubě diwného. Gen to při tom nowotau gakausi a podiwnostj páchne, že nenáwist takowáto sem tam po městech dosti zhusta, a ba i na wesnicjch ne wjce zjřjda se nalezá, a to u takowých, kdož přj i mezi wzdělaněgj a gaksj učenegj křesťann, ba dokonce i mezi prawé katoljky mermomocj počtání býti chtěgj; a to prawjm dále, i za těchto nassich časů, kde se gen o samé oswětě a samé lidosti welehlasse křjky činj.

Než postrpmez malčko, a wěc snadno se dá wyswělitj. Podariloť se duchu swětáčkowému, budiž Bohu žel! za těchto časů lépe než kdy dřjwe, žeť i u prostřed stádce Kristowa se uhnjzdil. Neprawosti swětáčké — tu lakota a mammonářstw, tam baženj po stálem gen heyřenj a po weselkách, tu chylpnicstw, tam nadýmánj-se a wěru newšsednj pencha, onde zase marniwost wšseho druhu do mnohých, dřjwe gestě šlechetných rodin tak se wedraly a mnohého i mnohau tak nakwasily, že nad nimi zůplna wládu prodj. Ano, neřešně zahawky tyto se wšsemi wšstřelky swými semotam mezi lidem křesťanským i w takowau přjžen a oblību wšsly, žeť ti mnozi milownjci, gimi glauce přilákání, prozatjm zprwu wšsemu wškonnému křesťanstw na prosto stogj na odpor, za to magjce, žeť netřeba wjce wšseliká přilázanj Boha tolik dobrotiwého a showjwawého tak přjsně zachowáwati. Ano, když neprawost neprawostj a netoliko slabostj se gmenuge, a když proti nj gako proti neprawosti se gedná a dofročj: hle! to za přjlsšnau přjsnost,

ba i za krutošť považowati chtěgj. A protož i každeho, kdož by gim tyto milenky gegich — ty a takowé totiž neprawosti — buď haněti aneb dokonce wyrwati se pokaušel, každého takowého za nepřjtele a protjwnjka onj počtaji, geg, čiň co čiň, potupiti, nad njm toho pomštitj, ba geg i za blázna udati wšsemožně usiluj, gen aby sobě miláčky ty swé udrželi a uhágili.

(Pokračowánj budaucně.)

Obrazy ze žiwota Cirkwe katolické.

1.

Pán Ježiš dokonaw smrti swau dilo, ku kterémuž byl poslán od Otce, odebral se na hoře Oliwetské před zraky milých přátel a učedlniků swých do nebe. Prwě wšak, obcuje s těmito učedlniky swými 40 dni, poučil je náležitě o zřízení a správě králowstw swého na zemi čili Cirkwe, a odcházeje od nich, vydal rozkaz, aby „jdauce po wšem swětě, kázali ewangelium wšemu stwoření“. Přjawsě Duchu swatého o výroční slawnosti Letnic, počali jsau tito wěrnj Páně téhož dne ještě Bohem uložené dilo: a hned téhož dne připojili jsau se ku dwanaći apoštolům, z wětšjho dílu rybářům Gallilejským, a té hrstce učedlniků Kristowých, tisícowé ze wšech národů a jazyků, přjšlých do Jerusalema k dotčené slawnosti. Přjawsě křest a naplněni Duchem swatým, stali se prwními syny nowě zrozené Cirkwe — prwními rozšjrowateli jejimi po wšech končinách tohoto swěta. Judstwo a Jerusalema bylo ohniskem nowé wíry: paprskowé a pramenowé nebeského slunce rozcházeli se ale na wše strany. Wypuklé w Jerusalemě pronásledowání prwních wyznawačůw Kristowých, usmrceń sw. Štěpána a později sw. Jakuba urychlilo působení apoštolské po rozličných krajínách tehdejšího swěta. Apoštolowé opatřiwše náležitě krásně kwetauci mladau Cirkew w Jerusalemě, rozešli se po wšech okolních wlastech, a Bůh pomáhal jim widitelně při swatém díle jejich. Prwě než se odebrali z tohoto swěta tam, kdež jest Pán a Mistr jejich, do přibytků připrawených jim w domě Otce nebeského (wšickni až na jediného sw. Jana zpečetili wiru swau smrti mučednickau): bylo již rozšjřeno učení Kristowo po wšech, i těch nejrozlehlejších končinách weliké říše římské, anobř i za hranicemi této swětowladné říše wzkwétaly cirkwe křesťanské. Swědčitj zajisté starobylá podání, že sw. **Tomáš** a **Bartoloměj** do samé Indie wnikli, prošedše prwě, tento Armenii a onen Persii, kdež také horliwý apoštol slova Páně sw. **Šimon** žiwot dokonat jako mučedlník. Sw. **Matauš** stal se apostoem we wlastech Mauřeninských. Armené etěji zároveň se sw. **Bartolomějem** tež i sw. **Filippa** jakožto otce wíry swé. Sw. **Ondřej** obrátiw se z krajín Pontických na sewer, dostal se do tak

řečené Skythie, a Rusové honosí se, owšem nikoli bez důvodů, že byl prvním apoštolem jejich. Sw. **Judas Thaddaeus**, ohlašoval Krista nejprvé w Africe, a sice w Lybii, a dokonál apoštolský život svůj w Armenii. Druzí swatí apoštolové působili nejwice w krajinách římských. Sw. **Jakob** pustil se, káže wiru Kristowu, až do Španěl, a položiw tu první základy Církwe Boží, nawrátil se do Jerusalema, kdež za panování Herodesa Agrippy došel, první z apoštolů, koruny mučednické (I. P. 43). Sw. **Jan**, bratr Jakobůw, miláček Páně a opatrovník rodičky Boží Panny Marie, rozšiřwal sám sw. ewangelium nejprvé w Judstwu a Samárii, později w Malé Asii, až pak posléze w Efesu se usadiw, spráwu Církwi w těchto vlastech na se přijal, a přečkaw všecy druhé apoštoly, u vysokém stáří přirozenau smrti zemřel. Sw. **Jakob**, přijmím Menší, ujal spráwu první Církwe w Jerusalemě, a působil i učením i wytečným příkladným životem svým za drahná léta, dokonál posléze úkol svůj na zemi jako mučedník, byw od Židů swržen s vrchu chrámu Jerusalemského a utlučen od rozjitřeného lidu (I. P. 61). Sw. ewangelista **Marek**, za delší čas průwodčí sw. Petra, působil 12 let w Egyptě, i založil četnau Církew w Alexandrii, usmrčen byl I. P. 68. Sw. **Lukáš**, průwodník sw. Pawla, kázal po smrti téhož apoštola we Wlaších a Dalmácii, až pak sám r. 84 koruny mučednické dosáhl. Nad jiné druhé apoštoly působili však sw. **Petr**, obzvláště ale sw. **Pawel**. Sw. **Petr** prošel celau Malau Asií i krajiny při Černém moři, a přeprawiw se do Ewropy, posléze w Římě se usadil, a toto swětowládné město, w němž všecy moc a bohatství tehdejšího swěta, spolu však také všelici bludové a neřesti národů pohanských se stýkali, wywolil za sídlo své, **Řómu**, hrda potlačowatelkyni pokolení lidského, učiniw dle věčných saudů Božích středem všech církwi, matkau všech národů. Dokonaw tu welikau úlohu swau, s radostí obětowal život i wycedil na kříži krew swau pro milého Pána swého a Mistra jako mučedník a *první* obět zuriwé ukrutnosti Neronowy r. 65. S ním zároveň zemřel též w Římě sw. **Pawel**, kterýž wywolenau nádobau Ducha swatého a apoštolem národůw pohanských slušně se nazýwá. Z lítého protivníka wiry křesťanské stal se nenadálým zázrakem moci a milosti Boží horliwým wyznawačem, hajitelem a rozširowatelem jejím. Nadán od Boha obzvláštními dary, a roznicen plamenem lásky ku Kristu, obrátil se hned po swém obrácení do Arabie, usiluje získati všecy Kristu. Odebraw se pak do Jerusalema, i předstawiw se přednějším apoštolům, počal konati pauti své apoštolské po Syrii a Malé Asii, zakládaje a utvrzuje po všech městech sbory a církwe kře-

stánské. Nelzeť však tuto podrobně a zejména wypověditi, co a kde swatý apoštol tento činil. Musili bychom jej prowázeti od Jerusalema, Damašku do Říma, nybrž i do Španhel; musili bychom s ním projiti takorba všecy znamenitější města tehdejší římské říše, a potkali bychom se s ním w Caesarei, Antiochii, na Cypru, w Ikonium, Lystře, Filippi, w Thessalonice, Athenách, Korinthu, Efesu, Římě; čtyřikráte bychom s ním musili do Jerusalema, dwakráte do Říma, i na jiných místech bychom se s ním nejednau ocli. Péče o všecy tyto církwe byla úlohau jeho života; všecy lidi získati Kristu, přiwésti je k poznání ewangelium a ku spasení bylo nejwřeější tauhau a žádostí této welké swaté duše apoštolské. Jak mnoho wytrpěl nátisků a pronásledowání, z částky owšem wíme z toho, co sám o sobě w epístole I. k Kor. kap. 11. a 12. připomíná, moha vším právem při vši pokoře twrditi o sobě, že wice pracowal při ewangelium, než kterýkoliw jiný z apoštolů. Nenitť zajisté w říši římské takorba ani jediné církwe, na kterauž by swatý apoštol tento blaze byl nepůsobil, až pak posléze, bohatý we skutech dobrých, a dobojowaw boj dobrý, zároveň se sw. Petrem smrti mučednickau dosáhl žádauci koruny spravedlnosti. Staloť se to r. 65 po narození Kristowu.

Z toho již, co tuto kratičce powědino jest, lze poznati, že hned za časů apoštolských při konci prvního století křesťanského Církew swatá široko daleko se rozmohla, a wíra Kristowa we všech takorba národech měla své wyznawače. Čím dále však tím wice šířilo se na vše strany Božské učení Páně, oblažující moci swau podmaňujíc nebeskému Otci národy pozemské. Kamkoli přišel a kdežkoli se usadil křesťan, všude, a sice w krátkém čase vznikl a wzkwetl wúkol něho sbor wěřících: kněz i otrok, pán i slúha, každý byl hlasatelem a rozširowatelem wiry Boží; každé místo, podzemní jeskyně (katakomba), žalář, palác i stinadlo poslauižilo nadšeným duchem Božím křesťanům za kazatelnu. Zrůst Církwe byl náramný, tak sice, že při konci druhého století wymluwný spisowatel křesťanský **Tertullian** vším právem twrditi mohl: že křesťany naplněná jest všecy říše Římská. Byloť jich zajisté netoliko mezi otroky a chudým lidem, nybrž i u wojště a mezi měšťany, z každého wěku a stawu weliké množství. Během *třetího* století rozširowaly se i meze i moc králowství Páně ještě slawněji, tak že posléze na počátku *čtvrtého* wěku wíra křesťanská nad pohanskau úplně swítězila, a sám císař **Konstantin** opustiw dáwné bludy, wyznawačem Krista Ježíše a synem swaté Církwe Jeho se stal.

(Pokračování budaucně.)

Bauřka.

Obraz ze žiwota.

(Dokončenj.)

2.

Pan Bohuslaw, gehožto dobru i slabu stránku poněkud jsme již poznali, byl doktor w lékařstwj, nedávno za panského lékaře zde usazený, pod gednau střechau s panem Wlastimilem přebýwage. Ze byl posud swobodný, popřál mu pan Černohláwek strawu u swého stolu. Bylť pak muž wšestřanně vzdělaný, a s neobyčejnou učeností spogowal skromnost ducha gestě méně obyčejnau. Nebyl tu dluho, a již za ten krátký čas získal si vůbec u lidí vážnost a lásku. Od zámožných byl ctěn a vážen, že šťastně léčil; od chudých byl milován pro nezisknost w gednání, pro laskawost a přiwětíwost, s kterauž každému poslauziti hleděl, každého osvětľowal, jakož i pro swědomitost, s kterauž si žiwota i toho neychudšího a nezbýdnějšího člověka vážiti uměl.

Wšetečný tento mladý doktor scházal se negen u stolu, nhyž často, mnohdy každodenně u lože nemocných s pannau Elisskau. Ušlechtilá tato panna neznala zagisté wětšj úřechy a rozkoše nad ten bohumilý pocit, pakli bjděmu a potřebnému pomoci a sklčenému potěchy uděliti mohla. Mnohý chudák mělť pak stegnau měrau oběma co děkowati za zádaucj zachowánj žiwota swého: co byla totiž umělost swědomitého doktora šťastně započala, přiwodilo wěrně osvětľowánj milosrdné panny k zádaucjmu konci.

Staloť se tedy přirozeným během, a nemohlo takorťka ani býti gináce, leč že šlechetné powahy tyto gedna na druhau mocně působilj. Wážnost, kteráž wzájemně mezi nimi vznikla, proměnila se poznenáhla w něžný cit wřelegšj úcty a lásky, tak že mladý doktor, owšem nic newěda, kterať chowánj-se geho při onehdegšj bauřce na pannu Elissku bylo působilo, rodiče o ruku dcerinu žádati se osmělil.

Gaký účinek žádost geho měla, a z gakých příčin, gest nám již powědomo.

Panna Elisska, kteráž by ginák upřímně byla nakloněna doktorowi, umjnila si, propůgčené lhůty bedlivě použití a bystře skaumati, aby, až na samé dno srdce geho proniknauti mohla. Nejbližšj hrombitj mělo rozhodnauti nad osudem gegjm.

Roku 1846 nebylo třeba dluho na bauřku čekati; byloť gich téměř až přes příliš, tak že se gich milownjť snadno nabažiti a bázliwec gim přiwynkauti mohl. Dočkalat se tedy dosti brzo osudného hrombitj.

Bylť to parný den, kteréhož Černohláwkwic wšickni opět pohromadě seděli, a s nimi pan doktor Bohuslaw. Wšedka příroda byla jako mrtwa, wše se strojilo k bauřce; černá mračna se sbírala i sbíhala odewšad, wůkol počalo se tmjti, z daleka za-

hřmjwalo temně a krátce jako střelba z děla, gednotlivé blešky se křizowaly na nebi, ozařugjce děsnau temnotu dennj. Pan doktor zbledl, pot mu wywstál na čele, gakšj nepokog gewil se w zraku i twáři, a patrně bylo geho namáhánj, aby přemohl zrůstajcí bázeň. Rozpacitě a gakšj sklčeně pohlíželi starj hned na doktora hned zase na dceru, při kteréž se bolný gakšj úsměch progewowal.

Zatjm hnaly se čím dál tím blíž strassné tmraky; hlasitěgi rachotil hrom, hustěgi sypaly se blešky, rychlegi po blešku následowal hromowý praskot, a w též mžre zrůstal nepokog páně Bohuslawůw: bogácnost geho byla zřegmá i zgewná. Starj si toho již newšjmali, neboť i ge počala swjratí užkost. Pan Wlastimil přecházal od okna k oknu, bystřým okem skaumage podobu a twárnost mraku, černýli či šedivý, úrodnáli bude bauře čili záhubná a škodná. Panj Lidmila odšedšj do wedlegšjho pokoge a rozžhawšj hromnici, pobožně se modlíla. Panna Elisska pohlédla gestě gednau gakšj bolestným okem na doktora, do pokogj swého se odebrala, a z otewřeného okna na bauřcj-se přírodu se díwala, chtěgje tím tehdáž upokogiti pobauřenost stjsněného srdce swého.

Do malé chvilce přistaupil k nj pan Bohuslaw, rozpacitě napomjnage: »Nenjť rádno, w čas bauřky okno mji otewřené. Geť swrchowánj čas, abyšte ge zamkla. Dějw, než se naděgeme — za několiť okamčej bude již nad námi buráceti hrom.«

»A wy se snad bogjte, pane doktore?« otázala se ho s podiwným úsměchem díwka — »gá se nebogjm.«

»Ano,« odwece doktor, »přiznám se, gá se bogjm; mohu wšak bogácnost swogi důležjtmj důwody osprawedlniti.«

Než w tom ztrhl se prudký wjtr a donutil Elissku zawřiti okno, pomoha gj spolu ukrýti nemilý dogem, který měla na srdce gegj slowa doktorowa.

Mezi tm bylo slyšet rachocenj rychle přigjžděgjcjho wozu, který zastawil před domem. Z přihnal se nahoru muž, a dotazuje se po panu doktorowi, do pokoge wstaupil. Byl to sedlšj člověk, genž pana Bohuslawu snažně žádal, aby pospjšil do vzdálené wesnice k nemocnému, genž se byl náhle rozřtonal, k chudému nádennjku, otcj šesti malých dítek.

Doktor sotwa že byl wyslechl žádost, již otwapil, a za několiť okamžej byl tu nazpět, přioděn pláštěm a w rukau mage čepici potaženau woskowáným plátnem. Wšedka bogácnost byla zmizela, twár měla obyčejný wýraz, na nj negewil se již nepokog, leč gediné známky pospřhawosti a kwapu.

»Co to mysljte, pane doktore? w tom powětrj se chcete wydati na cestu?« tázal se ho pan Wlastimil. »Wždyť to snad může počkati, až přegde hrozná ta bauře.«

»Ani okamžej. Znamenám, že zde rychlé pomoci nanewyš třeba. Každá minuta může rozho-

dnauti nad životem nemocného, nad šťastím neboli nešťastím celé rodiny.«

»Ale pro Bůh!« volala útrpně paní Lidmila, »toť se vydáte w neywětšij nebezpečnstwj; hrom burácí až hrůza, blest se s blestem stíhá, wichřice zuřj, a ligák giž se spustil, koně mohau se wám splasit —«

»Ano, nebezpečnstwj gest owšem dost welké, awšak mnohem wětšij gest nebezpečnstwj, w kterémž wězi ubohý nádenník. Bůh mne wolá. Bůh mi bude ochráncem.«

»A což se giž nebogíte bauřky?« tázala se panna Eliška ponekud překwapená i zaražená tjm nenadálým wýgewem.

»Owšem bál gsem se gj gestě před několiká okamžejmi: nynj se nelekám ničehož, leč gediné abyh neproměškál swaté powinnosti své a swědomi neobtížil hřichem. S Bohem!«

Rozžehnal se na kwap s trnaučj rodinou, bral se rychlým krokem s wesničanem dolů na dwůr. Po malé chwile wygizděl giž wůz ze zámku, nedbage nic na rozwtelčeně žiwly.

Čjm dál zuřila tjm ljtěgi bauře; nebe bylo tak kořka ustawičně otewřeno, rachot hromu neustáwal, dešt líl se praudem, země se trásla: i toho neyřdnatějšjho musila obcházetí hrůza. Panna Eliška padla w pokogi swém na kolena, i gi napadla poneyprw newýslowná úzkost; wraucj modlitba gegj wznášela se k nebi a týkala se toho, kterémuž, gať sama dobře poznáwala, welikau byla učinila křiwdu. Bylot to poprwé, že se nemohla dočkati, až přestane bauře, i žádala taužebně, aby giž bylo owsemu konec. Bauřka přessla bez weliké šfkody. Slunce počalo opět gasně swjtití, ptací zpěw milostně se ožywal, wesskerá přjroda se radowala, a do prsau lidstých nawrátíl se swatý poklid. Gať to asi w rodině Černohláwkwic rozmluwa nastala, každj snadno se domyslí, aniz potřeby gest řjci, co potom následowalo, řdyž se pan doktor Bohuslaw od nemocného šťastně domů nawrátíl.

Abych slow dále nešřil, uweđu raděgi lasťawěho čtenáře do zámecě zahrady, řdež se pan doktor Bohuslaw se zasnaubenau swogj pannau Eliškau mezi růžemi procházi.

»Ale milý doktore,« wece lasťawě panna Eliška, »genom to mi gestě upřjmně wyswětlete, odkud ta wasse bogácnost při bauře, a pať ona odhodlanost, zmužilost, anobř nedvěkawost, s kterauž gste se při neywětšjim wzteku pobauřených žiwlů w patrné nebezpečnstwj života hnál?«

»Milerád wám to wyswětljm,« odpowěděl důwěrně Bohuslaw. »Že gsem se bauřky bál, nelze mi zapřjati. Přjčina gest dwogj; gedna leži w přjrozené powaze těla mého: každá změna powětrnosti na mne působj nemile, obzlášťe wšak před bauřkau cjtjwám nepokog, kterémuž se bezděky musjm poddati, aniz mi lze nemilý tento cit náležitě opanowati. Druhá přj-

čina má základ w mrawnj powaze a wůbec w smýšlenj mém. Wesskerá přjroda gest mi knihau, w nžto milerád čtám, wšady stopy Božského půwoda a pána gegjho wyhledáwage a znamenage. W gegj kráse, milostnosti a w swatém, welebném poklidu gegjm widjm dobrotiwost a lásku wěčnau Boha swěho; pobauřenj gegj připomjná mi moc a sprawedlnost Páně; ono mne wzbuze k milowánj, toto nutj mne k spašitělné bázni. Wy, drahá Eliško, můžete se u prostřed bauře těšiti, gať djetě newinné při hněwu otcowu, kterž se ho nic netýká. Žiwot wáš gest tichý a blažený, wyť se w newinnosti své podobáte andělům, genž toliko welebnost Boží we owšem widj a oslawugi. Než gať mnoho leži na mých slabých ramenau! gať weliké gest odpowjdanj mé! Gať musjm před Bohem klásti účet, kterak gsem použil darů ducha a uměnj swěho k blahu člowěčenstwa; za žiwot každého člowěka, kteréhož gsem léčil, musjm gednau počet klásti. Při neylepšij wůli a při wšij snažnosti a pjli nepostěstj se mi častokráte, zachowati žiwot, na kterémž mnoho záleželo. Gať owšem prošjwám Boha s wraucjm srdcem každodenně, aby mysl mau ošwjtíl swětlem ducha swěho, a udělil mi dar rady, abyh powinnostem swým náležitě dostáti mohl, aby mau winau níkdo do hrobu nešlešl. Awšak níkdj nestawj se mi před oči žiwěgi důležitost powolanj mého, nedůstatečnost má, i welikost odpowjdanj, kteréz na mne čeká, než řdyž bauře we přjrodě na mysl onu strassnau dobu mi uwádj, w kteréz wšickni budem počet před Bohem wydáwat z wládarstwj swěho. Bezděky gde mi tu na mysl, kterak bych asi obštal na saudu Božjm, řdyby mne Pán té chwile k sobě powolati ráčil, i cjtjm, žeť gest hrozně, upadnauti w ruce Boha žiwěho. Gať widjte, bogácnost má nepocházi tedj z nedůstatku wjry a důwěrnosti w Dce nebeského, alebř z wjry žiwé w Boha, sprawedliwého saudce žiwých i mrtvých. Wáš poklid a moze bázeň při bauře plyne w gistém způsobu z téhož pramene.«

»Než kam pať se poděla bogácnost wasse onehdy, gať mile gste zaslechl, že k nemocnému pospjšiti máte?« otázala se ponekud nesměle panna Eliška.

»Gať se nehrozil patrného nebezpečnstwj, ponewadž powinnost moze čili raděgi sám Bůh mňg mne wolal. Gať medle bych směl hlasu Božjho nešřtiti, aneb strachu mjšta u sebe dáti, žiwé gsa přeswědčen, že bez wůle Dce mého ani wlas s hlavy nesegde. Ano, w takowých přjpadnostech gestě se těšjwám; neboť neznám šťastnějšij smrti, než řdyž nás překwapj při konánj swatého, Bohem uloženeho powolanj.«

»Odpusťtež mi tedj, šlechetný pane Bohuslawe,« prošila, řdečně tišřnauč ruce geho panna Eliška, »odpusťtež mi, že gsem wám učinila křiwdu. Blaze mi a Bohu řjky! že wás nynj znám, a šťastj mé gest w rukau wšich. Řáda složjm osudy života swěho

před oltářem Páně do takových sšlechetných rukau. Byť mi budete sštitem silným a ochráncem we wšslech příhodách života, wasse wjra w Boha, wasse láska k Bohu, wáš smysl a cit náboženský gest mi neybezpečněššim rukogemštwim.«

A mám ti, láskawý čtenáři, gestě wjce říci? — Krátký čas po této rozmluwě byl by's mohl sšlechtně tyto zasnaubence w chrámu Páně S—ém widěti, an sobě před oltářem wěčnau lásku slibugi, požehnání z rukau kněze a milost od Boha přijimajice k štawu swatého manželsštwj; — a nynj nalezl by's w nich ty neyblazeňššj manžely; neboť wjra w Boha, láska k Bohu sšgednotila, wjše a blažj srdce i život gegich.
k. Fr. Lemayer.

Církewní zpráwy.

Z Boleslawska. Duch lidský k smyslům připaután; má-li se k vyšším nebeským věcem powzněsti, i smyslných, zewnitřních má potřebí pomůcek. Této důležité prawdy setří, wedlé příkladu nebeského chotě swého Ježíše Krista, sw. Církew katolická; a tudíž spojila služby Boží s mnohými obřady neb ceremoniemi. Dojem a účinek této zewnitřní sláwy, s kterauž se dějí, býwá wětší menší dle toho, jak na nás chrám a jeho uspořádání působí. Wždyť pak se člověku stýská, jest mu úzko w bytu lidském, je-li nečist, a není-li w něm pořádku, jestliže špína a neřád se wšech stran se jewí a prokukuje; čím wíce, čím neliběji musí se to dotknauti, je-li tomu tak i w domě Božím. Že se i w naší milé vlasti misty mnoho až dosud i w tomto ohledu nedostává, kdožby upíral? Zvlášť we wesnických chrámech kterakau tu býwá widěti chudobu, nauzi, chatrnost a...! Než, kterak pomoci, řekne se snad? Chrám jest chud, ano i když nějaké jmění má, nic na plat; i při dobré vůli nedocílí duchovní ničeho. Necht píše na úřady, žádá, prosí, sebe důtkliwěji — marné! wše zůstává při starém! A je-li která potřeba tak křiklawá, že s ní déle odkládati nelze, z husta jen tak ledabylo se odbude. Tyto a podobné nářeky mívají do sebe dosti prawdy, a proto jsem z nabytého opět přesvědčení nemálo powděčen, že jest i u nás ještě jiné cesty, na níž lze pro dům Boží mnoho učiniti. Powím tedy, což jsem vlastněma očima spatřil.

Churawostí a lékarským příkazem donucen, žil jsem delší čas we W — , w příjemné to wisce kraje Boleslawského, kdež mne můj dáwný přítel a tamnější p. t. farář pod swau hostinnau střechu upřímně přijal. Když jsem zde byl před několika lety do chrámu wstoupil, pamatuji se až dosud, jakau wnitřní bolesti jsem byl uchwácen, wida tu přenáramnau chatrnost, tu bídu a ten nedostatek w swatyni Boží. Což tu není pomoci? myslel jsem. «Nijaké!» Bylo mi praweno. «Mimo dluchy nemá kostel ničeho!» — Nemálo jsem se tedy podiwil, dowěděw se nyní brzo po swém příjezdu, že se w chrámě pracuje, že se to a ono zwelebuj, wšeco obnowuje, bílí a maluje. «Na či autraty?» táží se. A tu se dozwidám, že se to wše děje z dobrowolných, od osadníkůw přinešených dárků. — Nuzný staw chrámu Páně dotýkal se owšem bolestně nowého p. faráře, i pomyslel na to, jak by pomoci lzelo. Dlauho však na rozpacích nebyl; s důwěrau w Boha a w šlechtnau dobročinnost našeho

česko-slawanského lidu, kaupil předewším za swůj peníz pěkné swicny, lampu a některé jiné okrasy. Lid k službám Božím shromážděný mile byl překwapen ozdobau tauto, a milerád wyslechl swého duchowního pastýře, o mnohých jiných chrámových potřebách mluwícího. I ohlásila se sbírka při budaucích službách Božích. Dobrý lid však celau duši věci té co swé vlastní se uchopil, a nečekal na příští neděli, nobrž i hned mezi sebau sbíratí počal. Tak přispíwaly wšecy obce, a w obcích snad bez wýminky wšickni osadníci; ano, i chudá podruhně, i čeledin, i nádeník swau skrownau častečku rád podal, aby dům Nejvyššího poněkud alespoň oslawen byl. Pomněme na letošní nedostatek, uwažme, že celá osada záleží z několika skrowných, ne příliš zámožných wesnic; a podiwíme se zajisté, že se tu na obnowení chrámu Páně sešlo wíce třech set w. č. s tau přípowědí: že každý rád nějakau ještě přinese obět, až jen milý Bůh žní se dočkati dopřeje. Tato ochotnost osadníkůw byla též jediným rukojmím duchownímu pastýři, tak že učiněné wýlohy znamenitě wystaupily nad to, co se bylo sešlo. Bylyby však jistě dwakráte toliko obnášely, kdyby p. farář sám s domácím lidem swým nebyl též ustawičně pracowal. — Na též osadě jsau týmž způsobem též weřejné sochy obnoweny a okrášleny; ano i mnoho jiného buď již započato, buď w úmyslu teprw, což i jistě wywedeno bude. A proč ne? Kdo má takowé záduši, jakým jest důwěra a ochota našeho dobrého národu a horliwost vlastního srdce, může mnoho pro chrám Páně podnikati, a kdo se tak o ozdobu domu Božího stará, může se pak wždy ze srdce upřímného při nejsvětější oběti modlití: «Dilexi decorum domus tuae» t. j.: Okrasu domu Twého miluji Hospodine.

Z Němec. W Němcích posledních časů téměř jednau dobau osazeny jsau dvě biskupské stolice nowě wywolenými biskupy, a sice Rottenburská we Würtenbergu a Münsterská w Prusích. W Münstru obrán jest k důležitému tomuto důstojenství w. důst. swětici biskup Trewířský, Jan Jiří Müller, muž newšední horliwosti, nadaný darem umění a pobožnosti. W Rottenburgu wywolili jsau wýtečného děkana w Ehingách, p. Josefa Lippa, který však nemálo se zdráhal přijmauti podávané sobě důstojenství, dobře wěda, kterak Církew, jejímž zástupcem a obráncem biskup býti má, wláda od dáwných časů swírá. Přijal je teprwé, když nabyt náležité jistoty, že stát přízniwěji k Církwi se míti bude. Bůh dej, aby se wyplnily naděje dobrých katolíků!

Ze Šwýcar. Genewa, město a obec swobodná we Šwýcařích byla, jakž powědomo, kolébkau a po mnohé časy takorika hradem těch od Církwe swaté odlaučených bratří, kteří přichytiwše se *Kalwina*, po něm *Kalwinowci*, jinak ale též Helwety slowau.... Awšak časowé se mění, bludowé berau za swé, stará prawda hlásí se k swému wěčnému práwu, čas, čili raději Bůh ji wede k wítězství. Zdát se, že se k tomu schyluje též i w Genewě. Dle nejnowějších zpráv zmohl se tam počet katolíků již na 27,000, (w roku 1844 bylo jich toliko 19,000), kdežto se *Kalwinowci* již jen o 7000 wíce, totiž 34,000, čítá.

Z Ameriky. *Katolický Almanach* r. 1844, wydáný w městě Baltimore w sewerní Americe, udává, že jest bylo onoho roku biskupů katolických na swětě 731; apoštolských náměstků (vikarů) 71; apoštolských praefektů 9 a missionářůw 3,267.

BLAHOUŠ

Číslo 14.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Štule,
kněz cirkewní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XIII. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XIII. po sw. Duchu. — Listy z Říma. 3. — Pomoc bývá často blízko nauze. — Obrazy ze života Cirkwe katolické. — Rozjímání slov Krista Pána. — Cirkewní zpráwy.

Dne 22. srpna.

Řeč na neděli XIII. po sw. Duchu.

Ewangeliium sw. Luk. XVII. 11—19.

A nižádné snad ze všech věcí na světě není hřích podoben w té míře, jako k hroznému onomu neduhu, o kterém gest řeč w předloženém sw. ewangeliium. Člověk zalostným tímto neduhem, malomocenstwím totiž šlčením, stává se osflivostí a hrůzau giným lidem. Wšedka kůže na těle mu zbělí, wředowitá stává rozžírá se pod ni, zabragje se do masa, zaziragje se do kostí. Zewnitřní twárnost i ta býwá zohyzděna. Děti se docela zakulatí, a usí se prodlauží; na lcech, na twáři naslácí wředowité bulky a sšeredj tahy lidské. Dech i wýpar, šat i náradj, wšeliké dotknutj takowého neshťastnjka býwá nakazliwé a zhaubné, tak že se mu každý wyhnauti musí, každý se ho štíjí. Wywržen ze společnosti lidské, znamenany giž zewnitřní twárností swau, giž i raucehem obzlasťným, musíwal takowýto ubožák u Židů bjdný život swúg po gestýnnych osamotnělých tráwit, až pak klaub po klaubu, ruce i nohy upadaly, a smrt učinila konec trapnému životu geho. Toť obraz neshťastnjka, gakowýchž deset w dnešním sw. ewangeliium potkáváme: toť obraz, toť živé podobenstwí každého hřisťsnjka. Čím zagistě malomocenstwí tělu, tím hřích duffi. Z hřích zohyzdj a posšeredj duffi, že wšedka krása gegj, obrazu Božjho při nj zcela pozkálená býwá; i hřích porusí zrak gegj, rozum, že se uhýbá swětlu prandy; pokazj sluch, že se zamjrá slowu Páně. Z hřích rozejírá se den po dni u wnitř-

nostech neshťastné duffe, upadlé w otroctwí geho, rozžírá se w nj, a gedem swým otrawuge myšlénky, city, žádosti gegj; i hřích dosáhší wlády nad člověkem, naznačí geg známkau sšerednau, že i nejlepšj přátelé geho, angelé, od něho s osflivostí se musí odwrátit, štíjí geg kletbau, že mjr a pokog nebeský utíká před njm, podobného geg učinj dáblu, že, kde se usadj, kde se octne, nákaza neřeští, peklo se ššířj. Z hřích způsobj konečně, že duffe porusšená, opánowaná duchem geho, wywržena bude do temnosti zewnitřnjch, kdež gest pláč a šřípenj zubů, a zawržená od twáři Božj, zbawená sladkého spočenstwí nebesťtanůw, trápití se bude trápením bez konce, žíwa bude w bolestech smrtelných, aniž bude moci umřít. A tomu-li tak, kdo medle by giž z toho newyznal, že ge widěti w onom hrozném malomocenstwí tělesném živý obraz, a to gestě nedosti hrozný, hřichu!? Ano, D. D., čím ge malomocenstwí tělu, tím, a sice w mnohem strasťněgšj míře, gest duffi hřích. A hle, bohužel! mnoho-li gest nás, gežto bychom na sobě neměli hřichu? Ach, wšickni musíme se bít w prsy, wyznáwagice, že hřisťsnjci gsme. Ano, hřisťsnjci gsme wšickni — a dj-li někdo, že hřichu nemá, lhář gest. Hřisťsnjci gsme wšickni! — každého dne musíme se modlití: Dpust' nám naše winy! Hřisťsnjci gsme wšickni! — každého dne máme co wolati: Swatá Maria, matko Božj, pros za nás hřisťsné! Ach, wýmluwa tu žádná nepospěge: klamat sebe, klamat giné, gest nadarmo. Hřisťsnjci gsme wšickni. D'kdož medle z nás bjdných winnjků nežádal by sobě

šťěstí, gakowěbož se dostalo desíti malomocným? Řešťašníci tito přiblížili se k Pánu, a hle! On očistil je. S kým by si nepřál, aby tž dobrotivý Pán tž i nás očistil od malomocenství nasseho, osvobodil nás od hříchů nassich! — Dauseymez, B. S.! Učini-
mjeli, k čemu nás vybíjí dnešní sw. ewangelium, pak zaříďte wěššibo než malomocným oněmno šťasti se nám dostane, wěšši milosti se nám dopřege: od hříchů nás očistí tž dobrotivý wěčný Pán náš. —
Než k čemuž medlé vybíjí nás předložené sw. ewangelium? — Nahledněmež do něho, a hned uvidíme. »Když wcházel,« wyprawuge tu sw. Lukáš, »Pán Jezžíš, bera se k Jerusalemu, do neakého městčka, potkalo se s Ním deset mužů malomocných, kterjžto stáli z daleka, a pozdwišli hlasu, řkauce: Jezžíši, přikazateli, smilug se nad námi!« Hle, D. D., w těch několicu slowech leží aťž ta prwní wěc, kteréž sobě wššimnauti, které nám šťasti náleží, ač chceme-li milosti Páně očistění býti od hříchů swých. Nebo nenj-
liž tu na gawě, že kdo chce zbawen býti od hříchů swých, tak jako tito malomocni přede wšim:

1) w pokoře a skraussenosti k Pánu se blížiti, a s důwěrau o smilowánj Geg wzhwati musj? Pán Jezžíš přišel sice na tento swět, aby hledal a spasil, což bylo zahynulo; Dni gsa ten pastýř dobrý, který dal život za owce své, wola, hledá ztracené, aniž ustává, pokud by nepřivolal, nenalezl poblaudile; Dni gest onen otec, kterýž wychází wšřje a otvírá náruč nawracujejmu se synu marnotratnému; Dni gest Báb, kterýž gsa plný milosrdenství a showjwánj, nechce smrti hříšnicka, ale žádá toliko, aby se obrátil a živ byl: awšak i tato přee, tato láska, nbyřž i zásluhy smrti Geho nic by nám neprospěly, myt bychom umřeli we hříšsich swých, kdybychom pokorně a skrausseně neblížili se k Němu, a důwěrně o milosrdenství newžywali Geg. — Ze z daleka stogice, pozdwišli hlasu swého malomocni, wolažice: Jezžíši, přikazateli, mocný Pane, kterýž řci můžš: Ebeit, ať gste čisti, a budeme čisti, smilug se nad námi! naklonil se Pán Jezžíš k prosbě, wyslyšel žádost gegich. — Ze se srdcem skrausseným a pokorným wolal Dawid k Hospodinu: »Smilug se nade mnau, o Bože! podle welikého milosrdenství swého; odwrát twát swau od hříchů mych, a wšsecky neprawosti mé wymaž; srdce čisté stwoř we mně, a ducha přímého obnow u wnitřnostech mych!« přenesl Hospodin hřích geho a dobrotivě učinil, milosrdenství prokázal mu. (2. kn. král. XII. a Žalm L.) — Ze se nawracowal s pokorau a důwěrau syn marnotratný k domowu otcow-
řkemu: přigal geg otec na milost, přiwínil k srdci, nowým rauchem přidil, za stolem swým posadil, státku swého účastným učinil geg. (Luk. XV. 11, 32.) Ze pokorný publikán w sině chrámové bige se w prsy, důwěrně wolal k Dci nebeskému: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« došsel milosti u Boha, i odesel

osprawedlněný do domu swého. (Luk. XVIII. 13.) —
Se skraussenosti a pokorau musíme tedy i my důwěrně blížiti se k Pánu a srdečně wolati k Němu: a Pán splnj připowěd swau; ysopem milosrdenství swého pokropj a očistj nás; sluchu nassemu dá radost i weselj, a zpěsagj kosti ponjžené. Aneb nenj-
liž wěčné slowo a připowěd Geho, an dj: »Wžywey mē w den sauženj, a gá wyswobodim tebe?« (Žalm XLIX. 15.) »Proste, a wezmete; hledente, a naleznete; tlucte, a budeť wám otewřino« (Luk. XI. 9); neb: »Začkolí budete prositi Dce we gměnu mém, toť učinjm.« Až, žegmá gsau to slowa, žřetelnj gsau to slibowé Páně! Nuže tedy, B. S., k Pánu Jezžíši se srdcem pokorným se přiblížme, a we gměnu Geho, tak gak naučil nás, důwěrně, nic nepochybugce, Dce nebeského wžyweyme o slitowánj! Pokladowé milosrdenství se nám otewrau, a Pán Jezžíš dťge, aby radost nasse dokonalá byla, naklonj ucha swého, gak wyslyšel prosbu malomocných w dnešním sw. ewangelium. Neboť gakž ge užřew, ani w skraussenosti a pokoře z daleka stogice, Geg důwěrně proši o smilowánj, řekl gim: »Gděte a ukažte se kněžjm.« Z stalo se, když šli, očistění gsau. Tak mocný-
tē tu účinek prosby a skutků lidských! Ze prosili Pána malomocni, kázal gim: »Gděte a ukažte se kněžjm.« Ze šli, kam gim weleno, očistění gsau. A hle, D. D., i nám, gežto wředy duchownjho malomocenství sewřenj, u Jezžíse swého pomoci, slitowánj a očistění od hříchů swých hledáme, Pán, genž kázal přede wšim: Proste, a sám wychází wšřje, aby wyslyšel pokorné prosby nasse, welj tuto podobně:

2) Gděte a ukažte se kněžjm, pokud chcete dožiti milosrdenství mého, nabýti odpustění hříchů, nalezi pokoge a odpocinutj sewřenému swědomj swému. Aneb nač medlé prohlásil Pán Jezžíš apostoly za náměstky své na zemi, když řekl: Gako mne poslal Dtec, i gá poslám wás? (Jan XX. 21.) Nač medlé swěřil gim božkau moc slitownictw swého, když wděch na ně, wece: Přigmete Duchu swatého, kterým odpustjte hřichy, odpauštěgj se gim; a kterým zadržjte, zadržáni gsau? Až, proto gedině učinila to wěčná Geho láska, abychom wěděli, ke komu se obrátiti, a u koho na zemi pokladů milosrdenství Geho hledati máme. Gakož byl welel malomocným oněm desíti: Gděte ukažte se kněžjm: tak i nás ubožáky sklčené malomocenstvím duchowním ku kněžjm, náměstkům swým, posílá. Ku knězi tedy, genuž swěřeno gest rozdávánj tagemství Božich, musíme giti, knězi gakž druhdy wedle rozkazu Mogžššowa malomocný wředy své tělesné, musíme i my rány dušj swých odkřiti, s pokorau w skrausseném srdci, bez obalu a upřimně musíme se mu wyznati před Bohem z hříchů swých. Neboť wedle slow sw. Augustina, sluffj se podrobiti

saudu onoho, kteréhož ráčil učiniti Pán náměstkem svým; gínat zagisté, gatz dj sw. Zanolim, styděl se nemocný, posťpaný hadem pekelným, odkrýti lékaři ránu, čeho nezná, nezhogj lék. Učiniž tedy dle slova sw. Augustina, učiniž každý z nás kněze na místě Boha samého, svědkem duchovních gizev a ran svých; wygiew mu cesty a on podá tobě ljk ku smjření. Pokládey ho za angela, za posla Božího. Zotworen mu nentagněgšj skryšse wnitěnostj svých. — Wyzney se, drahý můj! ze gměna, které nepravosti šjzragj tebe a tak důvěrug se, že dogdeš slitowánj. Ano, D. D., ku knězi giti, srdce mu odkrýti, hřichy své mu oznámiti musíme, chceme-li dogiti slitowánj Páně. Tak zagisté činjwali to hned od počátku Cirkwe wšicchni prawowěrnj. Množj z mčj-cjch, swědčj pismo swaté (Skut. ap. XIX. 18), přicházeli, wyznáwagjce a wyprawugjce skutky své. Ze tak se dalo po wšech stoletj od nendáwněgšjch wěků, newydnáwagj-ljz o tom bezpečné swědectwj spisowé sw. Klimenta, Tertulliana, Origena, Eupriana, Ambrože, Augustina, Basilia, Jana Zlatoustého, Řehoře a giných bez počtu? Ano, D. D., tak to činjwali podle nescjlných zástupů mučedlnjků, wyznawačů a wěrných služebnjků Páně wšicchni tito swatj: nýbrž právě tm, že kněžim Cirkwe Boží odkryli bez obalu rány swědomj svého, došli swatosti své a sláwy. Kdo z nás by tedy směl wáhat? Naaman Syrský uwoslehl hlasu zagatě otrokyně, a odebral se do země Zraelské k proroku Eliseowi, aby zbawen byl malomocenstw swého: a my, B. C., stizenj kletbau hřichu, przněnj wřednj nepravosti, wáhali bychom giti a ukázati se knězi, ku kterému sám Ježíš Kristus, Pán a Bůh náš, giti welj pro odpustěnj hřichu? — Sw. Karel Boromegšj, gehožto žiwot swěge se žáj nebesých ctnostj, gest žiwým zreadlem wjry prawé a lásky neunawitelné, den co den s hlubokau skraussenostj odkrýwal knězi wšedco srdce své, netage před náměstkem Páně ani wšlěnty a žádosti, ani citu, ani slova ani skutku gátého: a my bychom hodlali ginau cestau dogiti slitowánj Božího, gestto ani tento ani který giný swatý gíné nikoli neznal? D toho bludu a žalostného mámenj račjz nás uchowati wěčná láska Boží. Slovo Kristowo, napomjnanj Cirkwe swaté a příklad swatých budjz prawidlem našjím. Gak Pán welj, tak čiáme. Hledagjce milosrdenstw Páně, s pokorným srdcem, s důwerau w milost Boží, s pewnau k slowu Páně wjrau přistupugme k náměstku Páně, ukážme se knězi, Bohem žjzenému, zotworeněmu mu srdce, odhalme pokléstj a hřichy, netagme zlé nawyklosti a náklonnosti své, oznamme, co a kde nás to k nepravosti wábja a láfá, nezamlčugmež ničeho, čmž Boží hněw přicházj na plémě nezdárné: a pak i my došedšje rozhřešěnj geho, budeme očistěni od malo-

mocenstw swého, i při nás naplnj se připowěd Páně: »Kdo wyzná a opustj hřichy své, milosrdenstw dogde.« (Přjst. XXVIII. 13.) Wšak dobywšse sobě u Boha slitowánj, o to pak dnem i nocj pečugme, abychom nídkj gíž nepozbyli propůgčěné nám poznowu milosti. A tážetě se, D. D., čjm a kterať se w tom opatřjme? Z na to má dnešnj sw. ewangelium odpowěd. Dnoť zagisté nám připomjná:

3) Čiň, co činil Samaritán: — buď z propůgčěné milosti Bohu wděčnj, a Pán w milosti své zachowá tebe. — Geden z nich, wyprawuge tu zagisté sw. Lukáš, kdýž widěl, že gest očistěnj, nawrátily se, s welikým hlasem welebě Boha, a padl na twář před nohy Ježíšowj, djky čině. A tak, D. D., musj též gednati každý z nás. Ku knězi musjme od Ježíšse, wyprosšse sobě u Něho milost k prawému pokánj; — wyznawšse se knězi ze wšech hřichů svých, a rozhřešěnjm kněžským došedšse úplného slitowánj Páně, od kněze opět ku Kristu Ježíšsi wděčně se obrátíme. Gako Samaritán onen wděčným srdcem welebme Boha, Gehož milostj gíme očistěni; djky čiáme Kristu, z Gehož ran lékařstw dussi našj učiněno, Gehož láskau nám spomoženo gest. A nohau u Kristowým se uwrhněme, na znamenj: že swětu, tělu, a žádostem zlym dagjce wyhošť chceme od té doby gíž Geho uředlnjkj a služebnjky býti, Geho slowo milowati, Geho rozkazj štetiti, Geho wůli plniti; srdce své obnowěné milostj Ducha swatého, že chcem zaswětiti, žiwot swůg že chcem wěnowati Gemu. Tak sobě, D. D., počj: nati musjme: srdce i žiwot, city i slova, žádosti i skutky nasse musj swědectw o nás wydnawati, že wjme, co gest wděčnost. Pak mine nás kletba, která dopadla i dopadne na nescťastné ony newděčnjky, gežto bywšse uzdraweni, od knězi odesli a posud odcházegj přjmo po žádostech svých. Pán Ježíš neobžaluge pak nás z šeredného newděku před zástupy wywolených a angelůw svých, nýbrž, až gednau před saudnau stolicj geho kořiti se budeme, promluwj k nám slowem slitowánj swého gako k Samaritánu: Wstaň a gdi do mé sláwy: wjra twá tebe uzdrawila; wjra, kteréž gš se držel, kteraž gš plnil a milowal, hodného tebe učinila radosti a sláwy mé wěčné. Amen.

Listy z Říma.

W Římě dne 20. prosince 19..

3.

Každý kraj a každá země mřwá swé zlástnosti, mrawy a obyčejy, proti kterým snadno zawadí cizinec, ubihaje časem mimo nadání w nemilau něsnázi. I já zkusil to w Římě. Poslyš přihody mé dnešního dne.

Maje z bytu swého jenom několik kroků do chrámu sw. Karla, kde mši swatau čítám, neznal jsem jedné potřeby, o které jsem se teprwa dnes podiwně poučil. Chtěl jsem spatřiti sw. otce, w kapli Sixtinské při zpíwané mši swaté přítomného. Wěda, že jen buď we fraku aneb w taláru do kaple připuštěn budu, oblekl jsem se co kněz, a bral se z *Corso* lidnatými ulicemi k Vatikánu. Mnohý kočár červený a zlatem pruhovaný, tažený bujnými ōři, w červeném nádobí zapražnými, zarachotil cestau, aniž si ho lid hrubě mnoho všimal; na mne nepatrného však, zdálo se, že nejeden z mimojdaucích upírá swé zraky, měře mne od hlavy do paty. Co pak na mne neobyčejného? myslil jsem si. Talár můj podobný talárům jiným, nemůže býti příčinau jakého podiwení (neb w Římě widí se skoro wíce lidí w takowémto rauše, než bez něho, prohánějí se w něm zde dost malá pacholata na cestě do školy, při tom i blátem po sobě stříkající a knihami se tlukauce). Bot na nohau nemám; od té doby, co mi bylo řečeno, že w nich nesmím přistaupiti k oltáři, jen střewice nosím. Aby twář má do sebe cosi zláštního měla, nemohu uwěřiti; wždyť mne ujišťowal před několika dny jeden ze vzdělanců zdejších, že dle pleti a podoby drží mne za Wlacha, že nemůže pochopiti, abych já byl Čechem, nemaje do sebe pranic — cikánského. — W tom, co tak jsem sám u sebe rozumowal, wytrhl mne z myšlének hauf chlapců, proskakujících se za mnau a pokřikujících: „*Ecco capello tondo!*“ „*Ecco un prete francese!*“ (Hle, kulatý klobauk! Hle, kněz francauzský!) A tu mi najednau šupiny s očí spadly; poznalť jsem, že klobauk můj s ostatním oblekem mým se nezdá snášeti, že se mnohému stal kamenem urážky, uličníkům pak dal příležitost k obdiwowání a pokřikowání, ne-li k smíchu. Co jsem, znamenaje tyto wěci, učinil, tuším, že nebude Tobě těžko uhodnauti. — Utřel jsem si s čela pot, zrychlil kroky swé přes prostranstwí watikánské, a octna se před slauporadím u šwejcarské strážě, poděkowal Bohu, že neslyším wíc protiwné: „*Ecco capello tondo!*“ „*Ecco un prete francese!*“

Mýlil by jsi se však, kdybys myslil, že jsem litowal swé dnešní cesty. Za nesnázi utrpenau hojně odplaty jsem došel. Slitný Šwejcar, získán jsa německým pozdrawením, dowedl mne přes nádherné schody síní králowskau (scala regia) do Sixtinské kaple. Zde jsem stál we škole malířůw (takť jmenují umělci tu kapli), tam, kde Michel-Angiolo po 20 měsících při uzavřených dwerích prwní freska swá hotowil, aby dokázal swým záwistníkům, že jest také mistrem w umění malířském, aby počátek učinil k osmiletým dílům, která zde konal za panowání sedmi papežů.

W pozadí oltáře wyobrazen jest na stěně štětcem jeho *poslední saud*; wěčný Saudce w sláwě, wywolení w plesu, zawrzení w hrůze, jewící se na rozličných stupních a w rozličných způsobech. Na stropě předstaweni jsau od něho někteří přiběhowé z prwní knihy Mojžíšowy, welcí prorokowé a Sybilly, malby to přewelké ceny. Lewau stěnu kaple zdobí *Signorellůw* Mojžíš s Seforau, *Boticellůw* Mojžíš w boji s pastýři Madianskými, a jiné události národu židowského se týkající, jedny od dwau výše jmenowaných mistrůw, druhé od *Cosima Roselli*-ho. Prawau stěnu krášli křest Páně od *Perugina*, pokašení Spasitele od *Boticelli*-ho, powolání apoštolů Ondřeje a Petra od *Ghirlandaja*, Pán Ježíš jak wyučuje apoštolý na hoře Galli-lejské, od *Roselli*-ho, a Spasitel jak odewzdává klíče králowstwí nebeského, opět od *Perugina*.

Mezi tím, co na se pautály pozornost mau obrazy tyto, scházeli se kardinálowé, každý za sebau maje dwa wlečkaře (caudatario); spolu také přicházeli patriarchowé, arcibiskupowé, biskupowé, praláti, conservatori a generálowé rozličných řádů s dosti četným průwodem duchowních. Prystěr u wnitř prázdná, po stranách u stěn se brzy naplnila. Na sedadlech stkwostných, na konci co dwojí *La* se sbíhajících, usedli kardinálowé; u nohau umístil se každému sluha s červeným biretem; za kardinály ostatní duchowní w důstojnostech vyšších nižších postaweni, se shromáždili. Za železným mřížením, prystěr od ostatní kaple dělicím, dvě řady stolic s průchodem u prostřed, obsazeny byly dosti četně swětským lidem, wíce cizim než domácím: epištolní strana pohlawim ženským, ewangelní mužským; w ložích pak na konci kaple wynikajících nad ostatní místa, potažených drahau látkau barwy modré, a ustanowených jen audům panujících rodin, nejvyššímu panstwu, bylo posawáde prázdnó. Wchod a průchod až k mřížení ostríhali Šwejcarowé, oděni w pancíře lesklé s halapartnami ráznými w rukau. K 11. hodině přišel i sw. otec w biskupském rauchu, w mitře bílé, w pluvialu, u prostřed dwau kardinálů s komonstwem swým. Požehnaw přítomné, wykonal modlitbu krátkau u oltáře, načež na stolec pontifkální zasedl. Jasným hlasem říkal přípravu ke mši swaté, a když po ní kardinálowé přistupowali k políbení ruky, zněly welebné žalmy z kůru. Kardinál slaužil mši swatau, prowázenau jediné dojímawým choralem, prostým wšeho koketowání se zpěwy operními. Služby Boží odbywaly se ne jiným řádem, než jak u nás, když u přítomnosti wrchního pastýře některý z duchowních důstojníků swatá tajemstwí koná. Při konfiteor, kredo a pozdwihowání zdwihli se kardinálowé ze sedadel swých a u prostřed prystěře na kolena se uwrhli. Po

ewangelium teprw kázání bylo; mezi pozdwihowáním umlkly wšecky zpěwy, w swatě tichosti ozýwalo se toliko slabé znění zwonku. Mše swatá skončila se průwodem do *kaple Sw.-Pawelské*. Sw. otec nesl sám Nejsvětější Swátost. Pewným krokem kráčel vážný stařeček, otec wěřících, pln pokory a wraucí pobožnosti. Wida jej tak blízko okolo mne jdaucího a nesaucího Pána zástupůw nebeských, Spasitele swého, nemohuť hrubě ani wyslowiti, co jsem cítil. Nebe i země, Pán i Jeho náměstek a slůha působili na mne, a srdce mé roznicené city nebeskými naplnila hluboká úcta. Cítil jsem i tu, jak blaze jest býti katolikiem! — W kapli byla Welebná Swátost wystawena k pobožnosti trvajici 40 hodin. Tisicerá swětla mihala se na oltáři, okolo Swětla wšech swětél, a bez konce se množila; orážejíce se o zrcadla zde k tomu konci uprawná podlé náwrhu Berniniho. Welebný to a wýznamný-tě pohled. Nasytiw tim swé oko, a očerstwiw swau duši, pospíchal jsem celý potěšený domů. Tenkrátě však nebylo to pěšky, neb nechtě uběhnauti do nowých nesnázi, wsedl jsem do wozu nejprwnějšího, jenž se mi namanul.

k. Fr. D.

Pomoc býwá často blízko nauze.

D Mysliku, sedláku z Zálesí, šeptali si lidé starj, mladj, že umj wje než hrách wariti. Mysliť to slyšel také, zasmál se, a prawil, že to nenj wěc snadná, každy hrách uwariti. Ostatně nechal lidi mlumiti, hleděl k swému hospodářstwj, a sšlo mu wšeccko gako z wody; geho zdrawy dobytek gen kyznul; stohy slámy stály na dwore; stodola byla po žnjch obiljm, hůra zelenau pjej napěchována; na sypce leželo gessť starého obilj, co by přes hromnice na chléb stačilo, a w zahradě na půlnočnj a západnj straně wysokau zdj, k wýchodu barwenými latěmi w zděných piljřich a k gihu, kdež se sausedem Kolihau mezowal, živým plotem ohražené — stálo mladých, bůgných stromků, krásným owocem hustě promitých, až se srdce smálo. Slowem, u Myslika bylo widěti, kam gen oko padlo, hogné Boží požehnánj; w sednici panowal úklid a čistota; hospodyně, čeled, děti, wšeccko konalo bez hluku a powyku swau práci wesele gako hodiny. Gedneho wšak — peněz Mysliť neměl; nikoli že by tomu byl wěřil, aby peníze smrt byly, ale že teprw patnácte lét hospodařil, nápadnjky wybýwal, chlěwy a stodolu stawěl, na počátku swého hospodařenj s negednjm nestěstjím se potkal, a pak gessť dluhy zaprawowati musel: proto ale předce niědy k tomu nedopustil, aby na něm úřad daně a poplatky wogákem wymáhati musil.

Byl by mohl Mysliť nešťastněgšjim obywatel na mé osadě býti, kdyby gen záwist a nepřjzeň

lidšká geho pokog a štěstj byly nekalily. Powj dali o něm, když hospodářstwj ugjmál, že za rok a neydele we dwauch létech kolečka ostrauhá a s mossnau žebráckau ze Zálesí se wysťehuge. Mysliť se totiž dopustil té, gak prawili, slepoty, že si nepogal Kateřinu, bohateho Zálesšského rychtáře Pletáka dceru, za manželku, která se mu s welikým wěnem nabjzela: ale wšsemi Zálesšskými dcerkami pohrdnul a z Libic Marii, gednu z pěti dcer owdowělé chalupnice Bohomilky, sobě obljbil, s kterauž co dostal, to kromě dwau pilných a opatrných rukau, s poctiwým gměnem a nábožným srdcem, ani za řeč nestálo. Proto mu wšickni Zálesšstj proroci gž napřed gistau žebroutu předpowj dali. Mysliť ale počal we dwau letech důkladně stodolu i chlěwy stawěti, důkladněgi než ge sám rychtář byl wystawěl, a — nestěhowal se ani nezebral. Z křičeli, že ge marnotratnjkem, a popíchowali bljzké i zdálené nápadnjky Mysliťkowny, aby se o swé nápady, podjly a giné záwady na geho statku pogistěné, ucházeli. Tu byl Mysliť owšem w úžku; netratiť ale myslí, a nassel pomoc, proto že gi podlé swého hluboko wkořeněného přjswj na bljzku hledal. »Gá,« prawil sám k sobě, »pomáhám mému statku; statek musí zase pomoci mně!« Šel na úřad; wyprosil si nestranne, přjsažné sádcce, kterj by geho statek sadili, a na to sazenj wydlužil se peněz šrotěch, právě čjm by neyduťerněgšji upominatele upokogil, a s druhými se zatjm o lhůty urownal, kterj newědauce, kam by swé peníze bezpečněgi na ten čas uložili, raděgi u spráwného Mysliťka ge widěli, než by ge mrtwé do truhly byli zawjrali.

Když se tento úklad nepřátelům nasšeho Mysliťka nepowedl, chtěli mu těžkau přj nohy podtrhnauti. Mysliť byl malým teprw pacholetem, když geho otcí statek wyhořel; stalo-li se to kladeným ohněm, nebo neopatrností, nebo neyspš znětm zelené, za wlhka sklizené pjce, newj se do dneška. Dheň se wšak žnal w noci, tak že geho rodiče z neyhlubšjho spanj praskotem gž nad sebau horaucjho stropu wytrženi, sotwa času nalezli, swé děti a koně z plamene wychwátiti; druhé wšeccko lehlo popelem. W té nauzi nabjdnul se starému Mysliťkowi saused Kaukal s patnácti sty zlatými ku pomoci, paskli mu do oplacenj pole »na širokém« a lauku »pod homolj,« užjwati powolj. Byly to krussné wýminky! Lauka dáwala čtyry wozy owějšo sena i w prostřednjch létech; a na Širokú padlo pět krců psenice, kteráž, ať bylo sucho neb mokro, sobě rowné w celé wši nemjwala. Cítil to starý Mysliť dobře, že Kaukala křestanská láska k geho spáleništi newedla; ale kdo se topi, trjřky se chytá, a Mysliť se skutečně topil, ne síce u wodě, ale w hlubokém gezeře hoře a bjdy. Protož nerozmýšleje se dlaho, wyhotowil Kaukalowi upšánj na peněžité síce auroky, ústně ale zawázal se pod swau ctj před swědky, že požádanau půdu do oplacenj Kau-

kalowi místo peněžních úroků v užívání pustí. Ne-trvalo však ani dvě léta, a starý Myslík poznal to ze vlastní skřípnosti, že se mu bez té postaupené půdy gest sice možná na statku při skromnosti udržeti, nikoliv ale dluhy uplácti nebo děti opatřiti. Pro- tož dnem nocí jen o to usiloval, aby dluh Kauka- lowi zapravil, což se mu v šesti letech tak dalece podařilo, že přidlužil se na úřadu šest set zlatých a tři sta u sauseda Kolihy, svého věřitele vydríducha negen dočista vyplatil, ano z pauhé dobroty a z nez- smyslné bázně před saudy i po oplacení gestě pole »na širokém« na rok v užívání nechal; poněvadž tento na chytrou hrage a wida snažnost Myslíkowu o za- placení dluhu, právě před rokem pole hnogem postří- kal, a tudíž si gestě druhau sji na něm swogil.

Celá weš to věděla, a nebylo, kdoby se ten- frát na tvrdého Kaukala byl nemrzel. W starostech ale, w gahých nebožtík Myslík swůg život po wyho- ření trávil, w churawosti, kterau si welikým námá- háním po ohni byl utržil, a nejwíce pro vlastní swau poctiwość a swědomitość, že gednage s bližním, nikdy klamu nebo lsti na mysl neměl, zapomněl, k neštěstí! upřánj své při sřládání peněz u Pletáka na stole, aniž se kdy wíce po něm pjdil. —

(Pokračování budoucně.)

Obrazy ze života Církwe katolické.

2.

Wítězstwím císaře Konstantia, obrácením jeho k wíře křesťanské dosáhla Církew moci a vlády po celé říši. Po všech městech počaly jsau se lesknouti krásné, nádherné chrámy, we všech sta- wech množil se počet wyznawačů wíry w Krista Ježíše; chrámy, obětnice a oltáře pohanské, po- zbywše podpory panownikowý, stály opuštěny, a rozsypaly se misty w zříceniny, misty promě- ňowaly se w swatyně křesťanské. K této walné změně tim welice přispěl císař, an dal na jewo, že sám se pohanstwí odřiká, i ač každému na wůli pauští, zůstati pohanem, že owšem sobě přeje, aby národ následowal příkladu panowníka swého. Prohlásil se takto za příznivce wíry, zároveň weřejně oswědčil, že žádaje sobě w pokoji spra- wowati lid swůj, blaudícím téhož co prawowěrným pokoje přeje i welí, aby každý, pohan i křesťan, žiw byl wedlé přesvědčení swého, aniž druh druhu činil jakých těžkostí. Neopominul pak také po- wzbuzowati křesťany, aby nepřestáwajice na pau- hém toliko kázání a ohlašowání slova Božího, vše- možně o to usilowali, přesvědčiti pohany, že jest w každém ohledu žádauci věci, křesťanem býti. — Takowéto výroky, weřejně wydané od císaře, při- zeň, jakowěz u něho pohané obrácení požíwali, wážnost, kterauž měl k biskupům a kněžstwú, snaž- nost o wystawení a zwelebení všemožné křesťan-

ských chrámů, při čemž stříbra, zlata, drahého kamení a wszelikého nákladu nic nešetřil, wábily jsau do Církwe zástupy lidí, kteřížto sic o nábo- ženstwí tuze mnoho nestáli. A tak při tom při všem mohla Církew slušně vzdychati s Isaiášem: „Pane, rozmnožil jsi národ, ale nerozmnožil's we- seli!“ — Mezi haufy přihlašujících se k Církwi a dáwajících se křtiti bylo mnoho bidných, nič- mných lidí, kteří pro časný toliko zisk do Církwe se derauce, břemenem jí se stali. Zatím pustly mo- dlářské chrámy, ano pohané chtějice se zawděčiti císaři, sami o swé ujmě bořili je: zároveň s nimi rozpadáwalo se pohanstwí, a starý swět do hrobu swého dopadáwal. Duch tohoto hynauciho swěta hleděl se owšem brániti proti wítězné wíře Syna Bo- žího, tu we srdcích upřímných pohanůw a hrdých mudrákůw starowěkých se ukrýwaje, tam opět w životě neupřímných, a jen jako na oko k Církwi se znajících pokřtěnců záhubné owoce wydáwaje. Nebyloť tedy Církwi starosti a práce za vlády Konstantinowý; jediné způsob úkolu a působení jejího poněkud se změnil; usilowání její k tomu se musilo obrátiti, aby swěřené jí od Krista Pána nebeské dědictwí proti škodné moci ducha po- hanského, mysl nedozrálých dětí jejich porušuji- cího, šťastně uchránila, a duchem Kristowým roz- manité protiwné tyto žiwly opanowala i pronikla. Těžká to práce, těžší takorba, než bylo prwnější rozšiřowání wíry křesťanské mezi samými pauhými pohany. Odtud pak sobě wyswětliti možná, že, obzřetě na východě, působení Církwe na okolní národy skoro po tři sta let není téměř ani mnoho patrné. Byloť zajisté doma co dělati, a ti nejušlech- tilejší mužowé, důstojní státi po boku swatým apoštolům: Sw. Athanasius, Basilius, Cyrill z Ale- xandrie a Cyrill Jerusalemský, Efrem Sýrský, Jan Zlatoústý, Řehoř Nazianzenský i Nyssenský bez ustání pracujice pro králowstwí Boží we východní říši nowo-římské, nemohli péce swé hrubě wěno- wati sausedním národům. Byloť to wěru neweselé časy. Semeno swárů a různic, wyniklé z nešťas- ných bludůw hrdého Aria, jenž Krista Pána Synem Božím býti popíral, nalezlo w mysli řecké kyprau půdu. Císařowé téměř všickni pletli se do těchto neblahých pútek a hádek. Dwůr jejich stal se žalostným rydištěm podiwných lidí. Mezi křesťany ubýwalo lásky, hynula wíra, množily se neřesti. Pohané pozůstali mstili se, kde a jak jen mohli, nad nimi, pro dotčené swáry a neřesti jejich po- tupujice wszelíak wiru Boží. — Kdo to powáží, do- wedeť pak slušně oceniti weliké zásluhy swatých oněch učitelů církewních a biskupů, kteříž u pro- střed diwné směsice této neustáwali ohražowati, wzděláwati a štěpowati drahau winici Páně. — Awšak nicméně i na východě při wszelikých ne-

hodách Církew Boží se rozšiřovala i rostla. Prvé zajisté, než se stal křesťanem císař Konstantin, počali jsau se k wíře Kristowě winauti kmenowé národu Gothůw, kteří však později zároveň s Wandaly k bludům Ariowým přistaupiwše, Církwi swaté těžké nátisky činili. Za Konstantina obrátili se *Iberowé*, národ na horách Kawkazských, ku Kristu. Nábožná zajatá křesťanka žiwotem swým získala nejprvé vážnost, a pak diwem Božské milosti naklonila srdce tohoto polodiwého národu, že sám u císaře Konstantina žádal o kněze křesťanské. Z Iberie rozcházelo se nebeské světlo sw. ewangelium po krajinách a národech okolních. — W *Armenii*, kdež, jak praweno, první základy wíry swaté sami swatí apoštolowé byli položili, obrátil se posléze při počátku čtvrtého století sám král *Tiridat*, a w národě tomto počala zároveň s úplným wítězstwím wíry křesťanské též i vzdělanost i mravní síla krásně a utěšeně kwěsti. Láska ku Kristu Pánu a věčné pravdě slow Jeho w srdci národu tohoto tak hluboké pustila kořeny, že w boji proti Peršanům w pátém století wiru swau s hrdinskau myslí hájil a spolu s pomocí Boží i samostatnost i swobodu sobě uhájil. — W *Persii* owšem právě proto, že císařowé římsí wiru křesťanskau pod ochranu swau byli přijali, tím wětší proti křesťanům zášť a nenáwist se zmočila, a tisícowé zpečetili lásku swau ku Kristu Pánu smrti mučednickau. — Působením Konstantinowým zmáhala se Církew tudíž i mezi *Arabským* národem, anobrž knížata i králowé arabští obraceli se na wiru. Tak dozráli i w těchto končinách hrdinowé, kteří w šestém století w pronásledowání od Židů způsobeném, krew swau wycedili pro Ježíše Krista, Spasitele swého. — Též doby kwetlo již také w *Abessynii*, vlasti africké, náboženství Kristowo. Dwa swatí mládenci a bratři, *Frumentius* a *Eberus*, rodem z Tyru, plawíce se se strýcem swým Meropem z Indie do vlasti, upadli do zajetí diwokých Mauřenínů Abešinských. Všickni společníci jejich pobiti jsau, oni jediní zachováni při žiwotu, dostali se za otroky ku králi. Dobywše sobě důvěry, přízně a lásky u pána swého, stali se předními služebníky jeho. S pomocí Boží vyplnila se posléze nejwřelejší tauha těchto swatých duší. Král i národ nabyli ochoty a lásky k wíře, kterauž jim wýteční tito dva bratři zwěstowali. Frumentius odešel s vůlí králowskou do Alexandrie pro kněze, a od sw. Athanasia sám, ač bezděky, byw za biskupa posvěcen, nawrátil se do nové své vlasti a dokonil tu krásné a wznešené dílo Boží.

A toť jsau znamenitější prospěchy Církwe swaté na východě. Wíce než tuto stalo se během třech století w západních krajinách ewropejských.

(Pokračování budaucně.)

Rozjímání slow Krista Pána:

„Že ze swěta nejste, proto nenáwidí wás swět.“

(Jan XI. 19.)

(Pokračování.)

Na omyslu wšak byl by člověk, domýšleje se, že naprosto nemožno by bylo, u těchto nešťastných pánů swětáků chvály, přízně a lásky dogiti. Magji i oni srdce k přátelství a milování náchylné.

Chtěli by tedy který křesťan a zegména kněz některý lásku a příjeň takowýchto lidí, gať z první tak i z druhé stránky, si dobyti, a nenáwisti gegich, haně, potupě a pohrdánj ugiti: nic tak hrubě ne snadného netřeba mu počínati. Hlediz gen, aby učenj wjry, kteréž Církew Páně předkládá, zláští ty hrozivější články, něco malíčko přistřihl, aneb netraufáři si, aspoň o nich mlčel; zláští ale od té welemocným panem swětem tak přezděné zahořanské čili určitěgi papeženské powěry upustiť, že by spasenj nebylo lze dogiti, leč gen w samé katolické Církwi; a raděgi přivolug, ať si má člověk duchownj ten kabát třeba i po turečku neb bramjnsku, aneb po kterékoli z oněch sta a několik mód odpadlických přistřiženj, že bez překážky i on wegde a za stůl sedne w králowství Božjm. Spolu pak také i tu zpozdlau, gať se jim zdá, nešwaru mimo sebe pustiť, že by wšickni článkowé zgewenj Páně byli as co krásnj řetěz, z něhož ugměšli článek gedinj, řetěz přestává býti tím, kterýmž byl, to gest wjrau Kristowau. Posléz wěz, že pak nesmjš zůstatí na půl cestě. Aby se jim zachowal, učenj zase mravnj na přísněgí kázeň doléhagjci wypustiť; zláští na přísné zachowáwanj přikázanj Církwe, na posty, mrtwenj těla a káránj geho, na častěgí modlitbu a rozjímánj, na obětowánj i práce i trplosti mnoho nedržíť, ale tak raděgi těš, že gedno upřjmné wzdechnutj ku Pánu horny dolh dosadj; cwičenj se w nábožnosti, dokonce takowá, která právě pod smrtelným hřjchem přikázána negsau, zlehčug neb i tup, a w posměch takowé uwáděti domolug, aneb, dáli se, časem k tomu i sám slowjčko přiden; kde wšak o wadách času toho obychegných zmjnká se stane, tu w čas pomlč, a tak nešťiplawý náčinek showjwarého promjgenj přilož, aneb raděgi rozličné ty přjmetky hlavnjch oněch duchownjch náhnetů, kde se dá, na dobrau stranu wykláden, a chceš-li wjce učiniti, také i sám chutě přisáhni, a přjgemnjch těch sladkostí spolu s nimi okausseg. To pak čině, budiz tím gíť, že diw bude a znamenj nebeské, pakli by sobě negen druhau, ale i wjce gestě první onu swětákůw stranu nenaflonil, a oni aby tebe za ošwyceného a způsobného mužjka newyháflili!

Al! tatoť gest cesta, po kteréž powjzdy a zláští za těchto časů mnohým ze swěta toho lze se wyborně

zachowati, a lásky, přízně i chvály valné dosjci. Dvsem žei křesťanu, genž by tu cestu sobě oblíbil, nezvaný a nemilý ten host, kterému obyčejně své domj říkáme, časem svým mdloby gafeři a křeče přimodj. Ale proti těmto podá ti pan swět chutě swoge léfy; z těchto pak býwá nad giné wsefchy aučinli wěgšji ten, kdž se každý den silný darwek na prássef upravené slabosti lidšé a na to několiť kapet sílice ze swětácké oswěty wezme a požije. A wúbec musí se také zmáhati, aby na cestě té se nezařawowal, ale wykázané pokroky činil, ginák zagistě na příjez a pochwalu swěta nesměl by pomysliti, a spjšse gen posměchu toho by se dodělal, »že prý chudák začal, začal — ale že slaboch gest!«

(Dokončenj budaucně.)

Cirkewní zpráwy.

Z Ameriky. Lidnatost w sewerních swobodných obcích náramně se množi, tak že již na 16,910,000 duší wzrostla. Zároveň zmáhá se tu působení wíry a cirkwe katolické až milo, tak sice, že se rozsewačům slova Božího w rozlehlých krajinách těchto nesmírné pole otwírá, a žeň žadauci se chystá. Katolíků jest we všech obcích bez mála dwa miliony, nad nimiž nyní w 26 biskupských osadách 24 biskupůw, 2 koadjutorowé (pomocníci biskupšti), arcibiskupa Baltimorského majíce w čele, wrchní spráwu duchowní drží. Kněží jest 834 a kostelů 812. Kterak se tu Cirkew welice zmohla, odtud již sauditi lze, že ještě před 10 lety katolíci toliko 300 chrámů, 373 kněží a 12 biskupů měli. Následující zpráwa, podaná w ewangelických nowinách cirkewních, w radostné jistotě o zdaru tomtu swaté wíry naši nemálo nás potvrzuje. . . »Jeť wúbec známo,« prawi tam dopisowatel protestantský, »kterak se Cirkew katolická od některého času w Americe zakořenila. Jednotliwé protestantské sbory rozmanitých jmen a wyznání ustawičně se drobí a slabnau, wespolek mezi sebau w trpkých swárech a různicích žijíce. Zatím stojí tu Cirkew katolická jako jeden muž, jako jedno žiwé tělo, opanované jedním duchem, a s pewným, jasným wědomím směrujíc k jednomu cíli, bez hluku a křiku činí pokroky widitelné. Do nedáwna proti wšelikým nářkům a náběhům nepřátelským neodpowěděla ani slowa na obranu, za to však setrwáwajíc w pewné, železné sauslednosti swé, rok po roce hranice swé rozšiřuje a nowé půdy dobýwá. — Od desíti let zpateronásobnil se počet dělníkůw, údůw a ústawůw jejích. We Filadelfii u p. byli před 5 lety jen 4 chrámy, teď jest jich tam 14. — Kněžstwo, stojící pod metropolitní správau arcibiskupa Baltimorského a 26 biskupy, má k sobě lid náchylný a poslušný. W semenistích duchownických, jichž jest 21, wychowáwa se hojný počet budaucích kněží; w 25 kolejích a školách učí Jesowité; wybórné zřízení ústawů těchto a w poměru důkladné wědecké wychowáwání, jakowéhož se tu mládeži dostáwá, wábí do nich netoliko množstwi žáků katolických, nýbrž i mnohé protestantské mládence. Málo který wyjde odsud, leč načichlý římským duchem. Pro wychowání ženské mládeže jest 36 klášterů panenských, a mimo to 63 pod katolickau správau stojících ústawů. Že se w nich

o zdárné wychowání wybórná péče wede, dáwají tam netoliko katolické rodiny, nýbrž i protestantské dcery swé. Zdát se sice na pohled, jako by tu žádných ku prospěchu římské cirkwe čelících směrů nebylo: awšak málo která díwka wystaupí odsud, na níž by při té owšem přílišně prosté wstřízliwělosti puritanské a k časným hmotným wyhodám obracené snaze lidí wůkol ní, byla welice nepůsobila moc poetických, dušejemných žiwlů wíry katolické, kteréž wšecky dřimající sympathy ženské mysli probuzují. — Dále dokládá týž dopisowatel, že Cirkew, obzlastě přicházející do Ameriky, německé protestanty získati hledí, krásné chrámy, obzlastě w pomorských městech stawí, a nejwice w New-Yorku protestanty we smíšených manželstwach přiwábiti umí. »U přítomnosti mé,« prawi, »byl w Baltimore dostawen, otewřen a wyswěcen nowý nádherný a okrášený chrám w gothickém slohu. W New-Yorku stawí se dwa ohromné kláštery, jeden pro mnichy, druhý pro panny. Pastor luteránský w dotčeném tomtu městě mnoho prý již zkusil trpkostí za příčinau odwracowání se oweček jeho, dáwajících se do owčince katolického.« — Dopisowatel Berlinský těši se však tím, že za jedno čelnější cirkwe protestantské různých jmen a wyznání učinily spolek, aby se tau měrau proti působení katolické cirkwe odpor položil; a za druhé, že republikánský duch cirkwi katolické wzniknauti nedá, nýbrž wíce, než se posud stalo, proti hierarchii se zdwihne. — Co se nás katolíků tkne, myť můžeme zarmaucenému dopisowateli Berlinskému tuto potěchu přáti, — a sami též owšem bezpečněji o něco naději se těšiti, že ani učiněné spolky ani duch republikánský Cirkwi naši mnoho neuškodí, tím méně ji zmůže, alebrž že přijde čas, kdežto, wedle slow Páně, i w Americe bude jeden owčinec a jeden pastýř a Cirkew katolická matkau — všech křesťanů. —

Z Říma. Býwát to na swětě jako přirozené, že se všechněm lidem nikdo tak snadno nezachowá. Bylot by také, ať wíce nedíme, zpozdlí, přízně u všech lidí se nadíti. Pokud bude kaukol mezi pšenici, a lidé dobří, maudří mezi pošetilými a zlými, ani angel, ať nedíme Bůh, se všem nezalíbí. Widíme to také při nynějším sw. Otcí našem Piowi IX. Každý prawý katolík musí Pánu Bohu děkowati za tu hlavu, kteráž Cirkwi swaté dáti ráčil, kdežto i poctiwí jinowěrci, widauce skutky jeho, nemohau jinak, leč s úctau hleděti k Otcí wěřících a náměstku sw. Petra. Než prawě některé skutky téhož swatého Otee nechť se některým lidem libiti. Tak se stalo před nedáwným časem, že wyslanec od jedné mocnosti, ubíraje se Římem do wlasti, měl u něho audienci. Při té příležitosti osmělil se podobotknauti, kterak se obáwá, aby přílišná dobrotu swatého Otee a některá ustanowení jeho zlých následků neměly. Než swatý Otec powstana s newýslovnau důstojností, a ukázaw prstem na kříž stojící před ním, wece: »Ecce principium et finis! (Hle počátek a konec.) Činíť mi křiwdu, kdož se domníwá, jako bych se snad w ustanoweních swých swobodnické straně wěsti dáwal; wůdcem, kteréhož následují, jest Ten, Jehož obraz tuto widíte. Což medle učinil jsem, čím byste osprawednil onen úsudek swůj? Jaké nařízení wydal jsem, ježto by se nemusilo uznati za opravu konečně potřebnau?« — Důstojná-tě to odpowěd na důstojného náměstka Kristowa na zemi a nejwyššího pastýře swaté cirkwe naší.

BLAHOŽES

Číslo 15.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu w knihkupectví wdo-
wy Schulzowé w Je-
suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wacław Štulc,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl
leta 1 zl., na celý rok
2 zl. stří. přijímá se
u vydawatele č. 552
na Dobytčím trhu —
w knihkupectví Šul-
cowském w Praze —
i we všech řádných
knihkupectvích.

W komissí u wdo-
wy **Schulzowé**
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XIV. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XIV. po sv. Duchu. — Pomoc bývá často blízko
nauze. — Obrazy ze života Cirkwe katolické. — Rozjímání
slov Krista Pána. — Církevní zprávy. — Literární zprávy.

Dne 29. srpna.

Řeč na neděli XIV. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. VI. 24—33.

Za obzřetnější štěstí kladau sobě lidé, pokud se
jim dostalo služby u vzácného a dobrého některého
pána. Sprostého wábí hogná mzda, že se dere
o službu, že neseťrj proseb, sbání přátelé i přimluwěj,
anobř mnohdy krew i život na to sázi, aby se stal
služebnjkem w domě panském. Lidé z wyššjich stawů,
hrabata, knížata, gimž se kořj zástupowé, za welikau
čest sobě wáží, pakli se službau w paláci a komnatách
králowštych honositi směgji. Gaké to tedy štěstí a gaká
čest pro nás, B. M., že nás učinil swrchowaný
Pán nebes i země, nebeský Dtec a wěčný Bůh náš
služebnjky swými! Prwnj křesťanský král w zemi an-
glické, Ethelbert, wyznáwal s radostí, »že gest ge-
diné proto králem, aby králi králů celau duffj slau-
žil«: i negsmelž my proto lidmi, abychom gakožto
mladšj bratrj angelů, byli služebnjky nebeského Pána
a krále? »Slaužití Bohu,« — dokládá wšim prá-
wem sw. Řehoř, — »tolik co kralowati gest:« —
kdo z nás by tedy neděkowal Hospodinu, že nás tak
powyšil, že udůstognil nás, býti sluhami Geho?
Slaužití Bohu gest tak snadno: nebo bříme
Geho gest lehtë, přikázanj Geho negsau těžká, Dni
nesložj na nás, čehož bychom nemohli sněsti; slau-
žití Pánu gest tak mýlo: »lepšj gest zagisté, gakž
dj sw. Dawid, geden den w sijnch Hospodinowých
nad tisíce; slaužití otcí wšj lásky, gest tak
wýhodno a užitečno: Geho pokog, a požehnánj, Geho

nebe, Geho láska gest zagisté odpłatau služebnjků
Geho: kdo tedy z nás by se neradowal, moha se
honositi, že geg přigal Hospodin Bůh zástupůw ne-
beských do služby své? — A předce pohřjchu! na-
počtali bychom na sta i na tisíce lidí mezi námi,
kterjž ani na to nemysli, gaké slawné gest powolánj
gegich, — kterj neděfugi Pánu, že ge postavil za
služebnjky své; — kterj na opak pohrdse tauto nad
giné slawněgšj, radošněgšj a blahodarněgšj službau,
dawse z nj wýpowěd nebes králi, a odtrhsse se od
Boha, tak žiwí gsau, gako by nebylo pána nad
námi, tak sobě počínagi, že nad nimi, gako neseťa-
stnými otroky těla, swěta, pekla samo nebe bolestně
pláče. S bohdenž by nikdo z nás na tuto cestu ne-
zablaudil, — nikdo z nás neuwáží na zlořečené této
dráže k propasti záhuby wěčné! — Než ku propasti této
i z giné strany weđe cesta. Gsať lidé, kterj w po-
diwné gakěsi opatrnosti libugj sobě. »Něco tělu a swětu,
něco nebi a Bohu; půl tomu, půl onomu!« gest
heslem gegich, aby ani u Boha z počtu služebnjků
nebyli wywrženi, ani u swěta nepožbyli přjzně a lásky.
Awšak tato opatrnost, D. D., gest dcerau žalostného
bludu, gest matkau gisté zkázy; běda tomu kdo srdce
gj swěřil, weta po spasenj, kdo w nj setrwá až do
konce. Nebo nenjž to sám Pán Jezš, kterjž
w předloženém dnešním ewangelium wýstrahu nám
dává před nj, an dj: Žádný nemůže dvěma
pánům slaužiti. Nebo zagisté gednoho ne-
nawiděti bude a druhého milowati, aneb
gednoho strpj a druhým pohrdne. Slowa tato

gsau Božim slowem; nelzeť tedy pochybowati o prawdě gegich; maudrý křesťan držel by se gich, byť si třebaš rozumem swým hned celý význam gegich nenahlížel. Awssak co tu praweno ústy Páně, může i dítě nahlednauti. Ěi gest možná, aby člověk oči k nebi měl upřené, zároveň ale tímž zrakem pronikal hlubiny mořské? Ěi gest možná, aby rukau swau milostné křijtj do země sázel, zároveň ale tauž rukau wytřnal ratolesti stromu, nad hlawau se klenaujcjo? — Ěi gest možná, aby tauž nohau zároveň po dwau rozličných, od sebe se rozbíhajících cestách krácel? — A byť wšedny tyto nemožné věci možnými se staly, nikdy na věky nebude možné, aby člověk zároveň slaužil Bohu — a kterému kóli z oněch protiwnjšků Páně. Aneb mám snad připomenauti wám, B. M., co to gest slaužiti — co služba žádá od toho, kdož gest w nj? Než wy sami dobře wíte, že wůle pánowa gest služebnjšků zákonem; geho ruce a síla, geho srdce a láska každé doby, dnem i nocí náležejí tomu, komu slaužiti se zawázal. Ade tedy a odpud by se wzala možnost, aby člověk byl služebnjškem dwau tak rozdílných pánů, gačo gest Bůh a tělo — Bůh a swět — Bůh a ďábel? — Bůh welj, aby člověk, žiw gsa na zemi, neposskwrněným se zachowával od tohoto swěta (sw. Jak. I. 27); aby očištw se od wěcí zlych byl nádobau poswěcenau ke cti a užitečnau Pánu, hotowau ke wšelikému skutku dobrému; aby waruge se žádostj mládenčjch, následowal spravedlnosti wjry, lásky a pokoge (2 Tim. II.): i nestogi-li, nekáželi tomu na odpor tělo, swět a ďábel? Bůh welj: »Synu deň mi srdce swé,« — i swět i ďábel ge žádá. Bůh káže: zamilug sobě pokoru, střidmost: — tělo, swět a ďábel ti lichotj, že negsi čerwem, aby se kotil; hrozj, že žiwot twůg bude newesělý a strápený, pakli sobě pokorně a střidně wěsti budeš. — Bůh tebe napominá: Zapři se sám (Mat. XVI. 24); tělo swět a ďábel radj tobě: užig wšeho, gač gen můžeš, ufog wšelikau žádost, a opog se každa rozkossj; nač ti ginák ten žiwot.« — Bůh tě wyzývá: Bezmi křjž swůg (Mat. XVI. 24): a tělo, swět a ďábel radj tobě: zawrz geg od sebe, odwrať se, utec od něho. Bůh ti ukazuje k nebi, že gest twým domowem a twau wlastj; »těch wěcí, které swrchu gsau hledente, o wěci které swrchu gsau pečugte, a ne o ty, které gsau na zemi, gest slowo a rozkaz geho« (Kol. III. 1. 2.): tělo, swět, ďábel tě māmj, gačo by nebe bylo toliko bágkau, země gediným rágem, rozkosse gegj gedinau blaženostj. Kterak tedy možná, činiti, co welj Bůh, wěčný Pán náš, a řiditi se zároveň dle wůle protiwnjšků Geho? — Ah, wlastnj rozum zwěstuge nám, zawazuje nás, abychom djky wzdali Panu Jezjssi, že nám pro wýstrahu odkryl onu prawdu wěcnau, an powědel: Žádný nemůže dwěma pánům slaužiti, Nebo zagisté gednoho bude nenawiděti

a druhého milowati, gednoho strpj a druhým pohrdne. A wjme-li to gisté a bezpečně, B. M., že nelze nikterak, slaužiti zároveň Bohu a mimo i proti wůli Geho — ginému gestě pánu, že nelze ginák, leč buď lásky k Bohu, neb lásky k tělu, swětu, ďáblu se odřjci, že nelze, leč buď Bohem neb protiwnjkem geho pohrdnauti: kdo z nás by směl gestě se rozmyšlet, na kterau stranu náležj se gemu dáti? — Wždyť wjme, kdo nás to stwořil, abychom byli obrazem Geho, řj gest, co gsme i co máme; wjmeť, kdo wykaupil nás, abychom wšickni gedno byli w Něm, milowanj Geho, On sám aby byl w nás (Jan XVII. 21. 26); wjmeť kdo poswětíl nás, aby tělo nasse bylo chrámem, srdce nasse bylo usta-wičným stánkem Geho: a my bychom komu ginému leč tomuto troggedinému Bohu a Pánu swému náležeti a slaužiti, někoho giného poslauchati, někomu ginému mimo a proti wůli Páně mjsta u sebe a práwa nad sebau práti směli? — Odstup to daleko od nás, swrchowaný Pane náš! Pak bychom brali, což Twého gest; mezi zloděgi a laupežnjšky musilo by před twářj Twau zapřáno býti gméno nasse, kletba čekagjci na newděcnjky a zrádce býti by musila hrozným dedictwjm nasšim na wěky. Z uchowey nás před tjmto osudem, uchraniž nás, wěčný Otče a Králi! — Ty sám strpenj měg s námi, nepohrdeň chatrnau službau nasšj, láskau swau naplniž nás, abychom celým srdcem milowali Tebe a ze wšj síly swé slaužili samému Tobě! — Tak, D. D., tak wolejme k Pánu, o to z celé dusse swé se přičinugme, abychom dostáli slowu swému, žiwot a skutkowé nasši aby žiwým důkazem byli, že gsme si k srdci wzali slowa milostiwého Spasitele swého, řkaujcjo: Žádný nemůže dwěma pánům slaužiti, — Bohu, totiž otci wšj prawdy a swatosti, a duchu bludů a neprawosti. Awssak Pán Jezjš netoliko wůbec před tjm duchem, nýbrž i obzlasťe nám tu wýstrahu dáwa, abychom se nezadali we službu otročkau pod krwawý bič ukrutné modly, genž mammon, a zlo-powěstné panj, gežto lakota sluge. Prawjť zagisté: Nemůžete Bohu slaužiti a mammoně. A kdož gest ten mammon, kterémuž zároveň s Bohem nikterak slaužiti nelze? Mammon, welký to pán, kterému křj se tisícowé, wěnujce mu den co den myšlěnkj a žádostj srdce, mozoly rukau, pot i krew těl swých, obětugjce mu hned z rána za swjtánj i pozdě do noci na loži snahu dussj swých, — gest ta mrtwá hrauda země, gest ten běloleklý plech a žlutý prach, gsau statkowé, bohatswj, pokladowé pozemstj. Kdo této modle žádá srdce, kdo se k nj připne lakotnau žádostj srdce swého: ztracen gest pro Boha; neboť neomyšlné, neklamné gest slowo Páně, řkaujc: Nemůžete Bohu slaužiti a mammoně; — kočen zagisté wšedch zlych wěcí gest lakotná žádost, a kterež čtėgj zbohatnauti, upadagi w pokussenj a w osídlo ďáblowo. (1. Tim.

VI. 15, 9.) A zdaž není na tisíce příkladů, v nichž se pravda těchto slov Páně jako v zrcadle odráží? Král Achab žádal srdce své lakotné žádosti po vinici chudého Nabotha: a že mu nechtěl poctivý tento Izraelita dáti dědictví otců svých, rozpálil se král hněvem, a krví nevinného sausea svého zprzil duši svou. (3. Král. XXI.) Je nešťastný Židáš zapomenul na slovo Páně, a mammoně slaužiti nepřestal: stal se zrádcem Mistrů, Pána, Boha svého, a zradiv krev spravedlivou, učiněn gest synem zatracením, kterémuž by lépe bylo, kdyby se byl ani nenarodil. Lakota omámila Annaniasse s Saffrau, že směli chytiti obelhati Ducha swatého: a hle, náhlau smrti pokutowan ge Pán na zemi, powolal nešťastné před soudnou stolicí spravedlnosti své. — A tak, D. D., není národu, není věku, kdež bychom se nepotkávali s důkazy živými, gaktě pravdivé slovo Kristovo, řkauj: Nemůžete Bohu slaužiti a mammoně. — Než co z nás bude, takť mnohý pomysli, nýbrž i powzdechne sobě, co by ze mne bylo, kdybych nedbal o statky a zboží mezdegšji? Mnoholiž medle pořídil bych na tomto světě bez peněz a statků pozemských? Kdo by mi dal pokrmu a jídla, kdybych ge zadarmo žádal? Kdo mi poskytně raucha, pakli nemám, čím bych zaplatil ge? — Kterak tedy učiním zadość slowu Kristowu, genž mi hrozí, že nebude moci slaužiti Bohu, pokud budu o statky pozemské dbáti? genž nám welj: Nepečugte, řkagjce, co budeme gísti aneb co budeme píti anebo čím se budeme odjwati? Neboť toho wšseho hledagj pohané? Ach, owšem pohany malowěrnými byli bychom, nikoli ale uředlnjky Kristovými, kdybychom se trapné péci o jídlo, piti, raucha oddati chtěli. Kdo křesťan pravý, nezaloží nikdy rukau, nezmaří ani gediné slzy své, hledj použití každé chvíle ku práci užitečné. Gemuť ge swaté slovo Boží, gežto welj: Pracug každý rukama swýma, aby měl z čeho uděliti nauzi trojcem (Ef. IV. 28); nebo: Kdo nechce pracowati, nechť negj (2. Theš. III. 10). Dni pracuge ochotně a snažně, wjt zagisté, co gest zahálka, i kterať se protiwi lenoch Hospodinu. Wšsak křesťan spolu nezapomíná nikdy, že Duch swatý přikázal ústy slubů swého sw. Petra: Wšselikau péci uwrhněte na Hospodína. (1. Pet. V. 7.) Pracuge s daufánjm, chrání se křesťan přílišné péce, aby z práce své hogný užitek časný wázil. A nať by také byla tato přílišná péce? Wěrný uředlnjř Krista Pána wj, že gest zbytečná. Dni dobře zná, že se Bůh dobře postaral o wšsecky twory rukau swých, že pečuge o krkawce, že otwírá středře ruku swau, a wšseliký živočich naspuge požehánjm. A ten wšemohauj Dtec, kterýž dal člověku duši nesmrtelnau, odepřel by mu pokrmu k zachowánj žiwota? Ten milostiwý Stworitel, kterýž přiodil duši takowým mistrowským rauchem, gakhým gest tělo nasse,

neměl by péce o náležitý oděw pro tělo toto? Zdalíž není duše, táže se slusně Pán Ježíš, wjce nežli pokrm, a tělo wjce nežli oděw? — Ten neyswětěgšji Pán, kterýž i ptactwo nebeské žiwj a kwtj polnj tau neyrozmanitěgšji krásau sšlechtj a odjwá: ten-liž může zapomenauti na člověka, genž gest korunau tworů wšsech na zemi, kterého málo menšjho angelů učinil a slawau i ctj korunowal, kterýž gest takorřka neypředněgšjim synem milosrdenstwj Geho a lásky? Ah, gen zpozďilec, který newj, že duše gehu gest dražšji nade wšsecko, což gest mimo ni na světě, gen člověk, gežto zapomíná, žeť gest na nebi Dtec, kterýž wj, čeho potřebugi děti gehu na zemi, gen srdce, které neumj důvěrně winauti se k tomu wšsemohaujmu Dci wšji milosti a lásky: můž se moriti zbytečnau péci o to, co bude gísti a píti, nebo čím se bude odjwati. Křesťan pravý chrání se zbytečné péce této tm wjce, poněwadž wj, že gest také posetilá a marná. Aneb nedjli Pán Ježíš: Kdo z wás myslé a trapné péci této se oddawage, může přidati k postawě své loket geden? — A nemůže-li ani sám u sebe něco takowého způsobiti, čím méně dowede poručiti slunci, aby nepálilo, oblakům, aby wydali deště, zemi, aby zlodila úrodu hognau, aby se střidaly teplo a wláha? Ah, marná wšseliká péce lidšlá, pokud gj Bůh nepožehná! Nebude-li Hospodin stawěti domu, nadarmo pracugi, kterj geg stawj! (Zalm CXXI.) Neposkytneli Pán pokrmu, nápoje a oděwu, marné gest wšsecko lidšké pečowánj: a křesťan směl by takowau marnau péci trápit duffi a nedůwěrau zarmucowat Boha? S tohoť neučinj věrný služebnjř Kristůw. Gehoť péce směřuge k tomu toliko, aby se stal hodným synem Dce nebeského, prawým služebnjkem wěčného Boha swého a Pána. Pak daufá celau důwěrau srdce swého na milosrdenstwj Boží, aniž bude zahanben w naděgi své, aniž bude mjtí gakhého nedostatku. Nuže tedy hledme, B. M., ať i my se staneme takowýmto křesťaným; přičinmež se, abychom byli prawými syny Dce nebeského, snažme se býti věrnými služebnjky Páně. Bůh gest wěčným Pánem nassim — nuže, Gemu zaswětime se w službu wěcnau! Slovo Kristowo, rozkaz Geho budiž nassim heslem! Hledyemež, wedlé slowa Geho, králowstwj Božjho a spravedlnosti gehu, pečugme o to, aby wjra i známost prawdy mezi námi rostla, ctnost se rozmáhala, slawa gměna Hospodinowa se šířila — a pak zaslaužime, aby milostj Páně wšse ostatnj bylo i nám přidáno. Amen.

Pomoc býwá často blízko nauze.

(Potracowánj.)

»Schowané se hodj,« prawil sám k sobě Pleták, když byli starý Mysliř s Kaukalem odeslli, a složil upsánj mezi swá písna do almárky. Mysliř i Kaukal

pomřeli; upsánj ale ostalo, a tož upsánj mělo nyní k tomu posloužit, aby mohovitost a spokojenost Zaremjra Myslička (tak se mladý Myslík gmenuge) podvrátily. Kateřina, Pletáková nejstarší dcera, nebyla geště provdána, a přede se dostala již do let, w kterých se na podobné zboží po nassích wesnicích za každý rok těžký wywážek střibra do wěna přihoditi musí, má-li odbytným býti. To ctil otec, a přede buď že tolik na hotowosti neměl, an stáwage o cizí, o vlastnj negednau přicházjwal, nebo že hluboko do posladnice své sáhnutí nechtěl; nebyloť mu až potud možná, dcery své zaopatřiti. Přebjral-tě se kdys we swých spisech, a tu rozbalilo se také upsánj Myslíkows před geho očima. W tom ho progela myšlénka, za kterau by se sám rarášek stydět nesměl. »Počkej, tu ge pomoc!« prawil sám k sobě, a swinuw opatrně upsánj, bral se geště tu hodinu k mladému Kaukalowi.

Mladý tento saused byl geště swobodný, až bljžko třiceti let, a prawý potatilec. W Zálesj o něm powjďawali, že by si za frencar koleno wrtati nechal. Zato lafota po peněžích byla také přejčínau, že byl posud starým ponekud mládencem: on se totiž bál u každé newěsty chudoby, a newěsty u něho zas hladu se strášily. Poněwadž ale s čeledj mnoho nawariti nemohl, a wšecku chasu w wůli již wstřjdal, aniž mezi nj nagiti mohl, která by strawau nezuchala a w práci nelenowala, umjnil se konečně do opravdy oženiti, daufage tak neywnernějšj hospodynj naleznauti. W takowých myšlénkách celj zabranj seděl na zahradě pod wrbami wšecek utrápenj, an ho Pletákwow pozdrawenj gako ze sna wytrhlo.

»Uy, Martine, ty's čistj hospodár!« dj Pleták, »tu se wáljš po pažiti, sednice zatjím prázdna; děwky při dūgi samy, pacholek tamhle na sljwě, a Marta, twá sestra, shánj se we wšj po ženichách.«

»S ta prožluká žába!« odpowěděl Martin; »hrozil gsem gj, aby se mi na křok z domu nehnula; ale tak to máte u mně den gako den, zaufati by si člowěk mohl, celj žiwot mne již mrží, gá musjím přigiti na mizinu.«

»A což si newjš rady?« dj Pleták.

»A gak si mám poraditi? Rozkrogiti se nemohu. Gsem-li na poli nebo na lauce, obracj se mi doma wšecko na ruby; pakli se doma pozdržjím, zas mi wšecká práce wenku stoji, nebo se ledagaks a se škodau odbjwá. Gá prawjm, že nenj w té chasě ani dobré žjly; a to žabě — ta má sestra — geště mi neywjce zlosti naplodj! Někdj gj napjškál, že ge již na wdáwánj. Od té doby začalo děwce wětriti, hlavu stawěti, a dneš mi dofonce do očí řekla, že raděgi ůteče, než by se u mně déle geště tahala; že gj podjíl i službu do haljře wyplatiti musjím. Sudte sám, milj kmotrjnk! může-li člowěk geště wěšj sauzenj mjtj?«

»Máš prawdu, milj Martine!« wece Pleták; »ale řeknu ti zrowna, že za máš ůtrpnosti nezasluhješ. Což toho sám winen negi? Proč se neženjš? Sestry doma wjc zdržowati nesmjš; poručnjk gegi sám na tom stoji, že se holka u tebe stahá, štat na sobě střhá, a že se gj u Redbalů štěšj nahazuje.«

Mart. Naposled mi arci nic giného nezbyde, než abych se oženil; a musjím se wám přiznati, že gsem o té věci zrowna rozmjšlel, an gste sem přjšel; ale nenj to wěc snadná. Z ciziny a neznámaw ženškau bych si nerád wzal; neboť řjčaji, že nenj dobře, zagjce w pntli kupowati; a nasse domácj děwčata gsau některá pyšná, některá ljná a škoro wšecká chudá, a to si přede můžete pomysliť, že nahau Gwu do nasseho statku uwěsti nesmjím.

Plet. Může-li pak o mé Kačence také řjci, že by pyšná byla nebo ljná?

Mart. Wasse Kačenka, kmotrě — inu, gj se to netřhá, ta mne negahj čas welmi přjwětjwě pozdrawuge, a také gsem na ni již několkřrát myšlil; ale —

Plet. Bogjš se, že bych ti gj nedal? Wěru mi gi snadno pohřěšiti nebude, a geště minulj tyden gsem troge žkázanj o nj s kossim odbyl; u tebe ale ge to ginák. Wy gste sobě škoro od narozenj sauzeni; gste gednjm rokem narozeni; a hned o křtinách Kačenčiných prawil nebožtjř kmotr, twūg otec — den mu Būh radost wěcnau! — že byste mohli někdy pěknj párek býti; a kdykoljw mu Kačenka gako djtě ruky ljbalá, hladjwal gi, řjčage: »Ty musjš mau newěstau býti!« Widjš, gemu k wůli, a že by we wšj žůstala, nedělal bych u tebe zagjště takowých těžkostí.

Mart. S wy gste přede gen mūg z mjry dobrj kmotrjček, a proti Kačence také nemám, co bych gj wysšjwal. Že gsme si w letech rowni, to ge zrowna dobře, nebude tolik dētj; wy gste sudj, a budete-li mým tchánem, zastanete mne w obci, kdjž bych s někým newůli měl: ale nedá-li mi sestra pokoge, musjím gj šlādati podjíl; moze sednice a komora se gen na podporách wyšlagj, penězi po nebožtjřu otcj se starjšj sestra a bratr wyprawili, a —

Plet. Wjm, wjm, mūg milj Martine, kam vlastně mjšjš, a nemám ti za złé, aniž bych ti dceru s prázdnom pausštel. Ženskj nábytek wšecken, wūž s dwaulehmi hřjbaty, dwěma krawama a desjti bahnicemi; pět set na hotowosti hned po oddawkách s upsánjm na patnácte set zlatých — to wšsudj nenagdeš!

Mart. S wy gste mūg dobrj kmotrjček! Tedy pět set hned po oddawkách a upsánj na patnácte set zlatých! — a ge to upsánj dobře podložené?

Plet. S to ge hej! Mysljtūm statek snad přede za patnáct set zlatých stoji?

Mart. Ba, ten stoji za šestřrát tolik.

Plet. Ale negaká klička ge w tom přede, které se wšak maudrj prawnj w městě nic nebogi.

Gá ti giž musjim wsecko powědjeti. Widjš, tuhle ge to upřánj. Twůg nebožtjř otec pŭgčil sám ty penje, a takě ge po šfesti letech do halře nazpět obdržel; upřánj ale zůstalo u mně. Už bude po weselce, dám ti upřánj; ty řekneš, žeš ho w staré truhle nassel, řdnž gř komoru pro nábytek newěstín wyfljzel, budeš se na úradě o penje hlásiti, a poněwadž Mysljř nemá, čjm by se proti tobě hágil, musj ti do dne do roka, dchtě nechťe, patnácte set zlatých wyflöpiti, a to fromě úrokŭ; tēmi zaplatjš práwnjho. Než abychom sobě swědomj neobřěžowali, budeme úrokŭ toliko za poslednj tři leta žádati.

Tak se staly námluwy. Martin Kaukal, ač gindy bez citu gafo dřevo, hrozil se přede na počátku toho zamilého zlosyna, i genu se zdálo peklo horké. Hnedle wšřak slabý hlas otupeného swědomj swého tau swo- dnau myslénkau ukonaussel: »Mně wěno š newěstau patřj, ať š tchán za to odpowj.« Konečně mu pať bylo upřánj milegšj, než snad hotové penje; gen že tudy pyšněho Mysljřa (tak mu přezdjmali, že š nimi na pŭřky a hrářky do wři nechodil) zřotj, na něž newřel, co geho nastupowánjm při úradě pokutu do pokladnice pro chudě složitj musil, že mu lauku ně- kolikrát wypásl.

(Pokračowánj budaucně.)

Obrazy ze žiwota Cirkwe katolické.

2.

Před obrácením Konstantinowým byli, jakž praweno, křesťané po wšech takorķa wlastech řiše řimské dosti walně rozšřeni. Swoboda a moc, kte- rauž prwnj křesťanský cisař Cirkwi propŭjčil, ne- mēla zde tolik škodliwých záwad co na východě. Konstantin totiž přeložil, owšem z obzřáštňich ůmy- slŭ swých, awšak spolu wedlé netušených saudŭ milosti Boží, sídlo swé ze starowěkého Řima do města Byzance, od něho samého „nowým Řimem“ nazwaného a později „Konstantinopoli“ přezděného. Tudy se stalo, že zkáza, kterauž dworáně cisařšti, na mnoze jen z bidných ohledŭ křest přijawše, celá pokolenj byli porušili, křesťanŭ w Řimě, a na západě wŭbec, méně se dotkla, papežowé pak, ne- jsauce tak sewřeni vzdáleným dworem cisařským, wice pro blaho a zdar Cirkwe swaté činiti směli. Mimo to pomáhal na západě pewnějšj, ušlechtilejšj ráz lidu samého, že zde Cirkew swatá rychlejšj wznik bráti mohla, než mezi oněmi Řeky, kteříž byli hluboko do mnohých neřestj zabředli, a nyní k wŭli panownikŭm swým na pohled stanauce se křesťanŭ, wice škodili Cirkwi než pohanšti otcowé jejich. I hledeli jsau také skutečně výhod těchto swědomitě užiti papežowé Řimšti, a s nimi záro- weň i jinj mnozj biskupowé we Wlašich, nynějšj Španělské, Francauzské a z části i německé zemi.

Přičiněním welikých a swatých mužŭw, jakými byli: sw. *Ambroz*, *Augustin* (w Africe), *Hilarius*, *Jaronym*, *Isidor* Sevillský, *Leo I.*, *Martin*, *Řehoř z Toursu*, *Řehoř* Weliký, *Augustin* (mnich), *Be- nedikt*, *Patricius* a jinj mnozj, pozbýwali bludowé wšelici poznenáhla moci swé a wlády. U prostřed hrozných bauřj, těžkosti a wálek, ježto se od pŭl- noční strany, wětšim dilem národy německého kmene, na wše jižni a západni končiny řiše Řimské přiwalily, neustáli swatj mužowé tito celau duši o to pečowati, aby prawda wiry křesťanské do srdci pohanŭw průchodu a w žiwotě křesťanŭw moci a wlády dosáhla. I bylo-tě tu zajisté mnoho práce: putowánjm národŭ otewřelo se nowé pole ke žni bohaté welmi. Sewernj totiž národowé buď pohanským aneb arianským bludŭm oddáni jsauce, opanowawše během času wšecky západni krajiny seslablé a posléze rozpadlé řiše Řimské, w diwoké wašni wáleční na mnoze buď rozkotali buď zhu- bili kwetauci utěšeně cirkwe. Tak učinili arianšti Wandalowé a Gothowé w Africe a z části we Špa- nělich, Hunowé w Pannonii (Uherské zemi) a z části i w Němcich a Wlašich, Ostgothowé a Lombar- dowé we Wlašich. Dwojm způsobem musila tu působiti Cirkew, zde pohany a tam opět Ariany získati majte Pánu swému, Kristu. I dostála nesna- dnému úkolu tomuto. Diwoči Wandalowé w Africe, jenž po celé stoletj mečem zurili proti wirě kato- lické, w ustawičném takorķa boji trwajice, posléze slowŭtným hrdinau řeckým Belisarem docela po- třeni jsauce, wzali též mečem za swé. Hunowé zmizeli takorķa po smrti krále swého Atilly. Druzj národowé tito wšak brzo sklonili šje swé pod sladké jho křiže a zákona Páně. *Burgundowé*, bywšj Ariany, nawrátili se k prawé matce swé, Cirkwi, působením apoštolského biskupa Vienn- ského Ariata, a později odhodlanosti sw. krále a mučedlnika Sigmunda. *Frankowé* následujice příkladu krále swého Chlodwiga, snahau křesťanské choti swé a podiwným wítězstwím nad nepřátely obráceného a od sw. Remigia pokřtěného (l. P. 496), stali se syny též Cirkwe katolické, kteráž w těchto krajinách druhdy nesčislnými zástupy mučedlnikŭ a w čtvrtém i pátém stoletj sw. Hilariem, Mar- tinem i walným množstwím učedlnikŭ slawných biskupŭ těchto honositi se mohla. *Westgothowé* opanowawše celé Španěly a nemalau část jižních koněin nynějšj země Francauzské, owšem asi o 100 let déle než *Suewowé*, w nynějšim Portugalu, drželi se bludŭw arianských. Lid podmaněný, z wětšho dílu od dáwnějšich časŭw již katolický, mnoho nátiskŭ wytrpěl pro wiru, až pak pod králem *Reccaredem* r. 587 mocni wítězowé přijali wiru přemožených. Obzřáštňich zásluh w té wěci dobyl sobě sw. biskup *Leonard*; Španěly staly se opět

utěšeným sadem i rekowské wíry i ctností křesťanských a wzácným klenotem katolické Církwe.

Jako w podotčených krajinách západních w Ewropě, opanowala wíra Kristowa w pátém a šestém století w sewerních končinách nejprwé znamenité ostrowy Irsko a Britannii. W *Irsku* wstúpil wiru sw. *Patricius*. Wýtečný tento služebník Boží, rodem z Angličan, narodil se sice (l. P. 380) z rodičů křesťanských, awšak jak se zdá winau jejich, w mládi nehrubě mnoho poznal wiru. Byloť mu asi 16 let, když jej zároveň s mnohými jinými jatého lanpežníci do Irska zawezli. Toto neštěstí naznačilo směr budaucímu životu jeho. Pásaje w otroctwí swém stáda, zahorel tím wětší láskau ku Kristu, čím wíce potěchy w neštěstí mu poskytovala wíra. Po šesti letech wywázl útekem do Skotska. Zaját po druhé, dostal se do Gallie, nynějších Francauz, a nabyw swobody, ustanowil život swůj wěnowati na obrácení Irského národu. I započal r. 431 s wraucí láskau swaté dilo apoštolské. Swítěziw s pomocí Boží nad walnými překážkami, získal statečný tento národ Kristu, a tak řečený zelený ostrow učiněn jest bohatau štěpnici swatých a semenistěm apoštolů pro národy půlnoční. Wíce jak o sto let později vznikla wíra poznou též i w Britannii, podmaněné od Sasiků, jenž byli netoliko dřewní obywatelý potřebl, nýbrž utěšený kwět sw. Církwe zničili. Diwoká powaha národu tohoto dlaho wzdorowala duchu sw. ewangelium. *Skotsko* bylo již pěci apoštolskau irského mnicha *Kolumby* z weliké části obráceno (r. 570—597), Sasici wšak drželi se pewně pohanstwí swého, lidí obětující modlám. Posléze uhodila i jim hodina slitowání. *Bertha*, dcera krále franckého Chariberta, bywši prowdaná za Ethelberta, knížete Kentského, otewřela apostolům cestu. Sw. *Řehoř Weliký* wyprawil sw. *Augustina* (opata) s 40 mnichy z řádu sw. Benedikta l. P. 596. Zpítwající žalmy a stříbrný krucifix před sebou nesauce, wešli do Kanterbury, hlawního města. Dilu jejich žehnal Pán widitelně. Sw. Augustin byw poswěcen za biskupa, již o wá nocích l. P. 598, pokřtil najednou 10,000 Sasiků. Dokonáwaje život swůj r. 606, zůstawil po sobě církew anglickau w prwním rozkwětu. Že wíra mezi Britanny od Sasiků do hor sewřenými k čilejšímu životu se probrala, spolu pak země tyto rovněž jako Irsko semenistěm hlasatelůw náboženstwí křesťanského se stali, jest jeho zásluhau. Ze sewerních sstrowů těchto přicházeli horliwí mniši přes moře i do Francauz i do nynějších krajin německých, nýbrž wnikli i do Wlach, z klášterů swých působíce buď na obrácení buď na wzdelání národů těchto. W Němcích zajisté, kamž na jihu a západu hned prwních wěků za panowání Římských císařů wíra

křesťanská byla se dostala, zpustly a zašly jsau ustawičným přebíháním diwokých seweranů mnohé církwe; w čelnějších městech porýnských krajin: w Kolině, Mohuči, Spýru, Strasburgu, Treviru, Metách byly wšak již w pátém wěku biskupské stolice. Půwodcowé nowých, obnowitelé dřewních, rozmnožitelé pozůstalých církwi byli jsau w Tylorích sw. *Valentin*, w Rakausích sw. *Sewerin* (r. 482), a w Baworích asi o stě let později sw. *Rupert* a *Emmeran*, jiní pak jinde s nestejným prospěchem. Působení těchto swatých mužů i jiných některých byloť počátkem ku konečnému obrácení národů německých, kteréž ale teprwé w následujícím wěku dokonáno jest. Co se pozléze našich praotců, národů Slowanských tkne, owšem za jisto položití můžeme, že i mezi nimi záhy někteří wiru křesťanskau poznali i přijali, obzlastě pak ti, ježto do krajin řeckých byli wtrhli. Uplné a dokonalé obrácení jejich později teprwé se událo.

(Pokračowání budaucně.)

Rozjímání slow Krista Pána:

„Že ze swěta nejste, proto nenáwidí wás swět.“

(Jan XI. 19.)

(Dokončení.)

Mnoho-li gešt ať z katolifů, zláště mnoho-li gich z kněží gešt, gežto by sobě oslawenj takowého žádali, a negen gak i gim slabota lidská časem také noby podrazí, ale raděgi opravdowě sobě ho dobýwati chtěli: těžko gešt udati. Zatím wšak negedny věci w cestu se stawj, bránjce gim, aby hned se k tomu nehnali. Nežjřďka totiž se přiházjwá, že se octnau, zláště kněží, u lůžka, kdež i ti páni milownjci swěta na cestu se chystaji, o kteréž nikdy nechtjwali wěřiti, že by ona předce gen gakši nedůtkliwá a ne pro každého hned tak weselá a bezpečná byla! Z widjwagj tuto na wlastnj oči swé, ano časem i k wlastnjmu zaraženj, až i k pomatenj swému widjwagi oni tu aužkost, strachy a bezděčné drkotání práwě gen u takowých neywětšj, kdož žádosti otcj, žádosti těla a té penšje života nepraděgi a neyswobodněgi byli slaužjwali. Dále pak může každý, kdož má usši k slyšsenj a oči k widěnj trochu otewřeně, dobře a wýborně wyrozuměti, že samogediné to, což Kristus Pán na wzdory knjžeti swěta hlásati a konati; i giné ku konánj wšim gen možným způsobem nawáděti kázal — to samogediné že lidstwu ku prawému oswěcenj, polehčenj a oblaženj slaužj; že gen tu prawá oswěta i blaho wždy mjsto swé měla i má, anobř i mjtí bude, kdefoli práwě ta wjra, práwě ty mrawnj zákony a práwě ta pobožnost přjsně se zachowáwalj, kterých by se swět ten tak rád zhoštil, proti kterýmž brogi a gich hořce nenáwidj. Nahlédne-li se pak mimo to hlauběgi do dě-

gin, fragin a národů: tuť wídj to čłowěk na swé oči, že každá gíná oswěta, genž gest Kristu Pánu na odpor, ta že z bažin gšauc wzata, zas gen do bažin prostopášnosti, mrawnj zpusťlosti a swéwolj a tudy do kalisť kruté bjdy a zhauby wždy wedla, wždy wede a tedy i budaucně powede. Pročež hrubě mnozi z takowých lidj, magicjch oči i ussi ote-
wřeně, nechťegj se od té staré wjry nišam hýbati, gakkoli by swět ten rád, kdož wj kam zaněsti ge ušilowal; ano i tu chybu do sebe magj, že by rádi i sebe i giné netoliko o sto, gať swět prawj, nýbrž raděgi o celých tisjce i sedmnácte set let zpátky postavily, a byť potom swět ten i psj zuby na ně wysřlebowal. Nad to pak také mnohým bogácným nemálo strachu nahánj, a tudjž aby o milost swěta toho tak hrubě mnohé nestáli, k tomu nutká gakkoli neodolatelně to, co prawj a zle wyhrožuge, owšem ne pan swět, ale swěta Pán skrz proroka swěho Ezechiele XIII. 18, 19, 20: »Běda těm, kterjž sřigj polsťtářjky pod wšseliký loket ruky a dělajj podhlawnice pod hlavu wšselikého wěku k polapenj duffj; a když polapili duffe lidu mého, sľibowali žiwot duffem gegich. A zlehčowali mne u lidu mého, pro hrstku gečmene a pro kus chleba, aby zabjgeli duffe, kterěz neumjrajj, a obžiwowali duffe, kterěz žiwé negsau; a rmautili srdce sprawedliwého lžiwě, kteréhož gsem gá nezarmautil; a posľlnili gste rukau bezbožného, aby se nenawrátil od cesty swé zlé, a žiw byl.« — Hle! ta zpropadená hrstka gečmene a ten kus chleba, kterjž by owšem potom z milosti a přjzně swěta mohli wzjti, na kterjž ale Pán wyřkl swé »Běda!« a pohružky těžké — ty zarážegj mnohého, aby nic neustupowal wůli a žádostem, gakkěz swět na něho wznášj, a aby raděgi nenáwist geho wolil sobě za podjil a částku dědictwji swěho. A tět owšem potom swět gemu až nazbyt podává, i postaráwá se, aby se takowému hrubému twrdohlawci hogně gj dostalo, až by okusil, co gest, a gať se splácj, když se kdo opowážuge, swětu sľl sypati do očí! Ano, opowázjli se kdo na protiv křesťanům swětu slaužjcm wjru swaté katolické Cjrkwe a posľusnost k těm, kterěz Kristus, král slawy, w auřadě swém byl postavil, přjsně požadowati; opowázjli se, učiti, že srdce to se wššj, po čemž bažj, ta duffe se wššj, cožkoli pomenyšj, wššeda ta sľla se wššj, cokoli wynwodj, a celá ta mysl se wššj swau náklonnostj, Pánu a Bohu swému musj byti poddána a podrobena; opowázjli se na to tlačiti, aby, kdokoli křesťanem chce slauti, také zapjral sebe samého, a w tom se cwičil, gať cirkew geg k tomu wede, aby i křjž swąg nesl, a ne swěta — ale Krista následowal: — ó! pak ať se gjž chystá. Kde gen se dá, okážj gemu poněkud mocněgšj, gať

oni se opjratí a swé si zastáwati uměgj: a ostatnj tupiti, tepati, zosťauzeti geg, hanu i sřpju na něj ľiti wyborně domedau; neboť takowě »křisky a powjdačky« přj za těchto časů anjž wjce nemagj se wyprawěti, anjž gich kdo potřebuge.

Pán řekl řdyš: »A do nenj se mnau, gest proti mně!« A hle, tjm přjřlowjm wyložil také to wšše položené slowo swé: »Že ze swěta negste, proto nenáwídj wás swět.« Řdyby totiž prawj křesťan wúbec a kněz zľáště lahoditi směl swětu a držeti s njm, swět milowal by, což by tak přjstulně hlášľlo se k němu. Takto ale, gřľli ty proti swětu, opomj-
táš-li gjm a geho neymilegšj mu za zlé a sřpatné počťtáš: ay! tedy se také spokog a wezmi za wděľ, řdyž ti swět splácj, gakk umj, a gať srdce geho nese. Zatjm ale si hlavu proto, a byť i neyhřšj přjřľlo, předce gen nestřhug! Pomniž, že tak a neginať i samému Pánu dáo se; a On pak byl o něco wjce, než wššechen ten swět a celj zástup, newjm sluhľli, ři sřjše sřerednjch otroků geho. Pomniž tedy, že i ty, sluhj Páně! negsi a nesmjš býti nad Pána. Co ři-
nili Pánu, ať si řinj i tobě! Ne tobě řinj, ale Pánu! Tebeť samého by oni sobě ani toľik newšľnili, ať by ty prowáďel, co řtěl: ale že slaužjš Pánu, to gemřj, to gjm řpj, to nenáwist gegich řráždj! — snad proto (ale to gen potagmu si powězme), že ty tak řině weřegně, swědomj gegich burcugeš a nepokogjš. Pročež neplač nad sebau pro tyto náťřky gegich, ale raděgi nad nimi: gelikoz w této sľepotě swé newědj ani, co řinj, a gen proto tak sobě počjnagj, že neznağj toho, genž posľal onoho Pána, gemuž ty slaužjš: gakkoli oni předce gen přetěžké odsauzenj sobě dobhwagj, gessťo sľyšj a mohau sľyřeti i oči ote-
wřjti, ale nechťegj ani hleděti ani wěřiti. Že wšřak nenáwídj Krista a což od Něho gest — i řtce geho nenáwídj, — a přjgdeť dnes aneb zegtra, i udeřj strasňné ono Dawidowo (Žalm 67, 2): »Powstaniž Bůh, a buďte rozptyľeni geho nepřáťelé: i ať utjřagj, kterjž ho nenáwídj, od geho twářili!«

A řtěl-li bys snad i wjce hogiwých náčinků na něķterau tu ránu od swěta ti zasazenau pohotowě mĭti, wezmi gen ľist druhj sw. Pawla k řimothewi, IV. 2, k ruce a řti: »Řaž slowo, nabjzeg w čas ne w čas, tresci, pros, žehři we wšřj trpěľiwosti a učenj. Nebo bude čas, řdož zdra-
wého učenj nebudau snášřeti, ale podle swých žádostj šhromažďowati budau sobě mistry, magjce swrablawě ussi: a od prawdy zagistě sluch odwřátj, a k básněm se obrátj.« Ž aby pak nic nediwil se nad swěta toho sřůsobem a obyčegem, řti i w druhém ľistu sw. Petra, co prawj, II. 1: »Byli pak i falešňj proroci w lidu, totiž řsraelsķem: gakož i mezi námi budau učitelé lžiwj, kterjž uwedau sekty

zatracenj, a toho Pána, kterýž ge kaupil, zapjragi, umozugice na sebe rychlé zahynuti. A mnozi následowati budau gegich prostopáŝnosti, sŝrže něž cesta prawdy w porauhánj bude dána.« Balsám ale prawý a wýborný bude ti zagisté proti wšsemu úkoŝj swěta toho epistola, kterauž klade Cirkew Páně na sobotu welikonočnj, z prwnjho listu sw. Petra, II. 1: »Pro tož, totiž poněwadž gŝte znomu zrozeni, složjice wšelikau zlost a wšelikau lest a wšeliké pokrytstwí a zámíst, i wšŝedca utrhanj, gaŝožto nynj zrozená nemlwnáatka, rozumného, beze lŝti mléka žádeyte, abyste gim rostli k spáŝenj. Gŝtliže wšŝak gŝte okuŝili, že sladký gŝst Pán, ku kterémužto přistupugice, ku kámenj žiwému, od lidj zagisté zawrženému, ale od Boha wynolenému a uctěnému: i wy gaŝožto kámenj žiwé, wzđeláweyte se w dům duchownj, w kněžŝtvo swaté, k obětowanj duchownjch obětj přjgemnjch Bohu, sŝrže Ježíŝe Krista,« — genž »wám wěřjcem čest: ale ne wěřjcem kámen, kterýž zawrhli stawitelé, teni učiněn gŝst w hlavu uhelnj, a kámen úrazu a ŝkála pohorŝŝenj tēm, kteŝjž se urážegj na slowu, ani wěřj, k čemuž i položení gŝau. Ale wy gŝte rod wynolený, králowŝké kněžŝtvo, národ swatý, lid dobytý: abyste zwěŝtowali ctnosti toho, kterýž z temnosti wás powolal w přediwné swětlo swé; kteŝjž gŝte někdy nebyli lidem, nynj paŝ gŝte lid Boží; kteŝjž gŝte někdy nebyli doŝŝli milosrdenstwí, nynj paŝ gŝte doŝŝli milosrdenstwí!!«

k. J. W.

Církewní zpráwy.

Z Francauz. Již jednau se napowědělo, a w krátce bohda žřetelně a wšestranně se wyloží, kterak we Francauzich duch wiry a lásky ku Kristu a Církwi jeho se zmáhá. Za důkaz můž slaužiti, co se w samém Paříži děje. Byliť časowé, že se za znáunku oswěty a wzđelanosti pokládalo, straniti se kostela a služeb Božich, pohrdati kázanim a swátostmi Církwe Páně. Kterak se w Paříži věci tyto měni, anobrž i z čáŝti již změnily: mohl se letos obzłáŝtě o weliké noci každý přŝwědčiti. Na Boží hod welikonočnj bylo se zajisté několik tisíc mužůw z nejwzđelaněŝŝich, nejwzácněŝŝich tříd a stawů w hlawním chrámu Páně shromáždilo, aby zde společně, jak druhdy wůbec u křŝtanů býwalo, přijali nejswětěŝŝi swátost oltární. Příprawa k těmto slawným hodům našeho nebeského Beránka byla příkladná... Příklad Pařížanů býwal w tolikerém ohledu zákonem jiným národům: Bohdejž, by byl také w té swaté, welké věci, a za sebau potáhl i wětŝí i menŝí i malé pány!

Z Berlína. W Berlíně, zřízena jest nedáwno od katoliku nemocnice, a zpráwa její odewzdaná jest milo-

srdným sestřám. Wýborná obsluha a ŝetrné opatrowání nemocnjch, kterýchž se dotčené sestry bez ohledu na to, jakého jsau náboženstwí, w duchu prawé křŝtánské lásky ujímají, získaly w krátkém času nemocnici této dobruu powěst a opatrownicím jejím wážnost u samých protestantů. Král i králowna dowěđewše se o krásném působení jejich, welice je wyznamenal, wšelikau podporu jim na budauci časy připowěděli. Možná, že se neklamem, domýŝlejice se wedlé slow krále samého že lidumilowné činnosti sester těchto wětŝí pole dáti zamýŝli. —

Z Belgie. W Bruselu přálo ŝtěstí, čili raději požeňnal Bůh přičinliwému, sprostému kowáři, že se stal bohačem na milliony. Lidé zbohatŝe mŝwají nezřídka ŝpatnau pamět, zapomínajice od koho a k čemu bohatstwí swé mají. Ne tak bylo u dotčeného kowáře. Dokázal to zláŝtě při smrti. Nařídil w poslední wůli swé, aby se w městské obci Molenbeck-Saint-Jean 2½ millionem franků z pozůstalosti jeho založil ŝpitál, a pod zpráwu milosrdných sester odewzdal.

Literní zpráwy.

Básně od Františka Sušila. W Brně 1837. W komissí u Fr. Wimmera.

Krásněŝŝiho a wzácněŝŝiho daru nad tyto básně se nám již dáwno z milé Morawy nedostalo; ano dáwno newyšlo u nás knihy, kteráž by tolik prawě nebeské rozkoŝe srdci křŝtánskému poskytowala, co tato utěšená bohatá sbírka legend, písní a jiných básní. S radostí sluŝi wyzwati každého památným slowem: *Tolle et lege!* (wezmi a dej se do čtení!) a každý, kdož má smysl pro prawdu a krásu, zajisté nebude se moci nabažiti těchto krásných wýtworů ŝlechtné duŝe, wyniklých to ohlasů bohatého srdce, oswíceného prawdau a rozníceného láskau k Bohu, láskau k Spasiteli swému, Kristu, k sw. Církwi, k ctnosti a ke wšemu, cožkoli důŝtojno jest milowání. Obsah i forma swědčí, že jest půwodce jejich útlocitým Slowanem, opravdowým knězem národnosti naší, wytečným mistrem jazyka a hlubokomyslným katolikem. U weŝkeré přírodě stopuje i widí duch jeho známký wečnjch prawd naší wiry. Naše legendy křŝtánské neobjewily se, pokud mi známo, jeŝtě nikde w tak prostolibém, sličném, ano sluŝi doložiti, Slowanském rauŝe. Ze wŝech jiných w mnohém ohledu wice méně wytečnjch písní a básní wane týž zbožný duch národní křŝtánský. Než málem bych byl pozapomenul, že zde obŝírného saudu nikoli psáti neminim. Srdce mé tak mile a hluboce dojato jest, že ani newí, jakby spanilomyslnému p. Sušilowi za tak drahý dar dosti sluŝné díky wzdalo. Jest se nadíti, že každý, komuž se do rukau kniha tato dostane, rovněž tak smýŝleti bude; i náležít sobě přátí, aby se dostala do tisícerych rukau, a působila na milliony duŝí.

Wydání jest krásné.

Nebudeť na ŝkodu, připomenemeli, že p. Sušil, dobyw sobě dwójí sbírkau národních písní Morawských nemalé zásluhy, obohatil literaturu naši překladem: *Spisůw sw. Otcůw apoŝtolských*, a *hymnůw církewních*; kterážto knížky by pro wytečnost obsahu a wýbornost překladu nikde chyběti neměly.

BEAUFORTS

Číslo 16.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravy, "Slováky a Slezáky" vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzové w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Šulc,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stří. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdowy
Schulzové
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XV. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XV. po sw. Duchu. — Obrazy slechetnosti. — Obrazy ze života Církve katolické. — Pomoc bývá často blízko nauze. — Církevní zprávy. —

Dne 5. září.

Řeč na neděli XV. po sw. Duchu.

Evangelium sw. Luk. VII. 11—16.

Rozmanitý bývají osudové lidští: geden tu oplývá štěstím; u druhého bývá bída domowem a hlad hostem; gednomu kynau samé radosti, samé rozkose, druhý s žalostí a zármutkem toliko se potkává; tomu dostalo se býti pánem, a onen béduge, že gest učiněný otrok. Než wsecky věci, wsecké tyto rozdily pod sluncem berau za své; wsecky rozmanité osudy tyto ná swětě k stegnému wedau konci; nade wšim tworstwem vládně — smrt. Před mocnau tauto vládkynj neubrání se král, we swém paláci obklíčený zástupn oděnců; před nj neukryje se zebrák w bídě chatři své; před nj neutačí se chytrý zlosyn u wnitrnostech země. Dnat se nedějí ni moci ni zbraně, nedba na pláč a bédování, neschťí věku, ni stavu, ni po:blawj; dnem i nocí bez ustatí, bez oddechu prochází končiny země a ustawičně oběti sobě vyhřívá. Kynutí Boží gest gegim zákonem, plnění rozkazy Páně gegim úkolem; žel a zármutek gi obyčegně prowáží a saud Boží kráčí za nj. A hle tato wšewládná panownice zabrala se, gak w předloženém sw. ewangelium wi:díme, také do městečka Naim, zassla do domu nebohé wdowy, dotkla se milého gedináčka dobré matky — a těžká žalost, hoře a pláč uhostil se pod střechau opustěné ženy. Smutná to rána pro matku, ztratiti syna; welké to neschťí pro wdowu opustěnou, mu:seti aedináčka swého wyprowázeti k hrobu! Kdož by tu neměl útrpnosti s takowau neschťí? Ach gen

člowěk, genž nemá srdce, genž newj, co ge neschťí a co ge láska! W Naimu, nezda se, že by takowých lidj twrdého srdce bylo mnoho býwalo. Nebo »když se přiblížowal Pán Jezš k branám města — a mr:twý gediný syn dotčené owdowelé matky, byl nesen z města wen na hřbitow: zástup mnohý šel s nj.« A což medle wynwádělo z města, na místo smutku walný tento zástup? Nezdát se, D. D., že by to byli marnj, posetili diwáci býwali. Lidé, kteří tak gak tito gsau schopni »welebiti Boha« a w swaté bázni radowati se, »že Bůh nawšstjwil lid swýg,« nemo:hau býti srdce twrdého, nemohau se djwati bez čile útrpnosti na matku wdowu, ana gediného syna swého k hrobu prowáží. Než mnoho-li platná w takové připadnosti útrpnost lidšá? může-li saucit s utráve:nau duffj, nawrátiti život w studené tělo zemřelého? — Necht směle prawdu wyznám, život nawrátiti zemřelému nemůže saucit a útrpnost: awšak proto, B. M., nemohu leč welebiti Pána, že wšstjwil we srdce lidšé saucit se strastj bližnjch — nelžeť mi leč welebiti Geg, že uslechtilau útrpnost, blahoslawenau to dceru lásky ubytowal we srdci lidšém! Wždyť gest útrpnost, tato blahoslawená dcera Bohu milé lásky učiněným anelem, kterýž, třebaš by wždy nemohl platně pomoci, umj žalostí mjrnutí a slze stírati, umj probuzowati naděgi, hogiti rány, úlewy we srdce se:wěné naliwat, a duffj šklíčenau k nebesům, k Bohu powznášeti. S přegme pak angelu tomuto místa w srdci swém; hleďme a pěstugme tuto prworozenau dceru spanilé lásky w duffi své, opravdivý saucit

a upřimnau útrpnost mĕgme se strastmi bližních a bratřj svých: a mnohému bratru staneme se dobrodinci, mnohau dussi zawázeme ku wděčnosti, že se, kdy nás tu giž nebude, za nás na hrobě našem bude k Pánu wšeho milosrdenstwj, k otci wšj lásky modliwat. A gsaue bez útrpnosti, a zdaž bychom se směli učedlniky a následownjky Kristowými nazýwat, a k Němu se hlásit? Hle, On sám, sotwa »že užel matku strápenau, giž milosrdenstwjm hnut gsa, blížj se k nj, těšj a přimlawá gj: Replatiž! — přistupuge k mrtwole syna oplakáwaného, dotýká se mar, káže mrtwému: »Mládenče, toběť prawjm, wstaň!« — a wzkříšeneho, obživlého, zdrawého syna dáwá materi geho.« Tak sobě počjná Mistr a Pán: saucit a útrpnost gewj se každým slowem, každým hnutjm, a ty, B. S., nedage útrpnosti upřimné w srdci swém náležitého mjsta, chtěl a směl by se honositi, žeš učedlníkem a následownjkem Geho? — Naimstj nebyli bez nj, ačkoli gestě za učedlnjky Kristowy nebyli powoláni; a ty, nazýwage se křesťanem, směl byš nedbati o ctnost, bez které druhdy ani diwofé zwjře nebywá? Ach mĕgme, D. D., mĕgme srdce gedni k druhým, útrpnost upřimnau mĕgme s bratrem sličěným, se sestrau strápenau! — Přigde zagisté čas, a možná brzo, dřjw než se nadĕgeme, že nám bude třeba úroků z gistiny této; — útrpnost bratřj, s kterýmž gme sami prwe gi mjwali, že platně prospĕge nám. Aneb kdo wj, zdali nás nečeka wěšj nestěšj a smutnĕšj rána, než wdomu Naimstkau. Smrt, která uwedla žármutek a hoře do domu gegjho, může i k nám se podjwati přes prah a dotknauti se i nás: smrtelné lože a rakew, márný a hrob mohau nás pagednau zbawiti žiwota i wšeliké radosti na wěky; zgitra, dnes, gestě té hodiny, může Pán dussi požádati od nás a wyslati smrt, aby gi přiwedla před saud Geho. Zrcete, B. M., neznáte-li wy strasná tato dwě slowa: smrt. a saud? A mám snad připomjnatí wám, že nebude tak přjliš mnoho lidj na tomto swětě, že gich nenj hrubě mnoho mezi námi, kterjž by se neměli co lekaut, kolikrátěkoli zajnj slowo: smrt; slowo: saud. Owšem ty se ani smrti ani saudu nemáš co báti, wěrný služebnjče Páně a upřimný následownjče Kristaw, gemužto gest slowo Božj chlebem, wůle Dce nebeského poक्रमem, zákon Hospodinaw sladšj nad med i nade střed, a ctnost dražšj nad zlato a poklady kamenj drabého. Pán Jezš trpěl a umřel, aby wegda do sláwy své, připrawil w domě Dce swého přjbytky swým wěrným; Dni gest Bohem žiwých, nikoli ale mrtvých, a kdo w Něho wěřj, byt umřel podlé těla, žiw bude na wěky a Pán i tělo Geho wzkřjšj w den neyposledněšj. Kristus Pán přemohl smrt a potřel osten gegj; a kdo Gemu wěrně slaužil, stane se tudjž wjťžem nad smrtj; korunu žiwota, korunu spravedlnosti složenau gemu, dá Pán na hlavu geho; při něm vyplnj se wěčné

slowo Božj, pronešené ústy, Zalmisty sw. Dawida prozpĕwugicjho: »Drabát gest před oblčegem Hospodinowým smrt swatých Geho. (Zal. CXV. 15.)« — On bude moci zwolati se sw. Pawlem: »Umřiti gest mi zisk — žiwot můg gest Kristus. (Filip. I. 21.) Ty tedy křesťane wěrný, smrti nemáš se co báti: toběť ge smrt anelem, kterjž tebe wywede z údolj slzawého bĕd a strastj ku pramenům žiwota, do sjecl ragstých, z pausstě wyhnánj do země zaslíbenj, z ciziny do vlasti, do domu, do náručj otcowského. Tyš byl Hospodinu sluhau, a Bohu synem, nač by gš se děšil milostiwého saudu Geho? Wjra w Krista Jezšge gest we srdci twém, křjž Geho škwĕge se ti na čele, poklad Geho zásluh dán gest ti do rukau, láska k Němu gest korunau žiwota, duchem dusse twé: ó ty tedy owšem nemáš se co báti saudné stolice Geho. Nebo hle! slowo prawdy neyomigitelné lesťne a škwĕge se w záři wěčného swĕtla nad trůnem Hospodinowým: »Blahoslawenj, kterjž w Pánu umjragi!« (Zgew. XIV. 13.) A kdož tedy, powolán gsa mezi tyto blahoslawené, chtěl by se děšiti saudu a báti se smrti? An, křesťan wěrný, prawý, skutečný nemá, nesmj se lekati ni smrti, ni saudu! Než kolik gest nás hodných toho gměna? A negsmeli toho gměna hodni, nebude-li nás Kristus moci uznati za své, gežto nedržewšse se Geho wjrn, zpuštwšse se Geho zákona, potupiwšse Geho lásku, pohrdšse Geho slitowanjm, promrhawšse dědictwj Geho zásluh, bez Něho budeme umjrat; ach, tu owšem slowa smrt a saud musj nás naplniti háznj a hrůzau. Ach, bĕda nám, pakli w takowém stawu přjkwaj smrt a nás dostawj na saud. Ach, tu prawda, které gme nechtjwali wěřit, ukáže se nám w celé gistotě; hřjchowě, které gme milowali, obrátj se proti nám a oštnem swým dussi proniknau; swĕdomj, kteréž gme mořili, ožiwne, nabude moci své a počne hřzti srdce nasse hřzenjm wěčným, neyomigitelným; nebe odkryge se před námi: awšak angelowé s meči plamennými nedagi dussi přiblížiti se k přezádaucjm bratřj našim; propasti se otewrau, a knjže temnosti sáhne po své kořisti, aby strhl dussi hynaucj mezi zatracence. S komuž medle by takowá smrt a saud s takowýmto koncem nezdál se dnem hnĕwu a hrůzy? Kdo umjrage takowauto smrtj, nebude, třesa se úzkostj a škřjvě zubami, cjtiti wĕcnau prawdu slow Hospodinových, an dj: »Smrt hřjšnjšj gest neyhoršj (Zalm XXXIII. 22); žádost hřjšnjšj zahyne!« (Zalm CXV. 10.) S kdo nás wyswobodj z této hrůzy, kdo se bude moci uštrnauti nad námi, pokud slowo a přjklad, rady a rozkazowé Páně nenacházeli u nás mjsta? Geli a žůstane-li žiwot náš zly: ani smrt nemůže býti giná, nebude dobrá. Pokud Kristus newládne, nežige w nás, gme synowé smrti. Co se dělo s mládencem Naimstým, dĕge se giž s námi. Geg nelli z města na hřbitow, matka strápená we swém boři a mnohý zástup z města fráčeli za geho rakwj, pla-

čjece a bédugje. A ty, B. C., ty newidjś, že to obraz mnohem hroznějšiho osudu nasseho, pokud nebude Kristus žiti w nás? Ach, i pro nás pak giž přichystán ge hrob, sám kniže temnosti má giž přistrogené máry, w propasti mrákovy a věčné noci sezwaněgi na pohřeb. Než co dím, že se strogi, že sezwaněgi na pohřeb? Pokud wězíme w hříšcích: wrah nás má giž na mářách; on rychlým klopotem z města živých, ze společnosti swatých wynáší nás wen na hřbitow, kdež není křjže, k hlubokému hrobu, w němž není naděje, z kteréhož nebude z mrtvých wstánj. A hle! i tebe promáží owdowělá máti. Máť síce synů živých a zdrauých na milliony, a přede béduge nad tebau tato máti swatá, gafo bys byl gegim gedináčkem. Zástupowé nebeského města truchlís ni nad ztrátou dusse twé, stwořené, wykaupené a posvěcené za společníci gegich, za dědicu radosti nestonale. »Pane můg!« prosj upěnlivě swatá máti twoge, Cirkew, »potěš mne, gafo's potěšil matku Naimskau. Dítě mi zemřelo, nawrať mu život!« — »Pane náš, Kriste!« wzdychagi útrpnj zástupowé wěrných Páně, w čele gich prosj milostiwá orodownice, matka milosrdenstwj. »Pane, smilug se, nawrať život, potěš ztrápenau matku geho.« Wše tu má útrpnost s tebau, upěnlivým hlasem prosj za tebe i Cirkew i domáci Božj: a ty by's wáhal, bratře, ty by's nedbala, sestro, užiti příležitosti této, wyrwati se z wazeb smrti věčné a nowý začítj žiwot? — Pán milosrdenstwji hnute, rád by potěšil matku twau, rád by gi žiwého nawrátil, rád by oblažil tebe. On se giž dotekl mář twých, a rozplásliw nepřátely twé, wolá na tebe: »Synu, dcero, toběť prawjm, wstaň!« Wolal na tebe, k žiwotu probuzowal tebe bez pochyby giž mnohokráte — a tobě by se nechťelo, Geg ani gednau uposlechnaut, aby pak giž Gemu samému weždy žiw byl a níkdý neumřel? S pomni každá dusse na smrt, pamatug na saud, a čiň, ať se gich nemáš co děšiti ani báti. W rukau twých ge osud twůg. Uposlechněš-li Pána, dosáhneš žiwota — obžiwlého pak a uzdraweného dá tebe Pán radugjje i máteři twé. Či by se nám nechťelo, probrati se ze stjnu smrti, z wazeb hříšného žiwota ke swobodě synů Božjch? Ach, to odstup daleko od nás! Magjce na paměti smrt a saud, wědauce, že smrt hříšníků gest nehyrošši, a upadnauti w ruce rozhněwaného Boha gest hrozně, nuže! otevíramež srdce své k slowu Páně, hlasem Geho wzkrjšenj, milostj Geho ožiwenj pečugme, aby Kristus žiw byl w nás, a my umjragjce kdykoli a kde libo, umřeli w něm. Pak budau netoliko wšičkni zástupowé nebesstj, nýbrž i my budeme moci welebíti Boha, že nawšstjwil lid swůg, že z wazeb hřjchů wyswobodil, k ctnostnému žiwotu probudil a do věčné slawy powolal nás. Amen.

Obrazy šlechtynosti.

I.

Účinná láska k bližnímu.

5.

Prvé než lastawým čtenářům některé gestě wyznamné obrazy lásky a šlechtynosti křesťanské předložíme, slusj, abychom sobě několik důležitých wyroků Božjch a prawd spasitelných rozmázili. A tu se nám zagistě wyborně hodj, čeho se w knize písem swatých, Tobjáš řečené, dočijti můžeme. Krásné zagisté naučenj dáwa tu nábožný a spravedlivý sluha Páně Tobjáš synu swému, když (Tob. IV. 7) dj: »Ze statku swého dáwen almužnu, a neodwracug twáři své od žádného chudého: nebo tak bude, že i od tebe nebude odwrácena twář Páně. Aterak budeš moci, tak buď milosrdný. Budeš-li mjtí mnoho, dáwen mnoho; gestlže málo mjtí budeš, také i z mála rád udělug. Odplatu zagistě dobrau skládáš sobě ke dni potřeby.« Gestit pak giž z těchto slow dobře widěti, gať welikau cenu wěrný sluha Božj na almužnu klade, aniž gest nepatrná odměna, kterau za nj před Bohem sľibuge. Prawjť zagisté: »Almužna od wšelikého hřjchu i od věčné smrti wyswobozuge, a nedopusť dussi giti do temnosti. Daufánj zagisté weliké bude almužna před nehyroššim Bohem wšlechněm, kterjž gi dáwagi.« Nesmjme wšak zapomenauti, že ne hned každý, kdož udělug almužnu, žadaucj odplaty nadjti se smj. Té dostane se dle slowa Páně toliko tomu, kdož negen pauze proto, že mu to právě w hod a že ho za to nemine čest a chwála, nýbrž mnohem wjce za tau přjčinau to činj, že to Pán rád widj, tak že to mjtí dce, čili giným slowem: kdož z lásky k Bohu upřjmně dáwa. Neboť tak zase uťj sw. Pawel w I. Kor. XIII. 3: »A kdybych rozdál na pokrmj chudých wšlekeren statek swůg, a bych wydal tělo své k spálenj, lásky pak kdybych neměl, nic neprosjwá.« Gestit tedy almužna wěc weliká před Pánem, a ne nadarmo gi Cirkew Božj mezi nehyroššj skutky křesťanské čítá.

Než — »kterau dá člowěk odměnu za dussi swau?« tak táže se Pán, přvé důrazně připomenut a předložiw otázku: »Co gest platno člowěku, by wšlecken swět zjřkal, awšak na své dussi škodu trpěl?« (Mat. XVI. 26.)

A wěru, chceme-li wjiti wěc maličko přjsněgi, k zachowánj toho žiwota není hned tak potřeby, aby člowěk právě třikráte za den tělo své naplňowal, we wšem právě pohodlný byt a tolikéž i pohodlný oděw mjtí a každíčkau potřebu, mnohdy gen nawyklau a dosti zbytečnau, opatřiti sobě musel. »Lisťy daupata magj, a ptactwo nebeské hnjzda: ale Syn člowěka nemá, kde by hlavu sklonil!« (Mat. VIII. 20) — tak řekl sám o sobě Pán Ježíš, tentjž ne-

bestý Pán, genž byl zřegně osvědčil: »Blahoslavení chudí duchem: nebo gegich gest královstwj nebeské!« (Mat. V. 3.) A zdát se wěru, gačo by tu mluwil napřed k bohatým mezi námi, a k těm, kdož statky toho swěta wládau, a gačo by ge sám učil rozuměti tomu, nač potom i Aposstol geho (2. Kor. VI. 10) naráží, když dj: »We wšech věcech wydaweyme sebe sami gačo Boží služebníci,.... gačo potřební, mnohé pak obohacující; gačo nic nemající, a wšemi věcmi wládaucí.« — Wšak spolu zdá se, gačo by slowa ta i k chudým byl obracel, a jim přimlawal, aby newázali tolik srdce swého na věci časné a marné; kterézkoli u bohatějších spatří; aby nelibowali sobě, pitworiti se po nich, aniž hned wšeho sobě žádali, cožkoli oněm snad wětší gměnj dowoluge; aby se proto ani za neschastné a ztrápené lidi nepokládali, ani hned záwistivým a neschetným okem nekaukali na boháče, když wšeho gačo tito dogiti a nabaziti se nemohau. A skutečně daly by se také celé zástupy takowých wyčísti, kdož na wlas dle těchto slow Páně swého spravedlivého gměnj se zhostili, na opatření nedužiwců, šrotečků, slepců a mrzáků ge obrátiwše, a sami po wšem s tím toliko za wděk berauce, přičemž nádenně nás hořce sobě stýská. A zase giný zástup těch mužů se wykázati, kdož magice toto slow Páně na očích, takowau strawu, takowý oděw i byt sobě oblibowali, a k takové střidně w těch věcech mjře srdce příkládali, že by po nás šel mráz, a hořekowánj nasse daleko široko se rozléhalo, kdyby nám někdo gen tolik chtěl přidelowati. — A hle! předečť i oni žiwí byli, a spokojenější, nešťastnější než my; byli déle žiwí než my, a wíce dobrého i w prawdě slawného wykonawali, než my při wšech dwadca-terých, wíce méně zbytečných a kolikráte dosti marných potřebnůstkách swých a při klopotném pachtění po ufogenj gich.

Náš milý Pán Ježíš — a on gest »swětlo swěta« — ukazuje swým wěrným na giné, důležitéjší potřeby, než gest péče o to, co bychom gedli, pili a čím bychom se odjwali. Gest zřegně widěti, že by na ně rád zřetel každého wěrného swého obrátil, a geg smenšletí naučil, žeť na nich stočrát wíce záleží, než na wšem nashycowánj i na wšem newjm gač wšidněm opatrowánj těla chaulostiwého. Zřegně zagistě dokládá: »Gednohoť gest potřebj!« (Luk. X. 42), a úmysl swůg zegměna pronáší, když dj (Mat. VI. 33): »Hledypte neyprw královstwj Božího a spravedlnosti geho, a toto wše bude wám přidáno.« Powážjmesli poněkud swatá slowa tato, patrné nám to býti musí, kterak Pán a Spasitel náš netoliko každému wyznawači a učedníkůw péči o duši, o nashycowánj, odjwánj a opatření gegi — přjstně za powinnost ukládá; ale tudíž zřegně na gewo dáwá, že, kdo by duši člověka bližnjho napomáhal, aby ona pořm swého, oděwu swého a přjstřesí zde i tam

pohodlného mohla dogiti, ten že stočrát wětší a platnější almužnu poskytuje, stočrát wětší lásku prokazuje člověku tomu. A tau měrau, kterauž tu Pán wytknul, má a musí se u nás wážiti sledetně počítánj takowého almužnjka. Nepřipomenul zagistě Duch Páně ústy sw. aposstola Jakuba nadarmo (V. 19): »Bratři mogi, gestliže by kdo z wás poblaudil od prawdy, a někdo by geg obrátil: máť wědět, že, kdož odwrátí hříšnjka od bludů cesty geho, wyswobodí duši geho od smrti, a přifryge množstwj hříchů;« — aniž by se byl tak rázně sw. Pawel odwolawal (Řim. X. 15) na to, co giž dáwno w starém zákoně (Isai. LII. 7) psáno: »Ať! gač krásné nohy zvěstujících pokoj, zvěstujících dobré věci!« — leč že chtěl, aby chom sobě duchownj almužny náležitě wážili. Křesťan zagistě, kdo věci wůbec, obzřáště pak slowa tato dobře rozeběře, sledá, že každý, kdo takowau duchownj almužnu podává a gi roznáší, spolu s nj bližnjmu obyčegně i w časných věcech náramně prospjwá, napomáhage mu totiž, buďto aby sobě prostředků na opatření těch swých wezdegších potřeb spravedlivě i požehnaně dobytí i získati znal, aneb aby toho, což má, nikoli bláznowstwj na škodu swau wlastnj, ale maudře, střidně a powážliwě ku skutečnému a trwalému prospěchu swému co »wládat opatrně« obrazeti uměl. Je tomu tak, že totiž z duchownj almužny též užjtkowé materiálnj čili počasnj pocházegi, widjme zřetelně při diwostjch. Tito přigjmagice tuto duchownj almužnu z rukau misijnářů, giž i hned s nj a w nj na wšech žiwota stránkách wšelikého dobra i časného, dřjwe neznaneho, okaussjgi. Příklad k druhému okazu nám gačo w zrcadle člověk na gměnj sice bohatý, ale dle duše bjdně a mrzáký opatřený, gemuž statek i wšeliká pomoc takowá as tolik gest, co náš a widlička w ruce děcka.

(Pokračowánj budaucně.)

Obrazy ze žiwota Cirkwe katolické.

3.

Kterak se Cirkew během šesti století po rozličných krajinách w Ewropě, Asii a Africe rychle a mocně byla rozšířila, kratičce powědino jest. Awšak tu právě sluší wstříc wyjiti otázce, kterákým způsobem, jakau měrau a zbrani dobyla Cirkew nad tolikerymi národy wlády a panowání? Mohli bychom welmi snadno důležitau otázku tuto jediným slowem odbyti, aniž by křesťan w pochybnot bral, nedim popíral prawdu wypowiedi této: »Bůh, *půwod* swatě naší *Cirkwe*, *jest* i zůstane na wěky opatrowníkem a *rozmnožitelem* jejím.« Tato wypowied jest upřímnému katoliku newywratnau prawdau, založenau na samém slowu a slibu Páně. Wysilaje zagistě apóstoly swé, zřetelně osvědčil Pán Ježíš: »Aj, já posílám wás

jako owce mezi vlky, než nebojte se malé stáde, neboť libilo se Otcí, dáti vám království.“ (Mat. X. a Luk. XII.) Tak zněla přípowěd nebeského Mistra: pravdu pak slov jeho neomylných hlásají a dotwřizowati musí wěkové i osudové národů na této zemi. — *Moci Boží* tedy opanowala Cirkew swět, shromáždiwši národy rozličných jazyků w jednotu wíry, a z lidí, porušených bludy a neřestmi všelikými, učinila wywolené syny nebeského Otce. Že však vznik, zrust a konečné witězství Cirkwe Kristowy toliko z Boha půwod wzalo, musí tím jasnějším bleskem w oči bítí, powážíme-li, jak *málo* mohli činiti lidé *pro tuto Cirkew* a wíru její, a jak *mnoho* činili *proti ní*. Dwanácte rybářů, powýšených za apoštoly, za knížata w království Božím, rozešli se k rozkazu nebeského Mistra z opowřžené Gallileje, z nenáviděné země židowské po všem swětě, aby podwrátili trůny bludů, klamů a neřestí, mřlowaných i hájených od millionůw lidu zaslepeného. Chudí a sprůstní mužové tito vyšli do boje s panowníky swěta, ačkoli neměli ani zlata, ani stříbra, ani peněz w opascích swých, ač neměli ani mošny na cestě, ani dwau sukni, ani obuwi, ani hole; ač neměli ničehož, čeho si swět wáží: *co měli*, byla *wíra* w Krista, Syna Boha žiwého, a tato jejich wíra w Ježíše ukřižowaného pro hříchy naše a z mrtvých wzřišeného pro oslawení naše, jsauci pokladem srdcí, duchem duší jejich, byla židům pohoršením, národům pak pohanským bláznowstvím. Zakorenění bludové, zamilowané nepravosti, dáwné zvyky, mrawy a práwa, soběcké wýhody panowníkůw i kněžstwa, lid sprostý i knížata jeho, Židé i pohané, vše postavilo se proti wíře té a hlasatelům jejím. Awšak odpor tento všechen byl — nadarmo. Rybáři Gallilejští, učenníci a dědicové wíry jejich i lásky ku Kristu, Cirkew jimi štěpowaná, učení jimi hlásané swítězili posléze, a jakž jsme widěli, opanowali swět. Kdož by tu prstu Božího newiděl a nekořil se milostí Páně, působící w slabém tak weliké věci? Awšak tím patrněji wynikne nám důležitá prawda tato, jak mile, třebas dost maličko, rozwineme před sebou obraz nátisků, protiwenství a pronásledowání, činěných tak swaté věci. Jak sobě Židé počínali, jest bez pochyby každému známo. Nešťastný národ tento w hrdé zaslepenosti swé, ničemnými wůdci swými omámený, neustal, pokud Kristus, půwodce žiwota, nedokonál na kříži. Majíce w nenáwisti Mistra, i krom toho newinnau krwí Jeho na swědomí stížení jsauce, obrátiti pak se nechťejíce, nemohli Židé nic jiného, leč nenáwiděti také i učedníky. Skřípějíce zubami, wen ze školy i z města wywrhli a kamenowali swatého, nadšeného mládence *Štěpána*. Bídny král *Agrippa*, potomek z krwe He-

rodesowy, newěděl, kterak by se rozlícenému tomuto lidu lépe zawděčil, leč že dal usmrtiti sw. *Jakoba*, a podobným osudem obmyslil sw. *Petra*. Ohniwý žák Gamalielůw, *Šawel*, a podle něho zajisté i jiní mnozí pidili se po křesťanech jako po diwé zwěři, a jaté wydávali do rukau úhlawních nepřátel Kristowych. Kolik tu padlo obětí pro Krista, owšem určití nelze; tolik ale jisto jest, že sw. Štěpán a sw. Jakob byli toliko náčelníky zástupů mučedníkůw, jenž w Jerusalemě a zemi židowské žiwot dali pro wíru. — Jerusaleml wzal owšem bídne za swé, byw r. 70 obrácen w hromadu rumu a kamení; národ židowský rozptýlený po všem swětě, stal se tulákem bez krále, vlasti a chrámu. Než i w tuhé porobě swé sám jsa nenáwiděný od Římanů, nepřestal Žid wzbuzowati nenáwist proti křesťanům, a nemoha je sám pronásledowati, usilowal aspoň pány swé roznititi ku pronásledowání. Awšak nebylo ani tohoto podněcowání potřebi: pohané sami dost litě sáпали se na křesťany. Štwalot je k tomu peklo. W Efesu srotil zlatník Demetrius, boje se o wýnosný obchod, powěřiwý lid modlářský proti sw. Pawlu, jenž kázáním swým modlářství hrozil wywrátit. „Welikát jest Diana Efesských!“ — takowý křik rozléhal se městem, a sw. Pawel s tíží uchránil žiwot. A jak se dalo sw. Pawlowi w Efesu, tak stávalo se též na jiných mistech. Úpadkem modlářství ztenčení při žiwnostech swých se obáwajíce, dráždili tu řemeslníci, tam kněží pohanští i lid i úřady lehkowěrné proti wyznawačům wíry Kristowy, potupujícím šalbu a bludy modlářské. Nebylo takowka místa, kdež by se bylo křesťanům pokoje na dlouho doprálo. Krupobiti, powodně a požáry, neúroda, hlad a nakažliwé nemoce, nešťastné příhody wálečné, slowem všeliká strast saukromní neb obecná, vše přičítalo se křesťanům, jako by takowé smutné pády co pokuty rozhněwaných bohů přicházely na lid, že trpí křesťany. Odtud pak přirozeným během pocházelo, že každá takowáto pohroma podnětem býwala rozkwašenému lidu, že způsobiw rozbroj, řítíl se na wěrné wyznawače wíry Boží. Úřadowé a wrechnosti, ježto by se byli zastati měli newinně trpících, sami takowka slaužili za nástroj wášní zaslepeného lidu a úkladů pekla. S křesťanem zajisté hůř se nakládalo, než s newětším zločincem. Pro něho nebylo žádného práwa, před právem žádného zastání, anobřž zákony byly proti němu. A takowý smutný staw swíral Cirkew téměř po 300 let! Desetkráté pozdwihi se wětším dílem ti nejukrutnější cisařowé římští proti nebohým otcům naším, wydávajíce a zostřujíce zákony na vyhlazení a wykořenění wíry a Cirkwe křesťanské. *Nero*, kterýž zprznil žiwotem swým ohawným trůn, korunu

i jméno císařské, byl *první*, kterýž se v krvi křesťanské brodití počal. Důmyslný-tě byl ukrutný tento ničemník! Daje křesťany za živa zašiti do pytlův politých smolau a tak rozestawiti po náměstích Římských, kázal tau měrau místo pochodní osvěcovati město. Tyranský Nero zemřel bídnou smrtí r. 67; bauřka krvavá proti křesťanům ulewila sice, zákon ale vydaný proti nim r. 64 zůstal. W krátce našel se následovník Neronůw, císař *Domitian*, kterýžto nepotatilý syn Vespasianůw a nezdárný bratr Titůw od r. 93 proti Církwi lítě zuřil, obáváje se křesťanů co lidí nebezpečných obci. Na krátce před smrtí ustalo sic toto *druhé* pronásledování: awšak sotwa minulo deset roků, vypuklo *třetí* za panování a k rozkazu wálečného císaře *Trajana*. Sw. *Ignác*, biskup Antiochenský, učenník sw. apoštolů Petra a Jana, hosený w Římě za pokrm diwokým šelmám, a sw. *Simeon*, biskup Jerusalemský, stareček 120letý, ukrutně zmučený a přibitý na kříž, byli nejwýtečnějšími oběťmi rozkacené wzteklosti pohanské. Awšak podle těchto dwau nad jiné slowůtnějších reků Božích bylo obžalovaných a odsauzených, mučených a usmrce-ných křesťanů množství weliké welmi. Mládenci, panny, matky, mužové, starci, každý staw a wšeliké stáří vydalo swé mučedlníky. Slowůtný onoho wěku spisowatel Plinius, wládař w Pontu a Bythynii, ujal se poněkud křesťanů, a přispěl k tomu, že císař Trajan rozkazy swé trochu umírnil. Awšak pronásledování a krve křesťanské prolévání na čisto nepřestalo ani za něho ani za následovníka jeho *Hadriana*, kterýž od r. 117 do 138 panoval a přízniwější křesťanům zákony vydal. Tím wice zatwrdil a rozhořčil se proti nim císař *Mark Aurel*, kterýž po dobrotiwém Antoninowí Piowí r. 161 na trůn dosedna, nemeškal wydati přísné rozkazy, aby křesťané, ježto nebudau chtít obětowati modlám, wšelikými mukami byli trestáni. Nadarmo podal sw. *Justin* císaři spis, háje w něm wiru a wyznawače její; nadarmo učinili to znameniti biskupové Melito a Apollinaris, wýtečný Athanagoras a mudrc Bardesanes. Mark Aurel neoblewil w nenávisti, aniž ustal w pronásledování křesťanůw. „Kdokoli od wiry této neodpadne, nechtěje obětowati bohům, nechať smrti zemře!“ — tak zněl rozkaz jeho. Tisícové zpečetili wiru a lásku swau krví a smrti mučedlnickau. W samém toliko městě Lyoně we Francauzích zemřelo do 17,000 wěřících buď w drápech diwokých šelem, buď u prostřed muk wšeho druhu neb mečem katowským. Nešetřiloť se tu ani wěku, ani stawu, ani pohlawi. Sw. mudrc *Justin* stát jest w Římě r. 167, w Smyrně dokonal sw. biskup *Polykarp*, důstojný stařec, slaužiwší Pánu 86 let, u prostřed plamenů na hranici Bohu oddaný život swůj. Podobně umřel

90letý kmet, biskup Lyonský sw. *Pothin*, ukrutně zmučený w žaláři. Nebyliť pak wýteční mužové tito jedini: podle nich, před nimi, s nimi a po nich padli jsau na rozkaz císařský tisícové wěřících za obět bludem zaslepeného a nenávisti rozjitřeného lidu. A co se dalo za těchto císařů, obnowilo se při *pátém* krutém pronásledování za panování *Septimia Sewera* (od r. 193 do 211), kterýž sice pomoci otroka křesťanského w nemoci byw uzdrawěn, a wida nesčíslné množství wěřících po wšech krajinách říše swé, ku křesťanům byl poněkud přízniwější, awšak krwežizniwý wztek rozlíceného lidu skrotiti neuměl. I wydal zákon (r. 202), aby každý přísně byl pokutován, kdož by se od té doby osmělil křesťanem státi. Hluza i úřadowé chopili se slow císařowých, a krew křesťanská tekla wšude praudy, obzlastě w Africe a we Francauzích. Sw. *Leonidas*, otec slawného učence křesťanského Origenesa, wýtečná panna *Potamiena*, sw. *Ireneus*, sw. pani *Perpetua* a *Felicitas* dostawili se w čele walných zástupů mučedlnických před trůn nebeského krále pro korunu wěčné sláwy. Huř ještě zuřilo se proti křesťanům, když *Maximin* po zavraždění wýborného císaře Alexandra Sewera trůnu se zmocnil. Sotwa že nelidský tento diwoch, jež sami pohané „morem vlasti“ nazwali, dosáhl vlády, obrátil krwežizniwý wztek swůj přede wšim proti křesťanům, obzlastě ale proti kněžstwu, anobř již i proti chrámům. Než nemohl dlahu zuřiti lítý tento tyran. Wšecka říše powstala proti němu, sami wojáci nemohauce déle snášeti ukrutenství jeho, zabili jej. Zatím množil se počet wěřících ustawieně; čím wice jich umučeno, postínáno a zavražděno, tím wice jich přibýwalo, tak sice, že mohl na počátku třetího století slušně předstíratí pohanům Tertullian: „Kolikrátekoli od nás býwáme kosení, stáwáme se ná počet walnější. Semenem křesťanůw jest krew mučedlníkůw.“ — W Římě bylo u př. přes půl druhého tisíce samých toliko wdow a bídných nuzáků, jenž byli žiwi od Církwe! — Čím walnější wšak počet wěřících, tím lítější proti nim wztek jejich nepřátele, kterýž za císaře *Decia* (249) w sedmém, za *Valeriana* (257) w osmém, za *Aureliana* (275) w dewátém pronásledování ukrutným a záhubným plamenem wyniknul. Musiloť by se ale opakowati, co již swrchu několikráte praweno. Při některých slabších křesťanech powedlo se sice ukrutným mučitelům, že ten, onen odpadl od wiry, zástupové wšak ztwrdili ji smrti, zástupové nových wyznawačů byli Církwi náhradau za utrpenau žalostnau ztrátu. Při korauhwi Kristově býwalo wždy wítězství, Církew dobyla w každém boji nové oslavy, rozšířila po každé svoje králowství.

(Pokračování budaucně.)

Pomoc býwá často blízko nauze.

(Pokračování.)

Swatba u Pletáků byla hlučná. Sudj chtěge w té věci wsecky Záleské přewyššiti, nelitowal žádného nákladu, a sezwal si negen domácj sausedy, nhybrž hrávage rád na pána, také pana kontribučního s psjáři, myslivce s mládenci, sládka a giné wzácné hosti. Z Myslík byl pozwán — a přišel, chtě každé dobré příležitosti užiti, aby své pokogné a sausedské srdce Záleským skutkem osvědčil, poslaw napřed gako wssickni druzi sausedé tolik pomoci k weselce, že by o nj doma kolik dnj tráwiti byl mohl. Záleské weselky mohly se zagisté také chlastelky a smutelky gmenowati; neboť žádná se gindy neskončila, aby se o nich hosti na mol byli neopili a do zkrwácenj nepopráli! Tentokrát ale rozesslo se wsecko w pozłogi a srdcem rozweseleným, dšlem z uctiwosti k wzácným hostům, a dšlem že Myslík swým maudrým a žertowným wyprawowánim tak wsecky hosti gjmal, že také zdálenj ucha nastrkowali, gak ústa otwřel. Sám Myslík, bera se domů z weselky, dělал si poněkud wýčítky, že se swých sausedů až přjliš zdaluge, že předce tak zlj negsau, a že by snad, obcuge s nimi častěgi, mnohého naprawiti mohl. Neznamenalť, ubohj, že pod tjm kwojtjm hadi leželi, genž nemohauce ho i hned tu chwšli usšknauti, aspoň dechem swým gedowatým tak ho ofaukli, že ho srdce dlauhý čas boleti nepřestane. Pleták nemohl mu odpustiti, že pan kontribučnj, slyše geho maudré řeči, k swému stolu mezi obědem geg powolal, a w ustawičeném poslauchánj ani Pletáka mnoho si newššjmal; Zálesštj pak mrzeli se naň, že chtěje se po odchodu wzácných hostů teprw rozpjgeti, geho slowem a přjkladem z hodů wybjdnuti byli.

Neminulo ani čtrnácte dnj po weselce, an se Myslík na úrad stawěti musil. Gakť ale ztrnul, když mu pan práwnj Lichorád z města kromě úroků na poslednj tři leta padagječj patnáct set zlatých wypowjdal, kterěz podlé ukázaného gemu upsánj Martin Kaukal na geho statku pohledáwá. Nic platno geho odwoláwánj, že ten dluh nebožtjkem otcem dáwno se zaprawil; že o tom celá wes, zlášš ale sudj Pleták, u něhož se penjze skládaly, dobrau wědomost mjtí musj; že on sám teprwa w loni šest set zlatých šrotčjch peněz na úrad odwedl, gež se nebožtjř otec k zaprawenj toho dluhu byl wydlužil; gakž o tom kniha gruntownj swědčiti musj; že ge sausedu Kolihowi tři sta zlatých, k témuž cjlí nebožtjřu otcí swěřených, geššte dlužen; že se geho otec, leže na smrtelném loží, we swém poslednjm poržzenj o tom dluhu nezmnjil, gežto předce i na grosse pamatowal, které žencům posledně dlužen žšstal, a dobrau k tomu přjležitosti měl, když se o dluhu Kolihowském i na úradě zmjnjl, a že také nebožtjř Kaukal, umjrage, žádné zmjnky o sumě tak znamenitě neučinil.

Pan Dalibor, domácj práwnj, i pan zpráwce byli po takowé řeči docela přeshwědčeni, že ge Myslík newiněn; ale pan Lichorád se geho slowům gen smál. »Tady ge to,« prawil, okazuje na upsánj, »černé na bílém, a to platj. Zaplatilki wáš otec, proč se k úpisu nehlášil? Od dneška do půl leta, gak znj w upsánj, složjte Kaukalowi hotowé penjze s třjletými úroky, nebo swau newinnu a spolu, kterak se upsánj do rukau Martina Kaukala dostalo, s důkazj promedete. Dštatně ge to zpozdšl, že se tu na gruntownj knihu, tu na Kolihu, ba zaš na poržzenj swěho otce a neporžzenj, nebožtjřka Kaukala odwoláwáte. To wjte, že Kaukal umjrage, ani poržzenj neučinil, ani swátostmi opatřen nebyl; a wáš otec mluwil o gressjch a mlčel o štech, wěda, že bude upsánj došst hlasitě rozpráwěti; že se na Kaukala w knize a u Kolihy dlužiti prawil, to ge k smjchu. Kolikrát řjkáwá sedlář, že se dlužj na daně, na stawenj, na děti a čeládku: zatjm nese penjze židu, ššentjřj a w karban.«

Z widěl Myslík patrně, že se z té nesnáze tak snadno newywěřj; zatjm se před panem Lichorádem pronešl, že se k tomu dluhu nikoli nezná, gelikož ho giž nebožtjř otec byl zaprawil, a že swau prawdu s pomocj Božj také promede; náčež se mu rok do čtrnácti dnj odložil. Negsa wšak w práwecj zbehlý, poprosil pana Dalibora saukromě o radu. Ten mu prawil: »Gedinká cesta, po které by se wám mohlo, geš, abyššte aspoň dwau swědků se dopjdil, kterj by na to přjsahu složili, že wáš nebožtjř otec Kaukalowi za žiwa poctiwě zaplatil, což wám snad těžko nebude; wždň gššte prawil, že o tom celá wes wj?«

»To ge Božj prawda!« odpowědel Myslík; »wj o tom sudj Pleták a wj to wes celá,« a s tjm se wracel domů. Šotwa pak manželce byl wypowědel, gake řjzenj měl na úradě, bral se k sudšmu, nechťe dalššjho šljenj a bēdowánj manželčina swědkem býti. Za ubohá tagným zdánjm znepokogena napřed prořkowala, že Pleták k wšli swému zeti wsecko upře, a že se w celé wš ani gedineho swědka nenagde. Gegj tussenj se hnedle zplnilo. »Co že,« prawil Pleták, »že twůg otec nebožtjřka Kaukala za žiwa u mně zaprawil? To ge prwnj slowo, co slyššim. Je se od něho u mně dlužil, to wjm; na to gsau po dnes swědkowé žiwi: aby mu byl ale dluh oplatil, o tom mi nenj ani slowa známo, neřku, abych snad toho wědom byl, že by se dluh ten pod mau ššřechau kdy zaprawowal. Na mne se tedy neodwoláwen; gá newjm o ničem.«

Tu Myslíkowi teprw strasšné swětlo wzesslo. Celá ta tšanina úkladů, šžj a podwodů ležela takorřka na bjledni před geho očima; znal malomyššnost otcowu, znal také sudšho, ač se tak podlé a ohawně neswědomitosti do něho předce nenadál: ale to čerstwé wywdánj u Pletáků, ty dwa tisšce wěna na hotowých penězjch, když byl Pleták giž třetj dítě we dwauch letech wybjwál, to nenadálé wyššknutj úpisu

po toľiľa letech — »oť, že ty, Jaromjre, nebyw ani při smławách, předce hlawnj částku wěna na newěstu dowážiti máš;« tak si w duchu pomyslil. Z ulekl se té myšlěnký, zároveň ale předzwjďal, že bude marno, we wsi ohlížeti se po swědcich. Prossel ale předce pro wseľco celau weš, a gediny poctiwý Koliha, nejbližší saused, sľibil, že s njm půgde na úřad, hotow gfa na to třebas i přisľahati, že, ať nebyl při oplácenj swědkem, nic nepochybuge, aby nebožtjř Mysľiř Kaukala do čista byl nezaprawil. Druzj se z té přewesměš wyplřtali; gedni prawili: »Pamatugeme se sice, kterak se mluwilo po wsi, že by twůg otec byl Kaukalowi dluh oplatil; ale ge nám podiwno, gať mohl geště celý roľ po oplacenj, stalo-li se, pole »pod sřirokym« w geho užjwánj nechati? Něco w tom přede wězeti musilo.« Ginj upřjmněgšj a bázľiwěgšj prosľi ho, aby ge do toho nepletl, žeť owšem nepochybugi, že nebožtjř Mysľiř skoro smrt z toho měl, gen aby se toho dluhu zhoštil; že wědj, gať se na ty penjze Dorota, neyřtaršj Kuňkalowa dcera, do Pleřřkowa prowďala: ale že mu pro celý swět na úřad swěďčiti nepůgďau, an widj gegich ě wogně podobné syny, gimž by sic Pletáľ neyďřjwe bjľe ľabátny za mluwil. Někteřj prawili mu do oćj: »Dej nám še saudy pokog, a gšľi dľužen, plať.«

Takowěho konce se Mysľiř nenadál. Gediny Koliha se měl ě němu sausedšj, ať proto od ženy na syna ě wogně dorostľěho a na dceru za sřyřce Pletáľkowa okazugjej dořt horkau lázeň trpěl: ale že swědectwř a přjsľaha Kolihy, gežto při oplácenj peněz nebyl, žádné wáhy by neměla, to si uměl Mysľiř dořt dořbe rozpoćtati. Z widěl, gať slabau podporu má, řdo se w nauzi a nešťěřtj na ľidi spolehá.

(Pokracowánj budaucně.)

Cirkewní zpráwy.

Z Řima. Slawný kazatel Řimský *P. Ventura* z řehole Theatinské oslawil nesmřtelného *O'Connella* znamenitau nad míru významnau pohrobni řeči. Lid byl jako u wyřřzení, poslauchaje nadšeněho miláčka swěho, an se poměřů swě wlasti dotýkal, uwáďeje na pamět, jaké zasluky sobě dobyl a jak moccně působil na celau Ewropu slowůtný oswoboditel irského národu. »Wy sami Řimaně, posluchači moji!« prawil mimo jiné. »Wy sami jřte důkazem, že působení politického apořtologání *O'Connellowa* i do této spanilě wlasti proniklo. — Jeť sice prawda, i prawim to s hlubokau žalostí, stáwáť snad i mezi námi leckteřj zpozďily odchowanec bauřľiwě filosofie minulěho stoletj; stáwáť owšem posud ľidi, kteřym jako krweřizniwcům z roku 93 slowo swoboda národu žalostný pojem zkázy, hroznau myšľenku nenáwisti proti wšelikě wrchnosti w sobě zawřrá; neť těchto nezdárných obćanů, (aťť hoden-li jest čłowěk obćanem slauti, jenž zkázu wlasti swě zamýšľi!) jest jen skrowný počet. Národ, opravdowý Řimský národ, jeřž pro lásku k pořádku, oddanost a lásku k swému panowniku obďiwuje Ewropa i swět, maji takowi-to w mráľkotách se plřzící půwodowě zpaury w ošľiwosti: onť

je zajistě nutí ukřýwati se s ućením o bezwľadí a krwe prolěwání. Zdravý smysl národu nedá se ani ľsti ani pokrytectwím omámit; Onť nezná jiné swobody leč spojeně s náležitým řádem, aniž odděľuje taužebnost swau po zlepšění stawu swěho, od wěrnosti a oddanosti k panowniku swému. Ano! coť nad to jest, dořbý, rozumný národ tento, ať tak řim, zdokonalil ućení, kteřemuž *O'Connellowo* apořtologání k platnosti pomohlo w Ewropě; onť spojil nadšení lásky s tau nejprřsnějšj, nejswědomitějšj zákonnosti. Národ tento řádá we jměnu lásky, jako řádalo Irsko we jměnu zákona náprau zobyčejněľých neřáďů, kteřěž během času a působením wášní ľidských, jakž to wždy a wřdu bywá, staré řřzení obce Řimské porušily w bytnosti jejř. A poněwadž nelžě, aby hlas milujícího národu osľyšan byl od otce, kteřýž jest pauhá láska, poněwadž není možné, aby srdce, jeřžto se milujř upřimně, posľeže tudřž neporozuměla sobě; ó Řime! jakau to sláwu sobě chystáš, pakli se ti porozumř, pakli se ti nezabrání, nebudeš-li oklamán, nebudeš-li zrazen! Jaký to krásný list přřwtěľiš do ľetopisů swých, list, na kteřémž čisti bude řasnauci potomstwo, kterak jsi maudré, prawě swobody dobyl, dobyl jř jedině na dráze lásky.

Já prawim, *maudré* swobody; nebo, jako jest ryzí zlato a falešné, takť jest i swoboda prawá a falešná. Jak-tě zpanilá, jak slawná jest jedna! Jak řeredná jest druhá! Prawá swoboda jest wzneřená a weľebná, falešná je děsná; onano wydýchá milost a pokoj: tato rozřřřuje bázeň a hrůzu. Skwěľá koruna pořádku wine se kolem čela jedné: krwawá čepice zmatku kryje hlavu druhé. Prawá swoboda ozdobená jest ratolesti oliwowau a bilym rauchem pokoje; onatť jest bezpečným slaupem trůnu, sláwau i šťěstím národu: falešná swoboda metá pochodni různic a přřoděná jest černým plášťem winy, poškwřněně krwř, onatť káci trůny i jest bičem a hanbau národů; jřť wysoptilo peklo jako dech morowý ducha temnosti: onano sřstupuje s nebes na zemi, jako milosti plně wtělení Ducha Bořžho. *Ubi Spiritus Domini, ibi libertas*, Kde Duch Páně, tam swododa.

Pročeť dořbe rozumějme, bratřř moji, swoboda tato newynikla z tajných orgiř rebellie, nýbřž ze swatyně; neurostla pod wplywem ućení filosofie ale nábožestwř; onatť jest pokojným wýťokem papřřků prawdy, rowněž jako jest otroctwř záhubnau pochodni bludu. Prawé swobody můžeme tedy jedině skřze Cirkew dořsici: neboť jedině Cirkew jest opatrownicř swobody této. Jakoť proti úťokům filosofů a kacirů, metafysickau swobodu ľidské wůľe hájila; jako jest utwořila swobodu w rodinách, ženu k důřtojnosti choťi powýřšiwř a zaswěťiwř práwa dítek: rowněž tak stwořila Cirkew swobodu měřřřanskau, zřřšiwř kupčeni s ľidmi a otroctwř a rowněž tak, a sice ona jediná zwěřtowati bude swobodu obćanskau, stanowic slušné a prawě hranice mezi posľuřenstwím a rozkazowáním, wěčně slušná práwa i powinnosti národůw i paňownikůw!« — Z řeči té, netoliko Řimaně, nýbřž i my přřućiti se můžeme nejedné prawďě.

Z Turek. Wedľe zpráw z Carhradu dozřwřďame se, že opěť 13 milosřdných sester z Francauz přřplauo, aby usadiwř se w krajínách pobřežních černěho moře, zalořily wychowáwací úřstaw pro díwky. K radostně této nowině, toľik jen budiřž přřlořženo, že by sobě některé krajiny w býwalé řřiři německé jřž i z Turků přřľklad wziti mohly. Známoť zajistě, kterak se místy hrozř a zpauzi, pakli se někde o uwedení milosřdných sester jedná.

BEAUCONNES

Číslo 17.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzové, w Jesuitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šulcowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzové
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XVI. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XVI. po sw. Duchu. — Panna Maria, útočiště naše. — Obrazy slechetnosti. — Zlatá zrnka. — Obrazy ze života Církve katolické. — Pomoc bývá často blízko háuze. — Církevní zprávy.

Dne 12. září.

Řeč na neděli XVI. po sw. Duchu.

Ewangeliium sw. Luk. XIV. 1—11.

Gestít to žalostná věc, že lidé pokud na lidských saud moc dbají, buď se musí dobře činiti osthýchat, aneb dobře činíce, na příkoří a protiwenstwj se chystat. Zášť a nenáwist, zložené peklem, wywstaznau zagisté proti každému, kdožkoli dobré obmyšlí a koná, lest pak pomůže proti němu činiti úklady a klásti osídla, pokrytstwí zastře ge štatem přiwěstivosti a lásky, lež opatří nabraussenau a gedem kalenau zbraň, swět uchopí se klawet a pomluw, aby pokálel gměno, i zostudil památku sebe upřímnějšiho dobrodince člowěčenstwa. Je tak bývá, nespárněgi widěti gest w životě samého Pána Jezisse Krista. Čjm gest nám náš Pán Jezíš, proč přišel na tento swět, co tu činil, čeho wyhledáwal, nač a komu to připomínat? Nebesa i země koř se Mu, gačoťo gednorozenému Synu Božimu, plnému milosti a prawdy welebíce Geg co Spasitele weškerého swěta. Dobře činiti wšechněm, nalézt ztracené, uzdraviti nemocné, pokog, život, nebes blahoslawenstwí dobyti a nawrátit člowěčenstwu, bylo tauhau, úkolem a cílem života Geho. A hle! zdaž se Mu nedělo po wšechen čas wezdegšiji mezi námi přebýwání, práwě pro to, příkoří a protiwenstwj? Na paussti i w městech, w domech i we chrámu, ať učil neb uzdrawowal, ať s lidmi neb s Bohem se objíral: wšude stíhala Geg w patách šferedná rota zášťi a tudž i nenáwistí zapálených proti němu nepřátel. U pro-

střed nich widíme Geg w předloženém sw. ewangeliium našem nedělním. Býw zagisté od gednoho z předněššich čili knížat farisegských k stolu pozwán, »wšel Pán Jezíš do domu gehu w sobotu, aby gedl chléb.« — Než nastogte! pozwání Fariseowo nebylo důkazem upřímné lásky, onoť mělo být osídlem; strogená tato pocta byla toliko kwitím zakřýwagcím peleš a hnýzdo gedowatých hadů farisegských. Pán Jezíš přišel mezi ně, a »oni,« Fariseové totiž, dokládá sw. Lukáš, »šetřili ho,« čihagice na každý čin, každé slovo, každé hnutí, aby w něčem polapiti a pak u lidu potupiti mohli nenáwiděného Nazaretského. Awšak marnátě chytrost lidská proti maudrosti a lásce Boží! Kristus Pán wí dobře, co zamýšlí bezbožná rota. Medbage wšak nic na gegich úklady, činí před nimi, pod gegich střechau, činí co welj Dtec a k čemu Geg wede swatá láska. »Člowěk gedem wodnatelný byl tu před njm,« dj sw. ewangelista, a zdá se býti k prawdě podobné, že geg neslechetní Fariseové sami sem byli přiwedli, aby postíhli Jezisse Krista co ruffitele dne sobotního. Pán užřew nešťastného ustanowil u sebe zbawiti geg neduhu a zdrawim obdarit nemocného. Syn Boží zná, co káže Dtec; On wí, žeť ge to wálj Dtec nebeského, milosrdenstwí míti ku každému, a z úzkosti a saužení pomáhati potřebným; On to wí: awšak i Fariseové wjti si magi k srdci přewatau tuto prawdu; oniť sami magi wyznati, že dobře činí Jezíš uzdrawuge nemocného, třebať to bylo proti křiwým důmýnkám gegich, třebať to bylo w den sobotní.

wúl a osel, časný wýděleť a zisť, rozkoš a poklad tohoto swěta než vlastnj dusse gegich. A tomu-li tak: nadarmo bychom sobě zakrýwali netoliko Fariseů, nýbrž i nás týká se domluwa, wyřčená w dnešním sw. ewangelium. S deňz Pane, abychom gi nemusili slyšeti gednau, až budeme státi před Tebau! deňz Bože, slyž očíj a horlivošti srdcím nassím, abychom oželewše dosawadnj posetilaiu nedbalost swau, dusse swé, dražšij nade wšecko co swět má, stwořené nikoli gen pro tuto zem, ale pro nebe, kaupené ne zlatem a střibrem, alebrž křwí Zwogj, od té doby wázili sobě, gak toho gest hodna, gak sám to žádáš! Wšak chatrně bychom sobě wázili této dusse swé, aniž bychom odwrátili od sebe domluwu slusnau, ležiej w dotčeném slowu Páně, kdyby nám wytykali mohl gednau Pán Ježíš, že wúl a osel, časný zisť a wýděleť, rozkoš a poklad milejšij nám byl nad dusši bratřij nassich. A pokud zůstane to tak mezi námi, gak gest, nepadne děsný tento wýrok Boží na sta neb na tisíce: on padne na milliony. Či neswědčej wše okolo nás hrozným hlasem proti nám? Kdo seče ty walné zářupy bratřij a sester, genž hynau w žalostných neřestech? Wšak směle tu možná říci, že hynau, poněwadž bratřij a sestry gegich neměli o ně péče a lásky k nim. Wúl a osel kdyby byl padl do gámy, byl by bychom geg owšem wytáhli třeba w den sobotnj. Bratru, sestře, genž uwázli w osídlech ducha zlého a padli do gámy bludu a nepravosti, těm se bogjme podati ruky. Kamkoli padne oko, wšude nalezne osídla nastražená na dusse lidské; kamkoli se obrátj křok náš, nebudeť hrubě ani místa, kde by nemusil giti okolo gámy, do níž klopotně se ženau, do kteréž padagj dusse bratřij nassich. Z na kohož, ne-li spolu na nás, musí gednau padnauti wina tolikerež zřázy, tolik nesmrtných dusši. Mnoha z nich byla by zahynula, kdy bychom byli hleděli gámy ty zasypat, osídla odkrýwat, wlká čjha: gicjho zahánět; kdy bychom uchylugicj-se na stězky, wedaucej tu w osídla, tam do gámy, w duchu opravdowé lásky wycházegjce w cestu, odváděli a odwraceli ge od pelešj, kde na ně čjhá starý drať pekelný a s njm záhuba i zřáza. Mnoha dusse kleslá byla by powstala, mnohá dycená by z osidel byla wywázla, kdy bychom nestjijce se ničehož s láskau upřjmnau k nj se byli přibljžili, a ruky na pomoc ochotně podali gj. A zahyneli bratr, sestra, poněwadž gsme my bez srdce a bez lásky pomjgeli hynaucjch: z rukau nassich bude Pán pohledawati dusši gegich. Aneb nenjliž to Dn sám, který slowem a příkladem swým k tomu zawazuje, weče, nás wybjzi, abychom ochotně wše podnikli, čjmž by zisťati lzelo dusši bratra a sestry pro prawdu, ctnost a žiwot wěčný? Hle, Dn, gakž wyprawuge sw. ewangelium, wšel do domu, křež naň čjhagj nepřátelé geho, a potrhaw osídla naljčená od nich, usiluge z paut, w nichž byli uwázli,

wytrhnauti dusši gegich. Hrdostj a pýchau opanowáni gsauce, nemohli nestjastnj Fariseowé ani před njm při stole ukrýti wřed zřazené dusse swé. Dn widj, kterak se mezi sebau o přednějšij místa derau. A láska Geho giž gim radj, kterak by wyhnauti se měli žalostné hanbě. Dn widj nestjastnau pýchau ana ukrutně nad námi wládne: a láska Geho klade gim na srdce wěcnau prawdu: »Kdo se pomysšuge bude ponjžen, a kdo se ponjžuge, bude pomysšen.« Dn, přjtel chudobnj, střjdmosti a postu, nestjij se wečeřeti tu u Farisea, tam u publikána, aby zde potěšil Zachea a tam Magdalenu. Dn, přjtel modlitby, tráwjwage celé noci we swatém s Dcem swým rozmlawánj, i w noci přjgimá i uťj Nikodema. Dn, přjtel nuzných, káže statky swé rozdati mezi chudé: a hle, ušty sw. Jana Zlatoustého oswědčuge tobě: »Byť bys nesmjrně penjze wydal na chudé, wjce zjškáš, pakliš gedinau dusši obrátil.« — Takť mluwj, takť uťj slowem a příkladem swým Pán Ježíš: a my bychom paussťegjce to wšecko mimo sebe, nedbagjce mnoho, ne-li dokonce naprosto nic, o dusse bratřij swých hynaucjch w osídlech bludů a w gamách nečestj, uchylolowati směli swědomj swé, koajce se marnau naděgj, že se nás netyhagj slowa Páně, gimž na rozum dáwá Fariseům, že by gim byl milejšij wúl a osel, než zdrawj a spása bratra gegich? S pokud nechceme, aby nás oklamala naděge tato, připustjme sobě k srdci prawdy připomenuté nám dnes na základě slowa Božího. Wšecku swau péči k tomu obrácenau mēgme, aby nám člowěk wjce platil a wázil než wše, co gest na tomto swětě; péče o spásu dusse nassj, o spasenj bljžnjch, buď cilem a úkolem žiwota nasseho. Každá myšlénka a žádost, každé slowo, každj čin směřug k tomuto cíli. Příklad náš swět bratřim nassím; w duchu pokornj a lásky wycházegme w cestu odchylugicj se od prawdy, ruky swé podáwemy kleslým ku powstánj, wšj silau swau odkrýwemy a trhemy osídla, zasypemy gámy nastražené ku zřáze dusši, ku zřáze bratřij nassich. Nezbagjce na přjkorj, uslugme takto dobře činiti, pokud slyš stane, a pak když nás opustj žiwot a síla, Pán dobře učinj nám, a pomysšj nás z ponjženj wezdegjšjho ku sláwě wěčné. Amen.

Panna Maria, útočiště naše.

Ó láska má a čáko,
Žiwota mého slasti,
Swatá útěcho w strasti,
Maria! zawítej.

Zawítej w duši mutnau,
Bez tebe hořem hyne,
U tebe w blahu splyne,
Ach! w rajske blahosti.

Zawitej, hle, mne hřichu
Pokauši zhaubné wnady,
Dodej mi síly a rady,
Ó buď mi záštitau.

Teskliv tě w bauři wzywám,
Dennice čistá, jasná,
Wed' k břehům, hvězdo jasná,
Loď mého žiwota!

Neoslyš bolných wzdechů,
Ty dobře znáš nesnáze
Po drsné k nebi draze,
Ó — máti bolestná!

Až pak, ó tauho moje,
U hrobu dojdou cíle,
Uweď mne w kraje milé,
Kde není laučení!

Ach, slyš mne, k sobě přiwiň,
Chci stále w každé době
Po Bohu skládati úctu tobě,
Panenko milostná!

Mé srdce ne již mé buď,
Twé budiž, sladká máti,
Ty sama rač je dáti
W dar Otci našemu! —

k. V. Bradáč.

Obrazy šlechetnosti.

I.

Účinná láska k bližnímu.

5.

Powěděwše takto něco málo o důležitosti a vysoké ceně almužny duchownj, sluffně bychom se měli ohlédnouti po těch, z gegichžto rukau se i nám této almužny pro žiwot wěčný dostalo.

Uwššak mezi wšsemi almužnjky takowýmito w národě nassem ničdo důstogněgššho gměna sobě nedobyl a wětšji sláwy sobě nezaslaužil nad swaté aposstoly nasse slowanské Cyrilla a Methoda. Oniž zagisté to byli, kterjž otce nasse obrátiwše na wjru a naučiwše ge milowati Krista, kterjž ukřižowán gest pro hřichy nasse, aby wykaučil nás, ukázali gím k tomu prarwému swětlu, oswěcugicjmu každého člowěka přicházegjegjho na tento swět. Oniž sami stali se hvězdami wedaucjmi národ náš k nebeskému Betlému. Zásluhy swatých těchto bratřj o národ náš gsau tak weliké, že boleti to musj upřjmného křestana, widaucjho, kterať se na ně mjsty zapomjná. Uwššak nenj tu k tomu mjsta, aby se šjřegj mohlo gednati o nich: náležj to bez toho do žiwotopisu gegich. Z daleké wlasti přiššli gsau do fragin nassich, a zde šstjřili

šad, we kterémž mnohý kwjtel rozwił se na forunu Spasiteli a k oslawě sw. Cjrkwe Geho. Gimi stali se národowé nassj syny této Cjrkwe a dědici králowstwj nebeského; gimi ušlechtěn gest žiwot a mrawy otců nassich; gimi položen gest základ, aby i we wlastech nassich vznikly djlny a wšselicj strogowé, w nichž a gimiž bychom i my mohli hotowiti sobě krásný oděw wjry, naděge a lásky Boží, zgednáz magjce sobě takto ušlechtilé swatebnj rauchy zlatých křestanských ctností i ššperť ozdobjň skutků krásných, nezkaleným leskem na dušsich nassich se třpytcj a nás k oslawě budaucj uzpůsobugjcj! Ano — »tentot gest pať žiwot wěčný: aby poznali Tebe samého, Boha žiwého, a kteréhož gšj poslal, Ježíše Krista,« — tak ráčil řci Pán w modlitbě, kteraž co neywjššji Kněž náš konati ráčil za wšsech swé wěrné: a hle! tyto prawé hvězdy přibljžiwše se ku fraginám nassim, na cestu k žiwotu tomu prwnj gsau nám ukázaly; a mysljšli, že lidé byli, kterjž tu se bez okolku hvězdami gmenugj: byliť oni lidé, — ale wšsem wlastjmi nassim almužnu nesaucj, tu duchownj totiž, bez kterěz, zkrátka řečeno, lépe bylo by nám, nezrozenu býti!

U dle tohoto na nich poukázaného měřjčka wšsim právem každý spasenj swého žádostiwý křestan měřj upřjmné práce a snaženj každého horliwého pastýře duchownjho. Při tom ale předce gen weliký rozdjl gest mezi duchownjm, genž powinnosti swé na čas i mjsto wykázané, ať třebaš i sebe řádněgi a swědomitěgi wykonáwá, a mezi duchownjm, genž ničeho a ničeho nessesťj, ať w tom neb giném, gen aby swým swěřencům ku prospěchu duchownjmu poslaužil. Nedbáli tento na wšsech sladkůstky toho swěta, nezdbáli ani na sebe, nebogjli se chaulostiwě ani o zdrowj, ba ani o žiwot, tu, kde se o rozmáhánj králowstwj Božího mezi lidmi gedná, a býwáli při wěrném tom snaženj a pachtěnj swém od opatrných toho swěta zlehčowán a potupowán: anhle! i on almužnu swatau, almužnu drahocennau před Pánem podáwá chudým z lidu gehu; almužnu, kteraž tjm poděluje, co dj kniha gž starého zákona, řečená Eklešastikus (I. 13): »Tomu, kdož se bogj Pána, dobře bude w neyposledněgššj čas, a w den škonánj swého požeňnán bude;« a šlechetnost gehu w té mjře přistupuge k zásluhám mužů aposstolských, w kterěz i on pohrdá swětem, a wšsečo činj a wšse obětuge, aby gen poznán a milowán byl Pán, kterjž »dřjwe milowal nás.«

Šautěž měrau, které gsme sobě z žiwota swatých Aposstolů nassich wybrati mohli, dlužno měřiti zásluhy, wznessenau šlechetnost a účinnau, anobřž plammennau lásku k bližnjmu při mužjch těch, tak řečených misšionářjch (poslancjch), kterjž, gakož se dalo po wšech osmnácte set let, co Cjrkew Páně štogj, tak i nynj do neywjzdáleněgššjch toho swěta končjn, do

Ameriky, do Afriky, do Asie i na ostrowitau Oceanii se wydávaji: aby »světlo« s nebe přišlo i tam světilo, a z temnoty i ze stínu smrti, z bludů, surovosti a neřestí mravních ku pravdě, usledčivosti života, k Bohu, spolu pak k opravdové blaženosti časné i věčné posvětilo národům tamnějším pohanickým. Z této sledetné mužové musjí se odřeci všeho pohodlí života, odvážívše se na všeliké nesnáze, nebezpečnosti, nátišky a trápení. Obětující pak tau měrau přede vším Pánu život svůj, věnugi všecku pili a usilownost ku prospěchu oněm nešťastným bratrům, co praví Apóstolové tohoto devatenáctého století skutečně vyplňugi slovo Páně, pověděné k prvním oněm Apóstolům, ku kterýmž pravil sám Pán Ježíš: »Dátiť jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. A protož gduce po všem světě, učte všech národy, učce ge zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám. — Kdož uvěří a pokřtí se, spasen bude.« (Mat. XXVIII. a Mark. XVI. 16.)

Věžíž tedy a dobře sobě toho povšimni každý, že vedlé slova toho po dnes bratři twogji, kněží katoličtí, krew i život pracně nasazugi, rozblášťugce wjru swatau w končinách, kde není posud známá a utvrzená. Život gegich w negednom ohledu podobá se životu prvních apóstolů, prvních to hvězd na obloze Cirkwe našší. Z životůw tedy těchto apóstolských almužníků duchovních našeho věku budaucně důkazý některé hrdinské aučinné lásky k bližnímu podáme.

(Pokračování budaucné.)

Z l a t á z r n k a .

Církew Kristowa — veliký diw, veliké i dobrodiní.

»Na škole vzdělám Církew swau.«

Ó diwe! Pán Cirkwe pni na kříži, jeho učennici we wazbách, a Církew jeho roste, ewangelium se den ke dni rozširuje, a to, čím se jí čelilo na zkázu, přispívá k jejímu rozšíření a zrůstu!

S. Jan Zlatoustý.

Toť vlastnost Cirkwe, že zkwitá, když býwá pronásledována: roste, když se potlačuje: prospívá, když se jí pohrdá: wítězí, když býwá raněna.

S. Hilár.

Swatá Církew tím více pak w pravdě okřiwá, čím prudčeji pro pravdu týrána býwá.

S. Řehoř.

Církew jest jako lilie mezi trním, zlými i dobrými promíšená.

S. Augustín.

Církew jest jediná matka naše. Ona nás rodí, svým mlékem krmí, svým duchem obživuje. Ona jest neporušená choť Kristowa.... Onať pro Boha nás vychowává; ona přiwětluje dítky, kteréž zplodila, ku království Božímu.

S. Cyprian.

†

Obrazy ze života Cirkwe katolické.

3.

Sotwa že bylo ustálo poslední pronásledování za Aurelia, rozšiřowala se tím patrněji Církew. Dioklecian, rodem z Dalmat, stal se r. 284 císařem, a chteje býti w každém ohledu mocnářem samowládným, všecku swau péči k tomu obrátil, aby se nikdo w celé říši proti němu nemohl opřítí, všude aby se mu činila sláva, odesad aby plnily se pokladnice. Za tauto příčinou zřídil nejedny změny we správě zemí svých. Rozděliw krajiny na wíce okrsků, a rozmnožiw znamenitě počet úředníků, stížil poddané těžkým břemenem rozličných daní. Než co se tkne křesťanů, ti měli z počátku panování jeho za delší čas pokoj: císař nebyl protivníkem wíry jejich; choť i jeho dcera, služebníci a rádcové jeho nejmilejší hlásili se k ní; křesťané byli w úradech, všude po městech stawěly se prostranné chrámy, služby Boží slawily se takorba veřejně, tisícové hrnuli se k nim. Tu však opanowal *Gallerius*, zeť Dioklecianůw, sešlého věkem tchána swého, a sám jsa litým nepřitelem křesťanstwa, pohnul jej posléze (r. 303), že vydal proti křesťanům w krátce po sobě čtvero rozkazů, z nichž jeden krutější jest druhého. Všecky chrámy mely býti dle wíle císařowy z kořene wyráceny, poswátne knihy spáleny, křesťané napořád bez rozdílu mučení, ze všech úradů wymřstěni, všech práv i statků zbaweni a na hrdle trestáni. Přede vším ale sáhlo se po biskupech a kněžstwu. Žaláře byly jimi přeplněné, poprawy ukrutně časté a hojné. Jako bohatá pšenice pod kosau ženců padalyť hlavy věřících pod mečem katowským. Aby nikdo wiru swau neutajil, wymyslily se obzlaštní prostředky. Na všech veřejných místech, na rozích ulic a na trzích městských, u kašen obecních i w každé saudnici, všude postawily se modly; nikdo nesměl ničehož kaupiti na trhu, ani wody nabrati, ani před saudem slyšán býti, ani kteraukoliw jinou wěc před sebe wzíti, leč by prwé byl kadidlem dotčeným modlám obětowal. Kdokoli se zdráhal, ihned dáwan býwal do žaláře, propadl mukám a obyčejně též i smrti s newšední ukrutností zamyšlené, až i samy katany unawující. Tu přibili křesťana na kříž hlawau k zemi, nohami wzhůru, nechajíce jej takto do smrti se utrápiti. Tam opět powěšen jest mučedník hlawau dolů nad ohněm, ku kterémuž se wlhké, zelené, živé dříwi podpálilo, aby ohněm poznenáhla se opekál a dýmem trapně se dusil. Jiným uřezaly se uši a nosy, zutínaly ruce a nohy, aby pak w hrozném tomto stawu sami sobě zůstaweni jsauce, w ukrutných bolestech čekali na smrt. Jiným opět rozkuchány jsau boky, rozpárán jest život, a zžha-

wěho železa do wnitřnosti nastrkáno. Při jiných užito té ukrutnosti, že se jim zuby wylámaly neb zurážely, a za nehty trní wbodalo neb hřebíky zatlaukly. Při jiných zase, sedřewše s těla kůži, tělo zedrané posypali solí a kropili octem; jiné opět poliwali roztopeným ołowem, jiné smolau; jiné dřeli hřebeny železnými; jiné házeli do kotlů naplněných wařící se smolau; jiné zawírali do býků mēděnných, pod nimiž hořelo. Než nelze ani wice a šřeji mluwiti o krwawých ukrutenstwach, kteréž z části owšem již prwé, obzłáště ale za tohoto pronásledowání wymýšlel čłowěk na čłowěka, ješto se držel wíry, učící jej, aby neškodě nikomu, a dobře čine všechněm, životem bez úhony Bohu slaužil! A takowé nátisky hrozné trwaly jsau leta! Jen místy, kde byl wládař neboli úředník poněkud lidstější, o něco mīrněji nakládalo se s wěřícími. Tak jich šetril *Konstantin Chlorus*, jež byl Dioklecian přijal za spolupanowníka w Galii (we Francuzích); jinde však, złáště kde wládl *Gallerius*, zuřilo se proti nim až hrůza. Množstwi to weliké, jakowěž wšelikými způsoby zahynulo, nelze ani spočísti. Hned na počátku tohoto pronásledowání napočteno jest 17,000 křesťanů, ješto dosáhli koruny mučednické. W mnohé obci býwalo jich každý den hned 10, 20, 30, hned až i do sta mužůw i žen, mládencůw i panen, dětí i starcůw wydáno na smrt. We Frygii dal císař zapáliti město, jenž bylo na čisto křesťanské, otočiw je prwé wojskem, aby nikdo nemohl zachowati se při životě útekem. W Egyptě padlo během 10ti let přes 140,000 wěřících za obět smrti, a do 60,000 jest jich rozehnáno z wlasti. Widauce takowé zástupy umučených a pohynulých kněží a wyznawců Kristowých, plésali již nepřátelé, honosíce se, že wykořenili wíru nenáwiděnou. I chtěli, aby zwěčněna byla památka krwawých činů jejich, a budaucím wěkům aby známo bylo, kteří panovníci byli nejlítějšími katowníky Církwe Boží. Osobit pak sobě tuto žalostnatu sláwu přede vším Dioklecian, Maximian a Gallerius, dawše na rozličných místech postawiti slaupy památné s nápisem: že jimi „powěra Kristowa všude zahlazena, účta bohů rozšířena jest.“

Než wšeliké tyto nátisky byly marné. Dioklecian a Maximian, donucení k tomu ctižadostiwým Galleriem, odřekli se koruny a wlády císařské r. 305, a zemřeli oba bídau smrti: Dioklecian u prostřed newýslovných úzkostí, skličeny zaufalstwím zahynul w Saloně r. 313, a Maximian chtěje zawražiti zetě swěho Konstantina, sám zardaušen jest r. 311. Téhož roku dokonat na východě Gallerius. Roznemohší se hned r. 310, ukrutných zkusil bolestí. Wšeliké rady a prostředky lékařské nic při něm nespomohly. Tělo

jeho rozežrané wředem nezhojitelným pomalu uhniwalo, zápach nesnesitelný vycházel z něho, a čerwůw lezaucích z wředowitých ran po celém těle ustawieně přibýwalo. Posléze uznal nešťastný tento ukrutník, že Buh se ho sprawedliwě dotekl, a krátce před smrtí odwołal kruté rozkazy swé proti křesťanům, sám je wyzýwaje, aby se za zdrawí jeho modlili k Bohu. Odwraťiw takto další pronásledowání a krwe křesťanské prolěwání, umřel r. 311. Po smrti jeho však ješto *Licinius* obnovil nátisky proti wěřícím na východě a *Maxencius* na západě. Tento však utopil se w řece Tibere, byw poražen od Konstantina w bitwě swedené u Říma dne 27. října 312, w kteréž se poprwé na štítech wojákůw Konstantinowých a na hlavní korauhwi jeho zaskwělo znamení sw. kříže. Licinius, ješto, ač měl sestru Konstantinowu za manželku, do wojny se dal se šwagrem, přemožen a přinucen jest, swobodu pustiti křesťanům, jichžto mocným ochráncem byl Konstantin, od r. 312. Když pak posléze Licinius obnoviw ješto jednau wálku r. 323, we dwau bitwách potřen a zahlazen jest, opanowal wítězný Konstantin wšecku říši římskau: na císařském stolci zasedl zjewný potupitel pohanstwí a wyznawců Kristůw. Wíra a Církew Kristowa přestála ty nejtěžší boje, přemohla swé nepřátely, nemajíc jiné zbraně, leč té jediné, kterauž ji dal Pán Ježíš slowem a příkladem swým. Kdo powáží, co činili proti ní lidé, mocní panovníci, úradowé a poddani jejich (a nedálo se tak jediné w říši římské ale wice méně všude, kdekoli se ukázali hlasatelowé wíry této), kterak se zasazowali o konečné zahlazení její: musit wyznati (obzłáště nezapomene-li, jak málo mohli a směli proti tak ohromným překážkám činiti sebe wěrnější a horliwější učedníci Páně), wida, kterak swítězil konečně Ježíš Kristus, zwolati musí zajiště s Tertullianem: „Toť jest nad lidský rozum: jeť to dilo Boží.“

(Pokračowání budaucně.)

Pomoc býwá často blízko nauze.

(Pokračowání.)

Než Myslík nenáležel do počtu lidí, jimž tolik jslů a myslí ubýwá, kolik hlav na neštěstí wyrůstá. Právě kdy protiwensťwj newwice se zmáhalo, rostla geho důwěra, gasnila se geho mysl, a srdce geho tlauflo nepochopněgi. Bůh byl geho naděgi. W tu dobu, když se mu u Pletáfů nestydatým popjránjm sudjho na celau osnowu mezi njm a Kaukalem poswjtilo, w tu dobu složila se také w geho srdci ta newywratná důwěra, že čím wice budau proti němu, prawda na gewo přigde, a on swítěžiti musí, byt by se mu celý swět na odpor postawil. Neustrassen a nepomaten wossel od Pletáfů, to gediné mu mezi

dveřmi prawiw: »Deyte pozor, abyšte si na tu oplátku nezpomněl, až bude pro wasši dussi pozdě.«

»S gaku se wracjś, milý muži?« tázala se útrápená Marie, když se byl Mysljk opět domů nawrátil.

»S dobrau,« odpověděl tento; »dwa swědky mám — Boha a mé swědomj.«

»Ach, mé nešťastné děti!« zvolala Marie a tiskla své dvě pacholátka k srdci; »ti lidé wás na žebrotu uweďau! Což pak si na úradě z Boha a z twého swědomj dělají. Ubohý manžel! gá newjm, že tě lidé gen tak nenáwiděti mohau. Až by tě tak znali gako gá! S prosim tě, milý manžel! gen se s nimi nesud; wjś, že ge to gedem řetěz; ať wyhrageś, ať prohrageś, wždycky se potkáš se zlym. Wjś, že neylepšj šaud za sehnuty nestogj; budeš miji běhání, útraty, mrhání času, hnětenj srdce a myslj, a mžeš gešťe o zdrawj přigiti. Dey gim ty peňize, ať si ge wezmau na swědomj; gá sama půgdu k Kaukalowi, budu ho prositi, aby něco šlewil, a takowé břemeno na swědomj si nebral. Wyhrageś-li, budau se ti mšiti, a gešťe na dětech si wylegj žluč; prohrageś-li, nebudeš k neywětšj škodě bez posměchu. Nech gich, prosim tě, manželj; wždyť náš Bůh neopustj!«

»Milá choti,« odpověděl jí Mysljk, »musil bych wjru w Boha a konečné wjtězstwj prawdy ztratit, kdybych tě uposlechl; právě proto, že mne Bůh neopustj, nesmjím gá sám sebe opauštetí. Ohlédni se gen na své děti, gež pod srdcem nošjś, a powěz, gš-li hodná matka, mohla-li byś gednau bez bolešti na ně se podjwati, magje sobě co wytykati, žeś ge z paubého strachu ljdj a z nedůwěry k Bohu o takowau summu peněz připravila? Co pořjdyś s těmi dětmi na statku tak zadluženém, kdyby mne Bůh brzo ze swěta powolal? A máś upśánj na můg žiwot? — Hleď, právě se mi něco na myslj zaknyslo, co mně poswjtiti mže na nit k tomu klubku. Kde ge nasse Lidka? Za u nás gij slauzila, když nebožtjk otec Kaukalowi dluh wyplácel, a má pamět dobrau.«

Bylatě pak tato Lidka gij letná osoba, genž na statku Mysljkowu dobře třidecet let byla štráwila, a kteraž Jaromjr ctěge co matku, k smrti docho-wati u sebe mjnił, ač nigaké tuhé práce zastati nemohauc, gen drubeř hľadala a peřj dráwala. Z táže se gi Mysljk, když byla přišla: »Lidko, pamatugete-liž se gešťe na ty časy, bylo to aś před patnácti lety, když nebožtjk otec Kaukalowi dluh oplácel?«

»Z můg milý Pane Bože! což bych se na to nepamatowala; gako by se to bylo wčera stalo; wždyť náš nebožtjk hospodář — ó ta starostliwá hlawa! — dey mu Bůh lehké odpočinuty, tenkrát po tři leta se mzdau wyprawiti nemohl, gen aby se toho wydriducha zbawil, a »Široky« s lukau »pod homolje« zase w drženj dostal. S milý Jaromjrk, tenkrát byly smutné časy!«

»Neslauzil,« tázal se Mysljk dále, »tenkrát Barta Slawihaudkowic u Pletáků za woráče?«

»Ano, máś prawdu,« odpověděla Lidka, »a dostal se od něho na wognu, což se před njm aniž po něm žádnému chasníkowi gešťe nestalo. Gešťe si tenkrát lidé wšelicos powjďali o nákyh peněžjch; ale my nechcete, abych pomlauwala; Pán Bůh přiwede wšeccko sám na swětlo, netřeba nassich kľewet: ale Bartoš se dokládal žiwým Bohem, že ge newinyň, a že ty tolary — i šneku, nyní se pamatugi, že to bylo z těch peněz, co nebožtjk hospodář Kaukalowi oplácel, a sám Pleták přj ge se stolu smetl, když se Kaukal s hospodářem nassemu Bartošowi, hledagjcimu na almarce něgakj nebozež, byli uhýbali, potom ale swědl krádež na Bartošse. Byla by z toho tenkrát notná šrůtka byla possla, kdyby se byl nebožtjk hospodář mrzutostj nebál, a Bartoš swým chudým rodičům Pletákowj pomšty uspořiti nechťel.«

Mysl. Na to se dobře nepamatugi, milá Lidko, ale něco giněho mi z toho w hlavě žůstalo. Nepřišel-li pak toho času Bartoš pro náké penjze k nám, a to šice za saumraku?

Lid. Tot se wj; pro ty dwa tolary, co Pleták ukradl. Ach, což geť tu bylo za pláč od twé nebožky matky; měla gen pět zlatých, a ty štržila za máslo — gjďaliť gme tenkrát dost často nemašné i neslané; — chťela Lidunce, twé sestře, náké ššaty způsobiti, a za tebe panu učiteli zaplatiti. Tu geť bylo nářku, když gj ze wšeho toliko zlatý žústal; sám Bartoš a my wšickni plakali gme s nj. Gj ale newjce trápilo, že byl nebožtjk hospodář tak neopatrný, že s njm sama wšecchy penjze přepočítala, a že se tak lehko ohnauti dá. — Takět mu, když přišel, nadala opilců; bylať to ta gedinká wáda, co snad spolu byli. Ach, ta dobrá dusse, ten twůg otec, opigel se — ale šzami!

Mysl. A widjte, milá Lidko, ty penjze mám po druhé platiti.

Lid. Z komu? snad Kaukalowi? Gá bych tomu wydriduchu obě oči wyškrábala. Gij geho nebožtjk otec si ge dobře zaplatil, užiwage po sedm let nassj půdy; lidé tenkrát powjďali, že by mu na mšťe nassem ani haljře nedali, proto že přj byl lichwářem. Nebudeš, Jaromjrk, nebudeš platiti nic; gá na to smrtelnau přjsahu složim.

Mysl. Kdyby gen přjsaha wasse platila; ale oni wás k nj ani nepustj, že wás žiwjm; a přes to gšte při tom nebyla, kdy se penjze šázeli, ani gšte to z úst nebožtjka Kaukala neslyšsela, že za otcem ničehož k pohledáwánj nemá. Widjte, k mému nešťetj nedal si nebožtjk otec po oplátce upśánj své od Kaukala wrátiti.

Lid. Ano, máś prawdu, o ten nešťastný papjr se s njm nebožka matka negednau hasťerila; ale wždyť ho Kaukal wrátil, a Pleták wida geg po od-

chodu otcově na stole, ho gestě téhož večera roztrhal; wždyť gsem pro něg druhý den ráno sama šla, a sudj mi z něho sám kausky na smetistí okázal, i zkázal hospodáři, aby se o ten papjr nic nehnetl, ten že gest gíž dobře uložen. To mně musj Pletál sám dosvědčiti, wždyť ge na živě gestě; a wždyť musj také o těch peněžích wěděti, a kdyby zapjral, do očí bych mu lhárů nadala, gať gsem gen služebná a on rychtářem.

Myšl. Gíž zapřel. Zatjím ale wjm dost; nynj o tom se žádným nerozprávěgte, aspoň o Bartossi ani neceřente.

(Pokračování budaucně.)

Církewní zpráwy.

Z Říma. Z nejedné strany taužebně se očekáwalo, jaké změny a oprawy učiní sw. Otec Pius IX. při řeholích a klášterích. Nedáwno věci se rozhodly. Sw. Otec wydal obecný list k generálům, opatům, provinciálům a jiným předstaweným řeholí, řádů a klášterů... Ubezpečiw je přede všim o swé otcowské přízni a lásce, osvědčuje jim sw. Otec, kterak sobě z celého srdce žádá, býti podporau a ochráncem jejich, a ze vši síly přispěti chce k jejich lepšimu zdaru a zwelebení. Ukázaw na weliké a slawné ty reky ctnosti křesťanských, wyslé z nich a rozmanitým způsobem we wědách i w životě wysoce zaslauižilé o člowěčenstwo, připowidá jim, že se přičiniti chce, aby všude mrawy bez úhony, swatost žiwota, ostřiňání kázně řeholní, upřímné pěstování wěd, zláště duchowních, ožiwlly, denně wětší síly a zdárnějšiho kwětu nabýwajíce. Tau měrau zajisté každý řád nejkrásněji wynikne, a ku prospěchu národu i k wětší sláwě Boží nejplatněji přispěje. Wynikajíce takto wedlé příkladu slawných předchůdců swých wšelikau ctností, o spasení lidu wedlé ústaw řeholních pracujíce, láskau wrauci a maudrosti ctihodni, nikomu k pohoršení a všem za příklad dobrých skutků jsauce, donutí pak sami i swé protivníky, že si jich budau muset wážiti. Oznamiw, že k témuž konci obzlaštňi sbor z kardinálů wywolil pro zpráwu řeholní, žádá otcowsky dotčené předstawené, aby bratry swé wznešenými slépějemi předků swých k tomu wedli, by skwějíce se ctnostmi lidu byli žiwé bohobojnosti a wiry zrcadlem. Konečně položiw jim na srdce snažnau péči a wychowáwání nadějných nowáčků, aby w ctnostech a swatosti žiwota odrůstali a wědomostmi wšeho druhu wyniknauti hleděli, připomíná posléze, kterak si přeje, aby všickni bojownicy w táboru Páně, řeholníci i kněžstwo, jedním duchem a jedněmi ústy Boha welebili a w jednomyslnosti, swornosti a lásce ostřiňajíce swazek pokoje, usilowně pracowali o wzdělání těla Kristowa! — Dotčený sbor kardinálůw počal již swé práce, a jak i české nowiny Pražské oznámily, wyzwal obzlaštňim listem wšecky biskupy w zemích papežských, aby swědomitě okázali, co, kde a kterak by wedlé projewených úmyslů sw. Otce pro odstranění nedůstatků a opravdowé zwelebení řeholí a řádů učiniti náleželo. — Nelzeť dost často wděčně opakowati: sw. otec Pius IX. snaži se w prawdě, státi se wšecko wšechněm, aby wšecky Kristu získal. Pán račiž jej zachowati po mnohá leta na zdar swé Církwe!

— Jest wůbec známo, kterak Římané každé příležitosti použití hledí, aby oddannost, důwěru a lásku swau k sw. Otcu na jewo dali. Awšak neméně zřejmé jest, kterak swatý Otec, nehledaje sláwy pozemské, nákladné projewowání lásky této stawiti usiluje. »Kdyby se mi,« prawil při podobné příležitosti, »přinesla zpráwa, že se rozšířilo králowství Boží a pohanští národowé že se přiwtěluji k němu, pak by potěchau bylo ono: Sláwa! srdci mému.« — Z toho jako i z jiných činů dobře widěti jest, že drahý Otec sw. Církwe naši Pius IX. má w srdci slowa žalmisty Páně řkaucího: *Ne nám Hospodine, ale jměnu twému buď sláwa!*

Z Němec. Před mnohými roky počaly se w Němcích ozýwati hlasy, aby se nedostawený chrám w Kolině nad Rýnem, jedna z nejohromnějšich a nejwytečnějšich budow gothických, w sauměrné celosti dostawěl. Hlasy tyto nebyly plané. Myšlénka stala se skutkem. Panowníci i poddaní, měšťané i rolníci a dosti z husta i nekatolíci zawázali se ochotně, přispíwati penězi k nákladnému a slawnému tomuto dílu. Práce se začaly, a wedlé zpráv letošních utěšené pokroky činí. Ochozí na kůrech a podlauhle lodi wyhnány jsau již do wyšky 100 střewiců. Letos bude se moci na ně, owšem jen pro zatím, položití střecha. Zároveň rostau také poboční portaly, tak že welikánský tento chrám Páně r. 1848 w dotčené wyšce ku swé celosti přiweden bude. — Doslychajíce se z ciziny takowých věcí, nemůžeme se ubrániti jistým citům a myšlénkám. Hle! i my máme welebný chrám, u sw. Wita na hradě Pražském, podobný Kolínskému; zbawený swé koruny, necelý Bohužel a nedostawený. A tento stan Boží, jest hrobem našich swatých vlastenců, Wácslawa, Wojtěcha, Jana, jest hrobkau našich knížat a králů, jest sídlem našich arcibiskupů a metropolitů schránau naší koruny, swědkem naší sláwy, srdcem naší vlasti. Brzo-li pak bude moci o tomto welebném pomniku nesmrtelného miláčka národu našeho Karla IV. ohlašowati Čech milým swým bratrům, něco podobného, čeho nyni z Kolína se dozwidá? — Před několika léty probudil také u nás p. t. wys. důst. pan kanowník *Pešina*, bohumilau myšlénku o dostawení tohoto našeho chrámu. A takowá krásná naděje, wzbuzená úsilím jeho, měla by zahynauti a zmizeti jako sen? Neslaužilo by nám to wěru ke cti, a žalostnau bylo by známkau ochabělosti ducha w našem národě. Jediný král, náš nesmrtelný Karel IV. založiw slawný tento chrám, zůstawil po smrti swé jen částku bohumilého tohoto díla nedokonanau: a celý národ by sobě netraufal — či raději nechtěl, — chopiti se toho odkazu a dostawiti důstojný stánek nebeskému králi swému Hospodinu? Není to wěc tak nesnadná a těžká. Dobré wůle, upřímné chuti, důwěry, lásky k Bohu jest k ní třeba. Kdyby každá duše w Čechách i na Morawě, po několik let, ročně jen krejcar nebo ěroš k tomuto poswátnému účelu obětowala, netrwalu by dlahu — a drahá koruna, církew Česká skwěla by se okrasau, jakowěz by nebylo široko, daleko rovné. Krejcar ale nebo ěroš ročně, jen po několik let k takowé Bohu milé věci dáti mohl by i — žebrák. — Kdo má srdce čilé a mysl zdrawau, nuže chop se krásné, wznešené, nebeské myšlénky o dostawení chrámu Páně u sw. Wita na hradě Pražském. Wšech wěrných synů našich vlasti — všech wěrných katolíků heslem budiž od té chvíle:

Pojďme, stawme Hospodinu chrám!!

BEAUFORTS

Číslo 18.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdo-wy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. str. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdo-wy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XVII. po sw. Duchu.

Obsah: *Reč na neděli XVII. po sw. Duchu. — Sv. Cyrill a Method. — Obrazy ze života Církve katolické. — Prokop z Dávodova a Tomáš Wětril. — Církevní zprávy. — Literární zprávy.*

Due 19. září.

Reč na neděli XVII. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. XX. 34—46.

Nemáť na swětě Kristus nepřátel, leč buď lidí, kteří ho neznají, aneb lidí, kteří znajíce geg, wědj, žeť se ho magj co báti.

Poslednj pauť k slawnosti welikonočnj do Jerusalema wykonat Spasitel náš, života gehu bylo na krátce, a dšlo, které pro spasenj lidské konal, mělo býti giž w krátce ukončeno. Wěděl dobře o tom neomylný znatel lidských srdcí, co tu naň čeká, a proto drahé mu byly chwile, genž mu zbýwaly geště k swaté práci; on zasvětil ge wyučováním swých učedlníků a brnaučjho se za njm lidu, utwordit ge chtěge u wjře w Božské prawdy, které hlásal po tři leta. Ale gať ztrpčena mu byla i tato poslednj péče o spasenj dusse lidské. Wegda do chrámu, neustále za sebau měl swé protivnjky, farisey, saducey a zákonnjky hledagjci přiležitosti, kterak by geg obwinili, stjhagjci ho téměř w každé řeči, pokaussjegjci ho aukladnými otázkami swými. Hned za zlé mu wyládali, že učj w chrámu bez daného mu powolenj od nejwysšj radny; hned zase těžce nesli, že trpj chwálu z úst maličkých, ku cti gehu wolagjegjch: Hofanna synu Dawidowu! a hned auškočně se ho tázali: Slušjli daň dáwati cisari čili nic? hned opět naň naléhali, by jim powědel, čj bude žena při wzkříšsenj, která za žiwobytj swého za sedm mužů prowána byla; a ačkoli byl giž gednau dosti žregně odpowědel zákonnjku na otázku: »Mistře, co čineš, žiwot wěčný obdržíš?« nicméně, gať z dne-

šnjho swatého čtenj se dozwdáme, opět pokaussen byl fariseem dotazugjcm se: »Mistře, které gest welké přikázanj w zákoně?« Mjrně, spolu wšak i důstogně odpowědel Kristus: »Milowati budeš Pána Boha swého z celého srdce swého, ze wšj dusse swé, ze wšj mysly swé. Toť gest nejwěšj a přednj přikázanj. Druhé pak podobné tomu: Milowati budeš bližnjho swého gať sebe samého. Na těch dwau přikázanjch wšecken zákon záleží i proroci.« — Než tu zastesklo se giž Spasiteli nad těmito šfalebnými stjhately swými; on chtěl auškočným otázkám gegich konec učiniti a spolu také přjčinu přewráceného počínanj gegich přjtomnému zástupu obgewiti. Znati chtěl dát lidu, že ti, kteří w zákoně učenými se nazýwagj, neuměgj sobě ani wyložiti, co w písni psáno stogj o zaslubeném Mešiasji; newědj ani, co o něm wěriti, zač geg pokládati magj. Zwědětí měl to swedený lid, že protivnjkům gehu, těmto pilným poptáwačům, negde o poznánj prawdy, alebrž že se šfjtj swětla gegjho; že Jezjšem Nazaretšym pohrdagi, poněwadž oswěcuge skryté věci temnostj, w nichž sobě libugj, neprawosti tresce, kterých sobě gsau powědomi. A kterak medle dowedl toho wšeho náš Božský Mistř? Dwěma toliko otázkami učiněnými fariseům. »Co se wám zdá o Kristu? Čj syn gest?« otázal se gich. A když odpowědali gemu: »Dawidům,« ptal se dále: »Kterak tedj Dawid w duchu nazýwá ho Pánem, řka: Řekl Pán Pánu mému: Sed na prawici mé, dokawád nepoložim nepřátel twých za podnože noh twých? Gestliže Dawid Pánem ho nazýwá, kterakž syn gehu

gest? — Písmo svědčí, že žádný z osmetných lidí, známosti všem Božích wysoce se vychlaubajících, nemohl gemu odpověditi ani slova, aniž pak směl kdo více od toho dne geho se tázati. Některé dauce co říci, mlčeli studem a hanbou protivníci Ježíšovi; dokázali svým gednáním, že neznají Toho, kteréhož poslal Bůh ku spasení lidstva, a že pokud ho poznali, pokud poznali slovo a zákon geho, dobře to cítí, že se pravdy a saudu geho magi co báti.

Kdyby tato hrubá, žalostná newědomost a hříchy způsobená bázeň byla na tom světě vyhynula i s tím starým farisejským kvasem! Ale bohužel! Kvas ten přestel co dědictví i na naše věky a s ním i pramenové nenávisti — ku Kristu Pánu. Podnes mnozí gim pohrdají, poněvadž ho neznají. Neznají geg w zaslepenosti své, ač gest světlo, které osvěcuje každého člověka přicházejícího na svět; neznají maudrost, swatost a lásku Božskou, kteráž se gewj w swatém učenj geho; neznají obsah, smysl a ducha slova Páně, který gediné oživuje naše dusse. Dni hrůzy na powrchu kůře swaté wjry, zawrhující gi dřive, než okusili gádro slasti gegich. Ubozí Krista hledají, kde ho není, a kde gest, tam newšimavě pomíjejí! — Nic newědj o té důstojnosti, k níž Kristem powyšeno bylo člowěčenstwo; nic newědj o neřestech, od kterých gest očistila svět geho wjra; nic newědj o radostech, kteréž se přistjí gediné wěrným ctitelům geho. Nežkusili toho, co gest Kristus chudým, opuštěným, neduživým a mrzákům, pronásledovaným, těžce potkašeným, kleslým, malomyslným a k zaufalstwj se schylujícím. Nežkusili toho, co gest Kristus při wychowávání malých, napravování poblaudilých, co gest při obhagování swatých práv a prawých života statků, co gest při nerozlučitedlném sňatku muže a ženy, co gest w rozličných stavech a povoláních lidstých, co gest člowěku w životě i w poslední hodině geho. Rechápají swrchované té blaženosti, gakowěz bychom dosáhli, kdyby gen bylo mezi námi skutečně dokonalejší známosti učenj Kristowa, kdybychom všickni wěrně plnili, co welj zákon geho; negsau s to, představití sobě propast, do níž swrženo by bylo pokolenj naše, kdyby nebylo tohoto gména, daného nám, abychom sřze ně k spasení přišli. Je neznají Krista, proto ho sobě newšimají, proto o učenj a zákoně, o swátostech a ustanoweních geho lehkovážně smýšlejí, lehkovážně mluwj, křivé, nepravé i lživé věci o nich wymyšlejí a roznášejí, sebe klamau, giné podwádějí, gim berau, co ctnost gegich podporuje a dušši gegich blaží, Krista, svého Spasitele, wydávaj — ó té bohaprázdne zlosti! — za zhabce lidstého štěstí, wjru geho wyhláslugi, nechť užigi slova gegich, za obnovení štat, kterýž by měl nynější oswícený wěk dokonce se sebe swléci. Newědjí, ubozí, co činí; newědjí, že takto gednající, trhají nad vlastní hlavau krom, pod nimž by newděčnému srdci gegich

sladce bylo odpočiwati a okausseti owoce Kristem dobytého; newědjí, že politovaný gsau hodni pro swau newědomost, ačkoliv sami za swětla swěta se pokládajíce, w sprosté pšse a zaslepenosti na dusse Kristu wěrně autrpně gati vohlížejí.

Awšak tito nešťastníci negsau ti gediní nepřátelé Ježíšovi na tom světě; horšších gestě má tu Spasitel. Gsauť to lidé, genž znajíce geg, tak gsau živi, že owšem slusně magi se ho co báti. Mnohých život zlý gest, nepravost ge opogila slachým gedem, hřích se gim stal každodenním chlebem, čemu přiwykli za mládi, tomu nechce se gim, i gest těžko w stárj odwykati, a běda tomu, kdo gim od út odtrhnauti chce číši rozkoši, z níž gsau okusili a z kteréž opogowati se chtějí až do skonání svého. A hle! předce gest někdo, genž to neustále činí, a ten někdo slowe — Kristus. Wšude, kamkoli se gen obrátí zrak a krok gegich, wšude se s ním potkávají na cestách. Dni gdau okolo kříže, a Kristus s něho mluwj k nim lastawá slova: »Pomněte, kterať gá milowal dusse wasse!« Dni gdau okolo chrámu, a Kristus hranami s wěze k srdci gegich wolá: »Wstaňte, wstaňte ze sna hříchůw, dokud čas gest!« Dni gdau okolo blížních, a Kristus pozdrawením, které tito gim dali, ge upomíná: »Platte dluh, gimž gste mi powinnowáni!« Dni gdau okolo hřbitowa, a Kristus gim tu káže z něho o nemoci, o smrti, o wěčnosti. Dni zasedají k weselostem, a Kristus nenadále u prostřed nich sedí a zaznamenává před swědomím gegich do knihy života každé slowo i hnutí. Dni utekli se w taguau sřvší, by tam bez swědků páchali mrzkost, a Kristus tluče na dvěře sřvše, a w srdci se gim to ozývá: »Před mým okem neukryje wás ní propast země.« Nemoc wrhla gimí na lůžko, a Kristus stawí se k nim, drže před očima gegich zrcadlo, aby w něm wideli život swůg a život geho, a pak útrpně se táže: »Kde gest obraz Boží na zhanobené dušši wasši?« Dni zawjrají oči, aby spaním usli hrůzenj swědomj svého, ale Kristus we spanj maluge gim obrazy, lječ gim barwami živými, co gsau byli — co gsau — a co budau; we snách přiwádí k nim zbožnau matku, kterať zlym chowáním před časem uwrhli do hrobu; přiwádí k nim nešťastnau obět gegich nepravosti, dušši swedenau a zkaženau neslechetnosti gegich; — on gest wšude wěčným káratelem gegich. A gati wdek má za to od nich? Nešťastníci dávají se před ním na autěť, ucpávají usi, aby gim slowo geho neproniklo srdce, tomu nešťastnému srdci bláznů nadávají, že chce wěřit w Krista. Gim milo gest, slyšeli, že ho někdo zapřel; milo gim, řekne-li kdo, že wšedko klam gest a podwod, co se mluwj o Kristu. Právě proto, že znali ho gedentráte, že poznali geho zákon, a že tento zákon přestaupili, právě proto, že od dětinstwj slychali o wěčnosti a o saudu, a že tato wěčnost a ten saud pro ně gsau hrůzau, chtějí zapomenauti

na Krista, chtěgi bogowat proti němu, chtěgi stawěti se w čele nehlawněgšich protiwniků geho; borit chtěgi, co on wyždelal, stawět chtěgi, co on giž dáwno zbořil, wyhladiti chtěgi památku geho na té zemi. Nesřastneci tak daleko gsau přisili, že se sřitji toho, gehož měli hledat, že proti lepšimu poznánj, proti poznalé prawdě osmělugi se gednat.

S, B. D., widauce ge, an stoji před námi, powažme dneš, kde sami stojíme, zda negsimе bližci, a o mnoholi kroků vzdálení gsme od nich. Bděme, abychom se někdy neocli w řadě gegich! Protiwníkem Kristovým stal se mnohý, poněwadž se ne naučil geg dofonale znáti; protiwníkem geho stal se mnohý, poněwadž znage ho, nebyl žiw, gať sluselo na křesťana magicjho známost Kristowy wjry. Bděme, bratři! Mjsto, w kterém nepřebýwá Kristus, ať gest to giž w mysli, ať gest to w srdci, ať gest to w žiwotě nassem, nezůstává prázdne; ono hned nalezá nágemnjku, kterj rádi se stěhugi do něho; prwnj z nich býwá obyčegně wlažnost, druhý odporlost a třetj nánawist ku wjře. Čeho se mnohý z počátku hrozil, k tomu posléze dospěl tjm, že poznenáhla řazil dusi swau pustau nemrawnostj; mnohý, z gehož úst wycházewala čest a chwála gměnu Kristowu, skonol co nepřitel Spasitelaw, zlořečeným žiwotem swým zlořečil on Pánu žiwota swého. Renj dosti na tom, že wjme, čj syn gest Kristus, že wjme, proč Dawid ho nazýwá Pánem, a gahý gest smysl prorockých slow geho; nesmjme přestati na tom, že wjme, které gest přikázánj welké w zákoně Žezjssowě, že wjme, že »milowati máme Boha swého z celého srdce swého, ze wšj duše swé a ze wšj mysli swé,« že wjme, že »milowati máme bližnjho swého gako sebe samé,« že wjme, že na tomto milowánj wšechen zákon záleži i proroci. Kristus odpowědel zákonnjku, který to wěděl: »To čin, a žiw budeš!« Činmež tedy i my, gať náš tomu učj wjra Kristowa, a my žiwi budem žiwotem wěčným. Amen.

k. F. D—š.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Sw. Method pochowal, gahý praweno, milowaného bratra swého Cyrilla w Řimě. Mage na mysli sobě Bohem uložené djlo, aniž moha zpustiti z paměti poslednj prosby umjragicjho bratra swého, neměl w Řimě giž ani stánj. Srdce geg táhlo na Morawu k sřechetnému Rastislawu a dobrořdečnému lidu slowanskému. Čest, kteráž se mu dala od papeže, měla u něho menšj ceny, než swatá práce, gahowáž geg při zwěstowánj slowa Kristowa čekala na Morawě. Než, bohužel! we vlastech slowanských nastáwaly zatjm giné, smutné časy. Morá,

krawá wogna se sausednjmi Němci počala zuriti na wšech stranách. Řnzje Rastislaw totiž milowal samostatnost národu swého wjce nežli žiwot. Nechtěge býti poplatným manem cjsarů německých, hned od mladosti swé z celé duše o to se zasazowal, aby Morawanům a druhým Slowanům w sausedstwj i na budaucj wěky neodwislost pogistiti mohl. Při takowém snaženj wrazilá newyhnutelně kosa na kámen. W německé řisji byli zagisté přiwysli, pokládali fraginy slowanské za přislussenstwj cjsaršské koruny, a řnzjata za many gegj. Takowěto myšlénky, náhledy a snaženj protiwnilo se na newýš samostatné dusi řnzjete Morawského. Rastislaw nedbage o cizj, tjm statečněgi usilowal uchrániti swoge. Wida k tomu čas obzlasť přjhodný, sebral negednau wšechu siju a postavil se do pole proti nepřátelům swým. Byloť pak to posléze r. 868, právě toho času, když se byli swatj bratři nassi apostoľstji zdržowali w Řimě. Wogška německá zaplawila slowanské vlasti. Tehdegšj král Ludwjf wtrhl sám do Morawy s nemalau mocj, bez prospěchu bogowal s Rastislawem neméně opatrným než hrdinstým. Wšak ani Morawanům nechťelo se postřestiti, potřiti nepřátely. Tak usšel téměř rok. Obě strany chystaly a strogily se na budaucj léto k tužšimu bogi. Rastislaw spogiw se s druhými Slowany na západě, s Čechy totiž a se Srby, walné wogško sebral; wěššj wšak měl král Ludwjf. Rozdělw ge na tři weliké zástupy, ze třech stran udeřil na spogené Slowany. Morawané uhýbali se opatrně bitwě, ustupugjce do hornatěgšich fragin před nepřátely. Nemohauce takto nic pořjediti, shlukli se rozdělenj z počátku zástupowé němečtj w gednu siju a oblehli slawné a nad giné pewněgšj město Welehrad. Wšeka okolnj fragina obrácena gest od nich w učinně nau pausť. Welehrad ale wydorowal i odolal sřastně moci gegich. U wogššie německém nastal nedůstatek potrawy pro lidi a pje pro koňstwo; fragina vyplněná nemohla déle žiwiti takowé zástupy lidstwa. Morawané widauce dobu swau, počali ze wšech stran udatně dorážeti na nepřitele, kterýž nemoha ge, na počet slabšj, přiwěsti k weliké, rozhodné bitwě, nemálo trpěl. Tyto nehody přinutily Němce, že posléze s neporjzenau, spolu pak i s mnohau welikau sřkodau domů se obrátili. Král Ludwjf wida wšeliké úšlj swé zmařené, s Rastislawem pokog učinil. Tjmto pokogem nezískal cjsar ničehož, mnoho ale Rastislaw. Po čem taužil po wšechen žiwot, dostalo se mu. Slowanské země geho uhágily dobytau sobě samostatnost.

Mězi tjm, co se tyto věci dály, nebylo owšem možné, nawrátiti se do vlastj morawských. Na krawém bogisťi u prostřed hluku wálky nelze s prospěchem hlásati slowo pokoge, wjru Kristowu. Nezdát se tedy nepodobné prawdě, že swatj bratři za tauto přjčinau po delšj čas w Řimě se byli zdržeti

musili, a sw. Method i po úmrtí bratra svého něco prodělal. Dobrosrdeční Slované nemohli se ale již ani dočkat Duchem Božím naplněného učitele swatého. Kníže Kočel wyprawil do Říma obzvláštní poselství k papeži, snažně žádaje, aby jim milovaného muže apostolského děle u sebe nezadržoval. Awšak i papež znal předobře wysokau cenu sw. Methoda, dobře znamenaje, čím býti má wytečný služebník Boží všem národům slawanským. Dpatriw geg listy ku knížatům slawanským, Rastislawowi, Swatoplukowi a Kočelowi, zřetelně a wyslowně dokládá Adrian, že ustanovil Methoda za učitele všem slawanským stranám.*

Wyprawiv se takto z Říma, obrátil se swatý apostol náš ku knížeti malomorawskému Kočelowi na Mošburg. Tímto příchodem a dosti krátkým pobytím na dočteném hradě, získal si u většiny gestě míře náklonnost a lásku horlivého tohoto syna Cirkwe swaté. Marně byly, gaž praveno, snahy arcibiskupů Solnohradských, uslugiejch udržeti w moci a pod poslussenstwím svým fraginy tyto. Kočel zamílowaw sobě sw. Methoda žádal si, aby sám i s lidem svým státi mohl pod zprávou osobliwého biskupa, a sice gmenowitě swatého tohoto nasseho apostola. Než tak důležitá věc nesměla se nikoli bez vůle papežowny a potvrzení římské stolice státi. Sw. Method lépe než mnohý jiný nahlížeje i potřebu i spasitelný prospěch takowého zřízení, odebral se k žádosti Kočelowě podruhé do Říma, aby u papeže věci náležitě přednesl a wygednal. Kočel pak wyprawil s ním zároveň důstojné poselství k swatému Otci. Papež Adrian uznaw žádosti tyto za slusné a spasitelné, užil wděčně příležitosti této a obnowil zaslau w Panonii stolici biskupskou sw. Andronikem. Než papež učinil wíce než byl Kočel žádal. Wěda, že by národové slawansti, žádaucj rozšírowání wjru křesťanské mezi nimi owšem tím trpěti musili, kdyby sw. Method na gědno toliko místo wázán byl, zřetelně wytknul, že apostolskému tomuto muži zprávu duchowní we všech těch stranách slawanských odewzdává. Pojědwi takto šťastně, což ku prospěchu milovaného lidu slawanského směrowalo, pospěšil sw. Method s dobrá nadějí do vlasti nassich. Nesa sobě požeňnanj a listy sw. Otce ku knížatům slawanským i ubezpečen gsa ochranau sw.

* W listech těchto schwaluge papež horlivosti knížat nassich o rozšíření wjru, a děkue Bohu, „genž jim ukázal, že netoliko wěrau, než i blahými skutky hodno slaužití Semu.“ Dswědčuje pak, že „skutky Methodia, muže dokonalého rozumem i prawoměr-
ného co syna svého w strany gegich posílá, aby ge učil, gaž giau o to prosili, a tak aby hodně přikázáním Božím namyšli.“ Ukázaw zřetelně, že potwrdil užívání gazyta přirozeného slawanského při misi swaté i jiných obřadech cirkewních, hrozi protivníkům prawdy a hancům knih poswátých w gazytu slawanském faudem i posutau Cirkwe. Dage posílá wystrahu před takowými lidmi, „gesto giau wci a ne owce.“ Končí sw. Otec krásnými slowy: „Wy pak, děti rozumné, poslaucheyte učení Boží i neodwrhuyte přikázání cirkewních, abyšte shledání byli co prawdivj citelé Boží.“

stolice, nadál se sw. muž apostolský, že se mu od gistých lidí, méně překážek a nesnází w bohumilem dile geho činiti bude. Že se krásné naděje tyto nezaplňily, hned se ukáže.

(Pokračování budaucně.)

Obrazy ze žiwota Cirkwe katolické.

3.

Konstantinem a obrácením jeho na wiru stal se znamenitý w římské říši přewrat. Wítězství jeho klade se wúbec za známku konečného wítězství křesťanské Cirkwe. I jest ji také w skutku; awšak jen w jistém způsobu a nikoli jeho přičiněním a zásluhau. Cirkew, kteráž nebyla potřena Dioklecianem, bylat by zajistě vznikla konečně i bez Konstantina. Že přijal císař wiru, prospělo jemu wíce než Cirkwi: a na omylu byl by, kdož by se domníwal, že za Konstantina a po něm byla Cirkew bez nátisků a pronásledowání. Nastalyť zajistě již za něho mnohé nové a těžké boje. První příčinu zawdal k nim Arius, hrdý kněz twrdě šije w Alexandrii, ježto se osmělil powstati proti čelnímu článku wiry swaté, popíraje Krista býti synem Božím. Zmatky a haurky, powstalé příčinau tohoto nešťastného bludu, byly pramenem, z něhož se hrozná těžkosti a strasti walily na Cirkew. Sám Konstantin počaw se poněkud wíce, než náleží, do záležitostí a správ cirkewních míchat i plésti, w některém ohledu welice ublížil Cirkwi. Daje se omámiti úlisným přítelem Ariowým, biskupem Eusebiem Antiochenským, odstranil wytečného bojowníka pro wiru sw. Athanasia z biskupské stolice jeho w Alexandrii, a bez pochyby přispěl k žalostným sporům, poslým z bludůw Ariowých. Awšak Konstantin Weliký jednal co přítel Cirkwe: syn jeho ale *Konstantius*, zdědiw po otci trůn na východě, počínal sobě jako protivník její. Snadno zajistě bylo by dowěsti, že císař tento a jiní někteří přízní swau byli wíce na škodu a ztenčení králowství Páně, než sami krwežizníci císařowé pohanští. Panowník tento, muž obmezené hlavy, hrdé a marné mysli, sedě 44 let na trůně, byl hračkau w rukau šeredných lidí, kteříž pokáleli důstojenství biskupské mrzkostmi swými. Sám chteje takorka býti ustanowitelem wiry, dal se bezpočtukráte omámiti a podwěsti neslechetným několika úlisníkům, stana se nástrojem úkladůw jejich. Sw. Athanasius, nejwytečnější a nejneohroženější onoho času hajitel prawé wiry, nejprwě od Ariowců a pak od přízníwce jejich císaře pronásledowaw, prožil mnohá léta u wyhnání, a častokrátě byl w hrozném nebezpečenství. Biskupowě, jenž nechtěli na sněmích, swolaných větším dilem od Konstantina, podpisowati wyznání wiry,

složená od ničemných boboslowců a biskupů dwořanských a oblíbená u císaře, ssazení se stolic a odloučení od stádcí svých, musiwali mnohé časy tráwiti u wyhnanstwi. Ctihodný starec *Ilosius*, stoletý biskup z Korduby we Španělich, sw. *Hilarius*, biskup Piktavienský, *Liberias*, papež Římský, a jiní mnozí potkali se s osudem tímto, zdráhajíce se zatratiti nenáviděného od císaře sw. Athanasia, ztwarditi podpisem swým bludy ariowské a wiru swau měniti dle rozkazů jeho. Neřestí, kterýmiž při takowém počínání císařowu strápena byla Církew, přewyšowaly w mnohém ohledu krwawé nátisky dřewnějších pronásledowníků jejich. Jimi zajisté potupena jest swatyně, zprzněna důstojnost biskupská, lid wěřící podpálen k hádkám a různicím, a všecko tělo sw. Církwe takorka na samé kausky roztrháno. Čeho byl prwé nikdo nedokázal, stalo se nyní. Na sněmu w Rimini r. 359, úklady šeredných důwěrníků císařowých a pomoci wyslaných od něho wůdců wojenských, zapřena jest prawá wíra; téměř všickni biskupowé podepsali wyznání nakwašené bludem, tak že slušně powěděl sw. Jarolím: „*Swět strna, uzřel se býti arianem.*“ — A jako newalný tento panowník, tak činil po něm též *Valens* (364—378), kterýž se krutau mocí zasazowal o bludy arianské, pronásleduje prawowěrné, tak činili i jiní císařowé, anobř i kleštěnci, dwořané jejich, pletauce se žiwau mocí do záležitostí církewních, a nezřídka horliwé biskupy prawowěrné pronásledující i žalostné zmatky rozmáhající. Awšak i pohanstwo ještě jednau a sice hned po smrti Konstantinowě pozdwišlo se proti Kristu a wíře Jeho. Císař Julian, hoře nenáwisti ku křesťanstwi, chtěl obnowiti modloslužbu. Než to bylo nadarmo. Mrtwolu wzkrísiti nedowedl člověk. W 30ti letech byl Julian (slušně přezděný apostata čili odpadlec), když mu podezřiwý strýc jeho Konstantius trůn uprázdnil, prwé než se byli on potkali w bitwě. Zakročila tomu w cestu toliko — smrt, jenž při schylku podzimku r. 361 w městečku Mopsukreně dotčeného císaře Konstantia dostihla, právě když proti odbojnému synowci swému do pole táhl. Julian zajisté stál již s wojsky swými w Athenách, hotow jsa, mečem rozetnauti wazby, jimiž ho báziwý a tyranský císař swíral. Stana se smrti jeho dřiwe a snadněji, než se nadál, samowládny panowníkem, nic neprodléwal, odhoditi larwu, kterauž byl z bázně před strýcem, dělaje se křesťanem, po mnohá léta nosiwal. I prohlásil se zřetelně za ochránce a příznivce pohanstwa. Bylyť to dáwné, od mladosti kojené a wěkem dozralé záměry, zaujaté proti wíře Kristowě, duše jeho. Ztratiw hned jako šestileté pachole otce zavražděného od wojska náwodem Konstantiowým, byl sice zároveň

se starším bratrem Gallem w císařském lesku odchowán.* Než osudu jeho neměl mu tehdaž ani otrok co záwidět. Na włásku wisel mu meč ustatwieně nad hlawau. Podezřiwý strýc lekaje se, aby jej nezbowil koruny a trůnu, držel ho neustále pod bedliwau hlídkau. Mimo to chtěl císař tento, ačkoliw sám jsa celý od přátel bludu ariowských omámený, wíře a Církwi krwawé rány zadal, z Juliana míti křesťana. Než právě proto, že k tomu směřowal wrah otcowský, udělati z něho křesťana, wzal sobě Julian wiru Kristowu w nenáwist a celým srdcem přilnul k pohanstwi wůbec hynaucímu. Aby se neprozradil, musil za drahný čas na pokrytce hráti. Nedaje na sobě znáti, kam vlastně směřuje srdce i duše jeho, nalezl záhy prostředků, seznámiti se s některými mudrci onoho wěku, kteřížto zadržeti hleděli rozsypající se rupy bludůw pohanských. Jsa s nimi w tajném spolku, zahořel hned jako mládenec taužebností po sláwě, býti obnowitelem kleslého pohanstwi. Časem dozráwaly tyto plány, aniž byly pozůstalým pohanům tajemstwím. W Athenách, kdež byl Julian za některý čas na učení, neutajily se ani křesťanům. Mladý zapálenec u sebe tím jsa ujistěn, že wywráti učení Gallilejského (tak nazýwal nešťastník Krista Pána!) wymýšlel prostředky k dosažení účele tohoto. A wěru sluší wyznati, že uhodil na chytřejší cestu, než Nero, Decius, Dioklecian a kterýkoli z dřewních pronásledowníků wíry křesťanské. Sotwa že dosedl na trůn, ano jedwa byl opanowal Atheny, již ihned wystaupil se záměry swými. Daw uzawírané chrámy modlářské zotwíratí, wyzwal weškeren swět, aby následuje příkladu jeho, nawrátil se k dřewní modloslužbě. Kdyby jej byl swět uposlechl, tuť by owšem bylo musilo pohanstwi wzkwěsti. Mezi všemi císaři nebylo zajisté horliwějšího modláře nad Juliana. Rozkazy i příklad jeho k tomu wedly, aby dřewní účta bohůw na nowo ožiwla. Čehož před ním nikdo byl nepodnikl, k čemuž jediné nowo-platoničti mudrcowé poněkud směřowali, o to pokusil se on sám. Wšeliké bludy pohanské chtěje sjednotiti w přísnu jakausi saustawu, dal se do práce nemožné. Do báji a náhledů těchto bludných usilowal wložiti a wlíti swého ducha, bez pochyby ani sám neznamenaje, že z křesťanstwi to běře, čím bezduchau mrtwolu pohanstwa wzkrísiti holdal. Wida, jak důstojně se konaji služby Boží u křesťanů, jaké péce se u nich wede o nuzné a w jaké wážnosti jest kněžstwo, snažil se též i u pohanů všechny tyto věci powzněsti, nešetře při tom ze swé strany ni nákladu ni namáhání. Horliwost jeho o swětskau zpráwu říše byla při-

* Bylo na mále, že i Julian s bratrem swým byli zavražděni byli. Žiwot jim zachowal Marcellus biskup z Arethusy. Podíwně však dostalo se biskupu tomuto odměny. Došel zajisté za panowání Julianowa smrti mučedlnické.

kladná: awšak proto ani kněžských obřadů neza-
meškával. Chtěje příkladem swým za sebou po-
táhnouti i lid i kněžstvo k modlářství, sám, ne-
lze-li veřejně we chrámech, aspoň we swé bož-
nici každého dne jako kněz se vším leskem oběti
wykonával. Maje před očima dobročinné ústavy
křesťanské pro nuzné, sirotky a wdovy, jakož
i mravní kázeň w Církwi, hleděl toto všechno
rozkazy swými uvesti též do swého pohanství.
We swých chrámech zřídil kazatelný, a při obě-
tích dal zpíwati písni ke cti bohůw. Chrámy
i kněze nadal duchody a všelikými výsadami; ti,
kdož přicházeli k obětem, nabýwali práwa při po-
dělowání obilím a penězi. Kdožkoli odřekši se
Krista, k pohanství se přihlásil, ušel jinák zaslau-
ženým pokutám a dosáhl mimo jiné výhody sna-
dného přístupu k úřadům a důstojenstwim. Tě-
mito a podobnými prostředky usilował Julian se-
siliti opět ztenčené řady pohanské, aby pak tím
bezpečněji nastupowati směl a mohl proti Církwi.
Předě vším, a to z dobrých příčin, obrátil zřetel
na vojsko a úředníky. Awšak aby došel účele
swého, byloť potřebí, zároveň oslabiti křesťany
a uvesti w posměch i je samé i wiru jejich. Ne-
jedny rozkazy směřowaly k tomuto cíli. Tak u př.
wydal zápowěd, aby nižádný křesťan do vyšších
studií nebyl připuštěn, a tudíž se w umění vzdě-
lati nemohl. Spolu zakázáno jest křesťanům, školy
držeti a w nich vzděláwati mládež, kteréž owšem
w pohanských školách tím raději widěno. Jiným
zákonem nařizeno, aby křesťan na saudu ani platně
swědčiti ani který úřad zastáwati nesměl. Wěř-
címu lidu nesmělo se při podělowání obilím ni-
čehož uděliti. Kněžim a chrámům učiněné odkazy
prohlášený jsau za neplatné. Aby křesťané sami
wespolek různicemi se stírali, kázal wůbec ozná-
miti, že každý biskup a kněz, za předešlé vlády
pro wiru daný do wyhnání, směle se mohl na-
vrátiti, sám pak šwal stranu proti straně. Chrámy
pohanské, za předků jeho Konstantina a Konstantia
zbořené, měli na rozkaz jeho nyní křesťané znouu
wystawěti. Mimo to uměl užiti každé příležitosti,
kde se dalo z nenáviděných Gallilejských posměch
sobě učiniti. Při weliké té rozhořčenosti, s jako-
wauž prawowěrní a ariané proti sobě stáli, bý-
waly, bohužel! takové příležitosti welmi zhusta.
Wěda, žeť jest u Židů zášti proti křesťanům dě-
dičné, všelijak jim ukazował obzlaštní přízeň swau.
Chtěje předpowědění Kristowo o konečné zkáze
chrámu Jerusalemského wywrátiti skutkem, wydal
netoliko rozkazy, alebrž swolaw Židy, weliké pe-
nize jim wykázal, aby dotčený chrám znoua se
wystawěl. Židům i pohanům, činícím nátisky kře-
šťanům, byl ochráncem, ačkoli sám z počátku
krwe jejich neproléwal. Příprawy ke konečnému

násilnému wykořenění wiry křesťanské byly však
patrné. Wytáhna do boje proti Persanům, a w An-
tiochii wida, že jedwa hlůzu do sítě jeho přiwa-
bují, zapřisáhl se, že po šťastném návratu z ko-
řene zahladí powěry Gallilejských. Čině tu boha-
prázdnu přísahu, zapomenul, že nejsau ani císa-
řowé pány nad životem swým. W bitwě proklán
kopím nepřátelským, musil nešťastník umíraje zwo-
lati: „Swítězil's, Gallilejský!“

Opatrně nastrojené pronásledowání toto trwalo
skoro dvě leta. Židé i pohané, swětská moc i úmysl
mudrácký sestaupiwše, podaly sobě ruce proti králi
nebes i země, aby se ukázalo, že všechna lidská
sila nikoli nestačí proti Bohu.

Pohanstwo sebrawši tuto poslední síly swé,
poznalo swau mdlobu; ono procitlo sice ze smr-
tedlné mdloby swé, než jen proto, aby widělo
a wyznalo konec swůj. Tisicowé ničemných po-
křtěnců oslepených přízní mladého císaře, počali
owšem běhatik oltářům a modlám, dawše se pod
korauhew jeho. Jak mile tato klesla před křížem
wšemohaucího Pána nebes i země: hanbilit se bídni
tito lidé sami sebe. Wěřící ukazowali na ně pr-
stem, jako na zrádné Jidáše, kteří za několik stří-
brných prodali Krista. Ano sám Julián, ačť byl
až příliš zmámený slibnými nadějemi swými, zna-
menal k nemalé žalosti swé, že w srdci národu
není již půdy, w níž by se ujalo semeno jeho.
Bez kořenů zůstalo dřewo, které saditi a štipiti
hodlal: za to však strom štipený Kristem, byw
zbawený šeredného hmyzu, jež nawnadil sobě Ju-
lian sliby a dary swými, tím krásněji se zazele-
nal. Církew i z toho krátkého sice ale nebezpeč-
ného boje odnesla wítězství a tu radostnau jistotu,
že Pán zůstawaje s ní, mocen jest, potřiti všechny
nepřátele její a polámati lučičště i zničiti zbraně
nastrojené proti dílu věčné jeho prawdy a lásky.*

(Pokračowání budaucně.)

Prokop z Důwodowa a Tomáš Wětril.

3.

Tom. Tu mě máš! a pokud ti nic newadj,
mohli bychom konečně wyřkaumat i rozhodnauti,
které náboženství jest to nejlepší.

Prof. Mně docela nic nepřekáží; rád bych
ať wěděl, zdali rozdíj mezi náboženstwím z rozumu
a Božím zgerwením dobře nahlížíš.

* Na omylu byl by, kdož by se domýšlel, že pohané toliko
w římské říši proti wiru a Církwi Kristowě tak zarputile na
odpor se stawěli a věřící tak ukrutně pronásledowali. Dáloť
se téměř všude, kde koli se apoštolowé wiry této ukázali.
W Persii u př. pronásledował král Sapor po 40 let křesťany
w zemích swých. Tisicowé věřících stali se oběti ukrutnosti
jeho. Ne lépe nakládali s křesťany z wětšího dílu i druzí
panowníci.

Tom. S ten gest mi zřegmý gafo slunce. Rozumové náboženství záleží z učenj, kterým rozumjme, gežto chápeme; co wšak Božským zgewenjím slowe, toť gsau učenj, kterým nelze rozuměti, gež neni možná pochopiti.

Prof. Tak smýšlji, bohužel! bez mála wšickni, gežto se nosj podle módy a wzdělanými aneb dokona ošwicenci slugj.

Tom. Ty snad nebudeš chtjti se domýšleti do člověka, ať se giž nosj podle módy, aneb drži se starého swěta, aby gen wyrozuměl, co nám o — —

Prof. Z ticha, příteli! Do gednotlivých článků wjry se dáti nemohu, pokud newjm, zdali zgewenj Boží uznáváš.

Tom. Což ti wěděti toho k nassemu účelu třeba?

Prof. Dwssem, a sice nemálo. Nebo pokud žádného zgewenj neuznáváš, mohli bychom rozmluwám nassim slusně učiniti konec.

Tom. Aterak to mysljš?

Prof. Kdo by z těch lidj, u kterých neplatj nic giného, leč čemu rozum učj, čehož rozumem dovésti lze, nepleššj měl náboženství, tohoť nebudeš bez pochyby teprwé ode mne se muset učiti?

Tom. Gá bych ale rád slyšel twoge zdánj.

Prof. Tolik gest zřegmo, že náboženství rozumowce, který totjž gen swému rozumu měřj, tjm ge leššj, čjm wětšj množství učenj náboženských, gež nám lze rozumem poznati, a o kterých, že pravdivé gsau, možná rozumem se přesvědčiti, pochopil, čjm dokonalegi ge pógal, a čjm dále, pokud gich náležitě chce užjwati, w pravé maudrosti, opravdowé ctnosti a důstogné blaženosti života gini přiweden býti může.

Tom. Tak aš gsem si to myslil. Člověk ten má to nepleššj náboženství, který z něho tolik článků čili učenj a sice tak náležitě pochopil, že tudj nad giné maudřegšjím a statečnėgšjím, poctiwėgšjím a dobročinnėgšjím, slowem dokonalegšjím a blaženėgšjím se stane? Ge to tak dobře?

Prof. Než to platj toliko o náboženství rozumowém. Nenj-li prawda?

Tom. Nemėg mi za zlé, můg drahý! wyznám-li se ti bez obalu, že po wšelikých zgewenjch, wšech učenjch, gež rozumem nemohu pochopiti, nic mi nenj; nebo mně gich nenj třeba.

Prof. Tobě tedy stačuje rozum, že wše poznáváš, čehož wěděti tobě třeba, aneb což by ti aspoň bylo w hod?

Tom. Wjce wěděti sobě nežádám.

Prof. Toho gá se nenadál. Že wšak to nynj wjm, gsme spolu w koncch.

Tom. Ty pak se na mne snad nebudeš hněwati, milý příteli?

Prof. To ne; gest mi ale ljto, poněwadž wjdjm, že se nemůžeme nikterak sgednotiti.

Tom. Nemáš co litowati rozmluw, kterėžto gsme spolu měli. Mně se předce wšelicos wygasnilo, a nerad bych, abyš snad přestal o takowých wěcch se mnau rozmlawati. Nynj ale mi řekni: Wpěl-li gš se s hrabětem?

Prof. Ah, poptej se swého rozumu; ten ti bez pochyby powj.

Tom. Tyš rozgřten, můg drahý?

Prof. Gelikož tebe o Bohu, o saudech a djle geho w tworstwu, o půwodu a určení twém, o nezskonalé swé budaucnosti, o prostředcjch k dosažení účele twé bytnosti a o tolikérých giných wěcch na neywšš důležitých tak úplně a cele poučiti může rozum, že ani nepotřebuěš ani si nežádáš wjce zwěděti; budeš tobě moci bez pochyby rozum také zodpowjdati tu nepatrnau otázku, zdali gá mluwil s hrabětem, a co ti mám od něho wyřjdiiti.

Tom. Toť gest úštěpek, milý můg příteli; wždyť pak nahljžjš, že takowěto otázky z pauhého rozumu zodpowjdati nikdo nelze.

Prof. Nynj tedy wjm gá chatrný člověk něco, čehož rozum twůg nikterak wěděti anjž rozgjmánjm nikoli dopátrati se nemůže; a On ten Wšewědaucj. — Poważ pak předce, příteli! kolik tisic wěj pro tento krátký, bjdný život na zemi musj wěděti člověk, které wěděti snažně si žádá o kterých wšak dozvědět nikterak se nemůže, leč geg s njmi ginj seznámj, a tu zagistě nahlédneš, že ti hrubě ke cti neslaužj, pakli tobě nenj třeba, pakli sám nic nežádáš, o tolikérých pro wezdegšj život i pro wěčnost na neywšš důležitých wěcch wjce se dozvědět, než ti rozumem poznati možná.

Tom. Máš prawdu a gá se mylil. Wšak, wěř můg drahý! bylot to gen possetilé chwaštánj, kdž gsem prawil, že wjce wěděti mně nenj třeba, že si toho nežádám. Ach gak často, gak mocně pocitil gsem tuto žádost! Můžes-li a pokud chceš ukogiti gi, a přesvědčiti mne, že lze přigjti ku prawdám přeswysugcejm rozum lidský: budeš za to na wěky tobě powděčen a gessťe wřelegi, než tě giž milugj, budu tebe milowati.

Prof. Co se wůle tkne, dci skutečně, a naděgi se, že to též dowedu. Nynj wšak musjme giti. Hrabě nás pozwal na Josin k obědu.

Tom. Toť mám swrchowaný čas, abych se přeswlekl. Kdy pak budeme mluwiti dále?

Prof. Gak mile ti ljbo.

Církewní zpráwy.

Z Čech. Ze sw. hory nad Příbrami. Na den na-nebe-wzeti bl. Rodičky Boží Panny Marie 15. Srpna installowan jest za probošta na důležitém tomto místě pautnickém, wys. důst. Petr Jeřábek, býwalý, slawně zaslaužilý wikář a školní dozorce okrsku Budinského a děkan na Wepřku. Radost, jakauž při slawnosti installační na jewo dali

stateční měšťané a horníci Příbramští, můžet býti obecnau. Pod zprávou duchovní tak výtečného muže, jakým jest nowě zvolený a usazený p. probošt lze se ovšem nadíti, že naleznau walní zástupové upřímných pautníků na sw. hoře útěchy, podnětu a posily k ctnostnému životu. Že wys. důst. p. probošt vše vynaloží, aby se pautníkům na dotčeném posvátném místě wszeliké spásitelné pomoci dostalo, za to ručí uslechtilá powaha, maudrost, příkladná svědomitost a horkost křesťanská vůbec známa. Narodil se r. 1783 a na kněžství byw posvěcen r. 1805 byl osadě Wepřecké po 33 let upřímným pastýřem a otcem duchovním. Úřad víkářský zastával 15 roků, zůstawi po sobě krásnou požehnanou památku. Pán sám račiž s ním býti po mnohá léta na nowém důležitém stanovisku nesnadného kněžského povolání.

Z Widně. Počet katolíků v celé naší říši rakauské obnášel před třemi roky do 26,000,000. Arcibiskupství počítá se 15, biskupství 76, kněží světských 41,313, klášterů 882, reholníků přes 10,000 a jeptíšek skoro 4000. Roku 1843 odpadlo od wíry katolické v celém císařství 100 duší za to však 641 nawratilo se do Církwe.

Z Němec. Na vysokých školách we městě Bonnu učinili mnozí študenti katoličtí mezi sebou spolek, wedle obecného usnešení k tomu se zavázawše, že svědomitě a pevně držeti se budau wíry své a pečujice o důkladnou známost učení sw. Církwe, pořádným a zachowalým životem čestné jméno katolíků zaslauziti sobě hleděti chtějí. Dobrá-tě to myšlénka i bohumilý úmysl šlechtných těchto jinochů. Nejlepší zajisté prostředek k rozšíření sw. Církwe a wíry naši jest dokonalý život samých katolíků. Jeť to spolu nejbezpečnější, ano jediná cesta netoliko k vlastnímu spasení, alebrž i ku prospěchu a oblažení člověčenstwa. Sluší si přát, aby příkladného tohoto počínání študentů Bonnských též i naše mládež, neškodilo by však, aby ho i jiní lidé, učení i neučení sobě všimli a následowali. Byloť by to veliké štěstí pro nás i pro národ náš — kdy by všickni synové jeho byli pravými katolíky — netoliko dle jména, nýbrž skutky — nejen na papíře, ale — w životě.

Z Irska. Již dávno newiděl svět pohřbu tak slavného, jaký byl pohřeb nesmrtelného Daněle O'Connell, výtečného tohoto katolíka i vlastence Irského. Deset arcibiskupů a biskupů, tisíc kněží, nesčíslné zástupy lidstwa, všecken irský národ kráčel za jeho rakwí, a celá země pláče nad jeho hrobem. Na náhrobku jeho nestoji nic leč jediné slovo: *O'Connell*. To jediné slovo však prawi světu víc, než by se celau knihau říci dalo. O'Connell posvětil celý život svůj na to, aby oswobodil Církew katolickau w Irsku od ukrutné poroby, w kteréž jí drželi Angličané, a sewřeným všelikými, ukrutnými nátsky krajanům swým dobyl práwa náležitá každému národu. Život jeho, jak prawi řečník římský Ventura, byl dokonalým wzorem prawého občana i prawého katolíka. Hledaje sláwu Boží a blaho národu, došel spolu sám sláwy nesmrtelné, jakowěz se málo kterému králi a panowníku dostane. — Tak prawdive jest i w tom ohledu slovo Boží, kteréž di: Hledejte nejprwé králowství Božího a sprawedliwosti jeho; druhé bude wám přidáno. —

Literní zpráwy.

Dwacet roků jest tomu, co počal vycházeti, časopis pro katolické duchowenstwo: prwní to spis w jazyku českém, mající za účel, napomáhati wědeckému wzděláni českého kněžstwa, přirozenau naši řeči mater-skau. Tehdejší, nejdůstojnější kníže arcibiskup *Wáclaw Leopold* blahoslaweně památky, byl z veliké části půwodem a prwním ochráncem, slavná konsistoř byla od počátku až do této chvíle wydawatelkyní, a wys. důst. p. kanowníci, M. Tomek, J. Mraz, W. Wacławicek, W. Pešina, byli redaktory důležitého tohoto časopisu. Veliké jsau zásluhy, kteréž sobě netoliko o časopis tento, nýbrž i literaturu naši vůbec wysocě důstojná redakci tato získala. Než rozmanité příčiny z času a potřeb jeho jdaucí pohnuly Jeho Milost našeho nejdůstojnějšího knížete arcibiskupa, že prospěšnou změnu u wydávání jeho učiniti ustanovil. Zbawiw totiž wys. důst. konsistoř nesnadného při takové věci odpowídání, odewzdal a swěřil i wydávání i redakci dotčeného časopisu wys. důst. p. k. J. V. Jirsikowi (p. t.), kterýž o tom jakož i o obnoweně poněkud způsobě tohoto našeho *jediného* bohosloweckého časopisu vůbec zpráwu podal: »Znám potřebu času,« prawi w této zprávě wys. důst. p. redaktor, »protož nezanedbám theoretické stránky, i budu snažně pěstowati a wzdělawati wyšší wědu bohoslownou: nic méně přednější a hlawnější účel můj bude, bych dal tomuto časopisu wětší praktický směr a učinil jej všestranně prospěšným a blahodějným.« — Budeť pak w sobě zahrnowati toto tré oddělení:

a) *Pojednání* ze všech částek bohoslowí, wychowatelství a úřadu pastýřského. Zde se po každé připojí jedno výtečné kázání — neb podařené úplné rozwrhy se podají.

b) *Literatura*. Tu podáwati se budau úwahy či posauzení všech výtečných knih *pause* českoslowanských, kteréž dotýkají se wědy a života duchowního i církewního. Připojit pak se tu toliko krátký oznamowatel nejvýtečnějších knih cizojazyčných.

c) *Rozličné zpráwy* ze života církewního a duchowního, důležitá nařízení, nawěsti, otázky s příslibenau odměnau tomu, kdož by je k nim náležitě odpowěděl, listy pastýřské, České země se toliko týkající a wýtahy z cizích, znamenité a zajímavé příběhy mající wplyw na Církew, zpráwy o kanonických visitacích, úmrť a životopisy znamenitých katolíků. — Cena zůstane, která byla prwé, 2 zl. stří. Čwrtletní swazkové wydáwati se budau wždy 15. měsíce Ledna, Dubna, Čerwence a Srpna.

Tot jest kratičce wyslowený obsah a plán obnoweného časopisu našeho bohosloweckého. Komu prawý prospěch národní literatury České a zdar Církwe na srdci upřímně leží, musí se z celé duše těšiti w naději, wzbuzené tímto ohlášením. Časopis náš nabywší poněkud rozsáhlejší swobody, bude moci, wedlé potřeb wěku a národu našeho, wolněji se pohybowati. Wys. důst. p. redaktor a wydawatel, kterýž nás tak wzácnými spisy jakož jsau: Dogmatika populární, Bohumil a j. obohátil, wyhowí žádostem a zadost učiní potřebám wěku našeho. Ano, musil bychom sobě téměř za neskromnost pokládati, kdybychom slow o tom šířiti chtěli. Jeť naděje, že Časopis, kterýž byl takorika kolébka *českeho* bohoslowí po 20 let, bude swíci prawé wědy katolické, miláčkem kněžstwa i wzdělanců w národě českém. Kdo wěrný Čech a upřímný katolik, bude se starati o wnitřní zdar a obecné rozšíření Jeho! —

BLAHOUŠ

Číslo 19.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdo-wy Schulzowé w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wacław Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 55% na Dobytém trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řadných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauči.

Neděle XVIII. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XVIII. po sw. Duchu. — Katolík jsem. — Sv. Cyrill a Method. — Obrazy ze života Cirkwe katolické. — Pomoc bývá často blízko nauce. — Církevní zprávy.

Dne 26. září.

Řeč na neděli XVIII. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. IX. 1—8.

»Mezi své přišel,« dj sw. Jan o milostivém Mi-stru swém a Pánu našem, »mezi své přišel, a swogi ho nepřigali.« — Několik to gen slow, B. M., a předce weliká žaloba na nás, hrozné svědectwí o slepotě, newděku, přewrácenosti lidské leží w nich. Co wšak při tom nepsmutnějšho, gest to, že i za-loba i svědectwí toto gsau, bohužel! pauhá prawda. Slowo, kteréz bylo u Boha, tělem učiněno gest; Bůh sám, plný milosti a prawdy, wtělil se, přišel na tento swět, přebýwal mezi námi, žil i dobře či-nil, trpěl i umřel za wšedky, aby nám ukázal swau lásku, odkryl swau prawdu, zgewil swau vůli, bře-mena hříchu snal, peklo potřel, nebe ziskal: — a my lidé — ach! mnozi z nás nedali ani slowu, ani zá-konu, ani lásce Geho u sebe místa — nepřigali Ho. Pán přišel — a musil pryč odegjti od nich: poně-wadž milowali temnosti wjce nežli swětlo! — Tak děje se Kristu Pánu po dneš: tak se mu dělo hned tehdaž, když w těle a přirozenosti lidské přebýwal mezi námi. Nebo gakáž medle byla příčina, že »Pán Ježíš,« gak čteme w předloženém dnešním sw. ewan-gelium, »wstoupiv na lodičku,« z fraginy Ğerasenské přes gezero Ğenesaretské »se přeplawil, a přišel do města swého, Kafarnaum? Ne giná, B. M., než slepota, newděl, přewrácenost lidská: Ğerasensstj Ho nechťeli u sebe mjti. Gotwa že byl totiž Kri-stus dwa neshťastnější oswobodil z moci ducha zlého,

kterýmž byli posedli, přivalil se k Němu nemalý zá-stup lidu z města. — A tážete se, D. D., co chtěli as ti lidé u Něho? Zdali gsau přišli poděkowat za neshťastné dobrodiní neshťastným bratřím gegich pro-kázané? — čili přeshwědčiti se o lásce a dobrotivosti Páně? — aneb slowem z úst Geho obohatiti nebohé dusse své? — Ach, mělit owšem k tomu ke wšsemu zároveň i přšležitosti i přščinu. U nohau Kristowých seděli uzdrawenj gegich bratřj; každé hnutí swědčilo o lásce Páně; z úst Geho plynula slowa žiwota. Než nastogte! nezdá se, že by pro tyto věci byli měli Ğerasensstj myslí. Gim ležela ztráta wexpřuw, při té přšležitosti w gezero utonulých, přšliš na srdeci: pro radost nad šťěstím bratrůw, nad šťěstím, kteréz přichodem a slowem Páně gim samým kynulo, ne-zbylo w duffi gegich místa. Wyhnati Ježíše neshměli, neboť se Ho báli: přšliti Ğeg tedy prošit, aby odesel od nich. Ach, kdož tu newidj slepotu, newděl, přewrácenost lidskau, gežto se přšej, přšgmauti Krista, i radowati se z přšchodu a přštomnosti Geho! — A neřešiti tyto plžj se pohřjdu a wládnu posud na tomto swětě. Š chraňme se gich, B. M., at i my w nich newwážnem. Nenutíme Páma swého, ne-nutíme Ho nikdy a ničím, aby musil pryč odegjti od nás: šic běda, přeběda nám! Š Něm a šrže Něho dowedeme wšedko, bez Něho ničehož nedokážem. Gak mile Kristus opustj nás, gíž po nás weta; bez Něho klesati a hynauti musjme. Ztráta Geho ge ztrátau nebes; Geho odwracenj se od nás ge smrtj, záhubau, zkážau duffi našich. Š hledme, snažme se

tedy, ať Pán zůstane s námi! — »Trefci a pokutug nás, gať ti libo, Pane!« tak woleyme k Němu; tak ho prosme: »Odegni nám wsse, co máme; zbaw nás cti i statku, sly i zdrowj; pospyey tělo nasse wředy, gať s to činil s tobem; střechy nasse spal ohněm; role, střepnice, winohrady znič krupobitím a luka powodnj; nawstřiw nás chudobau, nauzi, opowrženjm; odwrať od nás srdce třebas i těch nedražšjch přátel: genom Ty, ó Jesu, zůstaň s námi, genom Ty, ó Kriste, neodwracug se, neodcházey od nás!« — Tak, D. D., tak celým srdcem woleyme k Němu, a Ježíš slytuge se, On wyslyšj pokorné wolánj nasse. — Rež co si počnem, pakli gsme slepotau, newděkem, přewrácenostj swau netoliko nepřigali, nhrbž i zahnali giž od sebe, nebo přinutili milostiwého Pána swého, že sám odesel od nás? — J tu gest, D. D., gestě pomoc. Přewlawme se přes gezero — pogdme za Něm; pokud čas gest, hledenme ho. Pospěšme za Něm do Kafarnaum: ay, i tu, gať wssude, kyne nám Geho dobrotiwost a láska. Nebo, gať swěděj sw. Marek i Lukáš, Pán Ježíš sotwa byl přišel do města swého, obstaupen byw zástupem, gal se učiti lid cestě wěčného žiwota, uzdrawil ženu křwotok trpjci, a wzkřisw mrtwau dceru Jairowu, opět wyučowal hrnaucej se k Němu lidstwo. A hle! tu přinesli mu sllakem poraženého, ležjciho na loži. Neslit geg čtyři mužowé. Remohauce pak prodrati se zástupem k samému Ježíš, wessli na střechu a spustili gsau nemocného nespřastnjka k nohaum Páně! Láska k trpjci mu bratru, wjra w Kristowu moc a lásku přiwedla ge sem, i wnukla gim takowé gednánj. A de wssak láska s wjrau w Boha pomoc hledá, dosáhne gi neomylně. Dossel gi i sllakem poražený. »Widěw zagisté Ježíš wjru gegich, řekl sllakem poraženému: Dausen, synu, odpaussťeji se tobě hřichowé twogi!« — a zahanbiw offemetné protiwnjky swé, wece k bjdnému churawci: »Wstaň, wezmi lože swé, a gdi do domu swého, — i wstal a odesel uzdrawený do domu swého.« — A do tu popjisse radost, s kterauž se nynj uzdrawený mrzák od Pána Ježíše domů ubjral? A do wypowj plěsánj dobrých těch lidj, gežto, nadšseni gsauce duchem wjry a lásky, geg byli k nohaum Páně přinesli? »Widěwssse to zástupowé, báli se a welebili Boha, že dal takowau moc lidem.« — J kdo z nás nechťel by radost tu slyeti s nimi? Hle, hřisnj, gežto sám neřestwi swými o zdrowj byl se olaupil, nagednau dosáhl trogi milosti! Pán Ježíš nazwal ho synem, odpustil mu hřichy, nawrátil mu zdrowj. J chudáka stal se bohác, z mrzáka propadlého smrti učiněn ge syn wěčné lásky, důwěra geho w milosrdenstw Boží dosáhla odplaty dražšj a wzácněšj nad poklady celého swěta: a ty, B. M., by se neradowal nad takým šťastjím bratra swého? Ach, běda tobě, běda nám, pakli srdce twé, srdce nasse této radosti nezná! Křestanem, člověkem neni, komu

šťěstj bratrj geho k srdci negde; pro nebe nehodj se dusse, genž neumj radowati se s radugjcimi, plěsati s plěsagjcimi; kdo wssak se mrzi, že bratr neboli sestra geho Boží milostj a požehnánjm Páně oplýwá, kdo se dokonce raduge, kdž pláče a hyne a zkázu béře bližnj — dáblowým gest bratrem, pekcl gest kořistj. S! B. M., hleďmež pak, aby k nám peklo niďh nemělo práwa, my ale owšsem k nebi. Radugme se, kolikráteli radost potká bratra neboli sestru nassj; w swaté bázni welebme Boha, kolikráteli udělj bližnjmu pomoci w sauženj, utěchy w zármutcích, milosrdenstw w neřestech; dky wzdaweyme Pánu, kolikráteli zachránj statek bližnjho před zkázau a rozmnozi ho požehnánjm, wyswobodj hynaucejho z nebezpečenstw a nemocnému zdrowj nawráti; znič ukladu protiwnjku geho a žiwot mu osladj upřjmnau láskau přátel; ctnostného zadrzi před pádem a hřisnjkowu ruky podá k powstánj. Dělugme Pánu! Radost bratrů nassj budj radostj! Tak, ne-li cele, aspoň z části dokážme, že chceme býti žiwými udy žiwého těla Kristowa, že w skutku a w prawdě gsme bratřstwa milownjci. A gaťowé utěšené změny nabude giž tjm žiwot náš wezdegšj! Země tato, ginák údolj slzi a pláče, proměnj twár swau: rági, nebi stane se podobněšj; podle trnj zármutků, o kteréž nohau zawadjme, rozwigeti se nám bude wssude kwjty radosti. Aněb gest to snad možné, aby uplynul den, kdežto by se některému z bratrj a sester nassich šťastj, radosti a milosti z rukau Páně nedostalo? J pokud tedy šťastj a radost bratrj swých za swé budeme pokládati, niďh, a byť pod nassj wlastnj střechau byly se uhostily strať i zármutek, nebudem bez potěchy, bez radosti. Rež k radosti nad šťastjím a blaženostj bratrj swých nesměli bychom si osobiti práwa, kdychom, seč gsme a pokud sami můžeme, nehleděli k šťastj a radosti pomáhati gim. Ano, žregmě, směle, bez obalu řci mušjm, že kdo neušluge množiti blaženost bratrj, křestanem, následownjkem Kristowým nikterak neni. J nesmj se ti, B. S., zdáti, že tu něco nowého pronášjm. Nebudui se tisjcerých swědků dowolawat: w té věci nám dostáť slowo gediného sw. Jana Zlatoustého. A tážeš se, gať gest wýrok slawného tohoto učitele nassj sw. Cyrkwe, o který se tu opírám? Nuže slyš! »Kdožkoli,« dokládá neywhmluwněšj tento kazatel křestanský, »kdožkoli ginému neni prospěšným, powěz pak mi, kterak takowý křestanem slauti může?« — »Neboť,« tak twrdj na giném místě, »kdo gediné sobě žiw gest, o giné wssedky nic nedbage, i žiwot geho i on sám gest zbytečný, aniž gest člověkem rodu našeho.« — Žregmá zagisté ge tato řeč muže Božjho. A do tedy z nás směl by pochybowati o zgewné prawdě tohoto wýroku geho a tudjz i wýpowědi mé? Ať giž nic nedjm o slowech sameho Krista Ježíše i apostolůw geho: nekáže-li nám milostiwý Spasitel,

Pán a Bůh náš, příkladem svým, co bratřím činiti, kteráť radost jim působiti, blaženost gegich množiti máme? Nebyl-liž wšeckén život Pána Jezisse zasvěcen tjmto účelem? Až, wšickni skutkové Geho směřovali k tomu, aby lidem dostalo se pokoge, kterého nemůže dáti swět; aby lidé obtíženi a pracugijí našli u Něho očerstwení a odpočinutí. Tu vyučował zástupn, uzdrawował nemocné, těšil zármaucené. Matee Raimské wzkrjčil syna zemřelého a radostí naplnil srdce gegj. Z domu Sairowa wyhnal nárek a pláč, i uwedl do něho plesání, životem obdaril mrtwau a boleštně oplakáwanau dceru. W Bethanii z hrobu wywolal Lazara, a živého odewzdal do rukau gágagjých sester Marie a Marty i přátel gegich. Newyhnul se ani domu Fariseůw, kde mohl potěchau naplniti srdce některé Magdaleny; sám se uchýlil pod střechu publikánů, zasedl za stůl s hříšnýj, aby tu Lewi, tam Zacheus oblažen byl radostí ragškau. Relitował ani noci, pokud mohl některému Nikodemowi otewřiti smysl a ducha obohatiti prawdau blahopłodnau. — Než kam se to paussjím? Celé ewangelium mohl bych tuto wyčisti na důkaz, kteráť pomáhal Kristus k pravému štěstí a množil pravé radosti wšech lidí, powyššiw ge na důstogenstwj swých bratřj. Kdo z nás tedy, pokud gest mu znám krátký sice, ale zřegmý rozkaz Páně, an dj: »Následug mne!« — »Milugte se wespolet, gako gá milował wás,« — kdo, prawjm, ač mu znám tento rozkaz, nenásleduge Krista, nehledj k štěstí a radosti pomáhati bratrům swým, směl by se pokládati za uřednjka, směl osobiti sobě práwa k radosti nad blažeností těchto swých bratřj? Na tu otázku netřeba mi odpowjdat. Staloť se to již na hoře slowy sw. Jana Zlatoustého. Z počtu křestanů, z počtu lidí důstogných toho gměna gest wylaučen, gako úd uhniň z těla a suchá ratolest, že kmeně Kristowa zawržen i odsauzen bude, aby, gakož byl sám nedbal o rozmnoženj radosti swých bratřj, tudjž zbawen byl pokoge zůstaweného na zemi a radosti připrawené w nebesch wěrným uřednjkům Páně. Wšak toho nedej, toho nedopaussjtěg, Lásko wěčná! abychom takowéhoto osudu zaslawjiti měli! Radost bratřj bud nassj radostí, a k opravdowé blaženosti pomoci gim budjž cilem tauhy a snahy nassj. Renjž nám sice dána moc, aby za každým krokem nassjim rozkwétala blaženost: nepatrná gest síla lidská; tady moc žiwlu, tam possetitost, onde zloba člověčj stawj se w cestu a nahrne hromady překážek, že časem při neylepsj wůli ani tjm neylepsjim skutkem člověk nedowede ni zármutek a strast odwrátiti ni rozmnožiti blaženost bratra swého. Nicméně wšak není toho předce málo, což může dowěsti každý, i chudák i zebřák. Budjž tedy, že ti není dáno, nasytiti lačného, přiodjiti nahého, pod střechu přigmauti pocestného, zdrawj nawrátiti nemocnému: což ale ti brání, aby nawšstjwil a potěšil sljčeného nemocj a sewřeného bjdu? co ti může

překážeti, aby útrpnau rukau setřel slzu, srdečným slowem ukázal, kde a kdy pomoci dogjti možná? co ti wadí, uchopiti se ruky a wěsti bratra swého ku pramenům prawdy a milosrdenstwj Páně? Wjra w moc a dobrotiwost Božj, účinná láska k bližnjmu, pokud pomoci bratru swému u Boha hledá, dogde gj neomylně. Chudj a chatrnj byli bez pochyby ti čtyři mužowé, kterjž přinesli onoho sřakem poraženého k nohaum Kristowým: a hle, že to učinili s duchem wjry a lásky této, k trognásobné milosti pomohli gsau bratru swému: zdrawj mu nawráceno, hřjchowé odpustěni, synowstwj Páně mu přičeno gest. Kdo ale může tobě překážeti, aby rovněž tak gako dobrj tito lidé s duchem wjry a lásky bratry swé nessřastné ku Kristu Pánu přiwádel a přinášel? Co ti wadí, aby, nemoha sám skutkem, aspoň přjmluwau swau u Krista gim pomáhal? Či není dusse twá stwořená od Boha k tomu, aby w nj wjra se ugala, by w nj láska rostla, kweila i owoce swé wydávala? S pokud chceš, B. S., pokud žádáte sobě, oplýwati radostí nad štěstím dobytým bližnjmu snahau wassj: s wjrau tauto a láskau k lidem k Pánu se blížte; seč gste sami, pro bratry činte, ku Kristu ge wedte, potřeby gegich Gemu předkládejte, za ně se modlte, za ně proste. We gměnu Kristowu máme sřib: »Kdo takto u Boha pomoci hledá, dogdeť gj neomylně.« A ty, B. S., chtěli byste wáhati, bogjce se wzřáhnauti ráce po dráhém pokladu tomto? Než wjdjm, D. D., co ti wadí, proč se bogjš. Ty se lekáš přistupiti k Pánu, poněwadž tě hřjchu wina swjra a tjj. Wšak nebog se, newáhen! S wjrau w moc a dobrotiwost Božj přístup ku Kristu swému: lásce k Bohu a bližnjmu zotwjren srdce swé, a tak hleden pomoci u Jezisse w bjde a strašti swé. Z tobě kyne Geho dobrotiwost a láska, gako sřakem poraženému w Kafarnaum. Posud není ukrácena moc ramene Wšemohaucjho. Wěné gest slowo Geho, a wjrau w slowo to wjme: »žeť má Syn člověka moc na zemi odpaussjtěti hřjchy.« — »Gšli publikán, můžeš,« galdj sw. Jan Zlatoustj, »státi se ewangelistau; gšli rauhačem, aposstolem můžeš se státi; gšli lotrem, obywatelém ráge učiněn býti můžeš. — Renjž zagisté nřádné zloby a neřesti, kteráž by zřussena nebyla pokánjm.« — K Němu, ku Kristu swému se obrať, k nohaum Geho se wřhni, a Dn milostiwě obrátj se k tobě. Užew wjru twau, řekne i tobě, gakož powědel sřakem poraženému: »Dausen, synu, odpaušstěj se tobě hřjchowé twogi!« K Pánu tedy se obrať. Mocj milosti Geho uzdrawj se dusse twá; k slowu Geho powstaneš z pádu swého, a we swětle lásky a dobrotiwosti Geho budeš moci kráčeti k domowu swému nebeskému. Sám ku Kristu se obrátiw, nebudeš zagisté bez prospěchu zasazowati se o prospěch, radost a oblaženj swých bratřj. Wjra w Krista, láska

Ěmu, láska k bratrům dobněš tobě slitování,
otvorať ti brány věčné slávy, a zástupové ne-
besťj welebíti budou Boha, kterýž dal takowau moc
lidem. Amen.

Katolik jsem.

(Zpěw sborový.)

Katolik jsem! — Prawdy věčné,
Kořen wiry, můj jsau štit;
Wirau zná mé srdce wděčné
Boha ctít a blaze žít. —
Cirkew, již za máti
Bůh mi ráčil dáti,
Jest mé wiry základem:
Katolik jsem!
Cirkwe slowo — prawdy míra,
Cirkwe hlas — je moje wira,
Wira ta mým pokladem.

Katolik jsem! — Láska wáže
S lidmi mne i s angely;
A kde Kristus můj se káže:
S bratry jsem a s přátely. —
Mát má, dcera kříže,
W jedno tělo wíže
Nebes říši, Boží zem:
Katolik jsem!
K nebi upat lásky páskau,
Zaswětím své srdce láskau,
Nebes budu obrazem.

Katolik jsem! — Prápor kříže
Jest mé matky korauhew;
Hlas její pro Krista wíže,
Dát život, wyliti krew.
Zem i nebe poji
K wznešenému boji
Swatý hlas mé máteře:
Katolik jsem!
Pod korauhwí kříže státi,
S matkau budu bojowati
Proti hříchu — newěře.

Katolik jsem! — Mně za krále
Nebes Otec Syna dal; —
„K blahu bratři, k Boží chwále!“ —
Dal za heslo můj mi král.
K heslu tomu státi
Káže swatá máti,
Matčín hlas mi zákonem:
Katolik jsem!
Bratři blaho moje blaha,
Boží sláva moje snaha,
Kristu čest! — mým účelem.

Katolik jsem! — W nebes vlasti
Stan mé duši přichystán;
Wěrným swým po zemské strasti
Tam dá swoji sláwu Pán.
Wěrně w těla stanu
Slaužit nebe Pánu,
Tak mi káže máti má:
Katolik jsem!
Pánu w strasti i w plesání
Slaužit budu do skonání;
Pán w swém nebi stan mi dá.

Dobrodincowé národu našeho.

1. S w. Cyrill a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračování.)

Sw. Method nawrátiv se owšem nenprwé k Ro-
čelowi a odtud pak dále na Morawu, gak se zdá
Rastislawa tu již nezastihl, a stalo se to, netrvalo
dlauho, že zbawen byl mocné podpory znamenitého
tohoto knížete. Statečný zagisté panowník tento,
wěrný milowník národu a opravdowý syn wjry a
cirkwe křesťanské s žalostným potkal se osudem při
konci života swého. Dossed, čehož byl sobě žádal,
dobyw, oč byl po wšechen život swůg usilowal, padl
pogednau z wšse moci a sláwy své, i octnul se
w rukau rozličných protivníků swých. Tak nestálé
a negisté gest šťastj člověka! Co wšak při žalostné
změně osudůw Rastislawowých obzvláštnj bolestj srdce
naplňuje, gest to, že byl sám přjbužný, synowec geho
Swatopluk, půwodem a strůgcem zkázy silehetného
strýce swého. Podnikawý a cizádoštiný Swatopluk
totiž byl od některého času knížetem na Měře w Uhřích.
Awšak nepokogný duch mladého knížete dychtil po
celé wládě, a gen s nelibostí a s newolj poslauchal
strýce swého. Neussloť to zraků ostrážitého králowice
Karolmanna, kterýž w pohraničných těchto stranách
říše německé wládl. Newole a vznikagiej růžnice
w samé rodině knížat morawských zdály se žadauci
přjležitosti k wywedenj dáwných úmyslů a plánů.
S počali gšau mladému knížeti nadcházeti Němci tak,
že i tento k nim se kloniti, a dage u sebe mįsta přj-
powědjm gegich, od strýce odstupowati, s nepřátely
pak geho přáteliti se počjnal. Kterak usilowal Ra-
stislaw odwrátiti geg od záhubných těchto spolků,
snadno se může každý domysliti. Awšak nadarmo.
Swatopluk uwážl w naljčené sři. Odtrh se dokonce
od gednoty Slowanské, poddal se i s knížetstwjm
swým pod ochranu císarowu. Bolestj i hněwem nade
zrádným takowýmto počjnanjm celý rozpálený, chřel
Rastislaw náležitě potrestati newděčného synowce. Než
chynř Swatopluk přelstil Rastislawa. Zagaw úkladně
ctihodného starce, dowrřil mįru zločinu swého tjm,

že wydal neschastného do rukau úhlavních nepřátel. Radost, že tauž měrau dostali do rukau muže, kterhž byl tolífera úsilowánj gegich zadržel i zmařil, nedala hrubě Němcům, umáziti sšerednost neschetného tohoto skutku Swatoplukowa. Rádi své křisti, semřeli gsau znamenitého panownjka Morawského řetězy, a w okowech zamezli geg do Řezna. A tu, newime owšem s gatkým právem, držán gest nad ním saud. Za winu hodnau křiwomé pokuty kladla se mu, čehož sobě gako cínosti chwalitebné wáziti náleží, láška k lidu a wlasti, gakož i úsilowná, neunawená péče o zachowánj samostatnosti národu Morawského. Tak po diwně saudy člověk, gak mile mu wáśnie zrak a mysl pokalj! Saudowé Řezněstj odsaudili Rastislawa na smrt. Řez král Ludwjk lekal se této křwe Dage ostewiti neschastného starce, odsaudil geg k powolnému, a tudž trapněgššimu umjránj w neznámém nám kláštěře německém. Žalostné tyto věci zbehlj se l. P. 870. tjm právě časem, když se byl Method z Řima do Morawy nawracel.

Smutný obrat osudů Rastislawowých nezůstal bez nemilých následků při apostolském djle sw. Methoda. Swatopluk oddaw se, gakž řečeno, Němcům, z negedné přičiny odwrátil srdce i ruku od Methoda. Snadno zagistě gest se domysliti, že muž Boží, wida, čeho se byl dopustil omámený tento knjže, nikoli neopominul, sšeredný zločin mu wytkati. A kdož to newj, kterať býwá člověku wášnj a hřjchem zaslepenému prawda nemilá i odporná? — Wímto to wyňalozili biskupowé a kněží němečtj wšedku swau péči o to, aby se zbawili a nemilého soka wytisfli wen z fraginy, na kteraž sobě práwo prwe gíž osobjwali. Magjce wolný přjstup u Swatopluka, i wšelikau podporau ubezpečení gsauce u dwora cisaršského, twrdě se obořili na swatého biskupa slowanského. Z přjsslo u přjtomnosti samého Swatopluka k tuhé rozepři mezi ním a nimi. Doráželi naň, proč se osměluge učiti w fragině náležegjci pod spráwu gegich. Řez sw. Method směle a upřjmně gim odpowědel: že kdyby tomu tak bylo, a fragina, w kteréžto slowo Boží káže, gim právem pod spráwu náležela, ochotně by gich uposlechl a dle žádosti gegich by gi minul, uče na giných stranách. »Řez,« doložil, »wlast tato patřj k stolici sw. Petra!« dage tjm na srozuměnou, že pracuge zde s wůlj papežowau, sám gest w úplném práwu. Wida wšak twrdau neustupnost gegich, s kteraž slowem samého papeže gakš pohrdali a wyroku geho na odpor se stawěli, uznal za dobré, napomenauti ge, řka: »Pokud právem w horlivosti své na staré meze biskupských okršlků swých nastupujete, a odwolawagjce se na zákony cirkewnj, učenj Božího mi zbraňujete: chraňte se, ať, stawjce se na odpor samému papeži, zlym toho nezakusjte; snadnoť zagistě, čtjce železnau horu temenem kšštěným probíti, mozeť swůg wylegete.«

Na tuto řeč owšem tjm wjce se rozpálili protivnjci geho, prudce naň dorážegjce a sami pohrozugjce mu. Řez swatý náš apostol stogě tu neohroženě, bez bázně gim odpowědal. »Prawdu mluwjim,« řekl gim, »před krály, a nestydjm se. Wy wšak čjnjte wůlj swau na mně. Čjnte, co wám libo. Regsem zagistě lepššj tčh, gežto mluwjce prawdu, mnohými mukami žiwota toho pozbyli.« — A takým způsobem rozepře gen rostla, hněw pak tjm wjce se zmáhál, čjm méně bylo možné, proti důrazným slowům a důstogné obraně Methodowě něco podstatného z druhé strany namjrtati. Swatopluk čtčg nechtčg musil znamenati, gakowá se tu křiwda swatému muži dčge, i počal, gak se zdá, sám nemilého konce se obáwati. Z gal se poněkud krotiti rozljčené tyto nepřátele Methodowj, žádage, aby gíž unaweného a zpoceného Methodia netruidili. Řez slowa ta byla gen gako u wjtr prawená. Nemohauce právem, ustanowili gsau tito lidé zbawiti se nenáwiděného Methodia křiwda. Po: užiwšše přjležitosti a moci sobě na ten čas propugčené, gali gsau swatého muže apostolského, a gateho zaslali daleko do Němec, kdež geg půl třetjho roku (od r. 870 do 872) drželi u wazbě.

(Pokracowánj budaucně.)

Obrazy ze žiwota Cirkwe katolické.

3.

Proti wíře a Cirkwi Kristowě nestáli wšak toliko Židé a pohané: do vlastního lůna jejího mateřského zalezl čerw bludůw, a z něho wylíhl se nepřítel, kterýž hned od počátku zkázu její wyhledáwal a wšeliké nátisky ji strojil. Minimeť rozličná kaciřstwí, kteražto obzlaště na východě plodnau půdu nalezla. Nejwětšich trpkostí, nátisků a pronásledowání nadělaly Cirkwi bludy Ariowj a ošemetnost přjzníwců jeho. Co činili cisarowé Konstantius a Valens, již swrchu napowědinó jest. Tu budjž jen podotknuto, že prawowěrní netoliko wyháněni a wšelikými úklady blůdarůw byli stiháni: ale že mistý tekla také i křew. Nejwice ji wylito jest od Arianů w Africe. Wandalowé totiž, kterž byli s jinými některými národy německého kmene hned při swém ku Kristu obrácenj přjjali bludy arianské, zmocnili se w pátém wěku sewerních krajín Afrických. Diwoký král jejich Geiseric, muž hrdinské mysli a neoblomně wůle, přjšed r. 429, w čele 80,000 lidu swého, ze Španěle, wybojowal nejprwé Mauritanii a pak r. 439 i Karthago. Opanowaw konciny tyto, usilowal tady založiti mocnau řiši wandalskau, a došed cíle swého, panowal (50 let) až do r. 477. Drže se sám celau duši učenj Ariowa, co swé národní wiry, zamyslił užiti ji též za hráz čili mohutnau záwadu, aby se lidé jeho s podmaněnými katoliky nikdy

tak snadno spojití a tudíž od nich pohlcení býti nemohli. Za tauž příčinou vydal zápowěď, aby nížádný kněz a biskup katolický na místech osazených Wandalů ani kázati ani mše swaté slaužiti nesměl. Nikdo nesměl státi se úředníkem, leč by se byl přísahau zawázal k bludům arianským. Horliwí biskupowé i kněží stíhání i z vlasti vyhánění jsau. Na místo odumirajících woliti a dosazowati jiné, přísne zápowězíno jest. Chrámowé katolíkům odňati a kněžím arianským dáni jsau. Při statečných katolících užíwalo se muk bolestných, na hrdlo ale z počátku zřídka kdy se sáhlo, aby se Cirkew mučedníky honositi nemohla. Nicméně však nejedni zpečetili krví statečnou wěrnost swau ku Kristu. Mnoho však jich došlo koruny mučednické za krále Hunericha, kterýž se sice, máje po smrti Geiserichowé skrotiti odbojný lid, z počátku wlidněji než otec měl ku křesťanům. Roku 484 vypuklo ale druhé pronásledowání prawowěrných, poněwadž mnozi Wandalové k wíře katolické se chýlili. Do 500 biskupů a množství weliké kněží dilem rozeznáno, dilem do vyhnaní, obzlastě na ostrowy podmaněné od Wandalů, Sicílii, Sardinii a Korsiku jest odweženo. Podobný osud potkáwal i wěřící. Čím wětši byla stálost jejich u wíře, tím wíce zmáhal se wztek Hunerichůw. I rozeslal katany po krajích. Kdekoli katolíci rozkazům králowským poddati se nechtěli, nešetřilo se ni wěku ni stawu ni pohlaví. Hrozně muky a smrt ukrutná býwala cestau, kterauž celé zástupy k nebeské sláwě se brali. Žaláře byly naplněné wězny, ostrowy Korsika a Sardinie wyhnanci, okolní krajiny a pauště rozutikalými katolíky. Církwi Africké nastali časowé podobní wěku strastného pronásledowání Deciowa. Awšak i tyto nowé krwawé boje přispěli jí k nowé oslawě, k obnowenému žiwotu, k spasitelnému wítězství. *Hunerich* nešetřil nic přimluw císaře Konstantinopolského Zenona, ani papeže Felixe II., ujímajících se katolíků, musil se w krátce dostawiti před Boží saud, umřew r. 487. Podobně, ačkoli o něco mírněji, počinal sobě i *Thrasamund*, kterýž od r. 496—523 kralowal. *Hilderich* ale, nástupce jeho, již se obracel k prawé Církwi. Že však příznivěji se měl ku katolíkům, zahynul w žaláři, byw swržen s trůnu Gelimerem w čele odbojných Wandalů arianských. Než wybila hodina jejich. Gelimer byl posledním jejich králem. Rekowný wůdce řecký Belisar potřel i zajał jej w bitwě a wyhladil moc Wandalů w Africe (r. 534). Cirkew pronásledowaná po celé století došla pokoje. Bauře, kteráž jí tak těžce byla zmítala, nebyla jí bez užitku. Kwas nerěsti, kteréžto byly zůstatky pohanského žiwota, prwé i do křesťanů walně se zažiraly, odstranil meč neuprositelného Geisericha i nástupců jeho

přísne nastupujících proti panujícím neprawostem. Wlažní a powrchní katolíci odpadli, zbawiwše Cirkew škodliwého břemene. Ohněm pronásledowání odmísily se trusky od ryzího zlata. Wíra a žiwot katolický wzkwetly we vlasti sw. Cypriana a Augusta — nowé wydawše owoce.

Nenáwist, kteráž tuto nabrusila meče Ariánůw proti Církwi, byla však dědičná všem kacířům. Kolik jich bylo během těchto století, počnau od Simona Maga až do Monotheletů: tolik litých protiwníků měl i Kristus, měla wíra i Cirkew Jeho. Každý z nich máje owšem zaslepenau duši oblíbeným bludem swým, činil, seč je člověk, aby potlačil prawdu Církwe Boží. Než marné bylo usilowání kacířůw, rovněž tak jako nátlisky Židůw i pohanůw, úklady mudrákůw i panowníkůw. Cirkew, Kristem Pánem na pewné skále u prostřed wlnobitného moře založená, stala se plodnou matkau národůw. První synowé její, chudí rybáři z Gallileje, učiněni jsau otcí wěřících. Karauhew její, kříž, jest okrasau koruny císařské, a pokladowé její: slowo a milost Kristowa, studnici žiwota pro milliony. Swět zuřil proti ní; nesčíslné zástupy wěrných a rekowských synů a dcer jejich zahynuly pro prawdu wíry Kristowý. Čím wíce se množili protiwníci, tím slawněji se šířila Cirkew. Starý Golliáš padl, nebo Bůh byl s Dawidem. Kdo widěl jeho pád, musil zwolati: Tu prst Boží jest! A tak musíme zwolati i my. Wznik, rozšíření a wítězství Církwe jest dilem samého Boha.

Pomoc býwá často blízko nauze.

(Pokračowánj.)

Časné z rána bral se Wyslík na úřad, gsa přepřewděn znowa, že člověk po Bohu newwje pomoci sám w sobě nachází; a že nešťastný ten, kdo w užku stoge, pomoc u wzďálj hledá. Pan Dalibor měl prawě s panem správce gakeři gednánj. Čhtěl tedy počkati; ale pan Dalibor mage se ten týden na někólik dnj do hlawního města odebrati, nechal doma zřázánj, aby Wyslíka, pakli by přišel, anebo fohos giného s wěcj pilnau, hned za ním na úřad poslati. Protož se Wyslík neostýchal a hned do kanceláře wfročil, byw od obau pánů přjwětíwě pozdrawen.

»Dobře že přicházíte,« prawil pan Dalibor; »máte-li pak obstogné swědky?»

Wysl. Bohužel, místo celé wší gen půl swědka; a ta půlka, newjm, aby obstála; gest to — moge stará dēwečka. Gediný Koliba chce přísáhati, že nepochybuge o tom oplacenj, ač peněz sájeti newiděl; neboť otec nebožtík neřku že o upsánj nedbal, ale ani swědků nepožádal, kdnž penjze oplácel.

P. Dal. Ale pravil gste panu Ríchoradowi, že se peníze u Pletáka oplácely; ten aspoň může svědčiti; wždyť byl snad doma?

Mysl. S kdyby ge byl nebožtík otec raděgi u slauhy byl skládal, než u rychtáře, nebo gen přede dveřmi w měšci položil, lépe by se bylo stalo; právě Pleták gest wšeho mého saužení winen. — Z wyprawowal nynj od slowa k slowu, gať se wšecho stalo, a že by se dcera rychtářowa bez toho upsánj do smrti byla neprowdala.

»Neprawil-li gsem,« dj pan Dalibor, obrátě se k panu správci, »že se Myslík na Pletáka spolehnauti nesmj? Znáám toho člověka gen krátký čas, ale neljby se mi; a gať na prstech gsem si to wypočítal, gať se ta wěc s upsánjm Myslíkowým asi sběhla. Radj ge tu ale málo, když swědků neni, a pan Ríchorád dodá jim wšudy rozumu.«

P. spr. Wěc přepodiwná! Gá bych byl na Pletáka češť a život sázal; neni na panstwj pořádněgšjho představeného w obcích, tať zpráwný při každém odvodu, a we lži gessťe níkdj gsem ho nepostihl, aniž žalob proti němu ze wsi slýchám. Ani to pochopiti nemohu!

Mysl. S tom by se, Wásnost Pane, moc mluwiti dalo; ale gá mám teď swých starostí do syta. Gen to, prosjm, abyste mi oznámili, geli Bartoš Slawihaudek gessťe na žiwě, u kterého pluku slaužj a kde nynj ležj?

Pan správce nahlédnul do knihy, an Myslík zatjm panu práwnjmu oznamowal, proč by se na Bartosse dotazowal. Když byl wšecho wypowědel, přissel tať pan správce s potěšitelnau zpráwau, že ge Slawihaudek gessťe na žiwě, a sice gaťo desátjnj u prwnjho pluku dělostřelců; že má památný penjz, an w powodni gakaus chudau matku s dwěma dětma z nebezpečnstwj smrti wyswobodil, a že právě loni na nowo službu wzal. Doložil konečně: »Pisat prawj, že před čtyřmi nedělmj rodičům deset zlatých poslal, wůbec často na ně zpomjnage.«

P. Dal. Bohu diky! těšte se, Myslíku! gjž wasse wěc tať snadno nepadne. Dobře, že ge tať zachowal, a že se proti geho swědectwj ničehož namjtati nedá. Zatjm sem posslete wassí starau dēwěcku, a to gessťe dneš; třebas u wás slaužila, zachowalost gegi a srownáwalost řeči swědků tať daleko od sebe bydljch nemůže tať snadno poražena býti; a něco nám pan správce tať nawrhnul. W smlawě swatebnj, kterauž gá sám dělal, znj, že Pleták swému zeti celé dwa tisíce hned na hotowosti wyplatil; z těch peněz složil Kaukal sestře podjlu pět set zlatých, a družhých pět set uwolil se až w roce skládati. Stalo se pať, že se mezi těmi penězi tři falešné dolary našly, a trwalo přede celých pět dnj, než ge Kaukal bernými penězi wyměnil; zápisu tať si newzal, a přede dal Pletákowi kwitancj, že ho do čísta

s wěnem zaprawil. Z mysljm, že by mrtwých peněz w truhle nenechal a tadj sestře úroky se swau sřkodu platil. Uhodjme naň, že se geho peníze prohlédnauti musj, zdaž by mezi nimi wjce falešných nebolo, aby lid obecný nebyl podweden; i dáme tať geho swačrům a poručnjkowi mladšj sestry práwnj wědomost, aby se o podjly z toho nowě nalezeného upsánj, kteréž w nedjlu otcowstém nebylo, gaťo přirozenj nápadnjci hlásili. Z daufám, že se Kaukalowi hlawa zmotá, a on w zlosti sám wšecho wyzradj. Dbáwage se ale, že pan Ríchorád Pletáka nawede, aby se těch patnácte set zlatých zatjm někde wydlužili, radjm wám, abyste dal každj krok těch dwau lidj některým důwěrným člověkem stjhati. Gá ale gessťe dneš polnjmu práwnjmu, mému dobrému známému, napjssí, abychom do čtrnácti dnj swědectwj Slawihaukowo w rukau měli.

Myslík diw neszel nad tau dobrotau pana Dalibora, i poděkowaw se za geho stárost a laškawau ochotu, umjnil si, že se mu wšemi obyčejj odslaužj, a bral se pokogným srdcem k domowu. Bera se okolo chrámu Páně, nemálo se zaradowal, wida w neobyčejnau tuto hodinu dwěře otewřené. Slowo otcowo: »Když uwidjš kostel otewřený, wegdi tam a pomodli se,« wstjpené do srdce pacholeti, žůstalo mládenci i muži. Z asšel si tedj do kostela, a celé srdce swé wylil tu před obličejem Pána Boha swého. W modlitbě nalezl potěchy a naděje, wjce než by mu gj celý swět poskytnauti mohl. Wyloť mu, gaťo by mu ruka Božj před očima trhala sřerednau osnowu geho nepřátel. Utwrdiw pať se u wjře w lásku a moc Otce nebeského, s lehkým srdcem a weselau myslj obrátil se k domowu, kdež naň dobrá žena geho pohřžená w hoři s těžkým srdcem čekala.

Z widauc ho manželka, an od křjže gjž přicházi, a nemohauc se ani dočkati, wysšla mu wstřjce. Na gegj twáři bylo z daleka weselj znáti. »Muži,« prawila, »nesu ti radostnau nowinu. Koliha byl gjž dwačráte u nás, že ti má něco welmi radostného wygewiti, a Kaukal zkázal po swé sestře, že pro usřetřenj práwnjch útrat a dlahého tahánj mezi sausedy úroky wšechy, a nad to gessťe pět set zlatých z dluhu upustj, gestli prj mu gen tisíce zlatých do čtrnácti dnj opatřjš.«

Mysl. Wj, takowá sřtědrost nebywá u Kaukalu domowem! Když za gednu noc tolik upustil, naděgi se, že slewj za den gessťe wjce.

Choť. Ano, milý manželi! gestli gessťe něco slewj, urowney se s njm po sausedstwu; gsau na nás bez toho gaťo wosy; Pán Bůh twé přičinliwosti zase požehná, a budeme mjtj swatý pokog.

Mysl. Milá ženo! kdyby nebožtík otec nebyl zaplatil, a gá toho takowau wědomost neměl, třebas na to celý statek prassl, a gá s dětma o gediné holi do swěta musil, platil bych, gen aby ta drahá hlawa

pofoge w hrobě nassla; wjmě, co ge to, s cizim statkem do hrobu giti: ale na zaplacený kregcar druhý kregcar klášti, sebe i děti zbúhdarma ohrádati, tomu nechce Pán Bůh, a rozum mi to nedá.

W podobných řečích dostali se domů, kdež na ně Kolih a gíž čekal.

Kol. Nu, wjtejte mi do vlastního! Gsem tu dnes gíž po třetí, a čekám na tě s dobráu nowi-
nau; gen že gi nesmj gessťe každý slyšeti.

Z šel s njm Jaromjr do přistěnků, kdež Kolih a takto začal: »Sausede, buď Bohu chwála! Dobře s tebau bude; osnowa rndytárowy schytralosti počíná se z předu i ze zadu trhati. U mně slauží, gať wjš, sestra Tomšowa, woráče Kaufalowa, za děwečku. Za ti wj wěci, až se mi wlasý nad nimi gežily. Pomysli si, Tomeš wj wssecko, a hned před weselkau mé děwečce to powěděl, že Kačenku Pletákowic ty musšs wywodati: ale prošl gi tenkrát, aby mlčela, sic že by neobstál u Kaufalů. Poslauchal prý ge, když se při námluwách pod wrbami w zahradě o tebe radili, a on Martě Kaufalowic sljwy trhal. Wčera, když se rozneslo, proč tě Kaufal pohnal na úřad, nemohla holka déle mlčeti, a se wšim se mi swěřila; že prý gi nad tebau srdce bolelo, když wj, že gste newinni, a že gste gegi matce letossnj zimu w nemoci každý den dobráu poljwu posílali. Gá si dal wolati Tomše, pod zámjnkau, aby za mého Zanka trochu pooral, nechage sestru gehu zaň na mlatu, a chasnj ten mi tu celau gegich úmluwu od slowa k slowu wy-
weděl, a chce na to, boge se hřjchu, i přjsahu slo-
žiti. Ale toho se strachuge, že ho Kaufal prwe, než doslauží, wyžene, a on s matkau nebude mjtí z čeho žiwu být. Prawil gsem mu tedy, že mu wssecko na-
hradjš, gen aby beze strachu wydal swědectwj.«

Wysl. To gste dobře neudělal, milý sausede; byl by měl wětšj zásluhu před Bohem, kdyby bez ohledu na žiřt swěděl; mohl se spolehnauti na Boha; protož mu aspoň na počátku ničjm náhraden nebudu, ačkoliw tomu nedám, aby kdo za mau přjčinau šřkodu trpěl: gináť by ale mohli protivnjci moji mluwiti, že gsem si swědky uplatil. Ostatně mu řekněte, že se na gehu swědectwj spolehnu, a Kaufalowi na den před úřadnjm šřocenjm o tom oznámjm, ano mjesto něho mu dělnjka opatřjm.

(Pokračowánj budaucně.)

Církewní zpráwy.

Z Paříže. Letošním rokem obrátil se zřetel na duchowní potřeby Němců přebýwajících w Paříži, a sám arcibiskup pařížský počal zasazowati se o to, aby četní katolici národu německého w Paříži národní chrám swj a při něm řadné pastýře duchowní měli. S radostí četli jsme zpráwy o tom položené w časopisech. Jest to

známka pokroku a zmáhající se wzájemné lásky mezi národy. Přejemeť z celé duše, aby, jakž se nadějem, w krátkém čase šlechetný tento záměr křesťanský k mi-
stu a we skutečnost přiweden byl. Awšak diwajice se za hranice, nemůžeme minauti se s tím, čeho wůkol nás, w samé vlasti, samému národu našemu třeba. We Widni, cisařském sídle našich milowaných králů, počítá se přes 60.000 duši našeho jazyka, učedníků a towa-
ryšů řemeslnických, čeládky obojího pohlawí, mužů, žen, dětí, hledajících tam w dile wšelikého druhu wý-
žiwu swau. Jediný chrám u prostřed samého města sluje českým kostelem: fary české wšak tam není. Jediným kázáním nemůžeme wyhoweno býti potřebám tak walného chudého a předce tak dobrého lidu našeho; o škole, zpovědnici, křesťanském cwičení nic nedáme. Tisícové duši zhynau, poněwadž nebylo, kdož by jim lámal a po-
dáwal chleba žiwota; zhynau, poněwadž není pastýře, kterýž by zabáňel slowem Božím wlky vycházející po-
koristi. Není-liž tedy čas, nekáže-li nám Čechům a Mora-
wanům swatá powinnost, abychom ujali se bratří swých, synůw též Církwe a vlasti? — A wěru snadná byla by tu pomoc! We Widni jest wrečným pastýřem Kristowa stádece ctihodný stařec, kterémuž, stojícímu u bran wěč-
nosti, welice na srdci leží spása owěček Páně pod stráží jeho. We Widni též walná část našeho Českého panstwa
sidli. Němci oznámjwše staw krajanů swých wýtečnému arcibiskupowi Pařížskému, potkali se s žadaucím účinkem. Jest naděje, že by národ náš we Widni ne-li wice, to-
lik aspoň jistotně dosáhl, čeho se w Paříži dostane ci-
zozemcům. — »Proste,« prawi písmo swaté, »a wezmete; tlučte, a buďte wám otewřino.«

Z Asie. Církew nebyla takořka nikdy bez mu-
čedníků. Swět zajisté we zlém až posud postawen jest a nenáwiděw i usmrtiw Pána, i služebniky Jeho nená-
widí a pronásleduje. Za našich dnů byl nejlitějším pro-
následowníkem i wiry křesťanské i křesťanů w Asii Mink-
Menk, welemocný cisař Ananský, král w Kochiněně, Tongkingu a Kamboji. Hrozný tento nepřítel Krista Ježíše zemřel minulého roku w měsíci Čerwenci. Za
panowání jeho wycedili mnozí, obzlastě kněží, proti kterým se nejwice zuřilo, krew swau pro Krista s radostí a ochotně. Jeden z posledních mučedníků byl 61letý kmet, kněz Matěj Thuy. Apoštolský tento muž, byw za-
jat, a nechťeje nikterak zapřiti wiru, odsauzen jest na smrt. Nález ten potvrzen jest od krále. Saudce wšak útrpností hnut jsa, chtěl důstojného starce při žiwotě zachowati. I nabídl se mu, že jej potají propusti na swobodu, a místo něho jiného zlosyna dá odprawiti. Než bohabojný kněz odpověděl mu: »Již od 18tého roku wěku swého taužim po tom, abych krew swau wy-
cedit mohl pro wiru: nechciť pak nikoli odřici se této milosti w tu dobu, když se mi ji za podíl dostává. Wywedlit jej na místo poprawní. Tu otázal se ho man-
darin, zdali se ani nyní smrti nic neděsí. »Nikoli,« od-
wece hrdinský kněz s weselau myslí. Nač bych se ji báł, jsa křesťanem?« — Takových příkladů bylo by
možné mnoho uwěsti. — Nyni wšak utichlo násilné toto pronásledowání. Nastupce a syn zemřelého cisaře, Thien-
Tse, propustil mnohé již na smrt odsauzené missionáře na swobodu, a spolu prý také připowěděl že wiry křesťanské ochrancem býti chce. Bohdá, že i na této zemi, skropené krwí mučedníků, símě prawdy křesťanské tím krásněji poroste. Počet wěřících jest již dosti walný.

BEAUMONTES

Číslo 20.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulzové w Je-suitské ulici č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulc,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stří. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobyčím trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectvích.

W komissí u wdowy
Schulzové
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomaucl.

Neděle XIX. po sw. Duchu.

Obsah: *Reč na neděli XIX. po sv. Duchu. — Sv. Cyrill a Method. — Obrazy ze života Církve katolické. — Pomoc bývá často blízko nauze. — Církevní zprávy.*

Dne 3. října.

Reč na neděli XIX. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. XXII. 1—14.

A čemu od Boha gíme powolání, a gaky osud nám přístrogila Geho láska, ukazuge dosti zřegmě podobensťw předloženého dnes ewangelium. — Nebesťh král učinil swadbu synu swému Ježíšsi Kristu, a pozwal na ni hodojně. Bůh powoľal nás k blaženosti Syna swého: On sám chce, abychom radovali se s Ním. Ano, D. D., radowati se máme w Kristu gíž na tomto swětě, gačo tworowé rozumem obdařenj, gačo tworowé, gež Bůh učinil k obrazu a podobensťw swému, ginž podrobil wse ostatnj stwořenj, ginž dal moc syny Božjmi býti, gež ustanowil za dědice kráľowsťw swého. A kdož spočítá tisícere přjčiny, gežto nás wybjezi k radosti gíž na této zemi? Ole wůle laškwého hostiteľa swého máme se radowati ze sšedřh Geho darů, kteří nám s nebe pršj a ze země se pučj, leskem hwězd nás wjtagj, z modré oblohy na nás se usmjwagi, kwjtkem wonným na nás dýchagi, w hromu i wětru, w gemném sšweholenj ptactwa, w pšľotu i mohutném hlasu zwjrat se nám ožwagi a ohlašugi. Radowati se máme za stolem, za njmž nesedj ani obzeršťw, ani chlipnost, marnotratnost ani dluh, pýcha, ni lenost, za njmž se nepřepřluge tělo lahůdkami, aniž tyge zhowadile, kdezto dusse sšľčená o drobtj rozumného slowa a útrpného powššjmnutj bolestně žebře: anobř radowati se máme za stolem, za něgž zasedy sobě wjra a rozum, poctiwý mraw a bážen

Božj, podawagjce duchu i tělu záživné potravj. Radowati se máme z bohatsťw, které rez nekazj, mol nežere, žloděgi newyřopawagi ani kradau; z bohatsťw, kteréžto cnotstj dussi wyrůstá a pože hnaně se zmáhá, kamkoli položila sime dobrých skutků swých. Radowati se máme z krásy, kterau náhlá nemoc nerušj, dlouhý wěk nekazj, smrt a hrobowa sšnilotina neničj, z krásy, která w zrcadle dobrého swědomj na čele swém newidj wrášky nepravosti, před okem wššewidaucjm ličidlo pokryťstwj nestjrá, w ohni dopuštěnj Božjho že není pozlákem, ale ryzmj zlatem, dokazuje, wěčně panenskau sšľcnostj kwěte, těšj a blažj. Radowati se mám z hodnosti, kterau swět nám ani nedal, aniž může wzjti, kteréž gíme nedobylj sobě pochlebniťwjm, nezdědili rodem a náhodau, že wznesené té hodnosti, kterau Bůh sám wtiskl a wpečetil, gačo nezruššitělné znamenj, na twář wššech, w gegichžto žilách obihá krew Adamowa, z hodnosti, kterážto zdobj srdce nasse řadem nesšonalých zásluh gednorozeného Syna Božjho, z hodnosti, kteréž abychom nepozbyli, sami bdjti a přičiniti se musjme vlastnjm potem a namáhánjm. Radowati se máme ze žiwota, ne gačo bychom snad gen pro tuto zem stwoření byli, gen tady swůg rág, gen zde swé nebe magjce, gen zde odpłaty hľadagjce a berauce, radowati se máme z žiwota wezdegššjho, že gest počátkem žiwobntj dokonalegššjho, připrawau k wyššjím pracem, základem usšľetihých budaucjch radostj, záwdawkem blažené nesmrtedlnosti. Radowati se máme z každé prawdy, ku které

nás rozum weđe, kterau nás Kristus blaží, které nás vyučuje Cirkew, kterau poznáváme Boha, důstojnost své duše, vznešenost svého povolání. Radovati se máme z každé milosti, kterauž Duch Boží nás posvěcuje i účastné činí zaslíbení Kristových, důstojné království Gebo. Radovati se máme i v strastech wezdegšjch, gelikož wjme z úst Kristových, že gest gestě giný stánek, w němž přebýwati chce Bůh s lidmi, stánek, we kterémžto nám setře ruka věčného Slitowníka wšelikau slzu, kterau gšme na zemi w niewinnosti aneb kagjcnosti byli cedili, w němž smrti nebude wíce, ani kwjlenj, ani nářku, ani bolesti, w němž prwnj trapné věci pomínuly, a nowé, newymluwné blahoslavenství, nowý Jerusaleým náhradau gest spravedliwým za wšeliké protiwenství a utrpenj wezdegšj, w němž gest ta swadba, ku které netoliko Židy alebrž i nás Bůh pozwal štrže služebnjky své: Mogžisse, proroky, Jana Křtitele, pozwal i štrže vlastnjho Syna svého a apostoly Gebo — to gest cjl žiwota nasseho, gest nasse povolání.

Replésáte-liž, Bratři a Sestry! w srdci swém, wědauce, k gakým to hodům, k gakým radostem gšme wšickni pozwáni?! Nenj-liž čest, která se nám tadn děge, nesmjrná?! Nenjli důvěra, kterau k nám tudy Pán na gewo dává, milá i wděčná dušsi nassj?! Nuže, proč tedy meššáš, Bratře, proč se zdráháš, proč se neobláčjš w swadebnj rauch, proč nestrogjš dušsi swau, aby radostj připravených od Boha hodnau byla i účastnau se stala?

Uch! nenj-li prawda, mnohý z nás musj do dworu svého, w němž sám giné rozkoffe připravil sobě, než gsau ty, které Bůh mu chystá? Uch! on pospíchá tam, kdež by dle libosti co pán své vůle a nikoli co služebnjš Boží, plnjc rozkazy nebeského Pána svého, žiti mohl, kde sobě pohodli svého hleděti a na práce swědomjm uložené zapomenauti může. Mnohý z nás musj po swém kupectwj, aby za drahou cenu duše své kaupil bjdnau, mrzkau rozkoš tělu swému, aby za chwjli žiwota wezdegšjho žadal blaženost věčnosti, aby přinesl za obět swau čest, své zdrowj, své štěstj, a tudjž wyhowěl žádostem swěta. Uch! mnohý z nás nechce gíž býti lepšj než ti Židé, kterj, když k nim poslal Hospodin služebnjky se wzkázanjm: »Uy, oběd swüg pripravil gšem, wšecko gest hotowo; pogďte na swadbu;« okuste owoce mé lásky, pogďte, řidte se mým slowem a radugte se w ctnosti a lásce mé! — posměchy si z nich učinili, ge zgjmali a zawraždili. Mnohý z nás, ač mu gíž kyne zaslíbená země, ač mu prawau blaženost ukazuje sám věčný gebo Pán, ohlžji se po egyptšjch hrncjch rozkoffj tohoto swěta, po bjdném otroctwj hřjchu, w němž mu wolněgi než na swobodě synů Božjch. Nenjli prawda, nač nám giti na swadbu Kristowu, nač taužiti po radostech Gebo, nač se bljžiti k Gebo stolu, gšti z Gebo rukau, řiditi se Gebo vůli? — Člowěk domede užiti

žiwota po své chuti, radowati se dle své žádosti! — Uch! tak se to zdá owšem mnohemu z nás.

Alle domolte, D. D., abych tu něco připomenul. Byl gšte slyšeli, že Židé služebnjky, které k nim poslal Bůh, by gim oznámili vůli Gebo, znecitili, anobrž i zawraždili. A wjte, co za to učinil král králů, Bůh, wražděnjšim těmto? Psáno stogj, že »rozhněwaw se, poslal wogška swá, zhubil wražděnjšy ty, a město gegich zapálil.« — Pamatugmež si tedy, že tentjž král až podnes žige, a že má posawáde statné wogško. A w tom wogšku Hospodinu slauží strassnj bogownjci, ozbrogenj mocj Boží. Woda, such, oheň, bauře, neauroda, drahot, hlad, nemoc, mor, rozbrog, ržnice a giné podobné strasti gsau mezi nimi, a Bůh gíž negednau ge wyslal, aby očistili swět od zkázy mrawů a od neschetnosti lidské, od newděčného toho pokolenj, gežto se zpauzelo, učiniti žádost pozwánj nebeského Pána svého. A my bychom čekati chtěli, až by se wogško to též i proti nám hněwem Božjm obrátilo, až hrozná metla spravedlnosti dolehne na přjbytky, obce a vlasti nasse? My bychom chtěli uwaliti na sebe osud, gaký potkal národ židowšj, hynauce pod břemenem neprawostj swých? — S nikoli! Nemilegšj, toho račjž Bůh sám od nás ode wšech odwrátiti! Z wzhoyte se, D. D., k hlasu Páně! Wždyt ge u wás gestě něco zdrowého smyslu, něco duchownj sily, něco dobré vůle. S wzbudte gen onu gškr, která we wás dautná, sebeřte gen onen mravnj cit, který we wás dřjmá. Čhtěgte gen, Pán dodá sily; počněte gen, Pán popřege zdaru; zkuste gen, Pán chystá odplatu. Wymolte sobě radosti, kteréz se Bohu ljbj, wás nehanobj, bljžnjho nezawáděgi! Na swadbu Syna svého pozwal i wás král nebes i země. Nuže, užjte radostj, kteréz wám připravil za stolem Kristowým Dtec nebeský. Weselte se w Pánu, weselte se w čistém, dobrém swědomj, weselte se, widauce, že syla duše wassj roste a chut k ctnosti se množi: radost wasse nebude pak odňata od wás dopustěnjm Božjm, nebude wám wzata woda, suchem, ohněm, bauřj, nebude wzata neauroda, drahotau, hladem, nemocj a morem; radost wasse žustane při wás, pokud žustanete wěrnj Bohu, wěrnj Kristu. — Než co se oštycháte, kde wám láska kyne a radost podává? Wogjte se snad, že přigdete gíž pozdě? Wogjte se, že wás k hodům swým nepustj Pán, poněwadž gšte se potáceli na rozcestj hřjchůw? S odložte strach a bázeň! — Král nebeský poslal služebnjky své na rozličné cestj, poslal ge mezi poblaudilé a kleslé, a chtěl, aby šhromáždili wšecky, které naleznau, dobré i zlé, w domě Gebo, welel, aby gim naplnili šjň swadebnj, naplnili dům Gebo, Cirkew. Pogďte a nagdete tam hodownjky, kterj nalezeni byli, an w prachu leželi, klanjce se modlám, nagdete tam hodownjka, který gako lotr pokutowán byl smrtj křjže, nagdete tam ženu, anaž posřjžena bywšj w cizolož-

stwu, ukamenována býti měla, nagdete tam mnohé, genž býwali protivníky Kristovým, nagdete tam ne-
gednoho, který nepřetržitě wěk swůg promrhal w ne-
řestech, který po dlouhá léta se brodil w kalistí ne-
prawosti. Bůh ge přigal, poněwadž škrtny na rausse
swých nesmrtelných duffi obmyli w kauveli slzi ka-
gicjch, a odvrhše skutky temnosti, oblekli se w swáz-
tečnj oděnj swětla, a oddawše se Kristu, nowým ži-
wotem swým hodnými se stali milosrdenstwí Geho.
Nelekente se, že král wnhánj gednoho z hodowníků,
kterýž neměl raucha swadebního, že přikazuje služeb-
níkům o něm: »Swjzice nohy i ruce gehu, uwrzte
geg do temnosti zewnitřnjch, kde bude pláč a škrjpenj
zubů!« Hodowník ten nebyl hoden lašťawé milosti
Hostitele nebeského, on newzal na sebe raucha swa-
debního, neswolél se sebe starého člověka, nepřidil se
w nowý šfat křesťanské šlechetnosti: bez oprawdowého
polepsšenj žiwota swého chtěl přigat býti mezi wywo-
lené, chtěl požíwati blaženosti, kteráž připrawena gest
gediné wěrným plnitelům zákona Páně. Widauce, co
se s njm děge, napravwte, w čem on pochybil, činite,
co on opominul, požánj se poswětte před twáří
Boží, a pak bejte se s důwěrau na připrawené wám
od Boha mįsto. Kagiejm wychází wštrje Pán s mi-
lostj swau, kagiej počtá mezi swé powolané i posadj
ge mezi wywolené swé, kagiej účastné činj radostj
swadbny Syna swého, radostj, které na té zemi žádne
oko newidělo, žádné ucho neslyšelo, žádné srdce ne-
pocjtilo. Amen.

k. F. D—š.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Býw držán u wazbě, stal se sw. Method skuteč-
ným mučedníkem wzneseného, Bohem uložného sobě
powolanj. Rež Bůh gest ochráncem swých wěrných,
a třebaš by časem i na ně dopustil sebe těžšj utr-
penj, nedopustj, aby snad wzali zkázu, leč by k wě-
ššimu oslawenj a blahoslawenstwí wedla. Respjť za-
gisté ani dřjmá ten, kterýž ostrjhá Zsraela, a mocná
gest prawice gehu ku potřenj nepřátel. Z wzbudil
Bůh wěrnému služebníkú swému horliwé obrance.
Byliť gimi knjže Kočel a Řjmský papež Hadrian.
Dotčený totjž panowník slowanský w Uhřjch, kterýž,
gak gsme již widěli, s takowau wřelau oddanostj
synowskaw byl sobě zamilowal wytečného apoštola
národu našeho, zaneš k sw. stolici do Řjma žalobu
na biskupy německé, oznámiw nenáležité gegich se sw.
Methodem nakládánj a práw stolice apoštolské zten-
čowánj. Sw. otec Hadrian znal a uměl dokonale
ceniti zásluhy muže apoštolského. Dozwědew se, co
mu. w Němcjch činj, neměškal důtkliwě k řečeným
protivníkům gehu psáti, hroze gim kletbau, pokud by

zagatého děle u wazbě držeti směli. Postawiti se
twrdým čelem proti papeži, nezdálo se biskupům ně-
meckým nikoli rádno. Obawagice se kletby papežské,
propustili šice sw. Methoda na swobodu, zároveň
ale pohrozili zástupci gehu, Kočelowi, že třebaš by
měl miláčka swého u sebe, gim se newywěšj, anobřž
časem swým toho želeťi bude. Rež Kočel newššjmage
si hrubě pohrůžek, s radostj wjtal sw. Methoda na
swé vlasti. Rozhořčeným Němcům nebylo pak dáno,
prowěšti, což byli zamýšleli. Gednák zabránily gim
to netušené změny na Morawě, gednák i smrt, kteráž
během osmi let, pokud nám powědomo, tři z nich před
Boží saud byla dostawila. Zatjm ale widauce, kterať
se papež pronásledowaného gimi Methoda statečně
ugjmá, práwo ku wládě cirkewnj w kraginách, pod
spráwu apoštola slowanského odewzdaných, gim upj-
rage, ustanowili wšsemožně se hágiti a proti samé
Řjmské stolici při swau wěšti. Smrt papeže Hadriana
r. 872 dne 21. dubna přišla gim práwě w hod. W
Solnohradě sepsán gest spis o Slowanůw ná-
wjru obrácenj, a ten měl slaužitj na průwod práwa
gegich k dotčeným vlastem, gelikož w nich kněžj ně-
mečtj newprwé slowo Boží byli hlásali. Ze wššak
nebyl prospěch pracj těch ze strany německé walný,
a byť byl i sebe znamenitěššj býwal, že tudy nesměla
nikoli zkrácena býti práwa stolice řjmské, pod kteraž
hned za dáwněššjch časů byly kraginy tyto přjflu-
ššely, na gewě gest. Na to se šice u dwora něme-
ckého mnoho nedbalo, a král Ludwík podporowal swé
biskupy. Rež papež Jan VIII., nástupce Hadrianůw,
nedal se zaměšti wšselikým úšlím gegich. Sw. Me-
thod, dosáhšj swobody, pracowal zatjm s obwřklau
horliwostj swau apoštolskaw, rozširuge a wzdeláwage
králowstwí Boží we vlastech Kočelowých. W krátce
wššak rozššřilo se opět pole bohumilé činnosti gehu.
Morawa i půlnočnj země slowanské otewřely se na
nowo Bohem zwolenému apoštolu Kristowu. Mezi tjm
zagisté, co byl sw. Method bezděky držán w Něm-
cch, zběhly se we vlastech morawských znamenité
změny, o kterých také i tuto něco málo oznámiti třeba.

S gakým smutným osudem se potkal, a kterať
žalostný konec wzal památný knjže Morawský Ra-
stislaw, nahoře již powědjno gest. Němci widauce
Morawany zbawené hlavy a statečného pána, opa-
nowati hleděli Morawu, prwé než by se zpamatowal
národ po žalosné této ztrátě. Hrabata Engelskalk
a Wiljm ustanoweni gsau za správce země. Wlády
čtiwý Swatopluk doššel tež slušné odměny za
nesšlechetný skutek swůg. Resššastný tento knjže, kte-
rémuž zdála se zrada býti mostem a cestau ku wládě
nad celau welikau řjšj morawskau, octnul se mimo
nadánj — w žaláři. Němci wzawše geg sobě w po-
dezřenj, gali a zawezli ho do Bawor. Rež statečnj
Morawané widauce, kterať se nakládá s domácimi
knjžaty, rozpálili se sprawedliwým hněwem proti ci-

zim násilníkům. Wsfecken národ uchopil se zbraně. Slawomjr, z knížecí krve poslý odchowanc Methodiiůw a kněz, přinucen gest, postawiti se w čelo rozbořčeného, powstalého národu. Nowá, krawá, frutěgšji než kterákoli předešlá, wogna wypukla. Němci wtrhli do Morawy s welikau mocj wogenskau: celá země wšak powstala proti nim. Chytrý Swatopluk, držaný po tu dobu (bylo to r. 871) w začetj, přešlil Němce. Posstěšiloť se mu totiž, dobytí sobě důwěry gegich, a tak se stalo, že geg poslali w čele walného zástupu proti vlastním kraganům a rodákům. Než Swatoplukowi byly se w žaláři oči otewřely. Poznaw hroznau winu spáchané swé neřesti, užil přiležitosti této, aby se aspoň z části očistil u národu swého. Ufrozuměw se potagj s Morawanj, spogil se s rodákj swými u slawného města Welehradu, a udeřiw mimo nadánj na tábor německý, potřel neslýchanau ranau nepřátelj vlastj slowanských. Porážka u wogstě gegich byla weliká: málo kterj zachowal žiwot nectným útekem. Gediná tato bitwa rozhodla wálku i osud Morawanů. Morawská říšse dobyla poznawu samostatnosti a moci tak znamenité, gakowěz ani prwe aniž potomně nikdy neměla. Swatopluk stal se panownjkem obnowené této říšse welkomorawské. Předzwdage wšak dobře, že mu nastanau frutě boge s poraženými podmaniteli, spogil se náležitě s wogwodau nassim českým Boriwogem, a s wsfelekau opatrnostj k statečnému odporu se přichystal.

(Pokračowánj budaucně.)

Obrazy ze žiwota Cirkwe katolické.

4.

„Bůh, kterýž tebe stwořil bez tebe,“ wece hlubokomyslný učitel Cirkwe, sw. Augustin, „nemůže tebe spasiti bez tebe.“ Spasení duši našich jest tedy samo w sobě owšem darem neskonalé milosti Boží, spolu wšak owocem přičinliwosti a snahy naší. W mnohém ohledu platí to též i o Cirkwi: jest rychlý zrůst a konečné wítězství možná z části také lidem přičítati. Diwajice se na tisiceré překážky a přikořenstwí, s nimiž se apoštolowé Páně a následowníci jejich po stalet potkávali, uwažiwše nátisky a protiwenstwí obrácená proti Kristu a wíře w Něho, i widauce nicméně, kterak posleze beze zbraně a bez odboje proti zuřiwým panownikům a mocným katownikům kříž se zaskwěl na korauhwích Římských i nad trůnem cisařským, wíra pak i Cirkew Kristowa dosáhly wítězstwí, musili jsme bezděky wyznati: „Tu wládl prst Boží! Dilo Hospodinowo to jest!“ — Zároveň ale nemohli jsme se nikoli minauti s poznáním patrné té prawdy, že jako w dějinách swěta wůbec, rovněž tak i tuto swrchowaná láska a prozřetelnost Božská lidi užila k wywe-

dení milostiwých záměrů swých. Sám Syn Boží se wtělil, aby učiněn jsa člověkem, s člověka sňal zlořečenstwí, a smrti swau žiwot obnowiw na zemi, druhým nebeským Adamem stal se rodu našemu. K welikému tomuto dila swému wywolil sobě Wšemohauci lidi za pomocníky a nástroje wěčné milosti swé. Awšak netoliko tito wěrní Kristowi, alebrž i protiwníci Jeho musili mu slaužití za nástroj. Čin zajisté co čin, sám ďábel proti wůli swé zůstane na wěky nebes robotníkem. Nejinak bylo při Židech a pohanech, kteřížto wšelikau wáśni rozlicení sestupowali se a bauřili proti Kristu a wztekle doráželi na Cirkew Jeho, rozkotati a wykořeniti ji usilujice. Ať tedy nic o tom nedíme, kterak wšeka protiwenstwí jejich již k tomu napomáhala, aby lidé tím spíše zřetel obrátili na wiru, pro kterauž s ochotnau radosti umírali nesčíslní zástupowé křesťanské. Úzké meze, kterýchž při tomto pojednání šetřiti potřeba káže, brání širěji mluwiti o zajímavém předmětu tomto. Zatím budiž tu jediné položeno, že nepřátelé Kristowi strojice ukrutná protiwenstwí křesťanům, nic jiného nečinili, leč že rozdělávali *ohně*, kterým se čistilo zlato ctností křesťanských, při kterém ale zároveň tím jasněji widěti lzelo, čím jest křesťanu wíra jeho, a co činí wirau tauto z chatrných lidí Kristus. Awšak nátisky činěné wěřicím měly i jinau ještě stránku. Na wysokau, nedostupnau skálu zawěje witr, na daleký, pustý ostrow zanese woda mnohdy jen jediné semínko, kteréž se ujme i wzroste, a tam po okolních horách, tu po celém kraji se rozplemení. Dotčené nátisky působily zhusta nejinak, býwajice wodau a wětre m roznášejícimi simě nebeské wiry Kristowy. Mnohý křesťan zawezeny do wyhnání, mnohý do bání horních odsauzený, mnohý za otroka prodaný aneb před pronásledowníky swými z vlasti uprchlý dostal se do krajiny neznámé, a stal se apoštolem wiry swé u prostřed národu newědauciho ničehož posud o Kristu. Než napowěděwše tuto, kterak sami nepřátelé Kristowi proti wůli a tudíž owšem bez wšeliké zásluhy swé k rozmnožení Cirkwe a wiry křesťanské přispíwali, musíme již raději k tomu zřetel obrátiti, co křesťané pro rychlé rozšíření wiry swaté učinili, a kterak Cirkwi Boží k wítězstwí pomohli. —

Sesláním Ducha swatého wzešel na swětě nowý žiwot, nowá síla pronikla člověčenstwo, dozrále owoce přichodu a smrti Kristowy objwilo se tu patrně wšemu stwoření. Nadšení Božským tímto Duchem, ožiwení a roznícení ohněm Jeho lásky, ozbrojení silau s hůry wystaupili jsau apoštolowé a prwní učedlníci Páně na jewiště swěta. Dawše se do dila uloženého sobě Kristem, Spasitelem swým, působili weliké věci skrze toho sw. Ducha, jehožto láska rozlita jest byla we srd-

cích jejich. Náleželo by owšem mluwiti o zázracích, kteréž prowázely apoštoly a staly se dědictwim zmáhající se Církwe. Že se dály, že podle připowědi Kristowy i nemocní i churawci i mrtwi nezřídka na sobě zkusili blahočinnau moc, spojenau se slowem, kynutím, anobř i se stínem apoštolůw a mučedlnikůw Kristowych, za to ruči nám netoliko pisma swatá a swědectwí spisowatelů křesťanských, alebrž i sami pohané, přičítajíce diwy tyto, učiněné před twáří jejich, čarodějstwu, bezděky to potvrzují. Než ani o tom nezdá se nám potřebi šířiti slow. Zázraky čini skrze člověka sám toliko Bůh: diwotvorci nesluší tedy pokládati za zásluhu diw, učiněný skrze něho mocí Wšemohaucího. Při tom welikém diwu ale, jakowýmž jest obrácení tolikerych národů w tak krátkém čase, a wítězství Církwe, ač proti ní všecka moc tohoto swěta stála, nezůstali jsau wěrní Kristowi nikoli beze wší zásluhy. *Wíra* zajisté a *láska* jejich pomohla přemoci swět a národy rozličných jazyků shromážditi w jednotu Církwe; wíra a láska i wěřících i hlasatelůw učení Kristowa byly požehnaným kwasem a úrodným semenem, z kteréhož wzrostlo králowství Boží na této zemi. Kdo zná slowo Kristowo, nic se diwiti nebude, dime-li, že by Církew nebyla vzniknauti mohla, kdyby žiwá, hrdinská wíra nebyla opanowala i ducha i srdce apoštolůw a následownikůw jejich. Neusilowal zajisté Pán Ježíš bez příčiny, aby wíra tato při uředlnících jeho náležitě se zmohla. Kde ji nebylo, přestávala působiti Božská Jeho milost a láska, kde ji však našel, neslýchané, newídané, netušené věci dály se od Něho. Žádaje ji od uředlnikůw, slibowal, že wírau věci jinak nemožné člověku dokáží. A w skutku wíra byla netoliko základem spásy wěřících, ale, jakž di sw. *Ambrož*, také „skálau, na kteréž založil Kristus Církew“ swau, a jak doswědčují letopisy církewní, příčinau rozšíření králowství Božího na zemi. Wěc ta sama sebau jest patrná a zřejmá. Wírau w Krista opanowalo newídané druhdy nadšení srdce těch lidí, kteříž se přiznáwali k ní. Prawdau křesťanskau jinačil se žiwot domácí i weřejný: wíra učinila ze sprostáků mudrce, z báziwců hrdiny. Umírajíce pro ni, tu na šibenici neb na kříži, tam na hranici neb stínadle, odewzdávali jsau mučedlníci Pánu nebeskému ducha u prostřed muk nejukrutnějších wesele a radostně. Že wnitřní ujistěnost jejich není mámením ducha, za to ručila jim již ta wnitřní změna, kterauž, jak sw. *Cyprian* sám o sobě twrdí, připojiwše se ku Kristu, na sobě znamenali. Wnitřní zkušenosť tuto a patrné vyplnění netušené prwe nádeje měli za bezpečné rukojemství, že rovněž i druhé sliby Kristowy jistotně se uskuteční. Toto přeswědčení působilo pak, že křesťan upřímný ni-

žádnau měrau nedal se odvrátiti a odtrhnauti od wíry swé. Muky a smrt pozbyly před obličejem jeho přirozené hrůzy, wíra, že umřiti pro Krista jest duši zisk a sláva nebeská korunau mučedlnictwí, dodávala mu síly a rozněcowala srdce swatau, zmužilau radostí. Wýjewy takowé nemohly owšem při citedlnějších diwácích s jistým účinkem se minauti, a tím více musila do očí bít a srdce jímati weselá tato statečnost křesťanských těchto reků, čím šerednější neřesti jim se přičítaly. Sám swatý mudrc a potomní mučenník *Justin*, jenž teprwé w pozdějším wěku na wiru se byl obrátil, wyznáwá to o sobě, an di: „Maje w učení Platonowu obzlaštní rozkoš, a slýchaje, kterak tupeni býwají křesťané, wídal jsem je zároveň, an se nic neděsí ani smrti ani čehož jiného, což hrozné býwá. Z toho pak již jsem saudil, že nelze, aby w neprawostech a neřestech žiti mohli.“ — Mnohý wida na swé oči, co tu doswědčuje sw. Justin, nejínak saudil o křesťanech, a přirozeným během předložil sobě otázku: Odkud berau ti lidé takowé síly, že jim lze ty strašné muky pro wiru a přeswědčení swé tak ochotně podniknauti? Jak mile však se počal s otázkau tauto obíratí člověk, bezděky takorika musil též o *wíře* samé přemýšleti. Konec swědomitého přemítání a rozvažování této wíry býwal pak při slechetných Židech i pohanech téměř všude tentýž. Čím lépe poznawali učení Kristowo, tím více přibýwalo též náchylnosti a lásky k Němu. Žid znamenal, že Kristem naplněn jest zákon i proroci: stín musil ustau-piti swětlu. Pohan snadno našel, kterak nowé učení toto i blahau wznešeností swau i krásnau usjednoceností wnitřní nade všecko, což mu báje o bytosti bohůw a mudrci o zákoně mrawním hlásali, daleko předčí: bludy staré zmizeti musily před twáří nowé prawdy. Wíra mučedlníků a wyznawačů Kristowych byla tedy i Židu i pohanu podnětem ke skaumání, skaumání wedlo k poznání, milost pak Boží, která owšem již tu i tam působíwala, přitrhla posléze srdce k zamilování a wyznání wíry této, zpěčetěné krwí wěrných Kristowych. Příkladůw na dotwzení toho, což se tady powědělo, jest hojnost. Lito jest nám, že jich na ten čas položiti tuto nelze. Musímeť si to ponechat k příležitější době.

Pomoc býwá často blízko nauze.

(Pokračowánj.)

Od té doby, co byl dobrosrdečný Koliba u Myslišků, prošlo několik dnj. Pan Dalibor se zatím nawrátil z cesty, a Myslišk mu neměškal i Tomšowu wyznání oznámiti, čemuž byl pan práwnj welice powděčen. Ale Slawihaudkowu swědectwí gešfte nepřiz-

cházel. Myslík nad tím owssem tím wíce se zarážel, mage dobrau powědomost, že Pleták geho rodiče w ty dny několikrát nawštíwil, i půl stricha pšenice gim doněsti dal. Dozwěděli se, tussim, po práwnjm poslu, že se Bartosowí za přičinau Myslíka bylo psalo.

W samý wečer před určeným rokem přišel Pleták gestě gednau k Myslíkowi, a radil mu, aby poždánj geho zetě přigal, sic že bude pozdě bychá honiti. »Respolehen se na Tomse,« prawil; »ten mluwj ze mstý, že mu hospodář několik topjnek pro lenost zasadil; a wj to celá weš, žeš geho matku po celau zimiu žiwil. Chlap ten se sám prohlásil, že mu žebratí nedáš, třebaš ho můg zet wyhnal. Poslechni tedy mé rady, dokud ge čas; přigde-li to gestě na něgáčich paděsát i sto zlatých, kdož wj, nedá-li se saused Kaukal obměkčiti. Pleskni, dokud ti ruku poždává, sic musíš wšsecku winu sám sobě přičisti; wjš, že gš w celé wši žádného swědka ani pamětnjka nagiti nemohl.«

»Slyšš-li, muži,« prawila w tom manželka Myslíkowa, »gá bych také myslila; můg nebožtjž otec by se byl neřadowal, byt si mu byli kossili s těla brali.«

»A také byste byli hnedle ani kossile neměli,« prawil k nj Myslík trochu newrle, »kdyby se byla wasse matka lépe hágiti neuměla.«

Marie si powzděchla a wíce giž ani slowa necekla. Pleták ale nalezna nenadálau pomocnici; na byl srdce, řka: »Wýwát nědy dobře, maudré ženy poslechnauti; ženské srdce a ženský cit saudjwá časem lépe než náš mužský rozum. Gen mi powěz, nač se tak stawjš? Wždyt bych gá o tom neplepe wědětí musil, kdyby se byly penjze oplácely.«

»S wy starý lháři, wy prawý Pletáku!« zkriskla w tom stará Ljda, kteráž se po celý ten čas zlostj gen trásla a každau chwili do řeči šťociti chtěla, nynj ale děle mlčeti nemohla; »tak wy o těch peněžich nic newjte; nic newjte o pláči nassj nebožky hospodyně, kdož musila —«

»Ljdo! Ljdo!« zakřikl gi w tom Myslík; »ani slowa wíce; gďte hned po swých, a nemluwte, až kdyby na wás přišlo.«

»Dobře,« odpowěděla, »gá gdu; ale, Jaromjre, to ti powjdám, ani kregcaru těm wydrěduchům dáti nesmjš.«

Pleták stál tu zatjím gako zkamenělý, celý bledý gako stěna; neb na Ljdu, která mimo kóstela — kde se zas Pleták, mage pořád kdesi ginde co řjdití, málo kdy okázal — nikam na lidi nechodila, docela byl zapomněl. Erwalo to hodnau chwili, než se zpamatowal, a chtěge pomatenost poněkud zakřyti, prawil: »To gsem newědel, že ta wasse Ljda bláznj! Ubohá osoba!« Načž Myslík ostře mu doložil: »A gá zas newědel, že gste wy se také lékařskému umění wyučil, a lidem, gsauli při rozumu čili nic, wy swědčowati můžete.«

S wida Pleták, že s Myslíkem ničehož neswěde, aniž se dowj, na gké swědky se spolehá, odesel celý mrzutý domů, nedage ani s Pánem Bohem. —

Časně ráno dostal Kaukal z úřadu poručení, aby sebau celé wěno manželky swé přinesl; poněwadž se w předesslých peněžich falešně nassly, žeť w druhých bez nich nebude. Myslík s Kolihau, starau Ljdkau a Kaukalowým oráčem byli giž w kanceláři, kdož pan Lichorád s Pletákem a Kaukalem teprwé k zámku přigjžděli. Gak mile wstoupili do kanceláře, bylo znamenat, že Pleták Kolihy zde se nenadál. Zatjím ale předc se zaradowal, že tu Bartosse newidel, po němž, gak bylo patrně wědětí, bystře očima w prawo i w lewo sledil.

Nařed žádal pan správce, aby Kaukal swé wěno z powědomé giž přičiny dal prohlédnauti. S neliknowal se tento, odepal opasek a wysázal celých tisic zlatých w samých dukátech, tak že gen hořely, a pět set w tolarech. »Nuže, pane správce, prohlédněte si ge,« prawil pak poněkud pánowitě, »gsauli berné?«

Pan správce, zakřiwage swau zaraženost, hleděl na penjze, an pan Lichorád celých těch peněz si newssimage, we spisech se přebjral; Pleták pak opodál dweřj stoge, gaksí skrausseně, w ponjženosti hned na pana Dalibora, hned na pana správce pohljzel, po každé sebau trhá, kolikrátěkoli dweře wrzly. Gen Kaukal, wysázew penjze, přeměřil úsměšně Myslíka welmi zaraženého.

Když byl pan správce penjze za berné prohlásil, pozdwihl se pan Dalibor a wece k němu, při tom oka s pana Lichoráda ani nezpaussťege: »Ponewadž má Kaukal berné penjze, a pět set swé sestře položiti musj, nač bychom mu ge děle čekali? Šhráte, pane správce, těch pět set pro onoho širotku; mámi dobrau přjlezitost, gestě dnes na šfest ze sta bezpečně ge uložiti. Ge-li prawda, Kolihy, wy gakožto Martin poručnjš proti tomu ničehož nemáte?«

Kaukal stál při těch slowjch gako wygwený, Pleták si odkasslawal, a krůpege potu na čele se mu wyrážely, pan Lichorád sebau trhul, an mu w twářich wšsecky barwy od zelené až do bledé po sobě prossakowaly, a kdož konečně pan správce začal penjze shrnowati, nedalo mu to děle. Přehnuw se přes tabuli a obě ruce roztáhna nad penězi, prawil: »Nikoliw! těmi penězi nedám hnauti; musegjž gestě dnes —«

»Ano, pane Lichoráde!« zaskočil mu pan Dalibor do řeči, »gestě dnes se bezpečně uložj, a dawsám, že z wassj strany w mých širotěch powinnostech překážky nenagdu; newědel bych, gké práwo wy byste na penjze Kaukalowy osobiti si směl?« Kdož pak se Kaukal na páně Lichorádowo pokynutj dukátny do opasku shrnauti strogil, prawil pan Dalibor dále: »Nač bychom šázenjm a počjtánjm peněz tolik času

mařili? Rechte gich zatjm na stole. Upsánj, v které s Myslíkem se přete, nebylo w nedjlu po wassem nebožtjku otcí; wasse sestry a bratr magj k němu tak dobré práwo gako wy. Reprowede-li se odpor, slozjte širotku Martě gegj djl hned; budau-li wám druhé sestry čekati, po tom mi nic nenj.«

Tu byl Kaukal jako omámený; sřijpě zuby, ozval se: »To býti nemůže! tak jsme to neudělali; to bych raději —«

»D tom budeme gindhy mluvíti,« skočil mu pan Lichorád do řeči, obávaje se, aby Kaučalowi žádné neprozřetelné slovo nemyslelo, mace sám svou pomatenost co ukrývati, kdykoliv mu oko na peníze padlo.

Al tomu pan Dalibor zrovna chtěl. Byl to mladý pán, sotwa dvě leta tomu, co byl sstudie skončil: ale hlavu měl jako zvonek a w srdci samou poctivost; bál se Boha a nenáviděl každé křivé cesty, lži i útisku hněvem smrtelným. Ze Myslika podskočili chtěli, věděl, an mu Pleták hned před počtím té pře, s pozdravením pana Lichoráda, hrst tvrdých dolarů podával, pakli Kaufala, jakožto saudce, neopustí, čímž arci pohrdnul a Pletáka s přísnuu domluvou odbyl. Nenadálým vytknutím těch nečekaných peněz owšem sám poněkud se byl pozarazil, než brzyčko se sebral, věda na wlas, že se ge pan Lichorád w městě gen k té dnešní potřebě wydlužil, a tak nespjš se pomate. A proto také nechť ani dopustiti, aby se wysážené penize zase schowaly, gen aby na ně oči paně Lichorádowny častěji padly. To wšak si nemohl wysvětliti, kdo asi geho úmluvu s panem správcem a Myslíkem byl wyzradil, mage, čemuž owšem tak bylo, nejwíc w podezření práwního posla, genž se tenkrát w kanceláři častěji opletal.

Wida pan Lichorád, že tu nic nesvojítežj, přikrnl penje sšátkem, a mna si čelo, obrátil se k Mysli-
kowi, řka: »Učkoliv sprawedlnost Kaukalowu gako
Božj slunce na gewě býti widjm, a wám zhola ne-
možná gest, přesnau prawdiwost tohoto upšánj wy-
wrátiti, nebo že by giž wyplacené bylo, náležite pro-
wěsti: chce wám tuto wáš saused Kaukal předce ruky
k smjru podati, a z ohledu wassich dětj a giných zá-
wad na wassem statku negen úroky wssedky, nhyrž
gestte celých tři sta zlatých z dluhu upausttj, gestli
mu oštatnj penje do půl leta na kancelári složite.
Ge tomu tak, Kaukale?«

Kauk. Gest, Milost pane! A když na to přigde, pro dobrá vůli gestě se ani na padesát zlatých neohlédnu.

P. Lich. Nuže, Myslíku, co tomu říkáte?

Myśl. Że bych tak miłosiernym jako Kaukał
niebył, a gemu w takich okolicznościach ani hańsę tak
łatwo nieodpuścił, gdyby mi za nim sprawiedliwy
dług wzięł.

P. Lich. Podlé této řeči znamenám, že se až
podneš k dluhu neznáte. Nuže, gať si ustelete, tať

budete ležeti. Dobrým křesťanem ale nejste, sic byste věděl, kdo to radil: »Bědli w dobrou vůli s protivněkem svým rychle, dokud gfi s ním na cestě, a tomu, kdož se s tebou chce souditi a sukni tobě vzíti, nech mu i pláště.« A předece jste nemusil gestě nikdy na právnj cestě býti, newěda, že křeč po nj chodj, střibrem a zlatem dlažiti gi musěj. Zatjm co si uvařjte, to budete gisti. Gá swau povinnost jako smjrece wykonat. Nynj ge na wás, proměsti swůg odpor.

My sl. Poněwadž mŭg nebožtŭk otec dluh ten Kaukalowi do čista w přŭtomnosti nasseho sudŭjho Pletáka zaplatil, nemŭže mne syn geho k nigakému oplácenŭ wice pobáněti.

P. Lích. Ruže, co tomu říkáte, rychtáři? Povězte na své dobré svědomí: Se vám povědomo, že se to upsání již vyplatilo?

Plet. Poněženě prosím, to ge wěc težká. Gá to sausedowi Myslíkowi bez toho giž řekl, aby se na mne neodmáňwal, že o ničem newjm: on ale hrage na chytrau. On sám neylépe wí, že ge dlužen; také by to byl gessťe dnes rok byl neupjral, ano říkáwal, kdykoliw mu lidé domlauwali, proč se tak tahá, proč tak štetí? — že má welké dluhy: ale gak si tuhle zeť mau dceru wzal, tu s něho wšsecka starost spadla. Gindy by pro celý swět mezi sausedy byl nepřífel, býwage wždycky celý zamysšlený a sám pro sebe: tu ale na dost malé pozwáný přífel ihned mezi nás, a byl weselý, diw že newýškal, gak to sám pan kontribuční doswědčiti může, a neodcházel, až se wššichni hosté ztráceli. Gá sproštíak těšil gsem se, že se Myslík giž gednau obrátil a zesausednil. Gakž mně mohlo připadnauti, co by w Myslíkowi wězelo! Nynj si to ale dobře wyložiti umjm, kam vlastně mýřil. Wěda, čeho sám saused Kaukal pro náhlau smrt otcowu newěděl, wymyslíł si tu boha: prázdna u lež, že geho nebožtík otec Kaukala u mně zaprawil, to upřáný u mně nechal, a gá že ho zeť swému wěnem dal. Aby se mu pak wěřilo, swědl a podkaupil tuhle toho daremného chlapa, co slauží u mého zeťe, a napowěděl mu, co by mluwiti měl.

»Gá negsem žadným daremným chlapem,« začko-
čil mu oráč do řeči; »tak nemluwte, rychtáři. Mysljí
mne k ničemu nenawádel, aniž mi co slibowal; mně
nedalo svědomí pokoge od té doby, co gsem wassi
smlauwu s mým hospodárem slyssel; gá se na to
ptal kněze, smjeli se to tačiti.«

Plet. Račte, milostivj pání! poslauchati, gať ten bezbožný chlap umj zapjratí! Ale nenj ti nic platno; wśedko se ti swědky dokáže. Gá ale prawjm, že toho nymenšijho o něgafé oplátce newjm, že gsem takowěho upřánj ani okem nespatriľ, a hci na to —

»I wy wissecken wssjudy proľhaný ělowěće,« wogela mu opět Ljďka do řeči, »wy byste se nebál, na to přisáhati? Toť máte papirowau dussi! Gať gen můz

Církewní zprávy.

žete tak bohuprázdna slova z úst vypustit! Což tedy nic o tom upsání nevíte? Kdo mi povídal, že ge upsání roztrháno? Kdož zkázal našemu nebožtíku hospodáři, že ge dobře uloženo? Vy — studuprázdný —

P. Lich. Co to za osobu?

Plet. Poníženě prosím, ta stará gest u Myslika w podruží; ubohá časem třestí, a giž by mi byla wčera málem oči wysškrábala; — gafo podruhyne gest podkaupená.

P. Dal. Pletáku, ani se mi nezdá tak potřebná, gafo spravedlivým hněvem nad wassí ofsetmetnau lharostí popuzená. Bylať giž gednau na úřadě, má pamět wýbornau, a rozumu, co. gen potřebuge. Dausám, že to každý lékař wyswědčí. O Myslika prawíte, že celý swět podkupuge, a sám nezpozmnáte, že gste chtěl i mne střibrem porussiti.

Plet. Gá, poníženě prosím? To neráčíte do opravdy mysliti. Gá s Wassnost panem práwním níkdý saukromě nerozprávěl. Ale neračte se pohoršiti — mluwíl Pleták dále, negsa tjm ani dost málo zaražen — kdž se někomu na čest a do swědomí sabá, musj se mu odpustiti, pakli k swému uhágeni proti lstiwým nepřátelům také lsti užjwá. Chybíl gsem owšsem, že gsem se u Wassnost pana práwnjho celý tenhle čas neokázal, gafo tadyhle saused Myslika. Gá ale spoléhal na swau spravedlnost a zachowalost, gať mně tuhle Milost pan správce sám doswědčiti musj. Že ale tak panické ruce neráčíte mjeti, mohli bychom se hned přeswědčiti. Proč pak milostpanj Wassnost pana práwnjho ochotně přigala, co gsem dnes gá sám do geho přjbytku gménem Myslika odemzdati dal?

P. Lich. Pro živý Bůh! Gafý to saud, kde se saudce porussiti dává! Gíží widjm, dnes a tady že se ta pře neprowede; swědkové djsem uplacení, djsem třestjci, saudce porussení, zlatem na stole zočeným zaslepení! Nikoliw, rozeznánj té pře musj úřadu nestrannému swěřeno býti!

P. Dal. Jádneho kwapu! napřed se přeswědčjme!

Práwnj posel s pšsařem bywšse na mjstě do přjbytku páne Daliborowa posláni, přinesli zpráwu, že se tam owšsem korec pšenice a šest kapaunů gménem Myslikowým složilo; kapauni že gsau wššak až posud swázáni w nšší wedlé pytle nedotknutého, a že panj Daliborowá wěc těch ani dotknauti se nedala, dokud by od pana práwnjho se nedozwěděla, zdaž ge do brým práwem přigmauti smj.

»Gafž ge, Pletáku?« dj pan Dalibor. »Wasse lest se wám špatně powedla; do saudce nemůžete si tedy žádných střjzností wěsti.«

An pak gestě mluwíl, otewřely swé dwěře, a čistě oblečený dělostřelec wstoupil do kanceláře, za njmž gafási ženská w patách wessla.

(Pokračowánj budawcně.)

Z Němec. W Augsburgu připrawili minulého měsíce Srpna wysoce o mládež zaslauižilemu spisowateli Křištofowi Schmidowi, 80iletému stařečkowi ke dni narození jeho krásnau slawnost. Wšickni stawové, chudí i mošní, katolíci i protestanti, mladí i dospělí usilowali jako o záwod šlechtnému knězi na jewo dáti wděčnost a účtu swoji. Na památku slawnosti této ražen jest i peníz, na němž z jedné strany obraz wýtečného tohoto muže se spatřuje, z druhé pak pěkná myšlénka jeho: *Bditi nad mládeží jest dílo angelské*, w podobenství se pronáší. — Šlechtný služebník Páně zaswětil slawný den tento krásným skutkem, darowaw 1200 zl. Augsburským sirotčincům a ochranownám katolickým i protestantským. Že spisowé jeho do všech takorčka jazyků ewropejských přeloženy jsau, netřeba prawiti.

Ze Saska. Nedáwno nawrátila se w Drážďanech manželka kráľowského státního ministra saského pana z Karlowic do lůna katolické Církwe. Rowněž tak učinil protestantský pastor C. G. Wilke. W krátkém čase stane se opět něco podobného. Jedna wznešená paní a jeden kandidát úřadu kazatelského připrawuji se w Drážďanech k důležitému tomuto kroku.

Z Francouz. Kněžstwo francauzské welmi horliwě se ujímá o zachowání všech starobylostí církewních. W nejednom semeništi poučuji o nich sami biskupové, w mnohých jiní wýteční kněží chowance swé čili kněze nastawající. Wedeť pak se wúbec snažná péče o to, aby pozůstalé památky církewní: starobylé kostely, sochy, malby a jiné poswátne věci se zachowaly a porušení newzaly. — Byl by též u nás již čas, abychom sobě všickni, kněz i neknez, rowněž tak všímali starožitnosti a hleděli je uchrániti před hrozící zkázau. Mnoho sice již zkaženo — wíce zlobau lidí než času; — mnohau však překrásnau památku, mnohý drahý odkaz nábožných otcůw a předků našich mohli bychom posud zachowati. Chwalitebné počátky w té věci učinily se owšem i u nás. Slowútný básník a spisowatel p. Wocel, a podlé něho vlastenecký náš malíř p. Hellich newšedních sobě dobyli zásluh. Na nás jest, podporowati snažení šlechtných těchto mužů.

Z Angličan. Na vysokých školách Oxfordských přistoupili opět dva kněží anglikanští ku katolické církwi.

Z Carhradu. Jaká ukrutná bída zuřila letos a posud ještě zuří w nešťastném Irsku, wí celý swět. Sw. Otec náš Pius IX. poslal sám z Říma nemalau peněžitau pomoc nebohým Irčanům, ohlásil obzlaštñí třídení pobožnost za wyprošení Božího smilování pro wěrné tyto syny sw. Církwe, anobřz wybídl veřejným listem všechny wěřící k podporování tohoto hladem hynaucího národu. K hlasu papežowu rozhojnila se křestanská láska; we Wlašich, Francauzích, Šwýcařích a Němcích ději se sbírky pro nešťastné bratry Irské. Zdát se jako by dřewní láska mezi křestany a s ní ty krásné časy, kdezto sw. Pawel pro církew Jerusalemskau almužny sbíral, na nowo ožiwly. Kterak se bratrstwo sw. Vincencia de Paul we Francauzích hned na počátku wyznamenalo, časem swým oznámil Blahowěst. Než bratrstwo toto kwete také i w Carhradě, a zawedlo i tam sbírku pro trpící Irčany. Sultán turecký dowědew se o tom, poslal 25,000 franků k šlechtnému tomuto účelu. Tak působí horliwá láska křestanská příkladem swým i na newěřící!

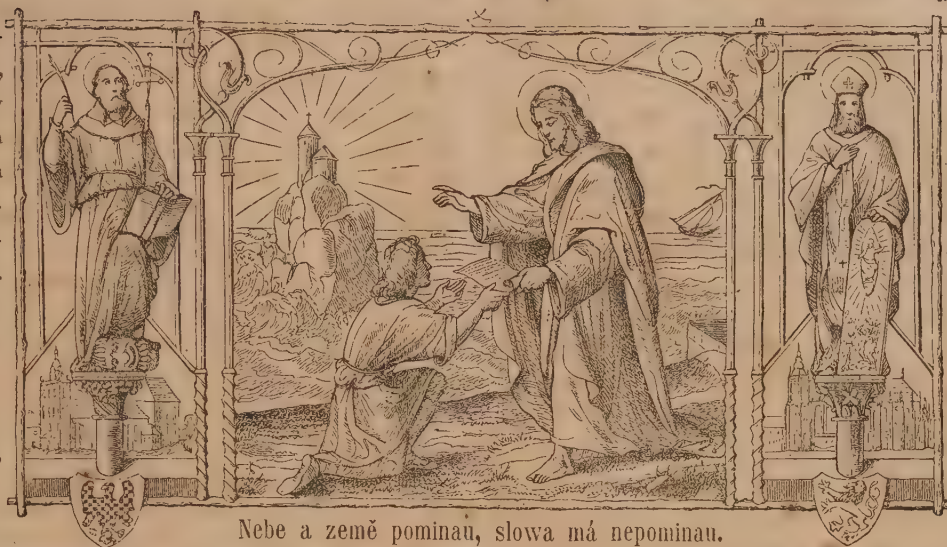
BEAUFORT

Číslo 21.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihupectví wdowy Schulcowé w Jesuitské ulici, č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stří. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytém trhu — w knihupectví Schulcowském w Praze — i we všech řádných knihupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XX. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XX. po sw. Duchu. — Zlatá zrnka. — Sv. Cyrill a Method. — Nový katolický chrám Páně w Lipsku. — Pomoc bývá často blízko nauze. — Církevní zprávy.

Dne 10. října.

Řeč na neděli XX. po sw. Duchu.

Ewangeliium sw. Jana IV. 46—53.

Nic na světě není tak zřetelným obrazem lásky Boží k lidem, jako gest lásky rodičů k dítčím. A hle, obogi tato láska stawí se nám před oči w předložení sw. ewangeliium: láska otcovská k hynaucjmu synu potkala se tu s wtělenau láskau Boží; nám se tu gewj otec, kterýž miluge dítě své, nám gewj se i tu Kristus jako wssude a weždy, plný milosti a prawdy. Než nač sřítiti slow o té newyslowné lásce, kterauž nás miluge Mistr a Pán, Spasitel a Bůh náš? Nám gi zwěstugi nebese i ohlassuge země, nám gi osvědčuge každý čin, každý krok, každé slowo Páně; hora Kalwárie a na ni kříž, chrámůw nassich oltáře a na nich předrahá swátost wssch swátostj gsau nám rukogemstwjm té wěčné Geho lásky: nač se tedy zastawowat, kde se gewj toliko milosrdenstwjm prokázaným otcí pomoc hledagijmu, synu zážračnau mocj ožiwěnému, čeledi obrácené na cestu spasenij diwem milosti Kristowny? Ano, D. D., nám není potřeby ugířtiwati se o lásce nasseho Jezisse ze skutku w dnešnjm sw. ewangeliium předložěného. Pro nás zagisté učinil Jezis, aniz přestává činiti Kristus wjce, než byl králjkwí onomu w Kafarnaum, než byl synu a čeledi geho prokázal. Otcí onomu před smrtj ochránil syna: náš ale přenesl ze smrti do života. Prosjcimu otcí onomu a rodině geho propůgeil wjce, než zač prositi uměl: nám ale rukau sřědrau nesčislné dary své podává, nečekage, až

Ho budeme wzywat; ano On nám ge dává prwe, než nám bylo napadlo o ně žádat. Králjč onen prosi pokorně, aby k němu do domu zassel Jezis, a Pán negde: k nám ale přichází sám, tluče na dwěře srdce nasseho, žádá, prosi, kaže, abychom Gemu otewřeli, a za hosta přigali Geg. Bůh žádá pod střechau nassj mji stánek, okrassluge si geg drahými klenoty své milosti, obohacuge nás dary swými: gake by to bylo srdce w nás, kdyby neuznawalo a newelebilo lásku swého Jezisse, Pána i Boha swého? — D, D. D.! korme se této lásce, wyznaweymež a ohlassugme gi swětu, důwěru swau skládeyme w ni, sřetřme rozkazů gegich, a za ni odsluhugme se Kristu Pánu aspoň tau chatrnau wděčnostj a láskau nassj lidškau, aby wedle skutků nassich také i o nás platila gednau slowa sw. ewangelisty, že gsme z těch, »kterj wěřili w Krista!« tak gak to zaznamenáno gest o králjku Kafarnaumském a wesskerém domu geho. — Než po které cestě přissel wznesený tento slůha krále Herodesa k této wjře? — Kratičce na to odpowjm, B. M. Dwogi cestau se to stalo: strastj, kterau naň dopustil Bůh, a pak milostj, kterauž mu prokázal Pán! — Nemoc nawstřiwila geho dům, na lůžko, na krag hrobu uwrhla drabého syna geho. A tato nemoc synowa, tato strast boleštná stala se půwodem geho wjry, základem geho blahoslawenstwjm. Z tu se ukázalo, že nemoce, ač gsau pokutau za hřich, býwagj nezřjdfa pramenem, z něhož se zdrawj duše prýstj. »Mnohým zagisté,« gak dj sw. Augustin, »sřodj zdrawota,« a prawdiwá

gsau slova sw. Wawřince, biskupa, křauciho: »Wyborným lékem k uzdrawenij dussj choroba tělesná býwá.« — Gať často pohnulj gsau neduhj zatwřzely lid' Israelský, že se obrátil k Bohu swému! Na a man Syrský raněn byl malomocenstwjm: a hle, trapný neduh tento přiwedl geg k proroku Eliseowi, a tam naučil geg znáti a welebíti moc Boží. Nemoc uwrhla sw. Jana, přigmjm Božího, na lože, a dobromyslný sice, awssak nestálj tento wyznawač Kristůw stal se wzorem křesťanské horliwosti a lásky, stal se otcem řádu milosrdných bratřj. Nerád to widěl swětským marnostem nádhylj mládenec Jgnác, že při obleženj města Barcelony raněn gest od nepřátel; než právě žalostná tato rána k tomu přispěla, že obrátiv se k Bohu, učiněn gest nad jiné mnohé slawnějšjm bogomyslkem Páně a chlaubau sw. Cyrkwe. Ano, při tisicjch mezi wywoleným Páně gest to zgewné, že nemoc těla stala se pramenem zdrowj, hrozjcej smrt počátkem žiwota, swjragjcej strast matkau blahoslawenstwj. Či myslíte, D. D., že by dwořenjn onen Herodesůw, gegž králjkem gmenuge sw. ewangelista, byl ginák tak snažně k Pánu Jezissi pospychal, tak horliwě ho prosil, tak důwěrně slowu Geho srdce otwřel, tak ochotně k wjře w Něho se přiznal? — D nikoli, B. M. Pokud člowěku dobře, pokud geg nic netrápj: newděčnj k Boha snazdno zapomjná. Dobrý byt, bohatstw, bugná sja, rozkosse a radowanj mnohemu gž zaslepily oči, otupily smysl, porussily srdce, že sobě tak počjnál, gako by nebylo Boha. Mnohý zapomněl se modliti, an mu sstěstj přálo; baure a strasti musely nastat, aby ruce, zrak i srdce opět k nebesům obrátil. Rab uchodonor, král Babylonský, w hrdosti své sám bohem se činil, pokud se mu darilo wssěcko po wůli, pokud mu we wšem kynulo sstěstj. Králowstw swěho zbawen, z prostředku lidj wynřžen, na paussiti mezi stáda zahnan býti musil, aby pak oči k nebi obracet i Boha naučil se chwálit. — Pán onen čili králj w Kafarnaum byl sice pořádný muž; on milowal rodinu, a dobyl si lásky čeledi své: awssak gen půl srdce wěnowal Bohu; aby mu oddal celé, musila nemoc nawstjwiti dům geho. Aneb nebywaliz Pán Jezis často w Kafarnaum, oblíbeném tomto městě swém? Ah, negednjm diwem, o kterém i králj slyšel, oswědčil tu Kristus, že Bůh ge s ním: awssak sw. ewangelium nic o tom newj, že by se byl wznessený úřednj onen Herodesůw hlásil k Jezissi, tomuto příteli chudého lidu, lékaři w nemocjch, pomocnjku w každé potřebě, nebeskému hlasateli wěčné prawdy. Čjm tedy se to stalo, že se s ním dnes u nohau Jezissowých potkáváme? Na to gž má sw. ewangelium odpowěd. »Geho syn byl nemocen w Kafarnaum. Když byl uslyšel, že by Jezis přicházal z Judstwa do Galileje, odesel k Němu, a prosil ho, aby wstaužil a uzdrawil syna geho, neb počjnál

umjratí.« — Nemoc tedy a hrozjcej smrt přiwedla geg k nohau Jezissowým. S té blahoslawené strasti, kterauž dosáhl pečlívý o dítě své otec takowého sstěstj! Bohdenž bychom i my podobným nehodami wěsti a poháněti se dali k dobrotiwému Pánu swému! Bohdenž bychom uwyknauti chtěli, pokládat i churawost i chudobu i bjdu i jiné strasti za gisté důkazy otcowské péče Boží o nás, za potřebné pohnutky k naprawenj žiwota, za žadaucj prostředky k odwrácenj dusse od marnosti swětské, za bezpečnou cestu k Bohu! Když bychom hleděli užiti gich, gak Bůh táže: k utwřzenj své wjry, k rozmnoženj své důwěry, k rozhogněnj své lásky! — Pak by ti, B. D., i ta nemoc, na kterau naržláš, byla, čjm byl Rafael Tobiáš, anjelem byla by, wedaucjm tebe k milostiwému Jezissi. Každau strastj, s kterauž ti se potkati gest, by gš žiskal a žkusil, že Kristem Jezissem wssěcky wěci napomáhaji k dobřemu milugjcjm Geg. Nuže tedy, B. M., toho Jezisse milugme! Ljbeyme ruky Páně, třebas by sebe těžšj břemeno wyládala na ramena nasse; kořme se lásce Geho, i když nás chorobau slyšj; i nemoc pokládeyme za hlas, kterým nás Pán ze sna probauzj, za posla, kterýmž nás k sobě wyžywá, za wůdce, kterýmž nás na cestu k žiwotu přiwádj. Z w těžkostech kořme se lásce Páně. Drahá budiž nám sice pomoc, milá budiž nám rada, žadaucjm budiž i lék, gežto maudrý lékař a lastawý bratr nám poskytuje. Hledeyme důwěrně této radi a pomoci geho, užigmež ochotně podaného sobě léku. Takto nám welj sám Bůh. Než bez Boha newydá nic rada lékařowa, lék geho nemá zdu, pokud ho Pán nezpožehná. A Pánu tedy beřme přede wšjm útočistě. Nemoc nasse k Němu pospyssiti sobě nás pobjzj. Nuže tedy, uposledněmež tohoto hlasu, i obraťme se a pospěšme k Jezissi swému. S důwěrau synowskau Gemu se poraučgme, u Něho přede wšjm pomoci hledeyme a — čekeyme. Swátostj pokánj očistme dussj od hřichů, w swátosti oltárnj poswěťme a ožiwme se tělem Boha swěho, swátostj pomazánj poslednjho utwřdme se w milosti k uzdrawenj těla i ku spasenj dusse. Chraňme se, ať negsme gako ti z neschastných bratřj nassich, kterj, magjce dussj takorka gž na gazyku, teprwě dowolj knězi přes prah a připusly Boha k smrtelnému loži swému. Wjrau w slowo Boží opatření gsauce, wolejme ku Kristu: »Páne, sstup prwě, než umře syn Twůg!« — Prosba nasse nagde u Něho sluchu ochotného, ruky wssemohaucj a lásky nestonale. Wjra nasse dogde odplaty: zármutek proměnj se w radost, a žiwotu ustaupj smrt. Aneb newidjme, D. D., že tak se dalo králjkowi z Kafarnaum? Nemoc synowa wedla geg k Pánu Jezissi, a milost Páně wysla mu wstřjce. Láska otcowská potkala se tu s láskau Boží; onano hledala pomoci u Jezisse, a tato rozhognila wjru w srdci slyčeného

otce, i nawrátila život synowi hynaucjmu. Nebo Jezíš, znage powahu prosciho, pohnul otce milugicjho; že uwěřil, když mu powěděl Pán: »Odi, syn twůg žiw gest!« A hle! uwěřim slowu Kristowu, šel, a giž na cestě potkaš se s njm služebnjci, radostně mu zwěstujce, že syn geho žiw gest. Blahoslavený muž, že uwěřil řeči, kterauž mluwil Jezíš! Sotwa minulo několik hodin, giž má důkaz, že geg neoflamala wjra geho. Nynj z úst samých služebnjků swých běře swědectwój, že w tauž hodinu zimnice ostala syna, w kterauž byl řečl gemu Jezíš: »Syn twůg žiw gest!« — Slowu Kristowu uwěřil, a radost wessla pod střechu geho w tauž hodinu: syn uzdrawen a wesskeren dům obrácen gest. Nynj to widi žřetelně, že gest s Jezíšem Bůh; dobrodinec geho z Nazaretu že gest Kristem; že gest Jezíš, čím se býti prawj — i uwěřil on i dům geho wesskeren. A kdož by také newěřil, kde Wšemohaucj wjru žádá, Wšewědaucj mluwj, a samo stwořenj prawdu slow Geho doswědčuje? — Ano, D. D., Jezíšiw swému wěrme: wjra w Krista gest štěstj nasse, slowa Geho gsau slowa žiwota, učenj Geho gest swjci nasseho rozumu, podporau nassj mdlobn, základem nassj ctnosti, pramenem spásy a blaženosti nassj. Slowu Kristowu, B. M., wěrme! — slowo Geho gestiw prawda, která srdce šlechtj, život blaji, z pustiny ráge dělá i nebe otwírá. Pánu Jezíšiw wěrme! neboť Geho řeči i skutkowé, Geho život i smrt, lidé i angelé, nebe i země, anobřz sám Dtec nebeský, wšse nám swědectwój wydáwá, že Ten, kterému wěrjme, gest Synem Božjim! — A kdož by směl také nechťiti Bohu wěřit? Zpauzege a třesa se musj wěřiti dábel! Nuže sud sám, Bratře! powaž, Sestro! čím budeš a kde se octneš, pakli se opřeš slowu Páně, zpauzege se, Bohu wěřit? Slowu Božjmu přestali wěřiti otec Adam a matka Ewa: a newěra swědla ge k hřichu, zba-wila ge ráge. Hlasu Božjmu nechťeli wěřiti rozkošnjci, když ge Noe napomjnal: a newěrau rostly neřesti na zemi, potopa zalila člowěčenstwo. Hlasu Božjmu nechťeli wěřiti přátelé Lothowi w Sodomě: newěrau wzali za swé. Hlasu Božjmu nechťel wěřiti Farao: a newěrau geho zhynul Egypt, moře šltilo krále i s wogšký. Hlasu proroků nechťel wěřiti lid Israelský: a newěra wydala geg w otroctwój králů Asyrských a Babylonských. Hlasu Páně nechťel wěřiti Jerusaleń: a newěrau geho přišla zkáza na wesskeren národ. A ty nechťel byš prwe usmýsliti sobě, leč až byš gednau třesa se musil wěřiti s dáblem? Ty byš, newěrau opjrage se Bohu, chtěl miji osud stegný s Sodomau, Egyptem a Jerusaleńem? Toběli negdau k srdci strašná slowa Kristowa, an dj: Kdož newěřj, bude zatracen!? S, B. M., pokud se děšme zatracenj, chceme-li, aby nám spo-možino bylo w těžkostech nassjch, a hrozně osudy minuly nás: nuže následugme králjka Kafarnaumského!

Následugte ho zláště wy otcowé a matky; wjry Kristowj se držte, a wjra ta naučj wás milowati, dítky, naučj wás ochrániti ge před zkázau, šlechtiti gegich srdce, wzdeláwati gegich rozum, ob-hacowati ge ctnostj, rozmnožiti gimi radost žiwota na zemi a záštwy wywolených w nebesích. Následugte příkladu králjka w Kafarnaum otcowé čelednj; wjry Kristowj se držte, ona naučj wás milowati služebnjky, ona uweđe požehnánj pod střechy wasse, ona pogistj wám lásku čeledi wassj. Následugme příkladu geho wšicňi; následugme příkladu millionůw, gežto uwěřiwšse w Krista, pokoge na zemi a blahoslavenstwój w nebesích dosáhli. Nechať se zpauzi swět proti drabě wjře, nechať gi potupugi lehkomyslnj rozkošnjci a hrdj mudráci: my se gj držme! wěrjce w Krista, kořme se Geho swatosti a lásce, hledayme Geho milosrdenstwój, rozmáhayme se w Geho milowánj, a pak i wšse, cožkoli nás potká na tom swětě, ať to radost nebo zármutek, zdrowj nebo nemoc, strast nebo štěstj, wšse powede nás k Němu do náručj, a účastné učinj nás Geho žiwota, Geho sláwy, Geho blahoslavenstwój. Amen.

Zlatá zrnka.

Chceš zbohatnauti? Měj Boha za přitele a budeš nad jiné wšecky bohatšim. *Sw. Jan Zlatoustý.*

Nic neni lepšihó, než trpěti pro Krista.

Sw. Jan Zlatoustý.

Nic neni swětějšihó nad jazyk, který w neštěsti Bohu díky wzdáwá. Neniť zajisté chatrnějši jazyka mučedlníkůw: oboji stejné koruny dojde.

Sw. Jan Zlatoustý.

Přemoci rozkoš jest nejwětši rozkoši, aniž jest wětšihó witezstwí než to, kterého jsme nad rozkošnictwím dosáhli.

Sw. Cyprian.

Rozkoš swětská jest sice kratičká: bolest ale jdauci z ní, jest ustawičná, za ní zajisté chodíwá i wečer i w noci, na pausti, we městě a na jakémkoli místě žalobnik, na rozkošnika naměřuje ostrý meč, nesnesitelnau pokutu a bázeň.

Sw. Jan Zlatoustý.

Bohatstwí jest těžkým okowem lidem, kteří ho dobře užiti neumějí; onoť jest jim ukrutným, nelidským tyranem.

Sw. Jan Zlatoustý.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Když pak se dotčené wěci a potěšitelné takowéto změny na Morawě dály, byl sw. Method držán w zagetj. Nenadálým přewratem vlády w zemjch slowanských strogil mu zatjm nebeský Pán rozsáhlegšj winnici ku wzdeláwánj a osazowánj nebeskau réwau wjry swaté. Prwe wšak, než dosáhl náš sw. apoštol žádaucj swobody k poswátnému tomuto djlu, musil Swatopluk zápasiti s Němci. Z tu mu štěstj

prálo. Pogaw kněžníku českau, sestru Bořivoje, wě-
wodny nasseho, za manželku, sňatkem tjmto upevnil
přátelství a spolek bratrský, ku kterémuž obapolná
potřeba Čechy i Morawany nutila. Mimo to podali
gsau mu i ginj Slowané bratrské ruce ke spolku
a výhodnému sgednocenj proti nepříteli swému spo-
lečnému. Stoge w čele sgednocených těchto národů,
neměl se pak krále německého co báti. Roku 872 při-
šlo na Morawě k negedné tuhé bitvě. Swatopluk
wssak swjtěžil nad Karolmanem a wogsky geho. Na-
stáwagjicj pak roku 873 wtrhl sám přes Dunag
do Němec. Králowic Karolman, sewřený se wssch
stran, musil žádati otce swého, krále Ludwika, aby
mu na pomoc přispěl, pokud nemá bjdně zahynauti.
Než nezbýwalo giž giné pomoci, leč učiniti pokog
s wjtěžnými Slowany. Je mjrem tjmto uzavřeným
r. 874 i Swatopluk i spogenj s ním národowé zna-
menitě zjškali, netřeba připomínati. Co se tkne Swa-
topluka samého, musili gsau geg Němci uznati za
samostatného panownjka. A w skutku byly země spo-
gené pod wládu geho, důstogné gměna říše Welko-
morawské. Náleželi k nj zagisté mimo Čechy a ny-
něšj Morawu též i sewernj kragie Srbské až po
Dewjn čili Magdeburk, kraginy za Karpaty po Kra-
kow a řeku Stryg w Polsku; na wýchod byly hory
Matra w Uhřích a na gihu Dunag hranicemi ge-
gimi. Tak weliké a rozsáhlé wlasti, opatřené proti
cizj moci, otewřely se tedy nynj aposstolskému půso-
benj sw. Methoda, wěrného tohoto slůhy Kristowa.

Nahoře giž se powědělo, že sw. Method přiči-
něnjm papeže Hadriana z třilete wazby dostana se
r. 873 na swobodu, neyprwé ku knjžeti Kočelowi
na Menšj Morawě se uchýlil, a tam dalšj práce swé
aposstolské wěsti počal. Gať dlaho se tu pozdržel
a kterého času přes Dunag do říše Welkomorawské
se odebral, udati nelze. Nenj zagisté o tom nijádné
zpráwy hodnowěrné, zdali Swatopluk geg k sobě po-
wolal, čili sám o swé ugmě na sewer se byl obrátil.
Než zdá se, že nebylo třeba wolati, kam wlastnj
srdce táhlo a powinnost giti kázala. Sw. Method
byl zagisté podoben onomu nebeskému pastýři, kterýž
položil dussi a dal život za owce swé. Mage sobě
dobrosrdečný národ morawský Kristem Pánem a ná-
městkem Geho odewzdáný, nesměl zagisté swatý muž
prodléwati, nybrž pospíšil, gať nastala možnost, k ná-
rodu, kterýž byl tak ochotně slowo a wjru Páně z úst
geho i bratra zemřelého sw. Cyrilla přigimal a ot-
cowské učitele swé tak wřele zamilowal. Péče o tento
dobrý národ bylať odkazem umjragjicjho bratra. Sw.
Method nesměl tedy dlaho mēškat, gať mile wogna
se skončila a mjr zawjtal. Zdá se wssak prawdě po-
dobné, že horlivého aposstola Kristowa i giná důle-
žitá wěc do Welké Morawy táhla. Myslíme totiž
pěči o dussi samého knjžete čili giž krále Swatopluka.
Gať těžce se byl totiž Swatopluk na strýci swém

Rastislawowi prohřesil, wydaw geg zagatého do ru-
kau nepřátelských, nahore doloženo gest. Sw. Method
znal tuto ránu swědomj a dusse králowy. Wěda, že láska
nebeského Slitownjka na zem přišla, hledat a spasit,
což bylo zahynulo, a pamětliv, že nemocnj potřebugi
lékare: nečekal zagisté, až by geg byl sám král za-
wolal k sobě. Gať otec přiblížil se k Swatoplukowi.
aby slowem wěčné prawdy Boží ránu tu otewřel
a wncištil, milostj pak Kristowau zalil a wyhogil.
Pokud neklame nás důmněnj, máme za to, že se
krásný tento skutek swatému muži aposstolskému s po-
moci Boží z weliké části na ten čas dosti šťastně
powedl. Sw. Method, gsa neohroženým milownjkem
prawdy, a gať oprawdowný slůba Kristaw mage w ne-
nawisti pochlebnictwj, byl by s tjjž zůstal u dwora
krále, gežto by byl nedbal a nechťel smýti s dusse swé
sprawedliwau kletbu oslepeného winau geho dobro-
dince. Je se wssak se swatým Methodem na dwore
Swatoplukowě toho času potkáváme, dobré bez po-
chyby gest znamenj, naswědčujc, že král těžkau winu
swau poznal i srdcem kagjicj náležitě gj zešel.

Zjškaw takto a na dobrau cestu obrátiv Swa-
topluka, dobyl sobě sw. Method téhož gať se zdá
času nesmrtelné zásluhy. gmenowitě i o národ náš
český. Podariloť se mu totiž, z milosti Boží
obrátni na wjru Kristowu wýwodu na-
šeho českého Bořivoje. Stáloť se to buď při
konci r. 873 aneb počátkem l. P. 874. Redostává
se nám sice owšem dosti určitých zpráv o této tak
swaté a pro milau nassi wlast nad giné důležitěšj
wěci. Než seběre-li se wsse náležitě, což letopisowé
o spasitelné události této wyprawugi, za gisto položit
lze, na Morawě že dostel Bořiwog náš křtu swatého.
Snášjť pak se to wýborně s wsselikými okolnostmi
tehdegšjho času, když se twrdj, že se to stalo na dwore
krále Swatopluka we hlawnjm městě geho Welehradě.
Mezi Čechy a Morawany nastalo totiž tehďž krásné
bratrské srozuměnj. Wogwoda český Bořiwog stoge
w přjzni a we spolku se Swatoplukem, častěšj sgedny
s ním mjwal, obzlasťte pak té doby, když se gednalo
o pokog s Němci, a pak i po uzavřenj mjrú náro-
dům slowanským tak výhodného. A tu setkaw se
aposstolský Method s knjžetem nassim, stal se dobro-
dincem dusse geho i wesskerého národu nasseho.

(Pokračowánj budaucně.)

Nowý katolický chrám Páně w Lipsku.

Den 19. září t. r. byl katolikům w Sasích
prawým Božím hodem, i zůstaně památným w dě-
jinách katolické Cirkwe u prostřed této prote-
stantské země. Krásný, nowě wystawený katolický
chrám jest totiž na tento den poswěcen.

Protestanté w prwni polowici šestnáctého sto-
letí wšecky kostely w tomto městě opanowawše,

setrvalým u wíře katolíkům ani kapličky nedopřáli. Uplynulo celých 200 let, prwé než jim vláda w tak řečeném starém hradě *Pleissenburku* při zemi opět místo k službám Božím wykázala. Sto let slawiwali katolíci we chrámku tomto swé služby Boží; poněwadž ale posléze sesutím hroziti počal, musil r. 1842 zawřen býti. Od toho času směla osada katolická protestantského kostela užíwati.

Smutný tento staw katolické osady Lipské, domu Božího nemající, těžce nesl pobožný a welice horliwý apoštolský wikář a biskup *František Wawř. Mauermann*. Pln důwěry w Boha a dobré lidi ustanowil u sebe stawěti kostel, a r. 1845 s pomocí Boží započal, kteréžto swaté dílo nástupník jeho, w skutku důstojný, apoštolský muž, biskup *Josef Dittrich*, vlastenec náš a chlauba naše, již po dwau letech k žádaucímu konci přiwedl.

Ó zajisté, „kdyby Pán byl nestawěl domu toho, nadarmo by byli usilowali ti, jenž stawěti jej,“ powážíme-li, w jak krátkém čase, při newyslovných překážkách, pauze z drobných dobročinných příspěvků tak weliká a krásná stawba dokonána byla. Na slowo wzatý, mnohými rády oslawený stawitel, professor *Heidelow* z Normberka řidil stawbu, ježto slušně okrasau města sluje, a wšecky jeho chrámy wkusností swau značité přewyšuje. Nowě wystawený tento chrám, we wšech prostorách asi 2500 až i 3000 lidí zaujmající, leží blíže swrchu praweného starého hradu na západ w býwalé zahradě, kdež prwé domů nestáwalo; než nyní zároveň s chrámem znikli krásní domowé, kteří co nowé městečko w slušné vzdálenosti swatyni kolem obkličují. We wšech i těch nejmenších částkách jest budowa chrámová w čistě gothickém slohu wywedena a zřizena. Zláště wynikající krásy její jsau čisté průčelí (škoda, že pro východní položení oltáře, na západ, tedy od města odvrácené), vysoká věž, od střechy téměř až k samé dlažbě sáhající okna, dvě řady stíhlých slaupů a kazatelna naší Tejské se podobající a nad ní, jak se mi zdá, milostnau skladností předěící. Obraz hlawního oltáře, nejsvětější Trojici představující, jest mistrowské dílo professora *Vogela* w Drážďanech; škoda jenom, že oratoria po obau stranách obraz poněkud zakrývají, kterážto chyba tím wíce vyniká, proto že do lodí a do prostory za oltářem vysokými okny hojnost swětla padá; wada tato však časem se naprawí, až oltář buď průhlednými obrazy nebo plastickým wypodobněním se opatří. Kdo nákladnost stawby we welikých městech, zláště ale w Lipsku, zná, snadně porozumí, že 93,000 tolarů na zakaupení místa, wystawení a auplné zřízení chrámu toho není summa weliká. Místo *Ošac*, owšem protestanty osa-

zené a na dráze Lipsko-Drážďanské ležící, wyhořelý swůj kostel prof. Heidelowi oděwzdalo s tím wýslovným doložením, aby zewnitr i u wnitr na wlas nowému katolickému kostelu w Lipsku se podobal. Již se stawí.

Když se byla stawba Lipského kostela započala, byla to doba pro katolickau osadu tamnější ta nejsmutnější. Mámeť w dobré paměti powahu truchliwých událostí w srpnu 1845 u přítomnosti šlechtetného wévody *Jana*, při přehlídce občanské gardy w Lipsku zběhlých. Rozjitřenost protestantů proti katolíkům wzrostla nad wšeliké pomyslení. Rongowcům se zmáhajícím wšecká podpora a blahoslawení, katolíkům wšecká přihana, wšecky nástisky se děly. „Stawte jenom, stawte — ozywali se ausměšni hlasowé — však *wy* waši mši w tom kostele čisti nebudete!“ Od stawů obau komor, při sněmu wšeobecném na podzim 1845 shromážděných, wše zlé pro katolíky se očekáwalo; při začátku sněmu jim zwoněno umíráčkem. — Jediná naděje toho času upírala se na člena wrchní kokory, kapitolního děkana Budišinského, pana Josefa Dittricha; a ta, Bohu díky! zklamána nebyla. Býwalý tento dworský kazatel w Drážďanech, muž na wysost oswícený, obezřetnau swau powahau a wzácnau wýmlowností obranu katolické věci důmyslně wedl, a ten prwní byl, jenž na Rongowo i staupenců jeho žalostné počínání jasně poswítil, tak že již po několika krutých sečích wětšinu komory sobě nachýlil, i přízeň powážliwých protestantů i sobě i katolické Církwi wydobyl. — Od těch dob a zláště od lonska, co welebený *Dittrich* po smrti apoštolského wikára w Sasích, F. W. Mauermanna, katolíky netoliko w Hornolužickém kraji, nýbrž po celém králowství právomocností biskupskau spravuje, a co Bohem nadšené počínání sw. otce našeho *Pia* každého katolíka i před samými protestanty nemálo powyšuje, i saským katolíkům blaženější dnowé poznenáhla nastáwají. Důkaz toho nejwýmlownější jest krásná ta sdílnost, kterauž protestanté w Lipsku při dostawení a wyswěcení nowého tohoto katolického kostela na jewo dáwali. Protestantské Lipsko, jenž ještě přede dvěma lety po katolících kamením házelo, sbíralo a snášelo ho letos k dostawení chrámu jejich; znamenité příspěvky totiž z rukau jeho splywaly do důchodu požehnané této stawby ke konci se schylující. Již ku swěcení a zawěšowání zwonů na začátku srpna nabízelo město pro rozmnožení sláwy a zachowání pořádku oddělení gardy swé; rovněž tak i při swěcení kostela samého na jewo dalo ochotnost swau, pokud by přál pan biskup, se propůjčiti, anobrž i hudební jednota Lipská pomocí swau ku zwelebení prwních služeb Božích w nowém chrámě ochotně sama se hlásila.

S tím větší tedy taužebností přikročilo se ku svěcení stánku Božího, ježto se veřejně s všemožnou slávou w neděli 19. září w 8 hodin při velikém shonu lidu počalo. Po několik dní před tauto wznešenou slávností trwala deštiwá a sichrawá powětrnost. Než na ten den wyjasnilo nebe twárnost swau, i rozmnožilo nadšení a sláwu. Určítou hodinu naplněn byl kostel katoliky i protestanty ze všech stawů, z blízka i ze zdáli. Kněžstwo, což po tu dobu bylo newidáno, wyslo w talaru z Pleissenburku, a w uspořádaném procesi oltární kámen do sakristie nowého kostela přenášelo. Zwonové neustáli po celé ráno hudebním hlaholem mysl přítomných pozdwihowati. Když pak nejdůstojnější pan biskup, postawau i twárností vážný, skwostně oblečený w slavném průwodu 14 kněží zewnější zdě poswěcuje, kostel obcházal, daw lidstwa w slušné vzdáli a pozoru co wěnc živý jej obstupowal. Když se ale dwěře chrámové otwřely, neslychané w Sasích, tak nazwané české intrady, od hudebníků k té příležitosti schwálně zprubowané, vstupujícího swětitele uwitaly. Po wykonané benedikci chrámu a oltáře, wystaupil na kazatelnu weleslawný řečník, p. biskup *Dittrich*. Swati praudové vážné wýmluwnosti probíhali dojemně i žily i srdce posluchačů, když wřelé *diky* za dokonané dílo Swrchowanému *wzdával*, obezřetnými, ale významnými slowy *obtíže stawby ličil*, a konečně *prostředky, kterými Bůh obtíže odstranowal*, totiž dobročinnost katolíků i protestantů, domácích i cizích, zemřelých i živých nadšenými slowy wyčítal. Sousední rakáuské mocnářství w čele přispiwatelů bylo welebeno (k zaplaceným až potud 70,000 tolarů ono samo 30,000 zl. stř. poskytl). Po skončené této řeči, kterážto půl hodiny trwala, odebral se apoštolský kazatel k oltáři, konati obět nejswětější. Shromážděný lid plným hlasem zpíwá prwní sloky mešní písně nápěwem Haidenowým. Po ewangelium pak wystaupil na kazatelnu král. dworský kazatel pan *Heine*. Řeč jeho náležela k službám Božím. Dobrou hodinu řečil vším právem oblíbený tento důwtipný a wřelý kazatel. Mluwil o *obnowení wiry, lásky a naděje křesťanské*, k čemuž powzbuzuje: cíl a konec, proč chrám Boží wystawen byl, totiž ke cti a chwále Boží, což dalo podnět, jednati o wíře, a ku prospěchu osady, což zase wedlo na lásku a naději. Co jsme tu o přednosti a prospěšnosti naší katolické wiry, co o potřebě bratrské jednoty w osadě a křesťanské lásky k jinowěrcům, co jsme o prostředcích k nadějně blažené budaucnosti slyšeli, zajisté do srdce všech přítomných hluboce se zarylo. Od offertorium až ku konci provozowal nahore podotknutý spolek hudební z celé síly a duše swé mši Beethovenowu. Ambrosiánský chwalozpěw

z úst shromážděného lidu, a požehnání nejswětější Swátosti ukončily tuto znamenitou slávnost, která plně čtyry hodiny trwala. Mimo dwau osob, jimžto přišlo zle, ani dušička z kostela ani w kostele za ten celý čas se nehnula. Patero noworozenátek a dwoje manželstwo očekáwalo, aby milosti Boží w nowoswěceném chrámu Páně účastno se stalo, čehož také po odpoledních službách Božích při hojně schůzce lidu owšem dosáhlo.

Wystawení krásného katolického kostela w Lipsku sluší pokládati za důležitou událost w letopisech katolické Církwe Saské, a slavné poswěcení jeho nezůstane zajisté bez mnohých blahodárných účinků. A wy, pobožní Čechové, jenž jste ku stawbě Lipského kostela nápomocni byli aneb ještě nápomocni budete (k auplnému zaplacení ještě 23,000 tolarů se nedostává), wězte, že hřiwnu swau na weliké auroky budete miti složenau! — Když po dlahých třech stoletích zase ponejprw zwonové s katolického kostela zazněli, před wečerem slávnost nastáwající w libezném sauhlase wyzwánějice, naden pak samý wěrné wěřici k prwním slavným službám Božím swoláwajice, kanuly slze radosti po twářích. Lipský katolik wida chrám swůj ozdobaui města a wěž jeho wypínající se zároveň s wěžmi chrámů protestantských, wěřiti počíná, že netoliko před zákonem, ale i w skutečnosti wira jeho w Sasích stejného práwa má; onť jest od těch dob ještě raději katolikiem. Bůh všemohaui spravuj jenom horliwé působení duchowenstwa tamnějšího, a já se wšl důwěrau předpovídám, že již tato wýstawnost nowého katolického chrámu Páně tuze zastíní blýskotky nowowěrců Lipských.

Pr. F. N.

Pomoc býwá často blízko nauze.

(Pokračowání.)

Nenadálý host, gežto byl do kanceláře wystaupil, nenyprwě slusně učiníw pozdraweni, otázal se, kdo by z panů panem Daliborem se gménowal. Dozwědew se, doručil mu list, žádage za odpusttění, že se trochu byl opozdil, an mage Zálesí nedaleko cesty, nemohl se zdržeti, aby dáwno nespattřených rodičů nenawštíwil, a od těch ihned se odtrhnutí že mu nebylo možná.

Byl to sám Bartoš Glawihaudes. Pleták sotwa geg byl zahljidnul, na celém těle se otrásl, bledna giž, řdy práwnj posel a pjsař od panj Daliborowj se byli s wyřízenau wrátili.

Zatjm byl pan Dalibor přečetl list, i djť Bartošowi: »Gde o wás dobrá zpráwa. Reslaužil pak gste před několiťa lety u Pletáků?«

Bar. Glaužil, pane práwnj!

P. Dal. Repamatugeteli se, že by tuhle Mynslíkůw otec u wasseho tehdegšjho hospodáře nebožtj kowi Kaukalowi gisté penjze byl sládal?

Bar. Gaž bych gen na takowau wěc zapomenauti mohl, ktera mi tolik trápenj a pronásledowánj, nynj pak tolik spokoženosti způsobila?!

P. Dal. Powězte tedy, co o tom wjete.

Z wyprawowal Bartoš od slowa k slowu každau okolnost té oplaty, gaž nám giž powědomo, doložiw: »Gest mně mýlo, že mám konečně příležitost, těžký kámen swaliti sobě se swědomj. Můg býwalý hospodář, Pleták, wzał tenkrát čtyry dolary z těch peněz před mýmá očima, tak že gsem studem gen hořel, a předce gsem celý zaražený mlčel, abych mu nedělal hanby, wysřed rychle ze sednice. Peníze se potom hledaly na wšech stranách, genom ne w kapsě Pletákové.

»To lžete gažo šselma, gaž gste wogať!« zkríkl poděšený rychtář; »wy gste musil ty peníze sám wzjiti!«

»Pletáku! Pletáku!« zwolal pan Eichorád, »pamatugte pak se trochu; ať si gen wyprawuge Slawihaudek, co chce.«

Ale pan Dalibor přegal mu slowo, řka: »Kaukale! potřebj-liž gste gakhých swědků? Gle, wáš tchán dostal nagednau pamět, a wj, že se Myslíkowi čtyr dolarů nedostávalo, a wj také, kdo ge ať wzał; možná, že bude také wědět, gaž se upsánj do wassj truhly dostalo.«

»Gaž by to nemusil wědět,« prawila nynj ženška, »genž byla s Bartošem zároveň do kanceláře wstaupila — bylať to Dorča, nejstarší sestra Kaukalowa, — »wždyť náš nebožtík otec to upsánj u něho nechal, když mu starý Myslík peníze skládal.« U obrátiwšj se k bratru, wece k němu: »Martine! gakhým to swědomjím můžeš Myslíka o takowé peníze hrdliti, o nichž dobře wjš, že se giž wyplatily? Což máš tak krátkau pamět, a newjš, že mně ge dal otec wěnem? — Ach, nešťastné peníze! gaž gsau nám mnoho štěstj do domu nepřinesly; byly na nich slze a těžký lopot nebožtjka Myslíka! Bratře, zpomeň si na duši, mēg trochu srdce a nepřítápěg nassemu otcu na wěčnosti; odproš Myslíka! U wy, rychtáři, což tak děrawau pamět máte, že giž newjete, gaku mrzutost gste s nassim otcem měl, když se wám zdráhal z těch peněz za mlčenau pět dolarů dáti, že gste to na úradě neopowěděl, kterať byl Myslík úrokem pol-njm a lučnjm utahowán?«

To dodalo nešťastnému Pletákwu. Zakřiknutjm pana Eichoráda prwe opět se zpamatowaw, Bartošowi, že wšedko ze mšty mluj, odrážeti myslil. Než po této řeči wšedken zmatený a zahanbený ani oči od země pozdwihnauti si netraufal, dokona když sám geho neywěrněgšj přítel, pan Eichorád, wida, že tu zniku nenj, naň se obořil, nadáwage mu lhářu, i Boha se dokládage, že by se byl o tu wěc ničdy neugjmal, kdyby mu gi byl gažo sprawedliwau nez byl poraučel. Kaukal newěda, co se s njm děge,

chtěl se z té celé pře wysaukati, řka: »Můg tchán mně k tomu nawedl, ať si dělá s upsánjm, co chce; ga newěděl, že se giž wyplatilo; ať si ho dá, kde ho wzał; ga si wozmu tady ty peníze, které mně sljbil.« Z chtěl ge shrnauti, ale pan Eichorád sáhna honem po peněžjch, nedal gimi ani hnauti, řka: »Což newjš, že ge musjím gessťe dneš wrátiti? Pros raděgi pana práwnjho, aby těch druhých pět set gessťe dosaditi dal, sic ti dám do prodage statek, na kterýž se wydlužily.«

Tu si počal Kaukal teprwe wlasj s hlawnj šfukati, a hrozil Pletákwu, že mu dceru wrátj, že ho s nj omámil; že si udělá smrt: a hned plakal, hned se zlobil, dokonce když mu Pleták připomenul, že ge s wěnem podle wlastnjho příznánj dočista zaprawen. Málo chybělo, že by se tu byl do wlastnjho tchána dal, kdyby pan Dalibor, gemuž se celý ten wýstup giž byl zrotiwil, tomuto hluku a wyčítánj příjnyými slowy konec byl neučinil.

»D peníze giž složené,« prawil pak k panu Eichorádu, »doradjme se s panem správce; tento tišje na zlatě můžete ale směle wzjiti, ať byste pro hágenj wěci tak patrně křiwé bez trestu ostati neměl. Wy, nešťastný Pletáku, přede wšjm odprošjte Slawihaudeka, gemuž gste narěnutjm neprawým na cti ubljzil, aby se geho, dobrému gměnu ničdy ugmy nestalo; nawrátjte dědicům nebožtjka Myslíka ty čtyry ukradené dolary i s úroky za ta zběhlá leta; o šfodny, prozabálený čas a zbytečné sauzenj se s Myslíkem společně se swým zetem urownáte, a — gažo zlodeg a podwodnjš pūgдете do žaláře. Práwnj posel, gažo wáš dobrý přítel, wáš tam w pautech dowede. Zdaž budete, gsa tu giž znám co šibal a podwodnjš, úrad sudjho zastáwati, rozhodne pan správce, a s njm se také domluwjme o potrestánj práwnjho posla.«

Myslík po celý čas tišje stál, diwě a raduge se, gaž Bůh w prawau chwjli, kdy se neyméně nadal, pomoc mu byl sěslal. Srdce se mu přeljwalo wděčností k dobrotiwému Otcu nebeskému, kterýž mu byl práwě moc ramene swěho ukázal. Ústa geho bezděky měla se k modlitbě. Neprátele geho sami se poráželi, šsalba gegich byla odkryta, poctiwost otcowa dotwřzena, gměnj djetek uhágeno. Myslík mage dobrý rozum, měl ale též křesťanské srdce. Z počal nynj samého Pletáka litowati, a sám žádal, aby se mu trestu ulewilo; on že na swých odpůrcjch žádné náhrady nechce. Pan Dalibor ale stál twrdě na swém, domlauwage Myslíkowi, aby běhu práwa swau newčasnu útrpností nepřekážel, předkládage, gaž tru-chliwé následky by to mělo, kdyby zlosynowé trestagjčj sprawedlnosti okaussjeti neměli, a pochwálil sestru Kaukalowu, genž widauc duši bratrowu w nebezpečnstwj, neohroženě wydala swědectwj prawdě, neohljžegje se nic na zisť, genž by i gi byl z upsánj toho posel. (Pokračowánj budaucně.)

Církewní zprávy.

Z Čech. *Čtyřstaletá památka v Polně.* V našem městě jest špitál pro 18 chudých, 12 mužských a 6 ženských, a při něm chrám Páně sw. Anny, v němžto každodenně, mimo neděle a svátky, mše sw. slaužena býwá. Před čtyrmi sty lety stál na tom místě panský dům, tehdáž swobodným nazwaný, p. Jana Sezimy z Rauchowa, a přitom dwůr s rozsáhlau polností. Tomuto pánu přináležel i statek s dvěma wesnicemi: Janowice a Skryšow s dworem, mnohými lesy a rybníky, asi hodinu od města strapau k východu ležící. Tu žil pán z Rauchowa s nábožnou manželkau swau w swatém pokoji. U prostřed žalostných rozbrojů a různic domácích o náboženství, jakowěz tehdáž vlast naši hubily hleděl sobě katolický muž tento té swaté horliwosti křesťanské, která rány léčí, bol a auzkost krotí, před hladem a nahotau chrání. Bylať to aučinná láska křesťanská; heslem žiwota jeho bylať slowa Páně: »Milowati budeš Pána Boha swého z celého srdce swého, a bližního, jako sebe samého.« Jako jednau Samaritan, i on stal se oblažitelem lidu swého. Hledaje milosrdenství u Boha a spasení své duše, weškeré jmění své hned za žiwobyti l. P. 1447 Kristu Pánu za obět položil, wystawiw z něho ústupek, kdežtoby i budaucí pokolení, nauzi a chorobau skličené, při ohnisku lásky křesťanské zahříwané, klidně až do skonání swého Bohu slaužití mohlo. Z dworu swého w městě udělal špitál, zadal mu weškerý statek swůj s rolí, rybníky a lesy, aby w něm 12 chudých chowáno bylo na wěčné časy; dům pak, kde blaženého pokoje, milosti a lásky Boží tak hojně okusil, w chrám Páně obrátil a pod ochranu sw. Anně dal, aby ona mocnau přimluwau swau napomáhala strápeným, jenž w auzkostech swých zde Boha o pomoc wzywati budau. K tomuto špitálu přidál Ferdinand, kníže z Dietrichštejnů, pán na panství Polenském l. P. 1669 nový základ pro šest chudých panství swého. Čtyry sta let uplynulo, co zbožný pán z Rauchowa blahocinný ten základ jest položil, mnohý přewrat i mnohau zpaustu wywedla po čas ten smělá ruka lidská; páně Sezimůw pomník ale, wyzdwižený k slávě wíry Kristowy a k blahu člowěčenstwa, obhájila ruka Boží. To vše wděčně na paměti uwažíwši město naše, s welkau radostí uwitalo slawnost sw. Anny, kdežto spolu i čtyřstaletá památka založení ústawu i chrámu Páně Sezimowského konána býti měla. Hned w neděli před tím, jakožto na den Vigilie, počátek slawnosti učiněn. O 6 hodině odpoledne totiž byly w tom chrámu Páně litanie a požehnání. Na wečer bylo náměstí oswíceno, a na špitále widěti bylo i průswitné obrazy, památní slawnost naznačující. Lid ze všech stran k swatyni Swato-Annské pospíchal; hudba, střelba z moždířů zwučně zněla, plesání bylo obecné; každý chtěl osvědčiti, jak wděčně památku nábožného pána z Rauchowa w srdci chowá. Tu před stánem Božím stál onen nesčíslný zástup, jakoby pojat byl swatau wázní, zdrahal se wstoupiti dále do swatyně. Kostel uwnitř okrášlený, swice na oltáři rozžžaté, wechod byl průzračnau látkau potažený a na té stál chronografický nápis:

SLÁWA I ČEST

JanV SeziMoWi

z RaVChoWa,

Jenž zaLožil špitál tento.

Sě srdečnau wraucností welebil Boha lid, propěwuje písne k té slawnosti zwlastě přichystané. Ráno na den sw. Anny byla o 6 hod. zpiwána mše sw. o 9 hod. pak tichá, o 10 hod. kázání a slavné služby Boží. Odpoledne o 6. hod. litanie a požehnání. Náramné množství wěrných ctitelů sw. Anny přicházelo i zdaleka, po celý tento den. Město i weškerá osada naše, swětla jej jako nejwětší swátek. Po celých osm dní, této pro nás tak památné slawnosti byla wždy ráno zpiwána mše sw. a odpoledne litanie, obě s požehnáním; konečně na poděkowání Bohu: Te Deum laudamus. Než i wečer na to shromáždili se wděční Polňané před starobylym chrámem tímto, dlahou nábožné písne propěwující, jakoby se ani nemohli rozlaučiti s onau slawností, jižto wice slawiti nebudau. Nikdy mi z paměti newyjde ono blažené pohnuti, jakéhož swědkem jsem byl poslední den při litaních. Wzdawše tu posleze díky Bohu, že nás této památky hodny učinil, když jsme za rodinu milosrdného zakladatele i za wšecky zemřelé se modlili, oči všech k nebi pohlížely, a s hlasitým pláčem doprowázeli všickni poslední slowa modlitby: »Odpočinuti lehké dej všem, Pane, smilowání Twé budiž i s námi, a twář swau otcowskau neodwracuj i od pokolení budaucích!« — »Milujme se wespolek!« tak welé Kristus Pán, k tomu wede Církew swatá slawnostmi swými; láska wšeobecná jediné blaží a nebe nám získá. Dejž, Bože, ať w srdcích našich neuhasne nikdy!

Z Říma. W měsíci Čerwnu wznikla w Římě nowá spanilomyšlná jednota čili spolek, položiwši sobě za účel usilowati o sjednocení odtržených od církwe křesťanů na východě obzlastě w Turcích a Persii. Modlitba za dar oswícení Ducha swatého, půwoda jednomyšlnosti, pokoje a lásky, zakládání škol, rozšiřování dokonalé známosti swaté prawdy, podporování misijnářů a obcí křesťanských, wšelici skutkové lásky a milosrdenství ustanoweny jsau za prostředky k tomuto cíli. Kardinál, jenž jest nejvyšším zprawcem propagandy, jest také hlauwu tohoto bratrstwa. Zpráwu jeho pak powedau biskupové a kněží katoličtí, latinského i východního obřadu wždy w stejném počtu. Mezi prwními zprawci jsau též dwa Slowané a sice: kněz Terlecki Rusín, sekretář a kněz Kajsiewič Polák, úd kommise. I toto bratrstwo jest opět krásným obrazkem katolické jednoty a lásky. Říman i Armen, Irčan i Syran, Francouz i Chaldej, Slowan i Němec jsau tu sjednoceni co bratři a synové té církwe, w kterauž Bůh národy rozličných jazyků jednotau wíry shromáždil. Dle nejnowějších zpráv strojí se sw. Otec wydati prowolání ke všem národům oněm asiatským, ku každému w přirozeném jazyku jeho, a tak swolati rozptýlené tyto owečky do jediného prawého owčince Kristowa. Přidejmež i my se k tomuto sw. dílu — prosme Boha o požehnání a daufejme!

Z Berlína. W měsíci Čerwnu okradli pokladnici pro nemocné w katolickém chrámu Páně Berlinském. Byl pak právě té doby weliký pruský sněm. Kníže Lichnowský wybidl katolické pány slawy, aby učinili mezi sebou sbírku, a tak složili do pokladnice, což byla zlodějská ruka odcizila churawcům. Dowěděwše se o tom nekatoličtí pánové, žádali, aby na archu při sbírce té, slovo »katolické« bylo vymazáno. Což když se stalo, prwe než minulo čtvrt hodiny, bylo 126 Friedrichsdorů složeno a w katolickém chrámu odewzdáno.

BLAHOUĚS

Číslo 22.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravan, Slovaky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví widowy Schulcowé v Je-suitské ulici, č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulc,
kněz církevní.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stří. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobytém trhu — v knihkupectví Schulcowském v Praze — i ve všech řádných knihkupectvích.

W komissí u widowy
Schulzowé
v Praze
a
Ed. Hölzla
v Holomauči.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Neděle XXI. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XXI. po sw. Duchu. — Sv. Cyrill a Method. — Obrazy ze života Církve katolické. — Pomoc bývá často blízko nauze. — Církevní zprávy.

Dne 17. října.

Řeč na neděli XXI. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. XVIII. 23—35.

Důvěřug se w milosrdenstwj Páně, pogisti ho sobě pravau láskou, a opatří se náležitě proti spravedlnosti Boží: to gsau tři prawdy, na kteréž by někdo z nás nikdy, ani okamžení neměl zapomínat. Bez důvěry w milosrdenstwj Páně zagisté kamž bychom se poděli, my bídny lidé hříšný? Duch by musil ochabnauti, sja by klesla, zaufánj bylo by našim koncem. A bez lásky což gsme giného, leč mrtvolj pokryté mámirau larwau života? Milosrdenstwj Páně musj se nám wyhnaut, a spravedlnost nemožauc podati nám wěnce sláwy, meč hněwu proti nám obrátj. Aneb newidjmesliž to zgewně a zřegně w předloženém dnešním sw. ewangelium? Hle, nebeský maljř, Jezš Kristus, wymalowal tu obraz, z kteréhož se na nás trogita onano prawda takorčka djiwá. Každé slovo gest tu zagisté mistrůvským tahem, a celek gest malbau, w kteréž i neskonale milosrdenstwj i neproměnitelnau spravedlnost Boží widj člowěk zřetelně, widj spolu i konec swůg, zůstane-li bez lásky. Ei nenj Dtec náš nebeský podoben onomu králi, a negsmelž my lidé právě k tomu stwoření, abychom byli služebníky geho? — A kdo z nás, zebrať tak dobře jako král, nemá od Boha swěcené sobě drahé a wzácné hřivny? Kde ge na swětě člowěk, gežto by nebyl dlužen, a sice nesmjrně, nad pomyslenj mnoho dlužen Bohu swému? Která dusse necitj toho, že kdyby wěčný Pán gegj přisťe po

práwu naložil s nj: owšem by prodána býti musila se wšim, což náleželo gj, ze služebnice stanauc se otrokynj giného pána? A, tolik widj a uznati musj každý z nás, pokud má oko zdravé, a zrak sobě sám píškem nezahpá! — Z což to wšse giného, než obraz žiwý milosrdenstwj Páně: kdž král »wšsecken dluh odpaušstj služebníku, an ho prosil, aby poshowěl mu?« A komu nebige konečně w oči spravedlnost, ozbrogená mečem swatého hněwu, slyšse, an dobrotiwý prwe Pán wšroť milosti své odmoláwá, i celý rozhněwaný katům wydáwá neshlechetného služebníka, »dokud by nezaplátil wšseho dluhu?« — A hle, D. D., na wšsecky tyto otázky zagisté wlastnj srdce wám odpowjda. Bůh we swém slitowánj a we své spravedlnosti, člowěk we své bídě a pokoře, we swém štěstj a we své zřaze, Bůh jako saudec we své přisťnosti, angelé jako žalobnjci a dáblowé jako kati stojj před námi! Kuže pozdweyeme se tedy gen dobře na ten obraz, D. D.: spásitelná bázeň musj pak pogmanti srdce nasse. Aneb negšlž, B. M., i ty služebníkem, na kterého čeká, gehož wolá Pán, aby mu učty skládal? — Žes Mu dlužen, že tebe mnohý hřjch, negedna wina bolestně tjj, žes mnohý z darů Geho promchal, žes mnohau wzácnau hřivnu do bláta hodil, žes po rozumu swém, po důstognosti své dusse, po prawdě, po zákonu Božim, po ctnosti šlapal nohama: připomjnatj swědomj! Kterak by gš se nelekal, wida před sebau spravedlnost Boží, ana odplacuge každému podle skutku geho, i slyšse, an wydáwá gjž král nebeský

rozřaz, aby prodán byl i ty i což twého gest? — Ano, D. D., strach i úzkost musí pogmauti nás, pokud si k srdci vezmeme, co gíme, a čím býti máme; co nám Bůh dal, a co požádá od nás; gak welký gest dluh náš, a kdo bude saudecem našim. D bohenž bychom záhy si to wšse připustili k srdci, abychom pak pozdě nemusili wolati prosebným a upěnlivým hlasem: »Pane, poshoweg mi!« Když by bázeň před spravedlností věčného krále nebeského, k tomu pohnula nás, aby každý, pokud gestě den k práci gest, přičinil se, zpláceli dluhy své milostivému Bohu svému; když nikdo z nás, prose gzdau: »Poshoweg mi!« a slibuge: »Wšsecko zaplatím tobě!« — nečinil to teprvé tehdaž, když geg sja opaustteti, smrt se blížiti a dusse s tělem laučiti se počne; nečinil to teprvé w ten čas, když nebude možné skutkem dokázati prawdu slowa, připowědi a wůle své. Ano, o to prosíme Boha, o to snažně usilugme: aby utíkanj nasse před otroctwím nebylo, když zimau hrobowau ukřehnau nasse údny, a sobota věčného odpočívánj nastane nám.

2. Spasitelná ale tato bázeň před spravedlností Páně utwrdj w nás i důwěru w milosrdenstwí Boží. Nebo pohlédněmež gen opět na obraz, kterých dnešním podobenstwím rozwinul před námi sám Pán nebeský! Hle, přisná spravedlnost we své hrůze stogj tu wedlé milosrdné dobroty, kteráž k důwěře bezděky wyžywá. Či se ti nemusí wygasniti twář a rozweseliti srdce, B. a S., obrátíte-li zrak swůg na dnešní obraz náš? — Hle, králi poddan gest služebník, genž mu byl dlužen deset tisícůw hriven čili nesmjrnau summu. Chudaš nemá z čeho zaplatiti. Gž gest wydan rozřaz, »aby prodán byl i on i manželka geho i děti i wšsecko, což měl.« Než služebník padna na kolena, proší pána: »Poshoweg mi!« slibuge: »Zaplatím tobě wšsecko!« — a »pán slitowaw se nad ním, propausttj ho, dluh genu odpustiw.« — Nenj-liž to dobrota, nenj-liž to milosrdenstwí, gakowéhož nenagdeme nikde pod sluncem? Ano pod sluncem, mezi lidmi ho nelze owšem nagiti: ten, kterých ho prokázati může a prokazowati nepřestává, gest nad sluncem — gest pánem nebes a země. Ach, welký byl dluh náš! Z otce na syna padala wina. Gako snjh, walcej se s wysoké hory, každým krokem w strassněgšj balwan zruřtá: tak rostl i hřích wysslý z ráge; každým pokolenjím přibýwaly k starým nowé winy, a člověk neměl z čeho zaplatiti. »Smilug se nade mnau!« wolalo lidstwo s Dawidem, »smilug se, Bože můg, podle milosrdenstwí swého: nebo neprawosti mé wzessly nad hlavu mau, a hřích můg proti mně gest wzdych.« (Zalm L. a XXXVII.) A hle, Hospodin se slitowal; Dn poshowěl bjdnému tworů swému, Dn sestal Syna, aby pozdwihl ty, kdož gsau potře něho srdce, aby pokropil isopem, aby obmyl křwí

i očistil pokolenj nasse od hříchůw, aby wymazal wšsecky neprawosti a odpustil nám dluhy nasse. Ano, B. M., milosrdenstwí, gakowéhož nenj pod sluncem, prokázal nám věčný král náš Kristem Ježíšem: wtělenjím, žiwotem a smrtj Geho! A nám widaucjm, nám okaussegicjm owoce milosrdné dobroty této by nerozšla důwěra w nekonalau lásku Dce nebeského, kterých Syna dal na smrt kříže pro wykaupenj nasse? D pohlédněmež gen na tento kříž, na němž pnělo Spasenj nasse: a s radoštnau důwěrau budeme pak se blížiti k trůnu saudece swého, s bezpečnau naděgi budeme prositi o slitowánj, s neklamnau gistotau umidjme, že Slitowník věčný poshowj nám, anobrž i odpustj dluhy, které zaplatiti nedowede nasse křehkost a nedůstatečnost lidská. Milosrdenstwí Kristowo ugalo se nás: nuže! důwěrugme se w Pána, Gehož láska se nemění, Gehož dobrota gest bez konce. Milosrdenstwí Páně gest obranau a sstjtem proti přislisné bázni před spravedlností Boží! Král, genž odpustil služebník dluh nesmjrný, gest Bohem a Pánem našim. B. S., w toho Boha naděgi měgme! —

Než co widjm w obraze dnešního podobenstwí? Král, genž byl milostiwě naložil s služebníkem, opět ho k sobě wolá. Hněw se mu ze zřaku giskřj: milosrdenstwí se odwrátilo, spravedlnost probuzená chape se na nowo swého práwa. Žalář se otwírá, katowé se chntagj nesiastného — okowny sewěrený, swobody zbawený nesiastník má zůstati we wazbě, pokudž by nezaplatil wšseho dluhu. Čimž medle nastala tato žalostná změna? Či král onen gest hračkau podiwných rozmarů swých, bera dneš, co byl udělil dne wěregšjho? — Ah, D. D., takowým nenj nikoli onen král, on tjm winen nenj: služebník sám připravil a zaslaužil sobě žalostný osud tento. Hle, sám král osvědčuje to, an wece k němu: »Služebnjče nesses chetný, wšsecek dluh odpustil gsem tobě, neb's mne prošil: zdaliž i ty neměl se slitowati nad spoluslužebníkem swým?« — Je se tedy nesiastník neslitowal nad bratrem swým, kterých mu byl dlužen sto peněz, že chopiw se ho, hrdlowal se s ním, a nedbage nic na prosbu, nic na sliby geho, ani poshowěti mu nechťel, ale do wězenj dal ho: »rozhněwal se na něho pán i dal ho katům, dokudž by nezaplatil wšseho dluhu.« — Hrozný to osud! — a předce kdo z nás by směl říci, že nesseschtnj lewšjho zaslaužil? Ah, kdo nemá s bratrem slitowánj, hoden gest, aby hněw a trýzeň sám také okaussel. A de nenj lásky k bratru, kde gj nenj k samému třebaš nepříteli: tam ani prosby lidské, ani milosrdenstwí samého Boha proti uenyswětěgšj spravedlnosti Geho člověka neuchránj. Nebo nenj-liž to Kristus, genž dokládá: »Zak i Dtec můg učinj wám, gestliže neodpusťte geden každj bratru swému ze srdce swých?« — D té strassné prawdy! Kdo by se gj nezdeřil, kdo hrozbau, obgewenau w nj, k milo-

wánj nedjm gen nepřátel, alebrž i protivníků svých se nerozpálil? — Ach, že říci musím, B. M., že gsau takových lidí tisícové; mnozí, přemnozí z nás že nechtějí rozuměti tomuto hlasu. Láška se nedatí w skalnaté půdě odvrácených od Boha srdcí gegich. Dusse gegich miluge mrtvých ko w, černau zem, bjdný plech, wetchý štat, nestálý šperk, swůdnau rozkoš, němau twár, howado, zwjře miluge: lásky ale k blížnjmu, k bratru, ku krwi z krwe své znáti a miji nikoli nechce. — Ach, kdo tu dá ojim mým potoky wod, wi-
daucjm, an člověku křesťanem se zowaucjm wúl a kún, kočka i pes milejší býwá, než ten Boží tvor, kterýž ge služebnjkem w domě, genž ge sausedem a bratrem geho? — A kde tak se nakládá s bratrem, genž nám neublžuge, ale slauží: mnoho-liž lásky může se tu nadíti člověk, genž sluge protivnjkem a nepřitelem? Ach nastogtel! tisícové činwagi neginák, činwagi hůř než nesslechetný onen služebnjš w dnešnjm ewangelium. Bud sebe mensší wina, kteréž se dopustil proti nim bratr gegich, sebe nepatrnejší křiwda, kteréž se dočinil, sebe chatrnější dluh, kterýž by zaplatiti měl: oni se sápuu na ubohého, chápagi se ho, hrdlugi se s njm, žalárugi geg. Zássti, hněw i msta stíhá chudáka. Prošby geho, ani slze, ani ochotná wúle, naprawiti, w čem pochybeno, zaplatiti, což ge dlužen, twrdého srdce gegich nemohau ani proniknauti ani obměkčiti. Nenáwist zaslepíwší gim oči, žene ge ke škutkům, za které se ani peklo nehanbí. Swáry a rúznice, swády a hádky, pomluwy a na cti utrhanj, týránj a pronásledowánj, potupa i hanba, zkáza na statech a zdrowj, anobrž i urychlená smrt nenáwidených těchto bratrj, býwá owocem, dozrálym na stromě wyrostlém z pekelného kaukole, genž slowe nepřátelstwí! A nám by nebylo úžko, pakli se w srdcích nassich a okolo nás šserědná tato nepravost kličj a plazj, zrůsta, zrage, owoce wydáwá? — Ach, pokud nebude mjesto kaukole tohoto pšenice prawé lásky i k samým nepřátelům na roli srdcí nassich růsti, — činme pak, co nám libo: milugme rodiče, přjbužné, přátelé, modlme se dnem i nocj, posíme se třebaš i w neděli, dáwejme desátky ze wšech věcí, kterýmiž wládname, rozšpyenme almužny na potkánj, budmež milácky svých předstawených, budmež si čjmkoli na swětě: křesťanů negsme; naděje w milosrdenstwí Páně, práwa k zásluhám Kristovým sobě nečinme, ale spravedlnosti Boží se lekejme. Krew, kteráž tekla za nás na kříži, teče z nás — a dusse nám neobmyge; kříž, na kterém se modlil Kristus za své protivnjky, přestane býti útočištěm nassim a stane se stolicí saudnau. Slitowánj Boží odwráj se od nás, angelowé Páně přestanau se za nás přimlawati, bříjmě hněwu a meč spravedlnosti Boha samého dopadne na bjdnau duši nassí. Měrau, kterau gsme měřili, odměřj nám Bůh: z nenáwisti nassí k lidem wyroste hněw a nepřátelstwí Boží proti nám!

A kdež gest dusse, kteráž by se osudu tohoto neulekla? O bohdenž bychom se ho aspoň my ulekli, a slowem Kristovým pohnuti gsauce, naučili se milowati každého, nawykli milowánj svých nepřátel! Bohdenž by příklad samého Krista Ježíše a wěrných učednjků Jeho byly nám podnětem k následowánj! Hle, Kristus umjrage za hříchny twé, modlil se za své katy na kříži: a ty by směl zlořečiti blížnjmu swému, že křiwdy proti tobě se dopustil? — Sw. Jan Zlatoustý ugal se swrženého dwořenjna Ewtropia, kterýž mu byl dříve úkladný strogil; sw. Ambrož poslytl wýžiwu muži, kterýž geg byl o život zbawiti usilowal; sw. Achatius prodal nádoby kostelnj, aby před smrtj zachránil pohanské posměwače své; sw. Jan, přjgmj Dualbertus, obegmul wraha, kterýž zabíw mu bratra, na ulici s njm se potkal, a boge se pomstj, we gměnu Ježíše za odvusttění geg prosil; sw. Wáclaw neobrátil meče swého proti wrahu Boleslawu, ale umjrage modlil se za wražednjky své. Hle, to gsau bratrj nassí — těch, D. D., následugme! Zássti, nenáwist a hněw, swáry a rúznice, wšeliké nepřátelstwí wywrzme ze srdcí, wyklidme z domů, zaženme z obcí nassich, aby láška nasse zgewná byla i swětu i nebi. Slowo Kristowo bud nassim heslem, příkladové swatých nassim wzorem, láška nassim žiwotem, a pak opatření gsauce proti spravedlnosti, dogdeme slitowánj a milosrdenstwí u Boha! Amen.

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Počracowánj.)

Prvé wšak, než o křtu prwnjho nasseho křesťanského knjzete Botiwoge něco wíce promluwjme, slusší nadegiti otázce: zdali počátkowé wjry křesťanské w milé wlasti nassí do starších časů nepadagi? — Při mjrné a w negednom ohledu usslechtile powaze nassich předků owšem by se domýšleti lželo, že wjra Kristowa, gsauce konečným cílem přirozené taužebnosti lidské, od nich s radostí přigatá býti musila. Wímto to ležela již tehdaž wlast nasse na polednj i na západnj straně w sausedstwí s křesťany, tak že toľko hory stály na rozhrannj mezi pohanskými Čechy a pokřtěnými Němci. Gest známo z letopisů, která ušilowali tito na wšech stranách wšemi obyčejy, zbranj i násilnau mocj obracet národy na wjru. Wšak zároveň gest powědomo, na gaky tuhý odpor právě proto narazili u Slovanů. Widělit gsme to již s wrchu na Morawě, která se Slowan nebeského ewangelium gediné proto stjtil, že mu ge Němec přinášel. Bážeň, aby, stana se křesťanem, nestal se snad také manem a otrokem sauseda swého, srdce i mysl mu odwracela od wjry, genž gest matka prawé swobodny synů Božjch. Že nebyla obawa tato bez podstatné přjčiny, doswědčuj

nám owssem sami staří letopisové němečtj. Ade za-
tknul němečtj kněz křijž Páně do země: tu zarazil také
cjsař meč i trůn swůg, osobuge si plněho práwa ku
mládě a služebnosti, danjm a poplatkům. *) Lešagice
se poslednjch těchto věcí, zdráhali se rovněž tak jako
prvé sami němečtj Sasřkové, nynj též i Slowanstj
národové, přigmauti drahý dar wjry swatě z tako-
wých rukau a za takowau cenu. A za tau přjčinau
obžlášťe stáli též i Čechové po mnohé časy, a sice
déle než Morawané, welmi na odpor náboženstw
Kristowu. Napamáhalať gim w tom přirozená po-
waha wlasti nassj, wůkol horami obražené, a tudjž
moci wogenště méně přjstupné, spolu pak hrdinská
mysl a wytrwalost, kterauž, započnau od sedmého
wěku, negednau se šťastným prospěchem wálečné sile
cjsařské se opřeli, potřebosse nágezdnjky swě. A wšak
nieméně nedá se nikoli popjrat, že by sausedstw
toto na prosto beze wšeho wliwu na předkj nasse
bylo zůstalo. Nelžet žagistě mysliti, že by i za časůw
mjru a pokoge wšechen obchod mezi sausednjmi tě-
mito národy wážl, nýbrž prawdě podobno gest, že
mezi njmi častějšj gednánj býwalo, a gjž tudj gakaž
takáž známost wjry křestanské poznenáhla i do Čech
se rozšřrowala. Mimo to bezpečně twrditi možná,
že bylo i tehdaž w Němcjch kněžj, kterj nehledagice
swých prospěchů a wýhod, z pauhé horliwosti a lásky
křestanské o rozmnoženj wjry upřjmně usilowali. Le-
topisové sice nic o tom neprawj, že by se byl některý
takowj kněz do Čech přes hory pustil: proto wšak
předce nic o tom nepochybugem. Než působenj gednotli-
wých takowých sšlechtných mužůw, u prostřed národu
owssem slussně předpogatého* a každe chwile k wogně
nuceného, nemohlo nistěraf žadaucj rozsáhlosti ani
platných účinků do sebe mjtí. Wšechen žiř, kteréhož
se tau měrau dosáhlo, záležel bez pochyby gediné
w tom, že na neywšš gednotliwci wjru a křest přj-
gali, a národ náš gaksj z daleka k dokonalému obrá-
cenj se připrawowal. Působenj toto ze strany zápa-
dnj byloť podobno toliko čermánkům na wečernjm
nebi: zoře nebeského slunce wzěšla Čechům na wý-
chodě přjchodem sw. bratrj Soluřských na Morawu,
a den spasenj nastal pokřtěnjm Bořiwoge na Wele-
hradě Morawském, kamž i my nynj po krátké této
zacházce opět žřetel obraťme. **

* Seden z neynowějššj spisowatelů němečtjch, gednagie o bjle
apostolském sw. bratrj nassjch, powědel we swě na slowo wzaté
historii cirkewj památná ta slowa: „Křestanstwj wnucené Mo-
rawaním francůw zbranj a wymáhánjm dejšťů učiněné nešle-
stelným bremenem nepustilo žagistě w zemi té hlubokých kořenů“ —
Gestě důrazněgi a žřetelněgi mluwj starj pocimw mnich ně-
mečj Helmoold, o těchto věcech.

** Starý letopisec Suidenskj připomjna, že r. 845. w rjššém městě
Rejně na dwore cjsaře Ludwika 15 českých pánů i s družinau
pokřtěno bylo. Tito wladypowě čestj byli by tedy prwnjmi křes-
tany z krwe nassj, o kterých nam děginy památku podali. Než
z negedné přjčiny musjme se gjž my Čechové těchto pánů odřici
a ge wšjše za pány Morawské pokládati, gaksj to w té věci owssem
žřetelně promědel p. Fr. Nowotný w Časopisj pro kat. duchow-
nensřwo 1846. sw. IV.

Swatopluk mage za manželku Ludomjru, sestru
Bořiwogowu, kteráž gšaucj chotj křestanského krále,
žagistě gjž křestankau se byla stala, musil sobě owssem
z negednoho ohledu přati, aby též i neybžjšj saused
a neymohůtnějšj spogenec geho, rovněž i swazkem
wjry k gednotě s Morawany se připautal. Tjm wjce
leželo to na srdci sw. Methodowi. Slibné naděge,
kterěž i geho i sw. Cyrilla působenj w wýchodnjch
stranách země české wjře křestanské se byli ukazowaly,
měly obrácenj samého wéwodny koruny dogiti. Přj-
ležitost k tomu byla welmi přjzníwá. Bořiwog pro-
dlěwage na dwore křestanského krále, a obcuge s wě-
řjcmi Slowanskými pány, poznáwal wjru z giné
strany, než by se to bylo ginde stalo. Welebné služby
Božj, a gjž i usšlechtlejšj obcowánj křestanůw, ne-
mohly nikoli žřstati bez účinků na srdce geho. Bážen
o samotnost gjž nic nestřassila, nýbrž přigetjm wjry
křestanské rostla naděge, že přátelskj swazek s wjtěz-
ným a mocným sausedem stane se tudj perwnějšjm
a stálegjšjm. Přičinilať pak se žagistě i sestra, králowna
Morawská, aby bratr uřednjšem a wyznawacem
Kristowým učiněn byl. Tolikere věci nemohly se mi-
nauti s žadaucjm účinkem, obžlášťe řdž Bohem
nadšřenj Method s knjzetem Českým o wjře křestanské
gednati počal. Důstogná twářnost, welebná postawa,
pronikawá maudrost, dogjmawá wýmłownost a swatá
láska muže Božjho hnuly Bořiwogem, a milost Páně
oswjtila i opanowala mysl i srdce geho. Sw. Me-
thod wyložiw mu náležitě učenj Kristowo, žřetelně
ukázal k té slawě, kteráž gest odměnau prawowěrných,
a wéwoda Českj, zamilowaw Krista, posléze sám
sobě, žádal dogiti křtu swatého.*

Na Morawském Welehradě konal pak se swatý
tento křest. Zároveň s Bořiwogem pokřtěni gšau tu
též ne-li wšickni, žagistě minoj z družiny geho. Sám
Swatopluk byl Českému knjzeti kmotrem, a sw. Me-

* Obecně se wyprawuge, že podiwným gakýmsi způsobem sw.
Method k Bořiwogowi přjstupu nalezl. „Když gedn čas,“ bj starý
český pašionál, „Český wéwoda Bořiwog do Morawy k dworu
krále Swatopluka gel, nedal mu král mezi křestany seděti, poněwadž
prj mu podle obnčege pohanského slusj před stolem na podlahách
sešti. Arcibiskup Methodius nad njm se šlitowaw wece k němu:
„Což ty, gja tak weliké knje, toho se nestyďš, že pro swě bludné
wjry modly na zemi nepoctimě sedjš?“ — Takým způsobem na-
stala mezi sw. Methodem a Bořiwogem rozmluwa, kterěž konec
ten byl, že posléze wéwoda wece k sw. biskupu: »Gestli to tak,
proč mne i hned nepokřtjš? čiliť co překážj?« Nacež sw. Method,
oswědčiw, že třeba ke křtu, aby hotow byl wěriti w troggediného
Boha Otce, Syna i Ducha swatého, připomenul, že nelsusj žádati
křtu pro časnj žiř, ale pro spasenj těla i dusě a s Bohem na
wěky přebýwánj. Tu swatou řeč Českj knje uslyššaw, Ducha
swatého poslenjm šnálně požádal, aby geho pokřtil, což také, wida
swatý otec Method toho knjzete ustawičnau žádost, w krátce
učinil, udeliw Bořiwogowi šě 30 sluhami geho swatý křest.“ —
Toto gest téměř dosłowně tu položené, podan j starobylé české
legendy. Každj snadno se domjřiti mže, co s prawdau šaušlaj,
a co toliko gako na okřafu powědnio gest. Že Swatopluk věci
tak nastřogiti hleděl, a sw. Method přjležitosti žadaucj dobře
užití umel, aby Bořiwoge naklonil k wjře křestanské, netřeba do-
šicowati. Že by wšak knjzeti Českému, přjbužnému spogenci Sma-
toplukowu, na dwore opatřného tohoto krále gaka potupa byla
stati že šmela, šamo sebau se porážj, anjž potřebj, tak zgerwnau
šmyšlenku dále wywraceti.

thod wěššim duchem připowídal pokřtěnému wéwo-
dowi i potomstwo slavné, i moc a sláwu welikau
zemi české. Potwrdiw pak nowého tohoto syna Cír-
kwe Boží u wjře, s radostí geg žehnal, když se k ná-
vratu do Prahy stogil. Tehdáž ale negel Bořiwog
s samým toliko komonstwem swým. Na slovo wzaty
w starých pamětích církwe české kněz Kaik nowě
pokřtěné Čechy do vlasti doprowázal. Sledetný za-
gisté wéwoda byw pokřtěn a w základech wjry swaté
křesťanské poučen, dobře znamenal, že tudy neoceni-
telného štěstí dosáhl. Srdce geho zahořelo žádostí,
aby se rovněž i drahé choti geho, dobromyslné Lud-
mily, a wesskerému národu Českému žádaucí této mi-
losti dostalo. Řečený kněz Kaik a s ním bez pochyby
též i jiní někteří knězi dostali se s wéwodau do sa-
mého lůna milé nassí vlasti, a počali kázati sw. ewan-
gelium. Příklad knížete a prednějších dwořanůw
geho pomáhal nowým hlasatelům učení Kristowa.
Býwalá bázeň přestala, a národ Český přigímal
ochotně slova wěčného života. Učenníkůw Kristových
počet se množil, a mezi nimi vynikala owšem gafo
dennice mezi hvězdami pravá nasse matka, potomní
mučednice sw. Ludmila. W krátce wyprawil se též
i sám sw. Method z Morawy do Čech, i přišel až
do Prahy ke dworu Bořiwogowu. Půda k přigimání
nebeského semene wjry Boží byla z wěššjho dílu
připravená, a zároveň s uslechtilau kněžnau čekaly
zástupy obráceného lidu na příchod sw. muže apo-
stolského, aby z rukau geho křtu swatého dosáhl.
Na Lewém Hradci pod Prahou, oblíbeném to sídle
dávných knížat Českých, stál již chrámek křesťanský
na rychlost wystawený, aby geg sw. biskup náležitě
posvětití mohl. Swatý papež Klément, onen mučed-
ník Boží, gehož nassí apostolský bratrj w obzřádnj
poctivosti měli, wnmolen gest za patrona prwnjho
tohoto stánku Páně w Pražském okolí. Tauž dobau
bez pochyby stawěl se též i druhý chrámec, gménem
téhož sw. mučedníka, ozdobený na knížecím twrzi, na
nassem staroslawném Wyšehradě. Mimo to nemálo
prawdě se podobá, anobrž i stará podání tomu dost
žregmě nasvědčují, že hned téhož času i w samé
Praze před knížecím dworem čili tynem, k wystawení
slawnějšjho chrámu přjprawy se daly. Bořiwog, byw
pokřtěn na Welehradě w kostele rodičky Boží Panny
Marie, zagisté již tím puzena se cítil, aby též w Praze
byla swatyně okrášlená gménem dobrotivé králowny
nebeské. Je mu byl i w té věci sw. Method ne-li
půwodem, zagisté rádcem, netřeba připomínati. Na
místě, kdež nynj slavný chrám Páně Týnský spatřu-
geme, powstala bez pochyby prwnj swatyně trog-
dinému Bohu wěnowaná we městech Pražských, a pak
byl sw. Method ten prwnj, který zde konal obět
nejsvětějšj a žehnal od oltáře nowě posvěceného
zemi i národu Českému.

(Pofracowání budaucně.)

Obrazy ze života Církwe katolické.

5.

Rekowná mysl a newídaná zmužilost mučed-
níků, trýzněných a umírajících pro wíru, otewřely
oči tisícům, že se obrátili ze tmy bludůw pohan-
ských ku Kristu, tomuto slunci wěčné sprawedl-
nosti a prawdy. „Kdokoli widěl,“ dokládá sw. Ja-
rolim, „mučedníky, an jsauce ukrutně trýznění,
sobě tak statečně wedau, bezděky sprátelil se
s myslénkau, že, kdyby prawé nebylo ewange-
lium, krwí by nikoli hájeno nebylo.“ — Tudiž
stávalo se, že wedlé slow téhož sw. otce „utrpení
mučenníkůw wítězstwím Božím býwalo.“ — Wice
wsak než sama tato horliwá rekownost křesťanůw
působila ona swatá láska, s kteraúž se w životě
prwních wyznawačů wíry Kristowy wsude takor-
ka potkáváme. Tato láska, neznámá dřewnímu swětu,
a předce tak přirozená i milá srdci lidskému, byla
nejkrásnějším kwětem wíry a nejmilostnějším owo-
cem, dozrálém na dřewě kříže. Skrže ní nastaly
w domácím i weřejném životě lidstwa takové
změny, že swět, wida je, diwiti se i strnauti musil.
Obraz, jakowýž pak se půwodem této swaté lásky
w dějinách prwních wěků naši Církwe před námi
leskne, jest tak wznešené a půwabné krásy, že
zázračnau jakausi moci srdce k sobě táhne. Jest
si přáti, aby jej před očima našich milých čte-
nářůw a rodákůw rozwinul mistr, kterému i štetec
i barwy, jak samo srdce a nadšení ducha káže
a předmět žádá, vždy ochotně slauží. Prwé wsak,
než se to stane, stůj zatím nesmělý pokus náš.
Klademeť jej tuto jen jako lehký toliko nástin, té
jsauce naděje, že již i tak okřeje srdce, widauc,
kterakau moci k rozmnožení říše Kristowy nadána
jest láska.

Římané opanowali swět, a Řím stal se hla-
wau všech národů. We městě tomto swětowlá-
dném shromáždilo se bohatství všech krajín a pásů
země: východ i západ stýkaly se w něm. Záhy
setkalo se tu též křesťanstwí s pohanstwím, Usna-
dníme sobě tedy práce a laskawému čtenáři pře-
hledu, pakli při tomto rozjímání zřetel swůj wy-
hradně takor-ka na samý Řím obrátíme. W tomto
středu a ohnisku starého swěta dosáhli bludové
i neřesti všech takor-ka národů starowěkých swr-
chowaného stupně. Dáwná prostota mrawů a pewná
hrdinská mysl zmizela, rozmařilost, rozkošnictwí
a ocháblost ubytowaly se mezi potomky hrdin, kteří
wybojowali swět, panowníci nad 120,000,000 lidi
byli — otroky všech neprawostí. Do Říma zajisté
shlukli se sice pohané všeho druhu i všeliké bar-
wy, každému přálo se swobody a pohostinného
práva. W 420 modlářských chrámech nacházelo
se asi 30,000 model. Pro samé množství bohůw

bylo i té pohanské zbožnosti málo, a pokud ji stávalo, i ta čím dál tím patrněji chřadla. Tauž měrau však rozmáhala se všeliká prostopášnost. Jest skoro k wíře nepodobné, co nám sami Římští spisowatelé w ohledu tomto wyprawují. Bohaté panstwo a schudlá lůza wálely se zároveň w ka-lužinách, o kterých bez uzardění mluwiti nelze. Hry, kwasy a rozkoše ustawiěně se tu střídaly, práce všeliké zůstaweny jsau otrokům, s kterýmiž obyčejně nejinak než s howady se nakládalo. Nád-hera w šatstwu a náradí domácím sáhá nad po-myšlení. Šperky, kterými se hrdé Římanky krá-šlily, stály nezřídka milliony. Sám *Cicero*, jeden ze šlechtnějších občanů, dal za stůl citronový 12,000 zl. Domy čili raději paláce, rozsáhlé jako města, skwěly se zlatem, stříbrem a drahým ka-mením. Kam tu padl zrak, všude potkal se s bo-hatstwim, a vše doswědčowalo, že se tu rozkoš pokládá za účel žiwota. Zástupy otroků a hejna otrokyň musíwaly wyhowowati každé chautce pan-ské. Wšecken swět snášel poklady, šperky a la-hůdky swé, aby nepotátily tento pronárod w zpup-nosti swé zhýralosti a rozmařilosti nade wšecky jiné národy předčil. *Lucullus* nebyl ten jedinký, kterýž každého dne projedl tisíce, až pak násled-kem takowého zhowadilého žiwota se zbláznil; a *Apicius* měl zajisté mnoho saudruhů, kteří, na-řikajice sobě, že jim 100,000 zl. ročních důchodů nestačí, sami se sprowodili ze swěta. Na stolech rozkošníků těchto býwala jídla ta nejpodiwnější. Ryby z dalekých moří, wykrmené lidským masem, stáwaly podle krmí, připrawených ze samých mo-zečků slawičích.* Důmysl w strojení takowýchto pokrmů jewil se neméně než w trýznění lidstwa. Mnohý otrok octnul se w rybníce na pochautku žrawým rybám, pakli podiwné chautce pánowě neuhodl wyhowěti, aneb nádobu drahau rozbil. Tisícowé nešťastných těchto stwoření, obzláště pak nesčislní zástupowé křesťanů zahynuli pro podi-wanau Římské šlechty i lůzy, buď s diwými šel-mami zápasiti, aneb sami mezi sebau potýkati se musejice. Za panování cisaře Trajana trwaly hry takowé 123 dní; 11,000 lačných šelem pustilo se do dworce, a 10,000 lidí wzalo při nich za swé. Mezi tím, co prostopášný Říman, kochaje se w ne-řestech, vyhledáwal rozkoše nenasycenému srdci swému, a zahálčiwá lůza po městě se rojila: musil

ubohý otrok pachtiti se pod bremenem těžkých prací, nemaje ani odměny ani jakého oddechu, pokud jej newyswobodila smrt ze strastného tohoto osudu. Zajatý we wálce nebo kaupený na trhu, přecházel jako kuň a jiné howado z rukau do rukau, hned k té, hned k jiné službě býwaje od-sauzen. Pakli se stal nemocí nebo wěkem k další práci neschopným, dal jej pán utlauci do smrti. Běda mu a saudruhům jeho, jestliže by se byl směl oprítí katanu swému! Běda všem, a byt sebe newinnějším, pakli někdo, buď si pak již kdo buď, zabil pána jejich. Po zákonu býwali pak usmr-ceni bez litosti všickni naporád otroci, kdož byli w domě, aneb tak daleko, že by pána, o pomoc wolajícího, byli slyšeti mohli. A takowýchto ne-šťastných tworů, kterých nehájl žádný zákon, bylo w říši Římské na milliony. Žiwot jejich neměl u pánů wyšší ceny, než jako zvíře, anobř před zákonem míwaly druhdy i diwoké šelmy wíce za-stání. Zabil-li pán otroka swého, byl we swém práwu: zabiti lwa neboli tygra na pustinách Afri-ckých, bylo však zakázáno. Takowé poněti měli w Římě a u pohanů wůbec o důstojnosti lidské!

Podlé otroků stála chudina. Nesmírně bohat-stwi, ježto jednotliwé panské rodiny sobě nahro-madily, ukazuje samo k tomu, že podle boháčůw musili i nuzarůw nemali zástupowé býti. Přílišné bohatstwi jedněch býwá pramenem nuzoty dru-hých. Od té doby, co se Římská krew tak še-redně byla zwrhla, štítil se swobodný Říman práce, sbíraje raději drobty, padající ze stolů pan-ských, a bera obili ze sýpek obecních. Než do-stáwalo-li se také schudlému Římanu tau neb onau měrau pomoci, nedálo se to z lásky. Bázeň před powalečnou tauto zběří a ctižádost činiwala časem i Římské pány poněkud štedré. Awšak ne-lidské smýšlení proti chudému panowalo wůbec. Nuzar býwal předmětem posměchu, ano téměř za hřích se pokládalo, ujímati se žebrákůw, poně-wadž prý se tudy žiwot jejich bídný jen prodlu-žuje, pakli se jim jisti dáwa.* Čím wíce se wzda-lowal od původu swého člověk, a čím wíce zmá-haly se neřesti z bludůw pohanských rostaucí a o ně se opírající, tím obecnější bylo též smý-šlení a jednání toto nelidské.

Nahlédše takto poněkud do žiwota obecného, zajisté s bolestí a ošklivostí musíme se odwrátiti od výjewů, s jakowýmiž se tu potkáwati jest. Než obecná zkáza u wěřejném žiwotě a rozma-

*) Na wrch přiwedl ukrutnau tuto rozmařilost cisař Heligiobal, přewýšiw wšecky předchůdce. Prostopášný tento panowník dáwal služebníkům za pokrm mozek bažanti a drozdí, wejce koroptwi a hlavičky z papaušků. Psy dal krmiti kachními ja-try, koně wzácnými hrozný Apamejskými, lwy papaušky a ba-žanty. Sám jidal připrawené paty welblaudi, hřebený z žiwých kohoutů, jazyčky páwi a slawiči. Hrách dáwal si wariti s zla-tými zrčky a rýží s perlami. — Hedwabné šaty jeho býwaly samé perle. Wozy jeho byly učiněné zlato: Na cestu musil se mu sypati zlatý písek. Lůžko jeho wycpáno bylo prachem z koroptwích křidel!! —

*) Ze stejného kořene stejné ovoce wyrůstá. I za našich časů slycháme z úst lidí, ježto křesťanské náboženstwi byli zawrhli, podobné šeredné řeči. Člověk, nedim křesťan, čtauci aneb do-slychající se podobných věcí, jakowěz někteří nowowěci od-štipenci od Krista, pohané, jako u př. *Malthus*, o této chudině psáti a wůbec na swětlo wydati se osmělili, musí ustrnauti a uzná, že by se musilo srdci lidskému zastesknauti na této zemi — bez Krista a zjewené jim prawdy.

řilost onano hrozná wedrala se též do swatyně žiwota domácího. Jako wubec u národů pohan-
ských, wšude takorba po dnešní dobu, tak byly i w Římě wšeliké rodinné poměry čím dál, tím w horším stawu. Žena, matka, dítě neměly žádného uznaného práwa. Kde přirozený pud a cit k nim muže a otce nepautal, zákon proti hrubosti a ukrut-
nosti jeho nic je nechránil. Žena nebyla pomoc-
nicí a společníci, ale otrokyní mužowau. Manžel mohl se ji zbawiti, kdy mu libo. Ona neměla ani nad dětmi, kteréž porodila, nijakého práwa. Dítě ji bylo nejednau odňato, prwé než se ubohé mo-
hlo usmáti na swau rodičku. Děti byly prawými roby: otec směl je hned po porodu zawrhnutí, a byly-li neúhledné, zákon welel je zabiti. Třikráte po sobě směl děti prodati otec, pakli se jakaukoli měrau byly na swobodu dostaly. Wšude panowala moc, muž byl tyranem a pánem we swé čeledi; láska a wěrnost manželská stala se tudíž posléze newidanau takorba w Římě. Natisk, jakowýž ležel po muohé wěky na ženě Římské, udusil konečně jemné city we srdci choti a matky. Prostopášnost mužowa dodala smělosti i ženě. Z Říma zmizely skoro wšecky ctnosti domácí, a ličiti úkydaný ne-
řestmi žiwot wyšších i nižších stawů, pro bolest nad zkažeností lidskau hrubě ani nelze. — Od-
wratněž se tedy již od hrozného tohoto obrazu a ohlédněmež se po křesťanech, ježto wedlé zpausty té duchowní poznenáhla wznikali, aby swět opano-
wawše, lidské pokolení k nowému zrození přiwedli.
(Pokračování budaucně.)

Pomoc býwá často blízko nauze.

(Dokončení.)

Čeredná pře, kteráž byla poctiwého Myslika mnoho noci beze spaní, chůze i hořkosti, manželku gehu ale tolik slzi stála, že si oči do čerweny wy-
plakala, šťastně se skoncowala. Ruka Boží roztrhla owšem dost přirozeným způsobem, dobře zapředenu o-
snowu hanebných úkladů, a Myslikowa důwěra w Boha wšemohaučjho, ochránce spravedliwých, do-
sáhla náležité odměny. Poctiwost gehu i nebožtjka otce ležela na bjlé dni. Tichá slza wděčnosti gířčila se mu w oku, a srdce bylo u Boha. Utrpnost s tím
nessledetným rychtářem, osvědčená skutkem, gewila se na twáři. Ne tak chowala se stará Ljďka. Když Ple-
táková pauta dávali, nemohla se tato wěrná slu-
žebnice zdržeti, a gala se wyslýpati mu: »To gste dáwno zastaužil! Kdyby to gen pro nasseho nebožtjka hospodáře bylo, kterého gste skoro usaužil. Hleďte, gať gste ten papjr pěkně roztrhal! Ted widíte, že nenj nic tak tagného, co by nepřišlo na gewo!«

Pan prawnj žádal, aby se Myslik místo Ple-
táka za sudjho ustanowil. Myslik ale se za to děko-
wal i pro swau mladosť a mnohé starosti při swém

hospodářstwj, i pro nechui, kterauž k němu sausedé
gewj, ať by to gináf za powinnost každého usedlého
w obci počítadal, podrobiti se časem starostem obec-
njm. A při tom také ostalo. Pan správce zagisté
doložil, že Zálesstj od dáwna toho práwa užjwagj,
sudjho swého sami sobě zwoliti, on pak že gim spraz-
wedlnosti gegich tenčiti nemjnj.

Když se byl Myslik panu práwnjmu srdečně
poděkowal, wydal se s Kolihau, se starau Ljďkau
a s woráčem Kaukalowic na cestu k domowu. S sljbil
nynj poctiwému tomuto chasnjku nádeničkau práci,
dokud by si giné služby neopatřil; Kolihowi ale se
zaručil, za gehu sausedičkau lásku wšsemi obyčegi se
odměnowati. Ljďka, ať dussná a stará, gežto gindy
lidem do kostela stačiti nemohla, anjž kdy rozprávku
gakau ráda pustila, zdála se podle chůze o třidcet
let mladšj, a pospjchala, co gen mohla, aby prwnj
poselstwj o šťastném pořjzenj domů přinesla, což gi
Myslik wěrně rád přál.

Skljčená Marie potřebowala opravdu takowé
potěchy. Manžel gegj byl sotwa domow opustil, a giž
gi přinášeli čeledjnowé w zápětj poselstwj, že se
u Pletáků nęgaty bohaty pán na kočáru zastawil,
že Kaukalowi množstwj peněz wysázal, že hrozil, gať
Myslika o celj dwůr pripravj, a peníze že wšsedo
přemohau; gať Pletáková Marii žebraček nadávala,
a že se toho gessťe dočká, až za gegj práh o chléb
žebřati přigde. Takowými zprávami bylo gegj srdce
wšsedo poraněno, i wadlo aužkostj, co se ať s man-
želem gegjm na úřadě stane? Plakala, ale bez ule-
wenj; modlila se, ale bez posily; každj pohled na
děti gi bodnul; ani k práci nebyla, nežadagje si,
gen aby giž manžela swého widěla, třebaš by zitra
ze dworce stěhowati se musila. Widauc pak Ljďku,
ana se sama wracj, uštrnula cele na tom domněnj,
že gegjho manžela na úřadě snad uwěznili. Sedwa
gi tato myšlénka progela mozkm, a giž byla wěrná
tato žena na tom, bez odtahůw za njm se wydati
a prosbami i slzami tak dluho pány žadati, až by
geg pustili na swobodu. W tom wšak, co se oblé-
kala, wstaučila Ljďka do swětnice. Stařena, sotwa
ducha popadagje, zastawila se na prahu, a prwnj
slowo gegj bylo: »Milá Marjanko! ten se ti zpauzel
a hanbil, když mu pauta dávali!«

»J pro milosřdenstwj Páne!« zwolala Marie;
»ach, mé srdce mne nikdy neklame! ach, gá nessťastná
žena! Tak se to předce stalo! Co si nynj smutná
matka počnu?!«

»Ale co będugěš a nařjkaš?« táže se Ljďka;
»nebudeš se snad pro toho prolhaného ssegdjře trá-
piti? Měla's ho gen slyšeti, gať lhal a zapjral, gať
mi blážnic nadal! — mně — blážnic a střěstěnných!
wěř, že bys ho nelitowala. Nikoliw pauta gen a za-
lár, ale smrt a sřibenici by zasluhowal, a gessťe by
mu naposled i ten lhawj gazjť wytrhnauti měli!«

Nynj teprw přicházela Marie k sobě. »Ade ge tedy můg manžel? proč negde?« tázala se switorně stařený, a poslauchala gi, ana oddechši sobě, wse wyprávěla, gať se ta pře w kancelári wedla i skončila. Než když přišlo na trest Pletákůw, nedalo gi srdce, a prohodila: »To mu předce neměli dělati; on ge giž letný a zaslawžený saused; a naposled se nám za to geššće mšiti buda.«

»Tak sobě sama swým mětkým a báziwým srdcem každau radost kaljš,« djť nj Myslj, genž byl práwě přišel a gegi poslednj slowa zaslechl. »Dnes, když bychom Bohu dobrému srdečně djky šládati měli, že nám tak podiwně z úzkosti pomohl, že nám swědky poslal, gahčy gme se ani nenadáli, sypáš sobě giž opět hořec do kalichu radosti. Powož, co by z nassich dětj bylo, co z nás, kdybychom takowau hromadu peněz byli nepráwě šládati musili? Kolik potu a šfudlenj by nás to bylo stálo, než bychom ge byli w těchto nesnadných letech na statku, běz toho zadluženém, přiššetrili, aniž by nám možná bylo, komu's co dobrého za ta mnohá leta prokázati. Otwři spjš srdce swé radosti, a chceš-li se giž myšlénkau ginau objrati, přemýšleg raděgi, gať bychom Pánu Bohu powinnau wděčnost progewili!«

Upokogiw tak Myslj swau manželku, nebyl sám bez té myšlénky, že přátelstwo swrženého a zawřeného rychtáře hanu, která se gich hlavě stala, přetěžko zažige. Wěda ale ze zřuffenosti, i ze swé nábožné k Bohu důwěry, že se mu bez zřizenj Božjho ani wlasem hnauti nemůže, a co ruka Swrchowného činj, že dobré geš, byť se i lidem tak nezdálo: nedal se předstawowánjm budaucjch nehod nic ustrašiti, mage na myšli slowa Páně: »Nepečugte o zeytřegšj den; nebo zeytřegšj den pečowati bude sám o sebe; dostit má den na swé zlosti.« Rozważowal spjš, co by činiti měl, aby dnes swau wděčnost za ššastně škončenau připogewil. Z zdálo se mu neyfluffněgi, aby peníze, které Pleták nawrátiti musil, a z nichž částka naň připadla, předně rodičům almužnau a neyšwětěgšj obětj ulehčenj způsobil, byli by negakau záššť proti Pletákowi, odcházegjce se swěta, w srdeci chowali, zbytkem ale staré Lidce, gaťožto wěrné slujce, negakau radost uchystal! Předsewzetj to schwalila ráda gehu manželka, uchystawši geššće zlášštnj almužnu čtyrem neypotřebněgšjim rodinám we wši. Z přemjtal, čjm by gen pánu Daliborowi za gehu práwě otcowškau šdlnost w té při hodně se odměnit mohla, seť sám Myslj w tu chwili ani rozumu neměl, předswědčiw se, gať ten pán nic se po zisku neohljžj, a toliko swaté šprawedlnosti šlaužj, a gať zase z druhé strany lidé zj gehu powinnau uznalost na úplatky a poruffowánj by wykládali. Remohauce ale w tu chwili ničehož sobě wymysliť, odložili i tuto

štarost, až by gim Bůh dobruu ofolnosti sám wnušnul, gať by za dobré zas dobrým odplatiti.

Druhého dne z rána ubjralo se několik osob od Zálezj k Bohuslawickému kosteljeku. Byl to Myslj s manželkau a dětkami. Ze stará Ljčka dnes doma nezůstala, rozumj se samo sebau. Z poctiwý saused Koliba ššel s Mysljem. Gať gim bylo okolo srdce, každy se domyslj. Šlze stály i zmužilému Mysljkowi w očjch, když se kněz po mši swaté za w Pánu zesnulé rodiče gehu i na poděkowánj Pánu Bohu modlil. Bylyť to šlze wděčnosti a lásky. Celá rodina nawracela se pať domů se swatau radostj, a den tento stal se gi po wššecku budaucj leta polowičnjm swátkem.

P. Fr. Sláma.

Cirkewní zpráwy.

Z Irška. Swatý Otec Pius IX. zamýšli wýtečné biskupy Irské, p. *Crolly*, arcibiskupa Armagkského, a p. *Muraya*, arcibiskupa Dublinského, spolu pak i p. *Nicholsona*, z řadu karmelitůw, o jonické ostrowy welice zaslawžilého koadjutora-arcibiskupa, poctiti důstojenstwím kardinálským. Jestť to zajisté náležitá odměna, kteréž i kněžstwo i národ Irský pro příkladnau wěrnost swau, oswědčenau po toliké a tak těžké časy owšem zasluhuje.

Z Brabantu. Nedáwno zemřel w Brabantském městě *Grave*, ctihodný zástupce Cirkwe, a zakladatel i wydawatel dwau časopisů katolických p. *Le Sage ten Broek*. Učeny a statečný tento muž nawrátíl se teprw před 30 lety do lůna Cirkwe, a stal se takowka otcem katolické literatury w Nizozemsku. Po tři sta let byli jsau totiž w krajinách těchto katolici potlačeni. Dlauhý útisk skličil ducha, a srdce zbawil zmužilé odwahy. Na počátku tohoto století počali se wšak zotawowati katolici. Protestantům se arci nechtělo dobrowolně nawrátiti jim práwa, prwé odcizená. Duchowním bojem musilo se dobyti ztracené půdy, a wýtečný p. *Le Sage ten Broek*, začal boj tento. Založiw swrchu řečené časopisy, hleděl jich užiti k tomu, aby katolici k sobě přišli, silu swau poznali, a k wěre i práwu swému náležitě se měli. Působení jeho požehnal Bůh. Příklad jeho nezůstal bez následowniků. P. *Le Sage*, jsa wůbec na slowo wzatým práwnikem, wynikl wysoce též co spisowatel. We všem si počínaje důstojně, hájil bez obalu a bez bázně wíru a práwa Cirkwe. Prawda mu byla nade wššeko. Trpěti pro ni, nebylo mu proti myšli, anobř byw dán jednau do wazby, za čest mohl to sobě klásti, jelikož tím jen wěc dobrá získala. Powstáním Belgie donucená byla vláda Hollandská k četnému množství katoliků (jest jich 1,200.000, protestantů čítá se tu 1,600.000) lépe se miti. *Le Sage* neustál do posledního okamženi časopisy swými blaze působiti na katolické krajany. Šestárnůw oslepl. Než i tak ještě nepustil časopisy swé z rukau, aniž přijímal je jaké zpráwy, leč byl ujššten že prawdiwá jest. Tajemník musil mu wše čísti, a on sám říkal písaři do péra. Prwé než se dal do práce, šel každého dne do kostela na mši swatau, a častěji přistupowával k stolu Páně. Pracuje takto po 30 let, pro wěc Boží, odebral se posléze 70 letý štarček na wěčnost k swému Špasiteli. Zásluhy jeho zůstanau nesmrtné.

BEAUFORTS

Číslo 23.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu w knihkupectwí dwory Schulcowé w Jesuitské ulici, č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulec,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. str. přijímá se u vydavatele č. 552 na Dobytím trhu — w knihkupectwí Šulcowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XXII. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XXII. po sv. Duchu. — Obrazy ze života Církve katolické. — Sv. Cyrill a Method. — Wlast a náboženství. — Církevní zprávy.

Dne 24. října.

Řeč na neděli XXII. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. XXII. 15—21.

Na té Boží zemi není snad sřeredněgšjho stwoření, než gest osfemetný pochlebník, gežto lahodnými slovy a úlisnau řečí o přízni a náklonnosti, důvěře a vážnosti, účtě a lásce své ugíšřuge člověka, gemužto právě úkladný strogi a osídla klade, gehož zahubiti obmýšřl. Nectný takový osfemetník není hoden, aby slaul tworem Božim: starý had w rági gest geho místrem a otcem, zawřžení duchové pekelný gsau geho bratry. Běda nám, běda každému, kdožkoli sřerednau takauto osfemetnostj k otcí wšřelité lži, k dáblu a družině geho, sám se přihlásil! — A hle! s takovými neshřastněky, s nimiž se bohužel nezřjřdka potkáváme i w tomto našřem žiwotě wozdegšřim, scházřme se i w dnešřním sw. ewangelium. Gako druhdy w rági sám pekelný onen swůdce Adama i Ewu aulíšně omámil: tak usřlowala též i ta rořta, o nřž gest w předloženém swatém řtenj řeč, nowého Adama, otce a krále nowých wěků, Ježřšře Krista, přiwěřřti ku zřkaze. Gako řřkawci obřetowali gsau Pána na wšřech Geho cestách. Gako hladový tyřř we swém daupěti, tak řřhali neshřednětnejci tito w samém Jerusalemě, ano — až hrůza mě obcházř — u samé swatyně Hospodinowj řřhali na Ježřšře, aby Ho polapili w řeči, aby pod záměnkau spráwědnosti zřkazili krále wěčné spráwědnosti. — Byřloř to na krátce před smřtj Kristowau, řdyž Geg, obřřřčeného zástupem žádostiwým slowa Geho, i tato pokrřtečř lůza w chrámě obřtau:

pila. Wšře ale, co tu podnikřli proti Němu, napořřad gen wěřřřj hanbu umalowalo na hlavu gegich. Trog: nářobným zagřřtě podoběnstřojm — gednjm: o dwau synech, posřaných na winnici; druhým: o winnici pronagatě winnatřm neshředněným, a třetřjm: o pozřwaných na swatbu, gežto nechřtěl přřgřiti, — Pán tak zřřetelně ge wřřřřil, ře lid sám w obraze tomto musřl ge poznat. Zahanbenj wěřegně upadřli do gámy, řterauž byli kopali Kristu: hanba, tagený hněw i wřřřek wřřhnal ge z chrámu. A kamž medle se obrátřř? co řř poćnau? — Ach, komu dáběl bratřem, hřřch průwodnjřem, lež přřřtelkřnj a sluřřkau: osfemetnjř a pozřřytec takový nerad a s třřř obracř se na cestu dobrau. Kdo odcházř, kdo utřřř od Ježřšře s hřřchem — ach, tomu nepomůže ani angel řřitowánj: neprawosti geho porořřkau gako řřřin, každým dnem, každau hodinau, každým okamžěnjm! — Neprřřelé Kristowí odesřřli tedj od Ježřšře s hřřchem a s hanbau, aby se mezi sebau uradřli o nowý hřřch, o nowý řřřutek haněbný. Dokládřř zagřřtě sw. ewangelista: »Fariseowé odsřředřře, radřli se, aby polapřli Ježřšře w řeči.« — Gakř to žalostná řřepota! B. M. To: likřrate se gřřž byli pokusřli o zřřřu nenáwřřěného od nich Ježřšře z Nazaretu: pokřřždě wřřřř bylo to gen k wěřřřj řřřodě gegich a hanbě. A hle, předce wřřřř: řřřegj wřřřř zas nowý úklad! Tak zasřřepuge dáběl otroka swého, aby řř posřřěze třřm spřřřře zaufal. — ře mřřřg lež wřřce než prawdu, tem: nostř wřřce než swěřlo, hřřchj swé wřřce než Boha — ranřla řřepota neshřřřřné Farisej. Od neřřřřř k zřř:

činu žene ge duch gegich zly, aby se nikdy nezpa-
matowali, aby nezahledli propasti své prvé, leč až
bude pozdě. Gimi vládně nešťastná pýcha: uražená
hrdost gest ale gako wyteklá saň, kteráž pokoge ani
oddechu nedá otroku svému. Gimi zmítá podrážděná
mstivost: té ale gest sám ďábel ochotným pomoc-
níkem, hotovým rádcem, dusse pak, rozum gegi a sily
těla gsau toliko slepými nástroji gehu. S běda člo-
věku, genž slepým nástrojem mstivosti, manem hrdosti,
otrokem hříchu se stal! Nešťastnjí i tehdáž, když strogi
nenáviděnému protivníku záhubu, kope gen sám sobě
gámu, zadírá sobě promaz okolo hrdla, káči se sám
do propasti! — S chraň se tedy každy pýchy; mstě
nedávej u sebe msta; neotroč hříchu: sic zaslepi tebe
gako nepřátely Kristowy, Farisey, zavede tebe ke skut-
kům neschetným, uvali na tebe i hanbu i zkázu.
Hanba zagisté a zkáza gest ovoce každého
hříchu; — onať byla plodem i té rady, w kterauž
byli dle dnešního sw. ewangelium i nectní Fariseové
wessi. Uradissi se zagisté mezi sebau, usnesli se
konečně o úklad, kterýž gim sám mistr gegich posseptal.
Radowali se giž napřed nešťastnjí, že w osidle
tomto Ježíš gisté uwáže. Gako meč na obě strany
ostrý, takowá byla otázka, kterauž Mu chtěli naljčit.
Sami byli giž známi, že se od nich Ježíš ničehož
dobrého nadíti neschel. Aby tedy zakryli gámu, do
njž přilauděn býti měl Pán, nastrogili k zamyšlené
neschetnosti své učednjky. Aby tjm méně bylo znáti,
že od nich úklad ten pochází, podali sobě ruce s He-
rodiány. Na dáwnau nenáwist k přátelům těmto He-
rodesa krále a tudjž i vlády Římské zapomjná hrdý
Fariseus: naděje se na Kristu pomsty, nepřítel spoguge
se s nepřitelem k černému skutku. Aby čin tento sse-
redný nezdál se, čím gest, musí lež poslauziti místo
pláště. W lahodnau přiwětivost obláčj se nepřátel-
stwj, pokoru na se odjwá pýcha, po prawdě se shání
lid, kterýž půwoda wssj prawdy nenáwidj, svědomi-
tost na odiw stawj zběr, gežto otupené magje svě-
domj neschetnostmi, neleká se, ruffiti zákon Boží,
zdíratí wdowny, okrádati širotky, utíšť činiti nuznému,
zpauru strogiti proti mocnáři a krew sprawedliwau
wyléwat. Na wsse se odhodlali Fariseové, se wssj
neřestj dali se do spolku, listj zakryli záměry své:
»tehďáž chytrosti nassj neugde,« myslj sobě — »nač
děle čekat?« — »Gděte gen a spěšte!« káži nagatým,
»předložte mu otázku nassi: odpowěd wydá ho w ruce
nasse; na smrt musí geg odsauditi buď Pilát, gakožto
buřiče, hlásagiejho zpauru proti vládě, anebo národ
sám wzchopj se proti němu, gakožto rauhači a zrádci
wjry a zákonu otcowských!« — Tak welj mistři ne-
schetnj: a nastogte! učednjci pospychagi k Ježíšji.
A co chtějí u Něho? Předložiti mu otázku, aby po-
lapili Geg w řeči. »Mistře,« dj k Ježíšowi, »wjme,
že gšj prawdomluwný, a cestě Boží w prawdě učjš,
a nedbáš na žádného, nebo nepřatjš na osobu lidskau,

powěž nám tedy: slussj-li daň dáwati cjsaři čili nic?«
Newinnátě to na pohled otázka; kdo by w nj
úřku hledal? — Lahodným způsobem přichlácholili
se Pánu osmetnjci. Než nechť mluwj, nechť mlčj:
zkáza Geho zdá se gim býti gistá. Odmějli
se, počne pochybowati lid o maudrosti Geho. Djli:
»Slussj daň dáwati cjsaři!« wezme geg sobě národ
w nenáwist, gakožto nepřitele wymoleného lidu Bo-
žjho, přestane Geg mti za Mesšiásse. Řekne-li: »Cj-
saři daně platiti neschussj!« tuť obžalugi Geg Hero-
diáni buď u krále nebo u Piláta. — Awssak gako
pawučina rozpadla se zhytra naljčená osnowa bez-
božnjku. Ten Ježíš, kterýž pronikl wsswědaucjm
okem swým lest ducha zlého na paussiti; ten Ježíš,
kterýž pohledem swým wsswědaucjm omráčil w Ra-
zaretu nepřátely své, když geg shoditi chtěli s horny,
ten Ježíš zničil gako nic i tento neschytra-
legssj úklad farisegsský. — »Co mne pokaussjte,
pokrytci?« wece k nim. »Ukážte mi penjz daně! —
Čj gest tento obraz a nápis?« táže se gich. — »Cj-
sařuw!« musí mu odpowědjt. — »Dáwentež tedy, co
gest cjsarowo, cjsaři, a co gest Božjho, Bohu.« Tak
znj odpowěd, tak welj určity rozkaz Kristuw. Kdož
by se tu nekořil před wsswědaucjm zpytatelem srdce,
kdo nestrnul nad maudrostj Ježíše swého?! — Čin
to lid — nagatá zběr osmetnjčů se ale hanbj, a na-
znamenána gmenem pokrytců, pryč s hanbau se klidj.
Hle, B. M., několik slow, dvě kratičké otázky
postacily, a osmetnj protivnjci Kristowi při wssj
schytralosti své zahanbeni gsau. — Kdo z nás, D. D.,
nemusi tjm utwrditi se u wjře, upewniti se
w naděgi, zapléšati w srdci swém? — Ah,
i za nassich časů rogi se proti Kristu Ježíšji celá heyna
zaslepenců. »Rozmnožení gsau zagisté, kterjž powstá-
wagi proti Pánu nebes a země.« Protivnjci tito, gak
dj králowsský žalmista Dawid, »sešli gsau se w gedno
proti Hospodinu a pomazanému Geho.« — »Roz-
trheyme swazky a zawrzme od sebe gho gegich!« —
takowé gest heslo nešťastnjků těchto. Lež a klam,
úlišnost a osmetnost musí i gim slauziti gako druhdy
Fariseům, mstivost a pýcha i ge podpalue ke skut-
kům neschetným. S gim se zdá, že chytrostj swau
wywratj učenj Kristowo; i oni plésagi gako Farise-
owé, že srdce lidu odwratj od Ježíše, od Geho wjry,
od Geho Cirkwe. Nikdo nespočítá, kolikráte giž i ge
zahanbil, kolikráte potřel i tyto nepřátely své Pán: oni
wssak oči magje, newidj, a bjdnj čermjčkowé, slibugi
sobě na Bohu — wjtězstwj! — Než ty se nelekej, dusse
wěrná! Gako pára pominau i tito ubozj zaslepenci.
Dnes gsau — zitra gich nebude: Kristus zagisté
gest i zůstane na wěky tžj, kterýž byl od wěč-
nosti. On, poraziw slowem židowské chytráky, ukázal,
že newystatj proti wěčné maudrosti Geho sebe wěssj
schytralost lidská. On, zahanbiw osmetnjky, dokázal
národům, žeť gsau nepřátelé Geho gen gako prach,

ķterhž zmjta wjstr od twáti země, gsau gako plěwa, ķterauž spaluge oheň swaté sprawedlnosti Ģeho. Dn zapudiw od sebe učennjky Ģarisegské, žřegmě oswědčil swětu, že, gakž prozřěwuge sw. Dawid: »nepowstanau bezbožnj w saudu, aniž hřjssnjci w radě sprawedlných;« doswědčil: »Dn že ustanowen gest za krále na Sionu,« a »Ģospodin že gest po prawici Ģeho.« — A my, wědauce, že náš Kristus »gest onen kněz na wěky podlé řádu Melchisedechowa;« my magice přisljbenj, »že nebe a země sice pominau, slowa Ģeho wšak nepominau;« my, ugjstěnj gsauce, že řekl Ģospodin Kristu, Pánu nassemu: »Sediž na prawici mé, dokawadž nepoložim nepřátel twých za podnože noh twých;« my, widauce, ķterak wšeliké úklady protivnjků Ģeho, leš, chytrost i nářlj wěždy genom ģ wěřssjmu oslawenj gměna Kristowa, ģ zahanbenj pak i ke zkáze gegich slauži: směli bychom se báti, že padne řjž, zahyne wjra, wnwřácená bude Ģjrkew? — Odstup, D. D., wšeliká tato bážeň! »Na skále wzdělal Ģejš Ģjrkew swau, a brány pekelné nepřemohau gj.« — Nechať si podagi i nynj chytráci Ģarisegstj ruce s mocnými Ģerodiány, swět nechať se spolěj s peklem: wšemi obyčejgi nechať si dorážegi na Krista, Ģeho wjru, Ģeho Ģjrkew: ty, Bratře, ty, Ģestřo, nebog se strachu, gegž by ti uboži tito tak rádi nahnali. Pán pokyne — gediné slowo Ģeho postačj — a gich tu nebude! Důmyslný Arius, hrdý kněz Alexandriňský, i ten chtěl Krista šfadiť s trůnu, i ten chtěl podwrátiti wjru, rozřotati Ģjrkew. Půl swěta dalo se pod koraubew geho. Chytráci Ģarisegstj spogili se s Ģerodiány proti Kristu. Sám cjsař, daw se oklamat, Aria se ugimal. W Konstantinopoli slawiti se má, ano, gjž se slawj wjtězstw. Ubohý bludař, obřlžený tisjci přátel, běře se gako wjtěz do chrámu Božjho w sjele cjsařském. A hle! Pán kyne: Arius bolestj se swigi — on se z ulice ztrácj: po malé chwjli neni gjž Aria wjce — tělo, malá hrstka prachu, žůstalo na zemi — dusse octla se na saudu Božjm. Wstipný, obratný, wálečný cjsař Zulián se wšři lřj boguge proti Kristu. Nessetře ničeho, nesserť ani sebe, aby gen wnwřátil wjru Kristowu, aby zničil Ģeho Ģjrkew. A slowu cjsařowu spogili se chytráci Ģarisegstj s Ģerodiány, leš a úklad podaly sobě s mocj a lešsem ruce. Zulián gjž plěšá, daufage, že se rozřypau chrámowé, rozpadnau oltárowé řřestanstj. — Než Pán se na to djwá: — Pán kyne! — Persřan mřřj, Zulián se řácj s koně — a neni tu gjž wjce Zuliána. — Dwadcet let hodlal w minulém wěku otec Francaužské newěry přědc gestě dopřáti nenáwiděnému králi nebes a země. Ģinák ale blásalo se gjž wjtězstw Ģrancaužského mudráka po wšřech koncínách swěta: chytráci Ģarisegstj podali si ruce s Ģerodiány; ano gjž metali loš o sukni — dělili se gjž o řřjři Kristowu. Pán se na to djwá — djwá se dlaho, posléze kyne, rauhawého mudřce

nemoc pautá — zaufalé řřdce mu puřá, smřt mu zawřrá úřta — Woltera neni wjce. — A my widauce, ķterak tñž Pán, gežto w předloženém dnešnjm sw. ewangelium zahanbil přěd národem a zapudil od sebe nepřátely swé, po dneš potjřá zuby protivnjků swých, a hlawn gegich třřřřj: směli bychom se báti o Řěho, o Ģeho wjru, o Ģeho Ģjrkew? Bůh náš uchowey této malowěrné bázně! Náš Ģejš, ay Dn sám přimlawá nám: »Strachu gegich se nebogte. Gát gsem přemohl swět — měť gest králowstw.« Nuže, slyšme hlas Spasitele swěho! ne-strachugme se! daufeyme! Neřřátelé Kristowi wezmaw za swé: gediné slowo Páně, gediné kynutj Páně — a po nich nebude ani stopy. Nechmež tedy, D. D., nechme bázně, neděřme se nepřátel Páně, držme se Krista, modleme se za protivnjky Ģeho, a daufeyme! — Ano, D. D., daufeyme! a gak gest Boha na nebi, my nebudeme zahanbeni w této naděgi swé. Byť se rogili gako hmyz řřždým dnem nowj zástupowé protivnjků: konečně wjtězj i wjra i Ģjrkew Páně, wšřeko a we wšřem bude panowati Kristus, — neboť Ģeho gest moc a sláwa i wjtězstw. D bohdegž bychom gednau i my s Řjm wjtězstw toto slawiti směli u wěčné řřřř Ģeho! — A řřož nám w tom může přěřážet? Kristus Pán sám powolal nás za bogownjky swé, — Dn sám postavil nás pod swatý praporec swůg! Nuže bogugme wěrně pod praporem wěčného krále swěho! Gak Dn wnuřil nás, tak proti tělu a swětu, proti knjžeti temnosti a otrořům geho bogugme. Pán sám podal nám zbraň — Dn sám gest wůdcem nassjm! Wjtězstw nemine nás. Ģenom s Řjm a pro Řěho řřatečně sobě weřme. Dn, gřa prawdomluwný, bludů a powěr nenáwidj — i my gich u sebe netřpme! Dn cestě Božj w prawdě učj, — nuže kráćegme po řřechto řřezřkách přřřřžanj Ģeho! Prawda a ctnost budau pak nás prowážet. Nassj skutkowé, bohumilé ctnosti, řřinowé blahopłodné lášky budau porážeti protivnjky Páně. Žiwot náš bude oslawau gměna Ģeho, a tak »dawagjce cjsaři, což gest cjsařowo, a což gest Božjho, Bohu,« dosáhнем u Boha, žeť nám dá korunu řřiwota, abyňom radowali se u wjtězstw s Řřřem na wěky Amen.

Obrazy ze řřiwota Ģjrkwe katolické.

6.

Zákona Kristowa kořen i koruna, půwod i cil, swazek wřř dokonalosti a základ spaseni jest láska ze řřdce neošemetného. Sotwa se zjewila na swětě Ģjrkew Kristowa, počalať i láska tato prowoditi moc a wřadu swau. Hned w Jerusalemě ukázalo se owoce její. Nowě na wřru obráćeni stali se jednau rodinau. Množstw zajistě wěřřicich bylo řřdce jedno a duše jedna, aniž kdo z řřech wěřři, jimjž

władł, co swým byti prawil, ale byly jim wšecy věci obecné.“ Aniž byl kdo mezi nimi nuzný. Neb kteříž měli, přinášeli peníze a kladli před nohy apoštolské. „Rozdělowáno pak bylo jednomu každému, jakž komu potřebí bylo.“ (Skut. ap. IV. 32, 34, 35.) Jméno, kterýmž se druh ke druhu hlásil, bylo známku wnitřního smýšlení jejich. Majíce se wespolek za bratry, postavili jsau se owšem w odpor se wším tehdejším smýšlením a životem, kladouce swětu na odiw newidané prwé na zemi owoce nebeského zákona Kristowa i odhalující obraz blahého králowstwi Božího mezi lidmi.

Prwní úkazy lásky křesťanské w Jerusalemě staly se wíce méně dědictwím všech církwi, anobrž co na počátku jen ze swatého nadšení prýstiti se zdálo, bylo pramenem, jehož praud uchwacowal mocí swau nebeskau národy a spojowal končiny země. Čím wíce se zmáhal počet wěřících, tím patrnější bylo působení lásky jejich. Dáwná zášť mezi národy mizela. Řek obrácený ku Kristu posílal hojně almužny trpícím bratrům z Židowstwa w Jerusalemě. Služebník a otrok citili důstojnost swau člowědi, třebas by we tmawých sklepích po tuhé denní práci byli museli odpočiwati. Pán naučil se ctíti i w sluhowi swém bratra, sluha widěl w pánu otce. Nuznému přirčeno práwo na podporu zámožných wěřících, aniž mu bylo třeba, státi se pohrdaným žebrákem. Bohatší wážil si chudého, wěda, že i jej prohlásil Kristus za náměstníka i bratra swého, přislíbiw, že co se nuznému prokáže, On, jako by se stalo Jemu samému, wážiti bude. Sírotkům stala se obec matkau, kněz otcem skutečným. Wdowy žily pod pečliwým dohledem a starostliwau ochranau Církwe. Oběti wěřících býwaly důstatečnou pokladnicí pro každého potřebného. Pohozené děti pohanské, z nichž prwé otrokové Římské swéwole se stávali, dostaly-li jsau se do rukau křesťanských, býwaly přijaté za swobodné syny Církwe. Sestárli, od pánů zahnaní otroci a otrokyně nalezali w Církwi bezpečné útočiště, laskawé podpory, bratrského zastání. Péče o vlastní bratry nic tu newadila, dobrodiní prokazowati bez ohledu na to, jaké jest wiry ten, kdož byl potřeбен účinné pomoci a lásky křesťanské. Každý prawý křesťan usilowal byti důstojným následowníkem příkladného Samaritána w ewangelium. Buď si chudák křesťanem, buď si pohanem, buď si domácím nebo cizincem, u wěrného wyznawače Kristowa měl stejného práwa, nalezal rovné ochoty. Láska prawá, přede wším sice dobře činěcí domácím wiry, nečinila tu rozdílu. Že se tauto měrau počet wěřících přirozeným během množiti musil, samo sebau jest patrné. Neb komu medle nezachce se přebýwati w rodině, kdež mu bratrstwí kyne a láska jej i k stolu i k ohnisku domácímu wítá? —

Neméně zřejmé jest, že z počátku obzvláště chudí a opuštění lidé láskau, kteréž nikde jinde ani newiděli, aniž tolik okaušeli, přiwábeni jsauce, k wiru Kristowě srdce a náklonnosti snadno nabýwali. Oniž to citili, jak prawé jest slowo Krista Pána, osvědčujícího, že chudým ewangelium se zwěstuje!

Awšak i k boháčům, pokud při oné obecné zpustlotě jiskry mravního citu a smyslu lidského při sobě uchowali, moc lásky této hlasitě mluwila. I podkalenému zraku musilo se bezděky wtíratí swětlo, w němž i přewrácenost starowěká we swé šerednosti a wýtečnost nové wiry we swém půwabu se jewily.

Dřewní Řím, maje pro kratochwile, zábawy a rozkoše tělesné ohromná diwadla i nádherné paláce, maje welikánské prostory ke hrám, ano musíme doložiti, i weliké domy k nešlechtnostem: neměl ani *jediné nemocnice* pro choré, nepřiprawil ani *jediného* útočiště pro mrzáky a opuštěnce. Církew křesťanská ale w témž městě žiwila již w třetím století za časůw papeže Kornelia 1500 wdow opuštěných se sirotky. Téhož téměř času zuřil w Karthagu mor. Na ulicích zůstávali ležeti tu nemocní, tam umírající, onde zemřelí; pohané vyhazowali je wen z domů swých, a sami bojíce se o život, stranili se jich, utíkali před nimi. Widauce to křesťané, ujali se ubohých nakaženců, opatřiwsa a obsluhující je we příbytcích swých, mrtwé pak wywážejíce z města. Tau rekownau láskau zachráněno jest Karthago od wymření. Rowněž tak dalo se za jiných časůw i na jiných místech, u. př. w Alexandrii. W čtvrtém a pátém století vznikly již nemocnice a domy útočištné pro wšeliké mrzáky, potřebné a pocestné. Nad jiné slawnější byl ústaw toho druhu založený sw. *Basiliem*, welikým biskupem Cäsarejským, a městu takořka se podobající. Podobné ústawy byly též po kraji. Kde na takowá wydání nestačily obyčejné, při službách Božích snášené oběti, ohlásil biskup sbírku obzvláštní, a wěřící kladli ochotně milostiny swé, každý co mohl, na oltář prawé lásky. — Dřewní Řím chowal zášť we vlastním lůně a srdci swém; boháč a urozenec nenáwiděl tu schudlého občana hned od dáwných časů, a ten zase, ač lichotil panstwu, okem basiliškowým na ně se díwal. Nowá Církew, nové město Boží neznało takowých žalostných poměrů; staw a zámožnost nečinily w ní žádných takořka rozdílu. Wzájemná láska mezi wšemi byla zjewná, tak že se wedlé slow samých pohanůw milowali prwé, než se byli poznali, a lidé widauce bratrské toto sjednocení, strnuli i obdiwem a zároveň i hněwem, nejednou zwolati musili: „Hle, kterak se milují!“ — Dřewní Řím pronásledowal wyznawače

nowé wiry, a tito, ač silní na počet a powědomí si své síly, nepozdvihli nikdy ramene proti katanům. Pronásledovníci jejich třesauce se nejdnou před Markomanny a Parthy, tím více byli by se leknavi musili valných zástupů věřících, jimiž všechna říše naplněna byla: než tito jako Spasitel umírající na kříži, pozdvihovali rukau k dobrodiním a hlasu k modlitbám za vrahy své. Sw. *Polykarp* kázal wyčastowati pochopy, jenž ho na saud wléci měli. Sw. *Cyprian* dal katů swému 25 dukátů wysázeti. Sw. *Maximilian* obdarował jej swým vlastním rauchem. — Dřewní Řím nedbal o své vlastní syny: křesťané měli péči o daleké bratry. Potkalo-li nějaké neštěstí církve východní, přicházeli jsau jáhnové z církve Římské a jiných obcí na západě, nesauce hojně oběti ku podpoře hynaucích bratří. Za časů sw. Cypriana přepadli nepřátelé končinu jednu na jižních stranách říše Římské w Africe, zlaupiwše obce a celé zástupy odwedše do zajetí. Sotwa o tom zpráva došla do Karthaga, a biskup promluwil k lidu, již snášeli věřící peníze, aby pomohli nešťastným bratrům. Sw. biskup mohl pak poslati 60,000 zl. na wykaupení zajatých z otroctwí. — Dřewní Řím zuře proti své vlastní krvi, nešetřil práv ani lidí jednotlivých ani celých národů: křesťan ale nešetřil sebe, kde mu lze bylo, dobyti práv člowěčenských utištěnému bratru swému, třebas i pohanu. Tak prodal sw. *Serapion* několikráte vše, co měl, i sám sebe za otroka, aby tauž měrau pomohl nešťastným ku swobodě. A tento swatý nestojí opět samotný w dějinách Církve naší. — Dřewní Řím plýtwal nashromážděnými statky celého swěta: křesťan pro Boha miluje práci, neměl se za pána statkůw pozemských, wěda, že jsa jen vládařem všelikého zboží na zemi, účet z něho klásti bude na saudě. Jednoduchým, prostým rauchem beze šperků a nádhery lišili se věřící od pohanů. Z příbytků jejich zmizelo nářadí ono skwostné, w kterémž si libowala pýcha. Hodů hlučných nebýwalo mezi nimi, leč ty, které strojila bratrská láska we chrámech, ku kterýmž zasedal chudý podlé bohatšího, kteréž počínaly i končily modlitbau a nábožným zpěwem, oslazo-waly se swatým čtením, wynikaly prostotau a weselím, od kterýchž pak rozcházeli se hodowníci střidmě nasycení w swaté radosti. Tím štedřejší rukau podporowání jsau mezi nimi nuzní, aby nezůstali bez přístřeší, w nahotě a bídě; tím snažnější o to byla péče, aby jim i w domácnosti jejich všechno, i ta číše, z kteréž pili, připomínalo Krista a wiru Jeho. — Dřewní Řím hýřil, že až hrůza pochází člowěka, dočítajícího se, jakové neřesti se netoliko we tmawých peleších, ale weřejně po domech, při kwasích, we chrámech, při obě-

tích, w diwadlech, na ulicích, před oltáři model beze studu páchaly. Již za časů Augustowých s tíží se nalezlo mezi zástupy dcer Římských jenom 6 panen, kteréž by, jsauce zachowalé, Vestalkami* státi se mohly. Tak hluboko byla již klesla čistota a cudnost mezi nimi. Lukrecie a Virginie neměla následownice, za to však kořil se bohyni nestydatosti a w kalužinách té nejprostopášnější chlipnosti brodil se všechnen Řím. Nowá církew ale honosila se tisíci *panen*, jejichžto newinnost skwěla se nad lilije, kterýmž čistota srdce a nepoškrvněnost milejším byla pokladem nežli život, kteréž i násilné ztráty tohoto pokladu více než smrti se bály. Ano z lehkomyšlných Římanek, jenž byly přijaly nowau wiru, stáwaly se změnou tauto wzorné ženy; stydlivost a cudnost býwala pak tím zjewnější, čím zřejmější byla druhdy prostopášnost jejich. Nowá církew mohla se vychlaubati *manželkami*, kteréžto w swaté cudnosti prawau láskau oddany jsauce manželům, daleko předstihly wzor, jakowýž nejwytečnější mudrcowé starowěci wytworili sobě o poměrech manželských. Dáwný nátisk, jimž byla skličena i potupena žena, w Církwi pomínul. Choť stala se manželé polowici duše, sestrau a společníci života. Z opowrzení swého powýšena byla za roditelku synů a dcer Božích, swěřených pod ochranu otcowské lásky. Proslulá *Kornelia*, zapomenutý to wzor Římských matek, byla by se w životě matek křesťanských jako w zrcadle zhlížeti a od nich učiti mohla. Matek, jakauž byla *Perpetua*, *Symforosa*, *Anthusa*, *Nona*, *Monika* a j. w., starý Řím newiděl. Římské ženy zhostily se wětším dilem všeho, což činiti mohlo pohlaví jejich důstojným. W rozmarilosti a zahálce odchowány jsauce, neznaly hrubě jiného cíle života, leč kochati se w přewrácených žádostech swých. Muž hýřil, s ním o závod hýřila i žena. Na opak býwalo w rodinách křesťanských. Matka stala se tu kněžkau domácnosti. U prostřed dítek plynul jí život. Práce domácí byly jejím žiwlem, poswěcení synů a dcer cílem snahy a lásky její. Stranice se zábaw, při kterých musely twáře zahoreti studem a srdce zaléwati se krví, bawily se matky s dcerami, rukama předauce len a ústy prozpěwující písně ke cti Boží a ku zwelebení jména Kristowa.

(Dokončení budaucně.)

* Ke cti bohyně Vesty hořel we chrámu jejím ustawěně swatý oheň. Aby nikdy nezhasl, o to měly péči wěsti a zároveň i palladium stríci šestero panen, kteréž slujice *Vestalkami*, po 30 let we službě této zůstati musely, prwních 10 let jí se přiučující, druhých jí konající, a w třetím desetiletí jiné jí wyučující. Za učennice býwaly přijímány od 6. do 12. roků. Z počátku musely býti z panského rodu, později připauštěly se také dcery sprostých občanů, anobř i na swobodu propuštěných otroků. Wážnost, w které stály, byla weliká, všude dána jim býwala přednost. — Po uplynulých 30ti letech byly pak opět swobodny, mohauce se i wdáti.

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolové národů slowanských.

(Pokračování.)

Nemálo, tussjm, těšilo by každého věrného Čecha, kdyby se tuto něco více o dalsším působení sw. Methoda v milé naší vlasti dočísti mohl. Snadno zagisté lze nahlédnouti, čím gest uvedený a wjtěžstwj křesťanské wjry pro národ náš. Tjmtó nad jiné wšsecky důležitějším děgem počal nový život w Čechách, nová doba nastala národu našemu. U tu nic nedíme o království nebeském, ku kterémuž se tudy i Čechům otwřela brána i bezpečná cesta ukázala, giž i w časném, pozemském ohledu welice gsme ziskali. Kdo powáží, s gakhm se potkal osudem po tu dobu každý národ w Evropě, genž wjře Kristowě místa u sebe přáti nechťel, shodne se s námi, džeme-li, že by nás Čechů zagisté giž nebylo, kdyby se byli otcové naši ku Kristu Pánu nebyli obrátili. Je se to wšak sw. Methodem stalo, a my z rukau tohoto právě apoštolského muže Božího dar nebeský, sw. ewangelium, obdrželi, slusší tedy z negedné přičiny za obzřádný důkaz lásky a péčlivosti Boží k národu náš pokládati. Tjm dražší musj nám býti každý krok, gegž na zemi naší sw. Method učinil, každá památka, kteráž nám ho připomíná, každá zpráva, kteráž se týká apoštolských prací a příkladného působení geho we vlasti naší. Než musíme se upřímně wyznati, že nás tu k nemalé žalosti naší letopisowé opausstějí. * Památky domácí zahladila globa pozdějších smutných časůw, a sausedům našim nedala zášť psáti o sw. apoštolu našem, který, gať se jim zdálo, ztenčil hranice gegich moci a vlády. Nám tedy giž nelze wyprawowati a tjm méně určiti, ani gať dluho sw. Method w Praze pobyl, ani kam se odtud obrátil, ani na kterých místech w Čechách slowo Boží kázal. Gen tolik možná se owšem domysliť, že weliký tento muž Boží prwé z Čech se neodebral, pokud zde pewného základu Církwe Kristown nepoložil, nowé owečky Páně na dobré pastwy nezawedl, a prawými pastýři náležitě neopatřil. Gestit pať spolu nemálo prawdě podobno, že památka z oněch časůw místa, gať: Melník, toto staroslawné sídlo Slawiborowo a rodiště naší sw. Ludmily, Budeč, powěstné druhdy město a sídlo staroslawanské učenosti w Čechách, Tetjn, obližený zámek knížecí

nedaleko Berauna, owšem pať bez pochyby i giná některá wštečnějši města nawšstjwil a přítomnosti swau Kristu ziskati ušilowal. Z zdát se nám, že na památném Budči, nedaleko Prahy, prwnj škola křesťanská wznikla, stanauci se semenistěm nowé wzdelanosti a ohnískem spasitelné oswěty křesťanské. W tom zagisté srownáwagi se wšsecka starobylá podání, že giž sw. Wácslaw we školách těchto se učil, kněze Raicha, wštečného učenníka Methodowa, mage za učitele — téhož samého, kterýž byl Bořiwoge hned z Morawy do Čech doprowázal. Mimo to spatřuge se po dneš na wrchu, na němž druhdy ono slawné město stáwalo, starowěký chrám sw. apoštolů Petra a Pawla. Způsob stawby této swatyně dost žregmě připomíná, že zagisté hned z prwnjch časů křesťanstwj pocházi, a gméno sw. apoštolů Petra i Pawla, wywolených za patrony gegi, poněkud tomu naswědčuje, že bez pochyby i tento stánek Páně půwodem a dle rady Methodowny wstawen gest. Je působení sw. Methoda i učednjkůw geho nemálo bylo požehnané, a swatý strom wjry gimi štěpowané, hluboké pustil kořeny, gest takorika na bjledni. Bez wšelikého násilj rozšširowalo se tu zagisté ewangelium, a takowé lásky nalézalo u lidu Českého, že Církew hrubě bez odporu se zmáhala a wěrnými syny bohatla. * Žalostný pád řjsse Morawské pod syny Swatoplukowými nezůstal beze smutných následků i pro Církew, gežto tak utěšeně na Morawě a w Uhřích wzkwětati počala. Diwocj Maďari zadupali krásné toto oseníčko Boží. Čechy zůstaly polowičným ostrowem, obličeným wlnobitnau bauři: Církew Kristowa tu wšak i u prostřed této bauře šťastně obstála, obrácenj Čechowé giž nikdy neodstoupili od nj. W krátkém čase zagisté zkusili giž, že prawda zgwená Kristem Pánem wěšši ceny do sebe má, nežli život, a žiwu býti w nj, že gest polowičným nebem, umříti pro nj, že gest opravdowý žiř pro celau wěčnost. Toto radostné přewědčení a takowá pewná wjra Českého národu stála wšak na základu, položeném od Methoda, tohoto neyštečnějši muže apoštolského oněch časů. Nastjnwšse takto, pokud nám to ze starých podání lzelo, něco málo z působení geho we vlasti naší, musíme se opět s njm na jiné strany obrátiti.

Swatý biskup náš zjřdiw, čehož bylo zapotřebj w Čechách, a zůstawiw tu mimo jiné kněze Pawla Raicha, sám opět bez pochyby na Morawu se uchýlil. Gemuť ležela zagisté dnem i nocj na srdci péče o wšsecky církwe slowanské, a w negednom ohledu musjwal k paměti sobě přiwoditi slowa Kristowa, že také i giným městům a místům zwěstowati musj království Boží. Na Morawě čekalo ho i jiné důležité gednání. Toho času totíž počal se král Swatopluk, učiniw, gať s wrchu giž praweno, mjr a pokog

* Do nedávných časů byly téměř samé toliko latinské některé legendy a letopisowé německý gedinými prameny, z nichž zpráwy o žiwotě a skutech našich swatých wážitj lzelo. Než od té doby, co mezi národy slowanskými duchownj snažení zmáhati se počalo, obgewily se giž negedny wjácné zlomky (o sbírání u wřdání gich do byl sotě p. bibliotekar Santsa negedněch zásluh) z dáwných podání historických, gimiž owšem swěta poněkud o těchto apoštolch našich nabýwáme. Staré kroniky české gsau bohužel, z dost žregmých příčin welmi skaupe, ať nedíme odpolu galowé, w těchto věcech.

* Co některj kronikáři o zpaure lidu proti Bořiwogowi a wyhnání geho prawj, nemá žhola žádného historického základu.

s Němci, o to zasazowati, aby též i říše Morawská měla řádného metropolitu svého čili arcibiskupa, pod kterýmž by jiný biskupové stáli, a kterýž by od něho giného, leč od samé toliko stolice Římské nezávisel. Je w té věci bez rady Methodowy ničehož takorika před se bráti nemohl, netřeba připomínati. Gestih zagistě průwodno, že se o wygednání důležité zpráwy této do Říma k swaté stolici obrátil. Byl pak tehdaž papežem Jan VIII., kterýž po smrti Hadrianově, r. 872, na stolici sw. Petra wywolen a za hlavu wesskeré Cirkwe powýssen gest. Těto změny hleděli užiti protivnjci Methodowi w Němcích, a zadali do Říma stížnost, jako by se jim ustanovením biskupa nového na Morawě a obnovením stolice sw. Andronika křivda a ztenčení negaké bylo stalo. Sám císař ugímal se biskupů swých, podporuge mocným slowem žaloby gegich. Než marné bylo wšsecko toto namáhání, jimž w té případnosti Němci práwa ku zřízení dotčeného biskupstwj w Pannonii samému papeži popjratí směli. Papež, kterýž se byl tak otcowstý ugal sw. Methoda držaného u wazbě, neopominul nyní sluffně hágiti svého práwa. Mámei list od r. 874, poslaný od Jana VIII. k císaři Ludwíkw, kterýmž námitky činěné náležitě wyracj a doličuge, že owšem po práwu gednal předchůdce geho Hadrian, obnowiw zaslě biskupstwj a přiwětliw ge k patriarchatu swému. Anobřž týž papež Jan VIII. napominá obzlasťnjm listem syna Ludwíkw, mladého krále Karolmana, aby gíž »bratru Methodowi, gakožto w fraginách těchto zřízenému biskupowi, swobodně lzelo wedlé starobylého obyčje wse sobě wěsti, gak sluffj na biskupa.« Mnogo-li asi domluwa i přjmluwa tato papežowa prospěla, owšem gíž udati nelze; tolik wšak gisto gest, že, pokud nezůstala bez účinků, sw. Methodu na dlauze pokoge práno nebylo. Co se zřízenj prwnj metropolitnj stolice slowanské tkne, gednání několi let se táhlo, prwe než r. 780 k žádujcjm konci přišlo.

Zatím neustával sw. biskup náš we své apostolské práci. Neohlédage se nic ani na gížliwau nepřjzeň ani na ustawičné nátistky a úklady lidské, procházel fraginy swěřené sobě od Boha, i rozšwal wšsude sjmé wěčné prawdy. Zdalí doffel až do býwalých fragin Polabských, k Slowanům w nynějšim Sasku a w Slezsku, nedoswědčuj nám stará podání, ačkoliw i to prawdě welmi podobno gest. Wjce swětla ukazuje se nám den po dni a důkazů přibýwá, že swatý náš Method též i we králowstwj Polském, aspoň okolo Krakowa, slowo Boží kázal, a to několi bez prospěchu. Gsaui toho gisté známky, že se i w těchto půlnočních stranách křesťanstwj i mezi lidem i mezi panstwem ugímati počalo, ač se tu proti němu mjstý gewil gakhši odpor.*

Hlawně wšak wztahowalo se působení muže Božího na Morawskou říši, a tudíž na wšsecky fraginy, kteréžkoli příslussely k ní, gakož i na gížnj vlasti pod wládau Kočelowau zůstawagjcj. Remyce, gak se zdá, užila ho slawná tehdaž Morawa. Belehrad, sídlo králowské, byl stolicj geho biskupskau a ohništěm, odkud se na rozličné strany časy swými obracjwal. Němečtj knězi, gežto byli z předesslých dob, z časůw Mognjrowých a Rastislawowých totiž, gestě na Morawě zůstali, nyní se tratili, až pak posléze dofonce prně se odstěhowali. Tím swobodněji pracowal sw. Method. »Boží učení začalo welmi růsti, duchowenstwo se množilo we městech, a pohané gali se wěřiti w prawdivého Boha.« Je při tom swatý muž zagisté ani na Čechy, a možná že ani na Bulhary nezapomínal, netřeba doličowati. Známei zagisté geho srdce, wjme, kterať uměl štetřiti swaté powinnosti své.

(Pokračování budaučné.)

Wlast a náboženství.

1.

Wyšlanec francauzský (Consul) w Artě, w fragině Epirské u národu Albánského, gménem Bouille, posílal l. P. 1741 po čas drahoty a hladu we Francauzích obilj do vlasti své, a nemalé zásluby tudý sobě zjískal, zláště o Pařížany. Welikomyslnostj swau ale a dobrosrdečnostj zawedl se do dluhu znamenitých. Newěda ginák znifu, obracj se ku králi swému, žádá o podporu, aby zaplatiti mohl gako poctiwý člowěk, awšak odmrštěn gest. Z nemage gíž sám wlastnjho gmění, tráťti se musel tureckého saudu. Domnjwal se, že mu nezbywá, leč gedně, aby se dal na tureckau wjru, tau měrau že ugde nesnázm. Z učinil neschastnj tak. Brzo ale pobaurilo se mu swědomj; hrnzaucjmi wýčjtkami geho trápen gsa ustawičné, žil bez potěchy, až pak si umyslil, že raděgi zemře, nežli aby w tomto neblahém stawu déle setrwati měl. Z napsal o tom, co zamýšlil, l. P. 1762 ku králi francauzskému z ostrowa Tenedos list, genž zgewné swědeckwj wydává. Dsmělil se do Cařihradu, a tu před radu státnj, diwan zwanau, předstaupil, a tuto wěregně aby opět Francauzem a Katoljkem se stal, Zslamu čili wjry turecké se odřekl. Smrtj zaplatil tento skutek swůg, tělo pak odpraweného wydáno gest wlastencům geho. Několi Muhamedánů, tjmto příkladem geho roznjcených, obrátilo se ku Kristu a Cirkwi. Památka tohoto wlastence — a kagjcjho katoljka w poctiwosti se chowá i u Řeků po dnešnj den.

silén welmi a sedě na Wíse, rauhal se křesťanům i šfody jim delal.« Dofládat pak, že sw. Method knjjeti tomuto předložíw, gak dobré by mu bylo, křesťanem se státi, spolu připomenul, že což nyní o své dobré wůli učiniti nechce, pozděgi s ním předce se stane. Z stalo je tak.

* Staroslowanská legenda, kteraž gíme w negedné věci žádujcjo swětla nabyli, mluwj žetelně o pohanškém knjjeti, »kterýžto byl

Muž, který po delší čas v krágině nešťastných a potlačených pobratřenců nashl. Bulharů proděval, vypravuje následující pamětihodnou věc. „Za prvních měsíců mého přebývání mezi nimi odpovídal jsem na věčné dotazování: odkud bych byl? že z Frankistanu, — takť zagiště slowe gim wšedka Ewropa mimo tureckého poloostrova. Slyšijce mau odpověd, zvolali: »D gať šťastným gš, braťře! Gšauť we vlasti twé sami toľko Bulharů!« — »Bulharů? Gá tam newiděl ani gedíného!« — »Cože, we Frankistanu že nenj Bulharů? A ty také negš Bulhar?« — »Negsem.« — Tuto sflo-nili smutně hlavy swé a umlkli. Teprw časem, na byw několičrát podobné zkusenosti, pochopil jsem, žeť slowo Bulhar a křesťan gim stegně platj; tak auzce spogená gest w národě tomto slowanském národnost a náboženstwj, láska k vlasti s láskou k wjře.“ Bohdewž by tak bylo i u nás w Čechách, na milé Morawě i na Slowensku!

W. J. K.

Církewní zpráwy.

Z Irska. Weliký O'Connell pochován jest na hřbitowě Glasnewinském. Náhrobek s významným nápisem: *O'Connell*, stojí na jeho hrobě. Než národ Irský strojí se u prostřed samého Dublina, vzdělati pomník, důstojný nesmrtelného oswoboditele swého a slavného hrdiny křesťanského. Hned po pohřbu sešli jsau se wyslanci z čelbich měst Irských we starodáwní sněmowně Irské. Při této příležitosti pronesl se ctihodný přítel O'Connellůw, *Mr. Steele* takto: Jakožto wrauci přítel welikého toho muže, jehožto plácame, smím se snad spíše než kdo jiný w tente den žalostný obrátiti k wám. Promluwim jen něco maličko. Jest tomu 19 let, co jsem po wolení hrabství *Clare*, jenž uwedši O'Connella do sněmowny, občanské heslo dalo k oswobození katolíků, z města k městu, z wesnice do wesnice putowal, a dowedl, že hory Clarecké nazwány jsau horami O'Connellskými, na památku oné weliké bitwy wolitelské, w kteréž jsme swítězili nad Peelem, Jiřím IV. nýbrž i nad witězem u Waterloo. Dům swůj u jezera, nazwal jsem *Lough-O'Connell*, i ač sám jsem protestant, dal jsem w domě swém zříditi pokoj, we kterémž se konávaly služby Boží, kolikrátekoli mně nebohý přítel můj poctil nawštěwau. Několik let na to, našel jsem ohromný, na hrubo otesaný kamen, kteréhož za starodáwna křesťané užíwali místo oltáře. I dal jsem ho přiněsti do sprostné modlitebničky této, a slechetný přálat, *Dr. Mac. Mahon* bolestně památky, poswětil jej, aby oswoboditel katolického Irska účasten býti mohl mše swaté, konané na tomto, krwí mučedníkůw zkropeném oltáři, na tomto ctihodném pomníku křesťanském, kterýž byl w diwokých úpadech lesa Sefinského zahrabán. Wzácnau tuto relikwii wděčnosti mé, a prwních mučedníkůw Irských, před kterauž O'Connell tak často na kolenau se modlíwal, wěnuji wám nyní jakožto pomník zbožnosti jeho, a znamení jeho sláwy. Přijmetež ji we jménu přátelství, we jménu Irska, a postavte ji do katolického chrámu, kterýž ke cti oswoboditele Irského na tom nejkrásnějším

prostranstwí Dublinském postawiti musíte. Jestť to nej-důstojnější pomník, ježž vzdělati můžete muži, kterýž jako prwní křesťané, byl wíry swé mučedníkem, a jehož jméno nesmrtelné bude potomkům našim symbolem zmužilosti, ctnosti, wýtečnosti a vlastenectwí. — Kdož tak smýšlí, mluwí a jedná, nemůže zajisté býti daleko od králowství Božího. Kojme se nadějí, že přítel O'Connellůw stane se také i bratrem jeho dle wíry.

Z Francauz. Lidnatost země Francauzské obnášela r. 1845 téměř 34 millionůw duší. Co se tkne wíry, přiznáwalo se bez mála 32½ millionů k Církwi katolické, a 1,600,000 k rozličným sborům protestantským. Že jest mezi katolíky mnoho wlažných a Církwi swaté zpronevěřilých, owšem každý se snadno domyslí. Mocné přewraty a tuhé boje při konci minulého a počátku tohoto wěku nemohly zůstatí bez takowých následků. Zatím však zmáhá se množství wěrných katolíků až ku podiwu. Na důkaz může slaužití, že letošního roku již 140,000 občanůw podepsalo žádost ku wládě o to, aby Církew celé swobody při wyučowání užití mohla. Loni bylo podpisůw těchto jen 80,000.

Z Angličan. Do zlých časů w jistém ohledu žiwobyti naše upadlo: předce však mnohem šťastnější jsme než naši otowé. Kam se koli obrátí katolíci, odeswad kyne mu slibná budaucnost. Na východě trpí sice bratři jeho w Rusích těžké nátisky, w Němcích propukují staré rány a hrozí nowé boje, Francauzi počínají se teprwé ujímati na nowo swé býwalé sláwy, země Španělské jsau zbroceny krwí a pokryty zříceninami chrámů; a předce se vše schyluje k lepšímu konci, než na počátku tohoto wěku. Mimo jiné známky jest země Anglická wybournau rafiji. Dříve snad než se lidé nadějí, bude ostrow ten katolickým. Nejwýtečnější mužowé onoho národu stydí se již za býwalé heslo: *No popery!* (žádné — papežství), přejíce swobodu potlačené do nenadáwna církwi. *Robert Peel*, slowitný tento státník, oswědčil zřejmě: »Nechci, aby církew (anglikanská) stála zákony nesprawedliwými, ježto nátisk činí těm, kdož nejsau jejich wíry. — Lord *John Bentinck*, wyjádřil se směle w sněmowně: »Násilnau zbraní odňalo se w Irsku Církwi katolické jmění, a dalo se protestantům. Nemíním žádati, aby se statky, ježto jsau po dwa wěky již w rukau protestantských, nawrátily katolíkům; tolik ale twrdím, že mají katolíci práwo, náhradu žádat.« — Když pak se proti němu počalo ozýwati bauřliwé: *Non popery!* — mluwil pan *Bentinck* dále: »Mějte pak jen trochu rozumu. Po tři století poukaušeli jste se wykořeniti wíru katolickau w Irsku, pronásledowáním. A podařilo se wám to snad? Naopak; my wzali k welmi špatnému prostředku útociště. Cromvell zkusil to mečem, ale nadarmo. Co se mne tkne, prawím raději s Irským básníkem: Mám se snad wojáka udatného bojujícího pro tuž věc jako já tázat, jest-li jest mé wíry? Mám se odtrhnouti od přítele swého proti jediné, že nekleká před týmž oltářem, kde já? — Nikoli netrpme zákony, kteříž na takowých wázkách zmužilost, přátelství a lásku wází!« —

Z Egypta. W Alexandrii otewřeli křesťanstí bratři školní — řehole to, kteráž se wýhradně obírá wyučowáním chudých dítek, — nowau školu swau w měsíci Čerwenci. Na krátce před nadějnau tauto událostí kladl se s welikau sláwau základní kamen k nowému chrámu katolickému. Turci se při tom chowali příkladně, a sám paša kázal wojenským hudecům swým, k rozmnožení sláwy a radosti katolíků při té slawnosti hráti.

BLAHOUŠ

Číslo 24.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví u wv Schulcowé w Je-suitské ulici, č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulec,
kněz církevní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stř. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XXIII. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XXIII. po sw. Duchu. — Zpěv Církve o posledním saudu. — Sw. Cyrill a Method. — Obrazy ze života Církve katolické. — Bůh důvěrnau modlitbu nikdy neoslýší. — Církevní zprávy. — Příloha.

Dne 31. října.

Řeč na neděli XXIII. po sw. Duchu.

Ewangeliium sw. Mat. IX. 22—26.

»Pogďte ke mně,« wece Pán Ježíš u sw. Mat-
tausse (XI. 28), »pogďte ke mně wšickni, kterjž pra-
cugete a obtjžení gste, a gá wás obcerstwim.« —
Kdo z nás nezná utěšená tato slowa Páně? Kdo
znage, že slowa ta gsau wýpowědi Kristowau, a wý-
powěd ta že ge slibem Toho, »který nikdy neklame«
a »kterémuž dána gest wšeliká moc na nebi a na
zemi,« nemusí ge pokládat za pramen své útechy,
za rukogemstwí své naděje, za podnět k milowání
Krista? Wšak nám by nebylo hrubě ani slow těchto
potřebí k utworení wjry nassí w pomoc Páně: skut-
kowě Kristowi nutí nás, wděčně wyznawatí, že
pracemi sličený, břemenem wšelikým obtjžený obcer-
stwení a odpocinutí blahého nachází u Ježíše. A co
nám wšedčen život Páně hlásá, nač nám každý čin,
každý krok Jeho swědectwí neomylně wydává: toho
dwoj duka z i dnešní sw. ewangeliium před oči
klade nám. Widjmeť tu otce, kterýž byl dceru
w zápasu smrtelném opustil; widjme zde ženu,
ana gíž dwanácte let na krwotok těžce stúně: onen
otec, krutau bolestí sewřený, prosí Ježíše zgewně
o pomoc proti smrti gediné dcery své; tato žena
we své stydlivosti pota-gí k Němu se utjká; oba
hledagí s důwěrau u Ježíše, čehož níkde nagjti
nelže, a oba — šťastně toho našli. Zemřelá dcera
Jairowa procitla k novému životu, a krwotočná
žena uzdrawena gest wšemohaucim slowem lásky Kri-

stowy. »Když byl,« wyprawuge sw. ewangelista,
»mluwil Ježíš k učedníkům Janovým« — a owšem
i k zástupům židowským — »ay, knjže gedno« —
byli to Jaiрус, správce modlitebnice w Kafarnaum —
»přistaupiwšii klanělo se Gemu, řka: Pane, dcera
má nynj umřela, ale pogd, wlož na ni ruku swau,
a bude živa. A wstaw Ježíš, šel za ním i učed-
njci Jeho.« Hle tedy, B. M., newidjme-liž tu na
swe oči, gať ochotný gest Ježíš, přispěti na
pomoc, kde se k Němu člowěk s důwěrau
utjká?! Kenjliž tu zřegmé a zgewně, že gest mi-
lostivý Pán hotow, obcerstwiti každého, kdož pracuge
a obtjžený gest břemenem gatěkoli strasti? Jaiрус,
správce té školy, kdež negednau gíž úklad strogili
osfemetnj protivnjci Kristu, prosí Ježíše o lek proti
smrti, oswědčuje tudy, že wěř w moc i lásku Jeho:
a Pán Ježíš běre se ihned k domu, kdež naň čeká
weliké djlo, On kráčí za otcem, aby wzkrjčil mrtwau
gedinau dceru neschastných rodičau a radostí naplnil
dům zármutku.

Prvé wšak, než zawjtaloto toto šťastj domu
knjžete školy židowské: slítowal se Pán Ježíš
nad neschastnau ženau, kteráž krwotok trpěla dwa-
nácte let. A kdo medlé i odkudž byla ubohá tato
žena? tážete se bez pochynb, B. M. Nebohá tato
pocházela z města od polu pohanického, z Césarege
Filippow. Dwanácte let gíž trápil gi bolestný ne-
duh, po tak dlouhý čas gíž se léčila, wšedčen statek
wydala na lékaře a léky, wšemmu se podrobila, wše
podnikla — a wšedko bylo nadarmo. Než tu

doslechne, co činí Ježíš, slyšší o Jeho moci a lásce, dozví se, že gest na blízku w Galileji. Zpráva ta gest gegi štěstí. Na ni zagisté se vyplnilo, že »blahoslavení gšau, kteříž slyšší slovo Boží a w srdci swém chowagi ge.« Při nj ukázalo se, že slowem tĭmto radost a spása přichází do srdci a domů lidí. A kdož by to směl w pochybnost bráti, pokud patrné prawdě na odpor státi nehodlá? — Gle, slowem Božím zvěstuge se nám i moc a dobrotivost i milosrdenství a láska swrchowaného Pána nebes i země, slowem tĭmto ohlašuge se nám Jeho wůle, wzbuzuge se důwěra w Něho, ukazuje se cesta k Němu a brána k životu wěčnému se otvírá. Při ženě této, anobř při nesčíslných zástupech wynolených se to ukázalo: že slowo, že známost Kristowa gest základem štěstí a blahoslavenství. Čim tedy, ne-li nestěťím, gest nechut ta žalostná, kterau za nassich dnů k známosti této Kristowě magi tĭscowé? Ach owšem, kdo má poněkud zdravý rozum, cĭti to a uznává, že po swém štěstí, po blahoslavenství sflape člowěk, gežto srdce své zawjrá hlasu o Kristu Ježíši, o Jeho moci, maudrosti a lásce, gežto se wyhýbá sflolám a chrámům, kdež se slowo Kristowo hlásá, gežto utĭká spolků, kde wládne i welebí se Ježíš, genž opomĭtá knihau, w njž gest řeč o prawdě, lásce, a milosti Páně. Před njm zůstává zawřena řĭsse prawdy; tápage w mrákotách, odwrací se i zabĭhá od cesty wedaucj k nebesům; wĭra zagisté, pocházegje ze slyšenj slowa Páně, nemůže se ugmauti w srdci geho, a »bez wĭry nelze ani Bohu se lĭbiti,« ani spasenj dogĭti. Či by snad byla nestĭastná ona žena křwotočná Česaregská byla pozbyla trapného neduhu swého, kdyby si byla upřĭmně k srdci newzala řeč o skutcích Kristowych, zpráwy o Jeho moci, dobrotivosti a lásce? — S nikoli, D. D. Celé gegi štěstí bylo, že uslyšewšŭi o Kristu, srdce své otewřela wĭre w Něho, štěstí gegi bylo, že uwěřŭšŭi, důwěrně uchýlila se k Němu, základem blahoslavenství gegiho bylo, že nedbagje na křiwé řeči Jeho nepřátel, neohlĭzegje se ani na mdlobu těla swého, ani na obtĭžnau cestu k Němu, při wšech nesnázĭch k Němu se wydala, w daufanĭwé prostotě s celau důwěrau k Němu se přĭwinula, až i zástupem k Němu samému se prodrala. Čtemeĭ zagisté o nj w sw. ewangelium: že »když wstal Ježíš a šel za Jairem i učednjci Jeho« i zástup mnohý, tato »žena, kteráž křwotok trpěla dwanácte let, přĭstaupila po zadu a dotkla se podolka raucha Jeho. Nebo řekla sama w sobě: Dotknuli se gen raucha geho, uzdrawená budu.« — Gaká to wĭra, B. M.! gakowáz pokora, gaká snažnost chwalitebná u ženy té? Nemusĭme-liž se hanbiti před nj? — Ah, ona poznala gedwa z powěsti Pána, a giž běre k Němu své ŭtočiště. My ale wĭme to z Jeho ŭst, nám to káží skutkowé, nám to doswědĭuge slawné djlo Jeho,

žeť On gest »Ježíš, Syn Boha žiwého:« a my bohužel stranĭme se Ho, my pohřĭchu ani o lásce Jeho hrubě mnoho nedbáme. Pro bĭdný groš a lichau kratochyl trávĭme celé hodiny na slunci a desĭti, nedbagje ani na wedro ani na mráz, který nás pálĭ. Za to wšak zůstawagi poswátne sĭně a chrámy Hospodinowy prázdny. Ano, srdce nasse býwá daleko od Něho, i když ŭsty Geg cĭjme! — Ona žena tauží alespoň raucha Jeho moci se dotknauti, neboť daufá, že tudy zdravĭ dogde. My ale i ten stůl pomĭgĭme, kde se nám chléb života podává, kdež sám Pán podává chléb s nebe daný, »kterýž kdož gĭstĭ bude, smrti neuzĭj na wěky.« — Ona žena taužebně očekává, brzo-li bude moci přĭstaupiti k Ježíši; geť mdlá, cĭti swau nečĭstotu a nehodnost, a předce snaží se, dostati se k Němu, raduge se, že gest u Něho, plěšá, že se gi lĭzelo dotknauti raucha Jeho. U nás ale nastogte dĕge se — na opak. Nám nadchází sám Ježíš, my wšak od Něho se odwracĭme; On tluče na dwěre srdci nassich, a my mu nechĭwáme otewĭt; On sám hledá nás, pospĭchá za námi, a my utĭkáme před Nĭm. S který křestan, wĭda, co činila žena Česaregská, znamenage, co cĭnjme my, nemuĭj se stydět a hanbit — Ach owšem, B. M., prohlédáme-li wnĭtřnosti, dáme-li na wáhy skutky své, otázeme-li se, kam se poděla nasse wĭra, kde ge nasse pokora i sprostnost, mnoho-li w nás taužebnosti po Kristu a slitowanĭj Jeho, kde lačnost i žĭžen po sprawedlnosti, kde nasse ochotnost k slowu a radost nad přĭtomnostĭ Jeho — slowem kde a gaká gest nasse důwěra, ŭctĭwost, láska k Pánu Ježíši: — ó sklopme oči, bigme se w prsy, stydme se — žena Česaregská giž dáwno hrozně zahanbila nás. Gegi wĭra sáhá do nebes: nasse gedwa po zemi se plĭží; gegi snažnost při wšĭ mdlobě nad wšelĭkau wĭtĕží překážkau: my ale gĭme gen gakó tĭtina, my každé chwĭle flegáme, každĭ wĭtĭřk nás poráží. S pozneymež pak w pokoře welĭkau neduĭwost swau, a s důwěrau beřme se i přĭstupme ku Kristu, Spasĭteli swému, aĭ wegde z Něho moc a sĭla w chatrnau a slabau dušĭ nassĭ, abychom ozdrawěti mohli pogednau gakó žena Česaregská. Zato zagisté, gak swědĭj sw. Marek, »dotekšŭi se raucha Ježíšowa, ihned pocĭtila na těle, že by uzdrawena byla od neduhu.« — Než co to wĭdĭm? Pán Ježíš obrací se k zástupu, ano giž se táže: »Kdo se dotekl raucha mého?« — Marné gest omlawánĭ učednjků, že zástup ho tĭskne. Ježíš dáwá na gewo, že mu wšse známo. Žena wĭdĭ, že před zrakem Páně ničeho utagĭti nelze. S padá před Nĭm, třesauc se, powĭdá giž zgewně wšecku prawdu, oswědĭuge, co gi sem přĭwedlo, a kterať okamžitě uzdrawena gest. — Než proč medle nutĭ Pán Ježíš, aby wyznala poděšená žena, začeg se byla stydĕla; proč gi nutĭ, aby obgewila před zástupem, gakowěz dobrodinĭ stalo se gi? Či snad wyhledáwal Pán sláwy

gafé před zástupem? či žádal od nj zgewných něga-
tých džů? — An, srdce gegi mu giž děkowalo —
sláwy pak své před světem nehledal Ježiš. Což Geg
tedn pohnulo, že se zastawil, že se ohlížel, že se tážal,
že přinutil ženu k wyznání wšji prawdy? — Nezpý-
tatelnj gšau šice saudowé Páně, B. M., než kdo tu
newidj, že to činj Ježiš, aby ukázal, kterak hotow
gšau, pomoci každemu, nikoho, buď on kdo buď,
pokud s důwěrau k Němu se blížj, nic se nespýtj.
Kdo neznamená, že to učinil Ježiš, aby wštipil do
srdce zástupu, k čemu pomáhá wjra? Komu to
nenj zgewné, že to učinil Ježiš, aby weřegně po-
chwaliti mohl daufanliwau ženu Cěsaregšau?
Aneb nač medlé powědel k nj Pán: »Daufen, dcero!
wjra twá tebe uzdrawila!« Nenj-liž to na důkaz,
gaf mnoho může u Boha prawá wjra? Nenj-liž to
na pochwalu dusse, kteráž s wjrau tauto pomoci hle-
dala u Krista? — Za nečistau gi pokládal žid: a hle!
Ježiš dcerau gi nazýwá. Wlastnj bratr se gi šstijil:
a Ježiš weřegně k nj se hlásj. Potupa ležela na nj:
a Kristus gi chwálj weřegně! S kž bychom i my,
nás wšemohaucj, milostiwý Ježíši, u Tebe podobné
pochwalj dobyli sobě! S denž sám, ať, až gednau
státi budem před Tebau, když se otewře kniha života
před námi, smjme padnauti k nohaum slitowánj
Twého, a uslyšjme z úst milosti Twé utěšená slowa
ta: »Daufen synu, daufen dcero! wjra twá tě uzdra-
wila! wjra twá k životu wěčnému tě přiwedla.« —
Ano, o to wzhmeyme Pána, D. D., mocný, milo-
stiwý, dobrotiwý gest náš Ježiš, okamžitě může po-
moci nám, pokud s důwěrau k Němu se známe.
Muže! hledjme u Něho pomoci, a my gi nagdeme,
gako gi nalezla žena z Cěsarege, gako gi nassel Zai-
rus. — Pán Ježiš přišed zagistě do domu knjzete,
a užew pištce i zástup hlúčej, řekl: »Děgdeťež, nebt
neumřela děwečka, ale spj!« — Zástup ale necný
posmjwá se Pánu, že řekl: Děwečka spj. Wšicni
wědj, že mrtwa gest, nepamatujce na to, že před Bo-
hem smrt gest gako sen. — Pán káže, aby odesli,
Gemu se nesmj opjrat, — i odstraněn gest lid ne-
hodný. A tu wessel Pán Ježiš, pogaw s sebau Pe-
tra, Jakuba i Jana tam, kde byla zemřelá, »a ugaw
gi za ruku, wece: Děwečko, wstaň!« A hle! děwečka
wstala, nowý život se do nj wrátil, onať chodj, po-
žjwá pokrmu, těšj se nowému životu, a newj giž
o nemoci, otec i matka radugj se, wšecken dům plěsá,
zástup trne. — Gaf mocnýtě hlas Páně, D. D. Ge-
diné slowo: »Wstaň!« a ta, kteráž byla zemřelá,
wstává, žige, raduge se. S my, B. M., uslyšjme
tento hlas. S nás probudj Pán k životu nowému.
S my wstaneme ze studených ložj — z hrobů swých, aby-
chom přigali každý podle skutků geho. S denž, Pane,
ať nás probudj hlas Twůg k radosti tolíko a k ple-
sánj! — Wšsak probud nás giž nynj, pokud
gšme na zemi, z dřimoty našj smrtelné, ať procitneme

k dořonalému životu, abychom ugjtj mohli smrti
wěčné. Ugmi nás za ruku, ať powstanauce ze sna,
z kaluži hříchů swých wynáznem. Pozdwihi nás,
ať chodjme we swětle wjry Twé; pošilug nás, ať
kráčjme po cestách přikázánj twých, ať hledáme Tebe
a občerstwenj u Tebe. Wediž nás, ať gjme chléb
s stolu Twého; ochraňug nás sám, abychom, až
k životu wěčnému probudj nás trauba angelů Twých,
žadaucjho odpočinutj nalezli u Tebe. Amen.

Zpěw Cirkwe o posledním saudu.¹

W ten den hněwu hroznotmawý,
W prach wše spáli plápol žhawý,
S Sybillau jak Dawid prawí.

Ó jak hrůzau lidstwo zbledne,
W oblacích až Krista zhlédne,
Wědauc, že teď na saud sedne.

Trauby diwný zwuk w tu dobu
Zahlaholí w skryše hrobů:
„Wzhůru Saudce před osobu!“

Smrt i obor ztrne celý,
An tu mrtwí s swými těly
Zdwihnau se, by aučet zděli,²

Předložj se kniha činů,
W níž lze čisti zemských synů
Každau ctnost i hřichu winu.

Z ní, aj! Saudce wšecko zjewí,
Skutky, o nichž nikdo newí,
Odhalí, ni trestu slewí.

Co mám bídný tehdaž díti?
Zástupce kde sobě wziti?
An se ctnostný bude chwiti!

Králi strašný w slávě swoj, j
W Něhož spásu kladau Twoj, ³
Milosti ó spas mě zdroji!

Powaž, Jesu! onu snahu,
Kterau's podnik' k mému blahu,
Nechť na saudu ujde wrahu.⁴

¹) Zpěw tento pokládá se wúbec za wzácný klenot básnictwí po-
swátneho a za korunu hymnů cirkewních. O přewod jeho na
jazyk náš mateřský přeložili jej nowějšich časů p. Wáclav
Swoboda (wiz Čas. Mus. 1827. sw. 2.), p. Kar. Winarický
(wiz Čas. pro kat. Duch. 1835. sw. 1.) a p. Frant. Sušil (wiz
jeho: „Hymny cirkewní,“ w Brně 1846. str. 206.)

² t. j. aučet kladli.

³ totiž: wěrní, wěřící, za něž co za své, by spasení došli, tak
wraucně modlil se Ježiš Kristus a sw. Jana 17, 24, řka: »Otče,
které si mi dal, choi, kde jsem já, aby i oni byli semnau.«

⁴ t. j. nepříteli, dábli, dle slow pisma sw. u sw. Mat. 25, 41:
»Odejďte ode mne, zlořeční, do ohně wěčného, kterýž jest při-
praven dábli a angelům jeho.« Wedlé toho modlí se k Bohu
i Cirkew swatá při pohřební mši za duši zemřelého, řkauc:
»Nenydávěj ji w ruce nepřítel.« —

Pro mne wšaký trud Twé tělo
I smrt kříže wytrpělo;
Nedej, by wše w zmar být mělo.

Odpust, přisný Saudce zlého,
W čem mne shledáš nepravého,
Než den přijde hněwu Twého.

Pro swé hřichy wedu lkání;
Wina stud mi we twář shání,
Bože můj, měj slitování!

K Máři, ⁶ jenž jsi sklonil sebe,
Lotru's ráčil slibit nebe,
I mně's učil daufat w Tebe.

Ač má prosba hodna není,
Láska Twá měj ke mně zření,
Uchowěj mě zatracení.

S owcemi nech mne se sbratřit,
Ku kozlům ⁵ mi nedej patřit,
Po prawici Twé se spatřit.

A když zlé Twůj výrok hlasný ⁷
W oheň pošle neuhasný,
Uwitej mne hlas Twůj spasný.

Pane! slyš mau prosbu wraucí,
Wiz mé srdce hořem mraucí,
Způsob cíl mi přezádaucí!

Bude pláč to a třas audů,
Až w den ten se hřišník k saudu
Z hrobového zwedne lože.
Milosti w pak buď mu, Bože!
Jesu, pro zásluhy Twé
Uděliž jim pokoje. Amen.

K. Jos. Kendik.

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolové národů slowanských.

(Pokračování.)

Po tu dobu působil sw. apoštol z wětšijho dílu
živým toliho slowem: ačkoli w byl již prvé příchodu
swého do Morawy s bratrem swým Cyrillem, nesmr-
telným tímto původem slowanského písma, i nový
zákon i žaltář i jiné některé částky písem starého zá-
kona slowanským gazykem wyložil. Uplného překladu
písem swatých wšak posud neměli Slowané. Čim

⁵ Rozuměj: Magdalenské.

⁶ »A shromáždění budau před něj národové, i rozdělil je na rů-
žno, jako pastýř odděluje owce od kozlů: a postavil owce za-
jisté na pravici své, kozly pak na lewici.« Mat. 25, 32. 33.

⁷ Některým na slovo wzatým wykladačům písma swatého zdá
se skutečně býti prawdě podobno, že Kristus, buda sauditi swět
w podobě lidské, učinil všeobecný výrok nálezu swého hlasitě
i slowy, jak je udává písmo. —

wjce se množil počet wěřejch, tím patrnějšj byla
potřeba takového dobrodinj, obzlasť pro kněžstwo.
Z tohoto drabého daru mělo se nám dostati z rukau
swatého tohoto otce nasheho, a díky Bohu dostalo
se skutečně. Důležitá událost tato zběhla se bez po-
chyby r. 877 neb 878.

Té doby strogil se totiž sw. Method na dalekau
cestu do své vlasti. * Co geg tam wedlo, na wlas
určiti nelze. Staroslowanská legenda gest ten gedinu
pramen, z kteréhož tuto zpráwu máme. Příčiny wšak
ani tuto se neklade. Je sw. Method nessel do Caři-
hradu pro to, což geg do Říma po dwafráte wedlo,
a že »pozvánj cisařowo« w giném smyslu se bráti
muss, než »powolánj papežowo,« patrně gest. ** Swatj
našji bratři Solunští jagisté byli sice narozeni w ze-
mjch cisaře řeckého, awšak nenáleželi, ani w otčině
swe Soluni žigice, ani w Bulharskych neb na Morawě
apostolugice, pod poslussenstwj patriarchy Konstanti-
nopolského. Saudcem gegich, kdyby se byli před saud-
stawěti musili, nebyl w duchownjch a cirkewnjch wě-
cech nišdo, leč náměstek sw. Petra, biskup Římskij.
Bylyt tedj bez pochyby jiné ohledy, kteréžto gsau
nasheho apostola k daleké cestě této pohnuly. Je mu
staw mladé cirkwe Bulharské, kterauž byl sám po
mnohá leta s žadaucjm prospěchem štěpowal a opa-
třowal, a w kteréž nynj od některého času půwodem
knězi Řeckých odtržka od gednoty Římské hrozila,
nemálo na srdci ležel, gisto gest. Neméně nám po-
wědomo, že již prvé po vlasti taužil, a že geg

* Legenda, z nž tuto zpráwu uwodjme, owšem neudává ni čas
ni rok, kteréhož by swatj Method dotčenau tuto cestu byl před
se wjal. Uwájíme-li wšak okolnosti, zdá se, že se to r. 787 neb
788 stati musilo, buď nedlauho před smrtj patriarchy Ignacia,
aneb w krátce po dosednutj osmjetného Fotia na stolec patri-
archij w Konstantinopoli, a sice prvé gestě, než gsau záhubné
úklady Fotiowy na gewo přišly, a žalostné roztržky mezi zápa-
dnj a východnj cirkwí počátek wzali. Nelzeť jagisté mysliti, aby
swatj náš apostol, o gehož wěrně oddanosti k Římské stolici by-
telné důwody máme, w gakekoli společenstwj sebe nepatrnejšj
byl se pauštěti měl s slowěkem, gežto při weliké učenosti swe tak
těžké rány Cirkwi žadal.

** Je na sw. Methoda i w Cařihradě žalowáno a newraženo, gest
arci téměř zgewná prawda, tak sice, že byt o tom níže ani
zmjny nebylo, snadno bychom se toho domysliiti mohli. Wjmeť
jagisté, kterak žiwau moci po wšecky ty časy ušilowali Řeckové
patriarchowi Konstantinopolskému w Cirkwi, ne-li wětšjch, aspoň
rowných práv přiosobiti, gakowýmž nadání gsau od Krista Vána
nástupcové sw. Petra, papežové Římskj. Našji sw. bratři, Cyrill
a Method, nebyli wšak nakwasseni a porusseni řeckau křwí. Gim
jagisté, gak mohl každj dobře znamenati, přičily se uštwicné
pletichy na dwore cisařkém rovněž tak, gako ctižadoštwě záměry
a snahy kněžstwa, i ty suchoparně rozepre a hádky od wěků již
bez ústání w Cařihradě panujici. Zařka ku Kristu, k wjce Geho
wladla srdcem a ejdila froky gegich. Horlivosť gegich apostol-
ská, kteráž z této lásky pocházela, a neyprvé mezi Slowany
illyrijskými, posleze pak na Morawě, w Čechách a w drubých kra-
ginách Slowanských tak pěkného wjstěstwj dobyla, šměrowala
k rozmnoženj ižšje Kristowy, a ku spašenj dušj lidšch, nikoli ale
k rozjřšenj moci a wlady cisařuw nebo patriarchuw Konstanti-
nopolšch. Takowě pak smýšlenj nemohlo se owšem ani cijaři
Basiljowi, ani patriarchowi Ignaciowi, ani nad jiné cti žadoš-
twějšjmu Fotiowi libiti. Tím méně libila se gim wěrnost, kterauž
byl sw. Method stolici Římské na gewo dával. Než nemilost
tato w Cařihradě, byt byla sebe wětšj, nemohlat sw. apoštola
nassemu škoditi, ani se ho mnoho dotknauti, gelikož od nž ne-
záwšel. Warrně bylo by pak se osprawedliowati tam, kde nenj ani
saudce ani gakeho práwa.

na smrtném loži bratr Cyrill prositi musil, aby k vůli této toužebnosti své, díla počáteho mezi národy Slowanskými neopouštěl. Nebudeme tedy snad daleko od pravdy, džeme-li, že mimo jiné, též i tyto dvě příčiny, více méně k dotčené pauti geg přiměly. — Život gehu počínal se již pomalu schylovati ke konci, a břímě věku i podniknutých prací připomínalo, že trvání gehu na zemi nebude již na dlouze. Nesnáze a patrná nebezpečnost na cestě, kteráž měl svatý náš před sebou, mohly velmi snadno urychlit odchod gehu ze světa k Otci nebeskému. Než srdce a láskavá péče i o národ náš, i o zdar výry Boží v něm, nedali muži svatému, odejiti z vlasti Slowanských, leč by milovaným oveskám a synům svým zůstavil nemyšlitelný poklad moudrosti a pravdy věčné. Úplný překlad písem svatých starého i nového zákona měl býti korunou prací gehu apoštolských. Prvé tedy, než se byl sv. Method vydal na řečenou paut k východu, uvážal se, nadšen i veden gsa k tomu Duchem Božím, v důležitou a svatou tuto práci.

Přípravu k úplnému výkladu písem svatých náležitě byly se ovšem před lety již staly. Býmeť zajiště, že sv. bratrj nezli hned před příchodem svým k Bulharům, glistotně po čas apoštolorování svého mezi nimi nový zákon a žaltář i negedny jiné částky staré úmluvy na slowanský gazyk byli přeložili, a překlad ten s sebou do vlasti moravských přinesli. Nynj vsak mělo bez pochyby vsse přehlédnuto, a kde by co scházelo, doplněno býti, tak aby měl národ Slowanský drahocenný poklad výpovědi Božích ve své přesné celotě a úplnosti. Záhy z gara v měsíci březnu, dj starověký životopisec, přiložil sv. biskup vssecku mysl a péči k velikému tomuto dílu. Dva učedníky v písmě nad jiné vycvičenější obrav sobě na pomoc za písaře, neustál již opravdový tento apoštol náš, pokud nebylo celé písmo svaté, až na knihy Machabegské, staroslawným gazykem praotců nassich wěrně vyloženo. Dotčená legenda starobylá připomíná i den, kteréhož neocenitelná svatá práce tato se dokonala. Tak wělice wázili sobě otcové nassi daru Božjho slowa! Bylo to dne 7. měsíce listopadu. Radost nemyšlenná pohnula národem, a duchovní otec gehu, apoštolský Method, sám obzřít se radowal i se všim duchowenstwem svým a ustanowil na poděkowánj Bohu důstognau slawnost. Na den sw. Dimitria kteréhož památka právě na den 7. listopadu připadá, wzdawala mladá cirkew Slowanská ústny wchnjho pastýře svého wěle díky a »důstognau chwálu i sláwu Bohu,« — gežto podaw knihau písem swatých nad jiné dražší poklad wěrnému lidu swému, tudjž takorika mjru milosti a lásky své bohatě dowrřiti ráčil. — Budeť tomu bez mála již tisíce let, co se to stalo: nicméně vsak měl by každý Slowan prawowěrný wděčně k pa-

měti sobě přimoditi neoceněnou tuto událost, kteráž řeč nasse slowanská, ať tak djm, posvěcená gest. Překladem tímto stalo se totiž, že se již od tisíce roků slowo spásy a pravdy věčné v přirozeném gazyku nassem ozývá, a kniha vssech jiných důstognější a wznesenější ze učiněná gest základním kamenem literatury Slowanské.

Sw. Method odewzdaw přeložená tato písmata swatá praotcům nassim, rozlaučil se na čas s Morawau i s dobrosrdečným lidem říše této. Doprowážen některými učennjky, dostal se konečně šťastně na východ.* Cisar dowědew se o tom, wyprawil k němu posly a pozwal geg do Konstantinopole. Sw. Method učinil podle wúle cisařowj a zassel do stolického tohoto města řecké říše. Se stj a sláwau přiwjitali geg tu i na dwore cisařském i we chrámu patriarchjím. Powěst o činech gehu byla geg zajiště předešla, přítomnost pak gehu zbawila i protiwnjky zbraně přistrogené proti biskupowí dle srdce Hospodínowa. Nad to welela jim i opatrnost, šetrně mjeti se k muži, wládnaucjmu myslj velikého národu slowanského, a chrániti se na ten čas wselikého násilj, gežto by owšem bylo nemyšlěnný škodu i cisaři i patriarchowí způsobiti mohlo. Wssak nezdá se, že by sw. Method mnoho radosti byl nalezl w Konstantinopoli. Cisařské toto sídlo bylo učiněné hnjzdo pleťich, rozepřj a úkladů vsseho druhu. Gednjm z nemyšlenných bylo lřtiwé odwracowánj Bulharůw od stolice Římské, ku kteréz kraginy tyto wselikým prawem přislussely. Horšj wěci vsak se stogily, a bez pochyby dográwaly již neblahé úmysly, kteréz později přičiněnjm obzřástě Fotiwým we skutek se proměnilj, a sgednocenau po tu dobu Cirkew na dwa díly roztrhlj. Na takowéto wěci nerado se djwá srdce, gežto Boha, a pro Boha i cirkew, pokog a swornost miluge. — Medbage o čest, kteráž se mu prokazowala, pospjšil sw. Method odsud nazpět k milovaným Slowanům svým na západě. Wssak přítomnost gehu nezůstala bez prospěchu pro Slowany, w samém Carihradě w hogném množstwě usazené. A žádosti cisařowě zůstavil tu sw. apoštol z učedníků swých kněze i jahna, způsobné ku konánj služeb Božjch pro národ Slowanský.

Zatjm vsak, co sw. Method na východě proděwal, sejlili se opět protiwnjci gehu we vlastech Slowanských. Král Swatopluk počal se přáteliti s knjzetem Arnulfem, potomnjm cisařem a uhla:wnjm násilnjkem Slowanstwa, a knězi němečtj nalezali poznowu i wolného přjstupu i přjzniwého sluchu

* Bezděky se nám wtjrá na mysl, že sw. náš apoštol w kraginách Bulharjch s Řeckým kněžstwem nelibě se potkal, stawě se proti záhubnému počínánj Řekůw, ušlugejch, odwrátiti národ od gednoty ke stolicj Římské, ku kteréz Bulhary, hned od prwnjho na wjru obrácenj, swazek patriarchj přautal. — Tak nabudau slowa starowěké oně legendy swětky, dle kteréz hrozili Methodowi protiwnjci, »že se nan hněwá cisař, a že gestli geg nagde, na hrdlo mu sáhne.« —

na dvoře morawského krále. Zdáť pak se, že Swatopluk, gelikož mu štěstí hned na počátku vlády ku podivu bylo přálo, nemálo zpyšněl, a všecel do péči a snah světských zabraný, méně se ohlížel na povinnosti křesťanské, a tudíž pak otcovské rady a napomínání Methodowa nelibě nesl. Tím snáze bylo lze opanovati mysl a odvrátiti poněkud i srdce od muže Božího nepřítomného. Vjmeť z listu papeže Jana VIII., že Swatopluk zlástního posla, gakehož kněze Jana, do Říma byl wyprawil, na gewo dáwage, že sám již počíná míti pochybnosti u wjře. Stěžnosti tyto krále Swatopluka domedly, nepřátelé Methodowi docela proti swatému tomuto muži Božímu obrátiti. Školnosti gim přály. Žalostné spory s Řeky na východě a vzniklé roztržky w Bulharských mušlých polekati mysl papežowu a srdce geho naplniti bázní, aby snad i Method sám w těchto věcech nebyl účinným účastníkem, stroge na západě, oť se byli fragané geho na východě, a šice s welikým prospěchem, pokušili.* Bázně této papežowu uměli dobře použití dotčenj protivnjci nasseho sw. apostola. Wšse, co činil w Římě, tak wyložiti hleděli, gako by sw. Method záhubné bludy rozšjwal, a obřadem Slo-wanským gen gako pláštěm zakrýwal nepřátelské zá-měry své. Tyto na pohled pravdě podobné a ne-gednau již opětované žaloby pohnuly posléze papeže, že sw. Methodowi, kteréhož se byl nedáwno gestě ugjmal, nejprwé listem, po biskupowi Ankonitanském Pawlowi poslaným, nariždil, aby slowanského gaz-ynka při službách Božjích užjwati přestal, a pak po nedlauhém čase druhým listem, daným 14. čerwna 879, mu poručil, aby do Říma bez odkladů se do-stawil, a tu náležitě se ospravedlniti mohl. Zároveň poslal papež list ku králi Swatoplukowi, powzbuzuge ho, aby w pravé wjře perwně setrwal, a nedbage na nikoho, učenj stolice Řimské wěrně se přidržel. Neopominul pak spolu papež podotknauti, co mu na Methoda arcibiskupa bylo žalowáno, gakož i to, že obžalowanego powolal do Říma, aby »z úst geho slyšeti a přeswědčiti se mohl, zdaž drží a wěří tak, gak byl připowěděl, čili nic.« —

(Pokračowánj budaucně.)

Obrazy ze žiwota Církwe katolické.

6.

Až posud mluwili jsme o veřejném působení a domácím žiwotě křesťanůw prwotních: sluší, aby-

* Listy papeže Jana VIII. ku králi Michalowi Borisowi a dworá-nům geho, zlástě pak k Petrovi gakemuš, welmožj Bulharskému, zregmě dospědcugi, co činili Řekové w Bulharsku, kněze a bi-skupy Řimské wyhánějce; a sami na mjsta gegich náilně se usa-zugje. Geť widěti, že již i krále k své straně byli naklonili. Další pak gednánj císaře a patriarchy Konstantinopolského, a na-strojenj k tomu i biskupů východnjch, i wyslanců Bulharských po iněmu Konstantinopolském, gestě patrněgi ukazuje nepoctivé snahy Basiliowj a Fotionj. — Řej o tom dosti budj tuto gen připomenauti.

chom se též na žiwot jejich náboženský podíwali. — Dřewní Řím, ač nenáwiděl nowě vznikající nábo-ženstwí, sám se odwracel od swých starých model, a chrámy zůstawuje od polu prázdné, již ani při obětích wřelého účastenstwí nebral. Křesťané činili ctnostným žiwotem z domů swých swatyně, kdež ráno i u večer, při práci, při jídle i mezi dnem, wrauci modlitby se konaly, slowo Boží se připomí-nalo, swaté písně se rozléhaly. K podzemním kata-kombám za časů pronásledowání pohanských císařů, a ke chrámům swým, když Julian, Valens a Wan-dalowé zurili proti prawowěrným, nic nedbajíce, že jim hrozí při tom nebezpečenstwí žiwota, dráwali se wěrici, aby účastni se státi mohli oběti nebeského Slitowníka i požehnání Jeho. — Dřewní Řím měl žaláře, skřipce, pochodně, hranice, meče, stínadla, křiže a tisícere jiné nástroje zuríwé ukrutnosti, hroze jimi každému, kdož by směl ku Kristu se hlásiti. Křesťané však neděsíce se hrozeb těchto, dost zřejmě znali se netoliko ku Kristu, ale i ku swým bratrům, jenž byli pro wiru sazení do ža-lářů nebo i wedeni na smrt. Oniť nawštěwowali zajisté tyto bratry swé w žalářích, donášejíce jim, čehožkoli duši a tělu bylo potřebi. Ustawičné mo-dlitby dály se od wěricích na swobodě pozůsta-lých, aby jen nikdo ze zajatých nezapřel Krista a nezbawil se koruny nebeské. Před saudem, na mučení, anobř i na samém poprawišti dodáwali ducha i powzbuzowali k wytrwalosti mučené a umí-rající bratry. Mnohý sám dobrowolně se wydal za křesťana na samém místě poprawním, aby jen s trpícím již bratrem zároveň došel palmy mu-čennické. Příklady jsau tak hojné, že nebude snad křesťana, jemuz by jich bylo třeba připominati. — Nebudeme déle širiti slow. Kwěty křesťanské wiry a owoce prawé lásky, odchované Kristem, jewiť se nám w takowé spanilosti, že každý křesťan od jakžiwa s radostnau jakausi chlaubau na ně se díwal. Samým pohanům wytýkali to zřejmě obhaj-cowé wiry, jako u př. mlyný Justin, rázný Ter-tullian, statečný Minutius Felix, důmyslný Origenes a jiní mnozí. „Co nás wespolek známé činí,“ wece Minutius Felix, „jest newinnost a čistota žiwota. Myť se milujeme wespolek, ačkoliw se wy na nás proto horšíte, že se neumíme nenáwidět. Myť se jmenujeme bratry, poněwadž jsme synové jednoho otce, poněwadž jednu wiru máme i naději jednu.“ Směle mohli pak zároveň i na pohany dorážeti, aby, pokud jim lze, jmenowali křesťana, ježto by jako zloděj, podwodník, swatokrádce, wraždělník a wůbec jako zlosyn trestu zaslauižl. Mezi kře-šťany takowých lidí nebýwalo. „Církwi byla,“ jak di Tertullian, „newinnost newyhnutedlně potřebna,“ ona se jí skutečně skwěla. Synové její wynikajice ctnostmi druhdy neznámými, wydáwali owoce lásky,

jakého swět prwé nikdy newiděl, anobrž ani tušiti neuměl. Kdo byl křesťanem, ať byl otrokem nebo pánem, slaužil swé wiře ke cti a wynikal spráwností a dokonalostí druhdy a jinde neobyčejnau.

Jak to působiti musilo na lidi kteréhokoliwěk národu, stawu a powolání, pokud w nich poslední jiskérka důstojnosti člověči newyhasla, snadno jest se domysliiti. Na tmawé obloze třpyti se tím patrnějším leskem jasná hwězda, na černém koberci skwěje se tím krásněji wzácná perla neboli drahý diamant. Rowněž tak to s křesťanstwím. Čím přewrácenější byl Řím, anobrž wšecken skoro swět za časůw, kdežto bylo wzěšlo slunce nebeské prawdy, sprawedlnosti a lásky Kristem: tím wíce bily jsau do oči ctnosti křesťanůw, nutice powážliwější pohany takorķa bezděky, aby se s wirau seznámili, ježto má takowé wyznawače, a kořenem i matkau jest takowýchto činů. Tak se stalo, že cō mělo poněkud zdrawého smyslu mezi pohany, mrzkosti pohanské opauštělo a winulo se ku Kristu. Apoštolská horliwost křesťanůw, o spásu bratří usilujících, nadcházela pak w cestu Krista hledajícím. Wítězstwí kříže bylo jisté. Posléze zůstala téměř samá plěwa na humně pohanstwa: pšenice shromážděna jest do stodoly králowstwí nebeského — do Církwe.

Takowým způsobem rozšířila se Církew, tau měrau rozmnožila se wíra Kristowa na zemi — beze wšeho násili, wnitřní powahau sw. ewangelium, patrnuu mocí milosti Páně, wytečností wyznawačů Kristowých. „Wše jsme již naplnili,“ předstírá již w třetím wěku neohrožený Tertullian pohanům — „jenom chrámy (modlárské) zůstawili jsme wám.“ — Sto let na to teprwé přiznal se Konstantin ku Kristu. Té doby wšak hlásila se již skoro celá říše Římská k wiře Syna Božího, tak sice, že owšem nejedni winiti směli tohoto prwního křesťanského císaře, jako by méně z přeswědčení, wíce wšak za tau příčinau křesťanem byl se stal, že tudy křesťanůu přízní na trůnu se udrží. Po něm arci leckterý panowník w jistém smyslu i násili k wykořenění pohanstwa i kacírstwa užíwati počal. Wímeť ale zároveň, kterak se proti takowým prostředkům zasazowali wyteční učitelowé křesťanstí, násilné na wiru obracowání za porok a škodu Církwe kladauce. Jim zajisté tkwěla na mysli slowa Páně, an welel Petrowi: „Strč meč do pochwy, nebo mečem kdo zachází, mečem i zahyne.“ Tím wíce usilowali pak sami, prawau kolejí uwáděti do lůna matky swaté z temnosti a stínu smrti k swětlu prawdy a k pramenům žiwota w bludech uwázlé duše.

Podawše tento lehký nástin žiwota i zřůstu prwotní Církwe milým čtenářům, s těžkým srdcem laučíme se s wěky, w kterýchž wíra i ctnost

křesťanská utěšeně kwetauce, slawily wítězstwí pod korauhwí kříže, w kterých po dlahý čas slowo: „*křesťan*“ a „*swatý*“ obyčejně stejného wýznamu do sebe mělo. S nadšením a s úctau díwáme se zpět na ty časy, kdež apoštolé a mučenníci kladli jsau pewné základy k slawnému stánku Božímu mezi lidmi, na pewné skále stawice nowý Sion, nowý Jerusaleu, w kterémž by shromáždili se wšickni národowé u trůnu wěčného krále nad domem Dawidowým. Díwajíce pak se na této swaté Církwe zřůst, a wídauce wšude patrný prst moci a lásky Boží, kořiti se musíme před Pánem, kterýž činí weliké wěci, a tím wěrněji přilnauti musíme k Církwi, ježto jest patrnuu dcerau Jeho moci a lásky. — Bohdejž bychom jen také snažně se přičinili, kráčetí kolejí, kterauž otcowé naši wirau swau i žiwota dokonalostí napomáhali k dalšimu rozmnožení králowstwí Božího. Bohdejž by žiwot náš důstojen byl powolání, kterýmž dostali jsme se do Církwe, založené Synem Božím, poswěcené Jeho krwí, utwřené Jeho duchem, rozšířené wirau i láskau apoštolů, mučedníků a wyznawačů Jeho. Tauha sw. Bernarda, wzdychajícího: „Kdož mi dá widěti Církew, jakowáž byla za dnů starodáwních!“ byla by pak vyplněna: králowstwí Boží přišlo by k nám! —

Bůh důwěrnau modlitbu nikdy neoslyší.

(Udalost z časů Šwědůw na Morawě r. 1645.)

Nebýlo snad gediné wálky w nassj milé wlasti, kdežto by město nasse, Ewančice, nebýlo spolu zasluřilo smutných následkůw, gakých nepřátelské nassstěwby po sobě zůstawuji. Z Šwědowé, kterj pod wůdcem Torstensohnem město Brno, arci gen ku swé wlastnj hanbě, byli obléhali, wybijali po fragi, z tad do swého tábora kořisti donášsegjce. Když nassj milj Ewančičstj bážliwě očekáwali nassstěwu těch nemilých hostů, zawzněla gednoho dne ta hrozná nowina, že giž se bljži. Tu hned některj z nassjch poděšenj pádili do lesa na Řěnu, tam po úžlabj w boudách bezpečněgi bydleti se domnjwagjce, než we swých přjbytcjch. Toť bylo smutné podjwánj! Geště dobře, že utjřánj gegich nebýlo w zimě; nic wšak méně bjda přj byla hrozná. Wyprawowáno nám, že gim nezvěřstjch starostj nadělaly malé dítj. Nepohodlj u přebýwánj pod šjřým nebem a hlad na netrpěliwau mlaď naneywňš doléhaly.

Udalo se, když otec gedem, gménem Kasspar Ulrich, geště před přjchodem Šwědů pro swau rodinu chleba napéci chtěl, že ledwa wsadil chleb do pekárnj, tu mu strassliwě zawzněl w uffjch hlas: »Šwědowé se ženau!« — Hned mu wšse z rukau wypadlo. Zahradil na rychlo pec, wzchopil se a spěchal za ženau a dítkami na Řěnu. Zatjm wšak

zase wšecko utichlo, a o nepříteli nebylo ani slych ani widy.

Šetrný hospodář tento bál se, aby se mu chléb neupálil, mnohem wšak wíce hlad geg doháněl, aby se domů nawrátil. Retraufage si ulicj, wracel se humnami do domu swého. Šťastně se dostal do kuchyně, rychle odecpal zahrazenau pec; — než nastogte! hustý dým, genž náhle wyrazil komjnem, wyzradil geg slydiwým Šwédům. Rychle přihnali se do domu geho, wypáčili dwěře násiljm, a zastihli ubožáka, an se z upečeného chleba těšji. Obořili se naň surowci slowy hrozivými, szjmali ho, ruce gemu na zad swázawše a oprátku o hlavu gaski otočiwše. Teď weleli mu, giti za sebau do chrámu Božjho, aby gim oznámil, kde by pokladn kostelnj scho- wány byly.

Ach, Bože swrchowaný! tento starostliwý otec měl se teď státi zrádcem swého drahého chrámu Páně! — Toť ho přenáramně na srdci swjralo. Než chtěg, nechtěg, kráčetí musil za těmi Šwédskými welikány! — Dossel k domu wysokému před bránau, kteržto dům býwal někdy dworcem, i spatřiw odtud swého chrámu, při kterémž byl kostelníkem, wěži, hned wraucně se modlil: »Bože, nedopausshtëg, abych uwaliti měl takowý hřich na hlavu swau, a kletbu na hlavu djetek swých! Maria Panno, rodičko Božji! ty mocná patronko chrámu nasseho, orodug za mne!« — A kdž takto zrakoma k nebi upřenýma wzdychal, puštily pogednau pewné wazby gako diwem Božjim uwolnéné. Powolila mu ruka gedna, puštila i druhá, a co o hlavu otočeno bylo, swrhl sobě rukama sám, nebyn pozorowán od Šwédům, za nimiž krácel. Gako gelen, genž nenadále ze silných tenat wywážnul, mrštil sebau teď mladý ten muž do sítě otewřeného domu, okolo něhož geg wedli, a dworem uháněl gako prudký wjtr, přes strahu přeletěl gako pták, až wšechen uhnáný, a wšak bez aurazu, k swo- gatům na Renu šťastně se dostal.

Totoť wše, pokud gsme wyprawowali, wzato gest z úst wěrohodné wdowj, která z té samé rodiny possla, a tento příběh opět co rodnau pamět z úst swého starého otce měla, gáž on po předcích swých zděděné wykládal potomkům swým, kdž prý sobě w čas francauzských wálef stěžowávali na zlé časy.

Tolik z knih městských wjme, že toho času na široke ulici Kasspar Ulrich skutečně bydlel. Že pak toho roku mladý muž byl a malé djetý měl, o tom gsme se z matriky přesvědčili. Z to nám odtud powědomo, že po odtahu Šwédům welký mor zde byl, neboť toho roku pochowáno bylo od sw. Wáclawa až do Wánoc přes půl třetjho sta osob, což se nynj pořádným během bezmála za čtyry léta teprwé stává. Co gich po Wánocjch zemřelo, matrika

dále newykazuje. Tento weliký mor byl bez pochyby následkem hladu, a hlad následkem wydrancowání od nepřátelských Šwédům, gakož i nepořádného a welmi strastného žiwota, gakehož zakausseli ty doby drazi předkové nassí. W knize zápisů domůw od roku 1648 šetli gsme 72 domů pustých, které po- tratiwše hospodářůw a dědicůw, od auřadu městského se prodawaly. Tu tedy, owšem pauhau prawdau, těšil starý Ulrich swau rodinu w čas francauzských wálef, řikage gim, že to trápenj proti onomu za času Šwédských nic nebylo.

Položili gsme tento příběh djsem, abychom po- ukázali na strastiplné doby wálky třidcetileté a na bog wnitřnj křesťana, kteržž odhodlán byl, i žiwota se odwážiti, nežli aby poklady swého chrámu nepříteli měl otewřiti; hlavně wšak proto, poněwadž tu po- diwným způsobem ztwrzena gest prawda swatá, že Pán swých neopausstj, aniž oslyšji gich, pakli se k němu na modlitbách důwěrně winau.

Na místě tom, kde se tato swatá prawda wy- gewila, stogj podneš kříž, který že pro tu památku postawen gest, nábožná mysl sobě wykládá.

K. T. P.

Církewní zpráwy.

Z Prahy. Bylot sice již Českými nowinami Pražskými před některým časem oznámeno, že Jeho Císařská Milost (p. t.) p. W. Wáclawička, wys. důst. děkana wždy wěrné kapitoly na hradě Pražském, jmenowati račila arcibiskupem Lwowským. Než wys. důst. vlastenec náš obrátil se k Jeho Milosti císaři a králi našemu nejjasnějšímu s prosbau, aby břemene tohoto těžkého na »slabá« ramena jeho skládati neráčil. Jak ale z jistých pramenů wíme, prosba tato nenalezla u trůnu císařského milosti- wého wyslyšení, a jmenowaný pan arcibiskup Lwowský jest owšem i po druhé na dotčenau stolici metropolitní w Polsku powolán. K milosti této obzlaštní i ta ještě se připojila, že nowý nejdůst. p. arcibiskup tajnau císařskau radau učiněn jest. Bůh sám račiž milosti swau prowázeti wys. důst. vlastence našeho, aby ozbrojen k těžkému powolání silau s hůry, srdce pobratřeného národu i sobě šťastně naklonil i Kristu získal, a po mnohá leta blaze sprawowal swěřenau sobě Církew! — Toť zajisté přání wšech wěrných Čechů! Hospodin sám račiž je naplniti.

Z Polska. Milostiwé leto, kteréž jsme w milé vlasti naši před welikonoci radostně slawili, počalo w králowství Polském teprwé w měsíci říjnu. Nemálo již obáwali jsau se katolíci, že jim toho císař Ruský nedowoli. Tim wětší jest nyní radost, čím déle se musilo čekati, a tím wřeleji budau teď Bohu děkowati Poláci, tim horliwěji budau prositi Pána o dlouhé zachowání sw. Otce, čím patrněji widěti jest, že je Pius IX. netoliko hlawau a chlaubau, nýbrž w nejednom ohledu štitem a naději každého upřímného syna Církwe. Pří- prawy, které se k tomuto jubileům staly, naswědčuji, že skličení w oněch koncínách bratří naši katolícti tudy zajisté nowé síly a wytrwalé lásky k drahé wěře swé nabudau a u wěrnosti k Církwi tím wíce se upewní.

GAZETTES

Číslo 25.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morávané, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wduwy Schulcowé w Ješuitské ulici, č. 186.

Wydawatel
a
redaktor
Wáclaw Štulec,
kněz cirkewní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

* Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. str. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobyteím trhu — w knihkupectví Šulcowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wduwy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XXIV. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XXIV. po sw. Duchu. — Sv. Cyrill a* Method. — List z Říma. 4. — Smrt kněze Fenelona. — Cirkewní zprávy.

Dne 7. listopadu.

Řeč na neděli XXIV. po sw. Duchu.

Ewangelium sw. Mat. XIII. 24—30.

Gať daleko sáhá w děginách swěta pamět nasse, wssude i za wssech časů potkáváme se s náreky na bludy, nepravosti a bjdu lidského pokolenj. Mať nazřkali předkové za dáwných wěkůw, i my bēdugeme na to, a sice slusně, po dnešnj den: widjmeť zagisté po dneš, že blud má své čitatele i chrámy, nepravost milownjch swé i oltáře, země pak že nepřestala býti údoljm slzi a pláče, kolebkau bēd a strasti. — Než odkud se to medle wzalo na této zemi? Bůh, Stworitel nebes, gest půwodem i této zemi. Bůh ale gest prawda wěčná: odkud tedy blud? Bůh gest swatost nestihlá: odkud tedy hřích? Bůh gest láska neskonalá: odkudž tedy wzala se tu bjda i tisjceré strasti, na něž bēduge člověčenstwo? — Hle, M. B., na wssedky tyto otázky dal nám Pán Ježíš nemnohými slowy zřegmau odpověď. »Králowstwí nebeské,« wece Spasitel náš w předloženém podobenstwí dnešnjm, »králowstwí nebeské podobno učiněno gest člověku, kterhž nasíl dobrého semene na poli swém.« — Cožkoli tedy dobrého gest na tomto swětě, z Boha wzalo půwod swůg, za to ručj nám Pán; z Gehot úst zagisté wysla slova ta: »Bůh nasíl dobrého semene na poli swém.« — On stwořil widitelný tento swět: a kdož nemusj uznati, že gest prawdivé wyřčenj, zaznamenané w I. knize Moggjssowě, kdež čteme negednau: A widěl Bůh wssedky wěci, kteréz byl učinil, a byly welmi dobré? (1. Mogg. I. 31.)

Zdaž to nehlásá i ta bylínka, genž roste we stínu, i ten strom, genž nad hlavau se nám wyjpná, ten čerwjček, genž se nám wine okolo nohy, i ten pták, genž nebesa nad námi prorážj; nehlásá-liž nám to wsseliké stwořenj: Mnět stwořila maudrost, žiwot dala mi láska? — Bůh stwořil člověka: k obrazu a podobenstwí swému stwořil geg; aby panowal nad rybami mořskými a nad ptactwem nebeským, nad zwjřaty i nade wssj zemj. (1. Mogg. I. 26.) Málo menšjho angelůw učinil geg, sláwau i ctj korunowal ho (Zalm. VIII.); w rági rozkoffe postavil geg, aby dělal a oštrihal ho (1. Mogg. II. 15); ano, w nebi stan připravil mu. Kdož pak wěda, že gest slowo Hospodinowo prawda, a znage tyto wyppowědi, ztworéné swēdectwím Páně, wida prwnjho člověka w rági a spatřuge w nebesjch u trůnu Beránkowa neywzneseněgšj dceru Ewinu, Marii, powyšsenau za králownu wssch swatých, nemusj wyznati s králem Šalamauem: »že učinil Bůh člověka přjmého,« — dobrého (kaz. VII. 30). — »semene dobrého že nasíl na poli swém?« — Ano D. D., wse, cožkoli dobrého gest na tomto swětě, půwod swůg wzalo z Boha. Geho láska stjčila na zemi rág, Geho milost uslechlila člověka dussj, stwořenau k podobenstwí wěčné sprawedlnosti a swatosti, nadanau rozumem k poznáwánj prawdy, srdcem k milowánj Boha, wůlj ku konánj ctnosti, silau k dobývánj nebes, smyslem k poznáwánj radostj ragských. Boží swatost wydala zákon, láska Boží učila prawdě, milost Boží přistrogila nebe: kdo z nás tedy nekořil by se před Pánem, kdož medle

wáhal by, wyznáwati w pokoře a s wděčným srdcem: Bože, Stvořiteli můj; lásko, pravdo, swatosti věčná! Dobrého semeno nasíl gš na poli swém! Čest, dík i sláva budiž Ti na věky věkův!! —

2. Odkudž tedy wzalo se zlé, na které slusný nářek vedeme sobě? — A slyš! Neptáš se zagisté nadarmo. Pán Ježíš ti odpowjda: Nastrog-ucho, dusse wěrjej. »Když lidé zesnuli, přišel nepřítel, a nasíl kaukole u prostřed pšenice.« — Hle, w několika slozech máš, B. a S., odhalenau, máš ohlášenau sobě pravdu věchnau. Lidé zesnuli, ač bdiť měli, a nepřítel nasíl kaukole mezi pšenicí: lidská wina a zlost ducha zlého gsau tedy pramenem wšech béd a neřestj na to mto swětě. Aneb nedo-swědčugelž nám to i kniha pšsem swatých, i kniha wlastnjch srdcj a životů nasich? Hle, w rági rozfosse postawen byl člowěk, aby dělал a ostrjhal ho: swprawednost a swatost byla gehu bohatstwjm, láska Boží gehu průwodkynj, země gehu panstwjm, nebe gehu dědictwjm. Čjm se to ale stalo, že zbawen gest člowěk ráge, a země že wydáwa trnj a bodláčj, straští že obkličugj člowěka od kolebkj až k hrobu na wšech cestách gehu? — Ach, lidé zesnuli: Adam i Ewa zawřeli oči swé prawdě a srdce hlasu, slibům i pohrůžkám Páně — nepřítel gegich, starý lhář, had pekelný, dábel, přišel k nim a nasíl kaukole do srdcj gegich: on ge naplnil nedůwěrau w Boha i newěrau k slowu Geho, on nadchnul mysl pýchau a w srdci podpálil žádost po gwoci, gež Bůh zakázal, on lichotil, slibowal, radil i příkladem swým smělosti do-dáwal. Záhubné toto sjmě obludj pekelné, ten kaukol bludu a klamu, myšlénkj přewrácené a žádosti zlé padly do srdce lidského — padly mezi pšenicí wjry a lásky, naděge a bázně Boží; kaukol grošil — člowěk poslechl dábla, potupil zákon Páně, učinil, co mu Bůh zakázal — zhřessil. Lidská wina tedy a zlost dáblowa pramenem gest zlého, půwodem gest bludu, neprawostj, béd a straští, rostaucjch na zemi po wyhnánj člowěka z ráge. A třeba wám, D. D., připomjnati, že tak to po dnes: lidé kdž zesnuli, že přicházej nepřítel gegich, aby nasíl kaukole mezi pšenicí? Ach, podjwemyž se gen do knih životů, do srdcj swých! — i tu na tisíce důkazůw naleznem. Hle, ty Bratře, ty Sestro, wyť gste byli do nedáwna chlaubau rodičů, wzory paniců, perlami sw. Crkwe. Dobrého semene wjry, lásky, naděge i milosti swé nasíl na pole swé Pán, nasíl ge do srdcj wassich: pšenice wassich ctnostj křesťanských pěknau slibowala žen. Než nastogte! co widjm? — Kam se poděly wasse panické wěnce, kde gest lilium wassj čistoty, kde gest fiala wassj pokorny, kde stolistá růže wassich ctnostj? Kam gste dali perlu wjry, lampu pobožnosti, oheň swé lásky? — Ach, wy mlčjte! angel ale napsal do knihy životů wassich pšmem, kteréž nic newymaže, leč slze a skutky pokůnj poswěceného

Křistem; angel do nj napsal: Nessťastnj zesnuli, oči swé zawřeli prawdě nebeské, zapomenuli na zákon daný Bohem, na wjru ztwrzenau milostj Křistowau, na swé sliby, učiněné při křtu swatém, pod kazatelnau, we zpowědnici, před oltářem, učiněné we škole, we chrámu, u lože, na kterém otec s matkau umjral, zapomenuli, že gá ge hlídám, Bůh ge widj, smrt a saud že na ně čeká; nessťastnj zesnuli! — Neptitel k nim přišel, gako had wina se k nim, gal se gim lichotiti, wábil ge sladkau řečj, ústěwačnými důwtipy wywrácel wjru, ossemetnými žertky podbjral kořen ctnosti, slibowal čest, chwálu, oswojcnost, maudrost, rozfosj hognost — a takto nasíl kaukole pochybnostj a bludu, zljch žádostj, mrawů a skutků mezi pšenicí wjry, pokorny a čistoty, pobožnosti, důwěry a lásky k Bohu i k lidem, gimž se posud škwěli. Ano, tak to napsal w knize života twého, Bratře, Sestro, angel, přinucen byw, odwrátiti oči swé od neprawostj twých: a mluwte, zdaž nepsal pravdu? Ano, nenapsalž pravdu o tobě, otče a matko, pane, hospodári, gežto nynj giž nemůže Křistus za swé pokládat? Wám býwalo slowo Boží nad zlato, stříbro a pokladj kamenj drahého; w srdci uhostili gste pravdu, a bohabognost we přjbytcjch swých; lřta wasse neznala, co gest lež a klenj; pod střechau wassj panowala swornost, swprawednost, mílořdenstwj a láska: život wáš byl zrcadlem pro děti a čeládku, pro domácej i fausedy. Je wšak gest nynj u wás naopak, neposslořž to odsud, že gste usnuli, že gste na Boha, Geho zákon, Geho wůli, Geho prawdu, úkol swůg a powolánj swé zapomněli, a kdž přišel nepřítel wáš, kdž wám počal tupiti wjru a smáti se z ctnostj křesťanských ossemetný swůdce, srdce swé mu otewřeli, slowům gehu uwěřili, řečjm a skutkům gehu dali se omámit? Ach, owšem i u wás, anobřž i u každého nessťastnjka patrně widěti možná, že wina lidská a zlost ducha zlého pramenem gest, z něhož neřest wšelíka se přjssťj. Wy sami wydáwáte swědectwj, že gest věčná prawda slow Páně, an dj: »Když lidé zesnuli, přišel nepřítel a nasíl kaukole u prostřed pšenice.«

3. Než proč medle dopustil Bůh, že se hned w rági sferedná leš powedla dáblu? — Proč trpj wšemohaucj, že wyházej starý had s četnau sběrij swau až po dnes, hledage, koho by otráwil dechem bludu owanul, rozšjwage po dnes kaukol mezi pšenicí? Angelowé swatosti mu připomjnagj: »Páne, zdalž gš dobrého semene nenasíl na poli swém, odkudž má tedy kaukol?« Angelé swprawednosti s meči ohniwými giž se nabjzeggj: »Chceš-li, kaž, »my půgdeme a wyplegeme ho.« — Proč medle nekhyne Pán, gakož to učinil za dnů Noemowých, aby potopau zahlgzeno bylo pokolenj hřjssné? Proč wáhá, proč nekáže, aby pohltila země syny nessľechetné gako Sodomu i Gomorhu, aby ge zakrnly wodnj mořské gako Faraona? Proč wece Neyswětěgšj slujebnjkům: »Nikoli« —

nechci, abyste šli vyplít kaukol ten na twáři země? — Ei přestal Bůh nenáviděti hřích, čili wytupen gest meč spravedlnosti Geho? — Odstup to, D. D., daleko odstupíš od nás! Swatost a spravedlnost gsau i zůstanau základem trůnu Hospodinowa na věky: awšak láska to gest, kteráž welj angelům, aby meče spravedlnosti neobraceli na lidstvo přewrácené, láska to gest, kteráž káže, aby mišku hněwu a zkázy newynléwali na neschetných, láska to ge, kteráž dj w dnešním sw. ewangelium: »Nikoli!« — Gáf nechci, abyste šli a vyplili kaukol, — nechci to proto, »abyste snad plegjce kaukol, newytrhali spolu s ním i pšenice.« Hle gakowáž to opatrnost a láska! B. M. Gakowauž péči ukazuje tu Bůh, aby dobřej, ctnostnj, spravedlívj, tato pšenice na roli Geho, newzali ni žádné zkázy. Než co šlyšij? — Tak tedy na ugmubýlo by wěrným milowníkům Páně, kdyby na světě nebylo zlostnjků, bludařů, hříšných? — Ano, D. D., tak tomu gest. Je Pán trpí na roli své mezi pšenicí kaukol, děgeť se proto, aby swým wěrným pramen ctnosti, zásluh a radosti rozhognil. Aneb nenjliž zlostnj ctnostnému na wňstrahu, aby se hříchu chránil, wida na své oči, kam člověka nepravost zawádí, oť geg okrádá, i gahý gest konec cest neschetných? — Osud Kainůw, Saulůw, Zidášůw naplňuje hrůzau, a žiwau mocj odwracj od neschetnosti i to wlažné srdce, čjm wjce Bohu wěrné! Ano, nenjliž neschetnj ctnostnému pohnůtkau, aby tjm wěrněgi držel se ctnosti, tjm horlívěgi konal tisceré skutky dobré? — Aneb zdaž wěrné služebnj Páně newybji ten kaukol na poli Božjm, aby tjm snažněgi hledali ztracené, tjm horlívěgi poučowali neumělé, swětleu prawdy oswěcowali zaslepené, duchem tichosti a lásky obmětkowali zatvrzelé, slowem i příkladem swým wábili na stezku opuščené ctnosti poblaudilé, probuzowali dřjmagjci, křisili mrtwé? Ano, D. D., nenutjliž wěrného křestana každé pohlednutí na přewrácené bratry k pokornějšj modlitbě, k swědomitějšjmu zapjránj sebe, k horlívějšjmu konánj skutků milosrdenstwj a lásky? Každý chrám, každý kaut, každá pausť na této zemi, kde dlela dusse křestanská, by mluwiti mohly, daly by důkazůw na tisíce. A posleže, B. M., mžejliž býti wětšj radosti, než gest plésánj nad hříšnjkem pokánj činjcm? Acete, geli wětšj zásluh, než láska, kteráž dusse ziskana gest, ať byla zahynula, obžiwena gest, ať byla zemřela, nebi nawracena gest, ať se k nj gíž hlásilo peklo? — A ted směle se wás táži, D. D.: nenjliž zgowné, že Pán trpí kaukole mezi pšenicí, trpí zlé u prostřed swých wěrných, aby milowníkům zákona swého rozhognil pramen ctnosti, zásluh a radosti? — S wjm, že se křiti musj zem i nebe lásce a maudrosti Hospodinowě, anáž welj: »Nechte, ať obě spolu roste, abyste snad, plegjce kaukol, newytrhali s ním spolu i pšenici.«

4. Awšak což to tak zůstane na věky? Nikdy-li newezme kaukol za své? Na věky-li newyhyne na zemi památka neschetných? — J na to dal nám Pán odpověď w dnešním swatém čtenj. Dni zagisté wece neomylným slowem wěčné prawdy: »Nechte oběho růsti až do žnj, a w čas žnj djm žencům: »Seberte newprwé kaukol, a swažtež geg w snopky k spálenj!« — Hle, D. D., gen do žnj trpěti bude Hospodin kaukole na roli své, zlych na zemi své. Přigdeť den, kdežto wšeliké štipenj, kteréhož neschpíl Dtec nebeský, wykořeněno bude; — hrozný den onen přigde, kdež Pán, nowé činjci wšelky věci, aby obnowil twář země, a byl wšeko we wšem, wšle žence, posle angela smrti s anjelem spravedlnosti, aby shromáždili dobré i zlé před soudnau stolicí Geho! Ach, běda pak každému, o němž se ukáže, kaukolem že byl na roli Páně! Wěčná swatost, sworchowaná spravedlnost ozbroj prchliwost newomjgegicjho hněwu Páně. Z úst newswětějšjho soudce, z úst krále nebes i země wygde hlas: »Kaukol swažte w snopky k spálenj! Pryč od twáři mé, zlořečenj! u oheň wěčný, který připrawen gest dáblu a služebnjům geho! Bohdenž by každým z nás prawdivá hrozba tato w hlubinách dusse zatrásla, abychom se káli, pokud čas gest, pokud nenašla žen, pokud neřekl Pán žencům: »Seberte kaukol!« — Posud mžeme odwrátiti od sebe hrozný osud, uhasiti mžeme plamen, kterýž pak nikdy newhasne, umpriti mžeme čerwa, kterýž pak hrýzti na věky nepřestane, zbawiti se mžem pokud, kterýž pak trwati budau bez konce. Posud ge čas smilowánj, čas žadaucj k obrácenj, k pokánj. Adožkoli gš kaukolem, pšenicí se mžes státi; z hříšnjka mžes býti spravedlívým, z mana dáblowa na nebesčana, syna Hospodinowa, dědice sláwy Kristowy mžes býť powyšsen. Ruže, B. S., nečkejme! Čas bjhá, den žnj se bljži, gako zloděg zgewj se smrt, dřjwe nadánj ženci se dostawj, Pán na soud zasedne. Pročej ne-měškejme! Blud z myšlj wywrzme, zlé žádosti ze srdci zajeňme, nepravosti z žiwota wyobcugme! Obrátiwšse se k Bohu celým srdcem swým, k wjře Kristowě perwně stůgme, láskau Boží se poswěcugme, we wšeliké ctnosti se rozmáhejme, abychom pšenicí byli na roli Boží, a negsaue odsauzenj mezi snopky k spálenj, splésati mohli s zástupy wywolených, až řekne Pán: »Pšenicí shromážděte do stodoly mé!« Amen.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Byw po druhé gíž wyzván do Řjma, neměškal sw. Method dluho, i wydal se po třetj na cestu k otcí wěřjcjch, Janowí VIII., aby se očistil před náměškem sw. Petra. Nežůstalo ho tagno, gáf těžké

žaloby byli tam proti němu zadali protivníci. Swatý muž Boží nebál se vsáť stanouti před soudcem spravedlivým. Svědomí zagistě mu ručilo, že se od záfona Páně v ničem neuchýlil, a tudíž fogil se gístau naděgi, že gako prwé se sw. bratrem swým Cyrille, tak i nyní sám v Římě ochrany nalezne. Král Swatopluk sám nahlédl záhy, gaké nebezpečnstwí brozi národu Morawskému, kdyby leš a lež lidská zwítěziti měla nad swatým apóstolem nassím. Musil pak se tjm horliwěgi ugmauti král křiwé osočeneho sw. arcibiskupa, čím wíce genu samému na tom záleželo, aby cirkew Morawská nabyté gedwa samostatnosti opět nepozbyla, nýbrž raděgi řádnau stolicí metropolitní opatřena býti mohla. Pročež wyprawil se sw. Methodem obzlasťnjho posla k Řimské stolicí, dšlem aby se wěrného apóstola Páně proti zloštným úkladům svědomitě zastal, dšlem pak, aby o dokonale zřizení dotčené samostatné stolicí metropolitní na Morawě sluffnau žádost obnowil. Mimo tohoto králowského průwodnjka doprowázeli gsau nasseho sw. Methoda zároveň i někteří učennjci geho. Tehdáž ale nebylo mezi nimi bez Zidásse. Ulišný Němec, gménem Wiching, dobyw sobě u krále Swatopluka zname-nité přjzňe, dowedl, gak se zdá, i samého sw. Methoda na ten čas obelsťiti. Byw od krále wywolen za prwnjho biskupa, genž pod wrchní zpráwau sw. arcibiskupa co metropolitní státi měl, bral se do Říma, aby u sw. Otce i potwrzení i poswěcení na důstojnstwí toto dogiti mohl.*

Byloť to, gak swědčj slowůtný děgepisec cirkewnj kardinál Baroniůs, I. P. 880, když se náš sw. apóstol s průwodnjky swými šťastně do Říma dostal. Newjměť šice, kterými kraginami geg tehdáž cesta wzdla. Jenž vsáť pochybnosti, že se opět wlastní Slowanskými w někdeggj Pannonii přes Benátky do Blach ubjral, neustáwage ani na této cestě rozšiwati nebeské šjmé ewangelium Kristowa. Přissed konečně do Říma, w krátce pauhau, ať tak djm, přjtomnostj rozptýlil křiwé žaloby soků swých. Papež Jan VIII. swolal biskupy w sněm, a před ctihodným tjmto shromážděnjm dokázal sw. Method zřegmé, že se u wjře od Cirkwe swaté obecně ničím neljssj, anzi má gakého obecnstwj s Fotiem, kterýž stana se po druhé patriarchau w Cařihradě, neyprwé klamnými přjpowědmí papeže přelstíti hleděl, a když pak se mu na sněmu w Cařihradě r. 879 shromážděném promedlo, oč byl usilowal, dosti zgewně proti papeži wystaupil,**

* Čím byl Arnulf císař řjssj: tjm byl Wiching cirkwi Morawské. Dotřew se biskupské důstojnosti, rozjrtil na nowo stawené slowem papežským nátiřj a pronásledowánj sw. Methoda. Swatopluka, gak patrně ze wšeho widěti gest, k negednomu neblahému skutku nawedl i pohnul.

** Gest wěru paměti hodné, že práwě toho roku, a tjmž téměř časem náš sw. Method w Římě zwítězil nad soky swými a úklady gegich. Když Jan VIII. klatbu wydati musil na Fotia. Přesvědčím se totiž, gak šeredně sobě po wšechy ty časy počjnal Fotiůs, wystaupil papež na kazatelnu we chrámu sw. Petra a tu, w rukau drže sw. ewangelium, wyobcowal osfemetného patriarchu z cirkwe.

a Bulhary od gednoty stolicí Řimské odtrhnauti usilowal. Sw. Method, přesvědčiw tedn papeže i biskupy sněmugjci, kterak se učenj Kristowa wěrně drží, promedl zároveň, že i při službách Božích náležitě ztworzeného řádu svědomitě šstří, a we wšsem podlé wýroků swatých sněmůw i otcůw cirkewnjch se řjdi. Zbýwalot gestě, aby se ospravednil w přjčině užjwánj gazyka Slowanského při službách Božích. Rež wěc tato byla gíž welmi snadná. Gak mile totiž seznal papež, kterakť gest apóstol národů Slowanských prawowěrným, pomínula bázeň, aby se snad pod pláštěm užjwaného gjm při konánj swatých tajemstwj gazyka bludowé negacj neukřjwali. Nabyw tedn gistoty, že sokům Methodowým wěřiti nesluffj, a přesvědčiw se zároveň, kterak práwě tjm i wjra i cirkew mezi Slowany znamenitý zřúst bére, wotwrdil owšsem ustanowení předchůdce swého Hadriána, a schwálil sám i pjsmo i obřad slowanský.* Gíž pak z toho widěti gest, že se nepřátelům Methodowým za Jana VIII. newedlo lépe než za Hadriána: úkladové gegich poslawjzili osočenému Řekowi (takž nazýwali muže Božjho!) gen k wětšjmu prospěchu. Gako zlato z ohně wyssel z nowých těžkostj těchto Method. Geho wjra, geho přjkladná oddanost k náměstku Kristowu na zemi, geho žiwaucj láska k spasitelné usgednocenosti cirkewnj, geho wštečný důmysl a pože-hnaná horliwost apóstolská ukázaly se poznowu w práwém swětle. Že se zároveň ljžiwé nářky a zloštné zámysly osočowatelůw i žalobnjkůw odkryly, a že pak na ně i sluffná hanba padnauti musila, gest samo sebou zřegmé rovněž tak, gako to, že těžce nesli, widauce, an sami padli do gámy, kterauž byli giněmu wykopali.

Sw. Method, očistiw se takto dokonale, tjm snázněgi o to se přjčinil, aby náležitě zřizenj zpráwy cirkewnj w řjssj Morawské k mjstu bylo přjwedenó, a neodwislost nowé této cirkwe skutečně na budaucj časj se potwrdila. Papež Jan VIII. přesvědčiw se o duchownjch potřebách národů Slowanských, ochotně se propůgčil k žádostem apóstola, krále i lidu Morawského, a co byl předchůdce geho Hadrián započal, on sám nyní dokonati hleděl. Ljštěm zagistě obzlasť-

* »Konečně« prawi Jan VIII. w dotčeném listu swém k Swatoplukowi, slowanské, od Konstantina, druhdy filosofa, wynalezené pjsmo, kterýmž se Bohu náležitě chwalj děgi, schwalugeme wšjm právem i weljme, aby se w témž gazyku wypowědi a skutkowě Krista Pána nasseho přednášeli. Neboť abychom netořilo třemi, ale wšemi gazyky chwalili Hospodina, napomjná náš swatý wýrok, geťto welš, řka: Chwalte Hospodina wšicmi lidě, chwalte geg wšicmi národowě. . . . Z apóstolowé naplněni Duchem swatým mluwili wšelikými gazyky weliké wěci Boží. . . . Anž to zdrawě wjře a zdrawěmu učenj na šfodu, pakli se buď mše w témž gazyku slowanském pēgi, neb swaté ewangelium, neb Boží čtenj starého a nowého zákona dobře přeložené a wyložené čjtá, neb i wše giné powinné pobožnosti hōbinkowé pēgi. Tent zagistě, kterýž stworil tři neyprředněggj gazyky, hebereggj totiž, řecký a latinský, stworil též i wšechy druhé ke cti a chwalě swé. Weljme ale přede, aby we wšech chrámjch wlasti swé pro wětšj počest ewangelium neyprwě latíně se čjtalo, a pak slowanským gazykem přeložené lidu, slowům latinským nerozuměgjcimu, se zwěštowalo. . .

njm, w kterémž wýsledk sněmu Římského, po kud se sw. Methoda a záležitosť Morawských týkal, králi Swatoplukowi oznamuge, prohlásil řečený papež Jan mladau tuto cirkew za samostatnau, i odowzdal celau wrchňj moc pastýřskau nade wšim kněžstwem i lidem wěřejm swatému nášsemu arcibiskupowi. Schwálený králem německý kněz Wiching posvěcen gest od papeže na biskupstwí, a staroslawná Nitra Slowenská w Uhřích ustanowena gest za sídlo geho. Podlé tohoto biskupského sídla měla i giná některá zřízena i osazena býti. Nowý pak biskup Nitranšký a wšickni budaucj, gežto na zřízená biskupstwí dosazeni býti měli, poddani gsau pod zpráwu sw. Methoda, gjm samým we wšech věcech magjce se zprawowati, a geho wedle zákonů cirkewňjch posluffni býti. Kněžstwo wšelikého řádu i národu weskřerě říše Morawské přisně zawázano gest, rovněž beže wšij wňmjnkj ku posluffenstwí, tak šice, že bez wůle a wědomj swatého arcibiskupa nikdo z nich ničehož činiti nesměl w fraginách, pod žezlem Swatoplukowým zůstawagjejch. Neposluffným a zpurným, roztržky a pohoršenj gakekoli způsobugjej pohrozil papež posutau, že od krále wen ze zemi Morawské wyhnáni býti magj. Aby pak posléze nebyl sw. Method nikdy přinucen, kde ginde gakekoli pomoci duchownj pohledawati, alebrž sám podlé potřeby posvětití sobě mohl na nowá biskupstwí hodné biskupy domácj, uložil papež Swatoplukowi, aby poradil se o to s arcibiskupem swým, důstojného kněze neboli jáhna k němu do Říma wyprawil, kdež by i druhý podrženy biskup Morawský náležitě wysvěcen býti mohl.* — Magje list tento papežský ku králi Swatoplukowi, neměli poslowé Morawští w Římě děle ani státi, a obrátili se s welikým plésánjm do milé vlasti. Swatý Method prowázen láskau a požehnánjm sw. Duce, wydal se opět s nimi, radostnau koge se nádegi, že nynj králowstwí Boží tjm utěšeněgšj zdar bráti bude.

(Pokračowánj budaucně.)

Listy z Říma.

4.

W Římě dne 11. prosince 18..

Býwalot mi to k bolesti po každé, kolikrátekoli jsem widěti musil we vlasti, jak si lidé málo wážiti uměji jednoho z nejwětších darů Božich.

* W řečeném listu chválj Jan VIII. sw. Methoda zřetelnými slowy, an dj: »Schledawše, že gest sw. Method totiz we wšem učení a we wšech obycejch cirkewňjch prawowěrným a způsobilým, posílámět wám geg nazpět, aby swětenau mu od Boha Cirkew zprawowal, i wěljme, abyšte geg gakožto pastýře swého s náležitau úctiwostj, wájnostj a s radostnau myslj přigali. Wšj zagistě rozkazem apostolské moci své w důstojnosti arcibiskupské geg potwrdili gíme, a s pomocí Boží na wšecky budaucj wěty pewně geg ustanowili gíme... aby dle podánj fanonických sám o wšecky věci cirkewňj pěči měl, a ge gako před obljicem Božim zůstawal.

Požehnaná země Česká protkána jest řekami a potoky, w lůně jejím hojnost pramenů se prýští, křišťalové vody dobytí lze častokráte dosti nepatrným zakopnutím, a předce jdeš krajem a místem mnohým, w němž se marně ohlížíš po dobročinném tomto žiwlu, a nalezl-li jsi jej, s odporností odwracíš od něho práhnauci ústa swá.

U prostřed wsi spatruješ studni, prawý to poklad pro celau dědinu, která weškerau potřebu vody odtud bere, ale obci ještě nenapadlo, že by studně tato za owraubení a pokrytí stála; lhostejně se na to hledí, an sněhem roztálým, deštěm a wichrem wšeliká nečistota do ní se žene. — Mezi polmi, tedy tam, kde rolník wětší částku práci swých odbywá, podlé stezky, kterauž chodiwaji pocestní neustále, ze studánky se čerstwý mok řine; zapotřebí jenom, očistiti ji od žabince, bahna; zapotřebí, přivaliti něco kamenů z blizka, wyhlaubiti její lože i stružku — a zdravý nápoj připrawen jest beže wšeho nákladu žižniwému: awšak studánka nadarmo na tu službu čeká. Ženci a sekáči w čas wedra raději bolestnau žizeň trpíwaji, aneb z kaluže se napítí neštítí, než aby ruku wztáhli k práci, kteráž by jim a na sta lidem potřebného občerstwení poskytla. Tuším, že se nemýlim, twrdím-li, že najdeme u nás města, která při wypuklém ohni prázdné maji kašny, ačť okolo řeka teče. Mrzuto se díwati na dřewěnné a newkušné ty truhliky, ješto wodu jimatí mají pro tisíce obywatelů města, kteréžto statky wládne; nemilo na swé oči widati ty wěčné spráwy, wěčné rozpaky w rozličných dobách roku, způsobené bidným u nás wodárnictwím. I když k nějaké opravě to přišlo, a náklad se činí, jak nejapné při tom počínání! Wím, že kdesi postavili wodárnu u jatek a zústění průplawu z celého města nečistotu wywádějiciho; jinde zas z chudých, nečistých zřidel lesních dalekau cestau sbírali wodu, pohrdše stálým praudem u bran města. O umělem nawlažowání luk, polí, sadů a zahrad, o rozwádění a swádění wod průplawy, dělanými ku prospěchu průmyslu a hospodářstwí, o pohodli a wýhodě, miti we swém domě, we swé dílně žiwý takorka pramen, nezdálo se mnohým krajanům našim ještě ani we snách.

A to, co já widal, toho's i Ty, drahý můj, býwal swědkem, spolu se mnau bēdowal's nad tau newšimawostí našinců; nač tedy připomináním Tebe z Říma nudit? Oba býwali jsme toho zdání, že bychom se mnohému w cizině naučiti mohli, a já mám nyní docela za to, že bychom pro dobré naučení mohli si zajiti časem i do Italie, do té pro swé *dolce far niente* rozkřičené Italie. Pojd' se mnau trochu, a zajisté nebudeš mne winiti, že přeháním.

Wstoupíš-li do zahrady mocnářství rakau-ského, do království lombardo-benátského, ode-wšad wstříc se Ti leskne zrcadlo hladiny wodní. Obywatelé této země nechtěli na tom přestat, že se usaditi mohli dílem podle moře, dílem podle šestero překrásných jezer a podle množství řek, říček a potoků, oni spojili si průplawy, důvtipně stawenými, řeku s řekau, město s městem, vzdá-lený kraj s mořem. Průplawy spojili *Mediolan* s řekami *Tičinem* a *Addau*, s přístawy moř-skými, *Goro*, *Chioggiau*, a posléze i s *Benátky*, druhým svým hlavním městem. Průplawem spo-jili Benátky s Padwau, Padwu s Monfelice a Este, řeku Pád spojili s řekau Ečí, Sile s Piavau, Piavu zas se Livenzau. Z velkých průplawů odvodili menší, z těchto konečně i strauhy, tak sice, že skoro celá země jako v síti wodní leží, podobna jsauc tělu, w němž se rozbíhají tepny, žíly, rozvádějice krew, šťawy a život na všecky strany. Průpla-wové tito nosí lodě, ženau stroje, nawlažují luhy, a oživujícím svým žiwlem čini Lombardo-Benátsko jediným utěšeným sadem.

Opustiť ten sad a cestuje ostatní Italii k jihu, s jiným milým úkazem se potkáš. U cest i u silnic najdeš z mramoru řesané a ozdobné krytby studánek s nápisem, wyzývajícím Tebe ku pramenu, je-li zapotřebí Tobě a saumaru Twému občerstvení; na hřebeni pustých Apennin tak dobře jako w údolí jest dobrodini toto nezřídka úchy-stáno. W každém olidněném místě spatříš studně s okrasami řezbářskými a sochami někdy velké ceny. Města vynikají množstvím, rozmanitostí a nádherností; nade všecka ale předčí Řím bo-hatstvím svých fontan. Těchto fontan (u nás bysi řekl kašen) počítá se zde 150 veřejných, na pro-stranstvích, w ulicích, na palácích a domech umí-stěných. Padesáte z nich sluší za pravé pomníky pokládati. Pokud možná, podám Ti zde z několika nákres, ač bude owšem jen mdlý a kusý.

U prostřed kotliny, wodu jímající, strmí uměle dělaná skála, slaužíc za podkladek obelisku egypt-skému. Ze čtyř otvorů we skále praudové se hrnau, představující čtyry nehlavnější řeky čtyř dílů světa, jak to wyznamenávají 4 kolossowé nad ostrowy rozprostření: Dunaj co Ewropan, Ganges co Asiat, Nil co Afrikán a Riv de la Plata co Ame-ričan představený. Ze sluje skalní lew, vyplazuje svůj jazyk, jako by chtěl okusiti nápoje mu po-daného, we wodě pak mořský kůň se spíná, ra-duje se we svém žiwlu. Tak to na prostranství, ježto *Navona* sluje. — Nedaleko bývalých Dio-klecianových teplic slyšeti jest silné hučení wody. Ohlédna se tam, odkud hluk ten pochází, spatříš fontanu, živenau třemi praudy; čtvero lwů, ústy wodu metajících, wládne nad jejím kotlem. W pozadí

wztahuje Mojžiš ruku, aby udeřiw holi do skály, wodu wywedl. z ní; Aron na blizku žižniwé Israe-lity wede k zázračnému tomu zřídlu, Gideon pak pozoruje pijící zástupy mužů, aby si z nich wy-bral bojowníky proti Madianským. — Jinde fon-tana podobá se plující lodi, jinde míse na pod-stawci spočívající; jinde oblauku wítězoslawnému, jinde jen lastuře mořské; jinde honosí se štíhlým, wic než 50 střewců vysokým slaupem, jinde sni-žuje se k samé zemi, jsauc podobna spíše utěše-nému rybníčku nežli studni; jinde složena jest ze samých starobylých pozůstatků z děl sochařských, jinde okrášlena znamenitým wýtvořem slavných mistrů z časů křesťanských; jinde prudkým to-kem woda sluch tí ohlušuje, že neslyšíš swého slova, jinde oku twému tvoří mnohobarewné duhy. Jest podiwu hodno, jak mnoho krásného i w tom druhu veřejných památek Řím w sobě chowá; ale ne méně se podiwíš prostředkům, kte-rými si neslýchané množství wody opatruje. On má swau řeku Tiberu, má i na nejvyšších mí-stech kopané studně, a přes to všecko od jinud wodu si swádí.

Jako polyp ramena swá natahuje, aby si jimi k ústům přihrnul pokrmu žadauciho: tak Řím swými ohromnými wodowody sáhá do dálky 8 i 16 mil wlašských, aby odtud z pramenů a jezer potřebný mu žiwel sebral. Co zbylo ze staroby-lých, wěkem, domácími rozbroji a nepřátelskými wpády porušených wodowodů, použili papežowé Římští k nowým, nyní stávajícím, nelekajice se ná-kladu hrozného. Tři wodowody, *Acqua Vergine*, *Acqua Felice* a *Acqua Paola*, naplňují 108 ka-šen. První woda, nepomíchajíc se na cestě s ji-nau (odkud *panenskau* ji zowau), probíhá wrch Pincio, a pak na tři ramena se rozděliwši, 50 fon-tan žiwi, dadauc městu každodenně 66,000 kost-kových metrů wody. Druhá pojmenowaná po Sixtu V. (jenž dříwe slaul *Felice Peretti* a wodo-wod její wystawěl) koná cestu 22 mil wlašských, prwé než dorazí na powýšenější místa Říma: na Quirinal, kapitol i dále na polední strany města, a žiwi 27 veřejných fontan mimo nesčíslný počet domácích wodojemů, poskytujíc každých 24 hodin 20,537 kostkových metrů wody. Paměti hodný wodowod její, na němž rozkazem Sixta V. dwa, tři i čtyry tisíce dělníků najednau neustále pra-cowalý, má oblauky místem 70 střewců vysoké a běží 15 mil nad zemí a 7 mil pod zemí. — Třetí woda, wzawši jméno od Pawla V., jemuž jest mě-sto za ni powinnowáno, Janikulem přichází na zá-padní část Říma, a dělic se na dwa toky, záso-buje jedním Vatikán, papežské zahrady, studně na předměstí prostranství sw. Petra, druhým pak Tra-stevere s rukodílnami mnohými, a proědší i most

Sixtinský množstvem 282 pečetí, jinde ještě z hojnosti své ušetřuje. Její denní přínos vynáší 94,000 kostkových metrů. Třemi vodovody dostává tedy Řím 180,500 kostkových metrů vody, a poněvadž v něm 15,000 obyvatelů se čítá, připadá na každého z nich denně vody z daleka mu přivedené 1 metr a 2 decimetry v kostce. Nesmírný to poklad pro veliké město, které mimo to množství studnic kopaných má a i říční vody používá. — Kým bychom se u nás něčím podobným honositi mohli! kým bychom aspoň poznali, že bychom se i v té věci něčemu v Římě přiučili měli a v skutku — se přiučili. Nemuseli bychom se pak přiznávat k netečnosti, z jakově cizinec nás winí; sličenější tvárnosti nabyly by kraje, města a wisky u nás, utěšení s užitečným hojně odplatilo by nám přičinění naše. — Bůh Tě zachovej, příteli drahý! Až se navrátím, powíš mi, co učinila obec Waše pro swau znamenitau studni. —

Smrt kněze Fenelona.

(Výjev z časů francauzské rewoluce.)

Za dnů krvavé rewoluce francauzské při konci minulého věku padlo na tisíce wýtečných hlav pod guillotinou, a celé zástupy mužů sšlechtných staly se obětí wěrnosti své ku Kristu, a tudíž pravými mučedlníky. Geden z nových těchto rektů křesťanských gest kněz Fenelon, neméně wýtečný hrdinskau smrti swau, než příkladným životem, wěnowaným skutkům bohumilé lásky.

Kněz Fenelon ze wšech audů znamenité rodiny tohoto gména nejwice podobal se velikému arcibiskupu Cambranškému, a byl podiwu hoden obzvláště pro swau horlivosť w opatrování a vyučování chudé mládeže, známé w Paříži pode gménem Savoyardů. Milowal pak chudáky tyto jako otec své děti, pečoval o ně o wšechy, obzvláště ale hleděl si nejmladších, jakožto nepotřebnějších a nejwice wydanych w nezbezpečenstwj. Měl u sebe celý sklad kšil, obuwi, oděwu pro tyto chudé děti a k tomu zásobu wšelikého náradj potřebného gim k poctivé wživě. Rozdával gim ty věci, gakž každý z nich potřeboval. Dvěře jeho býwaly sice wždy otwřené, určil ale dny a hodiny, kdy by se měli sejiti, dlema aby opowěděli potřeby, dlema aby wykázali se chováním, dlema aby poslauchali vyučování w náboženstwj.

Kolikrátekoli byl gisti počet z nich u wjře do bře vyučených, ustanowil gim lastkavý otec gegich neděli ku prwnjmu přigimánj. A swátému tomuto dni připrawowával Fenelon chowance své samotau, w nž ge mřil s Bohem strže swátost pokání; dal též odjiti ge sšaty novými, aby byli čisti tělem gak duffi. Slawnost býwala veliká. Sám biskup udělo-

wával z rána dětem tento sw. přigimánj, a některý nad giné prosulegšji kazatel Pařížský wčerem mřwal kázání, po němž obnowowali slib křesťnj. Tento dogemný obřad působil na ducha i na smysly, a zůstawoval w srdci trwalau památku.

Duch lásky a horlivosti wnuknul Fenelonowi prostředky, gimž nawodil Savoyardu k dobrému chování. Z dal raziti medaille měděné s nápisem, že gsau za odměnu mravnosti; musily wšak děti ge sobě zaslauziti, a nedostalo se gich nikomu, leč dokázal poslušnost a dobré mravy. Dítě ozdobené takým penjzem chowalo geg co drahý kámen, gelikož takové wyznamenání slaužilo mu též ku prospěchu u wrchnostji.

Dosti skromné přeworstwj Fenelonowo nemohlo sice dostačowati na wydání ke wšem dobrodinjm tento. Rozdaw, co měl, sbíráwal pak sšlechtný kněz dary lastkavé u dwora i we městě po domech zámožných, kam měl přistupu. A tomu pramenu bráwal častěji autocistiť, zláště za těžkých časů; i říkával osobám, kteréz prosil o pomoc: »Mám minoho ditek, rozptýlených po wšem Paříži, i prosim o pomůcku, abych mohl pečowati o potřeby chudé a četné rodiny této.« Wábec dáwan mu čestný titul biskupa malých Savoyardů.

Muž, pečující jako pravý otec o dítky lidu chudého, měl zagisté býti netoliko usťetřen, nýbrž i také chráněn i ctěn od těch, genž se wydávali wýhradně za přátely lidu. Než podwodnjci tito dokázali w krátce, že předstírané to přátelstwj nebylo nic giného, než prázdny zwuk, gsauj zástěrau ctižádosťi. Když wpuklo krvavé ono pronásledowání wěrných knězi, newzali krwežjžnjwci Pařížští žádného ohledu na ty uřadwčné služby, prokazowane chudým sirotkům města hlawnjho. Osmdesátiletý Fenelon zatčen co podezřelý i odweden gest do žaláře w paláci Luxemburském.

Sotwa zwěděli o tom Savoyarděci, ihned uzawřeli předstoupiti před sněm národnj. Zhotowili si pjsennj prosbu, s nžto se dne 19. ledna 1794 odebrali ke dwerjm mocného sněmu národnjho. Dáno gim slyšenj. Geden z nich, gménem Firmin, přegaw slowo, mluwil takto:

»Občané zákonodárci! Pod wládau despotismu potřebowali Savoyarděci we Francii podpory; stařec ctihodný byl gim za otce. Dohléd' k našim mrám, prwnj nástroge k zaměstňání nassemu, anobrž i wživá nasse byly po dlouhý čas plody horlivosti a dobročinnosti geho. Byli sice knězem a sšlechticem, zároveň ale byl lidumilem — byl tedy wlastencem. Muž tento drahý srdci nassemu, a smjme řeci, drahý lidstwu — gest občan Fenelon, stařec osmdesátiletý, uwězněný w Luxemburce pro bezpečnost obecnau. Nadšsenj wážností k zákonům, nemáme na myšli, tupiti prostředek tento; nenjť wěcj auradu, znáti stařce ctihodného tak jako geg děti geho znagi. Dč prosjme,

občané zástupci! gest: aby tento wznesený sněm ráčil najítí, ať propuštěn gest otec náš pod zodpovídaním našim. Nenít mezi námi gedíného, gežto by nebyl hořow, wstaupiti na místo geho; my wšickni za štěstí bychom si pokládali, kdyby neodporowal zákon. Gestliže náš učinila citliwost na pohled nestromnými, občané zákonodárci! kažte, ať spěšná a zewrubná zpráva aučadnj dá poznati wám nasseho otce. Pochwálíte zagisté občanské ctnosti geho; budeť pak slastj dětem geho, že wám gi obgewili; bude útěchau tomu dobrému otci, že obdržel toto swědectwí sprawedlnosti wassj a uznánj wasseho.»

Žádost byla písemnj. Ginoch, genž gi byl četl, položil přečtenau na stůl. Podepsán byl: »Firmín, gmenem wšech swých druhů.« Sněm kázal toliko doslati gi ku sboru bezpečnosti obecné, to gest: podati gi lidem žádostiwým smrti Fenelonow.

Glysse tu nemilostiwau odpověď, zwolal geden z mladých Savoyardůw: »Ku sboru bezpečnosti wzegně! Tedy ztracen-ťe otec náš! Občané zákonodárci! wyť gste opowěděli mjr chatřím a zástj palácům. Nemůžete-li prominauti swatému knězi Fenelonu, že se narodil w paláci — on, genž po šedesáte let byl dobrodincem a přítelem chatřím?«

Dětinny tento hlas boleští nepůsobil na surowé ufrutnjky.

Grůza rozmáhala se. Fenelon widěl, že mu bude položiti za obět život swůg. Z pokračowal s horliwostí dwognásobnau we swých náboženských cwičenjch a byl wzorem oddanosti wšem genž byli aučastnjky okowů geho. Příklad geho pohnul druhými wězni, on sđelowal gim city, gimž sám byl nadšsen; on wyslýchal zpowěď gegich a pripravowal ge ku smrti swaté.

Žalárněkem byl geden ze Savoyardějků, gež byl prwé Fenelon wyučowal a podporowal. Zpozorowaw dobrodince swěho mezi oběťmi, určenými na smrt, wrhnul se mu do náručj, wolage: »Otče, otče můg! ty-li giti máš na smrt, genž gš nečinil ničehož, než dobré!«

Z drže ho pewně w obgetj, nedal mu předstau: pit, chtěge ho takto wytrhnaut z rukau gendarmů, genž geg odwěsti měli.

»Potěš se,« dj genu stařec; »smrt nenj neho: dau člowěku, nemohaucjmu giž dobře činiti. Čilé twé srdce gest mi sladkau odměnau w okamženj tomto. S Bohem, synu můg, — nezapomjney na mne!«

»Ach!« wece tento, na tebe nikdy nezapomenu!« Z zaléwal se slzami. — Za pokutu této dětské lásky zblawen gest mladjť mįsta.

Giný Savoyardějk, gegž Fenelon byl wyučowal a přiwedl poprwé k přigjmánj, byw též zatčen pro podezřenj, wrhnul se taktěž w náručj geho i zwolal s plácem: »Kažte, i ty tu, otče můg?«

Tento wšak odpowědel hlasem něžným: »Neplatiž, dítě; gest to wůle Boží, ana se nynj plnj. Modli se za mne, a dogdu-li nebe, gažož daufám u weliké milosřdenstwí Boží, budeš mįti orodownjka na mně!«

Fenelon odsauzen gest dne 28. čerwna 1794. S njm zároveň wstaupilo gestě 68 obětj na osud: nau káru; on pak napomjnal ge po celau cestu k litowánj wolkěšků, k důvěře w Boha a k ochotnému obětowánj životů swých. Přisěd k poprawisťi, nabyl nowé horliwosti a síly, i pomzbužowal druhj swé, aby byli sřaussenj celým srdcem. Wšickni pokorně sřláněli hlavy, on dával rozhřessenj. Děťj swědkowé ugisťiowali, že sám poprawec byl hnut wážností Fenelonowau; tak že sřláněl se zároveň s ostatnjmi. Wšickni wěznowé poslaužili diwákům ku wzđelánj oddannosti, s kterauž přigjmali ránu smrtelnau.

Tak sřkonal stařec osmdesátiletý, genž nežil, než aby čtil náboženstwí ctnostmi swými a lidstwí přisluhowánj lásky, gehožto život prostý sice, awšak činný, tichý ale požehnaný, byl nowým důkazem, že gedíný kněz, nadšsený duchem powolánj a stamu swěho, mnohdy za gedíný den wykoná wíce dobrého, než wšickni naši nowotáři, přebogati w nárwřjch a přez aurodni na náhledy tak řečené liberalnj.

Z J. Gaume W. Wojáček.

Cirkewní zprawy.

Z Francauz. We městě Nancy, hlawním městě Lotrynském, založen jest nowý ústaw ku wzđelání misionářů. Budauť pak se w něm wychowáwati knězi, kteříž by blásati mohli časem swým slowo Boží národům w Americe, a pracowali mezi Němci tamtéž usazenými. — I to jest znamení, kterak se zmáhá zřejmé duch katolický we Francauzích.

Z Angličan. Dle weřejných zpráv jisto jest, že se nowé biskupské stolice katolické w některých čelnějšich městech země Anglické pořádně zřídí. Opět walný to krok, wedaucí k wítězství sw. Cirkwe naší w Angličanech. Posud mįwali katoličti biskupowé Angličti, jsauce náměstky apoštolskými, toliko tituly od býwalých sídel biskupských, ležících w krajinách, kdež nyní newěřici wladnau. Teď Bohu díky i to pomine! Slowútnému učenci katolickému, biskupowi Wiesemannowi, swěřil sw. Otec náš, Pius IX., důležitě rozđelení a ohraničení nowých těchto osad biskupských.

Ze Šwěd. Po tu dobu nesměl w zemi této nikdo odřiči se luteranstwí: každý, kdožkoli by to učiniti směl, pokutowán býwal za to wyhnáním z wlasti. Nedáwno zhotowil se návrh k nowému zákonníku cirkewnímu a trestnímu, a tu již wíce o dotčené pokutě této není již ani zminky. Za posledních časů nawrátili se také skutečně nejedni do lůna katolické Cirkwe, nebywše proto trestáni. Snášeliwost a náklonnost k wíře katolické počíná i tu wznik bráti. —

BLAHOŽEŇ

Číslo 26.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Morawany, Slowáky a Slezáky vydává se každou sobotu w knihkupectwi w dowy Schulcowé w Je-suitské ulici, č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wáclaw Štule,
kněz církevní.

Nebe a země pominau, slova má nepominau.

Předplaceni na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. st. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectwi Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wduy
Schulzowé
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XXV. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XXV. po sv. Duchu. — Maudrost otcowská. — Sv. Cyrill a Method. — Sv. Otec Pius IX. a Římané. — Wzory křesťanské. — Církevní zprávy. — Příloha.

Dne 14. listopadu.

Řeč na neděli XXV. po sw. Duchu.

Evangelium sw. Mat. XIII. 31—35.

Dwogjm podobensťwjm dnešnjho sw. ewange-lium ukazuget se nám, D. B., gedna welká prawda. Pán Ježíš, přirownáwage w něm zrnu horčičnému a kwasu králowstwj swé čili swau Církew, ukázal, gakh bude gegj zrůst, a čjm bude národům na této zemi. On sám ručj nám za to neomyšlným swě-dectwjm swým, že wjra Geho swatá pronikne gako kwas wšsecko pokolenj lidské — Církew Geho že se stane stromem, w gehožto blahém stjnu se shromáždj wšichni národowé pozemšťj. — Ano, co dáwnj pro-rocí předpowjďali, to dotwordil Pán Ježíš slowem swým — a nebe i země i wělowé hlásagj, že slowo Páně gest prawda. — J nahlédněmež, D. D., po-djweymez se wůkol sebe, zdaž nenacházjme wšude, kam se kóli obrátjme, důkazy, že gest učenj Kri-stowo práwě kwasem w životě ljd a národů, kterjž ge přigali, a Církew Páně že roste gako zrno to horčičné, že gest učitelkynj prawdy a ctnosti, matkau prawé maudrosti, blaženosti a spásy wšech ljd a ná-rodů na tomto swětě? — J gacjž medle byli po-čátkowé, gakh byl osud této wjry a Církwe? — Kniha děgin na to odpowjďá. Zde, D. D., gest odpowěd na tuto otázku.

Před dewatenácti wěky zasíl třidcileťj Ježíš, gehožto krátkozracj Židé gmenowali synem Josefa, tesaře z Nazaretu, my pak geg nazýwáme gednoro-zeným Synem Božjm, swěta Spasitelem, Pánem

swým a Bohem, malické zrno horčičné na poli swém. Sjmě toto, wjra, pučtí počalo w srdech lidských, ono kljelo i rostlo, a za tři leta stal se z něho strom, magiej dwanácte silných wětwej, aposťtolů, sedmdesáte slabšjch ratolestj, učednjků, a mimo to i něco gi-ných wětšjch a menšjch prutů, posluchačů, ctitelů. Gedna ze silných wětwej, gmenem Židáš, uschla sice a odpadla od živého stromu, gedenácte wšak oštat-njch: Petr, Ondřej, Jakub, Jan, Filip, Bartoloměj, Matauš, Tomáš, Jakub, Žuda a Šimon, nepřestali ozdobowati strom; oniť byli hlawnj wětwe tohoto po-swátneho kmene, a s nimi spolu zelenaly se i oštatnj ratolesti a pruty, magjece na sobě listy naděge, kwěty wjry a owoce lásky.

Wšak tu se nade stromem šehnala bauře; ne-wěra židowská strassné blesky wysílala naň, i hrozila, že geg z kořene wywrátj. Wětwe, ratolesti a pruty ohýbaly se wětrem této bauře gako třtina, listj se tráslo, mnohý kwět byl dolů sražěn, sám pak rozšj-wač, který sjmě horčičné do země wložil, w bauři té zahynul — rota židowská usmrtila, na křjž přibila Ježíše Krista. Židům se zdálo, že po této bauři ne-přigde wjce strom k sobě, gim se zdálo, že uschne, brzy wytat a na oheň umržen bude: ale tu nena-dále prorazilo swětilo s nebe mraky a ozářilo ra-tolesti — Ježíš Kristus wstal z mrtwých, wstaupil na nebesa, Duch swatý štaupil na aposťtoly — a w swětle geho okřál opět a zaradowal se strom, zalitý křwí Spasitele a ošwícený milostmi swrchowaného Dárce tak se osypal zase i listjm i kwětem

i owocem, a tak libeznau wůni wůkol sebe šířil, že odewšad sbíralo a slítalo se ptactwo nebeské, odeššad přicházely dusse nesmrtné, aby w ratolestech stromu Ježíšowa stánky sobě učinili, aby w moudrosti a ctnosti prospěly a pokoge i spasenj nalezly. Gediným dnem, na den seslání Ducha sw., 3000 dussj z rozličných národů ku Kristu Pánu se přihlásilo — Partstj, Medstj, Elamitstj, lidé z Mezopotamie, Rápadocie, z Pontu, z Asie, Frngie, Pamfilie a Egypta, z Libie a Říma, z Křety a Urabie zwolili sobě obydlj na stromu Kristowu — wstoupili do Geho sw. Cjrkwe.

Co platno bylo Fariseům a zákonníkům, že křikem, utrhaním a rauháním ptactwo na stromě Kristowě zaplášiti usilowali, že wětwe se stromu násilně lámali a utínali? Na místo gedné utaté ratolesti zge-wily se nové a hnaly mocně na východ i na západ, k poledni i půlnoci; Matěj, Pawel a Barnabáš oddali se službě apoštolské, a spolu s ostatními apoštolj nesčislň počet dussj přivedli ku kmenu života, Korintské, Galatské, Efesské, Filippenké, Kolossenské, Thessalonicenské a mnohé jiné obrátiwše na wjru Kristowu, uwešli do Cjrkwe.

Desatero nových bauřj za cjsařů Římských během třech wěků doráželo na strom, wyrostlý ze zrna horčičného, a na obywatelě gehu ohněm, mečem a diwofau zwěřj se doráželo; — strom neklesl, obywatelě se nerozprchli, a gestli tu a onde na chwjlj se uhnuli před wztekem bauře, brzy se zase nawrátili, nových wěřejch s sebau přiwádějce, tak že každým dnem přibýwalo dussj, hledagiejch pokoge blaženosti a spásy na stromě wyrostlém z zrna horčičného — w Cjrkwi, založené a posvěcené Kristem Pánem, gednorozeným Synem Božjím. — Po stoletých bauřjch nastalo ticho. Cjsař Konstantin dal Cjrkwi swobodu a přigal jí pod swau ochranu; strom Kristůw wolně se mohl rozkládati, wětwe a ratolesti své mohl do wšech zemj rozესilati: křesťané weřegně wjru swau wyznávali, hlásali a zastávali, weřegně služby Božj slawili a poznenáhla w několik stoletjch wšech té-měř národy ewropegské i mnohé w gíných dílech swěta we své šhromážděnj pogali. — Než w tichu a pokogi tomto stala se na stromě nemilá přjhoda. Na strom přilepil se mýstj mech, na kůře gehu usadil se tu a onde hmyz. Strom zůstal sám w sobě, we swém gádru zcela zdravý, a nepřestal nové ratolesti wyháněti, novým kwětem a owocem blažiti zemi a potěšowati nebesčiany. Než mýstj činil geg mech a hmyz méně zhljdným, a tu se některým na něm zastěšklo. S umjnili si, že strom zbawj mechu a hmyzu, umjnili si, že Cjrkew očistj od powěry a nestěstj, gať se na mnohých křesťanech uchýtily. Bez dlaubého rozpakowánj dali se do práce, a w přenáhleném horlenj swém s mechem a hmyzem i to, což k životu stromu bylo potřebného, trhali dolů, zdrawé pupence spolu s diwofým wyrůstkem frážejce. »Cj-

lenci! co činjte?« ozwali se rozumnj a Bohem uštanowenj strážcowi stromu, ozwali se ti, kteréž ustanowil Duch swatý, aby zprawowali Cjrkew Božj, a bránili těm pomateným, wášňj zaslepeným šlůdcům. Tito ale nemohauce po své wůli a po swém rozumu čistiti strom, natrhali si s něho pocuchané kusy wětwj, a zasadíwše ge, štěpowali sobě z nich gíný vlastnj strom ku obýwánj, založili sobě gedentu a druhý tam nowau cjrkew. A tak, nastogte! stalo se, že mimo strom, gegž sázel Kristus sám, nynj na swětě gest wjce stromů, které lidé nasázeli, nynj na swětě gest wjce cjrkwj, které od gedné, swaté, katolické a apoštolské Cjrkwe se odlaučily. Strom Kristůw ale nezahynul tímto odlaučením a olaupením; mnohá wětew od něho održená, dávno zase uschla, mnohé jiné usychaji posawáde, až i doschnau, gen gediný, prmotnj, Kristem Pánem štěpený strom, přeckal až po tuto dobu wšech ostatnj, a milliony nových oby-watelů ze wšech národů a zemj swěta na své ratolesti přigal i přigjmá podnes — přigjmati bude po wšech budaucj wěky. — Cjrkew založená na stále byla, gest i zůstane živým pramenem prawdy Kristowj, moudrosti, swatosti, blaženosti a spásy lidské — gi a prawau, čistau wjru gegj na wěky niľdo, ani brány pekelné nemowrátj — prawá, čistá wjra Kristowa nebude ze swých pemných kořenů na wěky mowracena! —

A hle! w tomto obrazu máte, B. M.! wyswětlené to proroctwj, gať w dnešňjm ewangelickém dwogjm podobensťwj Pán a Spasitel náš o své Cjrkwi učinil; w tom obrazu widjte, gať se splnilo a plnj potud, což gest předpowědel Syn Božj.

Z malického zrnka stal se weliký strom na wzdor bauřjm, které ho zlomiti usilowaly, z malického počtu ciitelů Ježíšowých stala se welká Cjrkew, kteráž se rozšířila po celém swětě. Repatrný kwas Božj prawdy pronikl nebe i zemi — a národy pozemské učinil syny slítowánj Božjho, dědici sláwy wěčné, bratry nebesčianů. My, D. D.! gsme obywatelě tohoto stromu Kristowa, o kterém mluwj dnes sw. ewangelium, my co katoličtj křesťané k onomu widitedlnému šhromážděnj přináležjme, w němž uložil Pán kwas wjry a milosti své, gežto prawau Cjrkwj gmenugeme. Wažme pať si toho štěstj, neboť dosáhli gsme ho beze wšj zásluhy, a radugme se z owoce, gaťehož w Cjrkwi okauffeti můžeme. Nedenmež si ze srdce swěho wziti ony swaté prawdy, které Syn Božj nám zwěstowal a we své Cjrkwi neustále zwěstuge, nedenme se odwrátiti od té cesty, kterauž nám Dn sám co gedinau k blaženosti wedaucj ukázal, a na které nás předesšel; pošlugme se na té cestě, cestě ctnosti, podle wůle Spasitelowj oněmi milostmi, které nám Duch Páně w swátostech udělugе i rozmnožuge, a nehledenme gíných pramenů blaženosti, než těch, ku kterým Kristus Ježíš přivedl nás.

Wědauce ale, že beže wšši zásluhy gšme se zro:
dili a wychowáni byli w prawé Cjrkwi, nezatracugme
giných, genž snad beže wšši winy w bludu odrostli.
Modleme se za ně, genž negsau na prawé cestě,
a tu i tam we wjře blaudj; modleme se, by ge la-
stawý Otec na nebesjch přiwedl k poznánj wšseho,
čehož gim k spasenj zapotřebj, a modlice se wraucně,
žiwotem, chowánjm swým, ctnostj, láskau swau gim
ukažme, že na nassj straně gest prawda, w nassj Cjrkwi
že gest nejwice přjležitosti k zdofohlenj swému,
nejwice a neysilněgšsij gest podpor w slabostech lid-
stých, nejwice gest potěšenj we wezdegšsij starostech,
trjzjch a protiwenstwjch. A takowěto nasse počjnanj
nebude zagistě bez požehnánj. Když blaudjci bratři
na nás užřj, že gšme se swatau wjrau swogj stali
nad ně lepšsijmi a šstastněgšsijmi, přigdau a žadat
budau, aby přigati byli do swatěho šhromazděnj, přig-
gdau a w swatěm obcowánj s námi rozmnožj počet
obywatelů na stromu Krjsta Jezjše, rozmnožj počet
prawowěřjch křesťanů, hledati a naležati budau
spolu s námi na ratolestech onoho špasťedlněho
stromu pokoge časněho i wěčněho. Amen.

F. D—š.

Maudrost otcowská.

Oa

Boleslaw Jablonského.

10.

Přislowí zní welechytře:

„Nehas, co tě nepálí;“

Co však chytře, ne pak maudré,

Zpozdilce jen ošálí.

Kde ti práwo dowoluje,

Aneb ctnost kde káže ti,

Tam nejenom *smíš*, o synu!Ale *maš* též hasiti.

11.

Celý swět buď školau twoj,

Maudrosti se uč i w lese;

Silným kmenem, jenž tam stojí,

Každá rána neotřeše.

Muž, kterému rána litá

Wždycky pokoj srdce ruší,

Kterým každá hana zmítá —

Prozrazuje *slabau* duši.

12.

Kdo žíť moře w studni mēlké,

W komáru kdo slona tuší:

Ten má sice oko welké,

Awšak malichernau duši.

Kdo se jako šipu leká
Každě létající pléwy,
Před branným kdo děckem kleká,
Welmi malé srdce jewí.

W marnostech kdo hledá sláwu,
Stín kdo za wěc považuje,
Malého ten w každém stawu
Ducha wěru prozrazuje.

Dobrodincové národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolové národů slowanských.

(Pokračowánj.)

Štastně nawrátíl se sw. Method z Řjma do
Morawské wlasti. Národ wšsude wděčně i radostně
wjtal geg co otce swěho, a muž Božj na nowo se swatau
horliwosti se uchopil apoštolšského djla, uwáděge na
wšsich stranách mraw i řád křesťanský. Netrwalo
dlauho, a do Řjma ubjral se bez pochyby opět
z Morawy kněz gegž Method za důstogněho biskup-
ské hodnosti uznal, a král Swatopluk wedle rozkazu
sw. Otce k hrobům sw. Apoštolů pro poswěcenj wy-
prawil. Zatjm ale počalo se nebe na nowo kaliti,
a nowé těžkosti dolehly na swatau hlavu wěrněho
sluhy Páně. Wiching, prawý to dwořenjn, došsed
cjle a ubezpečiw se náklonností králowau, odwrhl brzce
larmu, kterauž byl posud swatěho arcibiskupa swěho
oklamával. Mage býti pomocníkem a podporau na-
šeho apoštola, stal se protivníkem geho a šstřdcem.
Z listu, kterým papež swatěho arcibiskupa našeho po-
těšuge, widěti gest, že se musily znamenité nátišky
wěrnému služebník Páně diti. Král Swatopluk
měl owšsem wedle ustanowenj papežowa šfrotiti zpauru
každěho, kdožkoli by se byl proti sw. arcibiskupowi
pozdwihnauti směl. Než Swatoplukowi bez pochyby
wjce se zaljbil úlisný a zloradný Wiching, než dů-
stogný a přjsný, samému králi powinnosti na srdce
kladaucj Method, i zdá se, že pokud sám král těžkosti
nečinil swatému tomuto muži, proti nátiškům owšsem
geg nehágil. Wěda tedy Wiching, že král od něho
nebude, tjm zpujněgi nastupowal nehodný tento člo-
wěk proti samému dobrodinci a wrchjmu zprawci
swému, nýbrž i práw nenáležitých sobě osobiti směl.
Nadarmo napomjnal geg z počátku muž Božj, nadar-
mo hrozil mu papežem. Wiching nic nechťel wěděti
o poslussenstwj, anobř wedle přirozené drzosti swé
tať se twářil a pronášel, gakoby od papeže sau-
fromnj gakěš rozkazy byl přigal, a sám takorťka za
strážce Methodowa ustanowen byl. Takowé nedů-
stogné gednánj swatý Method nikterak trpěti nesměl:
řád wšsichen musil by tudy w Cjrkwi hynauti a zmat-
kům byla by se odewřela brána. Zkusiw, že nena-
gde u krále zastánj, wyprawil k swatému Oci do

Říma posla s žalobau na Wichinga. Nezmlel pak, nač se biskup Nitranstý odvolává, co proti němu osobiti sobě smj, a co předstírá. Zadam tuto stížnost k swaté stolici, očekával důvěrně konečnou odpověď, i konal opět bez ustání cesty své apoštolské. Papež Jan neměškal dlaugo i hleděl potěšiti srdečným listem zformauceného Methoda. Poukázaw, že Wicing na tagné a saukromné gakeši rozkazy křivě a lživě se odvolával, na gewo dáwá, že věci nemilé wyrownati a twrdossigného biskupa Nitranského potrestati hotow gest. — Stalo-li se to čili nic, a s gakhým prospěchem, o tom giž nic se nedozwjdáme z letopisůw. Menji pochybnosti, že papež neopominul důrazně napomenauti nehodného onoho Němce; zdá se wšak, že slowo to se velmi snadno swezlo po twrdém srdci osfemetného onoho člověka. Tím lépe wzal sobě k srdci Method upřímnau řeč papežowu a neustával w dyle swém až do konce.

W řečeném tomto listu swém hleděl Jan VIII. wywrátiti nedůvěru, kteráž by dle gednání biskupa Nitranského i odvolávání geho na obžláštnj rozkazy papežowj k sw. stolici Římské byla owšem velmi snadno vzniknauti musila.* Z wybjdl sw. apoštola nasseho, aby opět do Říma se dostawil, a tu wěc swau sám náležitě wyložil a wedl. Zdali a gať brzo bylo sw. muži lze, wedle vlastnjho úmyslu swého i wedle hlasu papežowa na tuto cestu se wydati, nemůžeme s gistotau powěditi, ačkoli se nám zdá, že nepochybíme, pakli sw. Methoda r. 881 neb 882 w Římě hledáme. Některá stará podání totiž owšem dosti zřejmě k tomu poukazují, anobřz za gisté klau, že sw. Method králowo zpupné počínání proti náležitému mrawu a řádu křesťanskému nemoha déle trpěti, i na něho i na dworany geho klatbu wydaw a do Říma se uchýliw, nassel tam ochrany i zastání, gať mu papež napřed byl přisljbil. Dle těchto zpráv pohyb pak sw. Method w Římě, pokud za njm Swatopluk posly své newyprawil, slibuge napraviti, w čem se byl prohřešil, a žádage, aby se nazpět do vlastj Morawských nawrátíl. Že wšak prwe náwratu geho wšelike nehody musily býti urownány, a biskup Nitranstý na nowo byl zawázán k náležitému poslussenstwj, gest samo sebau průwodno. »Tedy,« dle slow staré legendy latinské, z njž zpráwy

tyto máme, »spěchal muž Boží nawstjwít opět stádece swoge, kteréž síce ostawil tělem, nikoli ale srdcem. Když pak přicházel, wysli mu wstřice wladýkowé i národ, a s neobyčejnou radostí plésagje, welebili Boha i wolali: Nawstjwíl gš, Hospodine! zemi nassí, potěšil gš gi, poslaw nám nazpět pastýře dussj nassich! A tak uведен gest sw. Method opět do cirkwe své na Welehradě.« Pokud podání tato za pravé přigmauti slussj, zběhlý se bez pochyby věci tyto mezi rokem 881—883. Gisto wšak gest, že sw. Method r. 884 opět působil na Morawě, a král Swatopluk, gať se zdá, poznaw poněkud osfemetnost dosawádnjch odpůrců Methodowých, dle slowa papežowa i dle slibu swého, o něco lépe a náležitěgi se měl k swatému arcibiskupowi swému.

Zatím přibýwalo sw. Methodowi každým dnem břemene wěku, a hodina odchodu k Dci nebesstému se blížila. Láska wšak a horliwost geho stárjím nikoli ani nechladla ani neumdljwala. Swatý staréc neustával dělati, pokud stávalo dne žiwota geho. Péče i o zniť wjry swaté w rozlehlých wlastech slowanských i o zachowání swornosti mezi kněžstwem latinského i slowanského obradu, starost o wychowání zdárných služebnjků cirkewnjch a duchownjch učitelů milowaného národu, apoštolské cesty po wšelikých stranách rozsáhlého arcibiskupstwj, wyučowání a zpráwa wěřejch zaugaly i těch několik poslednjch let draheho žiwota geho. Než o tom wšem giž podrobněssjch zpráv nepodávagi ani letopisowé ani staré legendy, co gič posud známe. Tolik gediné wjme, že sw. Method na den apoštolů Páně sw. Petra i Pawla r. 884 w Brně u přítomnosti krále Swatopluka i welikého množstwj lidu ku pocti wosti gmenowaných sw. apoštolů poswěcowal nowý chrám Boží, na témž místě bez pochyby, kdež nynj druhá biskupská stolice na Morawě se nachází. Mimo to podotýká staroslowanská legenda (z kteréžto se nám owšem w negednom ohledu žádaucjho swěta dostalo), že též i »s králem Uherským, přisfěssjím w strany Dunagské,« měl co činiti sw. Method, »byw u něho přigat s láskau a propustěn s dary.« Důstogná powaha Methodowa tak dogala owšem polodiwého náčelnjka surowého onoho národu, že mage laučiti se s mužem Božjím, prosil ho, řka: »Pomni na mne, čestný otče, w swatých modlitbách swých wzdych.« Pokud gest prawdiwá tato udalost, dobrěť bylo by to znamenj, že ani u tohoto owšem newzdělaného knjzete bez prospěchu nezůstala náwstěwa sw. otce apoštolského. —

Než apoštolowání Methodowo dospělo ku konci swému. Žitawiw 22 let mezi Slowany w končinách západnjch, podrobil se tolikerym obětjm a nesnázm, i přetrpěw negedny těžkosti a přjkořenstwj, owšem zaslaužil, aby mu dal Pán korunu žiwota, kteraž byl přisljbil wěrným milownjkům zákona

* Z toto staré podání dobře by se dalo srownati s druhými okolnostmi a udalostmi oněch časůw. Že pokud žil Swatopluk w přátelstwj s Němci, dáwage sluchu osfemetnému Wicingowi, swéwolně a zpupně se měl k sw. arcibiskupowi, lež takorfa w přirozené powaze geho. Stížnost sw. Methoda padá wšak právě do těch dob, kdežto Wicing po náwratu swém z Říma w biskupstwj Nitransté se uwázal, a Arnulf, potomnj král němeců, w dobrém srozumění žil se Swatoplukem. List papeže Jana VIII. dán gest zagisté dne 23. měsíce března 881. Během roku 882—883 wzalo wšak přátelstwj mezi Swatoplukem a Arnulfem za své, a tu bez pochyby, aspoň z části nastal nowý obrat w náboženstwm smýšlenj Swatoplukově. Mnoholi w té věci zasluh o sw. Methoda sobě žijal Jan VIII., owšem udati nelže: nestával zagisté ani listů pfaných k Swatoplukowi, ani zpráv mjestněssjch o při wedené w Římě.

swého. Churawost a stárij ukazowaly zgewně, že gij na dluze nepobude na zemi. Z hledel sw. otec a apóstol náš prwé gestě, než odejde k nebeskému Otci a Pánu swému, gako wěrný hospodár opatřiti swěřenau sobě od Boha Cirkew. Bystry a swětlem Boží milosti oswojčený duch geho předzdwjzdał zagistě, gake pohromy na tuto cirkew Morawskau po smrti geho přigiti mohau. Smysl Swatopluka, owšem wjce o zewnitřnj zpráwu řijše pečlivěho, než o prawý zdar a kwět wjry w národě, zgewně záměry a wsecka powaha Wichingowa, nad to pak i nesnáseliwość kněží německých, za přičinau nastalých změn w řijši Morawské opět u walněgšijm počtu rozšijřených a osazzených, neslibowaly mnoho dobrého na přijšij čas. Aby wšak, pokud to lze člověku, nadešel tento rozličným různicjm, po smrti geho snadno wypuknauti mohaucjm, měl sw. Method o to pěti, aby ustanowen byl nástupce w důstogenstwj a úradě geho biskupském.* Učennjci Methodowi čili duchowenstwo, wěrně oddané muži Božjmu, sešlo se k slowu geho dle starého řádu k wolenj, kterěz ale sám swatý apóstol řjdił. Wynikal pak toho času mezi wěrnými učennjky Methodowými nad giné wsecky wůbec na slowo wzaty kněz gmenem Horazd. Wytečený tento odchowanec swatých apóstolůw našich byl rodem Morawan. Newšednj wzdělanost ducha, ušlechtilost srdce, žiwot bez úhony a horliwość o zdar prawé wjry učinily geg miláčkem swatého mistra. Že pak se dobře znal netoliko w přirozeném gazyfu slowanském, alebrž i w latinském a řeckém, byl tudž o to způsobilegšijm ku zprawowánj cirkwe, w kterěz obřad slowanský podle latinského zkwtal, a wedle nowých domácjch staršij, německj a onde i některj řeckj kněží se nalezali. Mimo to pocházegze ze wzácněgšijho rodu, mohl se snáze než kdo giný zastánj mezi swými nádjti, kdyby, gak lzelo předzdwjdati, buď Wiching neb kdokoliwěk giný úklady a nástij gake tropiti směl. Z gest nemálo prawdě podobno, že bez pochyby Horazd gij prwé obrán byw za druhého biskupa, podřízeného pod wrchnj zpráwu Methodowu, w Řimě samém na důstogenstwj toto poswěcen gest. Když se tedy nynj o to gednalo, aby se wywolil nástupce na

stolici Belehradskau, a kněží Morawstj za tau přičiuau u sw. arcibiskupa swého byli se shromáždili, wznesenástě žádost na sw. Methoda, aby sám ustanowil, koho chce mji za nástupce swého. Z ukazal Swatý na Horazda. »Tento gest«, prawil, »syn wassj země, muž swoboděn, i naučen dobře w latinské knihy, prawowěren: — To budij wůle Boží i wasse láska i moge! — On budij nástupce můg!« — Ne třeba dokládati, že tak se stalo, a Horazd ustanowen gest za budaucjho arcibiskupa Belehradského.

(Dokónčenj budaucně.)

Sw. Otec Pius IX. a Řimané.

(Wyňatek z přílohy k Wšeoobecným Nowinám Augsburským č. 58, 1847.)

Truchliwě laučil se od nás rok 1846, zlý ten rok neúrody a hladu. Mračné chmury wisely nad staroslawným „městem swěta“, newyberné deště padaly, jako by chtěly wšecky slze hladem umírajícího Irska wyliti na Řim. Na 40 let nepamatowal nikdo cos takowého, twrdili zábnauci Řimané. Mněť bylo lito ubohých churawců od seweru, jenž byli u walném počtu do Italie připutowali, aby tu nalezli w jemném wzduchu zdrawi anebo — smrt. Ale na wzdor mokru a wichřici prosincowé, na wzdor drahotě a bolnému zámutku, způsobenému powodní, nedali si Řimané tenkrátě brániti, a slawili wesele wánoční swátky, šťastný, weselý nowý rok, sobě ku wyražení, *Piowi* pak *Dewátému* ke cti a chwále. „Cožť jsau wsecka pomijející utrpení této powodně, neurody a tuhé zimy u přirownání s nesmírnau milosti, kterauž nám nebe popřálo tak dobrým knížetem Cirkwe, jenž miluje swůj lid, rozumí potřebám našeho wěku, w žalářích nyjícím swobodu, wypowězencům wolnost nawrátíl, jenž neodchyluje ucha swého od slušných našich přání, jenž swau dobrodějnau ruku podává nuznému a pomoc přináší utištěnému!“ Takť mluwili Řimané, a u prostřed rostauci drahoty w chlébě usnesli jsau se o průwody s pochodněmi, ohňostroje a plesy. — Od *Colonna Augustina* pohybowal se w noci 26. prosince průwod nahoru k wrchu *Cavallo*, před papežskými paláci wlnilo se již nepřehledné množství s pestrými deštníky. Hučelať težká baurka a žltorudé blesky kmitaly w čirau noc. „Ať nám jen nebe celau slawnost nezatopí!“ powzdechowali teskně i Řimané i cizincowé, štitící se lijawce. S práhnauci netrpěliwosti čekali všickni na průwod s pochodněmi a na benedikci papežskau. A aj! nebe bylo milostiwo, onoť newypaustělo leč hřimání, lijawec ale zadrželo až po celém welkolépém, slawném tomto ději. Nemůžet mysli postihnauti dojem výjewu onoho 26. prosince, kdo newiděl *Monte Cavallo* se skwostným okolím jeho, s paláci, s obeliskem, s wodotryskem a pnauci

* Co sw. Method předzdwjzdał a čemu napřed gij wstřije wegiti čtel, stalot se po smrti geho skutečně. Laskawa i moudrá péče geho ani ta nedowědla od cirkwe Morawské newšednj toto odwrátiti. Newšednj Wiching zapomenu, čjm býti má národu, gemuž dán byl za biskupa, baje po důstogenstwj arcibiskupským, i osobě se k němu práwa, počal ploditi nowé rozdroge. Král Swatopluk, omámený úlisným tjmto lichometnjšem, podporowal záměry geho. Proti učennjckým Methodowým obrátilo se zástij, kterýmž za žiwa i sám sw. apóstol nemálo trpěl. Konečně i wypuklo pronásledowánj Horazda i kněží wěrných tomuto nástupci sw. Methoda, tak že musili posleže ustaupiti protiwjnjšjm swým. — Wšak i Wichinga došlo se metla Páně. Wlaga za přjziniwce krále německého Arnulfa, stal se po úpadku řijše Morawské newprwé kancléřem na dworě německém a pak i biskupem Pasowským. Tu wšak dostihl ho trest Boží. Že proti wšemu práwu stolici biskupskau opamowal, šfazen gest wýrokem sněmu Solnohradského, a tak bjdně zmizel z dějin, nezůstawiw po sobě ani gedintě blahé památky!

se nad tímto w newyrownalé kráse welikánské sochy koňokrotitelů Dioskurů, kdo nezná malebné položení *Quirinalu* s dalekým výhledem na *Pantheon* a kupli chrámu sw. Petra. Bengalské ohně byly se na tarasích připravily k zaplacení nočního temna, jak mile by vyšel *Pius IX.* wen, a čerstvě po sobě žhaucí blýskání mocně podporowalo aučinek bengalského světla. Kdokoli nebyl aspoň jednau přítomen při benedikci nynějšího papeže: žřwobyti jeho jest o jeden zajímavý pohled a o jednu rozkošnau wzpomínku chudší. Táhla řada světloñošů stojí na *Monte Cavallo*, hudba hrá, oči všech ale upírají se výhradně na okna palácowá, posud neoswícená. Posléze zakmitne na nejzážším konci dlouhé třídy pokojů, wedaucích k siní balkonowé, třesawý plamýnek, i blíží se od okna k oknu. Lid znamená to dobře zná. „On jde! On jde!“ zdwihá se radostný pokřik, křídla dweří se rozlítnau, weliký zlatý kříž se objeví a za ním — papež na pawlanu. Ušlechtiláto-tě postawa, důstojná i mírná; klidné oči witají lid shromážděný, jehož nekonečné jásání wšecko přewyšuje, cožkoli jsem toho kde jinde spatřil. Teď rozwlňené celé množství oněmi, i hudba umlkne, s každé hlavy se smeká, mnohé koleno kleká, a *Pius IX.* zpívá jasným, libezným hlasem swým latinskau benedikci. Na tu odpowídá též latinským zpěwem Římský národ, a pak opět jásá wšecko i prowoláwa. „*Eviva Pio nono!*“ A slowa ta nezněla toliko z Římských hrdel; mezi těmi, kteříž nejwřeleji a nejhlasitěji wolali, bylo mnoho Angličanů a Němců, na wětším dile twrdých protestantů. K tomuto slawnému wýjewu přimysli si čtenář noční dobu, přimysli si celé wúkoli, i tu bauřku na nebi a barwitý swit bengalských ohňů, při nichž na několik mil bylo widěti wšeliké předměty téměř tak zřetelně jako za bílého dne. Jakkoli každý pohledem na žehnající hlavu Církwe katolické blaze byl dojat; nicméně cítil se puzena, ohlédnauti se kol sebe také na welikoduché dědictwí rekowné minulosti. Tu blíže obelisku, ozářeného čarowným světlem, strní ony obrowské kamenné sochy Dioskurů, diwy to starowěkého dláta, diwající se „s twáří nepohnutau“ na nynější Římský rod. — Teprw několik minut později přšelo, jen se lilo, i blýskalo se a hřmělo w kratších přestáwkách. Newím, co protiwníci papežowi — neb i on není bez nich — o této bauřce říkali neb mysli. Jsemť wšak toho mínění, že se wšude lid odřekl staré powěry, jako by se jewil hněw nebes při takowém krásném a dobrodějném úkazu přírody. — Já jsem widěl papeže *Pia IX.* za swého zimního pobytí w Římě již as dwanáctekrát, a někdy pohodlně z blízka před *Porta Pia*, kdež se swatý Otec pěšky procházíwa. Dwakráte widěl jsem ho

při slawném obřadowání, jednau w kostele u *Jesusitů*, pak w krásné basilice *della Sancta Maria Maggiore*. Tam byl obstaupen dwadcti ne-li třidcti kardinály, a nesli jej w slawném průwodu skrze chrám mezi dwěma dlouhými wějíři z páwího peří. *Pius IX.* zdá se býti o několik roků mladší, než je skutečně, a neměl by ho nikdo za padesátніка (jestiž narozen r. 1792). Jeho postawa wypadá welmi dostojně, a w jeho čerstwém, zdrawotau kwětaucím obličejí spanilé pleti obráží se přede wším dobré jeho srdce, obzláště jsau jeho ústa něco autle a milostně udobena. Pokud byl kardinálem, žil po tichu, a jsa wzďálen od Říma, byl jedwa znám obecenstwu. Když ale střelba s *turže Angelské* ohlašowala, žeť jest wywolen nový papež, tu se huala polowina Říma ku *Quirinalu*. Jméno *Mastai* létalo z úst k ústům, málo kdo ale wěděl o jeho osobnosti, rodině a způsobu žiwobyti cò říci. Tím wětší tedy byla zwědawost a tauha Římanů, spatřiti nowého panowníka. Když pak se *Pius IX.* nejprwé s ozdobeninami papežské důstojnosti swé okázal na pawlaně *Quirinalu*, zwolalo wšecko w radosti: „*Che bell' uomo!*“ Římanům deje se nejinak než starému Lavater-owi, jako mně i mnohým. Z rysů twáře domníwáme se čisti, jaká jest powaha duše neznámého nám člowěka. Dobří ale lidé, jimž popřál Bůh neskrowné štěstí dostojné postawy a duchaplného wzezření, mají před jinými rovněž dobrými, awšak zewně nehezkými lidmi, přednost tu, že se u nich ctnost a šlechtné smýšlení powazuje za wěc jim wrozenau, tedy newywratnau, kdežto u těch krásná powaha nesauhlašci s neauhlednau jejich podobau zdá se býti còs wyzískaného wychowáním neb trpkau zkušenošti, a jejich ctnost má se za méně zakoreněnou. — Když *Pius IX.* dlí mezi nejčelnějšími pralaty swými, lze tu owšem zpozorowati různé hlavy, jimiž uspokojil by se wice umělec neb obdiwowatel antických twáří. Twář orientálské krásy Armenského arcibiskupa, wýrazná údoba obličejí kardinála Lambruschini-ho, vysoká postawa a imposatní hlawa učeného kardinála May-e, přísne tahy kapucinského jenerála Micar-y wynikají snad nejznamenitěji. Co se ale dotýče wýznamu, důstojnosti, jemné wznešenosti a laskawosti k bližnímu, nedá se jemu přirownati ani zdaleka a ani jediný obličej oněch kněží. Z čtyřidcti neb padesáti podobizen jeho kamenopisných, kteréž posud wysly, newidí se mi žádná dosti powedena, žádná nepodáwa prawý ráz jeho tahů, wšecky nalezám nekrásnější než original. Naproti tomu podobá se mu weliký jeden poprsní obraz sádrawý, w kterémžto se jmenowitě dobroserdečný wýraz autlých úst podařil, a kterýž wšude, po domích weřejných i saukromných, neřídko wawřinem owěčnený se nachází. Podobnost ta ne-

byla mi tak nápadná, když jsem viděl ponejprv nést papeže w chrámu sw. Petra na jeho trůn. Půl hodiny později viděl jsem ho w kočáře, obkličeneho lidem powýskujícím k němu wzhluru. Tu smála se jemnoduchá veselost z krásných jeho tahů, a podobnost onoho poprsí překwapila mne. Dobře učinil umělec, že ho pojal w takovém okamžení; neboť tento milostiwý úsměw zdá se býti nejprirózenější a na každý způsob nejkrásnější tah jeho tak welice dobromyslné a při tom útlé údoby twáře; neníť tam pranic hledaného, jako býwá u některých welmožů, potřebných náklonnosti lidu. Nejlepší příležitost, spatřiti papeže, poskytuji zajiště procházka před *Porta Pia* anebo osamělé stezky *del San Pietro di Montorio*. W prostém, bílém domácím oděwu, s pláštěm a klobaukem nachovým, kráčíwá tu sw. Otec mužně mezi dvěma w barvě wíolové oblečenými praeláty, několik mužů della guardia nobile běře se za ním. W uctiwém vzdáli sleduje ho lid, ohlžště pohlawí ženské, kteréž nechce jej dotěrawau zwědawostí obtěžowati, awšak tauží toliko, potěšiti se opodál z uzení jeho. Každý procházeč raduje se, potká-li náhodau tohoto šlechetného welekněze. A třebas by neklekali před ním protestantští cizincowé, aspoň wždy milerádi přijímají požehnání takowého papeže. — Prwního ledna bylo škaredo, awšak se nebe ukázalo předce na kratičký okamžik přízniwým, když Římané přinesli papežowi k nowému roku přání swá. Do šedesáti tisíců lidí stálo as o polední před *Quirinalem*, pestrá to strakatina wšelikých stawů, marchésowé a žebráci. Okna, pawlany, tarasy wrchu *Cavallo* byly hlawami jako posety, statné Římanky zářily co hwězdy. Prápory byly owěšeny wěnci oliwowými. Nejwětší z nich s nápisem příležitým rozwinul se právě w tu chwili, když *Pius IX.* wystaupil na altan. Papež měl na sobě bohatý nachový, zlatem wyšiwany šat a bílau čepičku na hlawě. Trinácté kardinálů bylo wúkol něho, a mezi těmi autlá postawa *Gizzi-ho*. Wšecky klobauky byly s hlaw, wšecká ústa otwírala se k výskotu sláwy, i nejnemělejší Angličanka zdwihala bělaunkau ručičku, aby zatočila kapesním šátkem swým. — Čtyři wyslanci, kteříž měli sw. Otcu přiněsti přání, byli dobře wybráni: jeden marchése, jeden professor, jeden malír a jeden obchodník. Po udělené benedikci začala hudba krásnau hymnu, a mistrný sbor pěwců zpiwal její slova zwučnými hlasy. Krátký swit slunce zasmál se s nebe, co papež pronášel požehnání swé, pak ale strhl se opět dešť, prw ještě než dozněla hymna. Tu přinešen čerwený klobauk s širokau ochlípkau, jaký papež nosíwá na swých procházkách. Když po skončené hudbě lid znowa se jal jásati, pozdrawil *Pius* ještě jednau s obyčejnau

libeznosti wšeho zewnějška swého a odebral se pomalu zpátky. Každý pozorowatel poznal z milostné weselosti ušlechtilých jeho tahů, že tu není ani pomyslení, aby marnolibě, lichotiwě lowiti chtěl příteň obecnstwa, ale že jej upřímně těšilo srdečné plésání celého národu, a že hlawa křestanstwa nikoli nezhrzí w panské hrdosti láskau sprostého člověka.

A. W. Hnojek,
děkan na Melnice.

Wzory křestanské.

1.

Aposťtol sw. Pawel w I. listu swém k Timotheowi, (kap. IV.) mile dj: »Ničemných pak a babských básnj warug se: ale cwič se w pobožnosti. Nebo tělesné cwičenj — pauhě totiž zemnitňj skutky, pobožnost, pokud k ničemu podstatnějšimu newádj, — malého gest užitku: ale pobožnost ke wšsemu gest užitečná. Běrnáť gest tato řeč; a wšselikého oblíbenj hodna.« A z úst wogjna wýklad pěkný na slowo to Pawlem swatým zwěstowané slyšeti, snad gestě bude milejší: gelikož z úst takowých dle běhu storo obyčegného praginé věci wycházejwagi.

Roku 1841 w měsíci lednu oblassowali swým časem němečtj časopisowé takto: We francouzském městě Pfalzburgu nedáwno zemřel mladý geden wogenský důstojník, gehož sobě celý tím wysoce byl wážil. Giný ze spoludůstojnictwa za příčinau pohřbu geho učinil řeč, kteráž dobře zasluhuje, abychom gi sobě k newšednj radosti swé powšsimli. Řečnili mezi giným: »Konstantin z Caroque — tak slaul totiž zemřelý onen důstojník, — ničeho po otcu swém nezdedil, než krásnau powěst, že gest synem poctiwce — a pak meč geho. Měčem tjmto uložil sobě slaužití proti nepřátelům wlasti. Awšak wůle Wšemohaučjho gináf urždila, i pokynula, aby prwé zemřel co prawý křestan; smrtj to, kteráž i nám wšsem musj býti žáducj. Saudruha tohoto nasseho se swěta odeslého památku činje, měli bychom, pánové mogi! gisté předpogaté mjněni mímno sebe pustiti. Tento saudruh náš po celý život swůg i we wšsich případosch dokázal, že ústa, kteráž modliti se umj, umj též i slíť wogenský zprawowati; on dokázal, že dá se Pánu Bohu slaužiti, i mečem poctiwě wlasti; člověk že muž wogjnem býti i křjž dělati!« — Swatý Gířj, wogjn a mučedník Páně, tak prý mluwil: »Nic lásku mau k Bohu neoslaby: žádná galkakoli muka — a teď by snad řekl: žádná galkakoli zlá řeč, žádný zlý příklad, žádná newěra aniž zpuslost galká, galkoli w obyčeg wěšla, — bázeň Geho ze srdce mi newymkne!« Řeč tato neobyčegná w ústech bogownjka bohdenj by heslem byla každého křestiana!

modlitbě, mravnosti, učí se zákonům, poslušenství a odpovědnosti, obětování sebe pro blaho obecné, mravní i duchovní pokore, učí se dobrým skutkům i víře spasitelné, milosrdenství, bratrské lásce a snášenlivosti: zde jest znáti, zde jest ve vážnosti silná ruka katolické kázně. Nejedny vzdělané osoby rozličných věr užítovaly mne, že nikde jinde, leč jediné ve školách a kolejiích katolických mládež s užitekem se vychovávala i na mravech šlechtí. Co sama vím, jsou pak ústavy tyto naplněny netoliko mládeží katolickou, alebrž chowanci, zrodilými v těch nejrozličnějších sektách. I mám na to rukojemství úřední dímlí, že kněží a misijnáři katolické Církve pro ctnost a mravnost na celé pevnině Americké více činí, než duchovníci kteréhokoli věk jiného sboru náboženského.« — Tak čteme v onéno knize. A tážete se, kdo medlé vydává tak pěkné svědectví naši víře a Církvi? Urozená paní z Angličan, kteráž r. 1846 cesty po sewerní Americe konala. Jest ale bez pochyby katolička? — Nikoli! — Přiznávat se sama, že jest posud věrně oddaná církvi anglikánské! — Tím platnější tedy jest její svědectví.

Literní zprávy.

Katechismus o swatých obřadech Církve katolické. Od Antonína Wojtěcha Hnojka, bývalého profesora pastýřského bohoslouží a děkana na Mělnice. V Praze 1846. Cena 30 kr. str.

Znamenitá knížka tato vyšla sice již více než před rokem. Nicméně však za zlé bychom si musili pokládati, kdybychom na ni zřetele obzvláštního třeba

teprvé po roce neobrátili. Najdeť w ní zajisté křesťan úplné a spolu co možná stručné vysvětlení všech obřadů, časů i věcí, kterýmiž Církew swatá během celého života lidského ku vzdělání spasitelnému duši, k do-tvrzení w pravdě, k poznání lásky Boží a k milování Kristowu směřuje a vede. Spisů takových, ježto by w tolikerém ohledu chwały zasluhowaly, jako tento nynější, jest i w německém jazyku pořidku: u nás ale jest we swém způsobu jediný. Kněz i neknez, každý měl by děkowati p. spisowateli, že takowau potřebnau a wysoce užitečnau knihau nás opatřil, a literaturu naši skutečně obohatil. Hodiť pak se spis ten obzvláště duchovním a učitelům za rukowěť k wyučowání o významu všech důležitých předmětů w životě církew-ním. Wydání jest pěkné, písmo zřetelné, cena skutečně lewná.

Cesta k nebi, čili uwezení ku křesťanské dokonalosti, k níž připojené jsou modlitby od Wojtěcha Ruffera, kanowníka starobylého chrámu Páně sw. apoštolů Petra a Pawla na Wyšehradě. W Praze 1847. Wydál Bedřich Stýblo, knihar na dobytčím trhu w Praze. Str. 350. Cena 36 kr. str.

Nowá tato vzděláwatelná knížka, bohatá na spásitelná naučení, jest pěknau sbírkau pravidel, kterýmiž wyteční služebníci Boží ku křesťanské dokonalosti wedle zásad sw. wíry katolické i sami se řídili i jiné wěsti usilowali. Co w jiných po různu se nachází, tu snešeno a předloženo jest, tak že křesťan we wšelikých příhodách života rady, w pochybnostech pak a nesnázích života poučení a potěchy nalezne.

N á w ě š t í.

S pevnau nadějí w pomoc Boží a s gístau důwěrau we zbožnau mysl dobrého národu nasseho počal vycházeti **Blahowěšt**. Naděje tato a důwěra nezklamaly náš. Bez mála půl třetjho tisíce odbýratelů w tak krátkém čase, geť patrným důkazem, že až posud miluge drahý národ spásitelné čtení, a »Blahowěšt« že stal se wděčným hostem po vlastech našich. Wzdávajíce přede wšim díky Bohu za tento zdar, děkujeme spolu každému wěrnému milownjku vlasti a Církwe, kdožkoli přispěl gakýmkoli způsobem ku wnitřnjmu zwelebení a rozšíření tohoto časopisu nasseho. — Wšak prwní půlletí chýl se ku konci, a prwní nedělj adventnj má nowé nastati, tudžž pak i wydawatel nucena se widí, wšedky přátelé Blahowěštowy k dālšjmu podporowání věci dobré slušně wyzwati. Je sám, seť stáť slabé síly lidské, horow geť wydawatel, wšemožně o to se přičiniti, aby »Blahowěšt« budaucjm rokem čím dál tjm lépe úkolu swému dostáti a potřebám národu i slušným žádostem lastawých čtenářů wyhowěti mohl, bohda žegně se ukáže.

Budeť pak wydawati se »Blahowěšt« i budaucjmi časy gakó posud.

Předplacení na přjštj půl léta 1 zl., na celý rof 2 zl., přigjmá se opět gak u wydawatele, kněze Wácslawa Štulce, na dobytčím trhu w č. 552, a w knihkupectwj wdowy Schulzowj, nynj gíž Wácslawa Hessa, w Jesuitské ulici č. 183, tak i we wšedky řádných knihkupectwých.

Pánům sběratelům předplatitelům dá se při 10 odběratelých gedenáť wšitř nádawkem.

U c. k. poštowných úřadů připlácí se za poštku celoročně 1 zl., poloročně 30 fr., tak že, kdož »Blahowěšt« poštau dostáwati hodlá, na půl léta 1 zl. 30 fr., na celý rof 3 zl. předplatiti musí. Na obálku pak mimo to 24 fr. se přirážj, pakli odběratel Blahowěšta giných časopisů poštau nedostáwá.

BEAUCOURT

Číslo 27.

Katolický týdeník tento pro Čechy, Moravany, Slováky a Slezáky vydává se každou sobotu v knihkupectví wdowy Schulcowé w Je-suitské ulici, č. 186.

Wydawatel
a
redaktor

Wacław Štulc,
kněz cirkewní.

Nebe a země pomínau, slova má nepomínau.

Předplacení na půl leta 1 zl., na celý rok 2 zl. stří. přijímá se u vydawatele č. 552 na Dobytčím trhu — w knihkupectví Šul-cowském w Praze — i we všech řádných knihkupectwích.

W komissí u wdowy
Schulzové
w Praze
a
Ed. Hölzla
w Holomauci.

Neděle XXVI. po sw. Duchu.

Obsah: Řeč na neděli XXVI. po sw. Duchu. — Joachim Ventura. — Sv. Cyrill a Method. — Voltair, francauzský mudrc. — Cirkewní zpráwy.

Dne 21. listopadu.

Řeč na neděli XXVI. po sw. Duchu.

Ewangeliū sw. Mat. XXIV. 15—35.

Hroznějšich věcí svět neviděl nad zřázu města Jerusalema, strážlivějšich neužij oko, nezkusí srdce nad hrůzu posledního saudu. A hle, D. D., tyto dvě strašné věci stawí nám před oči Cirkew Boží w předloženém sw. ewangelium dnešním! Onať zagistě rozkládá před námi prorockwí, w kterémž Pán Ježíš i zřázu města Jerusalema líčí, i skonání světa předpovídá. Pán Ježíš učinil to na krátcie před swau smrtí: Cirkew ale činí to na počátku, činí to při konci wyročných slawností a swátků swých. Pán Ježíš předložil předpovědění toto učedníkům swým na hoře Oliwetské: Cirkew ale činí to po všem světě, w každém chrámu, u každého oltáře, z každé kazatelny. S bohdenž by se to nestávalo nadarmo! Bohdenž by každý, kdož křesťanem sluge, kdo člověkem gest, aspoň w tento den — w poslednj neděli roku cirkewního — wzal sobě k srdci slova Páně, uwážil na myslí hrozné ty věci, obsažené w předloženém tomto prorockwí Páně! Konec roku cirkewního by pak byl gistě počátkem života křesťanského; ten, kdož byl posud protivníkem Kristowým, obrátiv se, stal by se slúhau, učedníkem, přítelem Páně. A zdá se wám snad, že sobě příliš mnoho připovídám? Ussak prwe wíte sami, B. M., a zkuste, zdaž se mylím, když dohládám, že dnešnj sw. ewangelium důraznějšim než gindy hlasem

1. věčnou pravdu slow Kristowých, — a
2. saudy spravedlnosti Boží — hlásá.

Netřeba, D. D., šjřítí slow; nahleďte sami do předloženého sw. čtení, rozvažte ge zdravě, a pak sudte, gest-li na omylu člověk, genž wece, že se tu důrazným slowem, mocnějšim než kde ginde

1. věčná prawda slow Kristowých hlásá? Neboť komuž medlé slusj wíce wěřiti než gednoroznému Synu věčné prawdy, kterýž gest pln milosti a prawdy, w gehož ústech nenj shledána lest? A hle, tento Ježíš to gest, kterýž ukázaw, co potká Jerusalema, oznámiv, gaskau to zřázu wezme swět, i osvědčiv budaucj příchod swüg k saudu, na konec weleb-ným hlasem dokládá: »Nebe a země pomínau, ale slova má nepomínau!« — Wypowěd tato ge zřetelná a zřegmá. Každý, byť byl sebe necwičenějšim, musí rozuměti gj, a widj zgewně, kterak sám Ježíš Kristus wýslovně dotwzruge, že každé slowo, každý rozkaz, každá připověd Geho na wěky bude trwati, na wěky zůstane, čím gest — zůstane prawdau. — A kde sám Ježíš tak důstogně a welebně wydává swědectwí o prawdě slow swých, kdo by směl pochybowati, kdo by nechtěl wěřiti? — An, gjž w starém zákoně wyznává králowšty pěwec Dawid: »swědectwí Hospodinowa že gsau prawda!« Odstup to tedy od nás, D. D., odstup to, abychom tu, kde sám Bůh náš ráčj býti swědkem, w pochybnostech a negistotě tápati měli! Co nám Kristus Pán oznámil, ta wjra swatá, kteraužto zgewil, ten zákon, kterýž ohlásil, každé učení a příkázání, které gako dědictwí zůstawil nám — to wše zůstane na wěky! Hory a skály se rozspau, propaští se zřitj, moře se wytratj, hwězdy potuchnu,

měsíc pozbude světla, slunce zatmí se i zhasne: slovo, učenj Kristowo potrwa na wěky, neboť ono gest prawda. On sám za to ručj, nebo z ne-swětěgšjch úst Geho to máme: »Nebe a země pominau, ale slova má nepominau!« Arossak, D. D., i kdyby nám to Pán Ježíš tak zgewnau řečj byl neosvědčil: dnešnj sw. čtenj, pokud srownáme, co předpowěděl Kristus! a co se stalo, wěcnau prawdu slow Geho nám ztwrzuge a hlásá. Pán Ježíš wece, že bude před zkázau města Jerusalema widěti »ohavnost zpustěnj na místě swatém:« a hle! děginy wálky židowské doswědčugi nám, že lehkwážná rota, opanowawšj chrám, toto místo swaté učinila pelessj lotrowskau, odkudž do města wybjhali, obywatelé objrali, muže i ženy mordowali, wšelikau neřeštj promodjce swobodně. Pán Ježíš ohlasyuge, že »powstanau falešnj Kristowé a falešnj proroci, činjce znamenj weliká i zázraky:« a hle! děgypisec židowský sám dowodj, že hned před obleženj Jerusalemským negeden podwodnjš wydawage se za Mesšiasse, lid pomámenj proti Řimanům rotil a bauril; že mnohý offemetnjš dělage se prorokem, pomátenj národ slibowánj wjtzěstwj a sláwy podpalowal ke zpaure. Pán Ježíš předpowjda, »že bude tehďáž sauženj weliké, gakehož nebylo od počátku swěta, až dosawád, aniž bude:« a hle! Josef, žid, očitý swědek, dotwzruge, že za času obleženj tohoto bud nepřátelským mečem, neb rozbrogem domácj, neb hladem, neb nákazau gedenáctekrát što tisje lidu padlo; každý den po sedm měsčj že bhwalo do 500 židůw ukřižowáno, seno, slámu, kože lidé že gedli. Pán Ježíš předpowjda, »že i chrám bude wyvrácen:« a hle! ač chtěl wjtzěnj syn. Wespasianůw, Titus, aspoň weleslawný tento dům Boží ochránit, proti rozkazu wůdce swěho wogák Řimský geg zapálil, a družj, ač welel Titus, hasiti nechťeli. Pán Ježíš předpowjda, »že nezůstawj kamene na kameni, dům roty židowské že zanechá se pustý:« a hle! Julian, bezbožnj cjsař, chtěge potupit proroctwj Kristowo, káže na nowo stawěti chrám, neschťej peněz, rozkazu; základowé se kopagi, stawowo se swázi, kde který žid, chápe se práce, — a hle! základy gsau sice wykopány, wše hotowo ke stawbě, ale stawitelé rozháněgi ohňowé wysflehugij ze země, wichr a zemětřesenj rozmetá i ty zbytky rumůw, pozůstalých po prwnj zkáze, aby naplnilo se slowo Páně, »že nezůstane kamene na kameni.« Pán Ježíš radj, aby, gač mile ohavnostj poskwrněn bude chrám, každý bez odkladu dal se na útěk. »Tehďáž,« wece Spasitel náš, »tehďáž, kterjž w Judstwu gsau, nechať utřkagi k horám, kdo na střesse, nestupug dolu, aby wzal sukni swau« — rychle na útěk se dey, sic se opozdjš a budeš muset zahynauti: a hle! děginy židowské zpráwu dawagi nám, že, kdožkoli se opozdil, utřkage pač z přeplněného Jerusalema, upadl do rukau wogš Řimských, a wětšjím djlem ukřižowán gest. Pán Ježíš

připomjná: »Řekl-li by wám kdo: Na pausťti gest Kristus, newycházejte; w střenšjch gest, newězte:« a hle! z kněh židowských ge nám známo, gačj osud potkal tisjce lidí, wywedených na pausť od podwodnjš a pobitých mečem Řimským. A tak, D. D., nenj ani gediné věci, kteráž by se nebyla na wlas wyplnila, gač gi předpowěděl Kristus. Kdož tedy newidj, komu z nás, pokud bedliwě předpowědenj Kristowá s tjm, co se bylo stalo, na myslj swé wázi, nenj přegmé: žeť ge prawda slow Kristowých wěcná? Ano, B. M., rukogemstwj Kristowo, neomylné swědectwj Páně a wyplněnj proroctwj Geho — wše nám to hlásá: Nebe a země pominau, ale slova Geho nepominau; — slova Geho gsau prawda wěcná! — Než kdo tomu wěřj, kdo to wj, a komu ge známo učenj Kristowo — ó rcete, D. D.: může-li to býti, aby člověk ten setrwáwal w neschetnosti? může-li býti, aby člověk, wěda, »že hřjšnjci zahynau,« nestranil se a neutřkal hřjchu? může-li to býti, aby člověk, znage, »že nic poskwrněného do králowstwj nebeského newegde,« neušilowal, očistiti se od poskwrny hludu a neprawosti? Ano rcete, D. D., může-li to býti, aby člověk, wěda, že »kdož nemiluge, zůstawá w smrti,« že wšj sly swé neušilowal, poswětiti čisté srdce swé láskau k Bohu a žiwot swůg ušlechtiti láskau k bratrům? Ano, D. D., gá wjm, co mi na to musjte řjci, a protož směle opáčj, že kdožkoli sw. ewangelium dnešnj náležitě powázi, odporněm Kristowým, kterým bhwal, kterým gest, zůstatí nesmj, ale slůhaw Geho se stane. Důraznjm zagistě hlasem oswědčuge se nám tu netoliko wěcná prawda slow Kristowých, nýbrž i

2. saudy sprawedlnosti Boží. Aneb čjž giného než saud sprawedlnosti Hospodinowy gest zkáza Jerusalema, wyvrácenj chrámu, sauženj a rozptylenj národu židowského? Pán Kristus, opausťtege chrám, a zatwzrelau zběr pokrytců farysejských, dokládá: »Wěda wám, Zákonnjci a Faryseowé pokrytci! — Hadowé, plémě gestěřej, gačj utečete před saudem pekelného ohně? Amen, prawj wám, přigdau wšech tyto věci — wšeliká krew sprawedliwá, kteráž wylita gest na zemi, přigde na pokolenj toto. Jerusaleme, Jerusaleme, kterjž mordugeš proroky, a kamenugeš ty, genž k tobě posláni gsau: kolikrátě gšem chtěl shromážditi syny twé, gako slepice shromážduge kuřátka swá pod křjdlu, a nechťel gš. A ty, proto zanechá se wám dům wáš pustý!« — Tak, D. D., mluj Pán Ježíš — a slowo Geho — slowo, kterěž nepomine, nenjlíž swědectwj neomylným, že hrozná zkáza Jerusalemu i národu židowského gest saudem, kterýmž sprawedlnost Boží pokutowala pokolenj neschetné? A hle, tisjcerá ramena pozdmihla se k bráněnj, tisjcowé opjraly se tomu saudu sprawedlnosti Boží: zpauzeli, bránili, ale — neubránili se. A kdož tedy obhagi tebe, B. M., pakli nedbage sám na slowo Páně, prchl-

wost hněwu swatosti Geho proti sobě popauzíš? Byť by pro tebe powstal swět, s ním spogilo se peklo, ty bys gegich pánem, hromové a blešty byly twogi zbranj: před saudem spravedlnosti Boží nic tě neochráni. A ty wida patrně, že krácege cestau nepravosti, propadneš hroznému saudu: wáhati by směl se obrátit? — Jerusaleme padl, i ty padneš, národ židowski zkažen gest, i ty wezmeš zkažu! Aleb myslíš snad, tebe že se nedotkne ruka Páně, gačo mnohého neschetnjka, který stizený kletbau, stihaný zlořečenstwim, zprzněný krowj, oplhwage rozkosseni tohoto swěta, žil i umřel pokogně na knížecim trůně? O, B. G., kdo dnešní sw. ewangelium k srdci sobě wezme, nebude se zagistě bludem tjmto šálit. Bud ťi, že by tě gačo mnohého neschetnjka neuchwátíl na zemi saud Boží: proto wšak neussels gestě spravedlnosti Páně. Ah, i na něho i na tebe čeká smrt: i gemu i tobě nastane saud, při kterémž »uzij Syna člověka přicházegjegjho w oblacjch nebeských s mocj mnohau a welebností, — ku kterémuž angelé traubau a hlasem welikým shromáždj wywolene geho ode čtyř wětrů, od vrchu nebes až do končin země.« A tomuto saudu, »před kterýmž slunce se zatmí, měsíc nedá swětla swého, hvězdy budau padati z nebe, moci nebeské budau se pohybowati,« před kterýmž »se ukáže znamenj Syna člověka na nebi — a kwsiliti budau wšsecka pokolenj země,« tomuto saudu neugde nikdo. Spravedlivý i hříšný, král i žebrák, wšickni dostawj se naň. Tu otewrau se knihy žiwota; zem i nebe powstane za swědky; každý krok, každý úd, každý cit, každý čin, kterým potupowal Boha hříšný, bude žalobníkem, a Wšewědaucj, Neswětěgšj bude saudcem, spravedlnost wážití, wšemohaučnost bude mřiti wšse nepravosti. A že tak bude, za to ručj nám žiwé slovo Páně, kteréž gest i žůstane prawdau na wěky. Že do z nás nemusj děšiti se tohoto saudu? A udešiw se před ním báznj spasitelnau měl bys bratře — to sestro, měla bys to srdce, neutřkati před ním? — Hle, wywoleny pozdwiuhuj důwěrně zraků swých ku králi swému, nebe gim kyne, a wy byste nechtěli státi mezi nimi? Na tebe šflebj se propast, po tobě šlehá giž plamen z temnice pekelné, tebe ťi osobj šábel: a ty bys nechtěl wytrhnauti se šáblu, plamenům, propasti? — Ach, odstup to od nás! O, pokud dnešní rozgjmánj utwrdilo nás w přewědčení, že gest prawda slow Kristowých wěčná, saudy pak spravedlnosti Boží gisté: pak bohda nebude nikoho mezi námi, kterýž by prodléwal na cestě wedaucj k zahynutj. Ano, D. D., wedauce, že, ačť nebe i země pominau, slowa Kristowa nepominau, uchopme a držme se celau dussj těch slow, této prawdy wěčné, w nji gest nasse spása. Znagje gač hrozné gest upadnauti w ruce rozhněwaného Boha, nemessleyeme ukrotiti spravedlnost, usilugme žiřkati sobě milost, ugistiti se w dobrotě Geho a lásce. Dneš, pokud čeká gestě Geho slitowánj, pogdme, a opláče

před Hospodinem hříchy swé, zawažme se že budem ošřjhati sprawenlnosti, že budeme kráčet po cestách přikázánj a ustanowenj Geho. Či byste chtěli, aby přissel horšj nepřitel než byl Řiman, a odwlekl wás w hrozněgšj otroctw? Či byste chtěli, aby trauba angelů probudila wás w den seudu k mukám wěčným? — Ach, toho náš uchoweg wěčný Slitownjce! Mň se obracjme, mň se wineme k Tobě. Mň wějme w Tebe — rozmnož wjru nassi; mň se děšme saudu Twých: uchoweg nás před nimi. Mň željme hříchů swých: — očistj od nich dusse nasse. Mň daufáme w zásluhy Twé, w lásku Twau: vyplň naděge nasse. Mň chceme milowati Tebe: — ach rozněť oheň lásky swé w nás, naplň srdce nasse milowánjm Tebe. To chcem, sľibugem, k tomu zawazugem se Tobě w tento den pošwátň. Pomož nám, stůg při nás milostj swau, ať giž od dneška sľiby swé plnjme. Ano, Pane, tó nám dey! Bud s námi, abychem, až přigdeš w oblacjch s mocj mnohau a welebností, saudit žiwé i mrtwé, i my s wywolennými Twými wessli w sláwu Twau, wessliw radost Pána swého. Amen.

Joachim Ventura.

Jeť tomu již wice jak 25 roků, co se objewil w Řimě kněz, kterýž nadán jsa od Boha neobyčejnau wýmluwnosti, mysl i srdce posluchačů swých mocným kauzlem slowa uchwacowal. Čim dál, tím wice rostla jest slawná powěst o něm, w krátce rozešla se po městě i pronikla do blížších i vzdálenějšich krajin. — Kněz ten, jsa synem tuhé řehole, založené sw. Kajetanem Thinským, wěnowal se celau duši wznešenému powolání swému. Klášterni jizbecka znamenitého tohoto mnicha byla stánkem rozjímání, modlitby, cwičení se w ctnostech; z ní pak wodiwala jej horliwost a láska křesťanská na kazatelnu, do zpowedlnice, nemoenic, ke skutkům dobrým, důstojným požehnání a památky. Kněze tohoto a mnicha poznal Řim, jeho wážil si již sw. otec Řehoř XVI., a jméno *Ventura* pronášelo se u zbožných Řimanů s nadšením, ono se skwi od walného času w řadě slavných řečníků italských. Když byl před 24. lety Pius VII. zemřel, wznesla se na mladého tohoto řečníka úloha, aby oslawil slowem swým w Pánu zesnulého sw. otce. — Působení jeho bylo již tehdaž znamenité: slawnější wšak ještě úkol přichystal mu Pán, ustapowiw jej za důležitého a mohutného pomocnika wywolnému swému náměstku, k welikým wěcem powolanému papeži Piowi IX. Kněz Ventura stal se jím skutečně. Znaje dokonale prawau podstatu, úlohu, owoce, wjry Kristowy, pochopiw bystrým duchem úkol wěku a wšeliké směry časůw nynějšich, a wida, an sw. otec Pius IX. hotow jest, národům s oči bělmo

sníti: propůjčil výtečný kněz, jako věrný syn sw. Církve, mohutné slovo nadšení svého blahým záměrem náměstka Kristowa, otce věřících. Neníť tomu posud ani půl druhého roku, co wewleslawi svět katolický Pia IX. na stolici sw. Petra: kněz Ventura však již nejednou mluvil k lidu Římskému o sw. otci, a hlas jeho nikdy ještě se neztratil. Co nám powědomo, učinil to ale nejdůrazněji w řeči, kteráž měl nedáwno při slavnosti pohřební; konané ku poctivosti slavného O'Connella.* Řeč tato vydána jest tiskem vůbec na světlo. První vydání ihned rozchvátáno jest. Ventura musil opatřiti druhé, i připojil k němu předmluvu, kteráž neméně znamenitá jest nežli řeč sama. Kdo neznal Venturu, pozná ho již z předmluvy této. Aby pak poznali ho i čtenáři našeho „Blahověsta“, klademe tuto vážné zlomky některé z dotčené předmluvy. Důfáme, že tudý owšem i wděk přijdeme, i dobré věci nemálo posloužíme! —

„Unawen nepřetrženým namáháním, kteréž mi služba církewní po 8 měsících byla uložila, ustanovil jsem se, že zatím žádné nové práce na sebe nepřijmu, a pročež i zdráhal jsem se z počátku, míti řeč pohřební na nesmrtelného O'Connella. Wznešenost a obzlaštní docela vlastnosti tohoto předmětu nemálo k tomu přispěly, že jsem se zpěčoval. O'Connell nebyl zajisté obyčejným člověkem, on byl jeden z oněch mužůw, jakových ani dva na svět se nerodíwají; jeden z lidí, které stwořuje Bůh k wywedení welikých záměrů swých. O'Connell byl výtečníkem, a výtečníka nedowede leč výtečník důstojně chwáliti; podniknauti něco takového, pokládali jsme za příliš těžké na nás sily naše.

Sláva O'Connellowa to byla, že sám a sám vlastní své náboženskau i občanskau swobodu pokojným přewratem dobyl... přewratem to zajisté jedním z nejslavnějších, o kterých nám dějiny wydávají swědectví. Sláva O'Connellowa to byla, že swobodě náboženstwím a náboženstwí swobodau k slavnému dopomohl wítězstwí. I možná-liž wyprawowati o spanilých těchto skutcích O'Connellowých, a neprobuditi pohoršení i newoli temnomilecké politiky, kteráž již i to pauhé slovo „swoboda“ jako blesk poděšuje a jako hryzoty swědomí swírá? Bylo-liž lze ujiti poroku lidí takových, kteří tak ustrnuli na všem, což starého jest, že nemají smyslu k poznání ani srdce ku pocitění té trošky dobrého, kteréž se mezi tolikerau neřestí za těchto časů dostalo nám? — Mlčeti však, aneb jenom lehýčko pominauti wěc

tu hlavní, kteráž se stal O'Connell nejznamenítejší a nejpodiwnější osobau našeho wěku, nic jiného by nebylo, leč jednoho z těch nejslavnějších duchů, zjewiwších se k potěše a oslawě člowěčenstwa, na malicherný obmeziti rozměr. — Z těchto příčin nechťeli jsme onu řeč míti, a úmysl svůj jediné proto změnili jsme, že jsme powolili ohledům, wyzváním a přáním, kteréž káží a kterýmž nelze odpirati, leč by člowěk pokory se odřekl a hrůchu pychy se dopustil.

● Premítajíce hlavní wěc tuhé a těžké úlohy této na mysli své, na tom jsme ustrnuli, že o ni jednati budem s wšelikau swobodau, jakowěž při wěcech pochybných propůjčuje wíra katolická: „*in dubiis libertas*“ se wší upřímností srdce, newšímajíce sobě zhola nic osobního nebezpečenstwí a vlastních výhod osobních... Ničím nedali jsme se zdržeti, abychom O'Connella nechválili právě tak, jak toho zaslaužil, a hlasem swobodným, beze wší dvojitosti, beze wšelikého okolkowání nepro nesli prawdy, byť byly i panowníkům i poddaným sebe odpornější — prawdy to nad jiné spasitelnější a způsobilejší, ubezpečiti trůny, oblažiti národy a náboženstwí přiwésti ku slawě wítězné.

Jeť pak za našich časů dvojitý odpor proti náboženstwí: jeden *obecný* a naprosto proti všemu náboženstwí čelící, druhý z poměrů jdauci a jako pod wýminkau se dějící. Onen odpor, kterýž se naprosto děje, a náboženstwí proto, že jest náboženstwím, nenáwidí, a tudíž také i Církew i kněžstwo i vše, což patří k náboženstwí: tento odpor jest tím strašným ohlasem pekelného slowa Voltair-owa, posud se ozýwajícího: *Ecrasez l'infame et la superstition*. Poměrný a wýmíneční odpor ale jest ten, kterýž w nenáwisti má náboženstwí nikoli proto, že náboženstwím jest, ale že se wedle pošetilsti lidské zdá, jako by ono nepřálo pokrokům a swobodě člowěčenstwa.

I ležít w powaze Wlacha žiwel katolický, čímž se děje, že Wlachu chtěj nechťej nikoli nelze uraziti náboženstwí katolické.... Odpor, naprosto proti náboženstwí čelící, býwá tu welmi zřídka: lzeť ho nalézti toliko kdesi na dně starého některého sektáře, kterýž naplněn jsa od mladosti předsudky a čelícím proti křesťanské wíře smýšlením newěrecké filosofie 18. wěku, zůstane bez potomstwa: nenáwist zajisté jest neplodná, i míwáť sice účastníky winy, nikoli však dědice; jen láska je plodná, rodic ustawičně tauž bytost, rodic ustawičně tauž prawdu.

Awšak ne tak to wypadá s odporem poměrným čili wýmínečním. Střední třída, t. j. ta třída, kteráž byla na študiích, kteráž přemýšlí: čínte si již, co wám libo, působí nejwice na druhé třídy.... Než tato střední třída žije wýhradně w ideách čili náhledech pokroku a swobody, ona žije pro ně.

* Řeč tato wysla jest i w německém jazyku. Mámeť před rukama dwěje wydání: jedno Mnichowské a druhé Tubinské. Mimo to podal časopis *Sion* w*č. 123 podobné zlomky z ní, jakož i my jsme tuto učinili.

A tyto náhledy tak pevně wesměs w každau duši jsau wštipeny, tak hluboko jsau we srdce wkořeněny, že kdožkoli se prohlásí proti nim, owšem jen nedůwěru, odpor a pohrdání wzbudí proti sobě.

Církew ale nemohla posud mluwiti o swobodě, anobrž musila w jistém způsobu i zatracowati ji za příčinau hrozného nadužíwání tohoto slowa. Že však se tak dalo, mlčení a klatby, wydané od Církwe, užili staupenci Voltair-owi k tomu, že lidu namluwili, jako by Církew, jenž jest owšem nepřítelkyní falešné swobody, rovněž i prawé swobodě nepřála, křesťanstwí že jest temnictwím a kněži i mniši že jsau učiněnými nepřátely, neusmířenými že jsau protivníky všelikého pokroku a všeliké swobody.“ —

Připomenuw pak dále neblahé následky, od tud jsaucí, že jisti lidé se uchopili zásady, kteráž moc lidská nad Boha samého jest wywýšena, i spojivše hrozné učení toto s powinnostmi, jež náboženstwí ukládá, walné zástupy křesťanského lidu od jednoty katolické odwrátili, důraznými slovy liči blížkau hudaucnost, pakli duchowenstwo národy nepřiwede k důwěre a k milowání wíry katolické.

„Nuže tedy wizte,“ di tu Ventura, „jak mnoho obzvláště nám kněžím na tom záleží, abychom za těchto dnů ku vzdělanému lidu Italskému mluwili řeč způsobilau, aby jí oswobozen byl od bludů nešťastných, kteréžto propaganda bezbožnosti a nepořádku proti Církwi do srdcí národů wštipiti usilowala. Wizte, kterak i jak welice nám za těchto dnů na tom záleží, abychom bez falše a klamu, upřímně a poctiwě s přesvědčeností, přirozenau služebníkům prawdy, osvědčili se jako přátelé a příznivci opatrného a zákonného pokroku, maudré a zákonní swobody. Wizte, kterak i jak mnoho-tě za těchto dnů to wáží duchovní naši nejvyšší hlawě, zázračným způsobem darowané od Boha Církwi, že pauštějic mimo sebe bídně wažky politiky *lidské*, mluví řečí národůw, aby jim wštipila wětší lásku k učení *Božskému*, že má srdce pro časné důležitosti jejich, aby tudy roznítila w nich tím wětší horliwost pro věci duchovní a wěčné, že je přiwádí k poznání, kterak má owšem i práni i wůli, dostati spanilé a wznešené úloze své: strážcem a pánem býti netoliko w říši oné nadpozemské, a Božské, alebrž i we světě tomto občanském a zemském býti otcem, ochráncem, obhájcem, daným od Boha všem národům křesťanským.“ —

I ukázaw dále, kterak se misty poštětilo podwodníkům, že namluwili nemaudrým, jako by wrčnosti byly nepřátely národů, zbauření pak a násili jediným prostředkem k dosažení wolnosti, a netajiw, že rovněž tak i srdce panowníkůw nedůwěrau proti národům, jako by nenáwiděli své

mocnáře, naplniti usilowáno, poráží Ventura moci slowa swého záhubně předsudky tyto. Wýtečný tento kněz o to usiluje, aby přesvědčil každého, že není náboženstwí nikoli proti swobodě, owšem ale konečným základem prawé swobody — mezi oběma že má býti swornost. On k tomu wede, aby wywrátil předsudky národů proti mocnářům a panowníkům proti národům, wytýkaje, čeho tu i tam trpěti nesluší: národům dáváje wýstrahu před bauřením, panowníkům přede zlým moci swé užíwáním, a usiluje takto smířiti panowníka s lidem, lid s panowníkem a pořádek se swobodau.

Usilowání takowé znamenitého tohoto kněze nezůstalo bez blahodějných následků. On sám zkusil, jak to prospělo wíře. Posluchačům jeho jiskřily se oči radostí, když jim w dotčené řeči ukázal, že prawé náboženstwí a prawá swoboda nejsau si na odpor, owšem ale že to lež, pakli di někdo, že by wíra katolická byla nepřítelkyní swobody. Lid Římský pochopil dobře zásady tyto. Když před některým časem mladí zapálení Římští „*zdar swobodě!*“ prowolawali, ozwali se ihned hlasowé w lidu: „Owšem zdar swobodě, ale takowé, jakowauž kněz Ventura hlásá!“ — Maudrá, křesťanská zásada: Kdo se násili chápe, swobody není hoden, stala se w Římě heslem, a Venturowo slovo působiti bude spasitelně na vše Wlachy.

Awšak musíme přestati. Nejlépe owšem bylo by, kdybychom celau tuto řeč milým čtenářům našim podati mohli. Zatím ale již i z těchto nemnohých zlomků dobře znamenati jest, jakým řečníkem, jak neohroženým knězem, jak wěrným synem wíry, přítelem lidu, řádu, pokroku, jak mohůtnau podporau sw. otce našeho, Pia IX., jest statečný kněz Joachim Ventura.

Dobrodincowé národu našeho.

1. Sw. Cyrill a Method,

apoštolowé národů slowanských.

(Dofončení.)

Zařidiv takto wšse, což gessie k zemi swatau duffi wázalo, počal se sw. Method strogiti ku konečnému odchodu z tohoto swěta do své nebeské vlasti. Nemoc, poselkyně smrti, se ukázala, když se byl ten nedražší duffi křesťanské čas, swatý týden, přiblížowal. Byloť to práwě na kwětnau neděli I. P. 885, kteráž připadla na den 4. měsíce dubna, kdežto sw. arcibiskup, již onemocnělý, naposledy se wydal do chrámu, aby gessie gednau obět neswětější konati, a co wěrný pastýř s wěrným stádcem swým rozlaučiti se mohl. Co tu mluwíl a na srdce kladl, k čemu napomínal i zawazowal při tomto žalostném laučení slůwa Páně milowané owečny swé, každý snadno si pomysliti může, rovněž tak gako bolest upřímného

lidu Morawského, když geg sw. arcibiskup naposledy požehnával. Muž Boží předzvědaje brzkou smrt, oznámil to svým věrným. »Strážte mne, děti,« wece k nim, »strážte mne do třetího dne.« Všecha církev, kněžstvo i lid trvali na modlitbách dle wšlowné této žádosti sw. pastýře svého, který ducha svého již Pánu odewzdával. I nebylo mu již dlouho čekati na smrt. Třetího dne z rána, a sice dne 6. dubna r. 885 zesnul pak veliký tento sw. apoštol náš wzácnau smrti spravedlivého, po pracovním životě odebral se k Hospodinu do příbytku, připraveného sobě Spasitelem w domě Otce nebeského. Všechen národ želel a plakal těžké této ztráty. Po celé Moravě, kdekoliv se nacházeli věrní milovníci wjry a zákona Kristova, kdekoliv poznali w sw. služebníku Páně pravého blahověsta i otce svého: bylo widěti smutek a slyšeti nářek nad smrtí muže Božího. Wšak nebylo předce ani tu bez lidí, gežto při obecném takorika zármutku neměli w srdci svém citedlnosti pro velikau pohromu, kteráž potkala církev Morawskou, zbawenau tak swatě a pečlivě hlavy. Wiching zagistě s přátely svými radoval se. Tím wíce želeli věrní křesťané muže Božího. Na Belehradě we stoličném chrámu položeny gsau pozemské ostatky slawného tohoto apoštola Páně. I shromáždili se prawowěrní k službám žádusným nad ním. Ukaz, gaky gsme při smrti sw. Cyrilla w Římě znamenali, opětoval se owšem gen z části i tuto. Krásná gednota katolická obgewila se wšak i tu gestě w krásné welebnosti své. Knězi, genž byli pod spráwau zemřelého sw. arcibiskupa zůstávali, slawili nade hrobem geho we chrámě matky Boží na Belehradě misse swatě, gedni latinským, druzi řeckým, ginj slowanským gazykem prozpewugje. Bohužel wšak, že to byla již gen gako poslednj takorika záře, w kteréž se bratrská láska tak utěšeně gewila. Smrti sw. apoštola šklesla do hrobu i swornost, kterauž sw. náš Method, pokud ho bylo na žiwě, slowem i příkladem zachowati hleděl mezi syny gedné matky a bratry, wykaupenými tauž křwí Spasitele našeho Krista Jezisse!

Smrt nelostíná, učiniwši konec drahému životu a neunawené usilownosti muže Božího, odňala národu Morawskému otce, a podwrátila tudíž dílem i ty pewné základy, na kterých mladá církev Slowanská tak naděgně zrůstati byla počala. Rána, kterauž stolice Belehradská prwnjho arcibiskupa zbawena gest, bylať by sama sebau již welmi bolestná: než ona stala se tím citelnějšj, čím žalostnějšj gsau pohromy, kteréž pak přikwačily osíralau církev Morawskou. Než odwrátme raději oči od těchto žalostných wěcj. Gsaut to mrať, gežto chtěly zakryti hwězdu onu gasnau, kteráž byla otce nasse přiwedla k Betlému spasenj. Zakrywagje gi na čas zrakům lidským, nezukryly gě nebesťanům. Sw. Method wessel za milovaným bratrem Cyrilem w žádauci králowstwj ne-

beské k Pánu, a tam počal se stwiti gako věrný slůba, wznawáč, učitel, apoštol mezi zástupy wšlowných Božjch. Wšak i na zemi nedowedla zloba lidská, potupiti ctihodné gméno Methodowo na wěky. Národové Slowanští nepřestali geg nikdy w počtí mosti chowati, welebje geg i swatého bratra geho gako pravé otce i apoštolu své, a wážje gich sobě co nepřelnějšjch dobrodincům. Řimští papežové, gežto byli swatým bratřím, pokud gich stáwalo na zemi, wážnost a lásku w negednom ohledu dokázali, nedopusťili ani po smrti, aby gméno mužůw těchto Božjch w zapomenutj přigiti mělo. Národové Slowanští ctili ge gakožto wmwolené swatě Boží: stolice Řimská schwálila pak i potwrdila tuto úctu, od wděčného národu nasseho činenau věrným těmto následowníkům Kristovým. Gména gegich do počtu Swatých po wšem katolickém swětě přigata gsau, obrazy gegich stwěgi se na oltářích, gménem gegich poswěceny gsau Bohu chrámy! — A w skutku, rozwážjmesli život a skutky wznesených těchto bratřj, wznati musjme, že Církev owšem slussně ge i na swjcen postawila i wšim prawem za wzor dokonalosti křesťanské posládá. Wjra gegich byla gako zlato ryzé, zprubowané w peci ohniwě. Dsočowanj od nepřátel, obzlasť owšem sw. Method, gako by od pravého učenj Církwě Boží se byli uchýlili, pokazdě a wšude dokázali, že se gim křiwda dēge, srdce gegich že bedliwě ostrjhá drahý poslad zgewené od Boha prawdy. W Konstantinopolí, odkudž byli wysšli, rozmohlo se od wěků plemeniště pútek a swárů o prawowěrnost, zároveň ale i bludůw žalostných. Nassi swatj nedali se wšak nazkaziti záhubným gedem tjmto. Držjce se přesně wjry katolické, byliť se opatřili proti úkladům, gimž se tu i onde na ně doráželo. Ani nástjky, kteréž trpěti musili na západě od sausedů, nenaklonily ni srdce gegich ni sluchu k lákawým slowům bludařůw Carihradských. Wědauce, že gest Řim ohništěm i středem gednoty a wjry katolické, gako věrnj synové k-máteri své mjwali wždycky žrenj své k dotčené stolici Řimské. Po třikráte podnikl sw. Method ochotně obtjžnau cestu do Blach, aby oswědčil prawowěrnost swau před papežem a dokázal poslussnost synowskou k wznesenému náměstku sw. Petra. W Carihradě by geg byli s otewřenau náručj přigali, kdyby se byl chtěl přiwinauti pod wrchnj spráwu patriarchy Konstantinopolského: on wšak nedychtil ani po přjzni Basilia, cjsaře, aniž chtěl býti towarýšem Fotiwým. Gediné slowo bylo by stačilo, a wšechy Bulharské kraginy, bez toho již pobauřené od knězi řeckých proti Řimu, byly by se oddaly Methodowi, powyššenému za metropolitu a chráněnému i od cjsaře Carihradského i od krále Bulharského. Než Method neměl pro takové věci srdce. Gednota církwě byla mu dražšj nade wše poslady swěta. Nechtěge, aby tato trpěla, trpěl raději sám. Když byl již i papež počal osočo-

watelům geho ponekud dáváti sluchu, ani tudy neroz-
wiklal se muž Boží u věrné oddanosti své k stolici
Římské. — Ginak owssem i žaloby tyto Dobrau službu
nám činj. Dnyť zagistě neglau toliko svědectwjm přj-
kladně prawowěrnosti geho, nýbrž slauží nám za ru-
kogemstw, gak usslechtilá byti musila wssěcka powaha
geho. Nepřítel mjaw bývá oko. Zásť umj wysliditi
každau sebe mensj sštwenu na člověku. By tedy byli
co záwadných mrawůw při sw. Methodowi nalezli pro-
tiwnjci, owssem byli nebyli pomínuli i to pogmauti
w žalobu swau proti němu. Než tohoť nikoli nemohli
při sw. Methodowi nalezti protiwnjci, aby na něho
před papežem byli žalowati mohli. Tak čistá byla
geho powaha, tak znamenitými stwěl se ctnostmi!
A s těmi ctnostmi negednau gsme se potkali w ži-
wotě geho. Uneb komu nepadla do očí geho pokora
i mocná tauha po dokonalosti křesťanské hned za let
mládeneckých? Gle, wšetečny sštr čelnějšjho auřadnjka
cjsařského, muž powyšeny k úřadům a powolaný
k wětšjím gestě důstognošem, odřjkl se wssěho, běre
se na samotu, aby tu, gak Jan Křitel na pausťti
Jordanské, žiw byl Boku. Komu nenj žregmé, že
nad pokoru tuto a tauhu po wnitřnj dokonalosti
wětšj gest u něho láska! Službau cjsařskau pohrdl;
než kde kyne přjlezitost, přispěti ku spasenj lidšjch
dussj a k rozšjřenj králowstw Božjho, sw. mnich
opausťti milowanau samtu, s bratrem Cyrillem běre
se ku Kozarům, pracuje mezi Bulhary, wydává se
na Morawu, a po dwacet rokůw tu putuje usta-
wěně po wlastech Slowanských, káže křest pokánj
na odpusťtenj hřjchů i wangelium pokoge Kristowa
národu nassemu. Rátj, pronásledowánj, wazba
i žalár, nic nenj s to, adusťti w swatém srdci oheň
této lásky Boží, tuto přimennau horliwost o spasenj
dussj, o rozšjřenj králowstw Kristowa na této zemi.
Němětj knězi mu nepřegani oddech: on ale k snášeli-
wosti napomjná učennj své gestě na loži smrtelném.
Swatopluk, wydaw Rastislawa zrádně do rukau ně-
meců, zbawil sw. apstola nasseho mocné podpory,
horliwého přjznivce a přerého učennjka, Swatopluk
wydal geg sameho dwazby nepřátel: Method ale
gak by neznal ani hřwu, usiluge toliko wssemožně,
aby dlahočekagiej tišťi a láskau obmekčil a křes-
ťanským smyslem nasawil mocného tohoto panow-
njka. Na to zagistě co sám trpěti musj, nedbá
mnoho: pokud mu lž daufati, že utrpenjm wlast-
njm přispěge ke zdaru králowstw Páně. Dusse geho,
nepřjstupná possětíle tžebnosti po wездеjšj cti a slá-
wě, tjm wjce wyhledá čest a sláwu Boží. Málo
dbage o wýhody pozestě, a otužen ohněm přjkořen-
stw, tjm zmužilejšj dnatosťi a statečností zastává
prawdu, dobývá sob nebe. Wtaze w šhromáždenj
biskupů w Římě hāti swatau wěc aposťtolowánj
swého, wida se obkpeného soky swými po smrti
Rastislawowě, a opřjčeného ukladným klanem

Wichingowým, mluwj sw. Method prawdu před knj-
zaty, aniž se koho bogj a děsj. Kde a pokud mu
kyne naděge, že by zjstati lzelo koho pro prawdu
Kristowu, neuhýbá se muž Boží nižádnému nebez-
pečenstw, aniž se čeho leká. S Němci, s Řeky gest
mu gednati (žádnému z nich nezachowal se): a swatý
nás wěda, že gest žiwot geho w rukau Božjch, běre
se swau cestau i daufá w Pána, že po drahu i ba-
zilisku bezpečně může kráčetj sprawedliwý, aniž se báti
má, byť se proti němu pozdwihowali tjsicové ne-
přátel. Žiw gsa dle wjry, hotow gest i trpěti i umřjti
pro Krista. Odřekšj se wssěho z upřjmné lásky k té-
muž Spasiteli swému, a obohatiw dussj swau po-
kladny, které rez nežere a zloděgi nekradau, owssem
zaslaužil i sw. Method rovněž tak gak Cyrill, bratr
geho, aby wessel w radost Pána swého, a památka
geho aby požehnána, gméno pak aby drahé a wzácné
zůstalo na zemi od pokolenj do pokolenj!

Cirkew swatá zwěčnila památku slawných těchto
bratřj a welkých služebnjků Božjch. Každý katolík
wáží si gich co wmwolených nádob milosti Páně. Než
Slowan musj ge ctjti co své otce a nad giné dů-
stognějšj dobrodince své. Dniť přinesli nám wjru
Kristowu, a tak hluboko zakorenili gi w srdcích otců
nasich, že kam zasáhlo aposťtolské působenj gegich,
mrákota pohanská tam giž nišdy wjce se nezmohla.
Dniť založili cirkew Slowanskau na základě aposťtol-
ském, položeném od sameho Krista Pána; oniť uká-
zali cestu, po kteréž lze bezpečně dogiti do nebeského
Jerusaléma. Gimi položen gest základnj kámen lite-
ratury a wzdělanosti Slowanské, oniť magj o nás tu
welikau zásluhu, že zjstlawše nás Kristu Ježíšji, ochrá-
nili dusse nasše před záhubau wěcnau i zastawili praud
walcej se na Slowany od západu. Dniť zgednali ná-
rodu nassemu wýhody, gakowýchž se tehdaž žádnému
ginému nedostalo, i daufáme, že gestě welice po-
slauží nám, až se gen lépe wssični Slowané seznámj
s žiwotem gegich. Bohdegž by zatjm k tomu aspoň
z částj přispělo toto, comožná swědomité wypsánj ži-
wotů gegich, aby každý Čech, Morawan, Slowák
a wšec Slowan ctíl a milowal swaté tyto muže
aposťtolské, a wěrně stál k té drahé wjře a cirkwi, ku
kterěž slawnj titi služebnjci Boží přiwedli nás! —

Voltair,

francauzský mudrc na smrtelném loži.

Blázen, gak giž sw. Dawid osvědčil, gen blázen
řjká w srdci swém: nenj Boha. Křesťan pak může
owssem dle slowa Božjho doložitj: gen possětílec stawj
se hljněným čelem swým proti Hospodinu, před nimž
horn se třesau, a který lucistě láme i kopj posekává.
Na to wssak zapomenul Voltair — tymu wssemu gen
se posmjwal nestřastný tento muž, kterýž stana se
swůdcem tjsicůw, osobil sobě gméno a smutnau sláwu

arciotce newěry. Narodiw se l. P. 1694 nedaleko Paříže, po wšechen život swůg, hned od mladosti newšsednj schopnosti ducha swěho obracel proti wjře, chytrau lži a ostrým wtípem usiluge w lehlosti uwěsti i učenj křesťanstwě i ctnosti, ku kterýmž weđe wjra. Wjc gak ššedesáte let neustáwal Voltair w hrozně, satanské této práci. We wšech fraginách nassel přátelé, každým rokem množil se počet welebitelů geho, kaukol, kterýž spisy swými bohatě rozšwal, rostl a wysilwal se po wšech koncínách swěta. — Byloť to 20 let před smrti geho, když napsal w listu d. d. 25. Unora 1758 k příteli a towaryšsowi swému d'Alembertowi rauhačná tato slova: »Za dwadcet let bude miji Bůh pěkně rýdn,« Tak slibowal sobě bezpečně wjtězstwí žalostné newěry swé! »Lžete gen, lžete směle, přátelé,« psáwal saudruhům a towaryšsům swým, »něco zůstane wzdychn wžet. Mněť mnoho na tom záleží, aby lidé spisy mé četli, málo, aby jim kdo wěřil.« —

Gaký byl život tohoto muže, mluwiti tuto nebudem. Powjme, gaká byla geho smrt.

Roku 1778 nawrátil se Voltair z wyhnání swěho we Šwýcarjch do Paříže. Nawrat geho rownal se slawnému wgezdů wjtěže. Pařížané nakáženi gedem spisu geho, hrnuli se k němu gako ku spasiteli swému. Než slawa tato netrwała hrubě dluho. Dne 25. Unora l. P. 1778., tedz zowna po 20 letech w tñž den, kteréhož byl napsal rauhač bohaprázdna ona slova, rozštonal se nešťastný tento mudrec: krew počala se z něho liti. Užito sice wšsemožné péce lékařské: bolestí ale rozmáhaly se walem. Voltaira počala opaušštět newěra, kterauž byl po wšechen život swůg hlásal. Z powolal k sobě kněze od sw. Sulpicia. Abbe Gauthiera znal se na kolenau k nešťastnostem, gežto byl spáchal; a rád by byl odwolal bezbožné wtipy, řeči, zásady swé. Než w tom nechtěli mu giž po wůli býti přátelé geho. Farář od sw. Sulpicia nadarmo usilowal dokonati počaté obrácení nešťastného mudrce. Učennici a apoštolové arciotce newěry ostržhaly lože mistrů swěho, aby se k němu nedostal posel smilowání. — Zatím přibližowal se k němu — angel smrti. Než náwšštewa tato a blížký odchod dusse na wěčnost, poděšily ubohého filosofa. Gehot podgala hrůza, opuštila naděge, zmocnilo se zaufání. »Gát gsem opušštěn od Boha, opušštěn od lidí!« křičel nešťastný hrozným hlasem. Přál si geššt kněze, ale kněz k němu nesměl, towaryšsowé newěry, nepuššili přes práh služebnjka wjry. Posléze popadly umjragiejho hrozně křeče, oči obrátily se w slau, zřinaly na wšem těle chwěl se na wšech údech, bolestj swjgel se na loži, tepal se sám, w zaufalosti swé chopil se — trusu swěho, i chřel ho polknaut! Opětuge častěgi slova hrozná, »Gát gsem opušštěn od Boha, opušštěn gsem od lidí,« wypuššil posléze dusši dne 30. Kwětna 1778.

A kdož medlé wygradil, co se při smrti Voltairowě dalo? Bylilž to snad knězi, kterýž wymyslili sobě tuto pohádku, aby škrze ni snáže lid od newěry odwrátili? Kdo by myslil něco podobného, byl by wěru na omplu. Pan Tronchin, lékař a k tomu protestant, byw swědkem těchto hrozných wěcj, wydal sám toto swědectwí: »Předstawte si wšechen wztek a celau zaufalost Drestowu,« wece poctiwý tento muž, »a pak budete miji owšem gen slabý obraz wzteku a zaufalosti Voltair-owny w poslednj nemoci geho. Přál bych, aby mudráci nassi byli býwali swědky muš swědomj a zaufalosti Voltair-owny; lešššjho naučení nemohlo by se dostati těm, kterýž byli gsau žkažení spisy geho!« —

Tak umřel apoštol newěry — tak skoncal muž, kterýž hodlal přeckati wjru Kristowu, a dočekati se času, kdež přičiněním geho, lidé přestanaui w Boha wěřit! Awšak Voltair nenj ten gediný, giž w čtwrtém stoletj po Kristu Pánu za dobré uznał Laktancius, slawný učenec onoho wěku napsati knihu, »o smrti pronásledownjšků wjry Kristowy,« a w té knize i w giných můžeme se dočíst dokladu na slova pšsem swatých, kdež oswědčuje Dich Boží, že gest smrt hrjššnjků hrozná! žádosti hrjššnjků že zahyne!

Církewní zpráwy.

Z Říma. Před některý časem oznámeno jest, že i w Jerusalemě katolický patriarcha opět sídlo swé mti bude. Oč se byl swatý Otec vedle apoštolské maudrosti a horliwosti swé zasadil: to jž díky Bohu! cele k místu přiwedeno jest. W tajné konsistori dne 4. Řijna oznámil sw. Otec dokonale obnovení patriarši stolice této, w zemi zaswěcené wtělením a pokropeně nejswětější kwi Páně. Znamenitý kněz Josef Valarga, kterýž byl prwe po delší čas missionátm w Šyrii, Mesopotamii, Persii w Jerusalemě prohlášen jest za patriarcha latinského. Swatý Otec koji se naděi, že tudíž wira katolická wzkwéte w těch krajinách, koč každý křesťan netoliko wypořádmi písem, alebrž i swědectwím míst k poznání moci ewangelium přiweden býwá, i daušá že wěrní katolici Boha prositi budau a přičiní se, aby tam wira swatá denně wice se zmáhala rostla.

Z Egypta. Minulého řesice Řijna, wydala se z Kaira wýprawa do wnitřnic koncín Afrických, kamž posud málo kteří Ewropané jonikli. Účel jest dilem wědecký, dilem náboženský. We společnosti této jest totiž 5 katolických knězi, a býalý zpráwce propagandy w Římě kněz Rylo, jest jim wele. Tito knězi, nadšení duchem swaté lásky, wydáwajise do neznámých krajin, aby i tam ohlašowali Krista rrodům, kteříž žiwi byli posud w temnostech bludu a zděli w stinu smrti. Wýtečný jejich wůdce, kněz Ryll, kterýž wyniká neobyčejnau powahau ducha, a o kerémž piše sám swětský dopisowatel, nejínák než o watém: — jest Slowan. Tim potěšitelnější jest pro ná tuto zpráwa. Hle, i synové našeho národu skwějí e mezi nejwýtečnějšími rozhlasowateli wiry Boží, — apoštolý Krista Pána. W Americe Baraga — Slowec — w Africe Rylo — Polák, jsau naši národní bratři —

GTU LIBRARY

3 2400 00565 2494

GTU Library
2400 Ridge Road
Berkeley, CA 94709
For renewals call (510) 649-2500
All items are subject to recall.

